VI. évfolyam — 1-263. — Szolnok, 1882. Január 1-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz bordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt
Fél „ . . 2 „ 50 kr.
Negyed „ . . 1 „ 30 „
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY
A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396 sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb díjak küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio).

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek Szolnokon: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanitt Pásztor Ferencz kön- és váltó-ügyvéd irodájában; Makray László ur üzletében; minden fővárosi hirdetési irodában és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési díjak:
Egy ctiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — — 12 „

Hirdetések
csak előleges díjazás mellett eszközöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centimetérnyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

E lapok közönségéhez.

A szövétnek, melyet lapunk megindításakor felgyujtottunk, hogy fényével bevilágitsuk a haladás utjait, öt éve mult, hogy lobogni kezdett.

Ez átélt öt teljes év biztos záloga annak, hogy lapunk életre van hivatva, de egyszersmind záloga jövő munkálkodásunknak is, mert ez öt év alatt raktuk le annak alapköveit Szolnok városa és e megye értelmes és müvelt közönségének önzetlen anyagi és szellemi támogatása mellett.

És noha több jóakarattal, mint tehetséggel küzdöttünk ez öt év alatt, mégis fölemelt fejjel mutathatunk vissza, mert lapunknak ez idő alatt követett iránya s működési köre önzetlen és szennytelen vala.

Ma kezdi lapunk a **hatodik** évet. És e napon a jövőbe is fölemelt fejjel tekintünk, mert van **önbizalmunk**, van **reményünk** és van **meggyőződésünk**. Az önbizalom erőt ad a küzdelemben, a remény fölemeli küzdő lelkünket, melyet átverhetlenül vértez a meggyőződés, — melyek mint fáklyák fénye világit nekünk küzdelmeink minden utain; e fény világitja be a társadalmi fekélyek sötét üregeit; e fény világánál harczolunk a haldokló közerkölcsiség ujéletre támasztásáért és városunk s megyénk közerdekeinek halálos ágyából föltámasztásáért. De e harcz mindanyiszor nemes leend.

Ám másrészről jól tudjuk, hogy munkásságunk előre nem sejthető ezerfele nehézségekbe ütközik; de e nehezségeknél küzdelmeinkhez új erőt nyerünk mindannyiszor önbizalmunkból s azon tudatból, hogy a nagy közönség törekvésünk józanságát belátja.

Öt év nemzetek életében is sokat számit s olykor korszakot alkot; egy lap öt évi fönállása tehát kétségtelen bizonyság arra, hogy az **hézagot** pótol s létezése a társadalmi s közéleti szükségek egyikét képezi.

Nem tettünk soha kiczifrázott igéreteket, és kecsegtetések helyett egyszerü szavakban igértünk csak mindent tenni e lap s a közönség érdekében, mi emberi csekély erőnktől kitelik s ugyanilykép kértük anyagi és szellemi támogatásunkat, mely amennyiben viszhangra talált, köszönetet mondunk érette. Köszönetet mondunk munkatársainknak is, kik a jó ügy nevében e lap hasábjait keresték föl az eszmék tisztázására, köszönet t. előfizetőinknek, kik a lapot anyagilag pártolták.

Most sem kecsegtetünk, most sem lépünk fel üres igéretekkel, hanem igenis igérjük a lankadatlan **munkásságot s kitartást** e lap érdekében, mert csak ez biztositja jövőre is közönségünk szives pártfogását, kikkel ezután is vajmi gyakran találkozunk még e lapok terén. Részünkről iparkodni fogunk hogy lapunk a pártatlan és független közvélemény hü kinyomata legyen.

Az év véget ért, — mindenki lerázza lelke terhét e napon, az uj év legelső napján. Mi is igy teszünk egy pillanatra, hogy a jövőben ujult erővel fogjunk a nagy munkához, mely osztályrészünkül jutott, hogy küzdjünk városunk és megyénk közérdeke, közhaladása mellett, függetlenül és igazságosan.

Szerkesztőség.

Tűzbiztonsági állapotaink.

A bátorság vagy öntudatlan vagy öntudatos. Mindenik annál nagyobb, minél könnyebben bekövetkezhető és illetve valószinübb a veszély, s minnél kevesebb a remény az abbóli menekülhetésre.

Az ember mindenütt, tehát a szobában, utczán a mezőn, öntudatlanul bátor, még akkor is, ha veszély nem mutatkozik, mivel az el van rejtve a szem elől s váratlanúl és gyorsan szokott fellépni.

Ki vasuton, vagy folyó vizen úrazik, öntudatlanúl bátor; de bátorsága már nagyobb, habár azt elővigyázat mellett a szerencsétlenség bekövetkezése nem oly könnyü, nem oly valószinü s remény is van a menekülésre.

Ki tengerre, léghajóba száll, lőpor és egyéb robbanó anyagok készitésével, gőzkazán mellett vagy bánya üregben foglalkozik: öntudatlanúl bátor s bátorsága már sokkal nagyobb, sőt mondhatni: a vakmerőségig nagy; mert minden elővigyázat mellett is a szerencsétlenség bekövetkezése könnyebb, azt veszélyesebb tényezők teszik lehetségessé, s ha bekövetkezett, alig van vagy épen nincs remény a menekűléshez.

A csatába induló hős bátorsága öntudatos; azonban, hogy ő és az előbb emlitett közül ki a bátrabb: bajos meghatározni.

Itt a veszély már létezik; de van remény belőle szabadulni. Amott van remény a veszély be nem álltára; de ha beállott: abból nincs menekülés. A menekülés lehetőségének megfontolása nélkül veszélybe rohani: vakmerőség.

A veszély bekövetkezte előtt is, tehát minden ember öntudatlanúl bátor, minden ember egy-egy hős.

Azonban az öntudatlan bátor csak addig hős, mig a veszély ki nem tört; ha kitört: rendszerént rémületbe esik s eszét veszti. Igy az anya a felette égő házból kiszalad, a bölcsőjében alvó gyermekét pedig az égő házban felejti, s csak később jut eszébe annak megmentése, mikor talán már késő. Kinek ruhája meggyulad, futásnak indul s ekként a tüzet még jobban éleszti: a helyett, hogy ellenkezőleg cselekednék. Igy vesztette eszét a bécsi szinházban közelebb kiütött vérfagyasztó szerencsétlenségben a tűzbiztonságra felügyelő személyzet.

Öntudatlanúl bátor Szolnok városának minden lakosa, szinte a vakmerőségig.

Miért?

TÁRCZA.

Csak vissza.

— Beszély. —

Irta: *Vörös Kálmán.*

I.

Gróf Taleoni Albert erdeje két község határából mintegy három négyszög mértföldet foglalt el.

Trbovára csak kétezer hold esett, s igy azt csak Reliczai erdőnek nevezték.

A gróf maga szintén Reliczán lakott. Huszonhét éve daczára még nem gondolt a nősülésre. Igaz, hogy kalandjairól sokat beszélt a világ.

Magas és szabályosan nőtt termete feltünő volt, s a gyakran élvezett erdei levegő s a tevékenység edzette tették izmait.

Fekete szemei oly ábrándosan, majd ismét szenvedélyesen csillogtak, hogy a nők igen nagy része félt hosszan beletekinteni, mert ha elég bátor volt, biztos rabságnak nézhetett eléje.

Az 18... év augusztus első napjainak egyikén vállára veté fegyverét s az erdőbe mélyedt, hol a mult télen levágott szálfákat az erdész most szállittatá a négy mértföldnyire fekvő vasuti állomáshoz.

Az erdőn keresztül több út vezetett, s ezek egyikénél megtalálta a kocsikat.

— Ma már nem érnek oda! — szólt az erdészhez.

— Most négy óra — felelt az tisztelettelteljesen — s igy csak hajnalban indulhatunk.

A gróf helybenhagyta az erdész véleményét s rövid ott időzés után az erdőbe ment, hogy utjában néhány vadat ejtsen el.

Háromnegyed órai hasztalan járkálás után maga előtt látta a csinos erdész lakot.

Tudta, hogy ott csak az erdész, annak leánya s legénye lakik, s azt is tudta, hogy csak a leány van otthon.

Habozás nélkül nyitott be a csinos konyhába és onnan a szobába.

Czilike — az erdész leánya — az ablak mellett ült, s egy vadász táska elejét himezte.

Tömött szőke haja lazán befonva fejére volt csavargatva s a gyönyörü fő görnyedni látszott súlya alatt.

Árnyas sötét szemét az ajtóra szegezte, s midőn a gróf belépett, felállt s köszönté őt.

— Jó estét Czilike! — fogadá a gróf az üdvözlést, s ezemeit kedvtelve legelteté az erdő vad virágán.

— Vadászni voltam — folytatá aztán, s betértem, hogy itt kipihenjem magam.

— Parancsol méltóságod valami frissitőt? — kérdé a leányka a legcsekélyebb zavar nélkül.

— Ha lesz szives bort adni? — felelt a gróf.

Czilike szó nélkül ki ment, s a grófot egyedül hagyta.

Ez ismert itt minden zugot, mivel majdnem minden héten eljött ide, s ha komoly czélja nem volt is, Czilike szép szeme elég ok volt e séta megtételére.

Mivel azonban Czili maga ment borért a pinczébe, a grófnak várnia kellett, s ezalatt a szoba északi falán levő fegyvereket vizsgálgatta.

Egy vadásztőr különösen megtetszett neki, s ezt tokjából ki véve az asztalhoz vivé. Ott leült s figyelmesen nézegette.

Czilike végre meg jött, s az asztalra egy poharat és egy üveg bort helyezve ismét az ablak mellé akart ülni.

Midőn belépett, a gróf reá nézett. Szeme fényleni kezdett, midőn a kipirult üde arczot látta, s most midőn a leányka mellette volt, midőn a közellét varázsát érzé, meg fogta kezét s felállt.

Az nem ijedt meg, csak csodálkozva nézett a grófra.

— Czilike! — kezdé Albert kissé szenvedélyesen. — Nem érzi itt magát nagyon egyedül?

— Nem! — felelt a leányka határozottan, de most érzé, hogy többé nem a gróffal, de a férfival beszél. — Nekem minden fa s virág játszótársam volt, s társaságom ma is; ép oly kedvesek ők nekem, mint az emberek másnak. Itt van atyám is, kivel gondolataimat közölhetem!

— És — kérdé a gróf halkan — ha én e vad fakat szelid pálmával, s a szerény virágokat illatos és pompás virágokkal cserélném fel, s komor, — kegyedet nem értő — atyja helyett egy vidor ifju társat adnék, ki megértené kis szive vágyait, ki viszonozni tudná érzelmeit, s lesné szavát, hogy óhajait teljesithesse, — mit szólana hozzá?

Az erdő vad virága büszkén emelé fel fejét, merészen nézett a férfi szemébe, s felelt:

— Azt gróf ur, hogy a cserét nem óhajtom! — s kezét ki akará rántani a gróféból.

Ez azonban szorosan tartá, s a vad ellenállása csak izgatá a vadászt s a következő pillanatban karja már a leányka karcsu dereka körül fonódott.

— Ah szép leánykám — szólt égő szemekkel — daczolsz és futni akarsz? — Azt hiszed, hogy félek a rózsa tövisétől? — Oh nem! — s a küzködő leányka arczára hévvel illentett egy csókot.

Czili megfeszité összes erejét, s szabadulni akart, de a gróf izmos karja rabbá tevé.

A gróf érzé azonban, hogy Czili a végsőig ellenáll, s ekkor gyorsan zsebébe nyulva, onnan egy üvegcsét vett elő. Dugaszát kilökve, gyorsan a leány arczához tartotta.

A leányka egyszerre érzé a hatást, s feje szédülni kezdett.

Helyzetét egy pillanat alatt átérté, s mint a villám, kapott az asztalon fekvő tőr után, s a következő perczben az már a férfi mellében volt.

Könnyü reá a felelet.

Mondhatni, talán alig van már az országban város az egy Jász Berényt kivéve melyben a gyulékony anyagokkal fedett házak és melléképületek egymás mellett és egymáshoz oly sürüen epitve volnának, mint itt nálunk Szolnokon. Legtöbb háznak az udvara alig nehány □ méter s még is az egymáshoz ragasztott tüz fészkekkel ugy körülvéve van az hogy a szerencsétlenség fellépése esetén az oltás csak alig vagy épen nem lehetséges. Ezekhez járulnak még a házában lévő roskadozó s alig 3 ágasz magassága lyukas nádkémények, melyekből mint megannyi tüzokádó hegy ölcsérekből egésztóleg néz ki a pusztulással fenyegető nagy szerencsétlenség.

Városunk úgy szólván egy óriási robbanó anyaghoz hasonlit.

Valóban az igy épitett városban lakni, vagyonnal birni: negybátorság a vakmerőségig. Csak egy nagy szél s véletnül egy tüz kiütés: e város porrá égett.

A reményt abba helyezzük, hogy „vigyázunk" Ámde ez nagyon üres vigasztalás.

Más városok is vigyázatok de lakosai közül egy nem vigyázott s elhanyadtak.

Ott van példa rá a többek között Baja és Kecskemét városok. Mindenik vigyázott, de az előbbihez 4 kilómeter távolságra fekvő Szent-István nevü községben egy ember nem vigyázott, és a tüz átröpült Bajára is az egyetlenegy ház és egy kápolna kivételevel porrá lett.

Kecskeméten sem vigyáztak egy háznál, s a város felénél több leégett.

Ezekből okálva, nem találjuk városunkban sem a bekövetkezhető szerencsétlenség megelőzéséhez elegendőnek a vigyázatot; mert rendszerént mindig találkozik gondatlan ember, sőt minden vigyázat mellett is bekövetkezhetik az; nem a városházánál most is repedő vagy talán már örökre meg és épitészeti rendszabályokat sem, mett ha azok véletlenül létezendenek is csak az ujabbi épitkeszésekre vonatkoznak.

Városunkban körülbelől 1500 ház áll fent olyan melyek a melléképületekkel egybeszöve, oly sürü s gyúlékony tömkelegeket képeznek, hogy közülök akármelyik gyúladjon meg s véletlenül fujjon a közönségesnél erősebb szél: bizony nem menti meg ezt a várost semmi a végenyészettől nem még akkor sem, ha fejét nem vesztené is el.

Emlékezzünk csak vissza az 1874. év Május havára a midőn a kispipához czimzett hodcsma kéménye kigyuladt. Oriási orkán dühöngött ekkor, a port torony magasságig kavarta fel, az ember csak szembehunyva mehetett. Ha ekkor egy derék karonn tiszt a tüzet röktön el nem fojtja vala, habár csak kémény tűz volt is az — kitudja hogy a város egyrésze nem heverne e még ma is romokban Nem hirdetnék-e a kormos falak még ma is az emberek vakmerő gondatlanságát? Intő jelenet volt ez. Az intést fogadjuk el. Ne legyünk továbbra is öntudatlánul bátrak!

Fődolog ugyan a vigyázat, de a legnagyobb vigyázat mellett is megtörténik a szerencsétlenség. Megtörténik ez még akkor is ha nem találkozik könnyelmü ember és gondatlan gyermek, kik okozói szoktak lenni rendesen a tüzvész kiütésnek.

Szükséges tehát a vigyázaton kivül:

1-ör. Hogy a kihágási büntető törvény 141 §-a értelmében a tüzkiütésnek vagy tovább terjedésának meggátlása czéljából, a városi hatóság által hozassék szabály, melyszerint a meglevő tüzfészkek u. m olak, istálók, félszerek s egyébb könnyen tüzet fogó épületek, egymástól s a szomszédok épületeitől s kerítéseitől választassanak el, s melyek még igy is veszélyeseknek mutatkoznak, hányattassanak szét miként ez más városokban megtörtént.

2-or. A mely házon nád vagy roskadozó kémény van, a tulajdonosnak tétessék közelségébe hogy a helyet Város határido alatt kőkéményt épittessen. Ki a rendeletnek nem engedelmeskedik kéménye huzassék le. Igy rendeli.

3-or. A kutak száma szaporitassék, különösen oly helyeken, hol a házak süren épitnék és igy a közbiztonságra, nézve szemberünőleg veszélyesek

4-er. Tétessék szigorú kötelességébe minde. ház lakójának a kapitánnyviz tartása és pedig legkevesebb egy akó mennyiségben.

5-ör. Hagyassék meg a rendőrségnek, hogy ezen szakályok megtatrása felett, szigorú felügyelőség terhe alatt őrködjék.

Ha más városok kasonló intézkedések által a tüzvész kiütése lehetőségenek tudtak gátat vetni, tudni kell azt itt is.

A segénység érve itt figyelembe nem vehető az áldozat hozatal nem kimélendő.

A fenyegető közveszély elkápitására czélzó intézkedés kiméletet, mellék érdekek dédelgetése nem ösmerhet; a kegyes népszerűség hajhászatnak elnézésnek, saját érdekeink megóvásának már itt vége van, melyen túl azokat folytatni, iszonyú felelősséget vonna maga után.

Inkább nehány száz ember haragudjék most mint a közös szerencsétlenség bekövetkezésével velők együtt egy egész város keseregjen a hamu és romok között, átkot szórva a mulasztók fejére.

Igaz, hogy mindezen intézkedések megtétele után sem lesz a város tüzmentessé téve; de hiszen hol van az oly város, mely ezzel dicsekedhetnék midőn a tüz előtt még a 3—4 emeletes házak cserép teteje sincsen biztonságban; de legalább a tüz kiütésének valószinüsége csökkenni fog, s kisebb szélben a veszély megfogása, helyre szoritása az égő épülethezi hozzáférhetés, lehetővé leend véve.

Ne legyünk tehát bátrak, a kiüthető veszéllyel szemben. Hozzá kell látni a közbiztonság munkájához, még nem késő.

Ha meg van téve minden lehető, a lelkiösmeret senkit sem vádolhat.

Tudjuk, hogy ezen szavaink is csak kiáltó szavak lesznek a pusztában. De mindegy.

Egy város 18,000 lakosának élete és vagyona érdekében megtettük szent kötelességünket. Többet nem tehetünk. Am viseljék a felelősség sulyát azok, kik figyelmezésünkre nem hallgatva, a bekövetkezhető megmérhetlen szerencsétlenség elháritására czélzó intézkedések megtételének könnyelmü elmulasztása által a város létezését koczkáztatni engedik, s nem követnek el mindent, hogy egy netalán bekövetkezhető tüztenger hullámai alá ne temessék a várost.

Korunk babonái.

Talán megütközöl e czimen nyájas olvasó? hogy oly udvariatlan vagyok becses személyed iránt, az által miszerint nem általalok babonát szelőztetni előtted, ki a felvilágosult 19. század gyermeke vagy, ki talán tettedből lelkedből gyülölöd az elfogultságot, kinek a kor szelleme szerint lelkiismereted szabad független? Előtted ki jól tudod, hogy a találmányok nagy mestere — az emberi ész — ilyet többé nem hisz, sőt kárhoztat? Megengedj kérlek, ha ezeket magam is jól tudva, mégis fárasztam lelkedet; ha szólani óhajtok a jelen korban is fellelhető babonákról.

Teszem ezt azért, hogy visszavezethessek minden ilyféle babonát magára a szülő okra.

Egy tekintet a természetbe: megmutatja mindenkinek, mily badar vélemények azok és meggyőz arról, hogy azok egy oly beteges elme képzelődésében születhetnek, mely a józan itélet hiányában azt sem tudja: mi történik vagy történhetik körülötte.

Kemény egy kissé ez itélet vagy legalább annak tünik fel, de csak addig mig tévelyeinkhez makacsul ragaszkodunk; mig azonnal egész igazságban tünik az fel, ha látjuk, mily könnyen oszolnak szét a sötét babonák tarkábbnál tarkább rémalakjai a tudomány világitó szövétneke előtt.

I.

Tagadni nem lehet, hogy nem egy család tagjai félelem és rettegésbe estek, midőn nyájas beszélgetés közepett egyik vagy másik szögletből roppanást halottak. Meghal valaki a rokonság közül szoktak mondani; és ha egy ily természetszerű jelenséggel esetlegesen betegség vagy talán épen halál is összejátszik, nincs hatalom, mely képes legyen a családtagok képzelődéséből többé kinézni azon bal hiedelmet, miszerint a roppanás egy ily szerencsétlenségnek elvitázhatlan előhirnöke.

E bal hiedelem tagokról tagokra marad és mindenik szent ereklye gyanánt őrzi a hagyományt, melytől eltérni azért nem fog, mert ez itt és itt ezzel vagy amazzal a déd — vagy ükapával történt, tehát igaz.

Azonban ha tudnánk, hogy ez a történt eseménynyel semmi összeköttetésben sincsen hanem a természet rendje és megmásithatlan törvénye szerint történik, azt hiszem, letennék e bal hiedelmet és helyette a józan itéletnek lenne helye.

A roppanás nagyon természetszerű valami, valódi okát felfogni igen egyszerü és könnyü. Minden test likacsos, a hó a testeket kitágitja a hülés összehúzza, mondja a természettudomány.

Ezeken kivül kiki tapasztalatból tudhatja, hogy este és éjjel (: mert legtöbb esetben ily időtájban

---

A gróf felkiáltott s elerészté a leányt, melléhez kapva, a székre rogyott, s az asztal szélet megmarkolá.

A leány, midőn a gróf elereszté, eszméletlenül terült el a földön, s magáról mit sem tudott.

A tőr azonban nem ment be mélyen, mert erejét a vadásztáska szijján elveszté, s alig 3—4 ujjnyira hatolt rézsút a testbe — ugy, hogy a gróf nem vesztė el eszméletét.

Az üvegbcse leeset a földre, s tartalma ki ömlött. A szoba levegőjében azonban annyira elonlott hatása, hogy a gróf alig érzé s csak a földön fekvő Czilli bódultságát tette mélyebbé.

A gróf nem nyúlt a tőrhőz, benne hagyta a sebben — o felállt. Fájdalma nagy volt, de az erős férfi ön ggyőzte azt, s fegyverét vállara ki ment.

Ekkor azonban eszébe jutott az üvegcse, s vissza tért, Vigyázva lehajolt s felvette azt; aztán az ajtót nyitva hagyta s lassú lépésben távozott.

Egy óra mulva a faluhoz nem messze volt — Ekkor elő vette kendőjét, ki gombolá vigyázva ruháját s a kendőt jobb kezebe fogva készen tartá. Azon pillanatban, midőn a tőrt a zsebből kiráutá, kendőjét bele nyomta.

A roppant fájdalomra elsápadt — de nem ingott meg, mert most öntudatosan okozta azt, mig elébb inkább a váratlan támadás tette erőtlenné.

A tört táskájába tevé, s megindult az ezt homályában.

Alig ért azonban a kertekhez, midőn érzé gyengeségét.

Ugyanekkor ment arra egy földmives, és a gróf intett neki.

Az oda ment s ijedve látta, a gróf véres ruháit.

— Vezess haza! — szólt.

A paraszt derékon fogta a grófot, az reá támaszkodott, s fél óra mulva már otthon feküdt.

Az orvosnak azt mondá, hogy egy vadorzó támadta meg s az megnyugtatá, hogy a seb nem veszélyes.

* * *

A erdész lak nyitott ajtaján a tiszta lég egész erővel tolult be s egy negyed óra mulva Czilike felnyitá szemét.

Felugrott a földről s körülnézett.

Látta az asztalon az érintetlen üveget s poharat, aztán kezdett viszsza emlékezni.

Ekkor tekintete keblére esett s ruháján egy vércseppet pillantott meg.

Fejéhez kapott s összse szorult hangon rebegé:

— Megöltem őt!

Nem merte szemét még egyszer körül vinni a szobában, félt meg látni őt valahol vérében fekve.

Szive erősen dobogni kezdett és remegés fogta el.

Pár pillanatig mozdulatban maradt, de aztán magához tért, s most már szét nézett.

A grófot nem látta sehol.

Pillanatra megnyugodott, de aztán ujra erőt vett rajta a félelem.

— Talán kivánszorgott a konyhába!

Lassan megindult, de ott künn sem látott semmit.

Ekkor remélni kezdett, viszsza ment a szobába — ott sehol nem látott vér nyomot.

— Elment! — susogá — talán haza ért! — De ... — s itt ismét kétségbe esett, — engem üldöztetni fog!

És ezen gondolattól megkapatva eszét veszté a különben lélek erős leány, s ki futott a szobából, futott az erdőbe, azt nem tudta merre!

A sebes futás azonban kifáraszta őt s alig egy óra mulva egy fa alá rogyott.

Szeme előtt a gróf véres alakja táncolt s reszketni kezdett.

A lenyugvó nap már csak a fák tetejére vetette fényét, midőn Czili ujolag felugrott s üzetve lelkiismerete s a félelemtől, bokrokoe s galyakon keresztül futott tova.

Alig haladt egy óráig, midőn egyszerre zajt hall, aztán kutya morgást és ugatást

Ijedve állt meg, de a következő pillanatban bokor csörtetést hall s erős ugatás mellett rohant hozzá a két eb.

Ajkáról egy sikoly röppent el, de a két nagy állat előtte meg állt — még vakkantott nehányat s aztán morogva nézték őt.

E pillanatban mintegy 25 lépésnyiről egy erős hang hallatszott:

— Brunó! Ráró! Retourner!

A két kutya hallva a parancs szót, viszsza kullogott, de gazdájok már jött egy tolvajlámpával.

Magas testes alak állt meg Czili előtt s idegen kiejtéssel kérdé:

— Ki az? — Mit keres? —

Czili annyira megrémült, hogy lábai megtagadták a szolgálatot, s ha az erős férfi fel nem tartja, ismét összse esik.

Ezt látva, a férfi karjára vette őt s vitte nehány lépésre s ott letette egy kiteritett bundára.

Czili felocsudva, a lámpa halvány fényinél három férfit látott maga előtt:

— Ne féljen, mi nem bántjuk! Én egy lovarda tulajdonos vagyok s a többiek hozzám tartoznak!

Czili ekkor jobban körül tekintett, s a háttérben egy nagy kocsit s több lovat pillantott meg.

Bátorsága némileg viszszatért, s ekkor egy gondolat czikázott át agyán!

— Velük megyek én is! — szólt rögtön.

A lovarda tulajdonos, — mint ahogy ő magát nevezé — meglepetve nézett a leánya, s csak most vette észre, hogy az mily szép.

— De ki ön? — kérdé.

— Ne kérdezze! — Majd meg tudja később, most csak arra feleljen magával visz-e?

A három férfi egymásra nézett s elkezdtek franczián beszélgetni, de szavaik közül a beau, joli, jeune nagyon ki hallatszott. Végre az előbbi férfi hozzá, s mondá:

— Ha ön tud valamit?

— Semmit! — felelt a leány.

— Vagy tanulni akar?

— Mindent! — volt a válasz.

— S nem fog ellenszegülni az általam adott rendeleteknek?

— Igérem! — felelt mohón Czili.

— Igy tehát velünk jöhet!

E pillanatban a távolból kutyaugatás hallatszott. Czili ujolag megrémült.

— Engem keresnek! — szólt kétségbe esve. — S felugrott a bundáról.

A három férfi ismét összse nézett s a legfiatalabb gyorsan a kocsihoz vezeti a leányt, melyről le dobott nehány ruha darabot.

— Feküdjék bele! — parancsolá.

(Folyt. köv.)

· állatszik roppanás:) a szoba kissé kihül s igy a butorok anyagának likacsai öszszehúzodnak és kész a roppanás.

Ezen természeti törvény többször figyelmeztette már a gondatlan háziasonyt, a midőn a forró kályhára tett pohár vagy edény kevés durranás kisérete mellett elrepedt s a falánk gyermeket, midőn reggelijét, a forró kávé beöntésénél, csészéje elhasadván, elveszttette stb.

Ipar, kereskedelem s közgazdászat.

— *A magyar-ált.-földhitel-részvénytársulat* Bittó István elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott a napokban, melyben a határozatképesség megállapitása után, azon több részvényes benyujtott inditvány, hogy a társulat likvidáljon egyhangulag határozatiá emeltetett s annak keresztülvitelére egy öt tagu felszámoló bizottság választatott. A közgyülés elhatározta továbbá, hogy az ez időszerint működő felügyelő-bizottság működését a felszámolás egész tartama alatt folytassa. A közgyülés felhatalmazta a felszámoló-bizottságot, hogy a társaság ingatlanait, a nyilvános árverés mellőzésével, szabadkézből is eladhassa, s hogy a társaság jelzálogos követeléseit más intézetekre átruházhassa.

— *Hangverseny.* A „Szolnoki Iparárs" javára rendezendő hangverseny amily elvetetetnek igérkezik, ép oly sokáig várakoztat is magára amennyiben jan. hó 8-ról — mikorra tervezve volt — közbejött akadályok miatt azt a farsang utoljára kellett halasztani hogy az élvezetes estély iránt máris nagyon érdeklődő közönséges némileg megnyugtattuk, megemlithetjük, hogy a program összeállitását Sipos Antal úr szeti fene akademia tulajdonos a czél iránti jóindulatból volt szives magára vállalni azon kivül alapos reményünk van Horánczky Milka k. a. igéretét bizni a közreműködés illetőleg ugyszinten Szolnok négy viruló szépségü hölgye nyolczszerü zongora játékra.

Helyi hirek.

— **Boldog uj esztendőt kivánunk** lapunk tisztelt előfizetőinek, és munkatársainknak!

— *Rejtélyes eset.* Karácson másnapján egy fiatal idegen ember időzvén városunkban, — azért, merta délutáni órákban a piaczon egy lövést tett fegyverrel, a fökapitányság által letartóztattatott, s megvizsgáltatván, nála igen nagy menyuyiségü készpénz találtatott, azonban kiléttét hiteles okmányokkal igazolta, hogy ő Nagy Ferencz, Pozsony egye felsőszelimi illetőségü, ki marhák vétele végett jött a Tiszavidékre. S valóban vett is Szolnokon öt darabot s azokat kedden reggel Czegléd felé inditá utnak, maga hajtván őket, mert mint mondá, majd a tanyák közt is vásárol még. Azonban a Szolnokon vett ökrök az abony-szolnoki uton felügyelet nélkül bolyongtak szerdán s a tanyai emberek által felismertetvén, mind az öt darabot a szolnoki kapitánységhoz hajtották be hol az előbbi tulajdonosok felismerték őket. Miután senki sem látta, hogy Nagy Ferencz hová lett, — igen valószinü, hogy a tanyák között, mivel egy maga ment, vagy veszély érte véletlenül, vagy eltették láb alól. Hegedüs Béla fökapitány mult csütörtökön maga indulván el nyomozásra, van remény hozzá, hogy a rejtélyes esetet felderiti.

— *A jászberényi postarablásról* tévesen irták a lapok, hogy a rablót Szarvason fogták el, mert azt a szolnoki indóháznál fogták meg rendőreink.

— *Karczagon egy zug lap jelenik* meg „Nagy-Kunság" czim alatt, melyet valami banda szerkeszt, miután Bánáthy Emil nevü ember, aki szerkesztőnek a lapra van pingálva, nem létezik. No tehát ez a banda a mult számban azt mondja, hogy hát mi munkatársainkat fizetjük, — „de miből?" lláta zsebből, banda uraimék, és ha zsebünk történetesen nem lenne elegendő, hát majd akkor Karczagra megyünk és kérünk kölcsön — Pap Elektól.

— *Örvendetes ujdonságul.* Szentes és Szolnok közt rendes gőzhajó közlekedésünk lesz. Szentesen a „Nagy testvérek ugyanis, egy igen alkalmas csavar-gőzöst készittettek, mely február 1-én fog átadatni, s mihelyt a jég engedi, a közlekedést is azonnal meg fogja kezdeni. A főállomás, valamint a hajó neve is Szentes lesz. „Szentes" igen szilárd készitésü hajó s 24 személyt képes felvenni, teher szállitásra pedig, kellő számu vontató hajóval lesz ellátva. Valódi szükséget fog ez pótolni, kivált midőn az utak miatt, a vasuti állomások megközelithetetlenek tavaszszal. Nagy elismerést érdemelnek tehát a derék Nagy testvérek, mert vállalatukkal a közönségnek, különösen pedig e megyének s vidékének megbecsülhetetlen szolgálatot tesznek.

— *Tájékozásul.* Midőn e lapok szerkesztését átvettük, akkor is, és azután is kijelentettük, hogy akik lapunkban bármit is közzétenni óhajtnak, a közleményt csütörtök délig küldjék be helyből, vidékről pedig pénteken délig. — Ezen kivánalmat mellyhez jogunk van, Havlicsek József, Wondra Antal, és Szűcs Izsó urak nem tartották be, mert czikkeiket helyből csak pénteken küldötték be hozzánk, miért is azokat — a munkatorlódásnál fogva is — jövő számunkra vagyunk kénytelenek elhalasztani.

Megyei hirek.

* *Törökszentmiklósi levelezőnk irja nekünk,* hogy ott karácson első napján, délután mikor a szél legjobban dühöngött, tüz ütött ki, melyet azonban sikerült a tüzoltóknak gyorsan lokalizálni s igy csakis a kigyuladt istálló épület lőn a lángok martaléka.

* *Rablási kisérlet.* Szajoli levelezőnk arról tudósit bennünket 1881. évi decz. 27-ikéről kelt levelében, — hogy ott deczember hó 22-én, a késő esti órákban a Schossberger-féle uradalmi lakban rablási kisérlet fordult elő. Ugyanis Schossberger nagybirtokos, ki a külföld részére dohány termelő, Szolnokból Kohn Móriczczal és Steinberger megbizottjaival a mondott napon Szajolba ment dohány átadás végett, melynek átvételére azonban a financzok nem érkeztek meg az napra s igy ők is visszatértek Szolnokba, hogy majd másnap mennek ki ujból. S talán e visszatérés mentő meg életöket és pénzöket, — mert ők a délutáni vonaton térvén vissza, este a majorban megjelen két álarczos egyén, kik a számtartónál tudakozódtak Schossberger után. Midőn azt a választ nyerték, hogy Szolnokba ment, a számtartótól tudakozták, hogy nem hagyott-e itt pénzt. A számtartó megmutatta saját pénztárczáját, melyben 11 frt volt, de azt neki viszsza adták, megnézték a számtartó óráján az idő állását, kihúzták a lámpa belét és sötétben eltávoztak. A számtartó előadása szerint — irja levelezőnk — az intelligens osztályhoz tartozóknak látszottak a rablók, legalább minden körülményből ezt lehete a számtartónak következtetnie. A nyomozás megindittatott.

* *A jászberényi vadásztársaság* tagjai mult kedden a gyöngyösi hegyek közé rándultak ki, hol három őzet ejtettek és igen sok nyulat. Egy őzet Wagner Vilmos, egyet Eördög János, egyet pedig Almásy N. ur lőtt. Az őzeket, mint igen szép példányokat, sokan megtekintek.

* *A jászberényi nőegylet* decz. 18-án tartá rendkivüli közgyülését, melyen a tagok mély sajnálatukat fejezték ki az eddigi elnök Sismis Józsefné urnő lemondása felett. Ezután megválasztá elnökül Hegedüs Zsigmondnét 39 szavazattal 4 ellen.

* *Ugyancsak Jászberényben,* Sipos Imre ur egy gőzfürdő és egy uszoda felállithatásáért kérvényezett a városnál, s a tanács engedélyezte is azt.

* *Ujévi üdvözlet 1746-ik évben.* Ez időben a jászkunok fökapitánya gr. Pálffy vala, kihez az 1747-ik év első napjára ily üdvözletet küldött a kerületek egyik nádori kapitánya, kinek neve olvashatlan ma. „Nagyméltóságu Gróff Palatinus Jó Kegyelmes uram! Ajánlom Exádnak alázatos engedelmességvel való szivszolgálatomat, és hogy ezen be lépett uj esztendőnek minden részeit, számosak megérésével, friss jó Egésségben F. asszonyunk szolgálattyára Hazánk vigasztalására s nekünk mindnyájunknak örömére eltöltthesse Exád, tiszta szivemből nemcsak ohajtom, de érette Istenemet is kérem." Olyan eredeti magyarsággal irott köszöntő ez, milyent irni 1881-ben sem tudnak sokan.

* *Simonffy Kálmán,* nagyhirü zeneköltőnk, tegnap Jászberénybe érkezett, ottani zenész baráta s a dalegylet elnöke Sismis József ur látogatására, kinek vendégszerető uriházához szállt. Este a dalegylet serenáddal tisztelte meg, s az ünnepélyes aktus után Sismis József urnál barátságos összejövetel volt, hol az ó évet kedélyes pohárköszöntések között temették el. Ergó: boldog uj évet!

Nyilttér *)

A mult vasárnapi „Nyilttér" rovatában, Szatmári Ferencz rágalmazónak nevez, mig viszsza nem vonom az ellene szórt rágalmat; de hogy az miben rejlik, azt nem irja; — hogy az olvasó közönség is tudja, mivel rágalmaztam, az következőkep áll: Szatmári Ferencz több izben felkért, hogy mutassam meg a katlanomat, miért 3 forintot igért; én azért 5 fitot kértem, és a katlant megmutattam neki; részemről ez rágalmat nem tartalmaz, továbbá rosz szájunak mond. Öcsém, nincs benöve a fejed lágya!

STEFANOVITS ALAJOS,
czukrász.

*) E rovatban közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Felelős szerkesztő Pásztor Ferencz.

Csodálatra méltó a természet ereje,
ha az a kellő módon alkalmaztatik.
a természet ereje!

Igy kiáltok én is fel, és önnek ezennel legbensőbb köszönetemet fejezhetem ki, miután hála legyen érte az istennek, az ön Winkelmayer-fele bojtorján gyökér szesz- és hajkenőcse segélyt hozott számomra hajam kihullása ellen s annak ujra növésénél s csak azt óhajtanám, miszerint az igazság a világnak tudomására jusson.
Kaufmán P. Dukl n.

Hét évig kopasz és szakáltalan, — mint amilyen 24 éves fiatal ember létemre voltam, csaknem kétségbeejtő. Az ön csakugyan csodálatraméltó és gyógyhatásos Winkelmayer-féle bojtorján gyökér szesz és hajkenőcsének használata után alig két hónap alatt ismét tömött hajat nyertem, sőt még a szakálam is, melynek kinövésébe pedig még magam is kételkedem, igen szép sürün mutatkozik. Hálá érte az Istennek s a természet gyógyerejének; önnek köszönetemet, miután legközelebb Bécsbe fel fogok rándulni, élő szóval fogom kifejezni. Kandler J. gépész Budapesten.

Az ön Winkelmayer-féle bojtorján gyökérszeszének néhány üveggeli elhasználása után, parókámat, melyet már csaknem egy éve viseltem, ismét félretehettem, s most ismét meg van a hajam, sőt több mint ezelőtt. Ezen eredményről nálam bárki is meggyőződhetik Wendt . jószágtulajdonos B Lag. a Thaja mellett. Alsó-Ausztria.

Én az ön valódi Winkelmeyer-féle bojtorján gyökér szeszéből 2 palaczkkal hozattam magamnak, s annak használata mellett mind a mellett is, hogy alig vagyok még 20 éves rövid pár nap alatt nagy és szép szakalt kaptam. Ezennel hálás köszönetemet fejezem ki, maadt am tisztelettel ifju Maguser Lőrincz, Krappon (Kraina.)

Legbensőbb hálás köszönetemet az ön, Winkelmayer-féle bojtorján gyökér-szeszeért, melynek három heti használata után, pompás tömött szakál birtokában vagyok. Én az ön csodálatraméltó kézitményeit mindenkinek a legmelegebben ajánlhatom.
Berger József Elg. lovag. Bécs.

Ezen, valamint sok más száz elismerő és köszönőirat melyek nálam eredetiben mindenki által bármikor is betekinthetés végett ki vannak téve, a Winkelmayer-féle bojtorján gyökér-szesz és hajkenőcs minden dicséretet felesleges teszik, mivel jó önmagát dicséri meg.

Árai: 1 palaczk Winkelmayer-féle bojtorjángyökér-szesz 90 kr.
1 tégely „ „ hajkenőcs 50 „
1 palaczk „ „ claj 40 „

Póstai megküldésnél (a pénzbeküldése vagy utánvétel mellett) csomagolásért 10 krral több.

Központi raktár: WINKELMAYER I. Bécs VI. Gumpendorferstrasse 159.

Fiókraktár: Budapesten, Török József-tér gyógyszerész király-utcza 7. sz. Zágráb, Mittelbach S. gyógysz. Pozsony, Karer J. illatszerész Fischerthartgasse 6. Temesvárott, Taromiss E. gyógysz. Tarczay István gyógysz. Kolozsvárott: Székely Miklós gyógysz. Gyöngyösön, Mersitz Sándor gyógysz. Debreczen, Rothschnek Emil gyógyszerész, valamint minden hirneves gyógyszertár- és illatszer kereskedésben.

A tömérdek hamisitás kikerülése végett csak arra kéretik mindenkor Winkelmayer-féle valódi bojtorjángyökér készitményt kérni, s arra ügyelni, hogy minden palaczkon J. Winkelmayer, Bécs VI. Gumpendorferstrasse 159. czég legyen alkalmazva.

1882. Jan. —3 –12

KINTZLER SOMA, műórás Szolnokon.

Ajánlja gazdagon felszerelt

óra raktárát

melyben mindennemű jól szabályozott órák kaphatók a következő árjegyzék szerint:

Férfi órák:

Egy ezüst henger óra 4 kővel	6—10 ftig
„ „ „ „ rugóval	10—11 „
„ „ „ dupla födél	12 15 „
„ „ „ Remontoir	14—20 „
„ „ horgony óra	13—20 „
„ „ „ Remontoir	18—34 „
Egy arany henger óra	26—40 „
„ „ horgony óra	30—50 „
„ „ Remontoir	52—86 „
„ „ Chronometer	200—400 „

Női órák:

Egy arany heng. 4—8 kővel	20—30 ftig
„ „ „ Remontoir	30—40 „
„ „ horgony	45—80 „

10—10

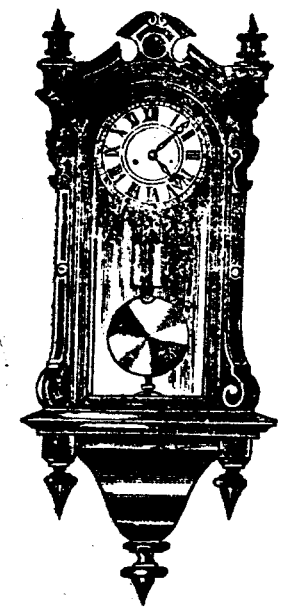

Ezenkivül:

inga-, kép-, játszó-, irodai-, ébresztő-, kakuk-, és közönséges fali-órák,

ugyszintén

arany és ezüst láncok,

gyürök, óraborítékok

és

üvegek

nagy választékba stb. stb.

KÉSZIT és JAVIT

két évi jótállás mellett.

Cserét minden irányban elfogad. Toronyórák kijavitására és ujak készitésére több évi jótállás mellett vállalkozik.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Hirdetés.

A Nagykörüi határban lévő Petrovay féle mintegy 1000 hold nagyobb részben felső legelő föld 3–6 évre haszonbérbe adandó azonnal.

Bővebb felvilágositással szolgál Szolnokon Bagossi Károly ügyvéd, Török Szent Miklóson Polgár Mihály. 3—1

Hirdetmény.

CZUKRÁSZDA.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint f. é. decz 23-án. Szolnokon a vasuti főutczán, nővérem *Viszlay Jánosné házában, szemben a postahivatallal.*

Czukrászdát nyitok

Mindenféle czukrász-sütemények, csemegék és beföttek,

friss és kitünő minőségben naponta kaphatók, valamint helybeli és vidéki megrendelések is gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett kiszolgáltatnak.

Ugyszinte reggeli és délutáni kávék és theák, reggelik, likörek és szilvoriumok a legfinomabb minőségben állank rendelkezésére a t. fogyasztó közönségnek.

Szolnok, 1881. decz. 22.

CZINÓBER ANNA,
czukrász.

6—2

12. Évfolyam. 12. Évfolyam.

„MERCUR.“

Authentikus kisorsolási jelentés.

Osztrák-magyar és külföldi sorsolási értékek, kisorsolható állami és magán-kötvények, vasuti-, gőzhajózási- és iparvállalati részvények és elsőbbségi kötvények, záloglevelekről stb. Bank-, pénzügyi és vasuti ügyek folyóirata.

1882. január 1-én nyitunk uj egész éves előfizetést a tizenkettedik évfolyamára.

A „MERCUR“ magyar-német szövegben 3—4-szer jelenik meg havonkint, megkivántató esetben többször is, és pedig minden jelentékeny huzás után: authentikus huzási lajstromokat czélszerű tabellár s átnézetben könnyen érthető rövidséggel közöl, valamint közli, a visszamaradottakat, vagyis a kihúzott és még fel nem vett nyereményeket, ennélfogva az értékekkel biró közönség részére nélkülözhetlen közeg.

Előfizetési ár bérmentve házhoz hordva vagy postaküldéssel egész évre csak 2 frt.

A „MERCUR“ kiadóhivatala Budapest, Dorottya-utcza 12. szám. BUDAPEST.

Ezennel meghivásunkat tesszük előfizetésre és a czimnek és utolsó pósta pontos és világos megjelölését. Az előfizetési pénz beküldése legjobb és legolcsóbban eszközölhető postautalványnyal.

4—5

112. sz.
kgy. 881.

Hirdetmény.

Kun-Szt.-Márton rendezett tanácsú városban a **Körös folyon egy 131 méter hosszu 7.25 méter** széles közuti fahid épitése **37334 frt 43 kr.** költség előirányzattal elhatároztatván, az ehhez szükséges anyagok szállitására és munkák teljesitésére — első sorban az összes vállalatra, azután külön-külön

a) **faanyagokra,**
b) **vasanyagokra,**
c) **festésre,**
d) **ácsmunka, és**
e) **földmunkára**

nyilvános szóbeli és zárt ajánlati árlejtés fog tartatni, Kun-Szt-Márton város közháza nagytermében

1882-ik évi január hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor,

mire az árlejtezni kivánók ezennel meghivatnak.

Vállalkozni kivánók tartoznak ugy az összes, mint a részletes árlejtéshez a kikiáltási ár **10 %-kát** az árlejtés megkezdése előtt az árlejtező küldöttség kezéhez készpénzben letenni.

Ugy az összes vállalatra, mint a részletesen külön-külön az anyagok szállitására és munka teljesitésére irásbeli zárt ajánlatok is elfogadtatnak 1882-ik év január 10. délelőtti 10 óráig, később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

A zárt ajánlatot tevők irásbeli ajánlataikban tartoznak kinyilatkoztatni, hogy a hidtervét, a költségvetést, az általános és részletes feltételeket ismerik, s azoknak magukat alávetik.

A hidterve, a költsegvetés, a feltételek a polgármesteri hivatalban bármikor megtekinthetők, sőt kivánatra a **2 frt** irásdij előleges beküldése mellett a vállalkozni kivánóknak azonnal meg is küldetnek.

Felhivatnak vállalkozni kivánók, hogy kellő bélyeggel ellátott irásbeli zárt ajánlataikat a polgármesteri hivatalhoz czimezve következő irással ellátva: **„Ajánlat a Kun-Szt.-Márton hidépitésére“** s a szükséges bánompéznek készpénzbeni mellékelésével a fentirt nap délelőtti 10 óráig nyujtsák be.

Kelt Kun-Szt-Márton város képviselő testületének 1881. évi decsember hó 18-ik napján tartott közgyülésében.

Ledniczki István,
jegyző.

3—2

Kormos Károly,
főjegyző, mint polgármester helyettes.

Jászberény, 1881. Nyomatott Szalay Iványi.

VI. évfolyam. 2.—264. Szolnok, 1882. január 8-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb díjak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott Pásztor Ferenczen kü- és váltó-ügyvéd irodájában; Makray László ur ületében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldését a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

A mi nyomdánk.

(—r.) „Minden Demosthenesnél szebben beszél a tett!“ — Igy zengte ezt a lantos költészet nagy mestere, Petőfi, ki viharzó lelkének nagy elszánásával, mikor dicsőségének napja félvilágra elsugárzott, a sajtóra tette fölkent kezeit s azt a nemzet nevében lefoglalván — szabadnak nyilvánitotta.

És a szabadsajtó, habár időleges nyugvásra lőn is kárhoztatva a nemzet-bénitó hatalom által, visszanyerte király-urunk megkoronáztatása alkalmával világmozgató hatalmát, s mindinkább vívja nagyszerű harczait ugy a politikai, mint a társadalmi és közéleti téren. És a nagyhirű angol journalista szavai nem puszta mondás ma már, hogy „vegyetek el e nemzettől mindent, alkotmányt és szabadságot; verjétek kezeit-lábait bilincsekbe: csak a szabad sajtót hagyjátok meg nekem, és én visszaszerzem alkotmányát, dicsőbb szabadságot teremtek neki s a bilincsekből kardokat kovácsoltatok Angolhon népének!“

Igenis, a sajtó uralja ma a világot; ez az a hatalom, mely előtt meg kell hajolnia mindenkinek egyaránt.

Ha csak azon parányi kört veszszük is szemügyre, melyben lapunk él és mozog, láthatjuk és tapasztalhatjuk a vívmányok egész lánczolatát, melyek közhaladásunkat jelzik, de melyeknek életre pezsditését egyedül lapunk tényezte.

Azonban főbajunk volt az, hogy nem rendelkezhettünk föltétlenül oly nyomdával, mely — egyéb vállalatok mellett — kizárólag lapunk felvirágoztatását tüzte volna ki működése feladatául; és ez valóban nagy baj volt, mert a lapnak, a mellett, hogy igen gyakran titkai is elárultattak, az idő tömegéből, hogy ugy mondjuk magyar szójárás szerint: csak egy kis körömfaradék jutott, mi által legönzetlenebb törekvésünk, ha nem hiúsult is meg, de mindannyiszor visszahanyatlott, s a hatás ónsúlyát ismét csak mi éreztük.

Ma azonban ezen a bajon túl vagyunk, mert miként más helyütt is jelezzük, oly nyomda áll lapunk rendelkezésére, mely a müizlés kifogástalan volta mellett kellő idővel és erővel rendelkezik lapunk kiállitására s igy minden kellemetlenség és nehézség, mikkel eddig eredménytelenül küzdöttünk, végkép kikerülve és legyőzve van.

S hogy visszatérjünk czikkünk első sorára: minden Demosthenesnél szebben beszél a tett. Üres szóval nem dicsérünk, hanem utalunk magára a tényre, hogy aki meggyőződést akar szerezni lapunk csinos, izlésteljes kiállitásáról, az vegye kezébe e jelen számot és mi a dicsérettől fölmentve érezzük magunkat.

De van még e dolognak elvi jelentősége is. A verseny hatalmas tényével találja magát szemben az olvasó, hogy Szolnok városában, a meglevő kettő mellett, egy diszes, teljesen uj nyomda rendeztetett be, mi eddig még itt nem történt. Mi ez, ha nem haladás!

Mikor tiz évvel ezelőtt, a törvényszékek rendezésekor, még az országgyülésen is hangoztatták, hogy Szolnokon nyomda sincs, mig Jászberényben van — tehát ezé legyen az előny: Gullner Gyula kivágta a becsületet az által, hogy a primitiv szerkezetü Szoretics-féle szolnoki nyomda produktumát a törvényhozásnak felmutatta, s bebizonyitá, hogy Szolnokon csakugyan van nyomda.

De aki tiz évvel ezelőtt jósolta volna, hogy akkor, midőn az 1882-ik év első órája megkondul, Szolnokon versenyre kelnek a nyomdák, azt, ha meg nem kövezik, legalább is kikacagják vala. És ime ma még csak nem is kaczagunk, hanem igenis fennen hirdetjük, hogy a korszellem rohanó kerekeit megállitani nem lehet, habár az ég s föld sarkai inogjonak is belé!

Munkára föl! éljen a verseny, éljen a haladás fenséges eszméje!

Tűzbiztonsági állapotaink.

A bátorság vagy öntudatlan vagy öntudatos.

Mindenik annál nagyobb, minél könnyebben bekövetkezhető és illetve valószinübb a veszély, s minél kevesebb a remény az abból menekülhetésre.

Az ember mindenütt, tehát a szobában, utczán, a mezőn, öntudatlanul bátor, még akkor is, ha veszély nem mutatkozik, mivel az el van rejtve a szem elől s váratlanul és gyorsan szokott fellépni.

Ki vasuton, vagy folyó vizen utazik, öntudatlanul bátor; de bátorsága már nagyobb, habár az elővigyázat mellett a szerencsétlenség bekövetkezése nem oly könnyü, nem oly valószinü s remény is van a menekülésre.

Ki tengerre, léghajóba száll, lőpor és egyéb robbanó anyagok készitésével, gőzkazán mellett vagy bánya üregben foglalkozik: öntudatlanul bátor s bátorsága már sokkal nagyobb, sőt mondhatni: a vakmerőségig nagy; mert minden elővigyázat mellett is a szerencsétlenség bekövetkezése könnyebb, azt veszélyesebb tényezők teszik lehetségessé, s ha bekövetkezett, alig van vagy épen nincs remény a meneküléshez.

A csatába induló hős bátorsága öntudatos; azonban, hogy ő és az előbb emlitett közül ki a bátrabb: bajos meghatározni.

Itt a veszély már létezik; de van remény belőle szabadulni. Amott van remény a veszély be nem álltára; de ha beállott: abból nincs menekülés. A menekülés lehetőségének megfontolása nélkül veszélybe rohanni: vakmerőség.

A veszély bekövetkezte előtt is tehát minden ember öntudatlanul bátor, minden ember egy-egy hős.

Azonban az öntudatlan bátor csak addig hős,

TÁRCZA.

MERENGÉS.*)

Csendes éjjel elmerengek
A telő hold képén,
S a csillagok fényén, —
Mintha volnék Endymion
Boldog álmodásban,
Mit rám csókol a szerelem,
Hogy csak képed láseam,
S az éber-lét nagy kinjait
Lelkemről lerázam.

Oh! jól esik az álmodás
E fájó kebelnek —
Kinjaim pihennek,
Melyek gyilkos mérgeikkel
A lelkemig vájtak. . . .
Bá, csalódás, tépett remény,
S keserve a vágynak,
— Keblem siró lakosai —
Mind elnyugovának.

Nagyszerű csend szent hazája
A csillagos éjjel,
Itt lesz a sötéttel;
Az égi fény s földi sötét
Egygyé szövődése:
Az őserő szerelmének
Örök enyelgése, —
Az Istenek nagy csókja ez,
S forró ölelése . . .

Igy merengek, — s lelkem röpül, —
Nem a fényes égbe:
A végtelenségbe!
Mit ér nekem az ég s fénye,
Csillag-miriádok, —
Én nem fényre, nem az égbe —
A magasba vágyok,
Ahol nem vakit el a fény,
Hanem tisztán látok.

Uj világot alkot lelkem,
Ahol világ nincsen,
S ő lesz benne Isten!
Nem hogy parancsot osztana —
Szeretettel éltet;
A szeretet tartja össze
Az emberiséget;
Hol ez megszünt: Isten sincsen,
Minden puszta képzet. . .

S a szeretet ott nem tenyész,
Ahol szolgaság van:
É l a s z a b a d s á g b a n!
Szabadság fényes világát
Álmodja e lélek, —
Vesszenek, kik jármot tesznek
Nyakára a népnek!
Meg kell már egyszer hallani
Jajunkat az égnek!

Jöni fog a nagy szabadság,
Milljók kivánsága:
V i l á g s z a b a d s á g a!
Ez teremt egy uj világot,
Összedől a régi, —
Megdicsőül a vén idő,
S komorzásva nézi,
Amint a nép milliója
Szabadságát érzi. . .

Isten és világ egygyé lesz, —
A nép Istenével,
S az Isten a néppel. . .
Nem lesz szükség vértengerre —
A szeretet éltet;
Ez ül királyi trónusán
S árasztfényességet,
S melyért milljók küzködének:
Áldott békeséget! . . .

Igy álmodom merengésben
Az életnek képét:
Szeretetet s békét. —
Oh, de lelkemet fölrázza
Bilincsek csörgése:
Hány nemzet rab, —oh hánynak van
Halálos nyögése. . .
Oh, hozz áldást, szent szabadság,
Az emberiségre!

Pásztor Ferenez.

*) Mutatványul szerzőnek sajtó alá gyüjtött ujabb költeményeiből.

Csak viszsza.

— Beszély. —

Irta: **Vörös Kálmán.**
(Folytatás.)

Czili remegve engedelmeskedett, mert a kutyaugatás is mind közelebb jött, s a lovar két kutyája is hegyezé fülét.

Ekkor az előbb lehányt ruhadarabokkal befedte őt a gazda s a lámpát eloltva, lefekvésre küldé a másik kettőt.

A kutyaugatás és kiabálás mind közelebb hallatszott s mintegy tiz percz mulva a bokor megmozdult s az ron nehány kutya rontott elő.

Ekkor Brunó és Ráró is vadul ugatni kezdtek s a következő perczben kutya marakodás volt hallható.

míg a veszély ki nem tört; ha kitört: rendszerént rémületbe esik s eszét veszti. Igy az anya a felette égő házból kiszalad, a bölcsőjében alvó gyermekét pedig az égő házban felejti, s csak később jut eszébe annak megmentése, mikor talán már késő. Kinek ruhája meggyulad, futásnak indul s ekként a tüzet még jobban éleszti, a helyett, hogy ellenkezőleg cselekednék. Igy vesztette eszét a bécsi színházban közelebb kiütött vérfagyasztó szerencsétlenségben a tűzbiztonságra felügyelő személyzet.

Öntudatlanul bátor Szolnok városának minden lakosa, szinte a vakmerőségig.

Miért?

Könnyű rá a felelet.

Mondhatni, talán alig van már az országban város, az egy Jász-Berényt kivéve, — melyben a gyulékony anyagokkal fedett házak és melléképületek egymás mellett és egymáshoz oly sürüen épitve volnának, mint itt nálunk Szolnokon. Legtöbb háznak az udvara alig néhány négyszögméter s mégis az egymáshoz ragasztott tüzfészkekkel ugy körülvéve van az, hogy a szerencsétlenség fellépte esetén az oltás csak alig, vagy épen nem lehetséges. Ezekhez járulnak még a házakon lévő roskadozó s alig 3 arasz magasságú lyukas nádkémények, melyekből mint megannyi tüzokádó hegy tölcsérekből ijesztőleg néz ki a pusztulással fenyegető nagy szerencsétlenség.

Városunk ügyszólván egy óriási robbanó anyaghoz hasonlit.

Valóban az igy épitett városban lakni, vagyonnal birni: nagy bátorság, a vakmerőségig. Csak egy nagy szél s véletlenül egy tűz kiütés: e város porrá égett.

A reményt abba helyezzük, hogy „vigyázunk." Ámde ez nagyon üres vigasztalás!

Más városok is vigyáztak, de lakosai közül egy nem vigyázott s elhamvadtak.

Ott van példa rá a többek között Baja és Kecskemét városok. Mindenik vigyázott, de az előbbihez 4 kilometer távolságra fekvő Szent-István nevü községben egy ember nem vigyázott és a tüz átrepült Bajára, és az, egyetlen egy ház és egy kápolna kivételével porrá lett. Kecskeméten sem vigyáztak egy háznál, s a város felénél több leégett.

Ezekből okulva, nem találjuk városunkban sem a bekövetkezhető szerencsétlenség megelőzéséhez elegendőnek a vigyázatot; — mert rendszerént mindig találkozik gondatlan ember, söt minden vigyázat mellet is bekövetkezhetik az; — nem, a városházánál most is vajudó, vagy talán már örökre meg is halt, épitészeti rendszabályokat sem, mert ha azok véletlenül létezendenek is, csak az ujabbi épitkezésekre vonatkozhatnak.

Városunkban körülbelől 1500 ház áll fent olyan, melyek a melléképületekkel egybeszöve, oly sürü s gyulékony tömkelegeket képeznek, hogy közülük akármelyik gyuladjon meg s véletlenül fújjon a közönségesnél erősebb szél: bizony nem menti meg ezt a várost semmi a végenyészettől, nem még akkor sem, ha fejét nem vesztené is el.

Emlékezzünk csak vissza az 1874. év május havára, a midőn a kispipához czimzett korcsma kéménye kigyuladt. Óriási erkán dühöngött ekkor, a port égronymagasságig kavarta fel, az ember csak szembehunyva mehetett. Ha ekkor egy derék katonatiszt a tüzet rögtön el nem fojtja vala, — habár csak kéménytüz volt is az — ki tudja, hogy a város egyrésze nem heverne-e még ma is romokban. Nem hirdetnék-e a kormosfalak még ma is az emberek vakmerő gondatlanságát? Intő jelenet volt ez. Az intést fogadjuk el: Ne legyünk továbbra is öntudatlanul bátrak!

Fő dolog ugyan a vigyázat, de a legnagyobb vigyázat mellett is megtörténik a szerencsétlenség. Megtörténik ez még akkor is, ha nem találkozik könnyelmü ember és gondatlan gyermek, kik okozói szoktak lenni rendesen a tüzvész kiütésnek.

Szükséges tehát a vigyázaton kivül:

1-ör, hogy a kihágási büntető törvény 141. §-a értelmében a tüz kiütésének vagy tovább terjedésének meggátlása czéljából, a városi hatóság által hozassék szabály, mely szerint a meglevő tüzfészkek, u. m.: ólak, istállók, félszerek s egyébb könnyen tüzet fogó épületek, egymástól s a szomszédok épületeitől s keritéseitől választassanak el, s melyek még igy is veszélyeseknek mutatkoznak, hányattassanak szét, miként ez más városokban megtörtént;

2-or, a mely házon nád vagy roskadozó kémény van, a tulajdonosnak tétessék kötelességévé, hogy a helyett záros határidő alatt kőkéményt épittessen. Ki a rendeletnek nem engedelmeskedik: kéménye huzassék le. Igy rendeli ezt a fenállott „Jászkunkerületek" által 1873. évben hozott épitkezési szabályrendelet is.

3-or, a kútak száma szaporittassék, különösen oly helyeken, hol a házak sürüen épitvék és igy a közbiztonságra nézve szembetünőleg veszélyesek.

4-er, tétessék szigorú kötelessegébe minden ház lakójának a kapitányviz tartása és pedig legkevesebb egy akó mennyiségben.

5-ör. Hagyassék meg a rendörségnek, hogy ezen szabályok megtartása felett, szigoru felelősség terhe alatt örködjék.

Ha más városok hasonló intézkedések által a tüzvész kiütése lehetőségének tudtak gátat vetni, tudni kell azt itt is.

A szegénység érve itt figyelembe nem vehető, az áldozathozatal nem kimélendő.

A fenyegető közveszély elháritására czélzó intézkedés kiméletet, mellékérdekek dédelgetését nem ösmerhet; a kegy és népszerüség hajhászatnak, elnézésnek, saját érdekeink megóvásának már itt vége van, melyen túl azokat folytatni, iszonyu felelősséget venna maga után.

Inkább nehány száz ember haragudjék most, mint a közös szerencsétlenség bekövetkeztével velök együtt egy egész város keseregjen a hamu és romok között, átkot szórva a mulasztók fejére.

Igaz, hogy mindezen intézkedések megtétele után sem lesz a város tűzmentesé tevé; de hiszen hol van az oly város, mely ezzel dicsekedhetnék, midőn a tüz előtt még a 3—4 emeletes házak cserép teteje sincsen biztonságban; de legalább a tüz kiütésének valószinüsége csökkenni fog, s kisebb szélben a veszély megfogása, egy helyreszoritása az égő épülethezi hozzáférhetés, lehetővé leend téve.

Ne legyünk tehát bátrak, a kiüthető veszélydyel szemben. Hozzá kell látni a közbiztonság munkájához, mig nem késő. Ha meg van téve minden lehető, a lelkiösmeret senkit sem vádolhat.

Tudjuk, hogy ezen szavaink is csak kiáltó szavak lesznek a pusztában. De mindegy. Egy város 18,000 lakosának élete és vagyona érdekében megtettük szent kötelességünket. Többet nem tehetünk. Ám viseljék a felelősség súlyát azok, kik figyelmeztetésünkre nem hallgatva, a bekövetkezhető megmérhetlen szerencsétlenség elháritására czélzó intézkedések megtételének könnyelmü elmulasztása által a város létezését koczkáztatni engedik, s nem követnek el mindent, hogy egy netalán bekövetkezhető tüztenger hullámai alá ne temettessék a város.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **Vásározás.** A ezibakházi vásári helypénzszedési jog bérlője Szabó Ambrus és Czakó Ignácz a megye tiszai aljárás szolgabirája által 15 frt pénzbirságban marasztaltattak a kapupénz jogtalan szedése miatt és igy vásározó iparosaink hasonló zaklatásoktól ezután mentek lesznek. Szolgáljon ez tudomásul.

* **A „Szolnoki ipartársulat"** 10 frtos kölcsön-kötvényei 4-ik sorsolásánál 1881. decz. 26-án a következő 50 drb kötvény lett kisorsolva: 19. szám Illgen Pál tulajdona, 22., 23. és 26. sz. Adler Ignácz t., 30. és 31. sz. Baranyó András t., 37. sz. Ratics Mihály t., 47. sz. Steigenberger S. t., 51. sz. Szendi Antal t., 59. sz. Deutsch Lipót t., 64. sz. Kreutzer István t., 68. és 69. sz. Ipartársulat t., 76. sz. Szép Mihály t., 78. sz. Kremmer Leopold t., 86. sz. Krausz Ignácz t., 89. sz. Hay József örökösei az Ipartársulatnak ajándékozták. 96. sz. Neugebauer Antal t., 97. sz. Lechner József, az Ipartársulatnak ajándékozta, 104. sz. Schwartz Ignácz t., 108. sz. Marek József t., 109. sz. Tóth Sándor t., 114., 115. sz. és 116. sz. Nyitrai Emil t., 118. sz. Hay Jakab t., 130. sz. Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár t., 148., 149., 156., 165. és 167. sz. Tiszavidéki hitelintezet t., 178. és 180. sz. Magyar-német erdő ipar egylet t., 184. sz. Bakos Antal t., 187. sz. Ipartárs. t., 190. sz. Szüsz L. t., 193. sz. Kreutzberger I., 195. sz. Gál Ferencz t., 201. és 202. sz Barhó F. t., 211. sz. Kinczler S. t., 213. és 214. sz. Szendi Antal t., 218. sz. Kreutzer Balázs t., 237., 239., 242., 245. és 247. sz Ipart. t. Ezen kötvények a törlesztési tervezet értelmében 1882. év febr. hó 1-től kezdve a szolnoki ipartársulat elnöki utalványozása mellett a társulat penztáránál 10 frtjával ki lesznek fizetve.

EGYHÁZI ÉS ISKOLA ÜGYEK.

* **A rákóczifalvai** uj községben levő népiskola számára, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Bárdosy Gyula kir. tanfelügyelő ajánlatára egy igen értékes tanszer és tankönyv gyüjteményt engedélyezett.

* **Tekintetes szerkesztő ur!** Engedje meg becses lapjának hasábjain a következő sorokat nyilvánosságra hozni: Dona Döme és Társa budapesti kereskedő urak, mint a Jász-Nagykun-Szolnokmegye régibb idő óta papirszállitói, e tankerületbeli szegényebb sorsu iskolás gyermekek részére különféle irószereket küldöttek ajándékba, melyekből a nagykörüi közs. iskola is nagyságos Sipos Orbán kir. tanácsos alispán és Bárdosy Gyula kir. tanfelügyelő urak intézkedései folytán nagy mennyiségü mindennemü irószert, nevezetesen; fél rizsa irópapirt, 3 tuczat irónt, 3 tuczat tolltartót, fél doboz aczéltollat, 400 magyar irkát és 150 drb diktandót szerencsés volt kapni. — Midőn a kegyes adakozóknak nemes tettükért isko-

---

Ismét hangzott a hivás, s a kutyák a többitől követve visszatértek.

A magas férfi ujolag lámpát gyujtott — a másik kettő is talpra ugrott s revolverrel, bottal kezökben várták a következendőket.

Nem soká kelle várniok.

A Bokor szétvált s onnan két szolga fáklyával s több paraszt vasvillákkal lépett elő.

Midőn meglátták emezeket, megálltak.

Az egyik szolga oda ment s kérdé:

— Nem láttak egy nőt? vagy nem hallottak ezre zajt?

— Nem! — felelt a magas. A kutyák sem vettek észre semmit!

Egy vadász kutya, mely a cselédekkel jött, megállt a kocsi előtt s ott szimatolva, egyet vakkantott s farkát csóválta, de nem ügyelt senki reá.

A cseléd jó éjt kivánt s ment az egész csapat tova.

Ekkor oda mentek a kocsihoz.

— Elmentek! — szóllt a legidősb.

Czili felült a kocsiban.

A magas férfi szóllt hozzá:

— Most már nyugodtan alhatunk, s holnap utazunk tovább.

Czili lehajtá fejét ismét a kocsiban, azok pedig beszélgetni kezdtek franczián.

— Hogy visszük át a határon? kérdé az egyik.

— Bolond! — felelte a másik, hiszen utlevelünk ötre szóll!

— Igaz az! — felelt amaz, — mi hárman, a kis leány és Duvalnak a leánya!

Duvals, ki nem volt más, mint a magas férfi, komoran nézett maga elé.

— Szegény Jenni! — szóllt halkan s lefeküdt ő is, mint a többi.

Czili szemeire azonban nem jött álom.

Lelki szemei előtt még mindig a gróf tünt elő, s midőn vigasztalta magát, hogy hiszen talán él, akkor atyja jutott eszébe, ki kétségbeesetten keresi őt, s szive majd megszakadt fájdalmában.

Végre a kiállott óriás ingatottság elnyomta a testet s a leányka elszenderült.

II.

Az inasokat s parasztokat a gróf küldte ki felkutatni az erdőt.

Ő az erdésztől tudta meg Czili eltüntét.

Az erdész ugyanis este 9 órakor tért haza a munkából, s meglehetős jó étvágya volt.

Már a konyha ajtóból kiáltott be:

— Czilikém, lelkem, mit adsz enni apádnak?

Meglepte, hogy választ nem kap, s midőn a hideg konyhát meglátta, roszat sejtve rontott a szobába.

Leánya nem volt ott.

Kiáltott. — Ki ment a ház elé, Czili nevét hangosan ismétlé, de senki sem felelt.

Szorongva várt egy fél óráig, de hiába.

Ekkor már nem türheté tovább a bizonytalanságot, és a házat magára hagyva, a faluba sietett.

Mekkora volt meglepetése, midőn értesült a gróf állapotáról.

— Vad orzó? — kérdé, hallva az elbeszélést, mely azóta köznyelven forgott. Tehát vadorzók kezébe került volna leányom is? És irtózva gondolt az eshetőségekre.

— Beszélnem kell a gróf úrral! — mormogá s a beteg szobához sietett, hol rövid kérés után bebocsáttatást nyert.

Kétségbeesve mesélte el, hogy leányát nem találja sehol.

A gróf egy pillanatra összevonta szemöldökét.

Sebe nem fájt annyira, hogy ez el nyomta volna ott benn, a lelkiismeretében érzett furdalást.

Az igazat bevallani? — Ezt nem tehette s igy csak arra szoritkozott, hogy minden kezénél levő eszközt az erdész rendelkezése alá bocsátott, hogy leányát meglátogatja.

A cselédség a raktárból fáklyát kapott; útközben be szólltak a falusiakhoz, s azok csoportosan követték őket, mert a szép erdész leány eltüntét mindenki őszinte szivből sajnálta.

Elindultak a szélrózsa minden irányában, felkutatták az egész erdőt, kérdezősködtek fütől-fától, de eredményre senki sem jutott, s hajnal felé egymás után jöttek a csoportok, mindenik szomoru arczczal ismerte fel, hogy fáradtsága tökéletesen hasztalan volt.

Az öreg erdész maga átkutatta az ismert barlangokat és faodúkat. Sehol semmi!

Kétségbeesett, s az elfásult érzékü ember szemében könyek jelentkeztek.

Midőn ő is visszament a faluba, s megtudta, hogy senki sem hozta vissza gyermekét, az erős ember megtört aggnak érezte magát, s képtelen volt erőt venni fájdalmán.

Végre a gróf megigérte neki, hogy mindent elkövet érdekében.

Az orvos, ki a gróf mellett volt, csupán ezen eseménynek tulajdonitá, hogy az néha álmában Czilike nevét emlegeté.

De a tudós férfiu tévedett.

Teleoni Albert gróf minden kalandos élete dacczára érző szivvel birt, s ha Czilike iránt csak egyszerü érdeklődéssel viseltetett is, azon körülmény, hogy a leány miatta ment világgá, az ő erőszakoskodása által lett kidobva az élet összes esélyeinek martalékául — elég volt arra, hogy többször vele foglalkozzék s igy a kedves arczot ne feledje el.

Egy beteg magányában pedig veszedelmes hatása van egy szép női arcz emlékének.

Szórakozást nyujt eleinte, megszokottá lesz később, utóbb pedig elválhatlanná, s nem hihetetlen az, hogy egy rút ápolónőt, vagy egy unalmassá vált feleséget beteg ágyunknál megszeressünk! Mennyivel könnyebb ez akkor, midőn a leányka — kinek arcza a beteg előtt lebeg — szép is, fiatal is és még nem volt mienk, midőn mégis kielégitetlen vágy is járul hozzá.

Igy történt, hogy mire a gróf — két hónap mulva — tökéletesen meggyógyult, a szúrást szivében érezte, s azon láz, melyet e seb előidézett, sokkal hatalmasabb volt az előbbinél.

Az atya elveszté reményét, ő pedig bizalommal nézett a jövő elé, s feltette magában a leányt bármi áron feltalálni.

Ezen reménynek volt is némi alapja, mert valószinütlennek találta, hogy ha a leány meghalt, testét

lánk szegény sorsu gyermekei nevében köszönetet mondunk; szivünkből óhajtjuk, hogy adjon az ég több hasonló ügybuzgó tanügybarátot a nevelés szent ügyének. — Nagykörün, 1882. jannár hó 2-án. Virágh János iskolaszéki elnök plebános, Romzsa János tanitó.

HELYI HIREK.

— Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésök a mult év végével lejárt, hogy netán még fenlevő hátralékaikat beküldeni méltóztassanak; és aki talán az ez évi első számot nem kapta volna, sziveskedjék velünk levelezési lapon tudatni, hogy a hiányt pótolhassuk.

KIADÓHIVATAL.

— **„Haffner Sándor és társai"** czég alatt Szolnokon egy teljesen uj könyvnyomda állittatott fel, melynek felszerelése a legszigorúbb nyomdai müizlésnek minden tekintetben megfelel. A betük a legnagyobb különféleségben, valamint egyéb szerelvények is a bécsi nagyhirü „Rust & Comp."-féle betüöntödéből rendelvék, mely czég a világkiállitások mindegyikén kitüntettetett s gyártmányaival nemcsak az europai sajtókat látja el jó részben, hanem Amerika is nagy megrendeléseket eszközöl nála. Lapunk tehát ezentúl a fönnebb jelzett helybeli nyomdában fog nyomatni, még pedig egyebek között oly kiváló előny mellett, hogy a nyomda is a szerkesztőség épületében van elhelyezve, mely közvetlen ég lapunknak kiszámithatlan előnyére van. Egyebekről beszéljen a lap kiállitása s más rovat alatt adott közleményünk.

— **Lapunk az évi első számát**, miután a szolnoki nyomdával szakitottunk, Jászberényben voltunk kénytelenek nyomatni, hová a kéziratokat kellő időben postára adtuk ugyan, azonban azok a postán eltévedtek, s csakis péntek reggelre értek Jászberénybe, amikor azután a nyomdában támadt nagy zürzavar, melyből lapunknak legjobban kijutott, miután, daczára annak, hogy a nyomda lett volna köteles a lapot kijavitani, az csak részben eszközöltetett s igy lapunk jelzett számába igen sok sajtóhiba csúszott be. Igy a „Tüzbiztonsági állapotaink" czimü kitünő és reánk nézve igen fontos közleményben is nemcsak sok a sajtóhiba, de még kihagyások is történtek belőle, miért is e mély szakértelemmel irott czikket, kárpótlásul, mai számunkban ugy a közönség, mint a czikkiró iránti tiszteletből, valamint a közérdek szempontjából helyre igazitva közöljük.

— **Hymen.** Cseresnyés Etelkát, Cseresnyés József úrnak, a kebelbeli kir. telekkönyvi hivatal egyik ügybuzgó tisztviselőjének szép és kedves leányát, január hó 4-én jegyezte el Tikos Imre úr, Deb-eczen városa főmérnöke. Szerencse és áldás kisérje a boldog jegyeseket!

— **Téli ruha-kiosztás.** A helybeli izr. nőegylet december 30-án délelőtt a helybeli izr. iskolát látogató azon szegénysorsú iskolás gyermekeket, kik a téli ruha hiányában a dermesztő hidegnek kitéve voltak és emiatt gyakran az iskolát sem látogathatták kellőleg, saját költségén teljesen felruházta. A ruhakiosztás az iskola helyiségében történt meg és jelen voltak annál az izr. tantestület összes tagjai; az izr. iskolaszék képviselői és a nőegylet részéről a legbuzgóbb és legkiválóbb tagok közül: Dr. Szüsz Dávidné, elnök, Laczkó Jánosné, alelnök és Szüsz Lipótné vál. tag. Megható jelenet volt, midőn a szegény gyermekek a régóta nélkülözött ruhát gyermekded örömmel vették át és hálatelten fejezték ki köszönetüket a nyert jótéteményért. A nőegylet a szegény tanulók ilyetén gyámolitása által kétségtelenül jótékonyságának legszebb jelét adta.

— **A felolvasások** a helybeli ipartársulat helyiségében még e hó folyama alatt veendik kezdetöket. Mezei Ernő országgyülési képviselő megigérte, hogy még e hóban, vagy később a jövő hóban leráudul hozzánk, hogy itt az ipartársulat megkeresése folytán felolvasását megtartsa. Azonkivül még Dr. Erődi Béla tanár igérkezett felolvasásra. Városunkból eddigelé ketten jelentkeztek és pedig Gruber József és Szontágh Jenő urak, utóbbi lapunk munkatársa. Szontágh Jenő ur még e hó tartama alatt tartandja felolvasását, melynek czime: „Modern házasságokról." — Elvárjuk az ipartársulat buzgó elnökségétől, hogy nem fog tovább késni, hogy az eddig bejelentett felolvasások valamelyike minél hamarább megtartassék.

— **Színészet.** Nehány nap óta Zoltán Gyula szinigazgató társasága tart előadásokat a Scheftsik-kert téli termében, mely azonban igen szük nagyobb számú közönség befogadására. Egyébként is Szolnoknak nincs oly terme, mely télen át kellő kényelmet biztositana a közönségnek s igy igen rosszul választ azon társaság, mely a téli idényre Szolnokba költözik.

— **Ritka tanulékonyság.** Haffner Sándor és társai nyomdájában egy betüszedő tanuló nyert alkalmazást, ki oly erős hajlammal van megáldva e pályához, hogy belépése után, noha nyomdát azelőtt soha nem látott, más nap már 50 sort kiszedett. A fiú neve Pápai Béla, néhai Pápai gépész fia.

— **Aki kétszer született.** Ilyen is van a világon. Ugyanis a napokban a szolnoki kir. járásbiróságnál tanú hallgatás lévén bizonyos perés ügyben, a biróság azon kérdésére, hogy hol született tanú? ez azt felelte, hogy „kis gyerek koromban Tokajban születtem." Azt, hogy nagykorában hol született másodszor, a biró már nem kérdezte.

— **A rejtélyes esethez**, melyről lapunk mult számában emlékeztünk, hogy t. i. városunkban valami Nagy Ferencz nevü pozsonymegyei illetőségü egyén ökröket vásárolván, azokat Czegléd felé hajtá s az uton szétszélledtek ökrei, az ő eltünése pedig titokzatossá vált, — érdekes felderitésül szolgál az, hogy amint csütörtökön Hegedüs Béla főkapitány ur nyomozására indult ez esetnek, az abonyi határbeli kocsmák egyikében mulatva találta az ökör hajcsárt, kit azonnal magával hozott s itt elővizsgálni kezdé öt, s távirt illetőségi helyére, honnan azt a választ nyerte, hogy Nagy Ferencz rovott életü egyéniség, több rendbeli tolvajlás terheli s további intézkedésig szigorú őrizet alatt tartsa. Igy igen valószinü, hogy az ökrök is lopott pénzen vásároltattak általa. A vizsgálat tovább folytatása majd kideríti ezt is.

— **A járdák tisztántartása** a sáros időben a közlekedés előnyéül szolgálván, figyelmeztetjük arra utczai rendőrségünket, valamint arra, hogy a lámpákat az est sötétében gyujtassa fel és ne akkor, mikor a holdvilág süt.

— **Haladunk.** Üdvözöljük városunk hatóságát a annak polgármesterét a haladás terén, mert felállitották városunkban a rendőrszolgákat (constabler). Igen helyes intézkedés ez. Igy kellett volna már régen. A mai országossá vált erkölcstelenség korszakában a bünök megfékezése és a rend fentartása csak ily üdvös intézkedés által érhető el. Üdvözöljük polgármesterünket, mint a ki a társadalmi rend alapját, a közerkölcs és törvényes rend feletti őrködést tüzvén ki nemes czéljául, ily üdvös indítványnyal lépett fel nem csak, hanem annak elfogadását is erélyesen keresztül vitte.

— **Wondra Antal és Havliosek József** urak levelet küldöttek hozzánk, tudatván, hogy a „Kuriozum" tartalmát ők sem irták alá s a kir. adófelügyelőség nyilatkozatához járulnak ők is. Van-e még valaki, nyilatkozzék, mert hátha meghal s igy elmarad ez első dicsőségtől.

— Lapunk mult évi **5., 6., 14.** számaiból nehányat viszszavált kiadóhivatalunk.

MEGYEI HIREK.

— **Uj főispán.** Jász-Nagykun-Szolnok megye üresedésben levő főispáni székébe Benitzky Ferencz kineveztetése bevégzett tény. Pár nap mulva, mint bennünket Budapestről értesitenek, a kineveztetést a hivatalos lap is hozandja.

* **Kunszentmártonban** a kaszinó testület a farsangi idény alatt társas estélyeket rendez könyvtára javára, mely estélyek rendezésével Veress János tanitó, kaszinói könyvtárnokot bizta meg. Az első estély, jan. 1-én tartatott meg, mely 27 frt 60 krt jövedelmezett.

— **Jászfényszaru községben** a tanuló gyermekek közt a roncsoló toroklob járványosan föllépvén, a népiskolai előadások beszüntetése iránt a szükséges intézkedések megtétettek.

NYILTTÉR.*)

E lapok mult vasárnapi száma nyilt terében Stefanovits mézes kalácsos állitja, hogy 5 forintért nekem katlant mutatott; micsoda kifejezés az: katlan? holott mosóintézetek, vagy hentesek használnak ilyesmit; nekem egy általában nem volt rá szükségem, s állitása hazugság, ennél fogva ujolag szemtelen pletyka beszédü embernek nyilvánitom, egyszersmind minden tisztes polgár ovakodjék ez embertől.

Szolnok, 1882. évi január 7-én.

Szathmáry Ferencz.

*) E rovatban közlöttekért nem felelős a szerk.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

eddig fel ne találták volna akár az erdőben, hol most annyi munkás foglalkozott, akár máshol.

Az eédész lassaan bár, de nyugodtabb lett, azonban nem volt többé az a vidor mozgékony ember, hanem egy az életet nehezen czipelő agg.

* * *

Duvals a lovarda tulajdonos a hajnal derengésével már talpon volt.

— Fel-fel! — kiáltott s emberei egy pillanat alatt munkájok után láttak.

A hangra Czilike is fel ijedt.

Körül nézett, s most ismerte fel a tájat, hol tegnap a vándorokhoz csatlakozott.

Mint tegnap azok emliték, csakugyan hárman voltak:

Duvals az öreg, ennek fia Luis és a bohócz szerepét vivő Tom.

Duvals 56—57 éves lehetett, fia 28 körül, mig Tom e kettő között a 35-ödik évet taposta.

Végre Tom leánykája az alig 10 éves Éva, ki most bújt ki a szekér alatt vetett ágyából, s csodálkozva veté álmos szemeit Czikkére.

— Ki ez? — kérdé apját.

— Még nem tudom! — felelt Tom s munkája után látott.

Pár percz mulva a kocsi rendbe volt hozva, minden felpakolva s egy ülés készitve vánkosokból Czilike és Éva számára.

A kocsiba három ló volt be fogva s a saraglyához egy ponny kötve — mig két más lovon ócska nyereg volt, melybe Duvals és Tom ugrottak, mig Luis a leányokat fel segitve a gyeplőt kezébe vevé, s a csapat megindult.

A hely, melyet elhagytak, egy út melletti tisztás volt, s az út, melyre tértek Grubicza határszéli faluhoz vezetett.

(Folyt. köv.)

Uj könyvnyomda Szolnokon.

„HAFFNER SÁNDOR és TÁRSAI"

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények és szerelvényekkel)

szereltetett fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

Hirdetés.

A nagykörüi határban lévő PETROVAY-féle mintegy **1000 hold** nagyobb részben felső **legelő föld, 3–6 évre** bérbeadandó azonnal.

Bővebb felvilágositással szolgál **Szentkirályon** BAGOSSY KÁROLY ügyvéd, **Török-Szt.-Miklóson** POLGÁR MIHÁLY.

3—2

Hirdetmény.

Czukrászda.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint f. é. decz. 28-án, Szolnokon, a vasuti főutczán, növérem **Vizslay Jánosné házában, szemben a postahivatallal,**

czukrászdát nyitottam.

Minden féle **czukrász sütemények, csemegék** és **befőttek**, valamint kitünő minőségben naponta kaphatók, valamint helybeli és vidéki megrendelések is gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett kiszolgáltatnak.

Ugyszintén **reggeli és délutáni kávék és teák, likörök és szivárványok a legfinomabb minőségben** állnak rendelkezésére a t. fogyasztó közönségnek.

Szolnok, 1881. decz. 22.

CZINÓBER ANNA,
czukrász.

6—3

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a **gyógyszertáramban** mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegességeket
(Spécialitäten)
úgy az illatszerészet körébe tartozó
ur pipere czikkeket.

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle SZÖRPÖK, OLAJOK
a legtisztább **csukamáj-olaj**, tokocskákban is, **cukorkák,**
úgy a **HOFF-féle maláta,**
EGGER-féle növényi mell- stb. a legkitünőbb teák.

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömörcsirtóm,** fogeseppek, fogszivarkák, fogpaszták, fogporok és szájvizek mindenféleségben.

KOSTNY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektáplálszt,
MOLL-féle csöberszesz
stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan minden féle sége stb.

Arczporok: közte a Poudre Serail, Blaháné kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Crême, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és börfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök: Anyaméh fecskendők zinüveg és gumiból, anyamell koszorúk, csecsboriték, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendők, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendők különféle nagyságuak üveg és zinből, szembecseppentő üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötazerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai utón azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. Január 1-én.

CZIBULKA GYULA,
gyógyszerész, s az „Orangyalhoz" czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—1

12. Évfolyam. 12. Évfolyam.

„MERCUR."

Authentikus kisorsolási jelentés.

Osztrák-magyar és külföldi sorsolási értékek, kisorsolható állami és magán-kötvények, vasuti-, gőzhajózási- és iparvállalati részvények és elsőbbségi kötvények, zálogleveleiről stb. Bank-, pénzügyi és vasuti ügyek folyóirata.

1882. jannár 1-én nyitunk uj egész éves előfizetést a tizenkettedik évfolyamára.

A „**MERCUR**" magyar-német szövegben 3—4 ezer jelenik meg havonkint, megkivántató esetben **többször** is, és pedig minden jelentékeny huzás után: authentikus huzási lajstromokat czélszerü tabelláris átnézetken könnyen érthető rövidséggel közöl, valamint közli, a **visszamaradottakat**, vagyis a **kihuzott és még fel nem vett nyeremenyeket**, ennélfogva az értékekkel biró közönség részére **nélkülözhetlen közeg.**

Előfizetési ár bérmentve házhoz hordva vagy postaküldéssel **egész évre csak 2 frt.**

A „MERCUR" kiadóhivatala, Dorottya-utcza 12. szám, BUDAPEST.

Ezennel meghivásunkat teszszük előfizetésre és a czimnek és utolso postai pontos és világos megjelölését. Az előfizetési pénz beküldése **legjobb** és **legolcsóbban** eszközölhető **postautalvánnyal.**

5—5

112. sz.
Kgy. 1881.

Hirdetmény.

Kun-Szt.-Márton rendezett tanácsu városban a **Körös folyón egy 131 méter hosszú, 7.25 méter széles** közúti **fahid** épitése **3733 4** frt 43 kr. költség előirányzattal elhatározván, az ehhez szükséges anyagok szállitására és munkák teljesitésére — első sorban az összes vállalatra, azután külön-külön

a) **faanyagok** ra,
b) **vasanyag** okra,
c) **festésre,**
d) **ácsmunka,** és
e) **földmunkára**

nyilvános szóbeli és zárt ajánlati árlejtés fog tartatni, Kun-Szt.-Márton város közháza nagytermében

1882-ik évi január hó 10-ik napján délelőtt 10 órakor,

mire az árlejtezni kivánók ezennel meghivatnak.

Vállalkozni kivánók tartoznak ugy az összes, mint a részletes **árlejtéshez a kikiáltási ár 10%-kát** az árlejtés megkezdése előtt az árlejtező küldöttség kezéhez **készpénzben** letenni.

Ugy az összes vállalatra, mint a részletesen külön-külön az anyagok szállitására és munka teljesitésére irásbeli **zárt ajánlatok is elfogadtatnak 1882-ik év január 10-én, délelőtt 10 óráig,** később érkezettek figy elembe nem vétetnek.

A zárt ajánlatot tevők irásbeli ajánlataikban tartoznak kinyilatkoztatni, hogy a **részletes feltételeket ismerik, s azoknak magukat alávetik.**

A hídterve, a költségvetés, a feltételek **a polgármesteri hivatalban bármikor megtekinthetők,** sőt kivánatra a **2 frt** irásdij előleges beküldése mellett **a vállalkozni kivánóknak azonnal meg is küldetnek.**

Felhivatnak vállalkozni kivánók, hogy kellő bélyeggel ellátott irásbeli **zárt ajánlataikat a polgármesteri hivatalhoz czimezve következő irással ellátva: „Ajánlat a Kun-Szt.-Mártoni hídépitésére"** s a szükséges bánompénznek készpénzbeni melléklésével a fentirt nap **délelőtti 10 óráig nyujtsák be.**

Kelt Kun-Szt.-Márton város képviselő testületének 1881. évi deczember hó 18-ik napján tartott közgyülésében.

Ledniczky István,
jegyző.

Kormos Károly,
főjegyző, mint polgármester helyettes.

8—3

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 3.—265. Szolnok, 1882. január 15-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb díjak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur füszerében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési díjak:
Egy centiméter magasságu, három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges díjazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 10 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldött a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésök a mult év végével lejárt s felhivási jegyük a mai számba bemellékeltetett, miszerint még fenlevő hátralékaikat beküldeni méltóztassanak, hogy igy a szerkesztői és kiadói hivatal közötti számoskodás megtörténhessék, valamint az uj előfizetéseket vagy megrendeléseket is méltóztassanak hovaelőbb megtenni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhassuk.

A telki apátság.

(—r.) A telki apátsághoz tartozó birtokok, hosszú alkudozások után, visszaadattak jogos tulajdonosuknak: Magyarországnak. Itt az ideje, hogy mi czélra való fordításuk iránt a kormány intézkedjék.

Az „Egyetértés“ f. évi 5. számában ezek a bevezető sorai egy gyakorlati czikknek, melyre lapunkban időszerűnek, sőt szükségesnek tartjuk reflektálni azért, mert ama czikk tüzetesen megjelöli Jász-Nagykun-Szolnok megyét is, mint olyant, hol égető szükség van egy állam gymnasiumra, s mely, hogy felállittathassék: czélba veszi alapul a telki apátság jövedelmét.

Hazánkban közoktatási czélokra alig fordittatik évente oly összeg, mint például Németországnak vagy Belgiumnak ugyanannyi idő alatt csak egyrészében, s ami fordittatik is, sok esetben az is czélttévesztett.

A magas kormány ez irránybani eljárását birálni e helyütt nem érezzük magunkat feljogositva, azért legyen elég általánosságban azt csak megérinteni. De ami ama fontos czikknek azon részét illeti, melyet megyénkre vonatkoztat, ahoz, habár röviden, hozzászólunk. Mert indokoltnak látnók, ha a magas kormány Jász-Nagykun-Szolnok megyében létesitene egy államgymnasiumot, e megyében, mely amellett, hogy legnagyobb, leggazdagabb és legmagyarabb megyéje e hazának, még területi fekvésénél fogva is leginkább van hivatva egy államgymnasiumnak befogadására s ép e hivatottságánál fogva joggal követelheti annak kebelében leendő fölállitását is. Amennyiben hivatott földrajzi fekvésénél fogva, tiszta magyarságánál fogva annyiban jogosult.

Magyarország kormányának föltétlenül arra kell törekednie, hogy magyarok legyünk, s ez elv elfogadásával önként következik a szoros kötelesség is, hogy onnan, hol a magyarság zöme, eszszenciája lakik, annak fiatalsága — a hivatolt czikk szerint is — ne legyen kénytelen idegen ajkú, távol vidékekre vándorolni, sőt megforditva: ama vidékek német és szláv ajku fiatalsága vonassék be e körbe, hol a magyarság szivvére folydogál; mert igy biztosabb, sőt csakis igy biztos a czél elérése és nem megforditva; mert utóbbi esetben ha nem vetközi is le fiatalságunk eredeti magyar jellegét, de azt nem is gyarapitja, előbbi esetben pedig az idegen ajku ifjak elsajátitják nyelvünket, szokásainkat s nemcsak szivükben, de nyelvükben és szokásaikban is magyarrá lesznek.

Ha valahol, itt áll az az elv, hogy inkább az idegen ajkúak mi közénk, mint mi ő közéjük.

Más kérdés, hogy a törekvést e czél elérésében, mely város javára kellene érvényesiteni megyénkben?

Jászberénynek van főgymnasiuma, melyet egyesek nagylelkü adakozása létesitett, Sipos Orbán alispán egykori kezdeményezése alapján, miért is e férfiút méltó elismerés illeti. De épen azért, mert e főgymnasium élén nagylelkü adakozók állanak, mint alapitók, kik azt a megsemmisüléstől szivök vérén is megváltják: nincs okunk kétségbe esni jövője fölött.

Hanem miután Szolnok városa, nehéz viszonyainál fogva, alig képes annyira növelni gymnasiumának biztos, de kevés alapját, hogy kebelében főgymnasiumot teremthessen a maga erejéből: intéző köreinknek oda kellene a felszinen úszó alkalomból törekedniök, hogy a telki apátság birtokai részben egy Szolnokon felállitandó államgymnasium alapjára és föntartására fordittassanak.

Szolnok mellett szól a józan ész is. Itt a vasúti csomó: 24 óra alatt széles e hazából mindenki Szolnokba jöhet — mindenfelől, Tiszán innen-Tiszántúlról, Dunán innen-Dunántúlról, alvidékről, felvidékről egyaránt. — Ily kiszámithatlan előny mellett, tekintve még egészséges éghajlatát is s a már emlitett előnyöket: ez iránybani törekvésünk teljesen jogosult.

Tegye meg tehát a szükséges lépéseket első sorban a város, másodsorban a megye közönsége, harmadsorban — de mindannyian vállvetve — megyénk személyileg is befolyásos nagybirtokosai, köztük gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter úr önagyméltsga is, kik igaz érveiket talán közvetlenül is diadalra juttathatják.

A remény szálait nem szabad önmagunknak széttépni. Közelg felénk a nap, midőn a megye székhelyére: Szolnok városába bevonul az uj főispán, kinek irántunki vonzalmáról előre is meg lehetünk győződve. Tömörüljünk e kérelmünkkel uj főispánunk elé is.

TÁRCZA.

Csak vissza.

— Beszély. —

Irta: **Vörös Kálmán.**

(Folytatás.)

Czilike el volt merülve gondolataiba, de félelme megszünt.

Igy haladtak egy darabig, midőn Duvals megtörte a csendet.

— Kisasszony! — kezdé. — Én nem kérdem kicsoda kegyed, de szükséges, látom, megmondani, hogy ki lesz ezután.

Czili nem érté.

— Kegyed menekül — folytatá Duvals közömbösen — s igy nem volna czélszerü saját neve alatt folytatni velünk utját. Nemde ugy van?

Czili igenlőleg bólintott fejével.

— No lássa! — szólt Duvals. — Ezt én tudtam, s azért kegyed ezután mint leányom fog szerepelni.

Czili végig nézett rajta, s aztán sóhajtott egyet.

— Nos, nem úgy nézek ki ugyebár, mint a kegyed valódi atyja? — Ez mit sem tesz! — Majd hozzá szokik! Leányom — folytatá kissé merengve — ezelőtt pár hónappal meghalt!

Czili szánakozva nézett reá, mit a marczona ember jó néven látszott venni.

— Leesett a lóról, lábát törte, s meghalt.

Czili összeborzadt a gondolatra, ha neki is ez lenne sorsa!

— Szőke volt ő is mint ön! — Szép mint ön! — s igy, ha a lapok önt emlitik, mindenki leányomra ismer önben.

— De — folytatá s kérdőleg nézett Czilire — önnek utol kell érnie öt müvészetében!

— Iparkodni fogok! — felelt Czili, de magában azon gondolkozott, ne térjen-e még most vissza, midőn még nem késő. De ekkor eszébe jutott a vármegye tömlöcze s hideg borzongatás futott végig testén.

Duvals elhallgatott, s Czili ismét gondolataival maradt.

Emlékébe idézte ujra a történteket, s midőn oda ért, hol felkapta a tört s sujtott, ideges rángást érzett kezén. Huh! Mily borzasztó érzés az, midőn az éles fegyver a testbe hatol! — Hallani vélte, hogy hasit s recseg, pedig az csak csalódás!

Látta most is, mint fényleltek a gróf szemei s elképzelte, mint homályosodtak el aztán, és szivében egy kevés fájdalmat érzett.

E pillanatban a kis Éva csengő hangja szóllalt meg mellette:

— Ezután maga lesz a Jenni néni?

Czili megrezzent, de nem érté a leánykát.

— Duvals Jenni volt neve a meghalt leánynak! — magyarázá Tom.

— Igen kedves! — felelt most Czili s kezét nyujtá a leánykának, ki szivélyesen szoritá meg azt.

Az út további részét a három férfi társalgása töltötte be, miből Czili nem értett egy szót sem.

Négy óra multva a határhoz értek, hol a Dunán átkelve, gondos vizsgálat után a vámőrök szabadon hagyták menni őket.

— Szerbiában vagyunk! — szólt most elöször Luis, s Czili ekkor látta, mily vad kifejezésü arcza van a fiatal embernek.

Utazásnkat folytaták, s délelőtt 11 órakor egy városba értek, hol Duvals néhány napot akart időzni.

Egy korcsma előtt álltak meg, s Duvals azonnal el is ment, hogy a hatóságnál engedélyt nyerjen.

Ezalatt Éva kiváncsian kérdé:

— Tud Jenni néni szerbül?

— Tudok! — Hiszen bánáti vagyok!

— Ez nagy nyereség most! — szólt Luis, s elismerését egy bókkal fejezte ki.

Czili alig vette ezt észre, de Tom rögtön belátott Luis kártyáiba.

Az engedély megadatott, s a társaság egy téren foglalt állást, s a férfiak azonnal bódé készitéséhez fogtak egy pár ács segélyével.

Az előadás hirdetve lett.

— Ön — kezdé most Duvals — egy ideig a pénztárnál marad, mig valamit tanul.

Czili szivesen teljesité a parancsot.

Az est elérkezett.

A városka értelmiségének nagy része sietett használni az alkalmat, s ugy a tisztek, mint a fiatalság özönlött a pénztárhoz.

Az előadás megkezdödött, midőn egy 30—32 éves tiszt érkezett s jegyet váltott, miközben feltünően vizsgálta Czilike arczát.

A leányka érezte ezt s összevonta szemöldét, de ez a tisztet nem hozta zavarba s azon kérdést koczkáztatá:

— Mig az előadás tart, elfogadja-e társaságát, s megengedi-e, hogy a pénztár helyiségbe menjen.

Czili megijedt s hebegve felelé:

— A pénztárhoz senkinek sem szabad jönni!

A tiszt mosolygott.

— Ugy tehát itt künn maradok, s itt beszélgethetünk.

Czili azonban magához tért s ajkát kicsinylőleg vonva fel, azt felelé:

— Ahogy tetszik, de ha jönnek, kérem helyt adni!

A tiszt megigéré s fecsegni kezdett, de Czilitöl — egy-egy igenlő fejmozdulaton kivül nem nyert feleletet semmire.

— Bogami! — szólt végre a tiszt — kegyed meglehetősen udvariatlan! S ott hagyva öt, bement az előadást nézni.

E pillanatban ki jött Duvals s Czili alig ismert reá lovagló fényes cziczomás öltözékében.

— Nos? — Ugye sokan vannak?

Késodelemre, hogy „majd ráérünk arra még,“ nincs idő, mert már közelik a lapok, hogy a telki apátságot a közoktatási miniszter ur a benczéseknek szánta, kik ennek fejében átvennék az ujvidéki gymnasiumot, melyet most világiak kezelnek. Minden mulasztott nap egy-egy önvád lehet lelkünknek.

Korunk babonái.

II.

A többi között betegnél voltam mint pap, mely szomorú alkalom adtával nyertem az alábbi tapasztalatot. Ugyanis, midőn elvégeztem az elvégzendőket, távozni óhajtottam; hátam mögött a beteg környezői közül e szavakat hallottam: „A gyertya pislog, a beteg, meglásd, meghal.“

Kissé megilletődtem a hallott szavak fölött, annál is inkább, mivel betegem s környezői az előbbkelő osztályba tartoztak. Abban a pillanatban elhatároztam magam, hogy, ha körülményeim engedik, szólni fogok a tárgyhoz.

Ime egy második babona, mintha bizony a gyertya pislogása csak makszemnyi összeköttetésben is volna a bekövetkezhető halállal. Babona és semmi más.

De lássuk mégis miben áll a dolog?

Minden gondosabb háztartásnál napi parancs a hálószobák gondos szellöztetése, mi egészség szempontjából szükséges, mert éjjel a test kigözölgése és a lehellet által a szoba levegője megromlik; söt nappal is, ha abban sokan s huzamosb ideig tartózkodunk.

Ezt a tudományon kivül a köznapi tapasztalás is igazolja, innét a szólláslmód: „Menjen innét, ne routsa itt hiába a levegőt.“

Nem óhajtok részletesen bebocsájtkozni e tárgyba, csak azt mondom, hogy a szoba levegőjének élenye a belégzés folytán fogy, amennyiben a tüdőből a testbe vezettetik s innét elegült szénsav név alatt tér oda vissza, s honnan a mellkas összehuzódás által a szabadba szoríttatik. Igy természetesen a szoba levegőjében a mily arányban fogy az élenyt, ép oly arányban szaporodik a szénsav, mely a levegő másik jelentékeny alkatrészével, a légenynyel egyesülve, a lég romlását eredményezik. E két légnem mindegyike mérges, az életet kiöli, mint ezt a „Kutya-barlang“ Nápoly mellett és a „Halálvölgye“ Jáva szigetén igazolja.

Hasonló ölő légnem fejlödik ki a parázsló szén felett is. Mennyi szerencsétlenség történt a vigyázatlanság és tudatlanság miatt ily mérges légnemben, a napi tapasztalat igazolja.

Hasonlóképen történik a dolog a beteg szobájában is, hol a szellöztetés több okból nem eszközölhető vagy csak igen ritkán.

A beteg kellemetlen kigözölgése folytán kártékony, mérges légnemek töltik be a szoba levegőjét, melyet fokoz a környezők által felhasznált élenyvesztesség is.

Ily módon megfertözött légben természetes dolog, siettetik a beteg halála és létre jöhet a gyertya pislogása is, mert vond el az élenyt a tüztől, elalszik.

Igy a gyertya a beteg szobájában pislog, de nem azért, hogy jelezze a beteg korai halálát, hanem, mert már romlott a levegő s nincs az égéshöz elegendő élenye.

Szellöztessék ki a szoba, a gyertya élénkebben ég és meglehet: az egészségesebb légben a beteg is könnyebben fogja magát érezni.

— Már jó összeg pénz van együtt! — felelt Czili.

Duvals tetszését fejezte ki, miután Czili elmondá neki az előbb történtet.

— Kedvesem! — felelt Duvals — kegyed még tanulatlan s hibázott?

— Hogyan? — kérdé Czili meglepetve.

— A közönség iránt előzékenynek kell lennie — felelt Duvals — s szivélyesen, jó kedvvel társalogni még akkor is, ha sirhatna kegyed, vagy az éhség gyötrené.

— Igen! — szólt Czili. — Ha más tárgyról beszélne, de mit dicséri ő az én szemeimet? Mi jogositja fel öt erre?

Duvals mosolygott.

— Aki — kezdé — a nyilvánosság elé lép, annak a birálatot el kell szenvednie,s ha e birálat kedező, akkor annál inkább hálásaknak kell lennünk, s én biztositom róla, hogy ha ön bókjait egy mosoly lyal jutalmazta volna, a tisztet nemcsak boldoggá tenné, de benne itt léttünk alatt egy hü fizetőre találnuk.

Czili kezdé érteni Duvalst és kelletlen érzése arczára élesen volt festve.

Duvals látta ezt.

— Azt hiszi kegyed — folytatá — hogy midön én beleegyeztem jövetelébe, nem számitottam csinos arczára, mely a közönség férfi részére csalétek leend?

— Hogyan, csak nem tekint ön árú s eszköznek? — kérdé Czili borzadva.

— Az kegyedtől függ! — felelé Duvals hidegen. — Én czégernek használom a kegyed külsejét, de többet nem kivánok. A többi kegyedé marad!

Czili megkönnyebült.

— De — folytatá Duvals — hogy vendégeim iránt nyájas legyen, azt megkivánom!

— De — szólt Czilike ekkor — ha nyájasságomat bátoritásnak veszik?

— Kegyed leányomként szerepel — felelt a férfi — s igy fogom védeni!

Czili csak annyit mondott:

— Köszönöm! — s Duvals távozott, hogy felváltsa benn fiát.

(Folyt. köv.)

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI ÜGYEK.

* **Kötelken** karácson estéjén ez évben is igen jól sikerült pásztorjátékkal és az ünnepélyhez alkalmazott szavalatokkal lepték meg és mulattatták a haladó osztály növendékei a zsúfolásig megtelt kezdő osztály tágas tantermében összesereglett szülöket, s az érdekelteket. Az iskolaszék által kiállitott s gyönyörüen feldiszitett és kivilágitott karácsonfa alatt diszlett Dona Döme és társa budapesti könyvkereskedő czég által a megye hatóságához, s onnét Sipos Orbán megyei alispán urtól a szegényebb sorsu tanonczok részére küldött 400 drb irka, egy doboz réz toll, 36 drb irón, s ugyanannyi tollszárból álló karácsonyi ajándékuk is; s midön az ünnepély végeztével az iskolaszék jegyzője tudatá az egybegyültekkel a nemeslelkü ajándékozók nevét és czélját, az összesereglett nép szünni nem akaró éljenzésben tört ki, s még hazatértében az utczán is éltette a kegyes jótevöket és dicsöitette nemes tetteiket.

A kötelki rom. kath. iskola a karácsonyi ünnepélyre még egy másik jótéteményben is részesült. Horánszky Nándor orsz. képviselő úr, rövid ideig volt kötelki közbirtokos, ugyanis 20 frtot méltóztatott iskolai czélok elömozditására ajándékul küldeni. Midön a nemeskeblü jótévöknek a tanügy elömozditására irányzott adományaikért az iskolaszék nevében hálás köszönetet nyilvánitanék, egyszersmind kérem a gondviselést, hogy a nemesszivü jótévöket a legjobb egészségben, boldogságban és megelégedésben az emberi kor legvégső határáig éltesse. Az iskolaszék jegyzője.

Apróságok.

•

Tehát a „Nagykunság,“ melynek nem akarjuk szemére vetni, hogy boismeri mult száma „köhögésében,“ hogy ő zuglap, és hogy banda által szerkesztődik, azt nevezi igazságunk, ha füllent, (ez a leggyöngédebb kifejezés vele szemben) és ha kritikán alóli irályban gorombáskodik tisztességes lapokkal és személyekkel. Ugyan kérem! bujjonak elő sötét odujokból s hulogjonak már egyszer a világoson is és lássák: mi az a hirlapirodalmi tisztesség.

•

És dicsekszik e lap, hogy Pap Eleknek van még 4 krajczárja. Ez ugyan nem sok, de hát ki vonta ezt kétségbe? Mi ugyan azt hittük, hogy több is van, mint amit zsinegre szánt másnak. Ha nincs több, hát csak tessék megtartani: jó kezekben van. Az ujdondász urnak elsőbbségi átengedést adunk ... több érdemei lehetnek, mint nekünk. De hát mi köze van annak a lapnak ahoz, hogy mi miből fizetjük munkatársainkat? Vastag bőrrel bir, de miért mer ő gyanúsitani mást? És mégis ő jajdul fel, ha lábára hágunk?! Különben: ki miben gyanus, abban bünös ... Az kisebül, akinek a háza ég ... Okos ember ezt is megérti.

•

Azután mi van azon fölfortyanni való, hogy „ha nem lesz pénzünk, hát majd kérünk Pap Elektől.“ Örüljön ő is, más is, ha a mai világban pénzes embernek hiresztelik, ha esetleg nincs is pénze; mert ma a pénz-arisztokraczia uralkodik s más még meg is köszönné, ha a pénzaristokraták közé sorolnák. Mert hát ész-arisztokraciát ne keressünk mindenütt, föleg ott, ahol nincs, mert irva van: ahol nincs, ott ne keress.

•

Hanem az az ujdondász úrfi is mély belátású ember lehet, ha kútba néz, és nem üres ember úgy ebéd után, mert hát ilyetén voltában ugy kivánja a becsületet, hogy lapjuknak egy csep se maradjon. Nézze kérem, majd elmondjuk: miért? Az ellen az if. S. I. ur ellen, akivel ugyan mi soha nem beszéltünk, de akit hallomás után is igen tisztelünk, ön nagyot vétett. Fölemelni akarta, és leejtette. Az az úri ember, mert „előkelő“ és a müveltséget nem a „Nagykunság“-ból tanulta, soha nem pofozkodott. Róla tehát specialiter olyan tényt állitanak önök, mely valódisága esetén az ellen, akiről állittatott, a büntető eljárás megindításának okát képezné és öt a közmegvetésnek tenné ki. — Tudják mi ez? A rágalmazás vétsége, mely büntettetik. If. S. I. ur az önök bókjait aligha köszöni meg, mert öt rágalmazták. Most hát piruljonak, ha tudnak, vagy ujjongjonak — amint tetszik.

HELYI HIREK.

— **A helybeli polgári kaszinó** e hó 6-án délután tartá rendes évi közgyülését, mely alkalommal sajnosan volt tapasztalható az általános közöny és részvétlenség, melylyel az egylet tagjainak nagyobb része az egylet közmüvelödési czéljának elömozditása iránt viseltetik. Ennek illustrálására fölemlitjük azon tényt, hogy az ujonnan megejtett tisztujitásnál a 300 fönyi tag közül mindössze 56 tag vett részt. A pénztárnok jelentéséből kivehettük, hogy az egyesület majdnem 400 frt készpénzbeli vagyonnal és ugyanannyi, a mult évről fenmaradt tagsági dijbani hátralékkal bir. — Különösnek tartjuk, hogy a pénz hováforditásáról nem a közgyülés gondoskodik, söt erre magát illetékesnek sem tartja, hanem ezt — mint minden egyebet — a választmányra bizza, holott hallhatta mindenki az egyesület elnöke panaszának jogosultságát, hogy a 10 tisztviselő és a 24 vál. tag közül a választmányi üléseken alig jelenik meg 5—6 tag. Hogy mennyire iparkodnak a megválasztott tisztviselök — tisztelet a kivételnek — hivatalukban eljárni, mily érdeklödéssel viseltetnek az egyesület ügyei iránt, arról azon körülmény is tanuskodik, hogy a mondott közgyülés megnyitásakor az egyesület két jegyzője közül egyik sem volt jelen és az elnök kénytelen volt más tisztviselöt a jegyzői teendök vezetésére felkérni. — Dr. Szüsz Dávid koralelnök elnöklete alatt a tisztujitás megejtetett s megválasztatott: elnökül ujra: id. Scheftsik István; alelnökül: Lippich Gusztáv; ügyészül: Kerekes Sándor; jegyzőkül: Dr. Mezei Lajos és Vezéry Ödön; pénztárnokul: Monszpart László; könyvtárnokul: Ludvigh Sándor és Pólyik Imre, és háznagyul: Ilgen Pál és Bossányi Lőrincz.

— **A szolnoki államgymnasiumra** vonatkozó mai czikkünk szolgáljon az érdekelteknek eszmecserére. Eltérő nézeteknek is szivesen helyt adunk lapunkban.

— **Uj városháza Szolnokon.** Azon nagy bizottság, melyet a városi képviselő testület kebeléből a tervbe vett uj városháza fölépitése módozatainak megállapitására kiküldött, f. hó 11-én tartá ülését, a polgármester ur elnöklete alatt. A bizottság elhatározta az uj városháza felépitését, s az épitkezés e tavasszal már meg is kezdetik. Költségelőirányzatul 77 ezer forint vétetett föl, 13 bolthelyiséggel, a most meglevöket is ideszámitva, s az épitkezési kölcsön 32 évi törlesztéssel lenne fedezendő, ami a bolt jövedelemből könnyen fedezhető. Ezenkivül a takarékpénztár is nyerne 700 frt bérfizetés mellett az emeleten egy diszes helyiséget. Örömmel jelezzük e haladást is.

— **Romeo és Julia.** Egy örömleányt ismert föl főkapitányunk a napokban Szolnokon, amint sétált napközben, s megismervén a nőt, föltünt annak csinos öltözete, s kérdés alá vette. És csakhamar kiderült, hogy egy miskolczi tehetős polgár fiával „szökött“ (!) meg, kivel az itteni „Magyar király“ szállóban bérelt lakást. A főkapitány távirt Miskolczra, honnan azt a választ nyerte, hogy szigoru felügyelet mellett kisértesse haza a bánkodó szülők elveszettnek hitt fiát. Mi megtörténvén — a hölgy is eltolonczoztatott.

— **Színészet.** Zoltán Gyula szinigazgató ur, ki a lehető legroszabb idényt választá ki arra nézve, hogy itt nehány válogatott előadást tartson, ennek daczára nem kimél semmi áldozatot, hogy szinmükedvelő közönségünknek élvezetes estéket szerezzen. Igy például a mai napon körünkbe érkezik Tamássy ur, e hirneves szinmüvészünk, hogy nehány előadást jelenléttével emeljen. Tekintve ugy az áldozathozatalt, mint a müélvet, melynek Tamássy ur fölléptével közönségünk eléje néz, a legmelegebben ajánljuk e szintársulat pártolását közönségünk figyelmébe.

— **Betörési kisérlet.** E hó 7-én este három egyén a sürü köd okozta setétséget felhasználván, Wachs Márton szállító házába hatolt és ott az utcza felöli szobában levő ágy- és fehérnemü között oly ügyesen garázdálkodott, hogy a konyha által elválasztott udvari szobában tartózkodók — noha még ébren voltak — a hivatlan vendégek látogatását észre sem vették. A garázdálkodók épen készültek ágynemüvel rakodtan az utczára nyiló ablakon keresztül tovább állani, midön a megkárositandó kocsisa — ki történetesen valami okból az udvarra ment — észrevette öket, lármát csapott, mire a tolvajok kereket oldottak s csupán egy vánkost vittek magukkal sietségükben. A ház népe a futó tolvajok után iramodott s állitólag egyet közülök el is fogott.

— **Az utolsó hölgyestély,** mely mult vasárnap tartatott meg a szokott helyiségben, igen sikerült és szép vala. A kedélyes mulatók reggel felé oszlottak szét. A rendezők, mint halljuk, elhatározták, hogy jövöre is tartanak ily estélyeket.

— **Balázs János órás,** városunkban üzletet nyitott, miről körlevelek szétküldésével értesité a közönséget.

MEGYEI HIREK.

* **Jász-Nagykun-Szolnokmegye** főispánjává király Ő felsége Benitzky Ferenczet nevezte ki, aki bevonulását a megyébe febrnár 19-én fogja megtartani.

* **Gróf Batthyány József** ur ömlga, e megye kegyeletes emlékü volt főispánja, Sipos alispán urhoz következő búcsú levelet intézte: „Nagyságos kir. Tanácsos alispán úr! Ő császári és apostoli kir. Felségének f. é. szeptember hó 19-én kelt és a m. kir. belügyminiszter ur ő nagyméltósága által ugyancsak f. hó 21-én 4517. sz. alatt velem közlött legfelsőbb határozványával Jász-Nagykun-Szolnokmegye főispáni állásától, saját kérelmemre felmentetvén, ez alkalomból, midőn a megye kormányzatától megválok, kedves kötelességem, hogy nagyságodnak, és a megyei jeles tiszti karnak, ezen főispáni feladatambani erélyes támogatásaiért odaadó tevékeny müködéseért, és irányombani őszinte jó indulatáért forró köszönetet nyilvánitsak. E czélból felkérem nagyságodat, hogy e köszönet nyilvánitást, ugy a megyei központi tisztikar minden egyes kitünő tagjának, valamint a kültisztviselőknek, nevezetesen az 5 járás szolgabiráinak tudomására juttatni sziveskedjék. Fogadja nagyságod kitünő tiszteletem nyilvánitását. Élesd, 1881. szeptember 24. Gróf Batthyány József s. k."

* **Tóth Lajos**, kunszentmártoni fiatal földbirtokos, a budapesti ügyvéd vizsgáló bizottság előtt decz. 27. fényes sikerrel tette le ügyvédi vizsgáját. Gratulálunk fiatal barátunknak.

* **Uj távirda állomás.** Kisujszálláson postával egyesitett uj m. kir. államtávirda állomás nyittatott meg korlátolt napi szolgálattal.

* **Gyászhir.** Szentkirályi Mór, a fenállott Jászkunkerületek egykori nádori főkapitánya, január 7-én Budapesten elhunyt. Holttestét január 10-én helyezték el öröknyugalomra a családi sirboltban: Tápió-Szent-Mártonban. Magas életkort ért s már mint öszbe vegyült férfiu, midőn a politikai pályáról visszalépett, végezte el az orvosi pályát s orvostudori oklevelet is nyert. — Ugyancsak megyénkben, Karczagon a napokban hunyt el Kátai Gábor derék polgár, édes atyja a pár éve elhalt jeles férfiu dr. Kátai Gábornak. — Özv. Szilárdfy Mária, ugy a maga, mint Szilárdfy Magdolna, özv. Bozóky Lászlóné s ennek gyermekei; özv. Fazekas Józsefné, szül. Szilárdfy Franciska s gyermekei; Nagy Józsefné, szül. Szilárdfy Anna s gyermekei, Szarka Mátyásné, szül. Szilárdfy Katalin s gyermekei, mint testvérek s a többi rokonok nevében, fájó szivvel jelenti felejthetlen férje, a jó testvér s rokon SZILÁRDFY IMRÉNEK hosszas szenvedés után f. hó 4-én történt gyászos kimultát. A megboldogultnak hült tetemei a róm. kath. vallás szertartása szerint f. hó 5-én fognak a kunszentmártoni sirkertben örök nyugalomra tétetni, s az engesztelő szt. mise áldozat ezt megelőzöleg f. hó 5-én reggel fog a mindenhatónak bemutattatni. Kelt Kunszentmártonban 1882. jan. 4-én. Béke poraikra!

Irodalmi szemle.

Azt hiszem, nem fogok egészen kárba veszett munkát cselekedni, midőn a „Jász-Nagykun-Szolnok" tisztelt olvasói figyelmét a köznapi realis dolgoktól kevés időre, elvonom legujabb irodalmi mozgalmainkról nyujtok vázlatos képet.

Minden nemzet nagysága annak anyagi s szellemi jólététől függ, de mig amaz mulandó, ingatag, addig a nemzet szellemi vagyona elévülhetlen s eltörülhetlen. „Nyelvében él s nyelvében hal a nemzet", mondá egyik jelesünk s ezzel nem csupán a hazai nyelv puszta, köznapi használatát értette, hanem miudazon szellemi termékeket, melyeknek közege a nyelv s mesterei a tudós és költő. Ezeknek a nagyszabásu alkotásai teszik a nemzet szellemi kincsét, mely a nemzeti nagyság legbiztosabb talpköve, mely a legeredetibb, önszerezte vagyon, s melyet az utókornak örökségképen átvenni s tovább gyarapitani a legnemesebb feladat.

Az anyagi jólét mulandé, a nemzet hatalma alásülyedhet, de szellemi hagyatékai oly érczoszlopot emelnek neki, melyet az idő vas foga sem képes megemészteni, sőt érdekét még neveli a távolság, mely a nemzet örök dicsőségét hirdeti. Az egykor hatalmas Athene, a virágzó Róma rabigába sülyedtek, mert az erkölcs megromlott, de fenmaradt szellemi termékeiket az örök dics s az egykori nagyság babérkoszorui övedzik.

Hogy nekünk is van és volt becses irodalmunk, mely jóizlésünk és müveltségünk tanújele, emlitenem sem kell, csupán sajnálni lehet, hogy egész a legujabb időkig érzéketlen, közönyös volt a nagy közönség iránta. Voltak már a régebbi időben is buzgó napszámosai a nemzeti irodalomnak, hanem a többség pártolása nem állott arányban érdemeikkel. — Lassan, nesztelenül buzgólkodtak egyes nagy szellemek a nemzeti müvelödés előbbre vitelén s csak a csökönyös érzéketlenség hibája, hogy munkásságaikat méltatni nem tudta.

Mondom, csak a legujabb időben kezd nemzetünk szellemi aléltságából magához térni s belátva mulasztásait, azt helyre pótolni rohamosan igyekszik. E dicséretes tevékenység egyik mozzanata gyanánt kell tekintenünk, hogy egyik buzgó könyvkiadónk, kinek neve az irodalom terén sem ismeretlen — a már csaknem feledésbe merült nagy szellemek kincseit ujra sajtó alá rendezve, a közönségnek hasznos olvasmányokat nyujt. — Ez pedig Aigner-Abafi Lajosnak „Nemzeti könyvtár" cz. vállalata, melynél az a kettős elv vezérelte, hogy a régebbi, kevésbé ismert irók müveinek kiadását a legjutányosabban s legelönyösebben eszközölje. Abafi mindkét feltételt sikeresen oldotta meg. Alig két éve, hogy megindította a vállalatot, és e rövid pályafutásra máris önelégülten tekinthet vissza.

Eddigelé nyomtatásban megjelentek a nagyérdemü, de sokáig félreismert Kazinczy-nak összes költeményei teljesen és jegyzetekkel kisérve, ugyancsak töle: Pályám emlékezete, Erdélyi levelek s legérdekesebb, bár még a jövő feladata, hogy Naplói s kora irodalmi viszonyaira s müvelödésünkre nagy fényt vető „Levelei", melyek még teljesen sohsem voltak kiadva — szintén napvilágot fognak látni.

Megjelentek tovább a szelid lelkü Dayka mélabus költeményei, levelei; Kármán József „Fanny hagyományai", drámai s a jórészt „Urániá"ban megjelent beszélyei, tanulmányai. Díszes kötetet képeznek még Katona müvei, kit eddig csupán „Bánkbán"ja után ismert a közönség, holott számos drámai kisérletei is maradtak fent, melyek bár hires tragédiáját meg sem közelitik, de érdekes adatok egy nagy szellem fokozatos fejlödésének a vizsgálatánál. Ilyen drámai kisérletet 3 kötetben nyolczat adott ki Abafi s a többi is nem sokáig fog késni.

Megjelentek továbbá a rácz eredetü egri pap: Vitkovics Mihály levelei, prózai müvei s híressé vált maró epigrammái, melyek közel 300-ra mennek. Gróf Zrinyi Miklós hires főur s fenkölt szellemü iró, a „Zrinyiász" epopea szerzőjének kisebb költeményeit szintén birja az irodalmi világ, melyekben annyi megkapó fenség s költői ihlettség található, mint kevés költő társában. Végül Beöthy László jóizü, magyaros zamatu, humoros genrein kivül említést kell még tennem irodalmunk egyik kiváló herosáról a tiszta jellemü, önzetlen hazafi s a számüzött Rákóczy hü bujdosó társáról, ki távol imádott hazájától, idegen földön, jeltelen sirban piheni regényes multban gazdag élte után örök álmait. Ez Mikes Kelemen, ki nem csak az utánozhatlan, irodalmi büszkeségünket képező, nénjéhez irt „Levelei" által alkotott magának örök hirnevet, nemzetének dicsőséget, hanem sivár irodalmunkat idegen termékek átültetésével is iparkodott termékenyiteni. S ez a müve a „Mulatságos napok", mely felől irodalom történetiróink sokáig kétségben voltak, mignem Pulszky Ferencz és Szilágyi István kimutatták, hogy valóban a Mikes müve, melyet a franczia irónő: Gomezné: Poisson Magdolna „Les Journées amusantes" után ültette át magyarba. Ez igen érdekes beszély cyclusról különben alkalmilag bövebben fogok szólni, most csupán azt emlitem még meg, hogy ezt a munkát is legelőször nyomtatásban a „Nemzeti könyvtár"ban kapja az olvasó közönség.

S most e rövid vázlat is meggyőzhette a figyelmes olvasót Abafi vállalatának irányáról s helyességéről, hogy az eddig elért eredmény a legkielégitőbb, Épen ezért a kiadó buzgalma, nemes törekvése biztositékul szolgálhat jövőre is, hogy kitüzött feladatának ezután is meg fog felelni, az irodalomnak hasznot, a pártolo közönségnek pedig örömet fog szerezni, midőn jövőben is igyekszik a kevésbé ismert irók müvet, melyek jó részt napvilágot sem láttak — forgalomba hozni.

S ekkép teljes mértékben megérdemli, hogy a nagy közönség minél tömegesebben támogassa. — Óhajtandó, vajha minden irodalom-barát könyvtárát ékesitené e diszes vállalat, főleg pedig, társulatok, körök igyekezzenek ez élvezetes olvasmányokat megszerezni. Ezt annál is könnyebben tehetik, mert a vállalat öt ives füzetekben kapható s minden füzet ára 30 kr. Aki pedig egy évre, összesen tehát 24 füzetre fizet elő 7 frt 20 krral, az a füzeteket s bekötési táblát ingyen illetve porto mentesen kapja. — Melegen ajánlhatjuk tehát az eddig diszes kötésben megjelent müveket alkalmi ajándékul és hasznos meglepetésül is.

Illésy János.

* **Kis-Kun-Félegyháza monographiája.** Szerelemhegyi Tivadar félegyházi tanár vállalkozott ez érdekes mü megirására, mely mü egy rohamos fejlödésü, gazdag és jóllétnek örvendő város minden iránybani fejlödését foglalja magában. Két hetenkint egy füzet fog megjelenni 30 krért s 10 füzetre terjed az összes mü, 20 iven. A megrendelések jan. 15-ig a szerzőhöz Félegyházára küldendők. Ajánljuk a jeles készültségü fiatal tudós tanár e müvét az érdekeltek figyelmébe és pártolásába.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Uj könyvnyomda Szolnokon.

„HAFFNER SÁNDOR és TÁRSAI"

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

szereltetett fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

Hirdetések

és

előfizetések

e lap részére

felvétetnek

Haffner Sándor és társai

nyomdájában

Szolnokon, búzapiacz, szerkesztőségi épület

s ugyanott **PÁSZTOR FERENCZ** köz- és váltóügyvéd irodájában.

Hirdetés.

A nagykörüi határban lévő PETROVAY-féle mintegy **1000 hold** nagyobb részben felső **legelő föld, 3–6 évre haszonbérbe** adandó azonnal.

Bővebb felvilágositással szolgál **Szolnokon** BAGOSSY KÁROLY ügyvéd, **Török-Szt.-Miklóson** POLGÁR MIHÁLY.

3—3

Hirdetmény.

Czukrászda.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint f. é. decz. 28-án, Szolnokon, a vasuti főutczán, nővérem **Viszlay Jánosné házában, szemben a postahivatallal,**

czukrászdát nyitottam.

Mindenféle **czukrász sütemények, csemegék** és **befőttek,** friss és kitünő minőségben naponta kaphatók, valamint helybeli és vidéki megrendelések is gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett kiszolgáltatnak.

Ugyszinte **reggeli és délutáni kávék és teák, likőrek és szilvóriumok a legfinomabb minőségben** állnak rendelkezésére a t. fogyasztó közönségnek.

Szolnok, 1881. decz. 22.

CZINÓBER ANNA,
czukrász.

6—4

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a

gyógyszertáramban

mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegességeket
(Spécialitäten)

úgy az illatszerészet körébe tartozó

pipere czikkeket.

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle
SZÖRPÖK, OLAJOK
a legtisztább **csukamáj-olaj,** tokocskákban is, **cukorkák,**
ugy a HOFF-féle maláta,
EGGER növényi mell- stb. a legkitünőbb teák.

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömölcs irtóm,** fogcseppek, fogszivarkák, fogpaszták, fogporok és szájvizek mindenféleségben.

FORTHY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektápliszt,
MOLL-féle sósborszesz

stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan mindenfélesége stb.

Arczporok: közte a Poudre Serail, Blaháné kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Créme, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és börfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök: Anyaméh fecskendők zinüveg és gumiból, anyaméh koszorúk, csecsboriték, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendők, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendők különféle nagyságuak üveg és zinből, szembecseppentő üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötszerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai uton azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. január 1-én.

CZIBULKA GYULA,
gyógyszerész, s az „Órangyalhoz" czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—2

924. sz.
1882. ki.

Árlejtési hirdetmény.

A megyei közigazgatási bizottság a szandai gáton lévő **tóhidak** teljes méretekbe való helyrehozását elrendelvén, ezen munkálatok biztositása iránt **f. évi január hó 26. d. e. 10 órakor a kir. épitészeti hivatalban** nyilvános **árlejtés** fog tartatni, meddig zárt ajánlatok is a megyei iktató hivatalban elfogadtatnak. A zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés után **nyilvánosan** fognak felbontatni. Mind a nyilt, mind a zárt ajánlatokhoz **5%** bánatpénz kivántatik. A későn érkező vagy a nem világos s **minden kétséget ki nem záró ajánlatok** egyszerüen mellőztetni fognak.

A tervek, részletes feltételek — **e hó 16-tól** kezdve a megyei kir. épitészeti hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a feltételek másolatban is megkaphatók.

Szolnok, 1882. január 12.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye
alispánja helyett:

Kerek József,
megyei főjegyző.

2—1

Birtokeladás!

Török-Szt.-Miklós város határában a várostól háromnegyed órányira egy tagositott 1200 négyszög ölével számitott 117½ holdból álló földbirtok; — melyen lakház, gazdasági épületek és 2 gyümölcsös kert van — szabadkézből eladó. Értekezhetni Szolnokon a tulajdonosnál SZENDI ANTALNÁL.

3—1

Hirdetmény.

A „Tiszavidéki hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaság"

t. cz. részvényesei

1882. január hó 29-én délelőtt 9 órakor

Szolnokon, az intézet helyiségében tartandó

IX-ik évi rendes közgyülésére

tisztelettel meghivatnak.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottságnak az 1881-ik évi számadás és mérlegre vonatkozó jelentése alapján a tiszta jövedelem felosztása felett határozat hozatal.
3. A vezér- és helyettes igazgató, felügyelő bizottsági tagok dijainak 1882. évre leendő megállapitása feletti határozás.
4. Egy vezér-igazgató, egy helyettes igazgató, négy felügyelő bizottsági és legalább 18 s legfeljebb 24 választmányi tag megválasztása.
5. Netaláni inditványok tárgyalása.

Egyszersmind közzé tétetik, hogy a felügyelő bizottság által megvizsgált mérleg 1882. év jannár hó 18-ikától az érdekeltek által az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Szolnok, 1882. jaunár hó 10.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Kivonat az alapszabályok 16. §-ából:

A közgyülésen megjelenhetnek és szavazattal birnak azok, kik saját neveikre irt részvényeiket, szelvényeivel együtt, legalább 3 nappal a közgyülés előtt a társaság pénztárába letéteményezik.

3—1

526, 527. sz.
vh. 881.

Árverés.

Az 1881-ik évi LX. t.-cz. 102., §-a értelmében alulirt kir. bir. vhjtó ezennel közhirré teszi, miszerint a szolnoki kir. jbgnak 1881. évi 5542., 5662., 4137., 5675., 5945. és 6065. számu kiküldő végzései alapján: Goldberger Sám. F. és fiai, Stein sz. Menczer Julia, Kaczán Frigyes, Hecksch A., Adler és Berger, Adler és Schlichter felperesek részére 457 frt 91 kr., 2525 frt, 1602 frt 10 kr., 221 frt 22 kr., 136 frt, 430 frt 23 kr. tőke s jár. erejéig kielégitési és biztositásilag le-illetve felül foglalt s összesen 5867 frt 55 krra becsült rőfös boltbeli árúczikkek, bolti felszerelvények, aktiv követelések, házi bútorok és egy vásári deszka árúbódéból álló ingóságok 1882. évi január hó 17-ik napján d. e. 9 órakor megkezdve Török-Szt.-Miklóson alperes piacztéri bolthelyiségében tartandó nyilvános árverésen szonnali készpénz fizetés mellett, a legtöbbet igéröknek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Szolnokon 1882. évi jannár hó 2-án.

TÓTH MIHÁLY,
kir. bir. vhjtó.

1—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 4.—266. Szolnok, 1882. január 22-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre . 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve . . — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldött a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésök a mult év végével lejárt s felhivási jegyük a mult számba bemellékeltetett, miszerint még fenlevő hátralékaikat beküldeni méltóztassanak, hogy igy a szerkesztől, és kiadói hivatal közötti számeskodás megtörténhessék, valamint az uj előfizetéseket vagy megrendeléseket is méltóztassanak hovaelőbb megtenni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhassuk.

Az államgymnasium kérdéséhez.

(K. A.) Az ifju nemzedék czél'rányos s a jelenkor társadalmi igényeihez mért neve ése, kell, hogy komolyan foglalkoztasson minden oly egyént, aki tudja és tapasztalja: mily mértékben függ valamely nemzet, vagy szükebb körben szólva, valamely város anyagi vagy szellemi jövője a serdülő ifjuság nevelésétől. Szintén e magasztos gondolat szolgálhatott irányeszmétül e becses lap 3-dik számában olvasható „Telki apátság“ czimü czikk irójának is, midőn a négy évvel előbb már pengetett, de egy ideig elalélt ügyet, ujonan felveszi s igen helyesen: ismét vita tárgyává teszi.

A fellépés indokolt s arról tesz bizonyságot, mennyire képtelen a nemzete jövőjét szivén viselő, jellemes ember, elnémitni saját lelkiismeretét akkor, midőn az hangosan követeli egy vagy más ügy rendezését. Mert tagadhatlan, hogy égető szükséggé vált egy: Szolnokon létesitendő főgymnasium, jobban mondva a jelen nagygymnasium betetőzésének kérdése, s valahára annak végleges befejezése.

E fontos kérdés megoldása, hogy mily áthidalhatlan akadályokat gördit elő, ha az egyedül a város önerejétől tétetik függővé, azt avatott tollak, annak idejében, ecsetelték s meggyőzték az érdekelt közönséget arról, miszerint lehetetlent senki nem követelhet.

Nem pedig azért sem, mert ismerve Szolnok város anyagi helyzetét s azon igényeket, melyek hozzá, mint Jász-Nagykun-Szolnokmegye székvárosához kötvék, kitünik, hogy itt sok a szükség, sok a kivánni való s igy e szükségnél, bármily égető legyen is az, égetőbb szükségek „sine qua non“ forognak fen s hangosan követelik a javitást.

Arról tehát, hogy Szolnok város, saját erejéből főgymnasiumot állitson, ez időszerint szólani vérmes gondolat volna.

Azt hiszem, miszerint a t. czikkiró e tekintetben velem azonos nézetet táplál, s talán ez az oka, hogy ő maga sem tartotta érdemesnek ez oldalról fogni fel a dolgot, amennyiben nem községi, hanem államgymnasium létrejöttét óhajtja.

Az államgymnasium lévén a főmottó, mi sem természetesebb, mint ha felvetem a kérdést: miképen volna lehetséges egy államgymnasium létesitése Szolnokon?

A feltett kérdésre a felelet igen egyszerü. Ugy ugyanis, ha az állam jelenlegi felsőbb tanintézetünket kegyeibe fogadná, annak alaptőkéjét kezeibe venné, állami jelleget kölcsönözne annak s ő látná el tanárokkal, legyenek azok bár szerzetesek vagy világiak, nem tartozik a dolog lényegéhez.

Szép gondolat s valóban kivánatos volna, hogy végre valahára igy történnének a dolgok!!

De aki az állam anyagi helyzetét ismeri, aki a közoktatással foglalkozó nmélt. ministerium gondolkozásmódjával közelebbről ismerős, tudja, hogy az állam soha sem hajlandó, de nem is lehet, oly tanintézeteket átvenni, melyeknek fenntartásánál deficit van; példa ezen állitásom igazolására a jászberényi főgymnasium helyzete, mely szintén át volt a miniszteriumnak egykor ajánlva.

Hogy pedig a szolnoki gymnasium átvételénél az államnak nagy deficitje volna, ahoz kommentár nem igen kell. Beszélnek a tények.

Jelen tanintézetünknél a most működő tanárok nyomorult fizetése mellett a kegyuraság, a város, a gymnasiumi csekély alapot saját házipénztárából majdnem 2 ezer forinttal kénytelen pótolni évenkint. Mily összeggel kellene az államnak subveniálni tanintézetünket azon esetben is, ha a tanárokat fejenként 800 irttal kellene dijaznia. Hol találna ily fizetés mellett egyéneket?

De ha ezek megtörténnének, hol volna a lakpénz, az ötödéves pótlék, nyugdij egy államgymnasiumi tanár részére??!

Meg azután mily mesés összeg igényeltetnék a leendő államgymnasium beruházásához? értem a tanszertárakat. Mert nem szabad számitásainkból kihagyni a leendő főgymnasium tanszertárait. Már pedig ezek manapság sok kivánni valót hagynak fen, ugyannyira, hogy annak kimutatásánál, más intézetekhez viszonyitva, önkénytelenül a satyra terére siklanék a leltározó folla, jóllehet örvendetes tudomásul adni szent kötelesség a városi kegyúr abbeli buzgalmát, melylyel manapság a tanszertárakat gyarapitni siet.

TÁRCZA.

Csak vissza.

— Beszély. —

Irta: **Vörös Kálmán.**

(Folytatás.)

Ekkor egy fogat érkezett, s abból egy elökelő kinézésü fiatal ember ugrott ki.

Jegyet kért, s szúró tekintetét Czilire szegezé. Fizetésül egy aranyat dobott oda.

Czili visszaadott, de a férfi nem nyult a pénz után, hanem bizalmas mosolylyal kérdé:

— Meddig lesz kegyed a pénztárnál?

— Előadás végeig.

— S azután szabad?

— Igen! — felelt Czili mit sem gyanitva.

A fiatal ember arcza megelégedést fejezett ki.

— Kocsim várni fog kegyedre! szólt s távozni akart.

Czili utána kiáltott.

— Uram! Vigye pénzét!

A fiatal ember visszanézett.

— Addig is — szólt — tekintse sajátjának, mig kocsimban a többit megbeszéljük.

Czili most érté őt, és sietve felelt:

— Gyalog megyek! — s a pénzt összeszedve, kitette a külső deszkára s a pénztár ablakát betette.

A fiatal férfinak megfoghatlan volt e — nála rögtöni változásnak vélt — viselet, s a pénzt ott hagyva, bement.

E pillanatban jött Tom.

— Micsoda pénz ez? — kérdé.

Czili elmondta neki.

Tom egy ideig gondolkozott, aztán a pénzt összeseperve, bement Czilihez s az asztalra tevé.

— Most — kezdé — van egy félórai szabad időm.

Czili idegenkedve nézett festett arczára és tarka öltözékére.

— Most beszélhetek önnel zavartalanul! — folytatá Tom, nem ügyelve Czili tekintetére. — Kegyed szép és fiatal, s ez sok tekintetben nem előnyös, mert sok támadásnak lesz kitéve. Én meg vallom, hogy kegyedet nem hiszem romlottnak, s benne leányomnak egy barátnőjét, vagy ha ugy tetszik gondviselőnőjét keresem. Kegyednek sem lesz sokszor terhére, ha a kis leány vele van, s tanácslom, hogy soha sem eresztené magától egy lépést sem, s ekkor védve van!

A festék nem engedé látni Tom jóságos arcz kifejezését, s igy Czili csak azt hitte, hogy önérdekből beszél, s leánykája terhét akarja az ő vállaira rakni.

Tom látta, hogy a leány bizalmatlan.

— Majd később — folytatá komolyan — barátot fog kegyed bennem találni, s én hálás leszek, ha leányomhoz jó leend, s tanácsot adok, vezetem, midőn helyzete válságos lesz!

Czili nem hitt volna neki, de az őszinte hang végre meggyőzte őt, s elhatározá az igéret beváltását rögtön kérni.

— Én mindent megteszek — felelt — s én is jobban fogom érezni magam, ha a kis Eva szeretni fog. De most mondja meg, mit tegyek a pénzzel?

Tom felvett egy darab papirt; s begöngyölte abba.

— Kimegyek — szólt — s átadom a kocsisnak kézbesités végett.

Czili helyesnek találta a gondolatot; s Tom távozott.

Czilinek önkénytelenül eszébe jutott elhagyott erdei magánya, hol nem bántották, nem zavarták enyyien.

— Ennyien nem — gondolá azután — csak egy!

S ekkor gondolkozni kezdett azon egy felöl. Összehasonlitá ezekkel, s végre felsóhajtott:

— Inkább türném azt, mint ez aljas támadásokat!

Pedig az is csak olyan volt! Csakhogy az otthon kedves emléke elvette élét most, midőn a honvágy kezdett szivében jelentkezni, s ezzel minden, mi ott volt, kedvesebbnek tünt fel az itteninél.

Másnap délelőtt Duvals felszóllitá Czilit, hogy jöjjön velük a bódéba.

Czili engedelmeskedett s Duvals elővezette az egyik nyerges lovat s arra egy női nyerget tett.

— Üljön fel! — parancsolá.

Czili csodálkozva nézett reá.

— Ah? — kérdé az — hát még lovagolni sem tud? — És boszankodva mutatá meg Czilinek, mint kell a nyeregben ülni.

Czili utánzá őt, s a ló megindult, de a leányka kellemetlenül érzé magát az ingó ülésben.

Duvals kiméletlenül fogta meg s igazitá testének azon részét, mely szabálytalan helyzetben volt s a félórai gyakorlat után Czili tökéletesen fáradtnak érzé magát.

A gyakorlat délután ismétlödött, s ez igy tartott nehány nap, midőn egyszer tudatá vele Duvals, hogy innen tova utaznak.

Czili örvendett ezen, mert megszabadulni vélt azon alkalmatlankodóktól, kik udvarlásukkal untatták, s kiknek ő még mindig nem tudott nyájas arczot mutatni.

Midőn útra készen álltak, Czili csodálkozva látta, hogy az egyik lovon női nyereg van.

Duvals ekkor felült a kocsira s Czilihez fordulva szólt:

— Csendesen fogunk haladni, s ön lóháton teendi meg az utat!

Czili nem mert ellenszegülni, bár még nem érzé magát egészen otthon a nyeregben.

A kis csapat haladt.

Útközben a kis Éva egyszer leszállt a kocsiról,

Mindezen nehézségeket a fennevezett czikkiró az által véli elháríthatóknak, hogy czélba veszi a telki apátság jövedelmét s azt mondja, hogy a felmerülhető deficit fedezésére a jogos tulajdonosának: Magyarországnak visszaadott telki apátsághoz tartozó birtokok évi jövedelme szolgálna, — s arra hivja fel a megyét, várost s minden érdekelt egyént, hogy tömörülve, vállvetve ragadják meg az alkalmat s megtéve a kellő lépést, birják rá a kormányt azon határozatra, mely szerint ezen telki apátsághoz tartozó birtokok részbeli jövedelmét egy Jász-Nagykun-Szolnokmegyében létesitendő államgymnasiumra forditaná, e hely — mint kinek-kinek józan esze sugalja — Szolnok.

E fönséges gondolatra csakugyan elmondható a czikk végszavával: „Minden elmulasztott nap egy-egy önvád lelkünknek.“

A czikkiró ezen ajánlatával ujabb tanubizonyságot adott amaz érdeklődésről, melylyel közoktatásunk szorongatott helyzete iránt viseltetik, melyért méltán meg is érdemli részünkről az elismerést; — azonban becses engedelméből azokra csak azt válaszolhatom: sajnos! elhangzanak azok!!

Igen, mert azok, kik szólhatnának, nem teszik; de feltéve, meg nem engedve, ha falazólalnának is, azok, kiknek hatalmukban állana a dolgon segitni, segitni nem foghatnak, nem pedig azért, mert az állam pénzügyi viszonya chinai falként emelkedik minden törekvéseik előtt s ép ezen tudatot látom működni azoknál is, kik az ügyet meginditák még mindig késnek.

Mennyiben jogosult ez állitásom, igazolják a bajai és az ujonan in petto átadandó ujvidéki gymnasiumok. Mert nem szabad felednünk azt, hogy az állam összes tendentiái oda látszanak kimenni, miszerint előnyös feltételek mellett saját vezetése alatt álló tanintézeteitől is szabadulni óhajt s törekszik azokat, ha lehet, tanitó szerzetesek vezetése alá bocsájtani.

Ennek kimondásával a pengetett eszmét épen nem kivánom feladni, csak annyit kivánok értetni, hogy még mindig nem érett meg az ügy. Hassunk addig, mig az idő beköszönt, oda, hogy gyarapodjék jelen tanintézetünk alaptőkéje s törekedjünk összes erőnkből gazdagitni tanszertárainkat s igy folyton kevesbitjük az akadályokat s közelebbre viszszük az egykor felállitandó szolnoki államgymnasium kérdését, mert a telki apátság a benczéseké lesz. Adja Isten, hogy csalódjam.

Előterjesztés.

(Két közlemény.)

I.

A heves-szolnok-jászvidéki tisza- és belviz-szabályozási egyletek a kiskörei kanyarbeli töltés-szakasz belebbhelyezése tárgyában 1881. évi julius hó 12-én, 21710. szám alatt kibocsájtott magas miniszter rendeletre vonatkozólag, a fönt czimzett egylet a következő előterjesztést tette a közmunka és közl. miniszterhez:

A heves-szolnok-jászvidéki tisza- és belviz-szabályozási egylet felett hatósági felügyeletet gyakorló Hevesmegye törvényhatósága által közöltetvén tisztelettel alólirott egylettel nagyméltóságodnak 1881. évi julius hó 12-én 21710. szám alatt kelt azon magas rendelete, melyben a 17. számu burai átmetszés feletti szakasznál az árvíz lefolyását gátló és ennélfogva veszélyesnek jelezhető szorulat megszüntetését, illetőleg a kiskörei kanyar mellett elvonuló töltések megfelelő belebbezését elrendelvén, utasitani méltóztatik alólirott társulatot, hogy a szóban lévő töltés-szakasz belebbezésére vonatkozó tervezetet és költségvetést haladéktalanul elkészitesse és azt a megye közönsége útján jóváhagyás végett nagyméltóságodhoz mielőbb terjeszsze fel.

Mely magas rendelete folytán, midőn a kiskörei kanyar töltés-szakasz belebbezésére vonatkozó tervezetet, és pedig a helyzeti rajzot A) alá, köbfogat számitást B) alá, a hosz-szelvények rajzát C) alá, a költségszámitást D) alá, és a tervezet műszaki leirását E) alá idemellékelve tisztelteljesen felterjesztjük — elodázhatlan kötelességünknek ismerjük nagyméltóságod előtt egész komolysággal feltárni abbeli a mai napon tartott közgyülésünkben e nagyfontosságu tárgy minden oldalról lett megvitatása folytán meritett meggyőződésünket, miként mig egyrészt magas rendelete az 1881. LII. t. cz. 9. §-ában foglalt törvény-intézkedéssel is ellentétben áll, másrészt az abban követelt töltés-belebbezés műszaki és vizszabályozási szempontból is káros, pénzügyi, egyleti, állami, nemzetgazdászati és közegészségügyi szempontból pedig a lehető leghátrányosabb mivelet lenne, és minthogy azon erős hitben élünk, hogy nagyméltóságodnak eme rendeletében foglalt intézkedése, talán épen azért, mert az érdekelt felek meghallgatva sem lettek, a helyi viszonyok ismeretével nem biró és igy a leggondosabb tanulmányozás mellett is gyakran tévedésbe ejthető előterjesztés következménye lehetett csak, — ismét kötelességet vélünk teljesitni, midőn nagyméltóságod előtt amaz indokokat is, melyek társulatunkat a fent kifejtett meggyőződésre juttaták, egész tisztelettel előterjeszteni bátorkodunk.

Az 1881. LII. t. cz. 9. §-a világosan rendeli ugyanis, hogy amennyiben a Tisza mentén a felépitett védtöltések egyes szakaszainak az árviz lefolyása szempontjából hátrábbhelyezése válnék szükségessé, az e czélra vonatkozó intézkedések az érdekeltek meghallgatásával teendők meg, és amennyiben szükségesnek látszanék, e tárgyban törvényjavaslat terjesztessék a legközelebbi országgyülés elé; — a törvény ilyetén világos rendelkezése alapján tehát határozott meggyőződésünk az, hogy bármely részbeni töltés-szakaszok belebbhelyezése csakis az érdekelt felek meghallgatása után és a törvényhozás által rendelhető meg;

minthogy pedig a jelen esetnél sem társulatunk, sem a belebbhelyezni megrendelt töltés-szakasz által közvetlen érdekelt mindkét parti községek, társulatok és birtokosok meghallgatva nem lettek és nagyméltóságod az érdekeltek minden meghallgatása nélkül rendeleti úton intézkedett egy oly nagyfontosságú töltés-szakasz belebbhelyezése iránt, mint a kiskörei kanyarbeli, kénytelenek vagyunk egész tisztelettel nyilvánitani, miként nagyméltóságodnak erre vonatkozólag kibocsátott rendeletét az idézett törvényen alapulónak nem tekinthetjük, sőt azzal ellentétben állónak tartjuk és ekként már ez indokból is sérelmesnek valljuk.

De komoly meggyőződésünk továbbá az, hogy talán épen azért, mert az érdekelt felek meghallgatva nem lettek, és igy azon vizi viszonyok és körülmények, a melyek csak a helyi különleges viszonyokat évtizeden át észlelő és tanulmányozó előtt ismeretesek, felderitve sem lehettek, a kérdéses töltés-szakasz belebbhelyezésének megrendelése vizmütani és folyamszabályozási országos szempontból sem indokolt;

mert — eltekintve attól, hogy az A) alatti helyzeti rajz méretei szerint a két töltés közötti legkisebb táv nem mint a magas rendeletben érintetik 570 f. métert, hanem a legnagyobb szorulásnál t. i. a burai átvágás torkolatánál is 614 f. métert tesz ki, mig egyéb pontjainál a megállapitott 760 méter ármeder-szélesség mindenütt tülbőven meg van, — a kiskörei kanyarban a burai átvágás torkolatának irányában lévén leginkább az összeszorulás, ezt a csaknem teljesen kiképzett burai átvágás teljesen ellensulyozza és ezen töltés által a folyam iránya egyenesen az átmetszésbe tereltetvén, ott a meder mélyitése és szélesbedése idéztetik elő, holott a kérdésbeni kanyartöltés belebbhelyezése esetében igen valószinüleg a kiskörei Czingehát alatt az úgynevezett Sebesfokon és Asszonytón — kiáradás alkalmával — sebes folyás származván, az a kiskörei kanyarón keresztül a falu alatt az úgynevezett Nagyfoknak irányulva, ismét az anyamederbe futván be, a burai átvágás továbbképződését nem csak teljesen megszüntetné, de sőt az átmetszés teljes beiszapolását idézné elő, és igy a burai átmetszés képződése és fentarthatása csakis ezen kanyarbeli töltés-szakasz fenmaradása által lévén biztositva, annak belebbhelyezése országos folyam- és meder-rendezési, úgy vizmütani szempontból egyátalában nem követeltetik.

Igaz ugyan, hogy pénzügyi tekintetek nagyobbszabásu és országos vagy csak egyes vidékekre kiható müveletek keresztülvitelénél is — ha azt magasbbb szempontok követelik — csak másodsorban jöhetnének figyelembe, — minthogy azonban a tapasztalás azt igazolja, hogy hazánk korlátolt anyagi viszonyai között bármely országos müveleteknél is a pénzügyi tekintetek voltak mindig döntők, úgy vélekedünk, hogy a jelen esetben, hol a műszaki tekintet is a mivelet ellen szól, a pénzügyi tekintet kétszeres meggondolást követel, már pedig pénzügyi szempontból a nagyméltóságod által czélbavett müvelet a lehető leghátrányosabbnak tünik elő, mert ha a kiskörei kanyarbeli töltés-szakasz belebbhelyeztetnék, nemcsak azon 124,515 frt 72 kr. befektetési tőke veszne oda, a melyet a társulat az E) alatti műszaki leirás igazolása szerint e töltés-szakasz kiépitésére már forditott, hanem az ujabban emelendő töltések kiépitése által még tetemes ujabbi tőkebefektetés válnék szükségessé, még pedig a D) alatti költségszámitás szerint az esetben, ha az A) alatti helyzeti rajzon 1. számmal jelölt vonalban épittetnének ki az uj töltések, 150,923 frt 2 kr., ha a 2. számú vonalon emeltetnének azok fel 86,537 frt 77 kr. és ha a 3. vonal iránya állapittatnék meg 69,378 frt 21 kr., mely tőkebefektetésekhez, ha még hozzávesszük azon fentartási kiadásokat is, a melyek az ujabb töltésekre, hogy teljesen megizmosodjanak, évek hosszú során át forditandók, valóban méltán tehetjük fel azon kérdést, hogy hát hazánk oly gazdag pénzforrásokkal rendelkezik-e, miként százezreket adhat ki egyes kisérleti müveletekre minden czél és indokolt szükség nélkül? — azt hisszük nem; — már pedig szerény nézetünk szerint ezen inproductiv kiadásra és a már befektetett tőke mintegy eldobására annál kevésbé lehet ok és alap, mert ha valóban követelnék is műszaki tekintetek a burai átvágás torkolatánál mutatkozó szorulat megsemmisitését, még az esetben is — egy tekintet az A) alatti helyzeti rajzra — és mindenki belátandja, hogy a szorulat megszüntetése az átellenes balparti szalók-tiszabeői társulat töltésrészletének belebbhelyezése által mind technicai szempontból indokoltabb, mind pénzügyi és nemzetgazdaszati tekintetből előnyösebben volna eszközölhető, mintán ott épen a szorulat átellenében kiszökellő alig egy pár száz méter hosszu töltés belebbtolása által igen-igen csekély költséggel és alig számbavehető mentesitett terület feláldozásával a szorulat megszüntethető lenne a nélkül, hogy a burai átmetszés feláldoztatik, anélkül, hogy százezrek gyümölcsözetlenül kiadatnának s a nélkül, hogy a kanyartöltés által mentesitett 1890 hold termőföld terület a termelés és adó-alap alól elvonatnék.

Városi közgyülésünk.

(Két közlemény.)

(I.) E hó 16-án és 17-én igen zajos és akarjuk hinni, hogy következményeiben igen nagy fontosságú tanácskozást tartottak városunk képviselői.

A tárgysorozat kétségkivül két leglényegesebb pontja volt:

A kincstári uradalmi jogok u. m. a helypénz- és czövekbér-szedési-, valamint a halászati-jogoknak, továbbá a még el nem adott Tisza-part részeknek és 3 kincstári épületnek a város részére leendő megvétele összesen 80,000 frt vételárban. — E tárgyban a képviselőtestület névszerinti szavazással egyhangulag elhatározta az illető bizottság javaslatainak elfogadását és igy a fentnevezett jogok és fekvőségek örökároni megvételét.

A tárgysorozat második nem kevésbé fontos pontja volt: a városházának felépitése. Ezen tárgy, mint előre várható volt, nagy és hosszu vitára adott alkalmat.

Az épitkezés mellett felszólaltak Bagossy Károly, Kiss Ferencz, Kerekes Géza, Dr. Schreiber Lörincz, Hajdú Sándor, Lippich Gusztáv, Gyömörey Félix és Lengyel Antal. — Felhozván érvül a város díszének emelését, a városi hivatal helyiségek jelenlegi czélszerütlen és elégtelen voltát, továbbá azon körülményt is, hogy városunkban czélszerü bolti helyiségekben nagy hiányt szenvedünk és az épitkezés által nemcsak 10 bolti helyiséget, de még nehány lakást is nyerünk, a mire városunkban, mint tudjuk, szinte égető szükség van. — Mind ezen előnyöket megszerzendő — igy érveltek továbbá az illető felszólalók — szükséges, hogy a város egy 30—40 évre terjedő annuitás mellett törlesztendő 100,000 frtos kölcsönt vegyen fel és épittessen egy a featebb jelzett czéloknak megfelelő városházát, kiemelvén az illető felszólalók még azon körülményt is, miszerint az épitkezés által az ipart, a kereskedelmet és általában városunk forgalmát, nem kis mérvben emeljük, a mennyiben az épitkezésre felveendő pénz jó nagy része csak a városi forgalomnak fog jutni és mindezen előnyök megszerzése a lakosságra alig fog a legroszabb esetben is két, egész három százalék pótadó emelést hozni a törlesztés ideje alatt, mert az épitendő ház kiadható részei fogják a törlesztéshez szükségelt összeget meghozni, a törlesztés letelével pedig egészen élvezendi a városi közönség a diszes ház jövedelmét, mint megszerzett sajátját.

Az épitkezés ellen felszólaltak Szendi Antal, Elek Dávid és Okolicsányi István, kik ellenkező nézeteiket szép beszédekben fejtegették. Ezen képviselő urrk érvei a következőkben kulmináltak:

A város és lakossága szegény, az állami adók

---

s a ponny kötelét, melylyel a kocsihoz volt kötve, megoldotta s könnyedén a lovacska hátán termett.

Duvals nem tett ellenvetést, s a leányka Czili mellé lovagolt.

— Nézze néni, én nyereg nélkül megülöm a lovat!

Czili kissé szégyenlé bátortalanságát, s biztosabb magatartást vön fel.

A leányka látva ezt, lovacskája nyakára csapott a kötél végével s az gyengén koczogni kezdett.

Éva mosolyogva nézett Czilire s intett neki, hogy kövesse.

Czilében felébredt a büszkeség s a lóra rátütött. Tom e pillanatban mellette termett, s midőn a ló koczogni kezdett, átnyujtá Czilinek kezét.

A segitség idejében érkezett, mert Czili csakugyan inogni kezdett nyergében, s lovát meglassitá.

A kisérlet azonban ismételtetett, s végre sikerült annyira, hogy a megérkezéskor az utczákon elég gyorsan mentek végig.

E városban ismétlődtek az első jelenetek. A férfiak mindenhol egyformák, s Czili már nem félt s nem haragudott többé, hanem közönynyel vette a már sokszor hallott szavakat.

A tanulásban folyton haladt annyira, hogy az utolsó napokban már egyszer az előadásban is részt vett egy sebes körlovaglásnál.

Tom nem csalódott Cziliben, az felfogta helyzetét, s eleinte kényszerüségből, de később szeretettel gondozta Évát s a gyermek mind jobban ragaszkodott hozzá.

Czili, mennél több idő telt el, annál inkább érzé a honvágyat, s mint távollétének oka, a gróf személye természetesen folyton emlékében volt.

Már régen megbánta távozását, de vissza lépni most nem akart.

Pedig egyetlen óhaja csak az volt, még egyszer látni atyját s a kedves erdőt, hol felnevelkedett. De midőn erről gondelkozott, önkénytelenül felmerült gondolatában, hogy akkor a gróffal találkozni fog.

(Folyt. köv.)

rohamos és minden könyörület nélkül végbement és előreláthatólag még végbemenendő emelése oly helyzetbe hozott mindnyájunkat, hogy ha városi pótadónkat csak egy százalékkal is feljebb emeljük, valószinüleg összeroskadunk a teher alatt. Ennélfogva kijelentették ezen urak, hogy ők jelenleg olyan terv keresztülvitelét szavazataikkal elő nem mozdithatják, melynél a városi pótadó bár mily csekély mérvben is emeltetnék.

Az illető képviselő urak azonban hozzá tették azt is, hogy igen is óhajtanák, ha városunkban járdák és járhatlan utczáink köveztetnének és a város csatornákkal ellátattnék. Ezt már mi is készséggel aláirjuk, de kérdjük az igen tisztelt képviselő urakat, miként lehet Szolnok utczáit kövezni és csatornázni, ha, mint ők állitják, a pótadót emelni nem szabad és nem lehet? Nevezett urak inditványba hozták — vagy melegen pártolták azon inditványt, — miszerint a „Magyar király“ épület vétessék meg, ha lehet 100,000 frtért és tétessenek oda át a városi hivatalhelyiségek, a mostani városháza pedig alakittassék át bolti helyiségeknek.

Nézetünk szerint ez az eszme ily alakban nem praktikus, mert a „Magyar király“ épület alig felelne meg egy városház czéljainak, igen jelentékeny adoptálási költségek nélkül. Ezenfelöl tekintetbe kell venni azon körülményt, hogy most is lakáshiányban szenvedünk, nem volna tehát czélszerü, ha ezen már is nagy hátrányunkra szolgáló hiányt még ez által is növelnénk, ellenkezőleg a város, mint testület hivatva van arra, hogy ez irányban még áldozatok árán is a helyzeten javitson, ha igazán és őszintén óhajtjuk, hogy városunk gyarapodjon. E terv kivitelének még az a hátránya is volna, hogy elfoglalva városi hivatal helyiségeknek a „Magyar király“ épület 1-ső és 2-ik emeletének nagyobb részét, igen-igen megfogyna az illető ház jövedelme, mert már a vendégfogadó elvitele által igen megcsökkenne a jövedelem, a mire pedig az inditványozó ur is súlyt fektetett. De még mindezek után fenmaradna egy további kölcsönfelvételének szüksége, ha a mostani városi épületet boltokká akarnánk átalakitani, mert úgy, ahogy az most áll, tiz vagy bár mennyi értékes bolt nyitására bizony nem alkalmas. Már pedig az volna nézetünk szerint a leghelytelenebb eljárás, ha a régi házat ujjá alakitanánk, de nem emeletesre, hanem csak földszintire. Ez már azután egészen impraktikus eljárás lenne.

A képviselőtestület fontolóra véve a hallottakat, megejtette a névszerinti szavazást, melynek eredménye, örömmel jelezzük — az volt, hogy a képviselőtestület túlnyomó többsége elhatározta az épitkezést és 100,000 frtnyi kölcsönnek e czélra leendő felvételét.

Megvalljuk, komolyan aggódtunk ez ügy kimenetele felett, de nem is tehettünk mást, tekintve az illető bizottság eljárását. Majdnem egy éve, hogy egy bizottság ki lett küldve a tervezett és elvileg már rég elhatározott épitkezés ügyében. És mit tett ezen bizottság? Mintegy háromnegyed év kellett ahoz, hogy életjelt adjon magáról és ekkor is hevenyében összeüt három nap alatt egy kis számitást, és tesz egy kis jelentést, melyben kér egy nagy elhatározást.

Fel lettek izgatva a kedélyek és miért? — — Csak azért bizony, hogy háromnegyed évi szünet után ismét megkérdezzék a képviselőtestületet: vajjon szabad-e a bizottságnak végre teljesiteni a régen reá rótt kötelességeket?

Mind erre a képviselőtestület, — nem kis meglepetésünkre, türelmét el nem veszitve — „igen“-nel felelt, mert valljuk meg őszintén, vajmi kevéssel több a létrejött határozat az épitkezést illetőleg, mint egy nyomós memento a bizottságnak oly értelemben, mintha azt akarta volna a képviselőtestület mondani, hogy: ha akarjátok, hogy az épitkezést ez évben megkezdjük, akkor legalább a 12-ik órában tegyetek már ez ügyben valahára valamit.

Érdemesnek tartjuk még különösen megemliteni, hogy a közgyülés egyhangu határozata folytán az épitkezési bizottság utasittatott az épitkezésnél, hasonló feltételek mellett, a szolnoki iparosokat előnyben részesiteni.

Akarjuk hinni, hogy iparosaink szinte megteendik kötelességeiket!

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **A szolnoki ipartársulat** felolvasásai f. hó 22-én, azaz vasárnap, d. u. 5 órakor veszik kezdetüket, mely alkalommal Gruber József ur fogja felolvasni „A repülő csizmadia“ czimű elbeszélést. Mezey Ernő orsz. képviselő pedig jövő hó 2-án jön körünkbe, hogy felolvasását a népnevelésről megtartsa. Ámbár ismerhetjük a képviselő ur erőteljes, szakavatott tollát, kedvelt pesti felolvasásaiból s kimagasló parlamenti beszédeiből, mindamellett kétszeres élvezetnek nézünk eleibe azáltal, hogy őt személyesen lehet szerencsénk hallani. Mezey úrral, mint halljuk, Polonyi Géza képviselőnk is lerándul a fővárosból.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI ÜGYEK.

* **Kunszentmártonból** irják nekünk: „Ismeretes már, hogy a kunszentmártoni nőegylet 1881-ik évi augusztus 14-én végleg megalakulván, üdvös tevékenységét a kisded nevelés körül már október 1-én meg is kezdette, s azóta szakavatott óvónője által kedvező sikerrel folytatja. Az egyletnek alakulása kezdetén maradt 60 tagja, azonban ma már a létszám s z á z r a emelkedett s az ovodában havonkint 30—35 kisded gondoztatik. Igazolják tehát eme körülmények azon reményünket, hogy nőegyletünk nem lesz kénytelen pártolás és tagok hiányából a tett mezejéről visszavonulni. — Jól esik tapasztalnunk, hogy egyletünkben a legszebb egyetértés uralkodik; az egyleti szellem és azon közóhaj vezeti nőegyletünk minden egyes tagját, hogy azt és kisdedovodáját felvirágzóvá és a messze jövőre maradandóvá tegye, — és ezen czél kiküzdésében buzgó és magasztos hivatását egész bensejében átérező elnöknője F r a y J ó z s e f n é urnővel élükön még az áldozatokban sem fukarok. — Ott pedig a hol egy szivvel lélekkel a közczél müvelése lebeg szem előtt: ott bármely vihar és támadás megszégyenülve fog lecsillapodni. Érdekes látvány volt decz. 4-én, midőn a nőegylet tagjai K i s s Antalné urnő alelnöknővel élükön, a piacztéren keresztül testületileg vonultak föl az elnöknő lakására, őt névünnepe alkalmából üdvözlendők, — ép oly megható volt azon jelenet, midőn az elnöknőt Szilák János titkár ur meleg szavakkal üdvözölvén s az alelnöknő Kiss Antalné úrnő a nőegylet nevében egy Budapestről megrendelt csinos élő kamelia és rózsa csokorral ajándékozta meg, ekként akarván kifejezést adni azon elismerésnek, mely a nőegylet ünnepelt elnökét szép hivatásának buzgó betöltése körül méltán megilleti. Másik nyilvános föllépése volt nőegyletünknek a karácsonyi ünnepély rendezése. — Meglepő volt a disszesen és ügyesen fölállitott karácsonfa nemcsak a kisdedekre, hanem a nagyszámban megjelent egyleti tagokra és szülőkre nézve is, annyival inkább, mivel ily ünnepély városunkban ez előtt ismeretlen volt. Az imént jelzett két ünnepélyes jelenettel tehát nőegyletünk életképességét bemutatta és igazolta, hogy tagjait az egyleti közszellem vezérli. És ezért csodálatra méltó azon indolentia, melyet városunk hatósága a nőegylet irányában korábbi határozatai daczára, még mindig tanusit; — mert ha maga a jótékonyczél iránt nem birna is kellő fogékonysággal, tekintettel kellene lenni azon vagyoni előnyre, hogy ha a nőegylet a müködés teréről viszszalép — összes vagyona a városi közönség tulajdonába fog bocsájtatni. De a mi még feltünőbb, nemcsak legkisebb támogatásban nem részesül a városi hatóság részéről egyletünk, hanem visszatartja attól a korábban társadalmi uton beszerzett ovodai fölszerelvényeket is, ami egy hatóságtol nem várható. — (Tárgyhalmaz miatt rövid kivonatban adhattuk a vett tudósitást. Szerk.)

HELYI HIREK.

— **Meghivó.** A szolnoki nőegylet 1882. jan. 29-én d. u. 3 órakor az ovoda helyiségeiben évi rendes közgyülést tart, melyre annak tagjait tisztelettel meghivom. — A közgyülés tárgyai: 1. Elnök évi jelentése, kapcsolatban a számvizsgáló- és felügyelő-bizottságok jelentéseivel. — 2. Elnök, pénztárnok és titkár lemondása folytán ezen tiszti állások választás utján leendő betöltése. — 3. Az alapszabályok értelmében választmány, számvizsgáló és felügyelő bizottság választása. — Az alapszabályok értelmében a pártoló tagok tanácskozási joggal birnak; — választási- és választhatási jog csak a rendes tagokat illeti meg. Szolnok, 1882. január 18. — Nagy Gyuláné elnök.

— **A szolnoki bankár.** A napokban Francsek János nevű csinos uri ember érkezett városunkba, s magát a Lővi-féle bank- és váltó-üzlete utazójának adván ki, kölcsönügyletek kötésébe fogott, 5-ös kamat mellett, kevés jelzálogra, ugy azonban, hogy őt minden 100 frt kölcsöntől 20 kr. díj fogja illetni. Mi természetesebb tehát, hogy ugy tódult hozzá eladósodott népünk, mint a búcsúra. Főkapitányunk neszét vevén a z o l c s ó p é n z n e k, két rendőrjével elmegy a bankár urhoz, s midőn kitudja tőle a feltételeket, behivja rendőreit, hogy „ime, ezeknek is pénz kell.“ — A bankár urba véghetetlen belesszaladván a madzag, bevallotta s z é d e l g é s é t s most letartóztatva várja könnyelmű lépésének jutalmát.

— **Nyilatkozat.** Hajdú Sándor, megyei jegyző úr, a „Lehel-Kürt“ tegnapi számában az általam szerkesztett „Jász-Nagykun-Szolnok“ lap f. hó 15. számában közlött s a helybeli polgári kaszinó tisztujitására vonatkozó hirünkkel szemben s különösen annak azon részére, mely azt mondja, hogy „a két jegyző közül a közgyülés megnyitásakor e g y i k s e m v o l t j e l e n“: nyilatkozik s tudtul adja, hogy ő a kaszinónak tagja és jegyzője jan. 1-én megszünt lenni, s igy a mondott gyülésen meg sem jelenhetett. Ezzel azonban távolról sem czáfolta meg ama közlemény vonatkozó tartalmát, mert csak a maga személyét menti, de hogy a két jegyző ur jelen lett volna a közgyülés megnyitásakor, arra nézve mi bizonyitékot sem hoz fel. Állitja továbbá, hogy én, alólirott, a kaszinónak nem vagyok tagja. Ügyvéd embertől e tekintetben komolyabb tudomás-szerzést vártam volna, mert én ugyanannak a kaszinónak, melynek Hajdú Sándor ur megszünt tagja és jegyzője lenni, még a mult év közepe óta t a g j a v a g y o k, amit, mint még akkor kaszinói jegyzőnek, Hajdú S. urnak tudnia kellene. Ha még ezentúl is föntartja kétségét a nevezett ur, biztos tudomás-szerzés végett forduljon a kaszinó v á l a s z t m á n y á h o z és M o n s z p a r t László kaszinói pénztárnok úrhoz, kinek a tagsági dijat r e n d e s e n fizetem. Szolnok, 1882. január 21. P á s z t o r Ferencz, ügyvéd és lapszerkesztő, mint a szolnoki polgári kaszinó rendes tagja.

— **Konstáblereink** derekasan viselik magukat. E hó 17-én a délutáni órákban is az történt, hogy egy csapat lakadalmas nép vonult el a főutczán s ép a városháza előtt éktelen „kurjongatással“ haladtak, mire a rendőr figyelmeztetté őket a csendes haladásra, de a felöntött legények nem akartak engedni, s igy egyet közülök rögtön bekisért. Erre aztán a többi szép csendesen haladt tovább. Az élet amaz ünnepélyes mozzanatát, az esküvőt, az éktelen lárma nem is emeli, söt megalázza.

— **A hü kutya.** Folyó hó 16-án a helybeli kir. járásbirósághoz egy tiszavezsenyi illetőségü vádlottat bekisértek, vele levén hü kutyája is. Midőn az ottani börtönőrnek vádlott átadatott letartóztatás végett, a kutya gazdáját minden nyomon követte, minden arra a czélra használt eszköz, a mi által a kutya gazdájától elválasztassék, haszontalan volt. Követte gazdáját a börtön ajtajáig, itt azonban nem kapván bebocsájtatást, elszomorodva a börtönajtóhoz feküdt, mintegy osztozni akarván gazdája sorsában. Egy nap és egy éjen át őrizte éhen-szomjan gazdája börtönét a szegény pára.

— **Tárgyhalmaz** miatt több fontos hirünk jövőre maradt.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

A

Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár

1882. február 26-ik napján, délelött 9 órakor, Szolnokon saját helyiségében

XIII. rendes közgyülését

tartandja, melynek tárgyai következők:

1. Az igazgatóság, felügyelő- s a választmány által kiküldött számvizsgáló és leltározó bizottságok jelentése.

2) Az előterjesztendő 1881. évi mérleg alapján az osztalék meghatározása.

3. Az alapszabályok 71. és 88. §-ainak módositása.

4. Az igazgató-, igazgató helyettes, ügyész s nyolcz válm. tag választása.

A felügyelő bizottság által megvizsgált 1881. évi mérleg folyó évi február 12-étől a közgyülés napjáig az intézet helyiségében hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthető.

Felhivatnak mindazon t. részvényesek, kik a közgyülésen szavazataikat érvényesiteni óhajtják, miszerint részvényeiket alapszabályaink 64. §-a értelmében a közgyülés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál — téritvény mellett — annálinkább sziveskedjenek letenni, mivel ellenkező esetben a közgyülés tanácskozásai- és határozat hozatalaiban részt nem vehetnek.

Szolnok, 1882. január 20.

KISS FERENCZ,
igazgató.

3—1

Tervezési pályázat.

Szolnok város hatósága pályázatot hirdet **egy emeletes városháznak** tervezésére.

A kivitelre alkalmas jeligés tervek, részletes költségszámitás, és jeligés levél kiséretében **1882-ik évi február 20-ig** a polgármesteri hivatalba küldendők be, hol a feltételek és helyszini rajz is megszerezhető.

Épitési költségösszeg **90–100 ezer forint.**

Az elfogadott pályamű **dija 300 frt.**

Szolnok, 1882. január 20.

Scheftsik István,
polgármester.

1326. szám.
1881.

Árlejtési hirdetmény.

Jász-Nagy-Szolnokmegye **közbiztonsági s szolgaszemélyzete 1881-ik ruha szükségleteinek** beszerzése czéljából ezennel árlejtés hirdettetik.

Melyre a 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a **szövetmintákkal** együtt **folyó évi február hó 16-ik napjáig** a megyei alispánhoz beadandók.

Az árlejtési feltételek a megyei közigazgatási iktató hivatalban megtekinthetők.

Szolnok, 1882. január hó 20.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye
alispánja helyett:

KEREK JÓZSEF,
megyei főjegyző.

3—1

„HAFFNER SÁNDOR és TARSAI“

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

szereltetett fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan műizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

924. sz.
1882. ki.

Árlejtési hirdetmény.

A megyei közigazgatási bizottság a szandai gáton lévő **tóhidak** teljes méretekbe való helyrehozását elrendelvén, ezen munkálatok biztositása iránt **f. évi január hó 26. d. e. 10 órakor a kir. épitészeti hivatalban** nyilvános **árlejtés** fog tartatni, meddig zárt ajánlatok is a megyei iktató hivatalban elfogadtatnak. A zárt ajánlatok a szóbeli árlejtés után **nyilvánosan** fognak felbontatni. Mind a nyilt, mind a zárt ajánlatokhoz **5%** bánatpénz kivántatik. A későn érkező vagy a nem világos s **minden kétséget ki nem záró ajánlatok** egyszerüen mellőztetni fognak.

A tervek, részletes feltételek — **e hó 16-tól** kezdve a megyei kir. épitészeti hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők s a feltételek másolatban is megkaphatók.

Szolnok, 1882. január 12.

2—2

Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispánja helyett:

Kerek József,
megyei főjegyző.

Hirdetmény.

A „Tiszavidéki hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaság“

t. cz. részvényesei

1882. január hó 29-én délelőtt 9 órakor

Szolnokon, az intézet helyiségében tartandó

IX-ik évi rendes közgyülésére

tisztelettel meghivatnak.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő bizottságnak az 1881-ik évi számadás és mérlegre vonatkozó jelentése alapján a tiszta jövedelem felosztása felett határozat hozatal.
3. A vezér- és helyettes igazgató, felügyelő bizottsági tagok dijainak 1882. évre leendő megállapitása feletti határozás.
4. Egy vezér-igazgató, egy helyettes igazgató, négy felügyelő bizottsági és legalább 18 s legfeljebb 24 választmányi tag megválasztása.
5. Netaláni inditványok tárgyalása.

Egyszersmind közzé tétetik, hogy a felügyelő bizottság által megvizsgált mérleg 1882. év január hó 18-ikától az érdekeltek által az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Szolnok, 1882. január hó 10.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Kivonat az alapszabályok 16. §-ából:

A közgyülésen megjelenhetnek és szavazattal birnak azok, kik saját neveikre irt részvényeiket, szelvényeivel együtt, legalább 3 nappal a közgyülés előtt a társaság pénztárába letéteményezik.

3—2

Hirdetések

és

előfizetések

e lap részére

felvétetnek

Haffner Sándor és társai

nyomdájában

Szolnokon, búzapiacz, szerkesztőségi épület s ugyanott

PÁSZTOR FERENCZ

köz- és váltóügyvéd irodájában.

Birtokeladás!

Török-Szt.-Miklós város határában a várostól háromnegyed órányira egy tagositott 1200 négyszög ölével számitott 117½ holdból álló földbirtok; — melyen lakház, gazdasági épületek és 2 gyümölcsös kert van — szabadkézből eladó. Értekezhetni Szolnokon a tulajdonosnál SZENDI ANTALNÁL. 3—2

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a **gyógyszertáramban** mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegességeket

(Spécialitäten)

úgy az illatszerészet körébe tartozó

pipere czikkeket.

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle SZÖRPÖK, OLAJOK

a legtisztább **csukamáj-olaj**, tokocskákban is, **cukorkák**, ugy a **HOFF-féle maláta, EGGER növényi mell- stb. a legkitünőbb teák.**

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömölcs irtóm**, fogcseppek, fogszivarkák, fogpaszták, fogporok és szájvizek mindenféleségben.

FORTHY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektápliszt,
MOLL-féle sósborszesz

stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan mindenfélesége stb.

Arczporok: közte a Poudre Serail, Blaháné kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Créme, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és börfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök: Anyaméh fecskendök zinüveg és gumiból, anyameh koszorúk, csecsboriték, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendök, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendök különféle nagyságuak üveg és zinből, szembecseppentö üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötszerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai uton azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. január 1-én.

CZIBULKA GYULA,
gyógyszerész, s az „Őrangyalhoz“ czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—3

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 5.—267. Szolnok, 1882. január 29-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1896. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1886. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magassága három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldött a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Kérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésök a mult év végével lejárt s felhivási jegyeiket a mult számba bemellékeltettek, miszerint még fenlevő hátralékaikat beküldeni méltóztassanak, hogy igy a szerkesztői és kiadói hivatal közötti számoskodás megtörténhessék, valamint az uj előfizetéseket vagy megrendeléseket is méltóztassanak e hét végéig megtenni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhassuk.

Pusztulunk.

(—r.) „Pusztulunk, veszünk . . . Mint az oldott kéve: széthull nemzetünk.“

Nem az adót értjük, sem a háborut, mint oly két tényezőt, mely a pusztulás lejtőjén alábuktatja e nemzetet, mert nem szokásunk azzal biztatni, hogy adót ne fizessünk. Ahol állam létezik, ott adót is kell fizetni.

Adófizetés alatt, ha különben a nemzet józan gondolkodásu, munkás és szorgalmas, le nem roskad egy polgár se; habár más oldalról szintén kimondhatjuk, hogy az adók mérséklése felettébb kivánatos volna.

A háboru sem pusztitja el a nemzetet. Minden háboru eszélyes kimenetelét várhatjuk inkább, mint megforditva, s habár véreink közül többen esnek is áldozatul, és habár szerencsétlenül üssön is ki valamely hadviselés reánk: az megfogyasztja, de el nem pusztitja a nemzetet.

A nemzet elpusztitja önmagát a **pálinka ivással**. Ha a nemzetek élete felett Isten itél valaha, jaj lesz annak, aki legelőször megengedte hazánkban a pálinka-gyártást és a gyártott pálinka kimérését.

Mert különbséget kell tenni **főzött** és a **gyártott** pálinka között. Előbbit őseink élvezték, a mértékletesség határai között, utóbbit pedig a ma élő unokák iszszák mértékletlenül, mig csak az oktalan állathoz hasonlóvá nem válik — a lélek ez ölő mérgét élvezi.

Tizenkét krajczárért adnak egy liter pálinkát. Mily csábító van e gondolatban. Ennyit 40 kr. napszámból is ki bir szoritani az a munkás, ki erejét ép ez itallal vesztegeti el s még javabeli korában munkaképtelenné válik. És a munkaképtelen emberből **koldus** lesz.

Ilyen koldusok bolyongnak százával minden városban, s kikoldult filléreiket is az utszéli csárdába viszik, mig a kenyér kereső nélküli család siránkozó tagjai vagy otthon dideregnek, ha ugyan van otthonjuk, vagy utczasarkokon kéregetnek reszkető kis kezecskkel, pálinkától mindig részeg apjuk számára. Mit szenved ez által a közvagyonosodás, a társadalom és az állam? hány hasznavehetlen tagja lesz azokból, kik üdvös intézkedés mellett hasznos tagok volnának.

E mellett mily süllyedésnek van kitéve a közerkölcsiség? Láthatjuk, tapasztalhatjuk naponkint, sőt óránkint.

Más államokban, sőt már a mi államunkban is, némely városokban, **egyletek** alakultak, „mértékletességi egylet“ czég alatt, melyek feladatul tüzték ki: gátat vetni e rákfenének, mely a nemzet testén mindinkább mélyebbre ássa magát.

Ily egyletek minél számosabb felállitása és kitartó működése mentheti csak meg a nemzet alsóbb rétegét a végpusztulástól, megsemmisüléstől.

Legközelebb intézkedünk, hogy adatok jöjjenek kezeink közé ily egyletek működéséről, — addig is vegyék fontolóra nemzetünk sorsát szivén viselő, jó akaró polgártársaink e dolgot, s gondolják meg, hogy ily egyletek fölállitásával hány család mentetnék meg városunkban is a végnyomortól, mi által a társadalom, a közerkölcsiség és maga az állam nyerne gyarapodást. Mentsük meg minden téren, ami megmenthető, s az önmagukról megfeledkezőket adjuk vissza önmaguknak.

Előterjesztés.

(Két közlemény.)

II.

Van azonban még egy kiválólag fontos állami tekintet is, melyre nagyméltóságod figyelmét kikérnünk kell; — ugyanis: az A) alatti tervezet három irányt is jelöl ki az ujabban épitendő töltések menetére nézve, a tervezet komolyabb tanulmányozása és a józan pénzügyi politika elveinek szemelőtt tartása után azonban alig férhet kétség ahhoz, hogy az ujabb töltések **csakis a helyzeti rajzon 3. számu** vonalként feltüntetett irányban emelhetők, miután az a legmagasabb területen elnyuló s legrövidebb vonal és igy azonfelül, hogy a legcsekélyebb befektetési költségbe kerül, még a legcsekélyebb fentartási költségeket is igényli; — úgy de ha e vonalban irányittatnak a töltések, az esetben, mint azt a helyzeti rajz feltünteti, Kis-Köre községének belső telkein és házhelyein át kellvén az ujabban emelendő töltéseknek átvonulniok, e müvelet által nemcsak a község egy negyed része romboltatnék le, hanem azonfelül, hogy a község temploma is az alámosatás veszélyének tétetnék ki, a község többi részei is — töltés melletti alantabb fekvésüknél fogva az átszivárgások folytán — való-

TÁRCZA.

Csak vissza.

— Beszély. —

Irta: **Vörös Kálmán.**

(Folytatás.)

Azt nem hitte, hogy meghalt, mert — mint önmagát meggyőzé — akkor vérnyomokat talált volna. Tudta majdnem, hogy ő él s elképzelte a találkozást.

A gróf majd gyülölettel néz reá s azonnal elviteti öt. És ő? — Már nem találta oly elvetendőnek a gondolatot, hogy a gróf bocsanatát kérje. Őt jobbnak tartá, mint a többi férfit. Nem hihető, hogy szerelem nélkül közelitett hozzá, s ha szereti, lehetetlen, hogy kegyetlen legyen. S ha megbocsát, akkor . . . akkor szenvedéseinek jutalmát fogja kérni és . . . és erre Czili nem tudott feleletet adni, megtagadná-e a jutalmat most, vagy nem?

S e bizonytalanság onnan eredt, mert a gróf alakja nagyon kimagaslott az itt látott férfiaké közül, s a leányka nem lehetett közönyös azon férfi iránt, ki ily előnyei daczára öt — hiedelme szerint — szereti.

Az idő telt, s már közel két hónapja volt a szökésnek, midőn végre a csapat a szerb fővárosban ütötte fel tanyáját.

Itt Duvals kissé több fényt fejtett ki, s a már eléggé gyakorlott Czili az előadásra külön uj ruhát kapott.

Midőn a próba alkalmával ezen öltözetet viselte, mely a lovarnők kurta ruhája és kivágott derékból állt, Luis egy nemével a vagynak legelteté szemét Czili feltünővé tett idomain.

Próba után ő vezeté be Czili lovát az istállóba, s itt fénylő szemekkel szólt.

— Kegyed igy bájoló!

Czili bizalmatlanul nézett reá!

— Fél tőlem! — folytatá a fiatal ember — pedig higyje el, nincs oly szív, mely nagyobb áldozatokra volna kész, mint az enyém! — S ha kegyed engem megértene, ha . . . — és Czili keze után nyult, de e pillanatban Tom lépett az istállóba, s Luis keze lehanyatlott, miközben egy gyülölettel teljes pillantást vetett Tom felé.

Az látott mindent, s ajkán egy megvető vonás jelentkezett.

Luis visszament atyjához a porondra, s Czili Tommal egyedül maradt.

— Amitől mindig féltem — kezdé Tom — az úgy látom, bekövetkezett s a gazember üldözni fogja öt buja vágyaival.

Czili ijedt arczczal adott igazat neki.

— Ne féljen s legyen erős! — biztatá öt Tom. — Én mellette leszek!

Czili hálásan szoritá meg kis barátnője atyjának kezét.

— Csakis ön az, — szólt — kiben bizom, s éppen most nagyon reá leszek utalva segitségére, midőn hasonló körülmények közé jutok, mint melyet elhagytam s mely miatt otthonomból futni kényszerültem.

Czili most emlité először távozása okát, s Tom jószivüségében nem kétkedve, elmondta történetét szóról-szóra.

Felindulásában nem ügyelt arra, hogy csak vékony deszka fal választja el őket a porondtól, s hogy egy idő óta ott csend volt.

Duvals ugyanis egyedül hagyá ott fiát, hogy Czili lovát tanitsa, de annak feltünt, hogy Tommal hosszan beszélnek, s közelebb osont a deszkához.

A panaszokat nem hallotta már, de Czili elbeszélését elejétől végig megleste s ajkán egy kaján mosoly jelent meg.

— Enyém vagy! — gondolá s örömében jó nagyokat huzott a szegény lóra, melyet ismét tanitani kezdett.

Egyelőre azonban türtöztetnie kelle magát, mert Tom mindig Czili mellett volt.

Egyik nap azonban Czili csak Évával ment a városba sétálni, s Luis utánuk ment.

Czili kellemetlenül érzé magát s önkénytelenül közelebb huzódott a kis Évához.

— Kisasszony! — kezdé Luis — Hiába erőlködöm, nem sikerül elnyomni vonzalmamat kegyed iránt, s azt hiszem, nem lesz oly kegyetlen, hogy visszautasitson.

Czili félni kezdett, — nem a férfitól, de ha Luis ellensége leend, akkor Duvalstól sokat kellend szenvednie!

— Nem értem önt — felelt csendesen.

— Mert nem akar érteni! — szólt Luis izgatottan s Évához fordulva azt elakará küldeni.

Ekkor Czili fellépett.

— Éva velem marad! — szólt határozottan — A gyermeket nem lehet egyedül hagynom. Különben is egyszer s mindenkorra kérem, tekintsen engem mint növérét s ennél tovább ne menjen, mert nálam a végletekig menő ellenállást fog találni.

Luis szeme felvillant.

— Ez utolsó szava? kérdé.

— Igen! — felelt Czili s szemeit a fiatal emberre szegzé.

— Jól van! — szisszegé az — akkor majd én mondok még valamit! — Nem most! — Majdha egyedül leszünk s akkor minden szentekre fogadom: megtöröm makacsságát!

A dühöngő Luis megfordult, s köszöntés nélkül távozott.

— Aljas! — mormogá Czili, mig a kis Éva szeretetteljesen nézett reá s szólt:

— Ne félj néni! Apa megvéd, ő mondta!

Luis egy darabig nem is tett semmi kisérletet.

Az előre kitüzött számu előadások megtartatván, Duvals elhatározta ujolag Magyarországra térni vissza, s a kellő lépéseket megtévé, nem sokára utra keltek.

Pancsovánál a hajóról, melyen a Dunán átkeltek, leszállva s lovaikat, kocsijukat lehozatva, ujolag megkezdék működésöket.

E napok egyikén Évát Duvals elvitté magával czipőt venni az előadásra, mig Tom már előbb távozott, hogy kissé szórakozzék.

ságos elmocsárosodásnak lesznek kitéve, és ebből folyólag a betegesedések góczpontjává is válván, az egész 2000 lelket számláló virágzó község a végmegsemmisülésnek nézne elébe, mely körülmény magasabb állami szempontból valóban nagyon komoly megfontolást kivetel.

Az imént elősorolt és a közérdek szempontjából felhozott indokaink mellett van azonban még egy körülmény, mely egyletünket kiválólag érinti, és melyet kiválólag egyleti szempontból kötelességünk felemliteni, mint oly indokot, mely kellemetlen zavarokat idézhetvén elő, már magában kellő alapot nyujt arra, hogy a nagyméltóságod által megjelölt töltésszakasz belebbhelyezése ellen felszólaljunk; a belebbhelyezés következtében ugyanis az ezen töltésszakasz által közvetlen érdekelt birtokosok és felek magánjogi tekintetek alá eső érdekei is nagyban érintetvén, előttünk áll azon eshetőség is, hogy a közvetlen érdekeltek oly igényekkel léphetnek föl ellenünk, a mely következményeiben beláthatlan bonyodalmakat idézhet elő; — de ettől eltekintve, miután ezen töltésszakaszra a töltés magasitási és kiegészitési munkálatok foganatositása a nagyméltóságod által e töltésszakaszra nézve is helyben hagyott tervek alapján már vállalkozónak kiadatott, a vállalkozó — miután a belebbhelyezés által a kérdésben forgó töltésszakaszon felvállalt munkától elesnék — e miatt már is kártéritési igényeket támasztott, mely bejelentett igényét mi ugy an alaposnak el nem ismerhetjük, de miután minden eshetőséggel számolnunk kell, nem tartozik a lehetetlenségek közé, hogy még a vállalkozó által is oly kellemetlen helyzetbe sodortatunk, mely már is túlterhelt érdekeltjeink anyagi viszonyait mélyen megzavarhatná és egész egyletünk müködését megzsibbanthatná, s oly körülményeket idézhetne elő, melyek már eleve a legkomolyabb megfontolást követelik.

Ezek azon indokok és körülmények nagyméltóságu miniszter ur, melyek bennünket a már előbb is kifejtett azon komoly meggyőződésre vezettek, hogy az érintett töltésszakasz belebbhelyezése nemcsak köz- és magántekinteteknél fogva czéltévesztett és elhibázott müvelet lenne, hanem hogy ez a belebbhelyezés által elérni óhajtott eredménynyel arányban egyáltalában nem álló nagymérvü költekezéseknél fogva sem mutatkozik kivihetőnek.

Miért is egész tisztelettel esedezünk nagyméltóságod előtt.

miként kifejtett indokainkat tekintetbe véve a kiskörei kanyartöltés belebbhelyezését elrendelő magas rendeletét hatályon kivül helyezni, e nagyfontosságu ügy beható ujabbi tanulmányozását és tárgyalását elrendelni, és amennyiben az érdekeltek meghallgatása mellett és közbejöttével megtartandó helyszini vizsgálatból mégis az tünnék ki, hogy a szemközt fekvő töltések távola a müszaki vélemények szerint a burai átvágás torkolatánál mutatkozó szorulat megszüntetését minden körülmények között követeli,

miután a kérdéses szorulat megszüntetését az átellenes balparti szalók-tiszabecsi ármentesitő társulat töltésrészletének alig egy pár száz méter hosszuságbani belebbhelyezése sokkal kevesebb müszaki nehézséggel és alig számbavehető pénz és földáldozattal lenne elérhető,

a szorulat megszüntetését az ugy is később felépült és igy a szorulatot tényleg előidező balparti átellenes töltésszakasz szakértőileg megállapitandó helyen és hosszbani belebbhelyezése által elrendelni, illetőleg az irányban a szükséges törvényes intézkedéseket megtenni méltóztassék.

Önmagunk iránt kötelességünknek tartjuk azonban már most egész tisztelettel kijelenteni nagyméltóságod előtt, miként még azon nem reménlet esetben is, ha hogy a kiskörei kanyarbeli töltésszakasz belebbhelyezés a törvény által követelt módozatok között rendeltetnék is el, a belebbhelyezése folytán emelendő ujabb töltések kiépitésére megkivántató költségek és a belebbhelyezés egyébb terheinek viselésére társulatunkat azon indokokból, mert a kiskörei kanyarbeli töltésszakasz is kormányilag megállapitott és jóváhagyott tervek alapján lett kiépitve, sőt annak kiépitésére az egylet birőilag lett kötelezve, mert az ily módon kiépitett töltésszakasz belebbhelyezését nem egyleti, hanem tisztán és egyedül országos folyamrendezési szempontok követelhetik csak, mert az átellenesi balpart mentében elnyuló töltések később épittetvén ki, a kérdéses szorulat előidézésében a társulat tényező sem lehetett, — kötelezhetőnek semmi körülmények között sem tekintketjük;

ugyanazért egyidejüleg az iránt is megkérjük nagyméltóságodat, miként azon esetben, hahogy a kiskörei kanyarbeli töltések belebbhelyezése az imént felhozott alapos indokaink figyelmen kivül hagyásával törvényes uton mégis elrendeltetnék; méltóztatnék akként intézkedéseit megtenni, hogy úgy a belebbhelyezéssel járó terhek, mint ez ujabban emelendő töltések kiépitésére megkiváutató költségek, valamint az ebből folyólag esetleg társulatunk ellenében támasztható igények kártalanitására megkivántató összegek országos alapból fedeztossenek.

Minthogy pedig nagyméltóságodnak előll hivatkozott magas rendelete folytán a kis-körei kanyarban elnyuló töltéseknek a helybenhagyott tervek szerint megállapitott mértékben kiépitése és magasitása iránti munkálatok abban hagyandók voltak, és igy azok folytatásától vállalkozónkat eltiltani kellett, nehogy bekövetkezhető magas árviz esetében az egyleti árterek a kiskörei kanyarbeli töltéseknek régi állapotbani hagyása miatt a legnagyobb veszélynek legyenek kitévc, ebből folyó felelősségünk érzetében az iránt is esedezünk nagyméltóságod előtt, hogy a kérdéses töltésszakaszon vállalat utján már kiadott munkálatok folytathatása, avagy abban hagyása, és az utóbbi esetben az ártereknek mikénti biztositása iránt sürgősen intézkedni méltóztassék.

Városi közgyülésünk.

(Két közlemény.)

II.

A közgyülés többi pontjai lényegtelenek lévén, azokkal ez alkalommal nem is foglalkozhatunk. Igaz, hogy az első pont vonatkozott a polgármester úr évi jelentésére és ez kétségkivül elég fontos is volna arra, hogy róla megemlékezzünk; azonban mi e jelentést csak hiréből ismerjük, miután szerkesztőségünkhöz ez meg sem küldetett, habár feltételezhetjük a hatóságról azt, hogy lapunk létezéséről méltóztatott már régebben tudomást venni, ennélfogva nem is tehetünk egyebet, mint pusztán felemlitjük, hogy polgármesteri évi jelentés létezik bár, de tartalmáról tudomásunk nincsen. — Mult lapunkban bővebben foglalkoztunk a kincstárral kötendő adásvevési szerződés tárgyainak és az épitendő városházának ügyeivel és konstatáltuk a szavazások örvendetes eredményeit. Ez alkalommal nem állhatjuk meg, hogy éppen ezen szép és kellemesen meglepő eredmény felett elmélkedve, ne adjunk kifejezést abbeli meggyőződésünknek, miszerint mégis nem oly rosz lehet a városi polgárság azon része, mely a magistratus mult megválasztása alkalmával bizonyos egyéniségekkel és bizonyos okok miatt magát oppoziczióba helyezte, mert ime éppen az emlitett két fontos kérdés helyes eldöntését még is csak az a régi gárda segitette elő; amiből látjuk, hogy van egy erős és jóindulatu elem városunk polgárságánál, mely minden körülmények között és minden önérdek háttérbe szoritásával csak egyedül a város javát akarja előmozditani és ők minden alkalommal teljesitik is kötelességeiket.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **„The Gresham" Londonban.** Esen Ausztria-Magyarországon is letelepedett életbiztositó-társaság 38-ik mult év junius 3-án végződött üzletévéről szóló átnézetes évi jelentése, mely a részvényesek mult év decz. 8-án tartott rendes nagygyülésén adatott elő, a napokban jelent meg. Belőle a következő fő mozzanatokat közöljük, melyek a társaság virágzó állapotáról elég bizonyitékot nyujtanak. A lefolyt év eredménye felette kedvező volt. Ez év lefolyása alatt ugyanis 6021 biztositási ajánlat 59.712,065 frank értékben nyujtatott be, melyek közül 5865 ajánlat 48.375,790 franknyi összeggel fogadtatott el, mely utóbbira a megfelelő számú kötvény adatott ki. A nyereménybevétel, a visszontbiztositásért kiadott költségektől eltekintve, 12.007,724 frankra rugott, mely összegbe az első biztositási év 1.649,043·75 franknyi nyereményei bele vannak értve. A kamat-számla mérlege 2.879,270·85 frankra rugott és a nyereménybevételhez számitva a társaság évi bevételeit 14.886,494·80 frankra emelte. Az ez év alatt a társaságnak átnyujtott és tőle kifizetésre elfogadott követelések életbiztositási kötvényekből 5.744,153.80 frankra rugtak. A felszerelési és vegyes szerződések követelései, melyek fizetési napja lejárt, 2.967.691·65 frankra rugnak. Kötvények visszavásárlásáért 845,180·50 frank adatott ki. A biztositási alap, melynek létezése a szerződésekre nézve biztositékot nyujt, 3.696,911 frankkal gyarapodott. A társaság a mult évben Budapesten és Bécsben 3.057,000 frt vételárért ingatlanokat szerzett meg, a melyekben már most hivatala is elhelyezvék. A valósitott aktivának összege az üzleti év végével 74.122,306 frankot tett ki. Ezen adatokba a tárczának vételár czimén beállitott érték többlete nincs beszámitva, miután emez értékek nem realizáltattak és igy azonnali jövedelem forrásaként nem tekinthetők. E többletnek azonban nagy jelentősége van: biztositja a jótállásokat, melyek a társaság részéről adatnak. A jelentés mellé a társaság activáiról egy kimeritő jegyzék van csatolva, melyekből a következő tőkealapok tünnek ki: 6.712,489.80 frank a britt kormány biztositásaiban, 121,066·75 frank az indiai és gyarmathormányok biztositásában, 12,852,382 frank idegen állambiztositásokban 1,274,341·15 frank vasuti részvényekben, értékpapirokban és törzsrészvényekben, 22,099,399·50 frank vasuti és más kötelezvényekben, 11.452,240·20 frank háztulajdonban, 9.712,635·55 frank jelzálogban, 12.898,312·05 frank különféle biztositásokban.

* **Magtermelés és kertészeti-telep** és magkereskedés Frommer A. Hermann Budapesten. Szolgálatot vélünk t. olvasóinknak tenni, — midőn a 35 év óta fennálló s legjobb hirnek örvendő — czég most megjelent mag- és növény fő-árjegyzékére figyelmeztetjük. Es magvainak legnagyobb részét saját nagyterjedelmü telepein különös gonddal üllteti, és ezáltal a vevőnek legnagyobb biztositékot nyujt a magvak jó, csiraképes és valódi minőségükről. Emlitett 129 oldalra terjedő, képekkel gazdagon ellátott árjegyzék kitünő tartalmáért minden földmivelő és kertészetkedvelő figyelmét megérdemli, és a czég által kivánatra ingyen és bérmentve mindenkinek megküldetik.

* **A „Magyarországi hirlapirók nyugdijintézete"** az 1881-ik társadalmi alkotásai közt a legkiválóbb helyek egyikét foglalja el. Julius elejével alakult meg ez intézet s már is negyvenezer forintnál nagyobb az alaptőke, melyre szert tett. Ez összegből körülbelül tizenháromezer forintot a tagok saját befizetései, törzsbetétei és kötelezvényei képviselnek, húszonhétezer forintot, részint készpénzben, részint kötelezvényekben a jótékonyság áldozik ez intézetnek. E tőkével azonban a kitüzött czél még nincs elérve, sőt még alig van megközelitve. A bécsi sajtó nyugdijintézetének a Concordiának, nyugdijalapja (alig hét évi fennállása után) több mint nyolczvanezer forint s ha a magyar sajtó igazán gondoskodni kiván jövőjéről, neki is el kell jutnia oda, hogy ez alap tőkéjét százezerek szerint számithassa. Van is kilátás rá, hogy ez intézet ügye nagy lendületet vesz. Remélni lehet, hogy az országgyülés állandó országos segélyben fogja részesiteni, s hogy a főváros is fölveszi azon intézetek sorába, melyeket évenkint hathatós anyagi s erkölcsi támogatásában részesit. Es azonban még mindig nem elég. A hirlapirodalom, mely Magyarország minden közügyét, a legtávolabb vidékét ép ugy, mint a legjelentősb központok érdekét, mindig önzetlenül fölkarolta és támogatta; mely nemzeti czélokra humanistikus intézményekre és a szükségben szenvedők megsegélésére csak az utóbbi huszonöt év alatt több milliót (elég a magyar tudományos akadémiára 1860-ban, az alföldi károsultaknak 1863-ban, az 1848/49-ki honvédeknek 1867-ben, a honvéd menedékházra 1869-ben, a miskolczi, budapesti, szegedi, alföldi stb. árvizkárosultaknak a hetvenes évek folyamán eszközölt gyüjtésekre utalni), a hirlapirodalom megérdemli, hogy ez alapjáról, melynek érdekében kéréleg fordul a közönséghez, az ország minden pontján megemlékezzenek. Vidéki pénzintézeteink, közkereseti társaságaink, melyek létesitése sok helyt egyenesen a sajtó közreműködésének köszönhető, egyesületeink, melyek a sajtó önzetlen támogatását oly sok év hosszu során keresztül tapasztalhatták, nemesen hálálhatják meg ezt, ha adományaikkal, az év végén felosztásra kerülő nyereményükből ez ifju intézetet, melynek pénzeit a budapesti Első pesti hazai takarékpénztár kezeli (az adományok is ide küldendők), fölkeresik a jótékonyságot gyakorolván, egyuttal a hazai sajtó jövőjét is biztositni segiti.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI ÜGYEK.

* **Szolnok város összes iskoláiban** — az izr. iskola kivételével — szintén divik még a szokásos félévi vizsga, vagyis minden évben a félévi vizsga megtarthatása érdekében időt veszteget ni és meg nem elégedni a vizsgából háramló haszonnal, minden évben csak egyszer és pedig mérvadólag. A vizsgának általánosságban van haszna, de az elemi iskolákban tartatni szokott félévi vizsga több kárt, mint hasznot nyujt és azért kivánatos volna, ha Szolnok város iskolaszéke beszüntetné a félévi vizsgák intézményét, mely intézkedése által nagyobb szolgálatot tenne a tanügynek, mint aminő vesztesége van azokból a tanuló ifjuságnak.

Statisztika.

Birtokváltozás a szolnoki kir. járásbiróság területén 1881. decz 23-tól. 1882. jan. 7-ig.

Szolnok: Csordás Sebestyén János és gyermekei háza Hajdu János és nejére 250 frtért. Kovács József és neje háza ifju Rigó Ferencznére 100 frtért. Váczi Ferencz és neje háza Vacsi Mihálynéra 260 frtért. Ábel Józsefnének ház is kis föld illetősége Ábel Pálra, a szandai szölő illetősége pedig Baksa Mihályné és Nagy Jánosnéra átruházás czimén. Özv. Ragó Józsefné földje Csohány Farkas Imrénére 100 frtért. Uri István és neje háza Kecskés János és nejére 550 frtért., Özv. Mátyus Mihályné és Pap Erzsébet házjutaléka Uri István és nejére 500 frtért., Deák Mihály földjei ifju Ondok Józsefre 1300 frtért., Nyókó Jánosné háza Csapó Jánosnéra 210 frtért. — T.-Földvár: Pap Lajos háza és szölőjének felerésze nejére átruházás folytán. Varga András és neje háza P. Varga Gáborra 400 frtért. Bán Gábor és neje háza Gy. Szőke Mihályra 325 frtért. Varga Dániel szérüskertjéből 230 négyazögöl Cser Jánosnak 300 frtért. Hegedüs István és neje háza Fábián András és nejére 100 frtért. — Puszta-Jenő: Szilágyi István szölője Vigh Sándor és nejére 100 frtért. — Jászkarajenő: Bathó Istv. Ferencz összes birtokai Bathó Ignácz és István fiaira ajándék czimén. — Bessenyszög: Nyesö Károly és neje részes birtokai Nagy Péterés nejere Nyesö Erzsébetre átruházás folytán. — Török-Szt.-Miklós: Almássy Pálnak belső birtokai Török-Szt.-Miklós város közönségére 10750 forintért. Bódi Eszter nagykerti birtoka Bódi Imre kiskorura 100 forintért. — Nagykörü: Bunder József negyed telkének feleréasze Juhász Mihályra 520 frtért.

Czili a bódéban volt, mig Luis a lovak körül tette meg a szükségeseket.

Azután ő is a bódéba jött.

— Hol van atyám? — kérdé.

— Évával ment! — felelt szorongva Czili.

— Ah? — kérdé örömmel Luis — tehát egyedül vagyunk?

Czili nem felelt.

— Nos? szép kisasszony — kezdé gunyosan, — meggondolta-e a dolgot?

— Meg! — felelt Czili határozott hangon.

— És? —

— Most is csak annyit felelek, mint akkor!

— Igen? — Mily kedves! — felelt Luis s egy lépést tett Czili felé. — S még akkor is megtagadná tőlem azt a csekélységet, ha ezzel önmagát mentené meg?

Czili kérdőleg nézett reá.

— Mit szólana ahhoz édes szép kisasszonyom, ha én egy szép napon jelentést tennék a rendőrségnél, hogy egy gyilkosnő van velünk?

Czili halott halvány lett.

— Tom — susogá — elárult.

Luis kárörvendve mosolygott.

— Tévedni méltóztatik — folytatá — mert én bátor voltam elbeszélését kihallgatni! — S ekkor oda lépett a leányhoz, s meg akará fogni kezét.

— Soha! — kiáltott Czili s eltaszitá Luist maga elől, aztán kifutott a bódéból, s ment sebes léptekkel egyenesen haza.

Luis utána akart menni, de e pillanatban érkezett meg atyja.

— Luis! — szólt neki — hozd elő a ponnyt.

A fiatal ember engedelmeskedett, mert atyja szigoru volt irányában mindig.

Eva ekkor leveté felső utczai ruháját, s könnyü kis kurta szoknyával cserélte fel, melyben gyakorolni szokta megát.

Luis nem távozhatott, mert Duvals megkivánta, hogy a lovak mellett mindig legyen valaki.

Czili futott haza, s ott felvette régi ruháját, melyben hazulról eljött, s kevés pénzét magához véve. a hajó állomáshoz sietett.

Utközben azonban Tom jött elébe.

(Vége köv.)

Országos vásárok.

Szolnokon: február 24. — Hatvanban: febr. 2. — Jászapátiban: febr. 19—20. — Karczagon: Mátyáskor. — Jászkisérben: február 7. — Kunhegyesen: Gyertyaszenlő b. asszonykor (mindig vasárnap és hetfőn.) — Kunszentmártonban: febr 14—15. — Tisza-Nánán febr. 24. — Tiszaszalókon febr. 16. — Túrkeviben febr. 9. (A hétköznapra eső vásárok mindig az előző vasárnap tartatnak.)

Apróságok.

Élt Kecskeméten ötvenöt évvel ezelőtt egy asszony, aki az erkölcsiség utolsó érzetéből is kivetközve, a társadalomból kitaszitva: a katona kaszárnya melletti szemétdombba ásta magát, s ott tanyázott. Éktelen rosz nyelvétől még a „kapitulált bakák“ is rettegtek. Rosz nyelve még halála után is három napig élt, ugy verték agyon bottal a piaczon. Ugy hivták ezt az asszonyt, hogy: Viski Panna, aki undok czimmel illette a becsületes járókelőket — személy- és rangkülönbség nélkül, kik végső oltalmul a bíróhoz mentek panaszra, hogy Viski Panna nyelve miatt már az utczára sem mernek menni. De igy volt maga a biró is. A biró már megunta a nép panaszát hallgatni, de nem volt hatalom, mely Viski Panna nyelvét elnémithatta volna. Egy okos ötlete támadt tehát a bírónak, nevezetesen az, miszerint kidoboltatta városszerte, hogy mindenki bátran járkelhet, mert Viski Panna nem sérthet.

•

Most, ötvenöt év után, Viski Panna föltámadt a „Nagykunság“ czimü lapban s rosz nyelvével onnan kinbál a becsületes emberekre. Azonban Viski Panna itt sem sérthet.

•

Mert a nevezett lap modora semmivel sem különb, mint Viski Pannáé. Oka annak sem volt, ennek sincs. Viski Panna volt az is, Viski Panna a „Nagykunság“ is. Ezért nem sérthet a „Nagykunság.“

•

Ez az önfeledt lap maga mondja mult számában, hogy minket megczáfolni nem akar. Dehogy nem akarl nagyon is akar, hanem nem bir; és aki érvelni nem bir, az személyeskedik és gorombáskodik. Ezt bizonyitja a tapasztalás. Mi azonban csak elvi harczot szeretünk folytatni, s aki erre velünk szemben nem képes, az gyenge elméjü. Gyengébbeken pedig győzelmet aratni nem akarunk, mert ez nem dicsőség. Fegyvereink nem egyenlők; harczunk sem lehet egyenlő. Ott, a „Nagykunságban“, Viski Panna nyelvel, nálunk az érvek beszélnek.

•

Azon lap, mely oly szellemszegény, hogy a legkisebb „connexio“ nélkül, csupa hizelgésből, harmadik személy tisztes nevét vonja be a jobb érzést megsértő személyeskedésébe, nem méltó arra, hogy vele komolyan foglalkozni lehessen.

•

A „Nagykunság“ kezdeményező volt: rosz akaratu gyanusitással kérdé, hogy „miből fizetjük munkatársainkat?“ Mi megfeleltünk, hogy a „zsebből“ és ha nem lesz pénzünk, megmondottuk, kitől kérünk. De ez okos ember előtt sem nem ok, sem jogot nem ad arra, hogy ama lap nyilt hazugságokat dobjon ki s harmadik személyek tisztes neveit meghurczolja azon közvélemény előtt, mely itél elevenek és holtak felett. Most hát tessék tovább folytatni, akár in eternum — a talpnyalást. Passirt Panna néni.

HELYI HIREK.

— **A szolnoki kir. járásbiróság** 1881. évi ügyforgalma. Polgári ügyek. 1880. évről hátralékban maradt 40, 1881. évben érkezett 6256, lett összesen 6296. Ebből elintéztetett 6111, folyamatban marad 185. — Telekkönyvi ügy: 1881 évről hátralékban maradt semmi. 1881. évben beérkezett 4181 ügydarab, ebből elint. 4179, hátralékban maradt 2. — Fenyitö ügy: 1880. évben hátralékban maradt semmi. 1881. évben érkezett 3616, elintéztetett 3616, hátralékban maradt semmi. — Elnökségi ügy: 1880. évben hátralékban maradt 5, 1881. évben érkezett 676, lett összesen 681, hátralékban maradt semmi. Kisebb polgári ügy: 1880. évben hátralékban maradt 85, 1881. évben érkezett 424, lett összesen 509, elintéztetett 432, folyamatban maradt 77. — Más hatóságoktól érkezett ügyek: 5607 ügyben kikézbesittetett birói kiadvány: 19.918. — Telekkönyvi birtoktestek változásai és értékforgalma. I. Birtokban. 1. adásvételi szerződések által 587 esetben, értéke 626,321 frt 85 kr. 2. Biróji végrehajtás utján 28 esetben 94,511 frt. 3. Öröködés következtében 119 esetben 339,602 frt 5 kr., összesen 1.060,433 frt 90 kr. II. Terheknél. Uj terhek keletkezése következtében. 1. kötvények és más okiratok bekeblezése következtében 199 esetben 197,903 frt 84 kr. 2. igazolt elöjegyzések által 9 esetben 6723 frt 55 kr. 3. Végrehajtás utján bekeblezés által 92 esetben 66,879 frt 48 kr. 4. Hagyaték átszolgáltatás által 1 esetben 200 frt, készpénzben összesen 271,706 frt 87 kr. Értékpapirokban 535,206 frt 90 kr. — Teherfölszabaditásoknál. A zálogjog megszüntetése által: a) 159 esetben a törlés folytán 310,287 frt 7½ kr., b) a törlés elöjegyzése által 11,380 frt 52 kr., összesen 321,667 frt 59½ kr. — Értékforgalom: a) birtokban 1.060,434 frt 90 kr., b) terhek keletkezésénél 271,706 frt 87 kr., c) terhek törlésénél 321,667 frt 59½ kr., összesen: 1.653,809 frt 36½ kr.

— **Farsangi hirek.** A „szolnoki korcsolya egylet“ fele részben saját pénztára, fele részben a helyben létesitendő nönövelde javára, febr. 4-én tartandja táncz vigalmát a megyeszékház nagy termében, melyre a bálbizottsági elnökség a meghivókat már szétküldeté. Belépti-dij: családjegy 2 frt, személyjegy 2 frt, karzati személyjegy 1 frt 50 kr. E diszesnek igérkező táncz vigalomra bálanyául Hajdú Sándorné Kállay Irma urnő lön felkérve, ki e tisztet elfogadván, ez által még inkább remélhetjük a táncz vigalom sikerültét. — A szolnoki vasuti tisztviselők pedig, az állomási étteremben, febr. 1-én tartják házias jellegü, zártkörü táncz vigalmukat, melyre a hölgyek kéretnek házias öltözékekben megjelenni.

— **A „szolnoki iparos ifjusági egylet“** az ipartársulat helyiségében felolvasást tart, vasárnap d. u. 5 órakor. A felolvasás tárgya: „A dohányzás története és annak hatása az emberre.“ — Ugyszintén Mezey Ernö orsz. képviselö ur felolvasása feb. hó 2-án d. u. 5 órakor tartatik meg.

— **Varga Flórián** ur, szolnoki kir. járásbiró, már régebben betegeskedvén, gyógykezeltetése végett e hó elején a fővárosba utazott s a miniszteriumnál egy évi szabadságidöt kért orvosoltatására, s ez neki meg is adatott. Helyette a járásbiróság vezetésével Cselfalvay Rezsö albiró ur lön megbizva, ki azt szintén példás buzgalommal és renddel vezeti.

— **A szolnoki nőcselédek ügye.** Olyan kényes kérdés ez, melyhez mig egyrészről igen sok oldalról kellene és lehetne hozzászólni, addig másrészről bizonyos szempontból tartózkodnunk kell még ez idő szerint. Most csak annyit jelzünk, hogy főkapitányunk ugy iparkodik a bajt részben orvosolni, miszerint még e hét folytán ellenörzési szemlét indit meg a szolgálók ellen; s akinek könyve nincs, azt is, meg a gazdáját is példás szigorral fenyiti meg kivétel nélkül, — s amely cseléd könyv nélkül találtatik, kérlelhetlenül illetöségi helyére toloncoztatik, mint feslett életü csavargó. Ez is egy lépés a közrend terén, s ez intézkedésért elismerést kell szavaznunk a főkapitányi hivatalnak.

— **Zoltán Gyula szintársulata**, mely Szolnokon oly gyér pártolásban részesült, f. hó 25-ikén tartá itt utolsó előadását s másnap tovább utazott — jobb szerencsét próbálni. A pártolás hiányt leginkább a szinterem alkalmatlan és czélszerütlen volta okozta. Nem jó volna-e, ha az épitendő uj városháza tervrajza birálatánál az is figyelembe vétetnék, hogy a bérhelyiségekben lesz-e oly terem, mely addig is, mig állandó szinházról beszélhetünk, szintermül alkalmazható lenne?

— **A nagy-trafik** üzlet helyisége a Stefanovics czukrászdája mellől Deutsch E. M. ur üzletébe tétetett át, hol egyéb füszer áruktól elkülönitve, nagy pontossággal kezeltetik a nevezett czég jó hirü üzlét vezetője által.

— **Égi tünemény.** Folyó hó 20-án este ¼7 órakor, éjszakkeleten gyönyörü égi tünemény volt látható. Ugy egy percznyi ideig tündökölt vakitó fényességgel s aztán letünt.

— **Pál fordulása** volt e hó 22-ikén. Sokan jósolnak e nap derült vagy borult voltából. Igy olvashatni a régi kalendáriumban is: „Ha Pál fordul köddel, ember meghalsz döggel.“ Bizony pedig egész napon át borult volt az ég alja, habár nem szállott is le ködképében földre a borulat.

— **A napokban** egy kis vadásztársaság rándult ki Szolnokról Szandára, hol 8 nyulat ejtettek. Egyuttal jelezzük e helyütt, hogy a vadászati tilalom ideje a foglyokra s nyulakra febr. 1-én bekövetkezik.

MEGYEI HIREK.

— **A megyei alispán**, a honvédelmi miniszter meghagyásából el rendelte a lovak és fogatok összeirását, hogy netáni mozgósitás esetén ez is készen legyen.

— **A karczagi kir. járásbiróságnál** Gyenes József kir. albirónak törvényszéki biróvá történt kinevezése folytán a megürült albirói állásra pályázat nyittatott, mely e hó 31-én jár le.

— **Hymen.** Kovács Pál, a „Szentes és vidéke“ czimü hetilap szerkesztője és nyomdatulajdonos, Csongrád megyében elönyösen ismert fiatal journalista, f. hó 25-én jegyezte el Kunszentmárton egyik legszellemesebb és legszebb hölgyét, Balga Róza kisasszonyt.

† **Gyászhir.** Özvegy fejérgyarmati Tóth Károlyné született Vince Jozefa maga, ugy gyermekei: Károly, ennek neje Szilágyi Zsuzsanna és gyermekök Károly, — Mária, ennek férje Szilárdfy Jakab, — Dezső, — Mátyás, — Béla, — Csorba Boldizsár, ennek leánya Róza, — valamint számos rokonok nevében is szomorodott szivvel tudatja szeretett férje, atyja, nagyatya, illetve ipa és rokonuk fejérgyarmati Tóth Károlynak folyó hó 19-én, élete 67-ik évében bekövetkezett gyászos kimultát. A boldogultnak hideg tetemei folyó hó 21-én, d. u. 3 órakor fognak örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat az elhunytért folyó hó 21-én, d. e. 9 órakor fog a mindenhatónak bemutattatni. Kelt Kún-szt-Mártonban 1882. évjanuár hó 19. Béke poraira.

— **A megyei közigazgatási bizottságnak** f. hó 12-én tartott ülésében az 1876-ik évi VI. t. cz. 53. §. értelmében a megyei fegyelmi választmány tagjaiul az 1882-ik évre Horty István, Lovassy István, Ploschek Ferencz, Bárdosy Gyula rendes tagokul, — Okolicsányi István és Baczó Frigyes pedig póttagokul lettek megválasztva.

— **Tisza-süly i r. levelezőnk** irja nekünk: Steiner Soma ur, tisza-burai fiatal kereskedő, T.-Sülyön e hó 17-én váltott jegyet a szép és kedves Czigler Betti kisasszonynyal. Áldás kövesse e szép frigyet.

* **Kunszentmártoni r. levelezőnk** irja nekünk: A kunszentmártoni posta és távirda ház felépitési költségei fedezésére 1882 évi jan. hó 7. és 8-ikán megtartott táncz vigalmak szép közönség részvéte mellett a czélnak megfelelő sikerrel folytak le, amennyiben tiszta jövedelemképen 125 frtnyi összeg volt felmutatható. — Felülfizettek: Miliksits György 1 frt 50 kr., Bozóky Károly 1 frt 50 kr., özv. Talányi Jánosné 5 frt, dr. Székely Albert 2 frt. Balga József 50 kr., Petrass Andor 1 frt, Szabó József 50 kr., Bogyó Lajos 1 frt, Nyárady Lajos 1 frt, Mészáros Miklós 1 frt, Gróf Lajos 4 frt, Nagy Géza 2 frt, Dósa József 4 frt, Balga Lajos 1 frt, Kiss Antal ügyvéd 1 frt, Nagy Sándor 1 frt, Purjesz Zsigmond 1 frt, Tóth Lajos 1 frt, Frey Ödön 1 frt, Kohn János 1 frt, Mátrai Lajos 1 frt, Némedy Gyula 2 frt, Fazekas András 1 frt, Klein Samu 50 kr., Dóka Elek 1 frt, Kenyeresiné 1 frt, Kovács Pál 2 frt, Neiman Sándor 3 frt, a szolnoki főügynökség Visontai Márk titkár ur részéről 5 frt. Ádám József 1 frt, Kreisz József 1 frt, Kállay Sándor ügyvéd 2 frt, Acsai Ferencz 1 frt, ifj. Tóth Károly ügyvéd 2 frt, özv. Bozóky Sándorné 2 frt, Kunay Imre 1 frt, Beleznai 1 frt, Szokoly Sándor 2 frt, Hegyfoky Kabos 1 frt, Fazékas László 50 kr, Balla Frigyes 15 kr., Balla Juli 10 kr., Kovács Pál 50 kr., Kovács István 10 kr., Farkas József 10 kr., Sári Pál 50 kr., Józsa István 10 kr.. Kiss István 1 frt, Hegedüs György 10 kr., Dósa György 50 kr., Fazekas László 50 kr., Héja Ignácz 1 frt 50 kr., Dósa József 50 kr., Józsa Imre 50 kr., Krupánszki István 10 kr., Józsa György 50 kr., Biró Elek 50 kr. Fogadják a nevezettek szives pártolásukért összinte köszönetünket!

— **Haffner és társai nyomdájában egy jó házból való fiu — előnyös feltételek mellett — tanulóul azonnal felvétetik.**

Nyilatkozat.

Stefanovics Alajosnak.

A „Lehel-Kürt“ tegnapi számában ön nyilatkozatában azt iratja valakivel, hogy az ön és Szatmári Ferencz közötti polemiába beavatkoztam s utóbbi egyén czikkeit én irtam volna jó pénzért. Ön nagyot füllentett, mert ez állitása nem igaz. Én nem irtam azon ur nyilatkozatát, sem önnek azt, hogy irtam volna, nem mondottam, hanem igenis mondottam azt, hogy Szatmári czikkén simitottam, hogy közölni lehessen, mert abban ön oly czimekkel illettetett, amiket müvelt közönség elé tálalni képtelenség lett volna. És ez nagy különbség az ön állitásával szemben; s ezen tettemért, ha ön becsületes érzésü ember, nekem nem rút hálátlansággal, hanem köszönettel tartozik. Ön tehát engem hamisan vádol a közönség előtt, s a közvéleményt ez úton épen ön kivánja ellenem felizgatni, ámde megnyugtat a tudat, hogy a közönség jól tudja: mit kelljen a hamis vádaskodó jelleméről tartani. Ön a nyilttéri közleményért felszámitott 6 frtot sokallta, s oktalan fellépésének indoka ebben rejlik és nem másban. Végül jegyezze meg, hogy az ön esze kevés ahhoz, hogy az én lapom müködésének irányát alaposan megitélhesse. Máskor ha ujságba irat, keressen magának okosabb embert.

Pásztor Ferencz.

Irodalom és művészet.

* **A „Gazdasági Mérnök“** ez évi második száma is igen érdekes tartalommal jelent meg. E kitünő lap megjelenik minden héten, gazdag és változatos tartalommal, képekkel illusztrálva. Szerkeszti és kiadja Gonda Béla mérnök, müegyetemi m. tanár. — Előfizetési ára: egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt. Előfizetéseket ez év elejétől még folyvást elfogad a „Gazdasági Mérnök“ kiadóhivatala (Budapest, Kecskeméti-utcza 17.)

* **Az uj csődtörvény**, az azt jan. 1-vel hatályba léptető három miniszteri rendelettel bövitve, második jegyzetszélü kiadásban jelent meg Tetteynél. E kiadás gyakorlati használhatóságát mindenekelőtt a két tárgymutató emeli, mely ugy a törvényhez, mint a rendeletekhez csatoltatott. Ára zsebkiadásban csinosan kötve 1 frt, nyolczadrétben füzve 80 kr. Az uj csődrendeletek, melyeket az igazságügyminiszter a csődtörvény hatályba léptetése tárgyában kiadott, külön is meglentek a Tettey-féle jegyzetszélü kiadásban ugy nyolczadrétben, mint zsebkiadásban. Árak 20 kr. — **A birói ügyviteli szabályzat** 1874 óta jelentékeny módositásokon ment keresztül, melyeket rajta későbbi rendeletek, de különösen a két legutolsó idei, ejtettek. E módositások a régi szöveg negyedrészét helyezik hatályon kivül s igy jó szolgálatot fog tenni az előttünk fekvő Tettey-féle jegyzetszélü kiadás, mely a birói ügyviteli szabályzatot mai érvényében adja, kihagyván a hatálytvesztett §-okat s helyökbe illesztve azokat módositó későbbi rendeletek illető §-ait. A gyakorló jogász e kiadás által sok utánlapozgatástól van megkimélve, melyet különben el!nem kerülhetne. Eltekintve a széles oldalszélektől, melyek jegyzetekre bőségesen nyujtanak helyet, ára nyolczadrétben vagy zsebkiadásban 60 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.

Czukrászda.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint f. é. decz. 28-án, Szolnokon, a vasuti főtczán, nővérem **Viszlay Jánosné házában, szemben a postahivatallal,**

czukrászdát nyitottam.

Mindenféle **czukrász sütemények, csemegék és befőttek**, friss és kitünő minőségben naponta kaphatók, valamint helybeli és vidéki megrendelések is gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett kiszolgáltatnak.

Ugyszinte **reggeli és délutáni kávék és teák, likörek és szilvóriumok a legfinomabb minőségben** állnak rendelkezésére a t. fogyasztó közönségnek.

Szolnok, 1881. decz. 22.

CZINÓBER ANNA.
czukrász.

6—5

Birtokeladás!

Török-Szt.-Miklós város határában a várostól háromnegyed órányira egy tagositott 1200 négyszög ölével számitott 117½ holdból álló földbirtok; — melyen lakház, gazdasági épületek és 2 gyümölcsös kert van — szabadkézből eladó. Értekezhetni Szolnokon a tulajdonosnál SZENDI ANTALNÁL. 3—3

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a

gyógyszertáramban

mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegessgek et

(Spécialitäten)

úgy az illatszerészet körébe tartozó

pipere czikkeket.

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle SZÖRPÖK, OLAJOK

a legtisztább **csukamáj-olaj**, tokocskákban is, **cukorkák,**

ugy a HOFF-féle maláta,

EGGER növényi mell- stb. a legkitünöbb teák.

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömölcs irtóm**, fogcseppek, fogszivarkák, fogpaszták, fogporok és szájvizek mindenféleségben.

FORTHY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektápliszt,
MOLL-féle sósborszesz

stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan mindenféleségc stb.

Arczporok: közte a Poudre Serail, Blahané kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Créme, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és bőrfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök: Anyaméh fecskendők zinüveg és gumiból, anyameh koszorúk, cseesboritók, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendők, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendők különféle nagyságnak üveg és zinből, szembecseppentő üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötszerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai uton azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. Január 1-én.

CZIBULKA GYULA.
gyógyszerész, s az „Orangyalhoz“ czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—4

1326. szám.
1881.

Árlejtési hirdetmény.

Jász-Nagy-Szolnokmegye **közbiztonsági s szolgaszemélyzete 1882-ik ruha szükségletének** beszerzése czéljából ezennel árlejtés hirdettetik.

Melyre a 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a **szövetmintákkal** együtt **folyó évi február hó 16-ik napjáig** a megyei alispánhoz beadandók.

Az árlejtési feltételek a megyei közigazgatási iktató hivatalban megtekinthetők.

Szolnok, 1882. janur hó 20.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispánja helyett:

KEREK JÓZSEF,
megyei főjegyző.

3—2

Tervezési pályázat.

Szolnok város hatósága pályázatot hirdet **egy emeletes városházának** tervezésére.

A kivitelre alkalmas jeligés tervek, részletes költségszámitás, és jeligés levél kiséretében **1882-ik évi február 20-ig** a polgármesteri hivatalba küldendők be, hol a feltételek és helyszini rajz is megszerezhető.

Épitési költségösszeg **90—100 ezer forint.**

Az elfogadott pályamű **dija 300 frt.**

Szolnok, 1882. január 20.

Scheftsik István,
polgármester.

„HAFFNER SÁNDOR és TARSAI“

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

szereltetett fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

A

Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár

1882. február 26-ik napján, délelőtt 9 órakor, Szolnokon saját helyiségében

XIII. rendes közgyülését

tartandja, melynek tárgyai következők:

1. Az igazgatóság, felügyelő- s a választmány által kiküldött számvizsgáló és leltározó bizottságok jelentése.

2) Az előterjesztendő 1881. évi mérleg alapján az osztalék meghatározása.

3. Az alapszabályok 71. és 88. §-ainak módositása.

4. Az igazgató-, igazgató helyettes, ügyész s nyolcz válm. tag választása.

A felügyelő bizottság által megvizsgált 1881. évi mérleg folyó évi február 12-étől a közgyülés napjáig az intézet helyiségében hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthető.

Felhivatnak mindazon t. részvényesek, kik a közgyülésen szavazataikat érvényesiteni óhajtják, miszerint részvényeiket alapszabályaink 64. §-a értelmében a közgyülés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál — téritvény mellett — annálinkább sziveskedjenek letenni, mivel ellenkező esetben a közgyülés tanácskozásai- és határozat hozatalaiban részt nem vehetnek.

Szolnok, 1882. január 20.

KISS FERENCZ,
igazgató.

3—2

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 6.—268. Szolnok, 1882. február 5-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy: vidékre postán küldve.
Egész évre . 6 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer; vasárnap s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adat-nak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatió.)

Előfizetések és hirdetések felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott Pásztor Ferencz köz- és váltó-ügyvéd irodájában; Makay László ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési díjak:
Egy centiméter magasságu három hasábos sorletnyi téréért:
1-szer hirdetve — — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos sorletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

A tanügyi bizottság?

Szolnok város polgármesterének évi jelentése, azon tárgyak sokaságánál fogva, melyeket magában foglal, nem tárgyalható e rövidke felszólalás keretében, ugyanazért részletes tárgyalását más alkalomra hagyjuk; most csak egyetlen egy részecskéjéhez kötjük észrevételeinket.

A gymnasiumi igazgató úr jelentésében utal a tanügyi bizottságra, hogy az leend hivatva a gymnasium tovább fejlesztésére, s majd alkalmas időben nyolczosztályuvá emelésére működni. Teljesen osztozunk e nézetben. De hát hol van? mit csinál az a tanügyi bizottság? Annyit megtudhatunk a polgármesteri jelentésből, hogy abba a városi közgyülés húsz városi képviselőt beválasztott, de hogy valaha e bizottság össze lett volna híva, hogy az a gymnasium ügyében a reá ruházott jogokat gyakorolni megkisérlette volna, sőt hogy a tagok valamelyike valaha csak gondolkodott volna is azon feladat felől, melyet e választás reá ruházott, arról nincs tudomásunk, s merjük állitani, hogy tudtunk nélkül sem történt ebből semmi.

Hogy ki az oka e hanyagságnak, bajos megmondani. Első sorban maga a közgyülés, mely a szabályrendeletben megállapitott hat ügybuzgó tanügybarát helyett a bizottságba beválasztott húsz tagot, a kik aztán e nem csekély fontosságu feladat betöltését másoktól várják. Bizonyára nem ok nélkül lett a bizottság tagjainak száma oly kevésre korlátolva, hiszen tudni való dolog, hogy hat ügybuzgó ember több eredményt ér el, mint husz olyan, kik közül mindenik már vagy három bizottságban van elfoglalva, tehát épen az eredmény biztositása czéljából lett a tagok száma ily szükre szabva. De hát a mi városi közgyülésünknek kedve telik benne, hogy a szabályrendeletet meg ne tartsa.

Ezért tehát felkérjük a polgármester urat, hogy jövő évi jelentésében a tanügyi bizottság évi működésének eredményét is sziveskedjék feltüntetni.

Végre megjegyezzük még az igazgató ur jelentésének bevezető soraira, hogy ez a mi gymnasiumunk első sorban városi gymnasium, édes mindnyájunké s csak azután kath. gymnasium, ha már felekezeti jellegét megtartjuk is, s nem is csupán a kath. vallásu jóltévők áldozat fillereiből áll fenn, hanem járultak biz ahoz mások is; aztán meg a város által a gymnasium fentartására forditott összeg is a mindnyájunk által fizetett pótadóból fedeztetik.

De a város közönsége sem tekintette e gymnasiumot kath. jellegünek, mit legjobban bizonyit az, hogy a tanügyi bizottság tagjai közé is két ref., két zsidót és egy evangelikust beválasztott, a mi azonban korántsem fogja akadályozni e tagokat abban, hogy a gymnasium javát, tehetségükhöz képest, előmozditsák.

Programm,

a Szolnokon épitendő városháza tervezéséhez.

1. A müszaki és művészi jogos igényeknek megfelelő városháza jellemzetes homlokzattal biró egy emeletes épület legyen, és a meglévő városháza telkére terveztessék. 2. A meglévő épületek — melyeknek utczai része alatt egy emeletet megbiró falakkal övedzett pincze van, — részben vagy teljesen lebonthatók. 3. Az uj városháza jövedelmezőségére nagy súly fektettetik, miért is a telek utczai részei teljesen beépitendők és a földszint összes utczai részeiben tüzmentes boltok tervezendők, megfelelő raktár és pinczehelyiségekkel. 4. Kivánatos, hogy a gyalog vagyis a töközlekedés a főutcza felől, a kocsiközlekedés pedig a Németutcza felől terveztessék. 5. A tervezendő város házában következő helyiségek elhelyezése kivántatik. (NB.) Az egy és ugyanazon betükkel jelölt helyiségek lehetőleg egymás mellé csoportositandók.

I. Az emeleten.

a) A közgyülési terem, karzattal 200 képviselő részére, tekintettel arra, hogy ezen helyiség tánczteremül is használható legyen. b_1) A polgármester irodája, terület 36—40 négyszméter., (a nagyterembe nyiljon és előszobája legyen.) b_2) A számvevő irodája t. 15—20 nszmtr., b_3) Két egymásba nyiló tüzmentes pénztár helyiség t. 20—30 nszmtr., c_1) az adóhivatali főnök irodája t. 15—20 nszmtr., c_2) az adóhivatali irnokok irodája t. 36—40 nszmtr., c_3) az adóhivatali végrehajtók irodája t. 20—25 nszmtr., d_1) A főjegyző irodája (külön bejárattal) t. 15—20 nszmtr., emellett egy tüzmentes okmánytár 4—5 nszm. területü, d_2) az aljegyző irodája t. 15—20 nszm., d_3) az irnokok irodája t. 30—35 nszm., e_1) az igtató t. 20—25 nszm., e_2) és ebből a benyiló tüzmentes levéltár t. 40—45 nszm., f_1) az első tanácsos irodája előszobával t. 30—35 nszm., f_2) a II. és III. tanácsos irodája t. 25—30 nszm., g_1) árvaszéki ülnök irodája t. 15—20 nszm., g_2) árvaszéki gyám irodája (tüzmentes) t. 20—25 nszm., g_3) árvaszéki irnokok irodája t. 20—25 nszm., h) a tanácsterem területe 40—45 nszm., i_1) a főkapitány irodája előszobával t. 20—25 nszm., i_2) az I. alkapitány irodája t. 15—20 nszm., i_3) a II. alkapitány irodája t. 15—20 nszm., i_4) a kapitánysági irnokok irodája t. 25—30 nszm., k) a szállásmester irodája előszobával t. 20—25 nszm., l) a várnagy irodája, emellett egy 4—5 nszm. területü szertárhelyiség t. 15—20 nszm., m) a főutczára eső épületrész egyik (jobb) szárnyában tágas takarékpénztári, vagy kaszinó helyiség tervezendő és ez utóbbi esetben magában foglaljon egy olvasó, egy társalgó, egy billiard (két billiard) részére, egy kártya, egy elő-, és egy szolga szobát, valamint egy tágas konyhát. 6. A helyiségek legjobban világitottak legyenek.

II. Földszint.

a) Mint már emlitve volt, a földszint összes utczai helyiségeiben boltok és mögöttük raktárak tervezendők. Ezenkivül itt helyezendők el a következő

TÁRCZA.

Csak vissza.

— Beszély. —

Irta: Vörös Kálmán.

(Vége.)

— Hova megy? — kérdé meglepetve, mert ez öltözéket csak most látta rajta hosszu idő óta.

— Jöjjön, Tom, sebesen velem! — felelt a leány s mindketten megindultak.

Czili elmondá a történteket s czélját.

— Megyek haza kis szobámba! — felelt végre, — jöjjön az, minek jönnie kell! Inkább hazulról czipeljenek el, mint itt idegen kezek rakják reám a rabbilincseket.

Tom végig várta az elbeszélést, s aztán elérzékenyülve felelt:

— Igaza van, menekülnie kell, mert a gaz többé nem nyugodnék. Fáj ugyan, hogy nem lesz többé barátnője, de azért nem mondok ellent. Most még csak azt kérdem, van-e elegendő pénze?

— Néhány forintom, melylyel Titelig megyek hajón, onnan gyalog haza.

— Az messze van! — szólt Tom, és zsebéből tárczáját véve ki, tartalmát Czilinek nyujtá. — Vegye ezt hozzá!

Czili vonakodott.

— Ne akaratoskodjék! Legyen eszel — szólt szigoruan Tom, s Czili kezibe nyomta a pénzt.

Ekkor ki értek az állomáshoz.

A távozni készülő hajó már füstölgött, s Czilinek Tom azonnal jegyet váltott.

Megmondá neki, hogy a jövő héten Becskerekre s onnan Temesvárra mennek.

— Akkorra én ki tudja mily bözhödt léget szivok! — sohajtá Czili s bucsut vetteh egymástól.

Tom visszament a bódéhoz.

— A leány beteg! — szólt ott, — láttam, hogy sáppadtan ment haza.

— Mindegy! — felelt Duvals — ma nincs szükség reá, s folyt a gyakorlat tovább, melyben később Luis és Tom is részt vettek.

* *
*

A nő lelkében a jelen benyomásai elnyomják a multét. Bármily erős legyen is egy emlék hatása, ha egy csekély körülmény közbe jön, a nő szive már másként érez.

Igy volt ez Czilinél is.

Az akkor érzett rettegés már nagyon halványan élt emlékében, s az uj üldöztetések, megpróbáltatások sokkal élénkebb benyomást tettek reá, hogy sem az előbbi el ne enyészett volna.

S most, midőn egy durva neveletlen, s ravasz ember akará őt hatalmába keriteni, megborzadt. — Elijedt a lehetőségtől, hogy Luis teljesiti fenyegetését s itt az idegenek kimélet nélkül bánnak el vele, mig otthon talán bocsánatra talál.

Mindenáron menekülnie kellett s igy lépett a hajóra, mely őt csak Titelnél tette partra.

Lelkében örült, hogy viszont látja kedves otthonát, s alig várta az éj elmultát, melyet Titelben volt kénytelen tölteni.

Reggel kocsit fogadott, s az czammogó lovakkal vitte mind közelebb-közelebb az elhagyott erdőhöz.

Midőn azonban a fák közé értek, Czili ujolag visszaemlékezett mindenre.

Most itt volt, a lefolyt események helyszinén, s most ismét az akkori benyomások kezdtek erőt venni rajta.

Ismét félni kezdett, s midőn beljebb haladtak az erdőbe, nyugtalan lett, s rémülve hallotta, ha valami mozdult, azt hivé, onnan emberek törnek reá, s most rögtön elczipelik a törvény elé.

E képzelődés annyira nőtt, hogy rövid időn megállitá a kocsit, mert nem mert többé a nyilt uton haladni.

Kifizette a kocsist, leszállt a járműről s az utról letérve, az erdőbe sietett.

A három hónap, mit távoltöltött, eltünt emlékéből s most ismét ugy érezte magát, mint akkor, midőn innen elfutott.

Ovatosan, figyelve haladt előre, midőn egyszer kutya ugatást hallott.

Megállt — figyelt s szivecskéje roppant sebesen kezdett dobogni.

Az ugatás közeledett, s Czili rémülve futott egy közeli bokorba s ott elrejtőzött.

Alig néhány percz mulva két alakot látott a tisztáson.

— Erre jött! — szólt az egyik — de már nem látom sehol.

A reszkető Czili felismerte a gróf hangját.

— Valahol meghuzta magát! — felelt a másik, ki nem volt más, mint az orvos.

— Kutassunk! — szólt a gróf s egyenesen a bokornak tartott, melyben Czili volt el rejtve.

Még mintegy 80 lépésnyire lehettek, de Czili képtelen volt tovább fenntartani magát, lábai megtagadták a szolgálatot s térdre omlott.

A bokor e mozdulatra erősen megzördült s megingott.

A gróf kutyája azonnal odafigyelt, s rohanni akart, de a gróf visszahivta őt.

— Ott van a farkas! susogá az orvosnak.

— Nem látom! — felelt az.

— De én láttam, hol mozdult a bokor! — s fegyverét arczához emelve czélba vette a bokrot.

Czili szemei elhomályosodtak, fel akart állni,

helyiségek is: b) egy tolonez szoba 10—15 emberre, c) két egymástól elkülönitett egyes börtön, d) egy elkülönitett nagyobb börtön, e) a börtön felvigyázó szobája t 12—16 nszm., f) egy hajdu szoba 10—12 emberre és e mellett egy kis 8—10 nszm. területü helyiség a nyomdász részére, g) egy mértékhitelesitő helyiség 25—30 nszm. ter.. h) a főbejáratnál öt szoba 16—20 nszm. ter. 7. Az emeleten és a földszinten üresen maradó helyiségek — 2 szoba, éléskamra és konyhából álló lakásokul rendezendők be.

III. Pincze.

Az egész épület alatt pincze tervezendő és ugy rendezendő be, hogy minden bolthelyiséghez és lakáshoz megfelelő pincze jusson, továbbá, hogy a hivatalos helyiségek és lakások fütéséhez szükséges tüzifa is itt legyen elhelyezhető. 8. A részletes költségszámitással felszerelt és a kivitelre alkalmas méretezett terv 1 cmtr. — 1 méter méretben készitendő és következő részekből álljon: a) a pincze, földszint, emelet, alap és a födél idom rajzából, b) a fő- és németutczai homlokzatból, c) annyi metszet rajzból, hogy az épület minden lényeges szerkezeti része látható legyen. 9. A meg nem haladható költségösszeg maximuma 100 ezer forint. 10. A jeligés pályamüvek 1882. évi február hó 20-ig Szolnok város polgármesteri hivatalához küldendők. 11. Az elfogadott pályamü 300 frttal dijaztatik. 12. A jutalomnyertes mü a városi hatóság tulajdonába megy át. 13. A pályázat kizárólag a tervezésre vonatkozik és sem a jutalmazott, sem a többi pályamüvek szerzői a foganatositás vezetésére, vagy a vállalatra jogot nem formálhatnak. 14. A beérkezett pályamüvek a megbirálás előtt és után 8 napig a városháza helyiségeiben közszemlére ki fognak tétetni. 15. A pályázati határidőtől számitott 14 nap alatt a pályamüvek megbiráltatnak és a legjobbnak talált mü jeligés levele felbontatván a jutalomdij, valamint a többi pályamü 14 nap alatt kiadatik. 16. A programm pontjait be nem tartó, vagy a kitüzött napig be nem érkező tervek a pályázatból kizáratnak. Oly pályamü azonban, a mely müvészi vagy czélszerüségi szempontból a programm pontjait kibővitette vagy módositotta — pályázó képes. 17. Versenyképes mü beérkezte esetén a pályadij feltétlenül kiadatik. Értelem, vagy érték nélküli müvek nem jutalmaztatnak. 18. A pályabirák többsége szakférfiakból áll. — A jurynak feltétlen joga van a pályadijat oda itélni. 19. Pályabirák a pályázatban részt nem vehetnek. Kelt Szolnokon, 1882. évi január hó 22-én. — Scheftsik István, polgármester, mint az épitő-bizottság elnöke.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

— **Szolnok város képviselő testülete** az 1882. évi január hó 16-án tartott közgyülésében 75—5./1882. sz. a. elhatározta, kitüzte és kihirdette, miszerint a felett, hogy a kincstári uradalomnak tulajdonát képező, Szolnok város határában birt és gyakorolt piaczi és vásári helypénzszedési jogot, a czövekbérszedési jogot, a malomtartási és halászati jogot, az ezen jogok gyakorlásával járó üres téreségekkel, kikötőkkel és kirakodó helyekkel, a Zagyva- és Tisza-folyó illető részeivel; továbbá a várban lévő sóstiazti lakot, ugyancsak a várban, a várkid mellett lévő katonai kis laktanyát és a Tisza hidjának vámháza mellett lévő katonai kis laktanyát, a hozzájuk tartozó telkekkel együtt, a magas kincstártól 80,000 frt azaz nyolczvan ezer o. é. frtért örök áron megveszi, és hogy a vételár fedezésére szükségelt 80,000 azaz nyolczvan ezer o. é. forintot egy lehető olcsó és hosszabb idő alatt törlesztendő kölcsön utján fogja beszerezni, — az 1871: XVIII- t. cz. 103. §-ának rendelkezéséhez képest, az 1882. évi február hó 18-án, d. e. 9 órakor, a városház tanácstermében megtartandó képviselő testületi közgyülésben fog határozni. Kelt Szolnokon, 1882. január hó 16-án, Scheftsik István, polgármester.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* Az ország több vidékén már a mult évben is és ez évben ismét merülnek fel utazók, kik a gazdaközönségnek és kereskedőknek vetőmagvakat kinálnak, és hogy minél több vevőt hóditsanak, egy ismert jó hirnevü czég Mauthner Ödön budapesti magkereskedését használják fel mint e magvak szállitóját. E visszaélésekkel szemben kötelességünknek tartjuk a gazdaközönségnek és kereskedőknek tudtára adni, hogy emlitett czég kijelentette, miszerint senki sincs felhatalmazva, nevében utazni; mert az utazási költségek egyrészt szerfölött eldrágítják a magvakat, másrészt e czég azt óhajtja, hogy a legnagyobb valamint a legkisebb rendelés is egyenest hozzá intéztessék, hogy személyesen felügyelhessen a gyors és lelkiismeretes kiszolgáltatásra. Ez alkalommal azt is kijelentette fentebbi czég, hogy kimeritő kertészkedési utmutatókkal es egy kerti teendők naptárával is ellátott főárjegyzékét mindenkinek, a ki csak óhajtja ingyen és bérmentve megküldi csak levelező lapon kell érette fordulni Mauthner Ödön magkereskedéséhez Budapesten, koronaherczeg-utcza. E magkereskedés 1881. okt. 15-én tartatott országos gyümölcsészeti és konyhakertészeti kiállitáson magvaiért valamennyi fővárosi, vidéki sőt külföldi kiállitókkal szemben az első dijjal a nagy állami arany éremmel tüntettetett ki.

Amerikai levél.

I.

Uj-York, jan. 3. 1882.

Igen tisztelt szerkesztő úr!

Nem tudom: van-e tudomása arról, hogy egyletünk létezik s müködik; ha nincs, ugy vegye ezennel szives tudomásul, hogy az „Osztr.-Magyar védegylet“ 7 hónapja megkezdte müködését s maig 750 ügyszámot intézett el, melyek helyszerzés, jogi és pénzsegélyből állottak. Nem szándékom most önnek idejét az egyletről szóló jelentéssel elvenni, hanem egyenesen áttérni arra, miről szólni akarok.

Mi, itteni magyarok, bár távol hazánktól, mégis magyarok maradunk, s mint ilyenek, élénk érdeklődéssel viseltetünk a hazai ügyek iránt, s hogy kellőleg értesülve legyünk, több vidéki lap szerkesztőségéhez folyamodtunk ingyen példányért, s mondhatom, hogy azt mindannyian készségesen megigérték s küldik is.*)

Most t. szerkesztő urhoz hasonló kéréssel bátorkodom folyamodni, kárpótlásul igérvén itteni, önt s a hazai közönséget érdeklő közleményeket küldeni, de meg ha bármi felől felvilágositást kivánna, azt mindig a legszivesebben teendem.

Mellesleg felkérem a t. szerkesztő urat b. lapjában óva inteni a népet, hogy télire és télben ki ne vándoroljon, mert itt a legnagyobb szükségnek lenne kitéve. Ha valakinek épen kedve van idegen földön szerencsét próbálni, ugy ez jöjjön tavasszkor, midőn a mezei munkálatok kezdődnek. Továbbá nehogy az ügynökök rábeszélésére hallgassanak, hanem tüjegyzést a hamburgi v. a bremai főügynökségnél végyék, hol még nem csalatnak, de meg pénzeiket se váltsák be útközben, mert az is veszteséggel járna.

Hazafiui üdvözlettel vagyok a t. szerk. urnak

Nyitrai Emil,
az „Osztr.-Magyar védegylet“ hivatalnoka (Biray 34.)

*) Mi is útnak inditottuk, és csontál rendesen küldjük. Szerk.

HELYI HIREK.

— **A szolnoki ipartársulat** elégülten mutathat a felolvasásai által elért szép eredményekre, a csütörtöki — Mezey Ernő ur felolvasására pedig méltán büszke lehet. Nem szólva a gyönyörü irályban tartott, magasztos eszmékkel telt, kerekded értekezéséről, — melyet szerencsések lehetünk lapunk jövő számában egész terjedelmében közölni, — csak arról teszünk említést, hogy e valóban szórakoztató délutánokon ma már vetélkedve jelennek meg a társadalom legkülönbözőbb elemei. Konstatálhatjuk, hogy a legmüveltebb osztály sem vonja ki magát, és hogy még is van egy kis töredék, mely távollétével diszeleg, ennek okát csak ők tudhatják. A felolvasást — a szives felolvasó és a vele egyidejüleg körünkbe érkezettt országgy. képviselőnk tiszteletére polgárok által rendezett — kedélyes bankette zárta be, melyen mintegy 70—80 személy vett részt. És kedélyessé tette ez estét azon körülmény, hogy teljesen barátságos szinezetü és a pártkülönbségeket kizáró volt. Ott láttuk a legvérmesebb 48-asok mellett a közönséges rendszer bajnokait, akik itt mindnyájan testvérek voltak. Ez az est ölelkezését személyesitette továbbá a tudománynak és az ipari munkásságnak. A felköszöntések hosszu sorát lapunk terjedelme nem képes felölelni, egyedül csak fölemlitjük, hogy a felolvasón és képviselőnkön kivül a polgármesterre, a megyei- és városi főjegyzőre, Lengyel Antal, Kreutzer Balázs, az ipartársulat jövőjére, továbbá Perényi és sok másra igen lelkes és sikerült toasztok mondattak. De hogy a magyar nem tagadja meg magát semmiféle körülmények között, mutatja az, hogy a pártszinezet nélküli bankette a legnagyobb magyar: Kossuth Lajos éltetésével végződött.

— **A szolnoki vasuti tisztviselők** folyó hó 1-én igen sikerült táncz estélyt rendeztek. A jó kedv a legmagasabb fokra hágott. A tisztviselők ez alkalommal is megmutatták, hogy összetartás által kevés áldozattal is lehet kellemes szórakozást szerezni. Esen valóban kedélyes mulatságban részt vettek: Ridl nővérek, Tóth Ilonka, Sipos Irma, Reihammer Emma, Szüsz Tinka, Nagy Mariska és Piroska, Sipos Orbánné, Ridl Edéné, Tóth Mátyásné, Mezei Lajosné, Czakó Péterné, Ebenhardtné, Ottohál Antalné, Kubicsek Jánosné, Makrai Lászlóné, Paray Jánosné és sok mások, kik szeretetre méltóságukkal élénkiték e kedves estét. A négyest több mint 40 pár tánczolta, s a jókedv virradtig tartott.

— **Beküldetett.** A vasuti tisztviselők által folyó hó 1-én rendezett tánczestély egy kis intermezzó által

---

mert látta, hogy a cső feléje van irányozva, de nem birt, s azon pillanatban a gróf elsüté fegyverét.

Czili éles fájdalmat érzett vállán — s egy borzasztót sikoltva összerogyott.

A gróf és az orvos megmeredt lábakkal álltak meg ott, honnan a gróf a lövést tévé.

Az orvos azonban rögtön felocsudott, s rohant a bokorhoz.

Ott találta s felismerte Czilit, kinek a vállából ömlött a vér.

Ekkorra a gróf is magához tért, ő is odarohant, de midőn a leány arczát megpillantotta, mint az őrült, kapta ki az alélt nőt az orvos karjából.

— Czili! — szólt roppant fájdalommal — Czili! — s ajkát annak ajkára illesztő, miközben ruhája vér lett tőle.

Az orvos elcsodálkozott, de aztán kendőjét előrántva, eltolta a grófot s a leány ruháit fel bontva, erősen bekötő a sebet.

A gróf még mindig tartá Czilit.

— Megöltem! — szólt iszonyu érzések közt.

— Ej! felelt az orvos. — Dehogy ölte meg!

A gróf mohón kapott ezen a szavakon.

— Megmenti őt orvos? Lehetséges ez? — kérdé.

— Természetesen! — felelt az, — hiszen vállcsontjával még nem halt meg senki!

A gróf végre magához tért kissé.

— Hanem most az a kérdés, — kérdé az orvos — hova visszük?

— A kastélyba! — felelt rögtön a gróf.

— Melyik van közelebb, a falu, vagy az erdész lak?

E pillanatban Czili lélegzeni kezdett, s a gróf ujolag csókjaival halmozá.

Végre Czili felnyitá szemét.

— Istenem élak! — susogá.

Midőn a grófot meglátta, ki karjai közt tartá őt, s annak forró csókjait érzé, ajkára egy halvány mosoly jött. Elfeledte fájdalmát, csak azt a nemes arczot látta, melylyel a gróf ébredését üdvözölte.

— Czilikém szólt a fiatal férfi. — Élsz, s enyém leszesz.

A leány boldogan susogá:

— Tied! — s aztán behunyta szemét s elalélt a sok vér veszteségtől.

Ekkor a gróf felkérte az orvost: maradjon itt, ő pedig emberekért ment az erdőbe. s egy óra mulva négy favágóval tért vissza, kik egy hordágyat rögtönöztek s az orvos azon elhelyezve a sebesültet, a menet megindult.

Czili már ismét magához tért, érzé az erős fájdalmat, s kinosan nyögött.

A gróf ugy érezte, hogy minden hangnál az ő szive szenved nagyon s alig várta a megérkezést, mely azonban csak két óra mulva történt meg.

Az orvos rögtön haza futott szükséges eszközeiért s rövid időn Czili sebe rendszeresen bekötve, kevésbbé volt fájdalmas.

A gróf azonnal az erdészért küldött.

Az öreg ember lélekszakadva jött elő nemsokára, de az orvos nem engedé bemenni, csak nehány óra mulva láthata leányát, midőn az csendesen aludt.

Az orvos már másnap kivette a golyót, s a gróf azt ugy véresen eltette.

Egy hét mulva a seb gyógyulni kezdett s ekkor az öreg erdész beszélhetett leányával.

Midőn belépett, Czili felkiáltott:

— Atyám! — s fel akart ugrani, de az orvos tudva ezt, mellette volt s az első mozdulatnál visszanyomta őt.

Az öreg ember könnyek között csókolta össze leányát, s ott dédelgeté soká.

A gróf nehány nap mulva felkeresé az öreget s elmondta neki első kisérletét, s elmesélt mindent.

— Most, midőn feltaláltuk, bevallom azt is, hogy szeretem őt, s magamévá teendem!

Az erdész melegen megszoritá a felé nyujtott kezet, aztán mindketten a kastélyba mentek.

Két hónap mulva a gróf és Czili egymás mellett ültek egy pamlagon.

Előttük az asztalon két vörös bársonynyal béllelt tok hevert.

A gróf felnyitá a nagyobbat.

— Nézd! — szólt Czilihez, s a tokból a vadász tört vette ki — ez az én véremtől barna!

Czili pedig felvevé a másikat s abban a golyóra tekintve felelt:

— Ez pedig az enyémtől! — s fejét a gróf keblére hajtá.

Aztán ujra elmesélt mindent, mi vele történt, s a gróf csendesen hallgatá, csak néha szakitá öt félbe egy édes csókkal.

Ekkor belépett az öreg erdész, s a fiatalokat üdvözölve, mellőjük ült, s hárman mondták el egymásnak, hogy most mily boldogok.

A gróf már Czili javulása közepén elküldötte egyik ispánját Temesvárra, ki ott Tom-ot felkeresé s Czili kivánságára magával hozta leányával együtt.

A gróf lovászmesterévé tette őt, s leánya a kis Éva Czili társnője lön ezutánra is.

Négy év mulva Czili a kastély erkélyén ült egy két éves fiucskával ölében, midőn egy falubu koldus kért töle alamizsnát.

Ledobott neki nehány pénz darabot, s az még egyszer feltekintve távozott.

Tom azonban este elmesélte, hogy itt járt a nyomorék Luis, ki a mutatványoknál lábát töré, s Duvals elcsapta — mert hiszen az sem volt neki fia!

megzavartatott. Nem akarunk annak vitatásába bocsájtkozni, hogy vajjon a m. kir. tisztviselőség által rendezett estélyen a közönség mulattatására idegen nyelven előadott bűvészeti mutatvány kifogás alá jöhet-e vagy nem? De minden esetre nem tartjuk tapintatosnak a rendezőség eljárását, mert a különben is germanizatio hirében álló vasuti tisztviselőknek még távolról is kerülniök kellene azt, mi az ilyféle hirnek csak vékony alapjául is szolgálhatna; hisszük azonban, hogy ezen jóhiszemü, de nem tapintatos eljárás miatt az eddigi békés egyetértés nem fog felbomolni.

— **A helybeli altiszti kar** által folyó hó 11-én megtartandó zártkörü tánczvigalomhoz a meghivók már szétküldettek. A meghivásból netalán tévesen kihagyottak, kik a meghivásra igényt tartanak, felkéretnek, miszerint ebbeliigényük érvényesitése végett, a 68. tartalék parancsnokság segédtiszti irodájába szíveskedjenek irásilag vagy pedig személyesen fordulni.

— **Három vármegyére szóló vadászat** volt f. é. január hó 7. és 8-án, Felső-Szászberken, Kohner Zsigmond és Károly nagybirtokosok uradalmán. Azért mondjuk, hogy három vármegyére szóllott, mivel a meghivott vadászok Jász-Nagykun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Bihar megyékből vettek részt benne. Jelenvoltak Beöthy Andor alispán, Berkovics ügyész, Szász Gusztáv, Szinnyey Bertalan stb. Biharból, továbbá Toperczer János ügyvéd, dr. Krajcsik Ferencz országgy. képviselő, Györgyey és Stein stb. Pest vármegyéből, mint szintén Scheftsik István polgármester, Hegedüs Béla főkapitány, Kerekes Géza m. jegyző, Nagy Gyula ügyvéd, Kiss László m. árvaszéki elnök stb. Szolnokról. A két napig tartott kör és hajtó vadászat eredménye, daczára a vadászatra nem eléggé alkalmas időnek, 124 nyul és 2 fáczán volt. Ezen eredménynél azonban jóval többet ért Kohner uraknak valódi magyar barátsággal füszerezett vendégszeretete, kik ez alkalommal is bebizonyitották, hogy nem érdemetlen urai azon nemesi birtoknak, melyet oly mintaszerü gazdászattal rendeztek be. A estebédek alatt Radi czigány huzta, és a szene hangjai közé elvegyültek a három vármegyebeliek kedvtelései és a multak — jobb emlékei. Toasztokban sem volt hiány, mely a pezsgő palaczkok durrogásai alatt még intensivebb erőben fejlett ki. Csak a harmadik nap reggelén vehettek a vendégek bucsut a kedves házigazdáktól azzal, hogy jövőre, ha csak a musaka megengedi, ismét ott találkozandnak.

— **Vasuti botrány.** A január 31. és február 1. közötti éjjelen közlekedett személy vonattal Karczagról hat utazónak Kisujszálláson kellett volna kiszállnia. A vonat megállt ugyan, de a kalauz uraknak nem tetszett a koupe ajtókat felnyitni, hiába zörgettek az utazók. — A vonat mintegy tiz percznyi idő mulva elindult Kisujszállásról, az utazók jajveszéklése mellett, miután Kisujszálláson akartak kiszállani, de kibocsáttatást nem kaptak, kényszerből tehát tovább utaztak s a Kisujszállástól Fegyvernekig terjedő ut fele részét majdnem elérték már, mikor a kalauz vizsgálni ment a jegyeket, ki most vette észre hibáját. — Jelt adott tehát és a vonat szépen megállt. Itt szálltak ki azon utazók, a kiknek még Kisujszálláson kellett volna kiszállniok, kik felszedték a sátorfát és visszasétáltak Kisujszállásra. — Ohajtandó lenne, hogy az ily botrány kikerülése végett a vasuti igazgatóság intézkedjék, mert különösen hideg időben nem valami kellemes órákig sétálni azért, hogy a vasuti személyzetnek aludni tetszik.

— **Táncmester.** Bajlós Bertalan táncmester ur, ki Kecskeméten, Körösön, Abonyban s egyéb szomszéd városokban igen előnyösen ismertetik, mint tánctanitó, Szolnokba jött, hogy itt is tanithassa a tánczmüvészetet. Hölgyeink és ifjaink ragadják meg az alkalmat s ez igen figyes táncmestertől tanuljanak táncolni. Bajlós ur falragaszokon is hirdeti ide jöttét.

— **A honvédszobor ügye** beadta a kulcsot: kiurták a disznók s csak nehány szál korhadt lécz hirdeti még hazafiságunkat. A bizottság, mely e szobor kijavitására alakult, igen jól tenné, ha az ügy miben állását hirlapilag közzé tenné. Addig is ajánljuk figyelmébe e kérdést: nem jó volna-e, ha a szobor dombja kiegyengettetve, bekerittetlenül maradna s csakis maga a szobor töve öveztetnék körül vasráccsal? Igy inkább szoborszerübb lenne s láttunk — s mások is láthattak — szobrokat, melyek igy alakitva, igen tetszetősen néznek ki.

— **Elismeréssel említjük fel** a hatóság abbeli intézkedését, miszerint a Zagyva hidhoz vezető utakat jó karba hozatta s hogy az állatok a megcsuszamlástól megkiméltessenek, homokkal szóratvák be az utak. A haladást e téren jól esik említenünk.

— **Gyászhir.** Özvegy Rosztóczky Edéné született Sztanisslov Czecilia maga és gyermekei Gizella, Antal, Dezső és Tibor valamint nagybátyja Rosztóczky János és testvérei Zappa Rosztóczky Mária, özvegy Képes Rosztóczky Augusta saját, és gyermekei nevében megtört szivvel jelentik, felejthetlen férj, apa és testvér **Rosztóczky Ede** nagy. kir. h. sótárnoknak f. hó 28-án délután 2 órakor életének 63-ik évében szélhüdés következtében váratlanul történt gyászos kimultát. A megboldogultnak hült tetemei folyó 29-én délután ½4 órakor fognak öröknyugalomra tétetni. Engesztelő sz. miseáldozat pedig január 30-án reggeli 9 órakor fog az Urnak bemuttatni. Szolnok, 1882. január hó 29. Béke lengje át porait! — A boldogult temetése a mondott napon nagy közönség részvéte mellett ment végbe.

— **Az iparos ifjusági egylet** ma délután 5 órakor az ipartársulat helyiségében értekezést tart, melynek tárgya a találmányokról lesz meritve.

— **Az ipartársulat helyiségében** tartatni szokott felolvasások közül a legközelebbit Szontagh Jenö ur fogja tartani, melynek czime „Modern házasságokról."

— **Farsangi hirünk közé** a mult számban tévedésből szedetett, hogy a tegnap tartott korcsolya bál családjegye két forint, mert biz az 5 frt volt. Jóvá teszszük e hibát utólag.

— **Stefanovics Alajos** a „Lehel-Kürt" tegnapi számának nyilttéri rovatában lapunk szerkesztőjének felel e lapok legutóbbi számában megjelent nyilatkozatára. Minthogy Pásztor Ferencz ur elutazni kénytelenittetvén, lapunk zártakor távol van, a Stefanovics-féle nyilatkozatra való feleletet legközelebb fogja lapunk szerkesztője közzétenni, ha Stefanovics nyilatkozatát egyáltalában feleletre érdemesnek tartandja.

MEGYEI HIREK.

* **Karczagon** a veres kereszt egylet ottani fiókja, az egyl. javára febr. 15-én fényes bált tart, melyre a meghivók kibocsájtattak. A tánczmulatság „farsangi vásárral" (bazár) lesz egybekapcsolva. Ugyanez alkalomra egy emléklap is fog szerkesztetni elárusitás végett.

* **Farsangi hirek.** A szelevényi szegény iskolás gyermekek felsegélyezésére folyó évi jan. hő 31-én tánczczal egybekötött társasestély tartatott. Beléptidij személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt volt.

* **A törökszentmiklósi takarékpénztár** részvénytársulata 1882. febr. 12-én, délelőtti 9 órakor, saját helyiségében rendes közgyülést tart, melynek előterjesztendő tárgyai. 1. Igazgatói jelentés. 2. A felügyelő bizottságnak a zárszámla és mérleg megvizsgálásáról teendő jelentése azok feletti intézkedés és esetleg a felmentvény megadása. 3. Az alapszabályok némely pontjainak módositása. 4. Az igazgató tanács szabályszerü választása. 5. A választmányi tagok egy harmagának kilépése és azok helyett uj tagok választása. 6. Netalán egyéb felmerülendő tárgyak elintézése. Azon részvényesek, kik a közgyülésen résztvenni és szavazati jogukat gyakorolni kivánják, az alapszabályok 56. §-sa értelmében tartoznak részvényeiket 24 órával a közgyülés előtt téritvény mellett az intézetnél letenni.

* **A kisujszállási iparoskör**, levelezőnk tudósitása szerint, Kovács Ágoston ez időszerinti elnök elnöklete alatt f. évi január 19-én tartotta azon közgyülést, melyben a nevezett kör minden vagyonával, a felveendő leltárban kitüntetendő becsár mellett, a már miniszterileg jóváhagyott alapszabálylyal ellátott általános ipartársulattal egyesült. — És az idő óta a kisujszállási iparoskör megszünvén, a kisujszállási általános ipartársulat czim alatt uj egyletté alakult át. Huzamosb idő óta folytak már a tárgyalások ezen körnek az általános ipartársulattali egyesülése iránt, de az mindig sikertelen maradt, mig Jász-Nagykun-Szolnok megye alispánja kegyes volt a czéhek vagyonából befolyt összeget — ipari czélokra fordítás végett — ezen társulat részére kiutalványozni, s egyhangulag elhatároztatott a fentemlitett közgyülés által, egy ipar mücsarnoknak olvasó egylettel kapcsolatos felállitása; melynek létesitésével Kovács Ágoston elnöklete alatt, ör. Bella Sándor, Kovács Alajos, S. Nagy István, Sárossy József, Varga Lajos, Szabó Albert urakból álló bizottság nevezetett ki, kik is a közgyülléstől nyert felhatalmazásuk alapján e hó 25-én délután 5 órakor tartott összejövetelük alkalmával Vig B. Jánosnak a m.-turi uton levő házát s beltelkének északi részét örök áron meg is vették. Mivel pedig a vételárnak összege sokkal többet tesz ki, mint a czéhek vagyona a megszünt iparoskör vagyonával együttesen képes, a hiányzó összeg egy évtos részvények kibocsátása által határoztatott fedeztetni, mely részvények 5%-tóli kamatnak utólagos fizetésére kötelezte magát a nevezett társulat. Természetes, hogy minden dolognak legnehezebb a kezdete, — hanem reméljük, hogy az eredmény lassanként eléri majd fejlettségi fokát, mit adjon is az ég, hogy mielőbb siker koronázza szerény törekvéseinket.

* **Török-szent-miklósi** r. levelezőnk tudósit bennünket, hogy az ottani jótékonyczélu nőegylet által fenntartott kisdedovoda javára rendezett tánczvigalom jan. 25-én fényes siker mellett ment végbe. Annak anyagi részét illetőleg megjegyzi levelező, hogy a tiszta jövedelem 60—70 frtot képviselt, mely nem csupán a belépti dijak feleslegének eredménye, hanem az egylet élén álló, és az iránt meleg érdeklődéssel viseltető urnők által jó akaratból felajánlott, és egészen szerény dijért elárusitott étkek eladási ára is. Az elárusitás körül különös ügybuzgalommal voltak Szücs Antalné, Kuncze Imréné, Pilczer Sándorné és Tóth Antalné urnők, kik a gazdaasszonyi teendőket kiváló tapintattal teljesitették. A hölgykoszoru ékei voltak: Stern Vilma k. a. Dévaványáról, továbbá Böhm Julia, Szöke Irma, Taubinger Luiza, Falcsik Borbála, Polgár Laura, Prém Gizella, Schlésinger Etelka urhölgyek, az altalában kedélyes bélnak a kivilágos kiviradt vetett véget.

* **Gyászhir.** Lojkó Mihály, volt bessenszögi plébános, kit e vidék köstisztelete és szeretete környezett, és aki alig pár hóval ezelőtt gyöngyösi plébánossá neveztetett ki, utóbb emlitett helyen f. hó 1-én elhunyt s temetése 3-án ment végbe nagy részvét mellett. A hir mindenkit megdöbbentett, mert az elhunytban egy minden tekintetben derék magyar papot vesztettünk. Nyugodjék békében!

— **Hafner és társai nyomdájában egy jó házból való fiu — előnyös feltételek mellett — tanulóul azonnal felvétetik.**

VEGYS HIREK.

— **Alberti-Irsán,** mint ottani levelezönk irja, az iparosok jan. hó 29. fényes bált rendeztek, saját könyvtáruk javára, Pauer-féle kávéház helyiségben. Tiszta jövedelem 210 frt, mely bizonyára a buzgó rendezőség és annak elnökének köszönhető. A bál oly látogatott volt, és oly szépen ment végbe, hogy bármely nagy városba beillett volna; 40—50 pár táncsolta a négyeseket. A szépek koszorujában ott láttuk a szellemdus szép Laczy Mariska, Villinger nővérek, Sipos k. a. Takács nővérek, Kántor Ida k. a. Molitoriss k. a., és még számos szép hölgyet; a bál világos reggelig tartott.

— **Hymen hir.** Szolnokon, Kovács Ferencz, m. állam vasuti hivatalnok eljegyezte a környéken közszeretetben levő id. Lieszkovszky Antal a.-irsai közbirtokos unokáját, a szép Lieszkovszky Ilonkát. Aldás frigyükre!

* **Garibaldi,** a szabadságszerető világhirü hós vezér, római távirat szerint, haldálán van. Jelzi a távirat azt is, hogy az olasz király látogatást tett az agg hősnél.

* **Sopronban** „Magyar kereskedelmi kör" alakult, melynek czélja: az idegen ajku kereskedők megmagyarositása.

Szerkesztői üzenet.

— **Dévaványa.** Tárgyhalmas miatt jövő számunkra maradt a közlemény.

Több kéziratra jövő számunkban válaszolunk.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Hirdetések.

Kerestetik egy lakás, **4 szoba, 1 konyha s kamrával** Szt. György napra. Értekezhetni e lap szerkesztőjével.

Orvosi tudományos észleletek
a **Hoff János**-féle maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.
Gyógyit, **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**
Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója
és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Brämerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Brämerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.
Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta szukorkák megvizsgáltattak Kletzinsky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen csirkulátiójáról, ugy mint mellnekézségeknél lesoványodás és hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.
Dr. Granichstätten, cs. k. városi orvos Bécsben.
Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.
Minden maláta készitmények védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnokak fülé gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a valódiság esen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyilt boldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.
Főraktár Szolnokon Mensszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál.

455. szám.
vh. 1881.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. járásbiróság 2381|p. 881. számu végzése által **Tóth István t.-sz.-miklósi lakos** végrehajtató javára **Weisz Ignácz jelenleg Sarajewoi (Bosnia) lakos** ellen 1600 frt tőke, ennek 1880. év **január hó 3-ik** napjától számitandó 8% kamatai és eddig összesen perköltség követelés erejeig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és **1228 frt** becsült **egy Foster féle 8 lóerejü gőzgépnek 1/8 része 409 frt 33 kr. becsárban** nyilvános árverés utján eladatik.

Mely árverésnek a 3878|1881. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis **Török-Szent-Miklóson Tóth István házánál** leendő eszközlésére 1882-ik év **febr.** hó **11-ik** napjának délelőtt 1/2 11 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szolnokon 1882-ik évi január hó 26. napján.

TÓTH MIHÁLY.
kir. birósági végrehajtó.

1—1

Hirdetmény.

Ádám Andrásnak a **várban levő nagyobb háza** kedvező feltételek mellett **örökáron eladó**, esetleg **1882. évi Szentgyörgy napjától bérbekiadó.** — A feltételek **Somogyi József** ügyvédnél megtudhatók.

3—1

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a **gyógyszertáramban** mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegessg eket

(Spăcialitäten)

úgy az illatszerészet körébe tartozó **pipere czikkeket.**

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle SZÖRPÖK, OLAJOK

a legtisztább **csukamáj-olaj**, tokocskákban is, **cukorkák,**

ugy a HOFF-féle maláta,

EGGER növényi mell- stb. a legkitünőbb teák.

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömöcs irtóm,** fogcseppek, fogszivarzák, fogpaszták, fogporok és szájvizek mindenféleségben.

FORTHY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektáplisztt,
MOLL-féle sósborszesz

stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan mindenfélesége stb.

Arczporok: küzte a Poudre Serail, Blaháné kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Créme, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és bőrfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök: Anyaméh fecskendők zinüveg és gumiból, anyameh korzorúk, csecsboritók, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendők, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendők különféle nagyságuak üveg és zinből, szembecseppentő üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötszerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai utón azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. január 1-én.

CZIBULKA GYULA,
gyógyszerész, s az „Orangyalhoz" czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—5

1326. szám.
1881.

Árlejtési hirdetmény.

Jász-Nagy-Szolnokmegye **közbiztonsági s szolgaszemélyzete 1881-ik ruha szükségleteinek** beszerzése czéljából ezennel árlejtés hirdettetik.

Melyre a 10% bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatok a **szövetmintákkal** együtt **folyó évi február hó 6-ik napjáig** a megyei alispánhoz beadandók.

Az árlejtési feltételek a megyei közigazgatási iktató hivatalban megtekinthetők.

Szolnok, 1882. janur hó 20.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye alispánja helyett:

KEREK JÓZSEF,
megyei főjegyző.

3—3

Hirdetmény.

Czukrászda.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, miszerint f. é. decz. 28-án, Szolnokon, a vasuti főutczán, nővérem **Visday Ámosné házában, szemben a postahivatallal,**

czukrászdát nyitottam.

Mindenféle **czukrász sütemények, csemegék és befőttek,** friss és kitünő minőségben naponta kaphatók, valamint helybeli és vidéki megrendelések is gyorsan, pontosan és a legjutányosabb árak mellett kiszolgáltatnak.

Ugyszinte **reggeli és délutáni kávék és teák, likörek és szilvóriumok a legfinomabb minőségben** állnak rendelkezésére a t. fogyasztó közönségnek.

Szolnok, 1881. decz. 22.

CZINÓBER ANNA,
czukrász.

6—6

Tervezési pályázat.

Szolnok város hatósága pályázatot hirdet **egy emeletes városházának** tervezésére.

A kivitelre alkalmas jeligés tervek, részletes költségszámitás, és jeligés levél kiséretében **1882-ik évi február 20-ig** a polgármesteri hivatalba küldendők be, hol a feltételek és helyszini rajz is megszerezhető.

Épitési költségösszeg **90—100 ezer forint.**

Az elfogadott pályamű **dija 300 frt.**

Szolnok, 1882. január 20.

Scheftsik István,
polgármester.

3—3

„HAFFNER SÁNDOR és TARSAI"

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

állittatott fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

A

Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár

1882. február 26-ik napján, délelőtt 9 órakor, Szolnokon saját helyiségében

XIII. rendes közgyülését

tartandja, melynek tárgyai következők:

1. Az igazgatóság, felügyelő- s a választmány által kiküldött számvizsgáló és leltározó bizottságok jelentése.

2) Az előterjesztendő 1881. évi mérleg alapján az osztalék meghatározása.

3. Az alapszabályok 71. és 88. §-ainak módositása.

4. Az igazgató-, igazgató helyettes, ügyész s nyolcz válm. tag választása.

A felügyelő bizottság által megvizsgált 1881. évi mérleg folyó évi február 12-étől a közgyülés napjáig az intézet helyiségében hivatalos órák alatt az érdekeltek által megtekinthető.

Felhivatnak mindazon t. részvényesek, kik a közgyülésen szavazataikat érvényesiteni óhajtják, miszerint részvényeiket alapszabályaink 64. §-a értelmében a közgyülés előtt legalább 3 nappal az intézet pénztáránál — térítvény mellett — annálinkább sziveskedjenek letenni, mivel ellenkező esetben a közgyülés tanácskozásai- és határozat hozatalaiban részt nem vehetnek.

Szolnok, 1882. január 20.

KISS FERENCZ,
igazgató.

3—3

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületb

VI. évfolyam. 7.—269. Szolnok, 1882. február 12-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy: vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:

1-szer hirdetve	20 kr.
2-szer „	16 „
3-szor „	12 „

Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

A tanügyi bizottság.

(—e—) Kinek elve van, annak kell, hogy legfőbb elve legyen: becsülni embertársa nézetét, még azon esetben is, ha ellenkező nézettel találkoznék.

A nézet azonositásának kierőszakolása szerintünk nem emberi hiba, hanem ember hibája, ki olyan alacsony fokán áll az emberi cselekedeteknek, miszerint a morálban számitásba sem vehető.

Méltányoljuk tehát kinek-kinek egyéni vélekedését, s azt hisszük, miszerint e becses lap hasábjain megjelent „A tanügyi bizottság?" czimü vezérczikk t. irója is osztja ebbeli nyilatkozatunkat, s reméljük, hogy rosz néven nem veszi, ha hozzászólunk a tárgyhoz, távol minden személyi vagy felekezeti érdek bevonásától.

A nevezett czikk első felében abbeli óhajnak adatik kifejezés: vajha a helybeli gymnasium tanügyi bizottsága helyesebben fogná fel rendeltetését! S kéri a tek. polgármester urat, hogy jövő évi jelentésében a tanügyi bizottság évi müködésének eredményét is sziveskedjék feltüntetni, mert eddig semmi nesz, semmi hang. Igen szép! ki nem osztja a t. czikkiró ur ebbeli nézetét?

Mert, hogy helybeli kath. gymnasiumunk tanügyi bizottsága sokkal több életjelt adhatna magáról e téren, azt mi is elismerjük s szintén fel nem foghatjuk azt, hogy a szabályrendeletek hanyadik paragraphusa értelmében érezhette magát a közgyülés feljogositva arra, hogy ugyanazon szabályrendeleteket arczul ütve: hat ügybuzgó tanügy barát helyett beválaszt huszat a városi képviselők közül, kiknek mindenike már vagy három bizottságba van beválasztva? s azt kihagyja, talán studio, aki a 81-ik §. értelmében hivatalból tagja volna; értjük az intézet igazgatóját.

A tek. polgármester ur, ki szintén hivatalból tagja, ott diszeleg, mig a másik mellőztetik. Nem csoda, ha az ilyetén tanügyi bizottság nem müködik, hisz nincs, ki élőszóval elmondaná az intézetben eszközlendő javitásokat; nincs ki megadná a themát, mely a tanügyi bizottság által volna megoldandó. A nevezett egyének egyike sem érdekel közelebbről bennünket sigy nem iránṭuki személyes rokonszenv vagy ellenszenv facsarta ki belőlünk e nyilatkozatot, hanem igenis a méltányosság, mely hangosan követeli, hogy az, a kiről vagy a miről szó van, vagy maga legyen jelen, vagy képviseltessék valamely erre illetékes egyén által. De nem foghatjuk fel a t. közgyülés ilyetén eljárását már csak azért sem, mert mindenki beláthatja, hogy ott sikeresen müködni nem lehet, hol az erők szét vannak forgácsolva.

Ezen nyilatkozatunkkal azonban nem akarjuk kétségbe vonni a tanügyi bizottság képességét, nem is óhajtunk pálczát törni ama jóravaló törekvés felett sem, mely tanügyi bizottság minden egyes tagjának kebelét dagasztja. Távol legyen tőlünk még gondolatban is ez, annál inkább, mivel feltételezzük, sőt tudjuk, hogy azok, kik a gymnasiumi tanügyi bizottságba beválasztattak, tudnak is, képesek is eleget tenni a várakozásnak, talán akarnának is, de ők arról nem tehetnek, ha hivatalos kötelmeik teljesitése vagy talán anyagi gondjaiktól fennmaradt csekély idejök is sokoldalu elfoglaltsággal vétetik igénybe.

Tanácsos volna, ha egyszer valahára törekednék felszabadulni a t. közgyülés a lidércz nyomás alól; ha egyszer felocsudnék már álmaiból s mellőzve minden személyes érdekeket, reális lenne s magához vonná azokat is e téren, kik hivatásuknál fogva a tanügy emberei; kik abban s azért élnek; kik talán a nevezett bizottságban hasznot hajthatnának, az által is, hogy sokkal világosabban tudnák megmutatni a szükségeseket, mint olyanok, kik egyedül érzik egy vagy más dolog aggasztó voltát.

Nem lenne fölösleges, ha más városok példája szerint a t. közgyülés a gymnasiumi tanügyi bizottságba egy pár gymnasiumi tanárt is beválasztana. Mert tény az, hogy az elmélet gyakorlat nélkül mit sem ér. Kinek van pedig praxisa e téren, ha nem annak, ki a gyakorlat embere?

A szolnok-városi tanügyi bizottság tétlensége ellen emelt vád nézetünk szerint teljesen a t. közgyülés vállaira nehezül, mely szüntelen feledi, hogy csak a concentrált erő fejthet ki figyelemre méltóbb munkát. S ha még ezután is marad az ügy minden fontossága mellett in statu quo, arra csak annyit mondhatunk: „videant consules!"

A kereskedelem magyarositásához.

Hézagpótló vállalat hazánkban a „Magyar kereskedők lapja", mely Kende Zsigmond kitünö szerkesztése mellett második évfolyamát éli. E lap után közöljük a fönebbi czimü czikket, mely Szolnok városa kereskedőit is közelebbről fogja érdekelni.

„Daczára annak, hogy kereskedelmünk már évtizedek óta tulnyomólag (?) magyar kezekben van, és kersskedőink egész büszkeséggel vallják magukat magyar polgároknak, a germanizmus kereskedelmi életünkben mindezek daczára, még ma is éppen ugy, mint ezelött husz évvel, döntő szerepet játszik.

Igaz, miszerint kereskedelmünk kezdeményezöi és megalapitói tulnyomólag idegen, illetöleg német elemböl állottak, a szomszédból vándoroltak be hoz-

TÁRCZA.

A közönség itélete.

(Eszméje Phaedrusból.)

Egyszer egy városba hire szárnyalt annak,
— Ahol nótabéne mükedvelők vannak, —
Hogy hát messze földről egy müvész jön oda,
A ki — én istenem hihetetlen csoda —
Röfög, mint a malacz, s aki még nem hallá:
Azt hinné: malaczot rejt gubája alá.

S im megjött a müvész, s alig állt a placzra,
Már is ugy röfögött, hogy ucscse malaczra
Gondolt a közönség, melyet tán rejteget
Köpönyege alatt s igy a köpönyeget
Le kellett vetnie, ott helyben, a végett,
Nehogy rászedje a müvelt közönséget.

Sikerült müvéért megtapsolák szörnyen:
„Ezt már le nem veri senki sem egy könnyen";
Gondolá a müvész: jól megyen a kezdet
S ennek tudatában hetvenkedni kezdett,
S azt hirdeti fennen, — hallák ifjak s vének —
Száz forintot fizet a legyözöjének.

Jelentkezett mindjárt egy kis paraszt gyerek,
S aszonta, hogy: „hát én versenyezni merek,
Mindjárt visszatérek s elhozom a szüröm,
S fogadok: e müvészt azonnal legyürom." —
A közönség bámult e vakmerö tetten;
Ő pedig visszatért s felálltak mindketten.

Kezdödött a próba, röfögének nagyon,
Mint malacz, a melynek szörnyü kinja vagyon.

S a közönség, mert a müvész kedvencze lett,
Egykedvün pálczát tört a kis paraszt felett,
Ki kell dobni mindjárt, le vele, ki vele!
S a nagy diszes terem, csak úgy zugott bele.

Egyet fordit szürén most a paraszt gyerek,
S igy kiált: „Nézzétek asszonyok, emberek!"
S ekkor szüre alól malaczot vont elö.
— Nagyot nézett erre minden mükedvelö.
S guny-mosolygó arczczal távozott a placzról
S a közönség: — hallgat müvészről, malaczról.

Dr. Somogyi Ignácz.

A népnevelés nemzeti fontossága.

(Felolvastatott a szolnoki ipartársulatban, febr. 5.)

A legnagyobb készséggel engedtem a szolnoki ipartársulat megtisztelö felhivásának, hogy korunknak és társadalmunknak valamely kérdése felöl felolvasást tartsak. Söt élénk örömmel ragadtam meg az alkalmat, hogy eszméimet a nemzeti élet egyik-másik fontosabb teendője felöl, hivatott közönség elött elöadhassam. Nem épen csak a tanitás és felvilágositás czéljából. Ha nagyon óhajtom is, hogy önök lelkületére közvetlenül hassak és az igazságnak, melyet hiszek, teljes szolgálatot tegyek, viszont közpályán müködö férfiura nézve mi sem lehet üdvösebb, mintha eszméit a közvélemény próbájára bocsátja. Ez irányban felolvasásom tárgyának megválasztása nem lehetett nehéz. Ha a politikai kérdéseket, melyek vitatása e helyen ki van zárva, számba nem vesszük, vagy ha akár a politikát, magasabb, a pillanatnyi küzdelmeken tulterjedö szempontból tekintjük, vajon van-e még nagyobb korkérdés, mely mélyebben vehetné igénybe mindnyájunknak érdekét, jobban hatna ki ugy az egész államnak, mint az egyeseknek tevékenységére, mint a köznevelés kérdése. Azzal a bizonyossággal választottam ezt a tárgyat, hogy ez a leghálásabb is. Önök közül sincsen senki, ki a köznevelésnek közelebbi vagy távolabbi hatásait már meg ne figyelte volna, és mindnyájuknak vannak ezen a téren közös kivánságaik és közös meggyözödéseik, melyekre csak hivatkoznom kell, hogy önökben meleg érzetet keltsek és elöadásomnak a rokonszenves megértést biztositsam.

Kell-e arról beszélnem, mi a köznevelésnek, mint általános korkérdésnek, jelentösége? Valósággal ez a mi századunknak legáltalánosabb és legmélyebb kérdése, melyre örökké rábukkanunk, mint minden egyéb kérdes alapjára és megoldására. A tizenkilenczedik századot sok joggal lehetne összefoglalóan a nevelés századának nevezni, ugy mint a tizenhatodik század a reformatio százada, a tizennyolczadik század pedig a felvilágosodás százada nevek alatt nyerték legteljesebb jellemzésüket a történelemben.

Soha egy idöben sem volt a felserdülö nemzedékek nevelése oly általános, mindenüvé kiterjedö gond tárgya, mint mostanában Európa és Amerika minden elöhaladó népe között. Még a régi görögök is mindazok a nagyszerü eredmények daczára, melyeket az emberi müvelödés terén felmutattak, nem állják ki az összehasonlitást sem korunk népeivel. Az ö nevelési rendszerök teremtett nagy költöket, nagy müvészeket és nagy tudósokat, a szellemi müveltséget hasonlithatlan sokoldalusággal fejlesztette, de nagyon korlátolt hatást gyakorolt a néptömegekre és azért a politikai viszonyok változtával minden termö erejét elvesztette. Ellenben, ha látjuk mindazt, a mi ma a nevelés érdekéböl az állam, az egyház, a község, a család, söt az egyes szakmák és foglalkozások részéröl történik; ha látjuk az óriás szervezetet, mely minden európai államban a köznevelés ezerszeresen elágazó feladatait teljesiti, a külön közoktatási minisztériumoktól a néptanitókig, az egyetemektöl a sokféle szakiskolákig, hozzá a tanitásnak megannyi

zánk, ők közvetitették, magukkal hozták, s adták tovább az üzleti nyelvet és müszavakat, s nálunk mindez annyira meghonosult, hogy kereskedőink az ország legmagyarabb részeiben üzleti nyelvül ma is a németet használják, ezenkivül legtekintélyesebb kereskedőink könyvvitele és levelezése is német; és megvalljuk, nem is volna csekély feladat, müszavak hiányában tökéletes magyar levelezést folytatni.

Nemzetünk ezelőtt nem foglalkozott a kereskedelemmel, minek következtében a tért mások foglalták el. A magyar nyelv a forgalomban soha sem használtatott, amire ugyan nem is törekedtünk, annál szükségesebb tehát, hogy mulasztásainkat e téren sürgősen pótoljuk. A magyarosodás felé törekvés ma már minden téren általános, minek következtében valóban kirivó jelenségévé válik a „Magyar Tőzsde" is, meggyökeredzett németségével és sajátságos nyelvezetével.

Kereskedelmünk az utóbbi évtizedekben óriási léptekkel halad előre, de a magyar szellem mellőzésével. Teljes eredményt pedig csak ugy érhetünk el, ha e téren is nemzeti nyelvünket emeljük érvényre.

Mi jelentékeny, szabad nemzet vagyunk, nyelvünk is fejlettebb és önállóbb sok más országokéinál, s azoknak még is van kereskedelmi és üzleti világuk a német nyelv nélkül is, hazájukban.

Ideje tehát, hogy a magyar kereskedők ne csak czégtábláikon, hanem azon belől is honositsák meg a magyar szellemet, s ezen esetben nagyban hozzáfognak megoldásához. Nem tagadható ugyan, miszerint erre nézve már évek óta élénk agitáczió van folyamatban, de csak is papiron és üres hangokban.

Ez azonban nem elég, itt tennünk kell! A haladás korát éljük és a korral haladnunk kell. Tekintsük a nyugoti államokat. Ott a kereskedői osztály már régi idők óta befolyásos osztályt képez, mig nálunk egyszerüen csak a társadalom mostoha gyermekének tekintetik, s ebből kifolyólag mint tényező, csekély jelentőséggel bir. Mindezek daczára el kell ismernünk, hogy már eddig is sok oly czélszerü intézkedések történtek, melyek a magyarosodás kérdésének megoldását szintén elömozditják.

Értjük többek közt az oly egyletek országszerte alakulását, mint pl. a budapesti kereskedő ifjak társulata, s örömmel konstatáljuk, miszerint ezen társulatok, főleg a fővárosi kereskedő ifjak társulata, teljes tudatával birván hatása fontosságának, minden erejüket a magyar szellem terjesztésére és meghonositására használják fel, s noha ezen társulatok szintén feladatukul tüzték ki, kereskedelmi nyelvünk magyarositását is, a legfőbb eredményt ugy hisszük, még is csak egy kereskedelmi szótár megteremtése által érhetjük el.

Ezen óhajnak a „magyar kereskedelmi csarnok" már több izben adott kifejezést, most pedig egyenesen a m. tud. akadémiához fordult, ecsetelvén ily münek égető szükségességét.

És valóban csak is egy ily mü adhatja meg az üzletinyelvnek a magyar kifejezéseket és elnevezéseket, a kisérletek helyett egy rendszeres munka foglalná össze az üzleti nyelv magyarosodásainak igényeit.

A kereskedelem, mint nemzetgazdasági tudomány, fontos figyelmet érdemel és éppen ezért volna kivánatos, ha ezen mü létrehozását az akademia vállalná el, s alkotna egy a kereskedelmi körökből kiegészitett külön bizottságot; kik netaláni vélemény adásukat, ha erre a mü elkészitésénél szükség lenne, szintén a mérlegbe vetnék.

A kereskedelmi szótár óriási munkát igényel, annál inkább is, mivel megteremtésénél a legnagyobb gonddal kell eljárni, hogy a czélnak megfelelő legyen. Anyag találtatik elég, ha összegyüjtésére a kellő gond fordittatik.

Ezen mü elkészitésével az akademia rendkivül nagy szolgálatot tesz a hazának, de legfőkép a kereskedelemnek.

Kereskedelmünk igen régen érzi már egy ily becses münek hiányát és szükségességét, s érzelmeinek vélünk kifejezést adni, midőn igy óhajtunk minél előbb felkiálthatni:

Éljenek a magyar kereskedelmi szótár megteremtői!"

Labanecz János.

Felhivás Magyarország gazdaközönségéhez.

A gazdasági gépek és segédeszközök gyártásánál oly rohamosan váltják fel egymást a javitások és ujabb találmányok, hogy a gazdaközönség alig ér rá ezen mozgalmat figyelemmel kisérni, annál kevésbbé azt tanulmányozni; pedig azoknak minősége nagy befolyással van a termények minőségére és mennyiségére, nemkülönben ezeknek olcsóbb előállitása által a gazdaságok jövedelmezőségére is. Ehez járul még azon körülmény is, hogy a gazdák közül némelyek a gépek olcsóságára — ami különben a mi szomoru viszonyaink között nem csoda — fektetik a fősulyt; némely gépgyáros a mai nagy verseny mellett, hogy a gazdák fentebbi kivánalmának lehetőleg megfelelhessen, a gépek előállitásánál nem annyira a szilárdságra, mint inkább azoknak tetszetős kiállitására van tekintettel és minthogy a vevők a jó és a selejtes anyagból készült uj gépek közötti különbséget rendszerint fel nem ismerhetik, nem ritkán olcsó pénzen ugyan, de rosz gépnek jutnak birtokába.

Az e miatt gyakran felmerült panaszok eredménytelenül hangzanak el a türelmes pusztákon.

Tudom, hogy az illető gyárosok a világtárlatokon és más versenyeken gépeikkel részt szoktak venni, hol azok érmekkel és dicsérő oklevelekkel tüntettetnek ki.

Távol legyen tőlem ezen tekintélyes biróságoknak akár jóhiszeműségében, akár szakértelmében kételkedni, de tapasztalásból tudom, hogy néha dicséretekkel elhalmozott és érmekkel feldiszitett gépek sem feleltek meg hozzájuk kötött várakozásaink, különösen különböző helyi és egyéni viszonyainknak.

Egymagában minden középszerü gép is kielégitő eredménynyel látszik müködni és a gazda éveken át lehet azon hiedelemben, hogy jó gépe van, ha annak munkaeredményét nem hasonlitja össze más jobb gépek munkaképességével, de minthogy ez az egyes gazdára nézve igen sok költséggel és gyakran az adott körülmények és viszonyoknál fogva sok nehézséggel is jár, más országokban állami erők és társaságok által kisérleti állomások létesittettek, hogy a gazdaközönség a gépeknek munkaképessége és tartóssága, tehát valódi értéke iránt magát tájékozhassa és nálunk ezen kiválóan agricol országban, a hol gazdaközönségünk az átmeneti viszonyok nehézségével küzd, ilyen kisérleti állomás csak névleg létezik, pedig mi annak hiányában csak mintegy sötétben tapogatódzunk — kiszámithatatlan kárunkra.

Ugy hiszem tehát, hogy nem fogok haszontalan munkát végezni, ha oda törekszem, hogy hazai gazdaközönségünket a jelenleg létező, valamint az ezután tökéletesitendő és ujonnan feltalálandó gépek és segédeszközök valódi munkaképességére és minőségére nézve lehetőleg tájékoztathassam. Nehogy pedig némely gyárosok értesitésének nyomán a gazdaközönséget esetleg magam is tévedésbe ejtsem, szándékozom magamnak a rendelkezésünkre álló gépek tárgyában kizárólag gazdasági szempontokból, a mi viszonyainkhoz mérten, folytatott összehasonlitó kisérletek alapján személyes meggyőződést szerezni oly czélból, hogy az illető gépeknek valódi munkaképességéért jót is állhassak.

Hogy ezen feladatomnak lelkiismeretesen meg is felelhessek, elhatároztam Tarnóczy Gusztáv czég alatt egy gépárucsarnokot létesiteni, mely a helyben és a különböző jellegü vidékeken létesitendő kisérleti telepekkel leend összeköttetésben, a hol is a gépek pontos összehasonlitó kisérleteknek alávettetni, az elért eredmények pedig gazdatársaimmal a csarnok árjegyzékében és a szaklapokban közöltetni fognak.

Ezen csarnokomban a gépek nem az iparosoknak kalmár szempontjából s nem is kizárólag a csarnoknak üzleti érdekei szerint fognak elárusittatni, mert érzékkel birván gazdatársaim érdekei iránt, a gépek csakis gazdasági hasznavehetőségük arányában fognak felbecsültetni és árusittatni.

Kizárom csarnokomból mindazon gépeket, melyek czélszerütlen szerkezet, selejtes anyag, vagy bármely más okból nem felelnek meg rendeltetésüknek.

Figyelemmel akarok lenni különösen arra, hogy a vevők kellően tájékozva legyenek arra nézve, a mi különleges helyi és személyes viszonyaiknak megfelel, mert létezik sok oly gép, melynek hasznavehetősége bizonyos sajátságos hazai vagy egyes vidéki és személyes viszonyainknak meg nem felel: a mi aztán a koni vevőre nézve végeredményben egy jelentőségü.

Én fősulyt nem az általánosan alacsony árakra, és a gépeknek lehető tökéletes voltára fogom fektetni, mert saját tapasztalásomból tudom, hogy a gazda keservesen siratja meg azt a pár forintot, melyet a kereskedő versenyképességének elömozditasa czéljából, az anyag rovására a gyárosnál leszoritott, mert a selejtes anyagból nem elég gonddal előállitott gép nem ritkán a legsürgősebb munka közepette elromlik, illetőleg hasznavehetlenné válik.

Ugyanis minden gép féláron is elkészithető; természetesen selejtes anyagból; és ha a kereskedő a gazdaközönség nevében ugy kivánja, a gyáros azt végre ugyis elő tudja állitani: és ha nem különösen szolid gondolkozásu, azzal sem gondol, ha a gép csupán egy évig tart, mert hiszen akkor uj meg uj megrendeléseket kap, ugy mint az üveges, ki az üveg törékenységénél fogva gazdagszik. Ezen indokoknál fogva én a gépgyárosoktól csak viszonylagos olcsóságot fogok kivánni a lehetőleg legjobb anyag és a legtökéletesebb szerkezet arányához képest.

Mert ha csak a legkezdetlegesebb gépet, az ekét, tartjuk is szemünk előtt, tapasztaljuk, hogy ugyanazon talajon, ugyanazon munkaerővel egy nap alatt 100—300 négyszögöllel többet és jobban is szánthatni jobb ekével, mint egy kevésbbé jóval, a mi egy éven át igen nagy különbséget tesz a gazdaság összes tiszta eredményére nézve. — Igaz ugyan, hogy gazdatársaim általában erre eddig nem nagy stlyt fektettek, — reménylem azonban, hogy csak azért, mivel ezen eredmény-különbözet csupán oly pontos összehasonlitó kisérletekből tünik ki, a milyet tenni egyes gazdára nézve sok nehézséggel jár. Természetes, hogy ezen gazdasági különbözöt a gépek komplikáczijának arányában fokozódik. A rosz gép olyan, mint a házi tolvaj, a ki észrevétlenül lopja meg gazdáját.

Tudom, hogy a feladat, melyre vállalkoztam, nem csekély, tudom azt is, hogy a kitüzött czélt csak fokozatosan közelithetem meg, és azt csakis kitartó következetes törekvéssel érhetem el; de én a nehézségek által nem szoktam magamat visszariasztatni.

Ezen vállalatomat t. gazdatársaim szives pártfogásába ajánlom és reménylem, hogy a kezdet nehézségei való küzdelmemben szives tanácsaikkal és megrendeléseikkel fognak támogatni.

Irodám február 1-én nyitottam meg a váczi köruton 40. sz. alatt. Csarnokom csak május 10-én lesz ugyanott megnyitható, addig raktáram ideiglenes hélyiségben leene.

Bármely, a gazdasági gépek körébe vágó megrendelést szivesen és pontosan teljesitek.

Tarnóczy Gusztáv.

---

segédszereit a könyvtárakat, tudományos gyüjteményeket, az oly óriásivá nött tanügyi irodalmat, akkor mégis okunk van némi büszkeséggel korunk fölényére hivatkozni. Bizonyos, hogy semmi más időben nem világolt oly széles rétegek fölött a müveltség napja, nem volt oly általános a törekvés, hogy az utolsó kunyhóig is elhasson a szellemi fejlődés minden jótéteménye.

Mert épen a tömegeknek müvelése, az egész népnek magasabb szellemi szinvonala az, a mi korunk culturai feladatát képezi. Népnevelés, ez a mi igazi evangeliumunk. Tudósok képzéséről gondoskodott perze a kellő egyházi gyámkodással még a legsötétebb középkor is, a legtöbb akademia és egyetem abból az időkből veszi származását. De mellettök nem létezett sehol egyetlen népiskola sem. Épen a középkor tapasztalása megmutatta, hogy csak olyan müveltség bir valódi élettel és lehet egy nemzetnek igazi java, mely az embereket különbség nélkül felöleli. Erről ma csakugyan nem kell beszélnünk. Mindenki elismeri azt a fölényt, melylyel jobban müvelt nép bir kevésbé müvelt fölött. Most már sehol sem hallani azt az ostoba nézetet, mely azelőtt még a törvényhozásokban is hangot nyert, sőt a magasabb társadalmi körök kedvencz szólama volt, hogy nem tanácsos a népet semmiféle oktatásban részesiteni, mert a tudatlanság parasztnak és mesterembernek, megfelelő állapota, mely őt munkájának pontos végzésére képesiti. Boldogult Ferencz császár — különben magyar király is volt — nagyon vallotta ezt a patriarchalis felfogást és Prágában a tanulók egy küldöttségének azt felelte, hogy nem szereti a sok tanult embert, neki csak szabók és csizmadiák, parasztok vannak inyére, mert ezek hasznos és jó polgárok. Szegény császár maga, ugyancsak keveset értett a müveltséghez és fejébe vette, hogy a tanult emberek nélkül sohasem tört volna ki a francziai forradalom! Ma épen megforditva hirdetjük az igazságot és a jó császár meg is fordulhatna sirjában! Sadovánál unokájának meg kellett győződnie az igazságról. A mire ma a legnagyobb sulyt fektetjük az állami életben, az, hogy a polgár és paraszt kellően kifejlett értelemmel, önállóságra szoktatott gondolkozással birjanak, mert csak igy felelhetnek meg foglalkozásuk emelkedett követelményeinek is, csak igy teljesithetik kötelességeiket a közjó iránt, igy kerülhetik ki, hogy teljesen el ne merüljenek a civilisált népek mindennap fokozott versenyében. Azt még vitathatjuk, hogy magasabb rendü iskolákra van-e nálunk több szükség. Kétségtelen, hogy tulnagy számban tódulnak nálunk a tudományos pályákra, tudósokat ugyan keveset kapunk, szaktekintélyeknek nagy hijával vagyunk, de mindenütt találjuk az értelmi proletáriátust, azokat a szerencsétlen existentiákat, kik ügyvédi vagy hivatalos pályákon iszonyu versenyt teremtenek, a legnagyobb kárára vannak önmaguknak és foglalkozásuknak! Aligha van közvetlen szükségünk, hogy az egyetemeket és középiskolákat szaporitsuk, talán épen egy kis megszoritás nem ártana. Több népiskolát, több népiskolát, több polgári és ipariskolát! Müvelt nép, müveltebb polgári és parasztosztályok, ez az, a mire minden erőfeszitéseinket összpontositanunk kell. Minden egyéb tudományos nevelés, ma még idegen járulék, merő czafrang és diszités, mit a népnevelés erős alapja nélkül jó lelkiismerettel nem is vehetünk magunkra.

Mert kiválóan épen közöttünk, magyarok között, mily rendkivül fontos érdek a népnevelés! Széchenyi gróf azt hirdette, hogy az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmezni, olyan kevesen vagyunk. Bizony hozzátehetjük, hogy nemcsak minden emberélet, de minden szellemi tehetség vagy erkölcsi erő, melyet magyar emberben elölünk vagy felhasználatlanul hagyunk, az egész hazának nagy vesztesége. Nemzeti létünk olyan örök élet-halálharcz, melyben tulnyomó ellenségek ellen kell védenünk minden talpalatnyi földünket, egy termopylai szorosban vagyunk, hol mindnyájunknak a hősies erőmegfeszités példáját kell nyujtanunk. Oh ha az apák csak egyetlen nemzedéke értette volna meg a népnevelés nemzeti fontosságát, mennyivel szilárdabb volna nemzeti lételünk, mily kevéssé aggasztanának azok a kérdések, melyek ma Európában a nemzeteket szétbontják és az államok összetartozását aláássák. Mi kegyetlenül lakolunk az apák mulasztásáért. Ez okozta, hogy nem állunk, mint nemzet, melynek minden tagját egységes nemzeti öntudat hatja által.

(Vége köv.)

MEGYEI ÉS KOZSÉGI ÉLET.

* **Hirdetmény.** Szolnokon, a sorozás, 1882. évi márczius hó 1, 2 és 3 napjain a város közházánál következő sorrendben fog megejtetni: márczius 1-én elintéztetnek a felszólamlások, továbbá elővezettetnek az első korosztályuak közül az 1—100 sors számuak; márczius 2-án elővezettetnek az első korosztályból hátramaradottak, továbbá a második korosztályuak mind, végül a harmadik korosztályuak közül az 1—50 sorsszámuak. Márczius 3-án elővezettetnek a hátramaradt harmadik korosztályuak. Minélfogva felhivom az 1862., 1861. és 1860. évben született védköteleseket, hogy a sorozáson megjelenni kötelességüknek ismerjék. A védkötelesek névsora a városháza falán ki lévén függesztve, mindenki által megtekinthető. Bővebb felvilágositást nyujt ez ügyben a városi jegyzői hivatal. Szolnok, 1882. febr. 9.

Scheftsik István, polgármester.

Báli tudósitás.

Az 1882. febr- 4-én a megyeház nagy termében megtartott koreselyázó egylet bálja a legsikerültebbek közé számitható.

A közönség fél 9 órakor kezdett gyülekezni. A bálanya Hajdu Sándorné urnő, igen gazdag piros atlasz uszályos ruhában jelent meg, háromnegyed 9 órakor, a kit a rendezőség a terem ajtajában várván, egy gyönyörü virágcsokorral lepett meg s a terembe lépte alkalmából a zene indulót játszott, miközben a közkedvességü bálanyát a számára elökészitett divánhoz vezették s a rendezőség nála tisztelgett.

Pont 9 órakor megpendült ismét a czeglédi czigánybanda vonója alatt a húr, mikor is a rendezőségen az eddig észlelhető lehangoltság eltünt s helyét a fiatal tüzes jókedv foglalta el; járták a csárdást szivvel-lélekkel. A nyitány-csárdás után jött az első négyes, s Kerekes Géza ur, vezény taps ütése sorakozást parancsolt s az első négyest 26 pár táncolta. Igen sikerült volt a füzértáncz is, melynek 5 órakor lett vége, utána a csárdás világos virradtig tartott s ugy szólván a reggel hajtotta ágyba a fiatalságot, kik magukat már a jégen edzve, sóhajtva mondták „bár csak ez az éjszaka, három napig tartana."

A szépnem közül nem ismertünk mindenkit, s igy megbocsájtják, ha nevükkel nem szolgálunk, nehogy neheztelést vonjunk magunkra az ismeretlenek mellözésével.

A szép öltözékek igen sokat vesztettek az által, hogy a terembe alkalmazott lámpák nem eléggé világitották meg a termet s igy jövöre ily fényes bál alkalmával ezt a t. rendezőség orvosolni törekedjék, nem különben pár nappal a termet hamarabb fütesse be és a női öltözdét közvetlen a teremmel hozza összse, mivel igen sok betegség kutforrása származhat ama hideg folyosótól, mely az öltözdét a teremtől elválasztja; végre kérjük a táncoló ifjuságot, szokják el attól, hogy csárdás alatt — daczára annak, hogy a terem tulsó oldalán is igen jól hallani a zenét — egymást letiporva, furódnak a czigányhoz; ezt csak is Szolnokon lehet tapasztalni, innen származott az, hogy a hölgy-közönség ruhája az első csárdás alatt is már igen sokat szenvedett. A kik magukat a jégre nem akarták csalni, igen sajnálni fogják, hogy legalább eme kedélyes estén nem igyekeztek a jégpártoló közönséget megismerni, mivel ez ugy is rövid farsangon ily kedvesen aligha fogják az estét tölthetni. Ne csüggedjen az ifjuság, a mielőbbi viszontlátásig

„Egy idegen."

HELYI HIREK.

— **Mezey Ernő**, országgy. képviselő úr szives volt az e hó 2-án, a szolnoki ipartársulat helyiségében tartott, nagy tetszéssel fogadott és minden tekintetben kitünőnek mondható felolvasását rendelkezésünkre bocsátani. Sietünk tehát azt t. olvasóinknak mai számunk tárczarovatában bemutatni.

— **Felolvasás.** Szontágh Jenő úr, lapunk munkatársa, e hó 12-én, vagyis ma délután 5 és fél órakor az ipartársulat helyiségében felolvasást tart: „A modern házasságokról."

— **Beküldetett.** Nyilatkozat. A „Lehel-Kürt" f. hó 4-iki számában „Hol vagytok konstablerek" czimü ujdonságot tett közzé, melyet valóban „megbotránkozással" olvastam nem csak én, de mindenki, a ki — a nevezett lap kivételével — a Cs. R. ur megtámadtatásáról jól értesült. Ez a lap minden lében kanál akar lenni, de még erre sem alkalmas. Bizonyitja ezt hivatolt ujdonsága is; mert egy helyi közlönytől, ha többet nem, annyit mindenesetre elvár mindenki, hogy a helybeli hireket biztos tudomás után, alaposan tegye közzé s ne hasból szerkesztődjék. Mert nem igaz, hogy azon köztiszteletben álló ur a Horánszky-gyógytár elött lön megtámadva, hanem a Kis-pék és Krentzer-féle ház közén. Az pedig, hogy konstablereink korcsmákban és pálinka házakban töltenék el idejüket kötelességük teljesitése helyett, szintén valótlan. Ök kötelességüket eddig pontosan és kifogástalanul teljesiték, és velök az az eredmény, a mit három emberrel ilyen kiterjedt és rendkivül nagy forgalmu városban elérni lehet, el is éretett. Én azt hiszem, hogy minden elfogulatlan ember elismeri azt, hogy utczai megtámadásoknak bárhol és bárki ki van téve anélkül, hogy ezért a rendőrséget okolni lehetne; jelen esetben pedig annál kevésbé lehet okolni, mert Fridvalszky Kálmán alkapitány a rakonczátlankodókat még a tett szinhelyén elfogta. — Ideje volna, hogy a „Lehel-Kürt" szerkesztője arról a régi rosz szokásáról, hogy csak súgó után tud valamit, azt is roszul — leszokjék és vagy jobb súgót szerződtessen, vagy jobban tanulja meg szerepét, mert ellenkező esetben ki lesz téve annak, hogy a „lámpaláz" az élet szinpadán is erőt vesz rajta, és borostyán helyett — szalma koszorút arat. Hegedüs Béla, főkapitány.

— **Farsang.** A jótékonyság kiapadthatlan, s igy minden farsang meghozza a maga különnemü jótékonyczélu mulatságait. Az egy főváros akad fönnéha s a rendezők, meg a hölgyek olykor nem tudják, hogy mire táncoljanak. Igy jön létre aztán az a dilemma, hogy egy-egy nagy szerencsétlenség valódi szerencse lesz a rendezökre. Megmenti öket a fejtöréstől. Hiába, ma már a jótékonyságnak is divatnak kell lenni. Igy pl. a szegedi vagy a bécsi katasztrófa egész özönét hozta létre a mulatságoknak. Városunk nincs hijában a czéloknak és a mi most készülöben van, nem is mindennapi. A farsangot mint tudjuk a főispán tiszteletére rendezett mulatság zárja be. Másnap pedig az iparos ifjuság egy batyubálat rendez az alakulandó „iparos ifjuságiegylet" javára, melyre a meghivók e héten küldetnek szét.

— **A szolnoki kath. nagygymn. ifjuság** által f. hó 16-ára tervezett s már-már hir szárnyára kapott „Jótékonyczélu hangverseny" a közeledő főispáni beigtatás s azzal egybekötött megyei ünnepélyek következtében, f. év april 16-án fog megtartatni. Miről a nagyérdemü közönséget tisztelettelteljesen tudósitja a rendező bizottság.

— **Meghivó.** „A szolnoki járás tanitó köre" f. évi február hó 16-án, csütörtökön, délelött 9 órakor, a belvárosi fiu-iskola helyiségében rendes gyülését tartja, melyre a kör t. tagjait valamint a tanügybarátokat tisztelettel meghivjuk. — Tárgysorozat: 1. „A kisdedóvó-intézetek viszonya az elemi népiskolához" czimü értekezés, Mihálka Krisztina kisasszonytól. 2. Netalán beadandó inditványok tárgyalása. — Kelt Szolnokon, 1882. évi február hó 8-án. Vass Alajos, s. k. kör-elnök, Szontágh Jenő, s. k. kör-jegyző.

— **Egy szerelmes pár története.** Egy akrobata társaság utazott a napokban Szolnokon keresztül, s útközben az igazgató szép fiatal leánya, aki egy társulati tagba volt szerelmes — szive választottjával, a társulat kapufélfájától búcsút vett, s vigan turbékoltak világgá mentükben. A bús atya azonban Szolnokra érve, jelentést tett főkapitányi hivatalunknál, s csakugyan a nyomozásra kiküldött pandur Karajenőn meglepte a szerelmes párt s a leány visszaadatván atyjának, most a vándorkocsiban elmélkedik kalandja fölött.

— **Szerencsétlenség.** E hó 5-ikén az ujváros alatt több gyermek csuszkált a Tisza jegén. Négyen beszakadtak, kettőt sikerült a szemtanúknak kimenteni, kettő azonban menthetlenül alámerült.

— **Balesetek.** Könnyelmüségből történt két baleseteről értesitenek bennünket, melyek könnyen végzetesekké válhattak volna az illetőkre. F. hó 7-én ugyanis egy, a helybeli gymnasiumot látogató tanuló a Tisza jegére ment csuszkálni s nem ügyelve arra, hogy a Tisza jege még nem oly vastag, hogy egy embert elbirna, mindaddig csuszkált, mig a vékony jég alatta betört és ő a vizbe zuhant. Életének megmentését lélekjelenlétének köszönheti, hogy t. i. a neki segitségül nyujtott deszkadarabot megragadhatta és egy, a hálállal küzdő ember erőmegfeszitésével fölkapaszkodott a deszka darabra, melynek segitségével nagy nehezen sikerült is a könnyelmü fiatal embert a partra huzni. Azonban ez eset — mint a következmény bizonyitja — a többi csuszkálni vágyó fiatal embereknek nem intő, hanem utánzásra buzditó például szolgált, mert már másnap ismét csuszkáltak többen a Tisza jegén mindaddig, mig a csuszkálók közül egy a VI. osztálybeli gymn. tanuló alatt a jég be nem szakadt. Ez is csak nehezen vergődhetetett a partra, melyet az elemekkel való hosszas és fáradságos küzdelem után teljesen átázva és a hidegtől dideregve szerencsésen el is ért. Igen kivánatos volna, hs a gymnásiumi igazgatóság saját tanulói előtt ujból, a rendőrség pedig az egész városban kihirdetné, miszerint a Tisza jegén való csuszkálás vagy járás-kelés szigoruan tiltatik.

— **Adler Adolf** úrnak, a „Gólyához" czimzett korcsma tulajdonosának kedves leányát, Jankát e hó 7-én vezette oltárhoz Breuer József, kenderesi kereskedő. A zsufolásig megtelt izr. templomban tartott esketési ünnepélyt kedélyes vacsora és táncz váltotta fel, mely a legfesztelenebb jókedvben kiviradtik tartott. Áldás és szerencse kisérje az uj párt!

— **Bajlós Bertalan**, táncztanitó, az e hó 21-én tartandó bálra az ifjuságot a 6 lépéses keringöre megtanitani ajánlkozik, mivégből nevezett ur hajlandó külön órákat adni.

— **Hibaigazitás.** Mai számunk tárcza czikke czime alá febr. 5. tévesen csuszott be nehány számba, febr. 2-ika helyett.

— **Haffner és társai nyomdájában egy jó házból való fiu — előnyös feltételek mellett — tanulóul azonnal felvétetik.**

MEGYEI HIR.

— **Beniczky Ferencz főispán ur ő méltósága** folyó hó 19-én délelőtt 11 órakor Szolnokra, a megye székhelyére vonulván, másnap, azaz február 20-án, délelőtt 10 órakor rendkivüli megyei közgyülés fog tartatni főispáni székébe leendő beiktatása végett. — Ugyan ezen közgyülésben fog ő Felségének életnagyságú arczképe lelepleztetni, a megyei javadalmazás iránti javaslat tárgyaltatni, és az 1881. évi 53. t.-cz. 1. szakasza alapján Békésmegyéből megyénkbe bekebelezett Bánréve pusztának közigazgatási tekintetben- és országgyülési választó kerületbeni beosztás végetti intézkedés hozatni.

A közönség köréből.

Tisztelt szerkesztő úr!

Mióta Szolnok város karóját leverték, nem hiszem, sőt az utóbbi 10 évi tapasztalat nyomán biztos állithatom, hogy nem volt e városnak adókezelési ügye oly rendben, mint most. E körülmény pedig senkinek másnak nem érdeme, mint Szévald Mihály adóhivatali főnök urnak, ki ez óriási s bonyadalmas ügyet ritka szakértelemmel és emberi erőt felülmuló szorgalommal rendezte és vezeti. Ezt el kell ismerni minden polgárnak, ki a sisifusi munkát mérlegelni birja.

Ezeknél fogva rendkivüli megütközéssel értesültem a napokban arról, hogy megyénk kir. adófelügyelője, városunk polgármesterével egyetértőleg, a fentisztelt adóhivatali főnök urat — a czélbavett azonnali felfüggesztés helyett — fegyelmi vizsgálatba fogta azért, hogy bizonyos munkát eddig — munkaerő hiányában — be nem végzett.

Nem vonhatom kétségbe az adófelügyelő és polgármester urak idevonatkozó eljárási jogait, nem vitatom most eljárásuk inditó okait, csupán azon egyetlen körülményből hozom ezt t. szerkesztő úr engedelmével nyilvánosságra, hogy ez által felhivjam ez ügyre az igen tisztelt városi képviselő testület figyelmét, melyről szabadjon feltennem, miszerint alapos ok nélkül nem fogja a város egyik legbuzgóbb hivatalnokát senki privát passiójának áldozatul esni.

Szolnok, 1882. febr. 10.

Egy adózó polgár.

Irodalmi és müvészeti szemle.

II.

Makart „Öt érzéke."

Bár egy kissé késve, mégis nem tartom egész haszontalan dolognak, hogy a szenzációs német festőnek képző müvészeti csarnokunkban legutóbb kiállitott képéről, mely az „Öt érzék" czimet viseli, habár rövidke tudósitással ne szolgáljak.

E nagy termékenységü festőmüvésztől, mióta képzőmüvészeti csarnokunk nemes hivatásának mindinkább kezd megfelelni, csaknem minden évben van alkalmunk megláthatni egy-egy müterméket.

Tavaly nagy feltünést okozott „Diána vadászatá"-val, az idén pedig „Öt érzék" cz. kép cyclusa csalogatja az érdeklödő, nagyszámu közönséget. Képsorozat, a mennyiben az emberi érzékeket igyekszik külön egy-egy képen feltüntetni s igy, mint czime is utal, összesen öt kép van, melyek mindegyike, magában véve is befejezett egész, de a teljes osztatlan összhang csak az öt kép szemlélete után támad bennünk.

A tudományos világ a psichologia nyomán hat emberi, illetve állati érzést különböztet meg a höérzékkel együtt, de a közéletben s mindennapi használatban rendesen öt érzékről szoktunk szólani. Makart e köznapi elv mellett maradt.

Az első kép egy felénk hátat fordító, teljesen meztelen, szöke nőt tüntet fel, bal vállán karjával egy szintén szöszke gyermeket tartva. Hátterül vadon hely, sürü lombozatu, fák szolgálnak. Ez a tapintás.

Jobbra foglal helyet mellette a hallás. Susogó nádasban figyel egy rőt haju félmeztelen nő, jobb kezét füléhez illesztve.

Utánna sorrendben jön a látás. A legszebb szőke nő, ki tudatával bájainak kaczéran nézegeti magát a kezében levő tükörben. A nő arczának üdesége mellett különösen a haj gondos fonása, csinos diszitése vall mügondra. Általán véve a legtetszetősebb s legszabályosabb képe Makartnak az „Öt érzék" közül épen a látás.

A látás szomszédja a szaglás. A forró délöv növénydus vidékét varázsolja elénk a müvész; a széles levelü pálmák, acalea s más délövi növények sürü ág-bogaitól alig látjuk a sötét kék eget. Dusan virágzik a rózsa is, melynek kellemes, bóditó illatját alig győzi magába szivni egy Éva costumü szöke nő.

A sorozatot, mint legvégső, az izlés képe zárja be. Ugyanaz a vidék, mint az előbbi képen, csakhogy öszies jelleggel, érett pirosló gyümölcsökkel terhelt fák sárguló levelekkel. Egy szöke nő tartja a gyümölcs szüretet, közbe-közbe megizlelve a csábitó almákat, körtéket. — E kép már festésénél fogva is megfelelöleg helyezendő el a többivel szemben. A hallás, látás és szaglás képein levő nők felénk mind arczczal állanak, mig a tapintás és izlés képeinél azt a változatosságot tette a müvész, hogy felénk háttal fordulva festette öket s igy ha a tapintás nyitja meg a sorozatot, a symetria kellékeinél fogva az izlésnek kell berekeszteni, minthogy amannak pendantja.

Ha már most az összhatást nézzük. melyet a képek együtt gyakoroltak. félreismerhetlenül jut eszünkbe Makart roppant előszeretete a festészetben a meztelen és — szőke nő alakok iránt. A mi azonban a hatást illeti, az koránt sincs oly nagy, mint a minőt akár „Diána vadászatával“, akár „Romeó és Juliával“ vagy a „Fürdőben“ és más képeivel aratott. — De nem is csoda. Makart oly abstract dolgokat érzékiteni, melyeket szorosan véve csak hatásukból ismerünk. sőt még igy is sok akadálylyal kellett a művésznek megküzdeni, hogy czélját érhesse. Mert hiszen minden előzetes felvilágositás nélkül ki fogja az első pillanatra megmondani. hogy pl. a vállán gyereket tartó nő a tapintást jelképezi. nem fogja-e inkább azt hinni, hogy Makart egy csinos szőke nőt akar előttünk feltüntetni. talán egy boldog anyát, ki gyermekével mulat. Egy szóval maga a főczél nem tud határozottan előtérbe lépni. nem képezi a festmény központját, hanem nagyon is másodlagossá válik.

Hanem azért ismeretes fegyverét — a hatalmas szinezési képességét s az olykor bizarr eredeti inventióját — itt is sikerrel villogtatja s épen ez az, a mi annyi nézőt vonz és hódit. Másik hatalmas vonzó erő még az a realisztikus irány, melynek Makart a festészetben csaknem oly kiváló mestere, mint Zola a költészetben: vagyis, hogy a mai nagyon is anyagias világ szája ize szerint való festmény ciclus az „Öt érzék!“

Irodalom és művészet.

— **Mehner Vilmos** kiadásában legujabban megjelentek: „A föld és népei“ nagy mű 53—56 füzetei. Ára egy füzetnek 30 kr. Feleslegesnek tartjuk e művet egyébbel ajánlani, mint azzal, hogy e nemben egyedül áll a magyar könyvpiaczon, s hogy György Aladár jeles irónk buzgalommal szerkeszti azt s állitja össze. A tősgyökeres magyarossággal, élvezetteljes irálylyal irott, száz meg száz képpel illustrált népismertető füzeteket nélkülözhetlenné teszi az, hogy különös tekintettel van a monarchiára s leginkább Magyarországra. Az egész mű több mint 600 képpel van diszitve. A jelen füzetek Kelet-Európával, továbbá Portugalia, Spanyolország, Francziaország, Olaszország, Nagy-Brittania, Irland, Svéd- és Norvégország viszonyainak beható ismertetésével foglalkoznak. Szerző tárgyilagosan méltatta mindenütt a legujabb eseményeket, politikai változásokat is.

— **Ugyanannál** a lelkes kiadónál jelent meg a „Képes Világtörténet“ 63, 64. 65 füzete (IV. köt.) E mű nagy keresletnek örvendett eddig s remélhető, hogy a magyar közönség részvéte ezután sem apad iránta, mert páratlanul áll nemcsak bősége, s a feldolgozott anyaghalmaznál fogva, hanem azért is, mert számtalan a szövegbe nyomott képpel, aztán műmellékletekkel van ellátva. Nemcsak világtörténelem ez, de culturhistoria is, felölelvén nagy vonásokban a művészet történelmét is. A most megjelent füzetek az angol történelem felette érdekes korát (angolszáz foglalás, a normannok) tartalmazzák; ezen kivül az utolsó Karolingiak (Németország) történetét. A 64. füzetben veszi kezdetét a „Honfoglalás és a magyar királyság megalapitása“ czimű fejezet. A szerző (dr. Molnár Antal egyetemi tanár) nagy buzgalommal hordott össze mindent, amivel nemzetünk e szép korszakát megvilágithatta. Ára egy füzetnek csak 30 kr. Mindkét mű megrendelhető Mehner Vilmos kiadónál (Budapesten, papnövelde-utcza 8. sz. a.)

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

NIYLTTÉR.

Stefanovics Alajos

vegye tudtul a következőket. A „Lehel-Kürt“ jan. 28. számában adott nyilatkozata végén kijelenté, hogy többé nem válaszol. Ember tesz fogadást, eb, aki megtartja — mondja a magyar példaszó. És ime: a mondott lap febr. 4. számában csakugyan előállt ez ember nevével, és ahelyett, hogy befogná a szecskarágót, ismét kotyog. Tehát maga magát is meghazudtolja.

No de ha mondaná is neki valaki, hogy a kofanyelveléseket ő irja saját neve alatt, bizony ezt maga sem hinné el, mert ő is ugy van az ujságba való irással, mint az oláh, akit kérdeztek: tud-e hegedülni? s azt felelé: „Meglehet, de még nem próbáltam“; vagy mint a palócz, ki váltig nézte a kulacsot, hogy saját, pedig hát kenyér. Akinek tehát nincs szerencséje az igazmondáshoz, az az ujságba is hazugságokat ir, vagy irat, pénzen fogadott vagy fogadatlan prókátorral, akinek különben szintén meg van a maga fizetése.

És mit kotyog? Azt, hogy én ajánlkoztam arra, miszerint inditson sajtópert Szathmáry ellen. Micsoda zagyva beszéd ez ujságban? Van ennek értelme? „Ne conditor ultra tortam.“ Ha azonban ön azt akarja mondani, hogy én ajánlottam volna önnék azt, miszerint Szathmáry ellen inditson sajtópert, vagy ajánlkoztam volna önt perben képviselni: ugy ez nyilt hazugság. Én senkinek nem ajánlkoztam s nem ajánlkozom soha, hogy ügyvéde leszek. Neki sem ajánlkoztam, sőt ő mondá: „miért törölt Szathmáry czikkében, hadd lett volna belőle sajtóper.“ (Ipsissima verba.) Akinek tetszik, ügyvédeül vall, akinek nem tetszik, máshoz fordul. Mint ügyvédnek és becsületes embernek elvem csakis ez lehet. Tehát velem szemben is hazudik.

És rebacholást emleget és kabátlehuzást tételez fel rólam, mert bizonyosan magából indul ki. Aki engem ismer, pedig igen sok ember ismer, az szánólag mosolyog a fa-fejből eredett ama gyanúsitáson. Mert hát ki miben bünös, abban gyanus.

Tehát ez az ember köztudomásu ténynyel szemben is hazudik.

Ennélfogva az ellenem szórt ocsmány hazugságokat komolyan visszautasitom, s kijelentem Stefanovicsnak azt, hogy mondja meg annak az uri embernek, akit ő a katlanjába bujtatott s onnan öltögeti nyelvét a „Lehel-Kürt“-be, miszerint a Stefanovics név alatti közleményeket nem tartom érdemeseknek továbbra is a — tintafogyasztásra.

Pásztor Ferencz.

HIRDETMÉNYEK.

Kerestetik egy lakás, 4 szoba, 1 konyha s kamrával Szt. György napra. Értekezhetni e lap szerkesztőjével.

3—2

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bränerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Brännerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinsky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellbetegségeknél lesoványodás és a hidegleléssi hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Vrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Némau Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a valódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—2

A t. közönség szives figyelmébe ajánlom a

gyógyszertáramban

mindig készletben levő mindenféle (már a legujabbak is)

bel- és külföldi különlegességeket

(Spăcialitäten)

úgy az illatszerészet körébe tartozó

pipere czikkeket.

Jelen idény rövid kivonata.

Köhögés és mellbetegségek ellen a különféle SZÖRPÖK, OLAJOK

a legtisztább **csukamáj-olaj,** tokocskákban is. **cukorkák,**

ugy a HOFF-féle maláta,

EGGER növényi mell- stb. a legkitünőbb teák.

Fagyás ellen egyedüli **kenőcsöm, tyukszem és szömölcs irtóm,** fogcseppek, fogszivarkák, fogpaszták. fogporok és szájvizek mindenféleségben.

FORTHY-féle hirneves sebtapasz,
LIEBIG-féle húskivonat,
NESTL-féle gyermektápliszt,
MOLL-féle sósborszesz

stb. s igy a különféle betegségeknek legbiztosabb különlegességei, nem zárva ki a nélkülözhetlen gazdasági szereket sem.

Illatszerek a legdúsabb választékban mind a legfinomabbbak s eredeti üvegekben tetszés szerinti illatokkal.

Szappanok, igy Essbouquet, viola, toilett, keserü mondola, glycerin szappan mindenfélesége stb.

Arczporok: közte a Poudre Serail, Blaháné kedvencz arczpora, Poudre de Riz pufferlel, Párisi hölgypor stb.

Hajolajok, hajkenőcsök, viaszkpomádék mind a legfinomabb tetszés szerinti illatokkal, **Glycerin Créme, toilett Glycerin, mosdó vizek, arczkenőcsök, szeplő és börfoltok ellen stb.**

Orvos és szülésznői eszközök:

Anyaméh fecskendők zinüveg és gumiból, anyaméh koszorúk, csecsboriték, ecsetek, szemecset, torokecset, Inhalatio apparat, Irrigateur igen diszes a szükséges mellékcsövekkel, klystier fecskendők, nadály felrakó üvegek, Lapis tartó tokkal, sebfecskendők különféle nagyságnak üveg és zinből, szembecseppentő üveg, szoptató üvegek egyszerü s angol, suspensorium, tejszivatók gummi balonnal, stb.

Mindenféle kötszerek és gyapotok.

Terjedelmes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. Vidéki megrendelések, csomagolás felszámitás nélkül postai uton azonnal teljesittetnek.

CSÉPA, Jász-Nagykun-Szolnokmegye, 1882. Január 1-én.

CZIBULKA GYULA,
gyógyszerész, s az „Őrangyalhoz“ czimzett gyógytár tulajdonosa.

6—6

„HAFFNER SÁNDOR és Társai“

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

állittatott fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan műizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 8.—270. Szolnok, 1882. február 19-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb díjak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott Pásztor Ferencz köz- és váltó-ügyvéd irodájában; Makray László ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldöit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Gymnasiumunk kath. jellege.

(—e—) Valamely nyilvános intézet jellegét kétségbe vonni annyi, mint azt alapjában megingatni.

Ezt látszik tenni e becses lap 6-ik számában megjelent vezérczikk igen tisztelt irója is, midőn sorai második részében többek között igy nyilatkozik: „De a város közönsége sem tekintette e gymnasiumot kath. jellegünek.“

Bocsánatot kérünk, de ezt szülővárosunk érdemes közönségéről feltételezni nincs elég lelki erőnk, mivel tudjuk, hogy város atyáink közül jelen gymnasiumunk kath. jellegét, keletkezése első pillanatától fogva, a jelenkorig nem vonta kétségbe soha senki; de nem is lehetett, mert — mint alább lesz elég alkalmunk erről közelebbről is meggyőződhetni, intézetünk kath. jellege mellett oly fölséges tények tanuskodnak, miszerint azok előtt minden honpolgárnak meg kell hajolnia.

Hogy a gymnasium tanügyi bizottságába a t. közgyülés a szabályrendelet által meghatározott minimum helyett husz városi képviselőt beválasztott, az iránti roszalásunknak már adtunk kifejezést; de hogy abba a kath. vallásún kivül reform., evang. és izraelita is beválasztatott, ez idő szerint semmi kifogásunk sem lehet, mert tudjuk, hogy a vallás-felekezeti különbség nem zárhatja ki a képességet, melyet egy bizottmányi tagban feltételezünk, sőt megkivánunk.

Ennyiben osztjuk a t. czikkiró ur véleményét; de abban nem oszthatjuk, mintha ezzel a t. közgyülés kétségbe vonni óhajtotta volna a pártfogása alatt álló kath. tanintézet jellegét s pedig azért nem, mert ezáltal a t. közgyülés csak méltányolni óhajtotta amaz áldozatkészséget, melyből kifolyólag városunk érdemes polgárai, vallás felekezeti különbség nélkül, a közérdekü ügyeket elintézni törekednek s nem görditenek akadályokat ama subventiót illetőleg sem, melylyel a tisztán kath. alap után bejött összegen felül intézetünk évenkint kisegittetik.

Ez lehetett, nézetünk szerint, a t. közgyülés eljárásának mozgató ereje.

De talán ezen évi subventió alapján mondhatta czikkiró ur a fennebbi nyilatkozatot? Ezt nem hihetjük, s ha igen ugy tévednie méltóztatik, mert nem szabadna felednie azt, miszerint mindig az alap után neveztetik bármely intézet kath. vagy ref. vagy izraelita jellegünek.

De meg aztán nem szabad felednie azt sem, hogy a subventiót is nagyobb részt kath. honpolgárok által fizetett pótadóból fedeztetik.

Mennyiben jogosult ez állitásunk, szolgáljon bizonyitékul szülő városunkban fellelhető összes vallás-felekezetek 1881-ki statistikája.

Ebben azt olvassuk, hogy itt a legközelebb elmult évben 14060 róm. kath., ágost. 40, helv. 290, görög nemegyesült 12, izraelita 830 volt. Tehát mig róm. kath. 14060, addig a más felekezetüek száma összesen csak 1172, és igy csaknem 14-szer több városunkban a róm. kath., mint a más vallásfelekezetüek összesen.

E statistikában tárgyunkhoz ujabb érvet találunk s pedig azért, mert — feltéve, de meg nem engedve — ha gymnasiumunk egyedül a város kegyéből állana is fen, ha egyedül a mindnyájunk által fizetett pótadóból fedeztetnék is kizárólagosan az intézet összes költsége: még akkor is tulnyomóbb számu róm. kath. adófizető lévén, mint más vallásu: sokkal több joggal kivánhatná nézetünk szerint a róm. kath. felekezet, hogy az általa fizetett, sokkal több pótadóból fedezett intézet róla neveztessék el róm. kath. jellegünek.

Ezen jogát a róm. kath. felekezet még eddig azért nem vetette latba, mert ennek szükségét nem látta, tudva azt, hogy a kath. jelleg mellett a tények beszélnek.

Jelen kath. tanintézetünk alapittatott 1835-ben. A nevezett évben nt. Dubecz Tamás helybeli szerzetes főnök inditványára a város és a szerzet közt megállapodás jött létre; ennek értelmében a nevezett szerzetes házfőnök a rend főnökével megbeszelve a dolgot, a szerzet nevében megigérte, hogy jelen gymnasiumunkat minden beruházásával együtt a kolostor költségén fogja eszközölni, a város által felajánlott közmunka segitsége mellett. Ugy is történt.

E végből a szerzet 4500 frtos kölcsönt vett fel, a melyet a szerzet ugy fizetett ki, hogy a tanárok tiszteletdijján kivül járó összeg mindaddig le lett tartóztatva, mig a nevezett összeg tisztázva nem lett. Ezen kölesönhöz a kolostor házi pénztárából 550 frtot ajánlott fel, azokivül fundust adott.

Igy épült a maig fenálló gymnasium, vagyis a szerzetesek áldozatkészsége folytán!

Ezeken kivül az intézet alaptőkéjének megalkotására adományaikkal járultak még az akkori kalocsai érsek; váczi, nagy-váradi és Dersik János püspök és főt. káptalanok. A nagy-abonyi uradalom száz foriutnyi termesztményen kivül 100

TÁRCZA.

A népnevelés nemzeti fontossága.

(Felolvastatott a szolnoki ipartársulatban, febr. 2.)

(Vége.)

De ha van nemzedék, melynek mulasztást elkövetnie nem szabad, ugy mi vagyunk az. Mi előttünk a Sybillák utolsó könyve? Mi a nemzeti politikának első része? A népnevelés. Mi a második része? Ismét a népnevelés. Mi a harmadik része? Mindig csak a népnevelés. A mi jelenlegi alkotmányos viszonyaink között alig is van a törvényhozó és politikai munkásságnak még egy mozzanata, mely azt a megnyugvást adhatná, hogy nemzeti érdek szolgálatában történik. A mai magyar államnak nincs is más semmi hatásköre, hol mintegy valódi állam, függetlenül müködhetnék egyedül önczéljait tarthatná szeme előtt. Alkotmányunk a legfontosabb nemzeti érdekek rendelkezését megvonja tőlünk, a hadsereg, melyet legnagyobb áldozatainkkal kell fentartanunk, szellemre és nyelvre idegen, nemzeti létünkkel ellenséges eszméknek megtestesitése, gazdasági szerződéseink országunkat gyarmati viszonyra kárhoztatják, még a törvénykezésben és a közigazgatásban is idegen befolyásnak teremtünk eszközöket. Mi maradt hát egyéb nekünk, hogy a magyar államot erősitsük, és a magyar nemzet jövőjét biztositsuk, mint a nemzeti köznevelés. A jelenlegi nemzedéknek már más létjogot sem tulajdonithatunk, csakhogy egy következő olyan nemzedéknek váljék vetőmagjává, mely képes lesz az állami életnek minden nagy feladatát teljesiteni. Ezt a közoktatás és a népnevelés által lehet csak teljesitenünk. Nem tudom feltétlenül elfogadni, a mit egy angol szónok állitott, hogy egyedül a sajtószabadsággal minden más elvesztett szabadságot visszalehet hóditani, de inkább fogadom el azt, hogy el lehet nyomni a nemzeti érdeket minden téren, egyedül a köznevelés terén maradjon épen a nemzeti érdek uralma, és akkor, ha csak egy nemzedék idejét tudtuk szabadon felhasználni, a nemzeti érdekek felsőbbségét, minden téren vissza tudjuk hóditani. Vajha mindazok, kik a nemzet ügyeit intézik, legalább ez egy ügyben átéreznék a reájuk háramló felelősség egész sulyát, az ország helyzetének komoly tanulmányozásából mindnyájan felfognák, hogy további mulasztás a magyar államéletet ezzel a nemzedékkel kettémetszheti, viszont élénken lelkök elé idéznék az uj Magyarország ragyogó képét, melyet még a nemzeti köznevelással megteremtenünk lehet. Ez a tér a hazafias akaratnak utolsó próbája, mert itt sem törvényhozás korlátoltsága, sem az opportunitás tekintetei nem állhatnak utunkba! Itt mentség nem létezhetik.

Azért nagyon helyén van, hogy mérlegre vessük mindazt, amit közülünk mindenki a nemzeti nevelés munkájában teljesithet. Az első és legnagyobb feladatot kétségtelenül az államnak kell magára vállalnia. Senki sem tagadja ma már az államnak teljes jogát arra, hogy az ország minden fiának iskoláztatásáról kényszeritően is gondoskodjék és a köznevelés minden ágazatában a legfőbb felügyeletet gyakorolja. Ma a nevelésnek legfőbb czélját nem abban keressük, hogy az emberek lelkiüdvét biztositsuk, mint az a középkori egyház nevelésének alapelve volt, ma a neveléssel első sorban azt kivánjuk biztositani, hogy az ország lakosai faj és vallás különbség nélkül, de minden nyelvi eltérésen tul is hü hazafiakká és jó polgárokká váljanak, magukat egyformán a nagy nemzeti közösség tagjainak érezzék. Az államnak jogában van minden gyermeket az iskola látogatására kényszeriteni, csak ugy mint jogában van minden polgárát az ország megvédésére kötelezni. Az államnak jogában van felügyelni arra is, hogy bárki kezében legyen a nevelés, megfelel-e azoknak a czéloknak, melyeket az állam rendeltetése kitüz. A mi törvényhozásunk megvalósitotta az általános tankötelezettség elvét, gondoskodott az állam kellő felügyeletének módjáról is, és én őszinte hittel akarom kijelenteni, semmi okot nem találok rá, mintha ez irányban törvényes intézkedéseink helyességét kifogásolni kellene. Azt is megköveteljük, hogy a nemzeti nevelésről lehetőleg az állam közvetlenül gondoskodjék, maga állitson iskolákat és képezze ki a hozzávaló tanitókat. Még csak azt a kifogást sem teheti az állam, legyen bármily szomoru államháztartási viszonyok között, hogy az iskolák állitására pénze nincsen. A közoktatás terén megtakaritás még pillanatra sem létezik. A mit elvonunk az iskoláktól, azt börtönökre és fegyházakra kell kiadni, azt busásan megfizetjük abban is, hogy a kiket védazolgálatra behivnak, sokkal több időt kivánnak katonai kiképzésökre, sőt határozottan ezt a számlát befolyásolja az is, hogy nevelés hiányában a munkás osztályok keresetképessége sokkal kisebb. De a világért sem akarom azt mondani, hogy a nevelést egészen az állam kezébe kell adnunk. Már azt sem szabad megengednünk, hogy az állami hatalom a tanitókban csupa tőle függő eszközöket nyerjen. Sehol sem tanácsos ez, a mi viszonyaink között legkevésbé. Mi volna ez egyéb, minthogy a tanitókban egy kész kortes hadsereget bocsátanánk a kormányok rendelkezésére, mely a nagy nemzeti czélokat önző pártérdekeknek rendelné alá, egyéni hazonért leghatásosabban müködnék közre a nemzet szellemének állandó megmérgezésében. De másülönben is a nemzeti nevelés sehol sem vehet élénk lendületet, sehol sem virágozhatik és nem érlelhet üdvös gyümölcsöket, hol maga a társadalom nem érdeklődik a közoktatás ügye iránt. Pedig az állami monopolium okvetlenül azt eredményezné. Nagyon kell vigyázzunk, hogy az állam tulságos gyámkodása valahogy a népet közönbössé ne tegye a nevelés ügye iránt. Még a pénzsegélyezésben is azt kell kivánnunk, hogy az állam egyedül ott lépjen közbe, hol az feltétlenül szükséges. Tapasztalás bizonyitja, hogy az állami segély nagyon hamar kiszáritja a magánjótékonyság forrásait. Nemzetünkben ugy is nagyon elhatalmasodott már az a vészes hajlam, hogy mindent az államtól vár.

frttal, Ürményi, magyar révpartok kormányzója. Sztankovics esztergomi kanonok, Szolnok város környékén lévő kath. plebaniák, lelkész- és segédlelkészei: Bajsai Vojnics Máté, Gáttaji Gorove László táblabiró, Rakazi és Kötelki akkori jegyző urak, Rékas helység buzgó kath. hivei s egyéb kath. jóltevők: összesen 995 frt 40 krral.

Ezen összeget is egy szerény szerzetes névszerint Dubecz Tamásnak köszönhetjük, ki nem kimélve a fáradságot, minden kinálkozó alkalmat megragadott s nem egyszer kellemetlenségeknek vala kitéve, mig a nevezett összeget összekoldulhatta.

Nem kevéssé érdemli figyelmünk, hogy ezeken kivül a szerzet a válságos időben több évig a szó szoros értelmében ingyen adott igazgatót és tanárokat; de nem feledhetjük ki számitásainkból azt sem, hogy a nevezett intézet keletkezése első pillanatától fogva a jelenkorig szerzetesek vezetése alatt állott, sőt mainapság pedig azok is tanitanak s áldozattal, mert szeretjük remélni, miszerint az igen tisztelt czikkiró úr is kénytelen bevallani, hogy évi tiszteletdijjokkal fáradságuk méltányolva nem lehet.

A mely összeg a szolnoki hivők közös adományából folyt be, arra is rá lehet mondani, hogy katholikus hivők fillérei s ezt annál biztosabban merjük állitani, mivel hisszük, hogy a t. czikkiró ur tudja, miszerint 1835-ben alig vala még szülő városunkban más vallásfelekezetű, mint róm. kath.

Abban a meggyőződésben élünk, hogy az évi pótlék 1650 frt, nem nyujthat elég szolid alapot arra, hogy intézetünk katholicitását feladhatnók, tudva, hogy nem évi pótlék, hanem a 20,862 frt k a t h. a l a p u t á n n e v e z h e t-h e t j ü k c s a k i n t é z e t ü n k e t k a t h o l i-k u s n a k.

A város érdemes közönségének, beértve minden felekezetüt, igaz elismeréssel tartozunk s azért méltányoljuk azt azzal, hogy sietünk mindig a kath. jellegek kitenni a „városi“ elnevezést.

Hogy ez ellen az intézet igazgatója a jelen alkalommal vétett volna, abban az igentisztelt czikkirónak engednie kell, mert a polgármester ur évi jelentése kezeink közt van s abban a tudósitásnál a bevezetést ilyképen olvassuk: „A sz. Ferencz rendiek vezetése alatt álló v á r o s i kath. nagygymnasium állása“ stb.

Mindezek alapján bármint álljon is a dolog, jelen felsőbb tanintézetünk kath. jellegéhez, illetve elnevezéséhez teljes jogunk van.

A magyarság terjedése.

A magyarság terjedése érdekében folyamatban levő országos mozgalom iránt a magyar ajkuaktól lakott alföld népének nem szabad közönyösnek maradnia.

Minden egyesnek kötelessége azt erkölcsileg és értelmi befolyása által, a hol lehet, támogatni; a gazdagabbaknak pedig anyagilag is.

Más vidékeken egyletek készülnek alakulni, melyek nagyban és tervszerüleg fognak dolgozni, s a hazafiak áldozatkészségére számitanak e kimondhatlanul nagy horderejü nemzeti ügyben.

Nálunk egyelőre a névmagyarositás és magyar szellem terjesztése az, amire törekednünk kell.

Szolnokon a névmagyarositás érdekében a mult évben dicséretes mozgalom mutatkozott. Hittük, hogy a „raczkának“ csufolt Szolnok meg fogja szégyeniteni a „tősgyökeres“ Jászberényt, hol száz meg száz tót és német nevü család van, s a közszellemet felrázni lehetetlennek látszik, s csak szórványosan akadnak, akik nevöket változtassák, söt eddig csak ketten változtatták!

Hanem — ugy látszik — a mozgalom Szolnokon is szalmatüz volt.

Pedig szükség volna rá.

Ime előttem van a „Jász-Nagykun-Szolnok“ egy száma. S ez egy számban a következő m a g y a r családnevekkel találkozunk:

Gullner, Szoretics, Illgen, Adler, Ratics, Steigenberger, Deutsch, Kreutzer, Kremmer, Krausz, Hay, Neugebauer, Lechner, Schwartz, Marek, Szüsz, Kreutzberger, Kinczler, Haffner, Gruber, Szontagh, Wondra, Havlicsek, Benitzky, Stefanovics, Scheftsik, Czinóber, Czibulka, Ledniczky.*)

Ha ez a legmagyarabb vidéken igy van, mit kivánjunk a felföldi tóttól? — S mit mondjon rólunk a külföld?

B.

Vidéki levelezés.

Dévaványa, 1882. febr. 15.

A dévaványai „daláregyesület“ folyó év febr. 12-én hangversenynyel egybekötött tánczvigalmat rendezett, mely szemben a megbukást hirdetők fenhangu kiáltozásaival, várakozáson felül szépen sikerült. Láttuk itt, hogy D.-Ványa jó magyar népéből nem halt ki a szép érzék, hogy tud lelkesülni a nemesért s a jóért; nyilván hirdeté ezt a zsufolásig megtelt terem, s ez a kedves közönség, mely a dalárdát ily hozzá méltó pártfogásban részesité. A müsorozat a következő vala: „Dalár induló“ Beckertől. Szavalat: „A király esküje“ Petőfitől, szavalta Makay Zádor; „Egyveleg“ Vuschingtól; szavalat „Teremre hivás“ Aranytól, szavalta Rosenberg József. „Beka Cantate“ Hennigtől, „Olyan a te dalod“ czimü népdal és a „Bordal“ az Ernani czimü dalmüből, melyek a legjobban sikerültek; különös köszönetet Kremán Sámuel ur a ref. egyház kántora érdemel, ki annyit küzdött és fáradott, s ki oly tapintatos vezetője a dalárdának. A siker jó kedély hangulatot idézett fel a jelenvoltak keblében.

A dalárda pénztára, melynek javára a tánczvigalom rendeztetett, 30 oszt. ért. forinttal gyarapodott.

*) Pedig ezek közül több az u g y n e v e z e t t magyar ember, mint a zsidó. Szerk.

A hölgykoszoru igen nagy számban volt képviselve, kik megfognak nekünk bocsájtani, ha névsort nem készitünk.

Egyszersmind tudomására juttatom tekintetes szerkesztő urnak — a nőegylet ujra történt megalakulását. Megválasztattak tisztviselőkül: Szabó Gáborné elnöknőnek, Nagy Lajosné alelnöknőnek, Pollák Ignáczné pénztárnoknőnek, Bogya Józsefné gazdanőnek, Szük Károly titkárnak. — Választmányi tagokul: Fekete Elekné, Czernák Vilmosné, Szulimán Ákosné, Makay Zádorné, Csatáry Lajosné, H. Nagy Lajosné, Fischer Mátyásné, Kohn Zsigmondné, Szarka Zsigmondné, Kánya Boldizsárné, Lénárt Bálintné, Molitorisz Antalné.

r. l.

HELYI HIREK.

— **Benitzky Ferencz** föispán ur a mai napon d. e. 11 órakor tartja ünnepélyes bevonulását Szolnokba. Városunkban nagy az élénkség e miatt. Az ünnepélyes beigtatás holnap, azaz febr. 20-án megy végbe. Az ünnepély programmját falragaszok hirdetik. Jövőre az ünnepélyről és annak minden mozzanatáról bövebben tudósitjuk közönségünket.

— **Szolnok város polgármestere** a következő felhivást tette közzé város szerte. „Felhivás! Miután Jász-Nagykun-Szolnok megye részére az ujonan kinevezett föispán ő méltósága Beniczky Ferencz ur, beigtatása czéljából, február hó 19-én, a délelötti rendes vasúti vonattal érkezend Szolnokba, vagy a vasuti indóház elött, vagy pedig a vásártéren, tehát az időjárás és körülményekhez képest, egyik vagy másik alkalmas helyen üdvözöltetik Szolnok város közönsége részéről. Ennek megtörténte után pedig a föispán ur ünnepélyes bevonulását tartandja a megye székházához. Továbbá ugyan az nap a városház udvarában rendezendö és innen a megyeszékház eleibe vonulandó fáklyásmenettel tiszteltetik meg a föispán ur, ugyancsak Szolnok város polgársága által. Hogy tehát ezen itt elösorolt cselekmények városunkhoz méltó ünnepélyes és tekintélyes alakot ölthessenek, Szolnok város lakosságát felhivom, miszerint ugy a fogadtatásnál, mint a fáklyásmenetnél, minél tömegesebb számban részt venni sziveskedjék. Kelt Szolnokon, febr. hó 17-én 1882. Scheftsik István, polgármester.“

— **Hymen.** Csefalvay Rezső ur, a szolnoki kir. járásbiróság egyik kitünő szorgalmu albirája s ez idő szerint a biróság vezetője, f. hó 13-án tartá esküvőjét a müvelt lelkü G l a n z Karolin kisasszonynyal, néhai Glanz János pesti polgár és nagykereskedő leányával. A násznagyi tisztet a vőlegény részéről lapunk szerkesztője, a menyasszony részéről Perényi János takarékpénztári főkönyvelő, az esketési szertartást pedig ft. Kudelka Gellért pleb. helyettes teljesité. Az esküvő a legnagyobb csendben folyt le és csak a legszükebb családi körre szoritkozott. Áldás frigyükre!

Sohase engedjük, hogy ez arány a közoktatás terén is uralkodóvá váljék. Az államtól épen annyi beavatkozást kivánunk, hogy serkentöleg és ébresztöleg hasson a társadalom tevékenységére. Törvényeink intézkedéseivel e tekintetben is egészben meg lehetünk elégedve. Tanitási szabadság van adva nálunk egyeseknek, testületeknek, hitfelekezeteknek, ha csak megfelelnek a népoktatás törvényszerü kellékeinek. A fösulyt törvényünk nagyon helyesen a községekre fekteti és bennök a népnek közvetlen befolyást enged az iskola vezetésére. Fájdalom, állami viszonyainknak és az idők sulyának kell tulajdonitanunk, hogy a társadalmi érdeklődésnek nincsen elég általános jellege. Imitt-amott megjelenik a hivatalos lapban egy köszönő irat, ha valamelyik birtokos jószágain iskolát állit. Mint a nemzeti élet legtöbb terén, itt is aristokratiánk, mely utóvégre is a legtehetösebb osztály és ma is legjobban áll ellen az idők rombolásainak, melynek példája leginkább gyakorolhatna is ösztönző hatást más osztályokra, bünösen elmulasztja minden köteles tartozását a nemzet iránt. Angliában minden gazdag földesur első kötelességének, legszebb dicsőségének tartja, hogy birtokain a népnevelés szükségleteiről gondoskodjék. Hogy Amerikában a magánjótékonyság mily roppant eredményeket hoz létre a közoktatás terén, azt mi csak tehetetlen bámulással emlegethetjük. Az iskola, mely közpénzekből épül, kétségtelenül sokszor nagy áldozatokat is ró a szegényebb polgárokra. De egy iskola, mely magánbőkezüségnek köszöni virágzását, lehet-e ennél jutalmazóbb jótékonyság nemcsak arra nézve, kit megajándékoznak, de magára az adományozóra nézve is. Valósággal ez a legolcsóbb jótékonyság. A közönséges jótékonyság: a szegények segélyezése nem szokta apasztani a nyomort, sokszor csak növeli a szegénység kutfejét, a munkátlanságot. De egy iskolának alapitása, ez az a jótékonyság, melynek a szegénység kevesbitésével magát a jótékonyságot kell fölöslegessé tennie, és ez mégis megmarad mint a jótékonyság örök emléke, melyből kövek beszélnek a késő utódoknak a jóltevőről. Vajjon a mi aristokratiánknak, a gazdag és befolyásos társadalmi osztályoknak idöinkben, mikor a nemzet politikai vezetésében már nem foglalhatják el azt a helyet, melylyel előbb birtak, nem ugy kellene betölteniök egy igazi aristokratiának hivatását, hogy gondoskodnának a nemzeti erőnek és nemzeti gazdagságnak legdusabb forrásáról, a nemzeti köznevelésről. A magyar nemzetnek, mely oly kevéssé nélkülözheti minden fiának teljes odaadását, nem lehet-e ezt tölük erősen követelnie nem-e az egyedüli mód is reájuk nézve, hogy megőrizzék vezérlő befolyásukat, társadalmi felsőbbségüket a nemzeti életben. A magyar földnek ethnografiai alakulása, a nemzetiségi egyenjoguság teljesen méltányos törvénye szüli azt, hogy a magyar fajnak erősitésére és a magyar nyelv terjesztésére az államnak hatalmát csak nagy óvatossággal lehet felhasználnunk s a törvényhozásnak kezei sok tekintetben meg vannak kötve. A feladatnak java része itt a társadalmi tevékenységnek marad fenn. Magyar iskolákat alapitani és magyar szellemet terjeszteni az országnak idegen nyelvü vidékein, ez lehetne minden gazdag főurnak, minden nagy jövedelmü főpapnak legszebb becsvágya, melyet a haza szolgálatában kielégittet. Peraze a magyar kormány is olyan gazdag zsidóknak, kiknek hiuságuk a nemesi czimerre áhitozik, inkább iskolák alapitásáért adományozhatná ezt a jutalmat, mint gyalázatos vesztegetési összegekért, miket választások idején a nemzet erkölcseinek megrontására a kormánypárt rendelkezésére bocsátanak.

Sokat kellene mondanom, a mi még tárgyamnak lényeges oldalát képezi. Szeretném még a népnevelésnek azt a részét is érinteni, mely a felnöttek oktatására vonatkozik. De nem akarom önök türelmét hosszasan igénybe venni. Magában is a gyermekek nevelésének nagy áldása, hogy visszahat az öregekre is, jótétemény reájuk nézve, nemcsak közvetve gyermekeik jövő boldogulása által, de közvetlenül már a jelenben. Melyik szülő nem érez erkölcsi elégtételt gyermekének szellemi fejlődésén, nem ad-e ez neki oly élvezetet, melyet aranynyal meg nem vásárolhat. Még az emberek legnagyobb része is azt akarja, hogy fia a jobbak közé tartozzék. Hányszor nyilvánul a távolabb állónak figyelme elött, mennyire emeli egy egész családnak szellemi szinvonalát a gyermekek iskolai nevelése. Nem is szólok arról, hogy a gyermekek minden oktatása az irás és olvasás képessége a munkásnak; a kisiparosnak családjában sokszor a legközvetlenebb gyakorlati haszonnal is jár. De bizonyos az, hogy az az asztal, az a lámpa, melynél a kis tanuló feladatait késziti, az erkölcs világát, a rend és ismeret szellemét árasztja széjjel mindazokra, kik a gyermekkel egy szobában, egy lakásban élnek. Valóban ha a nevelés szónak értelmét jól felfogjuk, az nemcsak a gyermeknek nevelése atyja által, hanem az atyának nevelése gyermeke által. Sokszor az öregek többet nyernek a gyermekektől, mint a mennyit nekik adunk. Es ha ez igaz, a család életére nézve, mennyivel több igazság van még benne az államéletére nézve. Kivált a mi magyar államunkban! Ezekben a küzdelmes, zavaros átmeneti időkben, melyeken most áthaladunk, milyen szüksége van a magyar nemzetnek arra, hogy a jövő nemzedéket nagy feladatok teljesitésére képesitse. A jelen nemzedék oly sok változást látott, annyi fájdalmas tapasztaláson ment át, hogy lelkébe gyógyithatlanul beférközött a csüggedés és kétely mérge akaratlanul is erőtlenné vált arra, hogy a haza és az emberiség nagy érdekeit meleg odaadással szolgálja. De ki nem kivánja közülünk azt, hogy a kik utánunk következnek, ismét teljes lángjával lobogtassák a nemzet törnelmi szellemét. Ezek a gyermekek, kik a nemzeti nevelés emlőin nőnek fel, ők élesztik fel egyszerre a régi Magyarországot és ők képezik ugyanakkor a fiatal uj Magyarországot. Mi a kik hibáinkban annyira belerögzöttünk, kikben a nemzeti összetartozás érzete is annyira meggyengült, kövessünk el legalább mindent, hogy a gyermekek szivében ujra felépitsük a haza fénylő templomát, állitsuk helyre az iskolák által a nemzeti testvériesség eleven szellemét. Magunk is ujra jobban fogjuk szeretni a hazát, ha élet teljes, tanulékony és lelkes ifjuságunkban feli-merjük a haza örök ifjuságát. Legyen legalább sorsunk mint a prófétáé, hogy ha a pusztaságban kell is meghalnunk, Hereb hegyéről mi is lássuk az igéret földét.

— **Jász-Nagykún-Szolnokmegye főispánja** mlt. Beniczky Ferencz ur hivatalba lépése alkalmából a szolnoki iparos ifjuság által a „szolnoki ipartársulat“ helyiségében február 21-én batyubált rendez.

— **Az ipartársulati felolvasás**, melyet mult vasárnap lapunk munkatársa S z o n t á g h Jenö ur tartott a „Modern házasságok“-ról, minden tekintetben jól sikerült. A terem zsufolásig megtelt díszes közönséggel és az élvezetes olvasmányt feszült figyelemmel hallgatta, a felolvasót pedig viharosan megéljenezte.

— **Báli tudósitás.** A Szolnokon állomásozó 68. gyalogezred altiszti kara a mult évben kivivott sikertől buzditva, e hó 11-én szombaton bált rendezett, mely nagy részvét mellett és fényes sikerrel zajlott le a megyeszékház nagytermében. — A lady patroness-i tisztet ez alkalommal a példás rend és a szakszerü rendezés pótolta, mely a rendezőség dicséretére válik és sokkal czélszerübbnek bizonyult, s a bál sikerének elömozditásához, mint akármely bálanya ismert előzékenysége és nyájassága. Már 8 óra tájban kezdett a báli közönség gyülekezni s kevés idö alatt a báli teremmé csinosan átalakitott s különféle katonai jelvényekkel ellátott megyeszékházi nagy terem anynyira megtelt, hogy már az elsö négyest mintegy 9 óra tájban 112 pár tánczolta. — A karzat is megtelt a mindkét nemhez tartozó nézö közönséggel. — A katonai tisztikar teljes számban jelent meg s a czivil részről sem maradt el a kellő pártolás. — A legjobb akarat mellett sem adhatjuk e helyen a jelen volt hölgyek névsorát, mert ebben lapunk szük tere akadályoz meg; de megemlithetjük, hogy ott volt mindenki, aki mulatni akart és tánczolt meg mulatott mindenki, aki ott volt. Fesztelen jókedv jellemezte a minden tekintetben fényesen sikerült bált, melynek csak a reggeli 6 óra vetett véget. Daczára annak, hogy beléptidij nem volt s a bál költségeinek fedezéséhez minden altiszt járult bizonyos összeggel s a tiszti kaszinó adományozott e czélra 50 frtot, mégis mintegy 90 frtot képez a jótékony czélra forditandó maradék.

— **Zsebmetszőnök.** Febr. 6-án a heti vásárban két czeglédi asszonyt és egy zentai czigány asszonyt fogott el a rendörség, kik mint zsebtolvajok üzték mesterségüket. Ugyanaz nap is három asszony zsebéböl loptak ki mintegy 20—22 frtot, mit az egyiknek kabátja prémébe bevarrva meg is találtak. Most mind a három nö letartóztatva van s ellenük a vizsgálat megindittatott.

— **Kimutatás** a szolnoki róm. kath. egyházban 1882. évi januar havában történt születési, halálozási és házassági esetekröl. Született összesen fiu 37, nö 49, törvényes fi 35, nö 45, halva fi 2, nö 2. Meghalt fi 33, nö 26. Általánosan született 86, meghalt 59. Házasság köttetett róm. kath. 35, vegyes 1, össz. 36. Kiadatott Szolnokon 1882. febr. 2. Kudelka Gellért, r. k. lelkész.

— **A szolnoki kölcsönös segélyző szövetkezet** forgalmi kimutatása beküldetett hozzánk, melyből kiemeljük, hogy annak a lefolyt üzleti évben 22,884 frt 35 kr pénzforgalma volt, a nyereség pedig beiratási dijból 164 frt, késedelmi dijból 199 frt 20 kr, átiratásokból 9 frt 20 kr, kamatból 1113 frt 58 kr és elveszett törzsbetétekből 33 frt 38 kr, a törzsbetétek ez évi nyereménye 758 frt 71 kr. Ha tekintetbe veszük ama körülményt, hogy ezen közhasznu pénz intézet csak 2 év óta áll fenn, a nyerteredménynyel meglehetünk elégedve, és különösen az igazgatóságnak, mely dij nelkül viszi a nagy fáradsággal egybekötött teendőket, — a közönség elismeréssel tartozik. A jövő hó 5-ikén tartandó közgyülésen az is eldöntendö lesz, hogy a 3 évi idötartam lejártával a tagok, — ha törzsbetétüket ki veszik is, ujabbi 3 évre [illegible]lanak, betéti dijjakat fizetnek-e avagy jogosítva lesznek ujabbi betéteikért és beiratási dijakat nem fizetni; ez nagyon fontos kérdés, melynek helyes eldöntésétől függ az intézet jövöje és virágzása. Azért kérjük az intézeti tagokat, hogy a jelzett napon minél számosabban jelenjenek meg.

MEGYEI HIREK.

* **A kun-szent-mártoni takarékpénztár** pénztár helyiségét febr. 15-ére virradó éjjel a kapu bejárásnál, Tóth Ist. Lajos ur háza felöli oldalon kiásták. A zsiványnak ismeretesnek kellett lenni a helyiséggel, mert a két pénztár közötti helyet választá ki, melyet elöre fekete ironnal megjegyzett. A lyuk, melyet vájt, elég kényelmes volt egy embernek, hogy kibujhassék; de a tolvaj csizmadiát fogott, mert nem vitt el néhány hatosnál egyebet, a mi t. i. zár nélkül volt. A nagy pénztárt azonban a faltól elmozditotta, valószinüleg a hátulját vizsgálta meg, vajjon [illegible] A tett elkövetése, valószinüleg 11 óra után történt, mert e tájban ugatott hevesen és hosszabb ideig Tóth Lajos ur kutyája. (Polgármester.)

* **A kun-szent-mártoni nöegylet** által a f. évi febr. 2-án rendezett bálban, a belépti díjon felülfizettek a következök: dr. Fray Józsefné urnö 6 frt 54 kr., Neuman Sándor ur 4 frt, Dóka Elek ur 1 frt 10 kr. Tibald Tamás ur 1 frt, Petrás Andor ur 1 frtot, Közvesdy Károly ur 1 frtot, dr. Székely Albert ur 1 frtot, Purjesz Zsigmond ur 1 frtot, Ambrus Ferenczné asszonyság 50 kr., Klein Adolf ur pedig 40 krt. — A kik pedig a bálban meg nem jelentek, de belépti dij fejében küldöttek, következök: Kiss Antal ügyvéd ur 3 frtot, Gróf Lajos postamester ur 3 frtot, Siffer Jakab ur 2 frtot, Tóth Sándor ur 1 frtot és Vágássy Gyula ur 1 frtot. Ezen, s már több izben tapasztalt kegyes pártfogásukért a fentebb megnevezett urak s urnöknek a nöegylet nevében ezennel hálás köszönetemet nyilvánitom. Borhy Gyuláné, nöegyleti pénztárnok.

* **Szelevényi r. levelezönk** irja nekünk: A szelevényi szegény iskolás gyermekek felsegélyezésére f. évi jan. hó 31-én tánczczal egybekötött társasestély, fényes siker mellett ment végbe. Az estély rendezöje nem a közbirtokosság — mint a „Szentes és Vidéke“ tévesen irja, — hanem egyes egyedül P e t r á s Andor mérnök ur volt, ki az összes költségeket sajátjából viselte és a bevételt 83 frt 90 krt egészen a szelevényi szegénysorsu iskolás gyermekek felruházására forditotta. A tanügy nevében méltán megérdemli a hálás elismerést. Az étkekröl a szelevényi nök tölük telhetöleg gondoskodtak. Nem állhatjuk meg, hogy itt a „Szentes és vidékét“ — kinek szerkesztöje pedig e mulatságon jelen volt — meg ne rójuk azon illetlen s tapintatlan eljárásáért, hogy lapjában ezen mulatságról majdnem egészen téves és elferditett közleményt adott.

* **A szelevényi közönséget**, mint szintén levelezönk tudatja, a mult hó végén Nagy Albert büvész mulattatta, jelenleg pedig Sütkey Jenö Viktor daltársulata szerzett négy estén át már kellemes szórakozást. Sütkey társulata ide Csépáról jött s innen pedig Kun-szt.-Mártonba megy.

* **Halálozás.** Serák Mihály e hó 14-én hunyt el Török-Szent-Miklóson, 74 éves korában. Az alföld egyik ismert és kiváló gazdája, a becsületesség mintaképe veszett el a derék öregben, kit mindenki tisztelt, szeretett.

— **Hymen.** Csipkay Károly, Zólyommegye föjegyzöje, e hó 14-én tartá esküvöjét Turkeviben Kenéz Livia k. a.-nyal, Nagykunság egyik [illegible]gyével. Násznagyok voltak: Lamer Agost Zólyommegye alispánja, ki betegsége miatt meg nem jelenhetett, b. Radvánszky Antal föispánt helyettesitette és Gyárfás István kir. táblai biró, nyoszolyó leányok: Kenéz Ilma, továbbá Gyárfás Ilonka és Etelka, Hajdu Erzsike és Mariska, és Vladár Mariska, vöfélyek a menyasszony két fivére: Mihályi István és Kenéz Mihály, Világi Gyula, Kubinyi Sándor, Csipkay István s Rombauer Emil.

— **Tarkeyén egy özvegyasszony fia**, ki most elöször került sor alá, a katonaélettöl ugy megijedt, hogy a kutba ölte magát.

— **Mezötúron**, mint lapunknak irják, egy Ehrlich nevü 17 éves ifju forróságának csillapitása végett bravourból a jégre feküdt, s ennek következtében fél óra mulva meghalt.

VEGYESEK.

— **Egy kőszénakna robbanása.** A „Manchester Guardian“ irja: Borzasztó szerencsétlenség történt a goedsaegi kőszénbányában. [illegible] kás van alkalmazva és körülbelül 3000 tonna szenet szolgáltat hetenkint. A munkások szombat délután épen fel akarták jönni az aknából. Hét órakor munkás Marlow és Thomas fölment, hanem parafa lámpát vittek mentö lámpa helyett. Az uton a áramló gázok által a gyertya valószinüleg tüzet fogott [illegible] kezdett. Az akna mélyéből nem hallották kiáltásaikat. Midőn félórával később több munkás fel akart jönni, a két ember teste már hamuvá égett. Marlow feje a leszálló kocsi rekei közé volt szoritva és miután az is részben égett, az akna bejáratától kellett, a vizet [illegible] az aknába [illegible] teni és csak igy lehetett a testet eltávolitani. A lent lévö munkások jeladására Griffik munkavezetö négy munkással segitségükre le akart szállani. Epen midőn le akartak menni, roppant nagy robbanást hallottak; ekkor 4 munkás volt még lent; ezek közül egy épen a kocsira akart szállni. Valamennyi a légbe röpült és mint formátlan anyag hullott vissza.

— **A görögországi tél.** Nálunk és egész Németországban, Francziaországban a legenyhébb tél van, ugy hogy régóta nem emlékeznek hasonló meleg idöjárásra. Ellenben a görögországi tudósitások ellenkezőről értesitnek. Görögországban emberemlékezet óta nem volt oly szigoru tél, mint az idén. Athénéből irják, hogy a hóviharok egyre-másra következnek, annyi hó esett ebben és a mult hóban, hogy [illegible] ságos sziberiai. Február elején aránylag legenyhébb napon 18° Celsiust mutatott a hévmérö a napon. — Athén utczái ugy el vannak boritva hótömegekkel, hogy a legnagyobb igyekezettel sem lehet a havat eltakaritani. Az utczán járókelök ugy vannak, akár az országuton haladnának, térdig merülnek el a hóba.

— **Három kezü gyermek.** Salzburgban, mint irják, a napokban egy gyermek született három kézzel. Jobb karja rendes fejlésü, mig a bal a váltól a könyökig egy hosszu ujjat képez. Az elökar egészen hiányzik s e helyett a vállperczböl hajlik ki egy kar formáju testrész. E karon a kéz egészen el van nyomorodva, de azért mégis mozgatható. Orvosok veszik közelébb pontos vizsgálat alá e természeti ritkaságot. („E—s.“)

— **Roppant vihar** volt Galántán a mult éjjel. Mint az „Egyertés“-nek irják, e vihar versenyzett az augusztusival, mely iszonyu pusztitást tett. Ablakokat tört össze, fákat kitépett töveiből, az indóház épületét megrongálta s a távirdaoszlopokat felforgatta. A vasuti lakóház tetejét egészen elsodorta. A távirda közlekedés ideiglenesen megszünt. Az orkán egy óráig tartott. A kár nagy. Ugyanekkor Bécsben is dult a vihar. Febr, 17-én egész nap a fövárosban is erös szél volt, de csak egy-két czégtáblát sodort le.

— **Véres rabló támadás.** Mezőtelegdről irják Mezőtelegden és vidékén az „Egyetértés“ hire szerint, mintegy 12—20 czigányból álló rablócsapat már jó idö óta háboritlanál üzi garázdálkodását. Hol egyik, hol másik helységben, egyik másik utszélen lépnek fel és vakmerön, majd egészen biztos tájékozással fosztogatják a házakat, élés tárakat, mészárszéket, vásáros utasokat. Legutóbb e hó 14-én este 10 órakor a n.-váradi heti vásárról három szekérrel hazatelé térö hat izsopalagi lakóst támadtak és fosztottak meg csekély pénzüktöl s szegényes paraszt öltözetüktöl, véresre verve összevagdaltak, köztük egyet lovával együtt életveszélyesen is megsebesitettek. Ez történt a legnagyobb forgalmu országutak egyikén N.-Várad és M.-Telegd közt, ez utóbbitól félórányira. A szerencsétleneket mintegy 20 utánuk jövö falubelijök szabaditotta meg nehéz helyzetükböl. A rablókat még nem keritették kézre.

Fővárosi levél.

Tisztelt szerkesztö úr!

Sziveskedjék alábbi soraimnak becses lapjában helyt engedni.

Mint Jász-Nagykun-Szolnokmegye szülöttje, érdekkel viseltetem megyénk hirlapirodalmának viszonyai irányában. Sajnálattal kell azonban kijelentenem, hogy egynémely erre vonatkozó megjegyzéseimet már továbbra nem fojthatom el, hanem nyiltan kimondom azt, a mi engem már régen megbotránkoztat.

Karczag városában két heti-lap élet-halál harczot vív egymás ellen. Egyiknek ugy, mint másiknak, csak olvasója vagyok, mindkettö „se listöm, se füstöm“ — mint a magyar ember mondja. E harcz magában véve nem oly különös jelenség, mely figyelmet érdemelne, mert sajnos hozzá vagyunk szokva, hogy a vidéki hirlapok nem ritkán a polemizálás hálátlan és meddö mesterségéhez folyamodnak és azt nagyobb ügyhöz méltó erélyességgel és kitartással folytatják; tehát nem is e gyakori jelenséggel kivántam foglalkozni, hanem rámutatni azon irányra és fegyverekre, a melyekkel a közügynek szolgálatot vélnek tenni.

A „Közérdek“ ugy látom „oppositiót csinál“ Karczag város polgármestere ellen, mig a „Nagykunság“ egész officiosus apparatussal mellette buzgólkodik. Ez magában a száraz tény, melyhez semmi közöm, mert a helyi viszonyokba és körülményekbe nem lévén beavatva — az érdekelt felek itéletére kell biznom, hogy a szerkesztö urak közül melyik áll az igazság terén. Kétségtelen az, hogy mindkettönek álláspontja jogos; a K-nek szabad elégedetlennek lenni és opponálni, ellenben a NK-nak joga van a polgármestert védelmezni, a megtámadott intézményekért sikra szállani, ugyszintén az esetleg felmerült vádaknak igazságtalanságát bebizonyitani. Azonban a közönség is megkövetelheti aztán, hogy az ügy, melyért ezen urak mérköznek, ne szenvedjen — és az irodalmi tisztesség elvárja, miszerint emlitett jogukkal oly módon éljenek, hogy avval a hirlapirodalom tekintélyét ne csorbitsák. Azonban mit látunk?

A „K.“ opponál, de irályában meg tudja tartani a tisztességes irányt, és ha gyakran szenvedélyes is, korántsem igazolja azon eljárást, melyet vele szemben a NK. követ, midön ugy támadásaiban, mint minden más polemiájában a személyeskedéssel vezetteti tollát, és ellenében oly hangot használ, milyent a tisztesség legkiméletesebb jelzövel illetlennek bélyegez. Az ilyen hang nem használ az ügynek, melyért sikra szállunk és nem volna várható ezen helyröl, a honnan csak a minap olvastam egy megdicsérő fulminans czikket a vidéki hirlapirodalom tekintélyének megóvása érdekében. Nem szándékszom az [illegible] bebizonyitására a NK. számaiból anthologiát gyüjteni, elég, ha rámutatok azon eljárására, melyet csak utolsó számában követett el, midön ellenfelének azt irja, hogy: „n e u g a s s o n.“

Tisztelt szerkesztő úr! az ilyen stylushoz nem kell commentár, mert nem hiszem, hogy egy ügy iránt való buzgólkodás az, mely ily szavakat diktál az ember pennájába; azt sem hiszem, hogy a megtámadott fél, ha rászorulna is a védelemre, ily szavakkal kívánta azt végeztetni; de igenis hiszem, és beláthatja azt minden józan gondolkozásu ember, hogy egy ily irányban szerkesztett lap korántsem felel meg czéljának és azon hivatásnak, melyet betölteni kötelessége. Már pedig, hogy egy megyénkbeli lapnak van czélja és hivatása — azt mindnyájan jól tudjuk. Ép azért a kinek szivén fekszik megyénknek fejlődése, érdekeinek fontossága, az csak lelkesedéssel üdvözölheti mindazokat, kik előmozdisása végett fáradoznak, de másrészt kötelessége felszólalni azok ellen, kik kicsinyes érdekekből compromittálják azon ügyet, melyet épen czélnak irtak zászlójukra — a megye érdekeinek képviseletét.

Ennyit kívántam elmondani. Magamért mondtam, a mit mondtam.

Fogadja tek. szerkesztő ur hazafias üdvözletemet

Budapest, 1882. febr. 9-én.

Szegő A. Antal.

Irodalom és művészet.

— **A világirodalom története** czimü Tettey-féle derék vállalatból a 8. 9, és 10. füzetet vettük, mely három füzet ép oly alaposan, mint érdekesen adja a franczia irodalom ismertetését. A magyar kiadás átdolgozója ezt jóval bővebben tárgyalja, mint a német Scherr s nagyon helyesen nem ezután, hanem Nisard páratlan munkája után halad. A német mester elfogultsága a latin népekkel szemben, a kicsinylés, melylyel irdalmunkról beszél, nem elégitheti ki a részrehajlatlan olvasót. Nisard eszmegazdagsága és gyönyörü nyelvezete ellenben oly élvezetes olvasmányt képeznek, mely szabatos visszaadás mellett jóval felül emelkedik Scherr német eredetijén. E füzetekhez két mü melléklet van adva. Franczia irók arczképei a XVI. század első feléből és Ani irástudó fennmaradt aegyptí papyrusa hü szinrajzban. Egy-egy füzet ára 30 kr.

— **Az 1881. évi törvények** az oly hamar közkedveltségre vergődött jegyzetszélü kiadásban ép most jelentek meg teljesen. A testes kötetet Tettey Nándor és társa budapesti könyvkereskedése, a jegyzetszélü kiadások létesitője, adta ki, szép nyomtatásban, sima fehér és jó papiroson. Hogy e kiadók mennyire iparkodnak a törvénykiadásoknál az ügyvédek és birákra nézve hasznos reformokat létrehozni, arról a jelen kötet is élénken tanuskodik, a mennyiben az ismét tartalmaz egy oly fölötte hasznos ujitást, mely csakhamar új barátokat fog szerezni e kiadásnak a jogtudó közönségnél. Ertjük a betürendes tárgymutatót, mely az egész évfolyam tartalmában rögtön eligazitja a tájékozódót s a milyent eddig nem találtunk a törvények egyes évfolyamaihoz adva. — A Knorr-féle nagy tárgymutató 1880-ig terjed, a Tettey-féle kiadás folytatja azt, adván tárgymutatót az 1881. évfolyamhoz ugy, hogy e kiadás által meg lesz adva a lehetőség a törvényeknél mindig a legujabb évfolyam a gyorsan és megbizhatóan eligazodni. A kiadók ugy látszik, keresve keresik ama módokat, melyek által a törvény kiadásokat a practikus hasznavehetőség legmagasabb szinvonalára emeljék, s e törekvésükben kétségtelenül megérdemlik jogászközönségünk pártfogását. Az évfolyam az általánosan divó vörhenyes vászonkötésben is kapható, miáltal külsőleg semmiben sem üt el más kiadások előbbi évfolyamaitól s ezek folytatásakép is tekinthető. Ára füzve 4 frt 40 kr., kötve 5 frt.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30, közép 11.30, silány 11.—. Kétszeres legjobb 10.—, közép 9.80, silány 9.50. — Rozs legjobb 9.50, közép 8.50, silány 8.— — Árpa legjobb 6.50, közép 6.—, silány 5.—. — Zab legjobb 7.—, közép 6.50, silány 6.—. — Köles 7.—. Kukoricza 7.20. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 10.—. — Dercze 100 kiló 4.80. — Széna 4.50. — Borsó 100 kiló 16.— — Lencse 100 kiló 14.—. — Bab 12.— — Köles kása 10.— Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.—. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyö köbméter 6.— — Gyertya öntött, kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 38 kr. — Marhahus 52 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

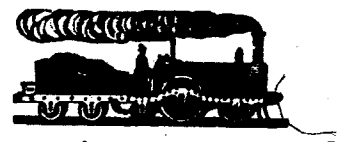

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.)

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.
Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.
Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

HIRDETMÉNYEK.

Primadonna sörárpát,

— hectoliterje 66—67 kilogram — árusit 200 métermázsát 9 forintjával Fegyverneken

Kudelka József,

1—1 postamester.

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a korona arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinsky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az általános rendetlen emésztéséről, ugy mint mellrekedésegeknél lesoványodás és a hidegielési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredményesen használtatnak.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü és erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilsson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitmények védjegyuek (mellképe Hoff János feltalálóé és egyedüli gyárnokaak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A hamisan a valódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellcsukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Kenszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—3

Eladó szőlő-kert.

Bagossy Károly ügyvédnek a vasut melletti, jól berendezett **szőlő-kertje,** épületestől együtt, jutányos áron

szabad kézből eladó.

Értekezhetni a tulajdonossal

Szolnokon.

1—1

Kerestetik egy lakás, **4 szoba, 1 konyha s kamrával** Szt. György napra. Ertekezhetni e lap szerkesztőjével. 3—3

Hirdetmény.

Ádám Andrásnak a **várban levő nagyobb háza** kedvező feltételek mellett **örökáron eladó,** esetleg **1882. évi Szentgyörgy napjától bérbekiadó.** — A feltételek **Somogyi József** ügyvédnél megtudhatók 3—2

„HAFFNER SÁNDOR és Társai“

czég alatt Szolnokon egy

teljesen uj nyomda

(Uj öntvények- és szerelvényekkel)

állittatott fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel

Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 9.—271. Szolnok, 1882. február 26-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott Pásztor Ferencz kön- és váltó-ügyvéd irodájában; Makray László ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldöit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Gymnasiumunk jellege.

A Jász-Nagykun-Szolnok 8—270. számában (—e—) lándzsát tör a Szolnok városi gymnasium catholicus jellege mellett, de nézetünk szerint tul lő a czélon s képzelt ellenség ellen harczol.

Ugyanis a 6—268 számban megjelent czikkecskében az mondatik, hogy gymnasiumunk első sorban városi és csak azután catholicus. Azt hisszük, e mondat nem fosztja meg a gymnasiumot a catholicus jellegétől, csakhogy a catholikus jelleget nem tekinti absolut czélnak, hanem feltüntetni igyekszik azt, hogy a gymnasium kötelessége első sorban a városnak s csak aztán a catholicismusnak érdekeit szolgálni. Miattunk tehát lehet a Szolnokvárosi gymnasium catholicus jellegü is, csak a most emlitett elvet tartsa mindenkor szem előtt, s azt hisszük, hogy ebben velünk az egész városközönsége egyet ért.

A másik pont, melyet czikkiró a catholicismusra nézve sérelmesnek tart, a következő: „de a város közönsége sem tekintette e gymnasiumot cath. jellegünek.“ Pedig e mondat szóról-szóra igaz. Mi ugyan azt is akként értelmezzük mint fentebb mondottuk, hogy t. i. a város közönsége is a gymnasium városi jellegét annak cath. jellege felett pradominamnak tekinti, de hogy a város mily kevéssé respectálja e cath. jelleget, azt nem csak a tanügyi bizottság összeállitása, hanem azon körülmény is igazolja, hogy a félévi vizsgákra (melyek kizárólag a cath. vallástanból tartattak) a kiküldöttek közzé egy protestánst és egy zsidót is nevezett ki.

És végre mit jelent a fentebb már idézett mondat a jövőre nézve?! Nem mást mint azt, hogy mihelyt a város közönsége azon helyzetben lesz (fájdalom ez nagyon messze van) hogy a gymnasiumot kiegészitheti, s azt képzett vizsgázott világi tanárokkal elláthatja s nem lesz reá szorulva a szt. Ferencz rend nem minden kifogáson felüli tanerőire, bizony akkora gymnasium nem lesz többé kath. jellegü, hanem tisztán városi minden felekezeti jelleg nélkül.

No de nyugodjék meg czikkiró, ez nagyon soká vagy talán soha sem fog bekövetkezni, addig pedig igyekezzünk a gymnasium városi és cath. jellegét összeegyeztetni, s igyekezzenek a gymnasium vezetői akként intézni a gymnasium dolgait, hogy mint városiaknak ne legyen terhünkre a gymnasium catholicismusa, s a catholicismus is megférhessen a városi jelleg mellett.

És itt nem hallgathatunk el egy ismételten felmerült esetet. A gymnasiumba jár ha jól tudjuk 5—6 protestans tanuló. Ezeknek vallásoktatását a helybeli ref. lelkész teljesiti, azonban a midőn az a vallás tanitásra a gymnasiumban egy tantermet kért kijelöltetni, az tőle határozottan megtagadtatott. Ugyan hogy fér ez össze a gymnasium városi jellegével?! De egyáltalán mi ártalmára van a gymnasium vallási jellegére az, ha ott saját lelkészük által az a catholicusok is vallásukban is oktatást nyernek?! Vagy talán a falak fognának meg szentségtelenittetni ez által?! Bizonyára ez a középkorba való vallási türelmetlenség, melyet a gymnasium városi jellege tekintetéből megtenni nem lehet, annál kevésbé, mert az ilyen dolog a gymnasium kath. jellegét nem alterálja.

A mi már a czikkiró statistikáját illeti nem vonjuk kétségbe, hogy ez iskola első alapját 1835-ben a cath. hivek tették le, de arra kérjük sziveskedjék csak az ötvenes években folyt adakozásoknak is utánna nézni, majd megfogja látni, hogy az adakozók és pedig jelentékeny adakozók között számosan vannak az a catholicusok képviselve.

Hogy a gymnasium miként épült, azt czikkiró is hihetőleg csak a szerzet jegyzőkönyveiből tudhatja, de annyit meg a hitel telekkönyvekből megtudhatunk, hogy a fundus a szerzeté, az épület azonban a város tulajdona.

Végre a statikát is ajánljuk czikkiró figyelmébe. Nem tudjuk honnan vette adatait, de azt tudjuk, hogy azok hibásak. Ez adatok szerint Szolnok város lakossága 15232 lelket számlálna holott a legutóbbi összeirás szerint a lakosság száma meghaladja a 18000-t, a két protestans hitfelekezet száma meghaladja a 700-at, és a zsidók száma meghaladja az 1200-at, a mint erről bárki meg fog győződhetni, ha a központi statistikai hivatal az összeállitásokkal elkészül.

E számarányok azonban álláspontunkon mit se változtatnak, mi nem kivánjuk, hogy a gymnasiumnak protestans vagy zsidó jellege legyen, sőt nem kivánjuk ez idő szerint annak felekezet nélküliségét sem, csak azt kivánjuk és várjuk el, éppen a gymnasium, és az azt vezető szerzet érdekében, hogy a gymnasiumnál a vallási érdekek ne helyeztessenek a városi és közérdekek felé, hogy a vallási türelmetlenség és vakbuzgóság ne találjon menhelyet a tudománynak és nevelésnek szentelt falak között.

Mikor épült a szolnoki városháza.*)

Talán nem lesz érdektelen, és e lapok t. olvasói is szivesen veendik, ha azon épületnek eredetét, mely 71 év óta ugy a város jó és balsorsának tanuhelye, mint e város polgárai köz- és magán ügyei iránti

*) Megjelent a „Külső-Szolnok“ 1873. I. évf. 3. számában.

TÁRCZA.

Modern házasságok.

Históriák vad népek életéből.

A házasság szent frigy, melyet egy férfi és nő az egyház szine előtt kötnek, hogy egymást jóllétük és balsorsukban mind a halálig gyámolitják. Valahogy igy határozza meg a kathekizmus a házasság fogalmát; nem tudom, egészen igy-e? mert hát körülbelül elmult már egy tuczat esztendeje, hogy kathekizmust nem láttanak szemeim. — Ez azonban csak mi reánk, jámbor keresztényekre szól, kik megelégszünk egy feleséggel s a feleség viszont egy férjjel, s ha már valamelyik házastárs egy helyett kettőt tart magának, azonnal kriminálisba fogják, vagy nem tudom én, mit csinálnak a szegénynyel, s a világ csak ugy lövöldözi gunyjaival. Közönségesen azonban a férj megelégszik feleségével, s az viszont az ő férjével, mig a halál, vagy még előbb a válópör el nem választja őket egymástól.

Vannak azonban népek a földön, melyekre nem terjed ki az egyház boldogitó befolyása, s ezeknél a népeknél természetesen másként kellene meghatároznunk a házasságot, s annak definitiója sok esetben bajos és igen furcsa volna. Igy hát ne is szólljunk erről; hanem nézzük magokat e házasságokat. — Előre is megjegyzem, a mint ezt gondolhatni is, hogy a vad népek korántsem kötik le eskü alatt életüket házastársuknak; — óh nem, ők e tekintetben nagyon óvakodók; de náluk sok helyütt fölösleges is az eskü, mert hisz akkor néhol minden héten esküt kellene tenniök, lévén feleségek dolgában olykor-olykor igen válogatósak. Ők a feleséget korábban megkövetelik maguknak, mint mi, s nem is érik be egygyel, hanem több is kell nekik, noha néha-néha, mint ezt látjuk, majd másként is áll a dolog.

Nálunk enrópaiaknál, s a többi világrészek müvelt nemzeteinél is, meg van állapitva a házasság ideje mindkét nembeliekre, melytől eltérni, ha nem mondom is, hogy nem szabad, de legalább is nem illik; a férfinak tul kell mennie a huszonötön, s a leánynak a 15-ön, mert különben mindjárt megszólják őket a hat hét X-es nagynénik.

A vad népeknél az érettség sokkal hamarább bekövetkezik. Igy Egyptomban nem ritka eset, hogy 16—18 éves fiu vesz el egy 12—14 éves leányt, Persiában 10—12 éves korukban érettek a lányok; a hátsó indiai szigeteken a Philippinákon Jágor egy 9 éves 10 hónapos lány lakodalmán volt jelen; a hottentottáknál is láttak már 12—13 éves mamákat; az eszkimók és aleutáknál s más sarki népeknél szintén.

A mi a házassági cerimóniákat illeti, a legtöbb vad népnél a házasság megkötésének semmi vallásos szinezete nincs. A völegény a menyasszonyba vagy beleszeret, vagy megszökteti azt, vagy megvásárolja szüleitől. Szerelmi házasságok, ha vannak is a vad népeknél, ritkák; sok népnek szava sincs a szerelem kifejezésére; meg aztán a legtöbb vadnép alacsony állásuaknak tekinti a nőket, csak a szenvedély tárgyának s megfosztja őket a társadalom minden jogától. Igy a csendes oceán szigetein a nők még nem is ehetnek együtt férjeikkel; az ünnepélyeket, melyeket azok ülnek, csak távolról nézhetik, s rájok nehezül a háztartás egész terhe. Jellemző egy Fidsi szigeti fejedelemre, hogy nem tudott hova lenni bámulatában, midőn egy angoltól meghallotta, hogy az angol költők szerelmi dalokat is irtak a leányokhoz. Ideális házasságok tehát a vadnépeknél nem igen fordulnak elő.

Sok helyütt divatozik a földön a nőrablás; a völegény menyasszonyát elrabolja szüleitől; igy a pápuáknál, az ausztráliai népek-, kuriliák-, tüzföldiek- és tatároknál. — Európában az oláhok-, szlovének- és finneknél, mely utóbbi népfaj némely törzse eskü alatt kötelezi ifjait, hogy más törzsből hoznak maguknak feleséget. Tudjuk, hogy a régi rómaiak is szabin nőket raboltak maguknak feleségül. Egy Campbell nevü utazó látott Persia khondisztán nevü tartományáb n egy gyerköczöt, a mint inaszakadtából futott, hátán egy nagy, vörös posztóba göngyölt pakkal; mig utána egy egész sereg nő és férfi futott, szidva és kövekkel dobálva a fiatal gyereket, ki pedig igen jámbor szándékban járt, vagy pedig jobban mondva futott; — jövendőbeli aráját rabolta el a szülei háztól.

A nő rablás különösen azon népeknél divatos, melyek kerülik a rokonok közti házasságot. Tudjuk a bibliából, hogy a régi izraelitáknál sem volt szabad a vérronoknak összeházasodniok. Ennek meg van a maga oka; — statisztikai adatokkal van igazolva, hogy az ily házasság hátrányos a leendő ivadékra, mert a közeli rokonok családi bajai, betegségei, mint a vakság, süketség, némaság, tüdő és mellbajok, hülyeség, örültség, stb. sokkal hatalmasabb mérvben lépnek föl átöröklés folytán az utódokban. A vad népek, valószinüleg keserves tapasztalatok után, szintén rájöttek erre, s azért irtóznak ugy a vérrokonok közti házasságtól. Ha akadünk is ellenkező példákra, mint a hajdan oly hatalmas, de most már lehanyatlott és elsatnyult persák- és egyptomiaknál, mely utóbbiaknál a király. vagy is a Fárao mindig csak saját növérével, lépett házasságra; ez nagyon kivételes. Az uj hollandiai népek annyira pedánsok voltak e tekintetben, hogy még a hasonló nevüek sem lehettek egymáséi. Ép igy a szamojédok és osztjákoknál, a huronok és arowaroknál. A hottentották és a szumátrai batták halállal büntetik a rokonokat, ha egymással házasságra lépnek; a zulu kaffereknél pedig elszedik azoknak mindenét, s megfosztják őket jogaiktól. A faunégerek, déli Afrika hires emberevői annyira irtóznak a vérrokonságtól, hogy mindig más törzsekből keritettek maguknak feleséget.

ntézkedéseknek is szintere volt s melynek falai nem sokára részben vagy teljesen lebontva lesznek, a városi eredeti jegyzökönyv alapján megismertetjük.

Ezen épületnek eredetére vonatkozólag a városi jegyzökönyv igy szól:

„Minthogy a Régi váras Háza már igen elrongyollott, e felül kicsinsége végett a váras közdolgainak folytatására alkalmatlan volt, a melyhöz már még jdötül fogvást hozzá kezdeni készültek. Nemzetes Kováts András Feö Biró Ur Anno 1811 kikeletkor egész gyorsasággal hozzá kezdvén ezen épülletnek helyén állott Nagy Boltot elbontotta. a fundamentomit megásatván 8-a Apr. 811. az elsö Fundamentum kö több érdemes Tiszt uraknak és asszonyságoknak jelenléttekben, ugy a népnek nagy sokasága közt a helybéli T. Conventbeli P. (Pater) Quardian Tisztelendö P. (pater) Zsigmondovich János ur benedictiója után szép pompával letétetett, mely alkalmatossággal ezen alantt következö Irás Pergamentra iratva, a mely azután a Tanácsháznak a napkelet felöl való szögletjébe egy kivágatott négyszögletü köbe több rendbeli régi és ujabb pénzekkel együtt, mellyek között ¼ körmöczi arany, mindenféle esüst pénzek réz pénzekkel és Bankó czédulákkal együtt volt betsinálva az épület nagyobb emlékezetére letétetett."

„A fundamentomba letétetett Irás:"

„Ezen város házának az elsö Fundamentoma letétetett 1811 esztendöben 8-ik Aprilisben 7 óra tájban Reggel, a midön Felséges kormányozó királyunk vala Elsö Ferentz, — Magyarország nádor ispánnya Józset eö Hertzegsége, Ország birája: Ürményi József, Feö Cancellarius: Erdödy József, Feö Camerae Praeses: Semsey András, Al-Praeses: Báró Eötvös Ignácz, Király személy viselö (Personalis)' Majláth György, Oo Budai Cameralis Praefectus: Nyéki Németh Sándor, Föispányunk: Nagyszalatnai Báró Fischer Istvány Egri érsek. Alispány: Péchujfalusi Péchy Gábor. Ns. Vármegyénk Feö Jegyzöje: Halasy Károly. Feö szolga Bíránk: Elek Istvány. Alszolga Bíránk: Dévaványai Halasy József ur, a kihöz ezen solemnitásra szerencsénk vala; 2-dik Szolga Bíránk: Retsky László. Rendszerént való Esküttünk: Fülöp Imre, Váczi Dioecesanus Püspök, Kármánházy László, Parochiae Administrator és a helybéli T. PP. Franciscanusok Conventjának Quardiánja, Zsigmondovich János, Vicarius: Demko Mátyás, Helybeli Tettes Soo Tisztség Perceptora: Szeefrancz János, Contrallórja: Maltzer Péter, Szál Tisztségnél Szálmester: Udvarnoky Mihály, Contrallór: Kummer Ignátz, Soo mázsa mesterek: Demjen (?) Pál, Strobl Márton, Innocent József, Iró Deák: Batta Mihály, Szolnoki királyi Magazinum Tisztje: Brauner József, jelenlévén Kindt (?) Pál ur Tokajból, a ki 5 frtos Bankó czédulát tett a fundamentomba, Város Feö Birája: Kováts András, a ki serénységének köszönheti ezen épület felállittatását. Második Biró: Nagy Tamás, Tanácsosok: Rhedl Ferentz Perczeptor, Lendvay Mátyás, Baranyi János, Séra József, Aklad András, Kindlovits Ferencz, Bor-Biró: Gombkötö Mihály, Hid Inspector: Farkas János építö mester Pintér János, Fodor Mihály; Tutor. Kutzora János. Külsö Tanácsosok: Lami András. Biró Istvány. Vidra József. Vidra Ferentz. Csényi György. Dósa Sebestin. Bozsó Istvány. Nagy Istvány. Horváth József. If. Farkas János. Morvay János. Lévay János. Szöllösy Pál. Papp Mihály. Csösz Ferentz. Kis Pál Ferentz. Hegedüs János. Bozsó János. Szüts Balázs József. Fantsalyi József. Fekete János. Bozóki András. Bede József."

„Áts mestere ezen épületnek: Tunkl Ferentz. Kömives mester: Kotzka Jakab. Kömives Pallér: Hartinger János."

„Iratott akkori Város Hites Jegyzöi: Sepessy Mihály és Bozsó Antal által."

„E mód szerint letétetvén a fundamentom, az épités munkájá olly gyorsasággal folytatott, hogy már akkor esztben September hóban a Piartz felöl lévö tractus egészen elkészülvén 21-a sept. 811. ebbe szerencsésen lakni által is költöztünk. Hogy pedig az Egek ezen uj épületben városunknak tsendes és békességes lakást engednének ugyanazon esztendöbéli november holnapnak 24-dikén estvéli 6 óra tájba a helybéli Conventnek Quardiánja T. Pater. Új Ignácz által benedicáltattak, melly solemnitásra behivatván az helybéli Tiszt urak mind, ugy a Honoratiores, nem különben szomszéd uraságok közül is némellyek, a szomszéd Tiszt Urakkal együtt, a Benedicálás után a vendég uraknak itt a város házánál illendö votsora adatott, mely után megszólván a muzsika az Érdemes vendég urak, kiknek száma mintegy 150 személyre ment majd csak nem viradtig a Tanács Házban a legnagyobb vigassággal mulattak."

Közli:

E. S.

Föispáni beigtatás.

I. Elökészületek.

Az ünnepélyes bevonulás elökészületei Szolnokon élénk mozgalmat idéztek elö. A febr. 18-ki városi közgyülés alkalmával városunk polgármestere elöterjesztést tett az ünnepélyek részleteiről s a képviselök minden erre vonatkozó intézkedést helyeselt s a szükséges költségek folyóvá tételére a polgármestert felhatalmazta. Még az nap felállitották a diadalkaput a város vasut felöli köutczája elején, mely impozáns nagyságával nemzeti szinü oszlopai, dus zöld lombjai és lengö zászlóival nagyban emelte az ünnepélyt. Messziről olvasható volt a bizalom gerjesztö „Isten hozott" felirat, a megye, város és föispáni czimerek közt. Innét befelé a megyeházig magas fehérre meszelt póznákról nagy nemzeti szinü zászlók lengtek, valamint az utba eső házak legnagyobb részéről.

II. Fogadtatás Czegléden.

Febr. 19-én reggel a gyorsvonattal Bárczay Gyula szolgabiró és Kerekes Géza megyei jegyzö Czeglédre utaztak, hogy a reggeli $9^1/_2$ órakor oda érkezö Beniczky Ferencz föispán urat a megye nevében fogadják. — Ott volt az állam vasutak szolnoki üzletvezetöje Riedl Ede ur is. hogy az érkezö föispán urat üdvözölje s ez alkalommal Szolnokról áthozott kényelmes I. osztályu salon kocsit Szolnokra leendö utazás czéljából felajánlja. — Megérkezvén a Budapestről jövö vonat, föspán urat Kerekes Géza üdvözölte, a kiséretet felajánlotta, s kikérte a szerencsét, hogy ö mltgát a megye székhelye Szolnokra kalauzolhassák, hol a megye és Szolnok város közönsége bizalom teljes örömmel várja. Föispán ur hasonló rövidséggel megköszönte a meghivást s átszállott a részére fenntartott kocsiba, hova az épp akkor Budapestről utazó Horthy Istvánné ö nsgát, kedves Paula leányával és kiséretét meghivta. — Midön Szolnokra, a 2-ik Nagyvárad felé közlekedö vonattal megérkeztek, szemök beláthatlan néptömeg, diszes közönség és számtalan négyes és kettös uri fogaton akadt meg.

A megyei és városi notabilitások a vasuti indóház elött voltak összegyülve körülvéve a néptömeg ezreitöl, itt Scheftsik István városi polgármester hatásos beszéddel üdvözölte a föispánt s a várost, mely fejlödésének stadiumában áll, melegen ajánlotta pártfogásába. Erre a föispán megköszönte a szives fogadtatást s a város reszére pártfogását igérte, mit meg is óhajt tartani annyival is inkább, mert lakását ide szándékozik tenni.

A nagy éljenzéssel fogadott beszéd után föispán ur Horthy Istvánnal együtt diszes négy fogatu kocsijára ült s megindult a menet a vasuttól befelé.

Elöl mentek a csendbiztosok, mindmegannyi lóháton, legtöbbnyire magyar diszben, ezután Szolnok város polgármestere és fökapitánya kocsin, mit Horthy István fogata követett. E fogat után beláthatlan sora következett négyes és kettös uri fogatoknak diszes és diszesebb uri közönséggel. Midön a fogatok megindultak, megdördültek a mozsarak, felriadt az éljen az út jobb és baloldalán, a szorongó népség sorai között. A vasuttól egész a megyeházáig sorfalat képeztek egyes testületek zászlóikkal, nök, férfiak és gyermekek vegyest, a rendet a felállitott lovas pandurok tartották fenn, különben is ez legkisebb részben sem lön megzavarva. A megyeház elébe érkezvén a menet, itt Sipos Orbán megyei alispán várta a tisztikar élén az érkezö föispánt és üdvözölte meleg szavakkal, mire a föispán hasonlóan válaszolt.

Felhaladván a fölépcsön, a föispán lakosztályába vonult, mig a megyei képviselök, papság, katonaság és a többi testületek a nagyteremben foglaltak helyt. 12 óra felé megjelent e teremben a diszmagyarba öltözött föispán s fogadta a megye közönsége nevében Horthy István bizottsági tag által remek szavakba füzött hódolatát.

Ennek megtörténte után saját lakosztályába vonulván, bevezettettek hozzá a tisztelgök és pedig papság, katonaság, közigazgatási bizottság, megyei tisztviselök, szolgabirói járások, rendezett tanácsu városok, szolnoki ipartársulat, iskolaszék stb. E testületek szónokainak eloadására a föispán behatón és érzetesen válaszolt. Két óra felé véget értek a küldöttségek tisztelgései.

Este 7 órakor Szolnok város közönsége a városház udvaráből megindított fáklyásmenettel tisztelte meg a föispán urat, ki e kitüntetéstöl elérzékenyülve, leköteleözöleg válaszolt Somogyi József urnak a város közönsége nevében hozzá intézett beszédére.

III. Az ünnepélyes beigtatás.

Az ünnepélyes beigtatás végett egybehivott rendkivüli megyei közgyülést Sipos megyei alispán febr. 20. másnap kevéssel 10 óra után megnyitotta és miután a beigtatást megelözöleg Bánréve pusztának Mezötur

---

Másutt a leendö férj, mint emlitém, jövendöbelijét megvásárolja a szülöktöl. A régi magyaroknál kétségkivül szintén igy volt ez; világosan erre utalnak az „eladó lány" és „völegény" (eredetileg „vevö legény") kifejezések. A menyasszony ára különböző lehet, egy pár sertés, juh, tehén, vagy az északi népeknél egy két iramszarvas, prémes állatok börei, Afrika némely törzseinél egy puska, egy pár röf finom szövet, stb. Igy aztán a nö a férfi tulajdonává lesz, ez rendelkezik vele teljesen, s át is hagyhatja utódaira. Igy a közép amerikai kariboknál az elhalt atya valamennyi felesége a legidösebb fiára marad, kivéve saját édes anyját. Söt az arany parton Afrikában a fejedelem halála után azon fiáé lesz a trón, amelyik birtokába keritette atyja háremét. Egyébiránt az asszonyoknak ilynemü fontos befolyására sok nép történetében ráakadhatni, igy a török és persa történetben, s némely helyütt e befolyás annyira megy, hogy a fiuk anyjuk nevét öröklik; ez azonban ritkán van igy, mert a nök dolga legtöbb esetben roszul megyen. Hogyne, mikor a leányt meg sem kérdézik, szereti-e azt a férfit, a ki két, vagy három tinóval akarja megszerezni öt, ragyogó csillagát, jöveudöbeli boldogságát. A mohamedánoknál a a nök tudva levöleg fatyolozottan járnak, s a völegény más által kéreti meg menyasszonyát, maga nem is ösmeri, nem is lát..atja azt, csak a lakodalom után; mit várni most az ilyen házasságtól? — kétségkivül semmi jót, mert bizony néha-néha megesik, hogy a menyecske piszo, hályogos szemü, vagy talán kissé nagyot is hall, s a kiábrandult völegény rövid idön másik után néz.

Mert bizony a vad népek nem igen elégszenek meg egy feleséggel, nekik van kettö is, három is, vagy az elökeloknek annyi, a mennyit kitartani tudnak. Igy van ez a mohamedánoknál, Ázsia és Afrika, valamint Ausztrália népeinél is mindenütt úgy, hogy az asszonyok száma tömérdek; igy hiteles angol utazók emlitik, hogy Felsö Guineában az asantin király feleségeinek száma felül van 3000-en. Közép-Afrikában Mtéza, Uganda fejedelme 500 nöt tart háremében. E fejedelemnél éppen akkor, midön Stanley 1877-ben itt járt, keresztény és mohamedán hittéritök voltak, mindenik fél, kapaczitálni igyekezvén öt a maga vallásának. A fönök nem tudott határozni, igy szólott Stanleyhoz: „a mohamedán vallás igen szép, mert megengedi a több nejüséget, de nem tartom czélszerünek azért, mert tiltja a borivást; mig a kereszténység éppen az ellenkezö hibában szenved, nem tudom elhatározni. melyiknek hive legyek, adj nekem e dologban tanácsot; s Stanley csakugyan nyélbe ütötte a dolgot, azt mondván neki, hogy legyen keresztény, hisz azért ugy is tarthat magának feleséget, a mennyit akar. S a fönök hallgatott a jó szóra, s most keresztény, és nincsen neki, csak valamivel több, mint 500 felesége. — Az amerikai indusoknál még legkevésbé volt elterjedve a soknejüség.

A férj halála után nejei néhol annak fivérére szállanak át örökség gyanánt. Némely arab törzseknél divatoznak a feles házasságok is; a nö három nap lakik együtt egy folytában férjével s a negyedik nap, hogy ugy mondjuk, kimenöje van, s aztán 3 napig megint a férjéé és igy tovább. Bizonyára furcsa fogalom a családi boldogságról.

Akadunk azonban még ennél is fonákabb dologra, s ez az Utó Indiában s a malanéziai szigeteken divatos több férjüség; különösen divatos az Uj Hebridákon, hol két három embernek csak egy felesége van. Hasonló szokásra akadunk néhol az uj zeelandiaknál, eskimóknál és más sarki népeknél, a míre különben a szükség, a nökben való hiány kényszeriti az embereket. De hát nekik igy is jó, s a legöregebb fivér felesége közös felesége valamennyi fivérnek, vagy a hol a többnejüség divatos, a menyasszony húgai is mind a férj nejei lesznek. Az ilyen sajátságos szokások Tübetben is divatosak.

„Az ilyen házasságok viszonyait illetöleg tehát az ember lényegileg miben sem különbözik az állatoktól. A férfi egy nejü, vagy több nejü, s a nö egy férjü, vagy több férjü, épen ugy, mint az állatok. A gorilla és csimpanusz egynejüségben élnek, a nöstények hüséget fölötte féltik, de másrészről ezek is nem kis mértékben figyelmesek férjeik hüségére. Az anyai szeretet, a magá vak odaadásának minden jeleivel az állatoknál épugy ki van fejlödve, mint az embernél. Hány apa, vagy anya van, a ki képes megtagadni gyermekét, s a vad népeknél az apa, vagy anya kénye kedve szerint megölheti gyermekeit, anélkül, hogy eltitkolná vagy valaki felelösségre vonná öket; s a gyermekek viszont szüleiket teszik el láb alól, ha már terhükre kezdenek válni. Igy ölik meg az ausztráliai népek különösen leánygyermekeiket, mint fölös számban szükségteleneket, éppen ugy, mint megöldösik egy-egy kivételével a bivalyokat is, minthogy ezek nem adnak tejet." (Topinard „Anthropológiá"-ja.)

Mily boldogok vagyunk mi, hogy nálunk másképen történnek a házasságok, más a házastársak közti viszony, stb. Nálunk az u. n. ideális házasságok volnának divatban: kivéve, azon házasságokat, melyeknél a völegény menyasszonyának örök szerelmet esküdözve veszi el annak egy pár ezer forintját, vagy nehány hold földjét, hogy majdan azoknak elfogytával megkezdje a „Váljunk el"-t játszani. Van azonban az európai házasságoknak még más hibája is. A példás családi életet élö khinaiak méltán vetik szemére az európai társadalomnak, hogy mig az apa egyik gyermeke a társadalomban bárminö állást elfoglalhat, addig a másik gyermeke talán mert nem a törvényes anyától származott, mostoha sorsra jut, az apa nem akarja öt elismerni, mindenki leveszi róla kezét, s a társadalom külön gúnynevet adva neki, kirekeszti kebeléből. E tekintetben meg kell vallanunk, hogy a vad népek felettünk állanak, s nem minden alap nélkül gunyolódnak a khinaiak az európainkkal, midön azt kérdezik tölük, hogy hát „Európában is van családi élet?" De hát vigasztaljuk magunkat, hogy van; nyájasabb boldogitóbb jólétet árasztóbb, mint a khinaikat kivéve bárhol másutt a kerek világon. Söt a házasság igazi tisztaságában, mint boldogitó frigy csakis nálunk a müvelt nemzeteknél van meg, hol a két házastárs feláldozza együtt és egymásnak egész életét gyermekeik boldogitására.

városához való csatoltatása határozatilag kimondatott és a megyei javadalmazás iránti javaslat elfogadtatott, egy küldöttség menesztetett Beniczky Ferencz főisgán ur ő méltóságához, öt felkérendő, hogy a gyülésteremben megjelenjék. Kevés szünet után a főispán ur diszmagyar öltözetben a jelenlevők harsány éljenzése között a terembe lépett és elnöki székét elfoglalta. Kerek József főjegyző erre törvényesen felesküdtette ő méltóságát.

A hivatalos eskü után Kerek József megyei főjegyző a következő beszéddel üdvözölte a főispán urat:

Méltóságos Főispán Ur!

Hivatalommal járó kedves kötelességemet teljesitem most, midőn Méltóságodat, ő császári, és apostoli királyi Felségének legkegyelmesb kinevezése folytán, Jász-Nagykun-Szolnok megye főispáni székében való beigtatása alkalmával, a megye közönsége nevében, tiszteletteljesen üdvözlöm.

Megyénk az 1876. 33-ik t.-czikk értelmében alakulván át, ezen rövid idő, még nem egészen 6 év alatt, Méltóságod magas személyében, már harmadik főispánunkat van szerencsénk üdvözölni.

Az elsőt Kiss Miklóst, ki a megye alakulását vezette, váratlanul ragadta el tőlünk a halál, a második gróf Batthyányi József, telve jó akarattal alig, hogy feltünt megyénk láthatárán, már ismét távozott tőlünk. Méltóságodat tehát, a hosszabb együttlét reményében üdvözöljük, mert csak az egyének és viszonyok teljes feliismerésén alapuló, hosszabb ideig tartó működés tarthatja meg a kornak, és helyzetnek, melyben a cselekvény történik, kimagasló jellegét.

A főispáni állás egykoru a megyék eredetével, s habár elmultak is azon idők, mikor hajdanában, a lovagias korban, a honvédelem ügye még nem levén szervezve, a főispánok vezették a megyék banderiumait a csatákban, s habár, az arisztokratikus kormány formának, a nép képviseleti alkotmány által történt felváltása folytán, a megyék a kor kivánalmaihoz képest, némely addig gyakorolt jogaiknak használatától elestek, mind az által maradt még fenn számukra elegendő tér, melyen tevékenységüket, az állam javára hasznosithatják, mert ottan van még az állami közigazgatás közvetitése ezer szálaival, ottan van az önkormányzati tér, és társadalmi teendőknek kimerithetlen forrása, melyek mindannyian a főispáni állás jelentőségre, és a megyék fenállásának szükségessége mellett bizonyitanak.

Méltóságod ősi nemzetsége, melynek szálai fölnyulnak az Árpádok korában hazafiságba kitünve, Magyarország közéletében, mindég jelentékeny szerepre volt hivatva, és Méltóságodnak ugy a törvényhozásban, mint a megyei életben szerzett gazdag tapasztalatai, biztos kezességet nyujtanak nekünk arra nézve, hogy megyénk kormányzata, Méltóságodnál, a legjobb kezekben van letéve, üdvözöljük tehát, és a megye közönségének örömét fejezzük ki a fölött, hogy Méltóságodat volt szerencsénk megyénk főispánjául megnyerhetni.

Minthogy azonban sulyos időket élünk, mert határaink déli részén, vészt jósló fellegek kezdenek gyülekezni, a megpróbáltatásoknak csak ugy felelhetünk meg, ha szeretett királyunkhoz tántorithatlan hűséggel, és kedves hazánkhoz lángoló szeretettel ragaszkodunk, ugy felelhetünk meg, ha mindenkor ugyan, de az ilyen válságos időkben leginkább az állam élet, minden tényezői, egymással szivélyes egyetértésben működnek, és egymás iránt kölcsönös bizalommal viseltetnek, mi szeretettel és bizalommal fordulunk Méltóságodhoz, s kérjük, hogy ezen érzelmeket, kegyesen elfogadni, s bennünket szinte becses bizalmával megajándékozni méltóztassék.

Kivánjuk, hogy azon szép remények, melyek Méltóságod, és a megyénk részéről, a köztünk, ma kedvező előjelek közt megindult hivatalos viszonyokhoz fűződnek, mielőbb valósuljanak.

Kivánjuk, hogy Méltóságodat, a mindenható Isten, hazánk, és megyénk javára, számos évekig éltesse!!!

Kerek József főjegyző után főispán ur ő méltósága következő beszédet mondotta el:

Tisztelt megyei közgyülés!

Ő cs. apostoli kir. felsége a m. kir. belügyminiszter ő nagyméltósága felterjesztése folytán e megye főispánjává méltóztatott kinevezni.

Nem minden habozás nélkül fogadtam el ez állást, mert ismerem azon nehéz kötelességeket, melyeket a törvény a főispán elé szab, s melyek teljesitését tőle a haza, s annak kormánya el vár.

A megye összes administrátiójáért nagy részt ő is felelős, ő maga pedig nem lévén administráló közeg, jogköre sokféle félre magyarázatokra adhat alkalmat.

Hogy e nehézségek daczára, hódolva uram királyom parancsának, a kegyes kinevezést elfogadtam, oka az, mert bizva egy felől abban, hogy nyilt, becsületes, és a közjóra irányult törekvéseimben, mint a megye közönsége, ugy annak tisztikara az élén álló alispánnal támogatni fognak.

Másrészt, mivel azt hiszem, hogy minden magyar ember, kinek az alkotmány jelenlegi fenállása szivén fekszik, tartozik azon terheket elvállalni, melyekkel annak fentartása, biztositása, s állam rendszerünk szilárditása jár.

A katonának nem szabad tekintettel lenni arra, hogy veszély fenyegeti azon helyen, melynek védelme reá bizatott, neki ott megállania, neki ott küzdenie kell.

Az államot fegyver nélkül szolgáló polgárnak sem szabad magát a közszolgálat terhe alól kivonni, akarván a közjót, a nehézségekkel is meg kell küzdenie.

Ezek bátoritottak fel engem e diszes állás elfogadására.

Tudom, hogy a megye tényezőinek összhangzatos működése szükséges arra, hogy a czél eléressék.

En bizalommal jöttem ide, kérem támogatásokat.

Megvagyok győződve arról, hogy bizalmam bizalommal, őszinteségem őszinteséggel, barátságom barátsággal fog találkozni, ugy a megye tiszti kara; mint a megye közönsége részéről.

Ezek alapján reménylem, elérjük a czélt, t. i. a megye érdekeinek előmozditását.

Én a megyei tisztikart nem tudom más polgártól megkülönböztetni egyébben, mint abban, hogy, a közérdeknek tágasabb hatáskörü szolgálatában áll, s azon bizalmat, mely irányában ugy a közönség, mint a kormány részéről nyilvánul, csak kötelességének buzgó teljesitése által hálálhatja meg.

Nem képez ő bureaukratikus osztályt, mely érdekeit a közönségtől elválaszthatja — ő maga hazafi és polgár lévén, kell, hogy a törvény és alkotmány tiszteletben tartása, legyen cselekedeteinek rugója.

Megvagyok győződve, hogy e megye hazafias és diszes tisztikara, igazságos és részrehajlatlan eljárásaiban, s hogy cselekedeteiben mindig a morált tartja szem előtt, maga a tisztikar összege sem türne ön magában oly eljárásokat, melyek az egésznek hirnevét koczkáztatnák. — Viszonyaink s az átmeneti korszak követelményei, az állam fentartására nagy áldozatokat követelnek a polgártól, ő ellenben fel van jogositva, hogy a hazának hozott áldozatai fejében, megkövetelje a szabadsággal párosult rend fentartását, hogy nyugton és békében (védve jog és törvény által) végezhesse napi teendőit, — követelheti, hogy az árvák vagyona szent letétnek tekintessék, közlekedési eszközei, a legjobb karban tartassanak. — Községi s megyei kiadásaik legszükebb keretekbe szorittassanak, a közpénztárak kezelői és felügyelői, ne csak felügyelők, de azoknak hü örei is legyenek. A tisztviselők eljárásai gyorsak, pontosak és igazságosak legyenek.

A közigazgatás feladatához tartozik, a csapásokat a mennyiben emberileg lehet elhárítani, elkerülhetlen következményeit pedig enyhiteni.

Mindezek feletti ellenőrzési jog a közönséget is illeti, s ennélfogva kérem méltóztassanak, sajat s a köz jó érdekében, ezen jogukat szigoruan gyakorolni, mert csak a közérdeklődés, s a közügyek alapos ismerete ovhatja meg magát a jognak gyakorlatát, egyfelől s megnyugtatólag hathat a tiszti karra a ragalmak ellenében.

A törvény, ezen ellenőrzési kötelességet a főispánra is reá ruházza.

En e feladatomnak teljes ön tudatában azt teljesiteni fogom, s reménylem, hogy a jeles tisztikarban, s t. közönségben, ez irányban is támaszt nyerendek. S szabadjon azon reményemnek kifejezést adni, hogy soha nem fogok oly cselekményekkel találkozni, melyek a törvény szigoru alkalmazását tennék szükségessé.

T. Közgyülés, a magyar nemzetnek századokon át fölényét a többi testvér nemzetiségekkel szemben, nem csak a harczba kifejtett vitézsége adta meg, hanem erkölcsi tul sulylyal is birt felettök.

Ezen erkölcsi tulsulynak legfőbb támpontja, azon a közéletben nyilvánuló morál, mely eljárásaiban vezérelte, — az erkölcsi süllyedés, nagy nemzeteket is romlásra vezetett.

Mennyire lenne annak elburiánozása veszedelmes oly nemzetben, mely számban nem nagy s csak erkölcsi fölény által képes azon hivatásának megfelelni, melyet keletfelé az európai társadalom polgárositási küldetésével reá bizott. Ez utról letérve, saját lét alapját ingatná meg.

E vidéknek jellege kiválólag magyar.

Nemzetünk jellege lovagias, bátor és hü. A törvény tisztelete a jogok kölcsönösen tiszteletben tartása a társadalmi rendnek alapja.

Hiszem, hogy ezen érzülettől velem együtt át vannak hatva.

Meg vagyok győződve, hogy a király és alkotmány iránti hüség szivükbe van vésve.

S kiáltják velem együtt: éljen a haza éljen a király.

A nagy tetszéssel és lelkesedéssel fogadott beszéd után, főispán ur a régi joggal élve, egy tisztelet beli főorvost egy t. szolgabirót és több t. jegyzőt nevezett ki. Ennek megtörténte után következett a gyülés negyedik tárgya: Ő felsége I. Ferencz József apostoli királyunk életnagysága képének leleplezése. Sipos Orbán, megyei alispán ez alkalomból a következő beszédet mondotta el:

Méltóságos Főispán úr!

Tekintetes megyei bizottság!

Megyénk közönsége, ő Felsége születésének 50-ik évfordulója alkalmából tartott közgyülésében közlelkesedéssel elhatározta, hogy ő Felségének életnagyságu arczképe, hazai müvész által elkészittetvén, itten a teremben felfüggesztessék, mintegy intő például szolgálván arra nézve, hogy köztanácskozásunkban, mindég, a király és haza iránti szeretet vezéreljen bennünket.

Az arczkép elkészült, s a müvész ecsete, megfelelt a várakozásnak, és méltó diszére válik hazai müvészetünknek.

Ime tehát az arczkép, melyről most a lepel lehullott, ő Felsége I. Ferencz József, Magyarország koronás királyát életnagyságban tünteti elénk, mely előtt hódoló tisztelettel hajlik meg minden magyar ember, és egy történelmi jelentőségü életet ábrázol, mely sok tanuságot rejt magában.

Ugyanis mindjárt uralkodásának kezdetén, a háború förgetege zugott végig, Europa térein, hazánk sem maradván abban érintetlenül, és oly zivataros korszak állott be, mely, nemcsak más államok és fejedelmek, hanem fájdalom, hazánk sorsa felett is döntött.

Később azonban tisztulván a helyzet, és a nemzet, királyával egyetértésre jutván, a magyar szent korona, mint a nap a felhők közül, győzelmesen, és teljes fényében emelkedett ki a zivatarból, mely is, a nemzet akaratából ő Felségének fejére tétetvén, felkenetett Magyarország alkotmányos királyává.

Eltünt tehát a rút viszály, és ez idő óta szebb napok viradtak a hazára és a királyi házra, mert soha még fejedelem, alkotmányosb módon nem uralkodott, mint ő Felsége, első Ferencz József, és soha nemzet, még nagyobb lelkesedéssel, és oda adással, nem környezte a trónt, mint a milyennel környezi, a magyar nemzet, ő Felsége trónját.

És ez, nem egy rabszelga nép öröm ujongása, hanem egy szabad nemzet szivből fakadó hő érzelmeinek kifejezése.

Biztositva van hát a trón a nemzet szeretete által, és az ősi jogaiba visszahelyezett nemzet, a jó és igazságos király uralkodása alatt, ugy a szellemi, mint az anyagi téren fokozatosan bár, de folyvást előre halad. Ugy hogyha majd a nemzet, néhány év mulva, Alpár térein, Magyarország ezeréves fennállásának örőm ünnepét üli királyával, azt hiszszük elmondhatjuk, és adja az Isten, hogy el is mondhassuk, miszerint: Magyarország nem volt, hanem van, és lesz!

Eljen a király, éljen a haza!

*

Közvetlenül az ünnepélyes beigtatás után délután 2 órakor a megyeszékház termében diszebéd volt, melyen 120-an vettek részt. A jó champagne-i bor élvezése uton csakhamar megeredt a lelkes felköszöntések özöne. A diszebéd végeztével kiki sietett az előkészületlen levő bálra szükséges intézkedéscket megtenni és már esti 9 órakor a Farkas Sándor czeglédi zenekara által játszott tánczdarabok visszhangzottak az egész épületben és tánczra inditották a pezsgő vérü fiatalságot, amely kiviradtig aprózta a nemzeti tánczot. Diszes közönség vett részt e bálon, mely kétségtelenül a legfényesebb volt az eddig Szolnokon tartott bálak között. A karzatot teljesen megtöltötte a néző közönség, és hogy maga a terem is zsufolásig telt meg tánczolóközönséggel, az kétséget sem szenved.

Nyilatkozat.*)

Alólirott lovagias kötelességemül ismerem kijelenteni, miként e hó 20-án Szolnokon, a közebéd alkalmával, ugy később egy magános mulató társaságban Okolicsányi István tisztelt barátomra vonatkozólag mondott szavaimmal őt sérteni, avagy csak kellemetlenül érinteni sem volt szándékomban.

Kenderes, febr. 22. 1882.

Horthy István.

HELYI HIR.

— **Lapunk szerkesztője** több napig távol levén s csak a lap lezárása után érkezvén haza: több fontos kézirat s több érdekes helyi hir e miatt visszamaradt. Kérjük az illetőket jövő számig türelemmel lenni.

MEGYEI HIREK.

* **Gyászhir.** Özv. Makay Gáborné Illési Sára, mint édes anyja, Makay Imréné Hegedüs Mária, és gyermekei Osváth Albertné Makay Julia, Makay Endre, Báthor Gáborné Makay Gizella és Makay István; vejei Dr. Osváth Albert fővárosi rendőrorvos; Báthor Gábor köz- és váltó ügyvéd; menye Kállay Iréne; unokái Ifj. Osváth Albert, Julia, Paula és Ilona, Báthor Miklós és Mártha mélyen megszomorodott szivvel jelentik forrón szeretett fiának, férjének, apjuknak, apósuknak, illetve nagyapjuknak Néhai geleji Makay Imre úrnak, Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye közigazgatási bizottsági tagjának, a Szolnok-Csongrád jobbparti ármentesitő társulat elnökének, köz- és váltó ügyvédnek életének 59-dik évében f. hó 21-én történt gyászos elhunytát. A boldogult hült testemei a kerepesi temető halottas házából f. hó 23-án délután 3 órakor fognak a sirba letétetni. Budapest, 1882. február hó 22-én. Béke hamvaira!

* **Farsangi vásár.** Karczagról vesszük a hirt, hogy a f. hó 16-án megtartott jótékonyczélu farsangi vásár fényesen sikerült. A tiszta jövedelem 470 frton felül van.

A közönség köréből.

Köszönet nyilvánitás.

Mindazok, kik boldogult nőmnek e hó 19-én történt eltemettetésekor akár a temetésen való szives megjelenés, akár pedig fogatuknak ez alkalomra való rendelkezésemre bocsátása által részvétüket nyilvánitani szivesek voltak, fogadják ez uton legmélyebb köszönetemet szivességükért és részvétükért.

Reisz Simon.
vendéglős.

Szerkesztői üzenet.

— **Hegedüs B.** főkapitány urnak. Távollétem miatt a lap vezető nem vállalkozott a közlésre. Es is jövőre jön. Szives elnézést kérünk.

NYILTTÉR.

A felső-szászbereki uradalomban van még egynehány métermázsa répamag eladó. Bővebb tudósitást ad a tisztartóság.

2—1

Irodalmi és müvészeti szemle.

Krisztus Pilátus előtt.

Napok óta szemlélhetjük a müvet, melyről nyugat kritikája azt mondá, hogy olyat nem alkotott már századok óta müvészi ecset s a jelen kor legnagyobb festőmüvészének nyilvánitotta annak alkotóját

*) E sorokért nem felelős a szerk.

A képzömüvészeti csarnok egyik termében van a nagy müremek, melybe csak aránylag keskeny nyiláson át jö be világosság. közvetlenül a képre, mig a terem többi része sötét.

Szemünk egy pillanatra elvakul, a mint a terembe lépünk, a sötétségtől: de a mint balra fordítjuk tekintetünket, azonnal látunk ismét, látjuk a mester remek alkotását.

Mintha nem is kép volna az, a mit látunk, hanem igy tartozik, hogy az egész gyülekezet ott ül a jelenet impozáns voltának megfelelő csendben, a terem oldalán. Csendben és némán, mint azok, a kik nézik; mert a mint a képre téved tekintetünk ott maradunk állva, egy hang sem jön ajkunkra, csak nézünk, bámulunk a gyülekezetre. Majd megindulunk önkénytelenül a kép felé; mint a delej a vasát, úgy von az bennünket s észre sem vesszük, mikor a korlátba ütődünk. Szent áhitat fog el bennünket, szeretnénk leborúlni a fölséges megváltó lábai elé, ki megkötözött kezekkel fehér ruhában, vállaira omló haja fürteivel, isteni fönséggel áll a féktelen tömeg előtt, ideális tiszteletet gerjesztö tekintetét a magasba szegezve.

Vele szemben, a kép jobb oldalán, egy remekül festett, négy lépcsös emelvényben ül a szintén fehérbe öltözött Pilatus, ujjain számolgatva Krisztus bünösségét, vagy ártatlanságát.

Előtte két alak ül, baloldalán; az egyik kék ruhában, kérkedő tekintetét merően Krisztusra szegezve, a másik barna ruhában, s arczáról a fölháborodás olvasható le. Pilatus jobbján egy másik alak ül, bámulva a helytartó arczára, mintha csak kérdené, hogy vajjon lehet-e itt más határozat, minthogy a lázitót meg kell ölni. E fölött egy magas farizeus támaszkodik a falnak, ostoba pöffeszkedéssel méregeti a megváltó fönséges alakját.

Krisztus és Pilátus közt van a közvádló, nagy, ösz szakállu hatalmas álló férfiu, sárgásbarna talárban, sötét kékesfekete köpenyben, fején fehér lepellel. Nyitott szájából mintha csak hallanók a vádat. Egyik kezével magyarázza Pilátusnak azokat, a miket mond. Mögötte egy sarokban három megszólalásig hü alak tanácskozik a dologról, az ember azt hiszi, hogy mozog a szájuk és hosszu szakáluk.

Krisztus előtt, a közvádló jobb oldalán ül egy vörös ruhás, sárga öves és sárga föveges alak, a vén farizeus, kaján szemeivel kárörvendően hunyorit az isten fiának; ez is oly hiven van ábrázolva, hogy az ember szeretné megfogni a nyakát és kirántani a sokaságból. Krisztus másik oldala mögött egy vörös föveges farizeus hunyorgató szemekkel fumigálja, kicsinyli két más társának Krisztust, kik közül az egyik vigyázva hallgat eme szavaira, a másik a római katona jobb válla mellett előre dugja kopasz, megszólalásig hiven alakitott fejét, figyelmesen szemlélgetve a vádlottat.

Kevéssel odább balfelé, egészen az előtérben egy izmos római katona igyekszik visszatartani a zajongó tömeget, meggyszinü, hanyagul magára vetett köpenyben, fején sisakkal. Dárdája, melyet vizszintes helyzetben tart a tömeg előtt, mintha csak egy pár arasznyira volna a tömegtöl, s a megváltó testétől. Lábszárai közt mintha valósággal üresség volna, oly remekül van ábrázolva a kép, a saru szijja mintha valósággal lógna és nem festve volna, azt hiszi az ember.

Előtte balra egy izmos suhancz ordit tátott szájjal és fölfelé emelt karokkal. Ez előtt egy kék ruhás mulya alak bámészkodik bamba tekintetével a megváltóra, s a kép bal szélén a legvégső alak lábujjhegyre állva igyekszik kielégiteni kiváncsiságát. Pompásan ábrázolt, valóságos élö alak.

Hátul padok vannak, s azokon áll a tömeg, melyből különösen két alak emelkedik ki, az egyik, mintegy átellenére a jobb oldali pöffeszkedő alaknak, egy fehér fejleples vádló, ki Krisztusra mutat, a másik a kettő között áll a falnál, egy egyszerü női alak, karján kis gyermekével, az egyedüli az egész tömegben, ki szánalmasan tekint az isten fiára.

Ezek a kép fő alakjai, melyek egyenként is mind valódi mestermüvek, s bizonyára hosszas tanulmányozás után készültek. Mindenik más alakban, más helyzetben van, és másként fejezi ki arczával féktelen szenvedélyét és engesztelhetetlen gyülöletét.

A többi alak a háttérben van, homályban, s mégis mindeniknek az arczán élesen nyilvánul a lelki állapot.

Szinezés dolgában is remek a kép. Középen áll Krisztus, fehér ruhában, jobbra Pilátus szintén fehérben, balra az orditó suhancz, jobbára fehér ruhadarabokban. Ezekkel ellentétben a kép többi szine majdnem mind sötét, jobbára meggyszin, sötét kék és rozsdabarna. Azonban, noha képviselve van itt minden szin árnyalat, keresve sem tudna az ember semmi kirivót találni. Krisztust is fönséges alakja és méltóságos arcza tünteti ki, nem fehér ruhája, meg az, hogy a müvész igen jeles fogással jó háttért adott neki az által, hogy mögüle az alakok két oldalt elébe hajlanak. Háta mögött nincs, a ki fölemelje rá kezét, s nem is ezzel akart a müvész remekelni, hanem az arczokban tüntette föl a haragot és féktelen gyülöletet.

Kitünően van alkotva a képen az előtér és háttér, a lépcsözet, melyen Pilátus ül, olyan, hogy az ember azt hiszi, hogy arra fölhághatna; Pilátus háta mögé, azt hisszük, oda állhatnánk, a közvádló keze a faltól oly annyira különváltnak látszik, hogy kedvünk kerekednék megfogni és lerántani. A közvádló mögötti három beszélgető alak is megszólalásig hü, az ember mintegy hallja beszédüket, az orditását, stb.

Igen jellemző a képre az, hogy midön Párisban volt kiállitva, s egy anya karján gyermekével szintén megnézte azt, a gyermek az anya kérdésére, hogy: „látod fiam? — azt felelé. hogy: „látom, de nem hallok semmit“ mert valóban az ember szinte megdöbben, hogy mi lesz itt a következő pillanatban.

Szóval életet áraszt a kép minden része, megszólalásig hü annak minden alakja. Ohajtjuk, hogy a müremeket, mely egyetlen a maga nemében, minél előbb megszerezze a nemzet, a müvész pedig minél előbb kész legyen igért 15-ik nagy remek müvével, mely Krisztust a Golgotán fogja ábrázolni, s a melyet nekünk, magyaroknak fest majd. Nyujtsa az ég hosszura életét, a drága életet, mely oly nagy dicsöséget szerzett a szegény, kis magyar hazának.

Dr. Somogyi Ignácz.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30, közép 11.30, silány 11.70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyö köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nö ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

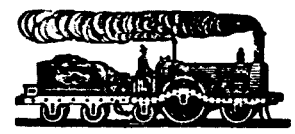

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 percz d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.)

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felöl:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felöl: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felöl: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felöl: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 percz hajnal.

Felelös szerkesztö: **Pásztor Ferencz.**

HIRDETMÉNYEK.

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás, arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek. melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnekézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erösitö tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erösitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erösitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Némau Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a valódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Konszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—4

Hirdetések és előfizetések
e lap részére felvétetnek
Haffner Sándor és társai nyomdájában
Szolnokon, búzapiacz, szerkesztőségi épületben.

„HAFFNER SÁNDOR és Társai“
czég alatt Szolnokon egy
teljesen uj nyomda
(Uj öntvények- és szerelvényekkel)
állittatott fel, mely működését már megkezdette.

Elvállal a czég e szakba vágó mindenféle munkát s a megrendeléseket ugy helyben, mint vidékre szigorú pontossággal, kifogástalan müizléssel, gyorsan és jutányos áron teljesiti.

Tisztelettel
Haffner Sándor és társai.

Üzlethelyiség: a buzapiaczon, 1396. sz. a.

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 10.—272. Szolnok, 1882. márczius 5-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1896. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügynöki irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden főváros és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magassága három hasábos sorsetnyi térért:
1-ször hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előlegres dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos sorsetnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldött a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Benitzky Ferencz.

(—r.) Tapintat kellett hozzá, hogy olyan népszerű főispán utódjául, milyen gróf Batthyány József volt, oly egyént terjesszen a kormány a korona elé, akivel Jász-Nagykun-Szolnok megye közönsége meg legyen elégedve. Mert gr. Batthyányit e megye közönsége és tisztviselői részéről oly tisztelet és szeretet fogta körül, melynek tiszta lángja még akkor is lobogott a szivekben, midőn már a nemes gróf székéből végkép távozott.

A kormánynak tehát helyes választásra kellett első sorban törekednie, miszerint oly férfiu lépjen a távozott főispán helyébe, kiről elmondhassuk, hogy elődjének, elvben és jellemben, méltó utóda.

S Benitzky Ferencz ur személyében, valljuk meg most már őszintén, van reményünk hozzá, a kormány jól választott.

Talán, hogy neve nem volt országos hirű zajos név, vagy talán hogy egy történelmi nagy név után hallottuk és olvastuk az ő nevét, avagy ki tudja miféle mellék okokból: nem hittük, nem gondoltuk és nem gondolta tán senki, hogy Benitzky Ferencz első megjelenése a megyeszékház termében, oly kedvező benyomást teend általánosan s oly rokonszenves egyéniséget lesz szerencsénk benne tisztelhetni.

De a váltakozó gondolatok, hiedelmek és föltevések után jól esett csalódni e megye közönségének.

Benitzky Ferencz, mint megyei főispán, keresetlen s mégis tiszteletet és bizalmat gerjesztő modora által az első föllépés alkalmával biztositá a megye közönségének osztatlan szeretetét a maga részére.

Székfoglalója nyilt, bizalmas és szabatos, mely nem affektálja a kapadozó és habozó, se hus, se hal-féle nagy uri modort; hanem elárulja az irányt, melyet elvei s jól felfogott kötelességérzete sugaltak szivének. Ez pedig csak önmagával tisztába jött kebelnek adatik.

Maga mondá, hogy ismeri a nehéz kötelességeket, melyeket a törvény eléje szab, s melyeket tőle a haza és a kormány vár; maga mondá, hogy jogköre sokféle félremagyarázatokra adhat alkalmat; maga mondá, hogy ő nyilt, becsületes és törekvései a közjóra irányitvák. Ez egyszerű nyilatkozatokban mi biztos zálogát látjuk jövő működésének és jogosult indokait találjuk a fönebb mondottaknak; mert aki ismeri hazája s megyéje iránti kötelességeit, a ki nyilt, becsületes s törekvései a közjóra vannak irányulva, az nem lesz viszanyag, kit hol igy, hol ugy lehessen idomitani, kormánynak, vagy egyeseknek, amint talán éppen a szükség vagy érdek kivánja, sem tettei nem szolgálhatnak okul félremagyarázatokra, — hanem mint becsületes, igaz magyar emberhez illik, a hazája és megyéje közérdekét tartja mindig szem előtt. És Benitzky Ferencz ilyen főispánnak vallotta be magát.

De az itt elmondottak az ő székfoglalójának csak egyik oldalát képezik, s csak reá s irányelveire vonatkoznak. Székfoglalója másik oldalát, a mi szempontunkból, az képezi, mely a megyei tisztikarra vonatkozik s melyről leplezetlenül kimondá, hogy az nem képez bureaukratikus osztályt; de kimondá ennek kapcsán azt is, miszerint ő a megye tisztikarában föltételezi a morált is.

Vajjon mit értsünk ez alatt? Bizonyára nem mást, mint azon erkölcsi szolidaritást, mely mint a lánczszem, egy tömör erkölcsi testületté füzve a megyei tisztikart ugy működési belkörében, mint kifelé, hogy reá, mint ilyenre, még a gyanunak árnya se vessen foltot. Ezt várja a főispán a megye tisztikarától.

A főispáni székfoglaló tehát, habár egyéb részeivel politikai szempontokból tüzetesen nem foglalkozhatunk is, minden irányban kiállja a tűzpróbát s Benitzky Ferencz nevének és személyének e beszéd méltán szerzé meg a tiszteletet és elismerést megyéje részéről.

Adja Isten, hogy szavainkat soha, semmi körülmények között, ne legyünk kénytelenek visszavonni; mert lesz alkalmunk elégszer reá, midőn oly dolgokat pengetünk e helyütt, melyeknek orvoslását éppen azért várjuk és követeljük a főispán urtól, mert arra az őszinte magyar szív sugalta székfoglalóban találjuk meg a támpontot.

TÁRCZA.

A kézcsók társadalmi jelentősége.

Mai napság rendkivül divatos és nem rosz szokássá nőtte ki magát, hogy a minden vagy legalább igen sok tekintetben unatkozó nagy közönség egyhangu unalmának elűzése, épülésének és mulattatásának emelése czéljából némi tehetséggel és előadási vagy inkább felolvasói ügyességgel biró ifjaink s előhaladottabb koru és értelmü férfiaink ugy a fővárosban, mint az e tekintetben még egyhangúbb vidéken felolvasásokat rendeznek s ennek folytán többékevésbbé megérdemelt tapsokat aratnak.

A kézcsók társadalmi jelentősége czimü jelen értekezés nem akar ama nagy szabásuaknak kiáltott felolvasmányok sorába állani, egy és ezer okból, nem érezvén magunkban semmi hajlamot arra, hogy társadalmi tanitói szerepre vállalkozzunk s önérzetünk egyhanguságát tapsviharokban élénkitsük s tán némi hirre tegyünk szert, mert tapasztalásból tudjuk, hogy a felolvasások legtöbbnyire csak egy pillanatnyi hatásuak s felolvasó és felolvasmánya csakhamar a feledés örvényébe merülnek.

Ne menjünk mi czikünkkel a felolvasó asztal s az azt kiváncsi vágyódással körülálló nagy közönség elé, maradjunk csak a régi ismeretlenek, mikor oly jó ismerőseinkkel is közölhetjük szivünk titkát, minő a jóhirü „Jász-Nagykun-Szolnok“ czimü helyi lapunk.

Mi az a kézcsók? megfelel rá az alamizsnát „kezét csókolom“-mal fogadó koldus, megfelel rá a nagyvilág legelső gavallérja, kit szive ünnepeltjének megjelenése „kezét csókolom“ kifejezésre ragad, s e két szélsőség köst mozgó minden egyéb társadalmi csoportozat, boldog, boldogtalan egyaránt ismeri, tudja s hol szóval, hol tettleg, hol egyszerre mindkét módon is gyakorolja a kézcsókolás klasszifikált emberhez illő művészetét.

Azt mondám, művészetét, hát igazán művészet is az, e pár szót „kezét csókolom“ oly helyes hangsulyozással, s azzal párositott taglejtéssel s az ajkak itt körül sem irható helyes redőzésével kiejteni, hogy sem a czigány „kzit csom“ — sem a phlegmaticusan tagolt „ke-zét-csó-ko-lom“ abból ki ne kerüljön, mert különben ön szeleverdi ügyvédbojtár, vagy ön higvérü gentelman, nők körében (mert hiszen a kézcsók egyedül a nők kedvéért találtatott fel, s joggal csakis őket illeti,) elveszti minden hitelét s faragatlan tuskónak fog kikiáltatni.

A „kezét csókolom“ kifejezés igen sokféle indulat nyilvánulásánál kerül az emberek ajakára.

A hölgyekhez belépő, vagy tőlük távozó férfisereg (illetőleg a finem, elkezdve a jobb nevelésben részesülő gyermektől az elaggottak csapatáig) üdvözöl, a jótéteményt jóltevőjének „kezét csókolom“-mal szokta megüzetni, vagy viszonozni a nem nevelatlan ember, másik az asszonyom, vagy nagyságod megszólitás helyett is csak örökösen „kezét csókolom“-ot használ; magunkat excusalván a hölgyvilág előtt, önkénytelenül is e pár szó téved ajakunkra, legfőként, ha helyes okot a mentegetődzésre nem találhatunk, vagy zavarban vagyunk.

S társadalmunk jelenlegi viszonyai köst nem találhatunk müvelt hölgyet, ki zokon venné az üdvözlésnek eme kifejezését, de igen is sokat találhatunk, kik soha meg nem fogják bocsájtani, ha őket csak az egyszerü „alásszolgájá“-val köszöntjük, hiszen mai napság ezt a szegény „alásszolgája“ szót az utczai gyermekektől sem vesszük szivesen.

S ha kutatjuk, hogy a kezét csókolom, miért tudta mégis tulélni, vagy miért fogja tulélni az „alázolgát“, magyarázatát e körülménynek a hölgyvilág lelkületének sejtelmeiben, természetében fogjuk fellelni.

Mi a legünnepiesebb a hölgyek életében? gondolkozás nélkül is eltalálhatjuk. Legünnepiesb amaz időszak, mikor azt mondjuk róluk: jegyes, eljegyzett; a gavallérnak előbb egy készoritása, majd a kis női kéznek lopva megcsókolása, utóbb örökös csókozás a kézen, vajjon melyik hölgy tudná ama boszantó időszak csókkal fűszerezett kellemét egész életében elfelejteni? melyik ne mondaná magát boldogtalannak, ha a kézcsókolásban már elfáradt férj közönye mellett, más valaki vagy szóval, vagy tettleg kézcsókolóul nem jelentkeznék? s jaj nektek szellemóriások, s szellemtörpék, ha ez állapotot méltányolni, számba venni nem tudva, közönyösök mertek maradni, s leszstek az unalmas alásszolgájának még unalmasabb hajtogatói!

Mai napság már mindennek van története, kétségtelenül legérdekesebb volna a csók történetét tudnunk, hanem mert a csókok legérdekesebbjei titokterészetével birnak s majdnem egyforma sulylyal birnak a kabineti titkokkal, a csókok történelmi megirására bajosan fogna distingualt ember vállalkozni.

Egyet azonban constatálhatunk, azt t. i. hogy ha jelenleg a kézcsók társadalmi jelentőségéről beszélhetünk, még többet beszélhettek arról a mesés lovagkorban, hol minden felserdült hölgy egy-egy égből leszállt földi angyal vala, kinek kézcsókját kiérdemelni: az eljegyzéssel — már akár szellemileg, akár tényleg — egy jelentőségü volt. Ma is nagyon sok puritán érzelmü kisasszonyt tudhatnánk felemliteni, kik a kézszoritást, a kézcsókolást csakis a vőlegénynek hajlandók megengedni, s keresztet vetnek magukra, ha nézetük czáfolatául akad vakmerő, ki jelenlétükben egy más hölgykezét, csupa udvariasságból is megcsókolná; az igaz, hogy az általam hivatkozott kisasszonyok kezei meglehetősen csók-tüzmentesek valának, minthogy más különben sem birtak férfiban valami sok vonzalmat kelteni.

A történelem fonalán felmehetünk a pogány, görög és rómaiak történetéig is, s ott is beszéd tárgyát képezi a kézcsók, s hogy akkor tájban nem valami kellemesen csókolózhattak, a pogány Juvenalis gúnyor-iró következő distichonja tehet felőle bizonyságot, mit magyarul szelidebben s szabadabban következleg fordithatunk le:

„Ki a női kézre első lopott csókot,
Nem végzett valami tisztességes dógot.“*)

De hát Juvenalis gunyiró volt, régen is élt, meg nem is magyar ember volt, éppen háromszoros ok arra, hogy a kézcsók divatja köztünk tovább is fennálljon, s benne undoritót ne találjunk.

Polyphemus.

*) Dógot: dolgot helyett, a rim szivsága kedvéért.

Világosságot!

(—e—) Ez korunknak jelszava, azon kornak, mely souverainnak proclamálja az észt és szabad gondolkozást; mely ez alapon többek közt irtó háborut üzen minden vallási türelmetlenségnek fennen, hirdet-

vén: a lelkiismeret legyen szabad, a lelkiismeret legyen független.

Mit ért korunk a lelkiismeret szabadsága alatt? vitatni jelenben nem lehet szándékunk, mivel inkább azon csodálkozásunknak óhajtunk adni hü kifejezést, melyet keblünkben azon tudat keltett, hogy a felvilágosult tizenkilenczedik században még mindig találkoznak egyének, kik a vallási türelmetlenség nyomása alól kiszabadulni nem tudnak vagy nem akarnak.

Annál nagyobb csodálkozás fogott el bennünket, mert szeretjük magunkat a kor embereinek nevezni s mint ilyenek: elvből gyülölünk minden vallási türelmetlenséget.

Ezen, korunkat lealacsonyitó vallási türelmetlenségről, sőt több: vakbuzgóságról látszik vádolni felsőbb tanintézetünket s igy első sorban annak vezéreit a „Jász-Nagykun-Szolnok“ 9—271-dik számában megjelent vezérczikk igen tisztelt irója, midőn a czikk végszavaiban igy szól: „A vallási türelmetlenség és vakbuzgóság ne találjon menhelyet a tudomány és nevelés falai között.“

Ha ez igy volna, kalapot emelnénk a felszólalás jogosultsága előtt, de milyen ingó talajon leli támpontját a nevezett megjegyzés, igazolja az, hogy az indok a zsebben maradt.

Tudomásunk szerint, a nevezett intézet falai között a nevelés és tanitás soh'sem esett a vallási érdekeknek, annál kevesbbé a vakbuzgóságnak, áldozatául, hacsak a czikk irója a vallás-erkölcsös nevelést nem tartja vakbuzgóságnak. Ha igen, akkor bevonjuk vitorlánkat, mert azonnal tudjuk: hányat ütött az óra.

A vallás-erkölcsös nevelés, mily áldás-dús a hazára, azt — feltételezzük — a t. czikkiró ur is tudja, sőt tudnia kell, ha nemzete jövőjét lelkén viseli. Mert kérdjük: mivé lenne az emberi társadalom vallás nélkül? Ki feledheti ki számitásaiból azon nemzetek szomorú sorsát, melyeket a vallási közöny vitt a megsemmisülés tátongó örvénye felé?

De talán ismét túlöltem a czélon? hisz azt mondottuk, hogy a kor emberei vagyunk, hogy feltett szándékunk a korral lépést tartani s mégis a valláserkölcsös nevelés szükségességét látjuk? Mily ellenmondás!!? Legkevésbé sem, előbbi nyilatkozatunk most is hangsulyozzuk: mi a kor emberei vagyunk, de nem azon koré, mely szakitni óhajt a mult csaknem minden hagyományaival; mely uj erkölcsi világrendet akar szabni a léleknek, mely ki akarja üzni a vallásosságot a társadalomból, a családból, az iskolából; mely egy felsőbb tekintély nélkül óhajtja felépitni az emberiség szabadságának templomát; mely a közösügyes dolgoknál is saját egyéni érdekeit szolgálja: hanem igenis azon kor, mely szivet-lelket egyaránt nemesitni van hivatva; mely a tudomány szövétnekét fennen lobogtatja; mely a tudományos képzettséget a vallások érdekeivel kiegyeztetni siet; mely az igazságot, jogot méltányost szolgálja. Ily kornak emberei vagyunk s szeretjük hinni, hogy a vakbuzgóságról vádolt tanférfiak is ily elveket vallanak. Ily elveket valló tanférfiak, mily mértékben lehetnének vakbuzgók, mily mértékben dagaszthatná keblöket a vallási türelmetlenség, nem értjük.

Hanem ép akkor, midőn vallási türelmetlenségről vádoltatnak, kielégitést lelhetnek a nevezett tanférfiak abban, miszerint a vád a kútfőre esik vissza, mert engedelemmel legyen mondva: az a czikkiró ur vállaira nehezül.

Kifeledte — szerencsénkre — számitásaiból a t. czikkiró ur, hogy éppen akkor, midőn a tárgyilagosság teréről letérve, minden indokolás nélkül odadobja a türelmetlenség és vakbuzgóság jellegét, egy tükröt adott ellenfele kezébe, melyben a türelmetlenség fenséges példányát mutathatjuk be az olvasó közönségnek.

Ha ugyanis a nevezett czikket egy röpke gondolattal átöleljük, az a következő kevés szavakba vonható össze: igazatok van, intézetetek kath. jellege mellett tett lépéstek eléggé jogos, félig-meddig elismerem, mert kénytelen vagyok, de fáj szivemnek, hogy ez igy van s nem másként; rajta leszek minden erőmből, hogy e kath. jelleg minél kevésbé respectáltassék Szolnok város érdemes polgárai részéről.

Az intézet vezéreire vonatkozólag meg ki nem látja a személyes antipathiát müködni, midőn a czikk szavai ezt látszanak mondani: szeretném a nyakatokat szegni, de még korán van, még benneteket, mint szükséges roszat, türni vagyok kénytelen. De várjatok csak, eljő az idő s győzni fogok s akkor ki lesz elégitve vágyam s győzelmem tudatában . . . Alig, hogy e szavak elhangzottak, egyet gondol, s feladja a várat, melyét oly lelkesen véd s talán elégtelensége tudatában azt mondja: „Ez nagyon soká vagy talán soha sem fog bekövetkezni.“

Nem bizony t. czikkiró ur! mig ily álláspontról szemléltetnek a közérdekü dolgok.

De ne prophetisáljunk, lépjünk vissza a tárgyilagosság terére, ha azt esetlegesen elhagytuk volna s vegyük nevezett czikket tüzetesb tárgyalás alá.

Abban az is van mondva, hogy a 6—268-dik számban megjelent első czikkecske, nem óhajtotta megfosztani a gymnasiumot kath. jellegétől, csakhogy a kath. jellegét nem tekinti absolut czélnak, hanem feltüntetni igyekszik azt, hogy a gymnasium kötelessége első sorban a városnak s csak aztán a catholicismusnak érdekeit szolgálni.

Szép dolog!

De nem értjük, és nem is érthetjük, miként szolgálhatná másként, mint ahogy szolgálja a város érdekeit városi kath. gymnasiumunk?

Talán megfordithatnók a dolgot s azt mondhatnók: a városnak kötelessége a nevelés-oktatás érdekeit saját fiai érdekében szolgálni, annyiban, amennyiben kötelessége odahatni, hogy az intézet jó karban tartassék, ne legyenek a tanuló ifjak betegségnek kitéve s első sorban a tanárok az által, hogy kevéssé szelesebb időben — fütyülvén az ajtó és ablakokon át a szél — ne kénytelenittessék a tanár cathederáját elhagyni vagy magát csúzos bántalmaknak kitenni.

A városnak kötelessége a nevelés-oktatást megkönnyitni az által, hogy a nevezett intézet tanszertárai a nmlt. Ministerium által előirányzott taneszközökkel rendelkezzék, hogy ne kénytelenittessék még manapság is az egyes természetrajzi, természettani vagy egyéb rokon tárgyak előadásánál a tanár akkor, midőn a magyarázatot szétkitni kellene, a levegőbe beszélni, s azzal megnyugtatni tanitványait: szegények vagyunk, taneszközökkel nem rendelkezvén, még nem mutathatom.

Nesze semmi fogd meg jól, bizony, nagyon sovány megnyugtatás ez az ifjaknak. Hasson ada a czikkiró ur magas befolyásával, hogy mindezek valahára az oktatás-nevelés rovására ne történjenek.

A városnak a pártfogása alatt álló gymnasiumban az emlitteteken felül több joga nincsen s ami mégis van, az inkább talán csak tisztelet és elismerés. Mert hiszen Szolnok városának a gymnasiumra vonatkozólag autonomiája nincsen tudtunkkal s igy a szellemiekbe, a tanmódszerbe beavatkozási és rendelkezési joga sincsen s pedig azért, mert az tudtunkkal felsőbb helyről kormányoztatik, a nmlt. Ministerium s közvetve a főigazgatóság fenhatósága alatt állván, a városnak a szellemiekben semmi, s igy csak az anyagi, patronatusi joga maradt fenn.

Azzal ellenünk, hogy miként van összeállitva a tanügyi bizottság s hogy a jelen évi féléves vizsgálatok alkalmával (kizárólag a kath. vallástanból) az intézetnek egy ref. és egy zsidóhoz is volt szerencséje, a czikkiró ur mitsem bizonyit, mert az intézetben, mint tudjuk, hivatalos tisztelgés alkalmával mindenkit szivesen láttak és látnak a jövőben is, habár a nevezett urak, hogy mily fogalmat alkothattak akatholikus léttükre és mily referádát nyujthattak be a kath. vallástanból megejtett vizsgákra vonatkozólag: fel nem foghatjuk.

Midőn a harmadik pontban a nevezett czikk irója kétségbe vonja az intézetben müködő tanárok szakképzettségét, önkénytelenül Aesopus jutott eszünkbe s feltettük magunkban, hogy a czikk ezen részét érintetlenül hagyjuk s most is csaknem abban a nézetben vagyunk s igy csak azon kérdést vagyunk bátrak koczkáztatni: vajjon, ha valaki a czikkiró ur szakképzettségét kétségbe vonná, ugyan mit válaszolna neki? Nemde azt: hallgass öcsém, nem a te eszedhez való az; nem tudod, hogy a varga csak a kaptáig terjedhet?

Nos!? mit mondhatnak mindazokra az emlitett rend tanárai???

A czikkben még egy a dologhoz nem tartozó eseményt olvasunk, mely dióhéjban ez volna: Az intézet igazgatósága nem engedte volna meg a helybeli tiszteletes úrnak, hogy az intézet valamelyik tantermeiben adhatná elő a ref. hittant.

Jól van!

Tegyük fel, hogy a vallásszabadság ellen, a vallási türelem rovására történt. Nézzük: úgy van-e ez más tanintézeteknél is? vagy csak kivételesen merő vallási türelmetlenségből divik nálunk e szokás? Biz ugy van az uram mindenütt csaknem, sőt az iskolai rendtartás is azt mondja: minden tanuló saját lelkészénél nyerjen a vallásiakban oktatást, melyből észszerüleg ily következtetést vonhatunk: ha róm. kath. az intézet, a kath. tanulók legtöbb esetben túlnyomók s igy azok az intézet tantermeiben, a többiek saját lelkipásztoruk lakásán vagy a felekezet tantermeiben.

Ugyanezen okoskodás állana, ha ref. vagy zsidó volna intézetünk jellege. Vagy talán, ha ref. vagy zsidó volna intézetünk jellege, megengedtetnék, hogy a kath. lelkész, mint hitoktató, az intézet tantermeiben adhatná elő a róm. kath. hittant??

Ezt, tények birtokában lévén, tagadjuk, mivel tudjuk, hogy ref. gymnasiumainkban sem engedtetik meg az intézet tantermeiben a róm. kath. hittan tanitása, pedig ott nem alternáltatnék a ref. vallás az által.

Példa ez állitásunk igazolására Kecskemét és Debreczen, hol a hittan tanitás szintén nem engedtetik meg a ref. gymnasiumok és lyceumokban s igy a kath. ifjak, nevezetesen Kecskeméten, a segéd lelkész lakására vándorolnak s ott kapják meg a lelkiekben szükséges oktatást. De meg aztán a t. czikkiró ur elismeri talán, hogy valamely intézet müködési körét a tanév végén kibocsájtott „Értesitők“ adják. Tárgyunk megvilágitásához sok ily „Értesitőt“ emlithetnénk fel, de ezt, szüktérrel rendelkezvén, nem tehetjük, csak egyet, a debreczeni 1880/1-ki „Ertesitőt“ emlitjük meg. Ebből a statistikai adatok vizsgálásánál kitünik, hogy ott a ref. főgymnasiumban 46 róm. kath. és 80 zsidó nyert oktatást s mégis a nevezett vallásbelieket ki vezette, hol vezettettek a vallásiakban? semmi szó. Ez vallási türelem?!!

Ne legyünk tehát annyira türelmetlenek; törpekedjünk kiegyeztetni a személyes érdekeket a közérdekükkel; hiszen mindnyájan ugyanazon hazának gyermekei vagyunk, ugyanazon ügyet kell tehát szolgálnunk. A vallásfelekezeti különbség ne szakitson el bennünket, hisz minden müvelt embernek tudnia kell, mi az ember vég czélja. Hassunk inkább vállvetve oda, hogy minden felekezetnek jogai sérthetetlenek legyenek. Ne vezéreljen bennünket sem a személyes antipathia, sem a vallás felekezeti különbség a közérdekü dolgok elintézésénél, hanem igenis a méltányosság és jogosság. Ne akarjunk imponálni a világnak, mert actió reactiót szülhet. Mig ezt teszszük, a közérdekü dolgok minden méltányos követelés számba vételével fognak megoldást nyerni.

Azon tudatban zárjuk be ellennézeteink sorozatát, hogy müvelt, korszerü, felvilágosodott egyénnel állunk szemben, ki nem fogja a személyeskedés mesterségét üzni, hanem tárgyilagosan óhajt szóllani; ki az ügyet tisztázni s nem ujabb üszköt eldobni törekszik. Ily egyénnel szemben, baráti jobbunkat nyujtjuk, habár ellenesetben sem riadunk vissza a szellemi harczról.*)

*) Nézetünk szerint, ámbár a czikkek a tulajdonképi tárgytól lényegesen eltértek: ha joga van az államnak ahhoz, hogy az általa fentartott tanintézeteket „magyar kir. állam gymnasium,“ majd „magyar kir. állami főreáltanoda“ sat. elnevezéssel illethesse, azoknak állami jellegét tüntetendő fel, ugyanily jog megilleti a katholikus és reformatus hitfelekezetek által fentartott tanintézeteket is; s ha ily tanintézetek katholikus vagy reformatus jellegüeknek tüntetik fel magukat, azt teljes joggal teszik, mert az intézet az övék levén, a felekezetiség jellegzésétől meg nem foszthatók. Ez, szerzett jogokból, önként következik. Minthogy pedig jelen hirlapi viták egyik részében ki van mutatva, hogy a szolnoki nagygymnasium a katholikus hitfelekezet által és annak egyes tagjai áldozat filléreiből alapittatott és tartatik fenn, másik részről pedig ezen tény még csak kétségbe sem vonatik: a gymnasium katholikus jellegének tekintendő s attól e jelleget mindaddig nem lehet elvitatni, mig arról vagy önként le nem mond, vagy az intézet államivá nem emeltetik. Ez pedig még a messze jövő titka. Egyszersmind, ki lévén meritve e tárgy, a további vitának véget vetünk. Szerk.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **Szolnok város képviselő testülete,** az 1882. évi február hó 18-án, 802—26|1882. sz. a. kelt határozatával elhatározta, hogy Szolnok város közönsége a kincstári uradalom tulajdonát képező Szolnok város határában birt és gyakorolt piaczi és vásári helypénz szedési jogot, a malom tartási és halászati jogot, az ezen jogok gyakorlásával járó üres térségekkel, kikötő és kirakodó helyekkel, a Zagyva és Tisza folyók illető részeivel, továbbá a várban lévő sóstiszti, mázsatiszti lakot, ugyanott a hid mellett lévő katonai kis laktanyát, végül a Tiszahid vámháza mellett lévő kis laktanyát, az ezen épületek mellett fekvő üres térségekkel együtt, a magas kincstártól 80,000 azaz nyolczvan ezer o. é. forintért örök áron megveszi, és a vételár fedezésére szükségelt nyolczvanezer o. é. forintot, a budapesti első hazai takarékpénztártól, 32 évre 7%-os évi törlesztés mellett kölcsön veszi. Ezen határozat ellen, 1882. évi február hó 25-től számitott 30 nap alatt, a város minden adófizető polgára, a törvényhatósághoz felfolyamodhatik. Kelt Szolnokon, 1882. febr. 18-án. Scheftsik István, polgármester.

* **Szolnok város képviselő testülete,** az 1882. évi február hó 18-án 872—28|1882. sz. a. kelt határozatával elhatározta és kitüzte, miszerint a város házának emeletre való felépitése, az épitési terv és költségvetés elfogadása, az épitő vállalkozóval megkötendő szerződés jóváhagyása, az épitkezéshez szükséges egyszázezer o. é. frtnak kölcsön való felvétele és ennek módozatai felett, az 1882. évi április hó 5-én, d. e. 9 órakor, a városház tanácstermében megtartandó közgyülésben fog határozni. Ezen határozat ellen, 1882. évi febr. hó 25-től számitott 30 nap alatt, a város minden adófizető lakosa a törvényhatósághoz felfolyamodhatik. Kelt Szolnokon, 1882. febr. 18. Scheftsik István polgármester.

HELYI HIREK.

— **Báli tudósító.** Az iparos ifjuság m. keddi batyubálja zárta be az idei farsangot. Ha a kedélyességet vesszük a tánczvigalmak sikerének mérvadójául, akkor bátran kimondhatjuk, hogy sikerültebb mulatságot még csak kivánni se lehet. — A vigalmat páratlan jókedv és valódi családiasság jellemezte, melyhez nagyban járult azon körülmény, hogy a nők általában egyszerü izléses öltözékekben jelentek meg. Polgármesterünk is látható jókedvvel szemlélte a vigadókat. Éjfélkor a tánczot a batyuk és kosarak leleplezése váltotta föl. A kedves gazdasszonyok vetélkedve mutatták be az elfogyasztandó gazdag éléstárakat. Mintha csak egy Boszniába indulo regimentet akartak volna megvendégelni, oly dúsan el volt mindenik látva. Kaptak is fejmosást a derék rendezők, hogy nem birtak minden családhoz elég fiatal embert vendégnek fogni. De helyre hozták némileg azáltal, hogy mindenik tizfelé és igy tiz helyett is evett. Örüm volt nézni az ilyen régi jó időkre emlékeztető magyar vendégszeretetet. Hát még, midőn az asztalok mintegy varázsütésre eltüntek, a kedves rendezőnök (mert azok is voltak) mily odaadó buzgalommal müködtek, hogy csokrokat s egyébb apróságokat minél nagyobb mennyiségben árusitsanak el a jótékony czélra. Szivesen is vette azokat a szép kezekből, aki hozzájuthatott, annál is inkább, mert az ily alkalomkor bevett szokástól eltérőleg a tárgyakat meglehetős olcsón vesztegették. — Még meg kellene emlékeznünk a hölgyksozorú legszebb virágairól, de sok volt a ker-

tész s igy eltérők a vélemények. Azért átengedjük a választást a jelenvoltaknak. — A négyesekben mintegy 80 pár vett részt. A hamvazó már régen beköszöntött, midőn a kedélyes mulatság véget ért.

— **Nyilvános számadás és köszönet.** Az iparos ifjuság által február hó 21-én rendezett batyubál bevétele 279 frt 74 kr, kiadása 169 frt 41 kr. A tiszta jövedelem 110 frt 33 kr a részletes kimutatással az iparos ifjusági egylet elnökségének adatott át. A jótékony czélhoz adományaikkal járultak: id. Scheftsik István és ifj. Scheftsik István urak 9—9 frttal; Beniczky Ferencz ur 5 frttal; Morvay Ignácz ur 2 frt 25 krral; Adler Ignácz, Fábián József, Kreutzer Balázs, Surányi Gedeon, Szabó József, Szathmári István urak 2—2 frttal; Balogh Flórián, Boár György, dr. Csépay Lajos, Füleky János, Gánya János, Jancsó István, Illgen Pál, ifj. Kenyeres Lajos, Kreizler István, Lukottkay Béla, Medgyesy Géza, Nerfeld Ferencz, Osgyán Albert, Szilber Gusztáv, Sommer János, Szüts Izsó, Törley Antal, Vider Győző és Vigh András urak 1—1 frttal; Fajka Kálmán, Óhegyi Ferencz, Szathmári Károly, Szép Mihály urak 50—50 krral, Lengyel János ur 20 krral. Mely adományokért, midőn a jótékony czél nevében köszönetünknek adnánk kifejezést el nem mulaszthatjuk Szép Mihályné és özv. Osgyán Istvánné urnőknek, továbbá Balogh Mariska, Keller Teréz, Lukotkay Karolin, Orsó Josefa, Serfőző Marcsa és Róza, Sipos Ida és Zeleznik Viki kisasszonyoknak a mulatság szervezésében kifejtett buzgó fáradságukért, végre Haffner Sándor és társai nyomdatulajdonosoknak az izléses tánczrend dijmentes kiállitásáért e helyen is köszönetünket nyilvánitani. A rendezőség.

— **Felhivás Szolnok város müvelt közönségéhez.** Azt hiszszük, mindenki egyetért velünk abban, hogy városunkat csak ugy emelhetjük azon szinvonalra, melyet neki földrajzi fekvése, kereskedelmi viszonyai és a törvényhozás gondoskodása szánt, ha a culturalis intézmények fejlesztésére társadalmi uton is törekszünk. Fájdalmasan kell bevallanunk, hogy e téren még nem sok történt. A társadalmi élet egyik füszere, de ezenkivül a város müveltségének egyik — ha nem is nagy jelentőségü — criteriuma is a jó zene, melyet hazánkban a született tehetség privilegiumával czigányaink képviselnek. Nem kell hosszasabban fejtegetnünk, hogy mi lehet oka népzenészeink elhanyagolt állapotának, egy szóval meg lehet azt mondani: a pártolás hiánya. Anélkül, hogy vitába bocsátkoznánk a felett, vajjon az elhanyagoltság a pártolás hiányának oka, avagy okozata-e? bátorkodunk kifejezést adni azon erős meggyőződésünknek, hogy zenészeinket előbb pártfogásba kell részesiteni, azután várni haladásukat. Mert a város müvelt közönségének is érdeke az, hogy jó zenészek magában a városban legyenek, s ne kelljen azokat minden alkalommal sok utánjárással, drága pénzért importálni. Elhatároztuk tehát, egy oly szövetkezés eszméjét megpenditeni, melynek czélja lenne: a népzenészek ügyeinek felkarolása. Ezt ugy képzeljük, hogy a szövetkezés erejéből tartanánk zenészeinknek egy képzett s tőlük független karmestert s haladásukról időszaki társas összejövetelek alkalmával szereznénk meggyőződést. A hozzájárulási összeg minden egyes müpártoló részéről nem lenne több havonként 1 forintnál. Felkérjük tehát mindazokat, kik az eszmét pártolják: sziveskedjenek az eszme bővebb megbeszélése czéljából f. hó 5-én (vasárnap) d. u. 5 órakor a Réthy kávéház termében tartandó értekezletre megjelenni. Hajdu Sándor, Kerekes Géza, ifj. Scheftsik István, Somogyi József.

— **A középkor a XIX. században.** Török János urnak ily czim alatt f. évi február hó 26-án Szolnokon felolvasott munkája kitünő, söt mondhatni remek. Különösen a nőknek szerfelett tetszik s már is nagyban tanulmányozzák a férfi-kéz csókolást. Hanem a felolvasó ur kifelejtett egy példát, a melylyel a leggyőzőbben bebizonyithatta volna a középkornak a XIX-ik századbani létezését és ez az, hogy Szolnokon még ma is az utczára a járda mellé hordják ki a szappanlevet, kalapos festéket, moslékot, szalmát, penészes káposztát, elnyütt csizmaobszeszt, elnyütt strimflit, tollat, rongydarabokat, eltört tentás és eczetes üveget. Cserép tálat, szóval mindenféle rondaságokat és a járókelőket veszélyeztető kemény tárgyakat, — épen ugy, mint ez a középkorban szokás volt. Tehát ezen egy példával is bebizonyithatta volna a felolvasó ur azt is, hogy Szolnok város a köztisztaság tekintetében egy lépést sem haladt előre, hanem ott áll ma is, hol állott ez előtt 600 esztendővel. Jóllehet, hogy ezen ázsiai állapot ellen már többször komoly felszólalás történt, mégis mindez ideig annak megszüntetése végett mi intézkedés sem tétetett. Az intézkedés alapjául a kihágási szabályrendelet szolgálna. De hát ilyen Szolnokon nem létezik, a mi kevés volt is, az, az 1881. évi február 28. hatályát vesztette.

— **A helybeli népkör** a mai napon a Scheftsik-kert helyiségében közgyülést tart, melyre minél számosabban kéretnek az érdekeltek megjelenni, annál inkább, mivel e közgyülésen fog a népkör a „lenni és nem lenni" kérdése fölött határozni.

— **Szerencsés szerencsétlenség.** A hét közepén S. J ur kocsisa véletlenül egy ovodabeli kis polgártársnak hajtott, kit a kocsi rúd oly szerencsésen taszitott meg, hogy talpra esett, minden nagyobb baj nélkül.

— **Necrolog.** Varga Flórián, ki mint szolnoki kir. járásbiró itt négy éven át müködött, m. hó 24-én Budapesten gyomorrák folytán 56 éves korában elhunyt. Közismert és becsült egyéniség valá, kit főleg igazságszeretete jellemzett. Mint biró és ember, egyaránt spártai jellem volt. Nyersen mondá ki az igazságot bárkivel szemben, s ennek kimondásától földi hatalom vissza nem rettenté. Nemzetiségére román, de azért jobb hazafi volt, mint sok álszenteskedő, ki saját testvérét is képes volna eladni, s hogy román volt, erre önérzettel hivatkozott. Fáradhatlan szorgalmu, igazságszolgáltató birót vesztett benne a magyar birói kar, melynek tagjai közé saját szorgalmából küzdé föl magát. Egy izben nemzetiségi országgyülési képviselő is volt, hová ritka becsületességénél fogva jutott. Az élet küzdelmeit mint szegény fiatal ember, irnoki pályán kezdette, s mint gazdag ember és biró végezte azt be példás becsületességgel. Temetése e hó 24-én ment végbe nagy részvét mellet. A helybeli járásbiróságot Csefalvay Rezső albiró ur képviselte a temetésen. Legyenek e sorok emlékének szentelve!

— **Makacs öngyilkos.** Sághy Jánosné e hó 2-ikán gyufaoldattal megmérgezte magát. Még jókor észrevették a tettet, s orvosi segélyben részesiték, de az orvos által rendelt ellenszert még márczius 3-ikán sem birták bele diktálni.

— **Nerfeld Sándor,** szolnoki ismert asztalos, a mult héten szintén gyufaoldattal végezte ki magát. Nagy elhatározás birhatta a szerencsétlent e lépésre. Halála előtti napon lapunk szerkesztőjének ügyvédi irodájában a legnyugodtabb arczczal jelent meg az iránt tudakozódni, hogy miután ő nejére akarja létező ingatlanságát átruházni, mi tevő legyen? s midőn e végből a kir. közjegyzőhöz utasittatott, szintén a legnyugodtabban s azon kijelentéssel távozott, hogy az átiratást még kell tennie neje megnyugtatása végett.

— **Az ujszász-rákosi vasút vonalon,** mely vonalat a jászberényiek nagybölcsen eldobtak maguktól s csak ámitásnak vélték az eszmét, a próbamenet e hó 6-án lesz. Az indulás Szolnokból történik s a megyén kivül a város is képviselve lesz Hegedüs Béla rendőr főkapitány úr által. A forgalomnak e hó 16-án adatik át a vonal.

— **Lepke hir.** A szeghalmi csendbiztos február 24-én, a tótaszigeti pusztán, egy teljesen kifejlett röpkedő fehér lepkét fogott. Mi szemeinkkel láttuk, kezeinkkel érintettük e lepkét s e hirünk nem kacsa. Egyébiránt jó lélekkel mondhatjuk, hogy a csendbiztos ur a lepkén kivül a betyárt is meg tudja fogni s ez alkalommal sem lepke-hajszára indult.

— **A szolnoki sorozó járásban** márczius 1-én megkezdett sorozás márcz. 3-ikán véget ért. A rendes hadjutalékon és póttartalékosokon kivül még a honvédségi állományba is 24 egyén jutott.

— **A Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár** 14-ik évi közgyülését folyó évi február 26-án tartotta, minek folyamáról — adatok hiánya miatt — csak a jövő számban hozunk részletes tudósitást. Addig is megjegyezzük, hogy a gyülés zajos és majdnem személyeskedő volt itt-amott.

— **„Modern házasságok"** czimü mult számunk tárczájára vonatkozva utólag fölemlitjük, hogy azt Dr. Somogyi Ignácz ur, lapunk szép tollu munkatársa volt szives rendelkezésünkre bocsájtani.

— **Érdekes** lesz tisztelt olvasóinknak tudni, mily mérvben halad hazai gépmüiparnak fejlődése. Ugyanis mint értesülünk az eddigi Brogle és Müller-féle czég főnöke Brogle József ur, Budapesten, váczi-körut az osztr. állam vaspálya közelében egy nagyobb styl szerinti gyárat épittet, mely trieurök (konkoly választó) szelelők, rostalemezek továbbá mindennemü mezőgazdasági gépek, mint: járgányok, cséplőgépek, szelelőrosták, kukoricza morzsolók stb. gyártásával foglalkozik. Noha a gyár épitése csak most kezdődött, mégis képes lesz az idény beálltával a közönség minden kivánalmainak megfelelni.

— **Haffner és társai nyomdájában egy jó házból való fiu — előnyös feltételek mellett — tanulóul azonnal felvétetik.**

Csarnok.

„Multam és jelenem."

(Monolog. Előadja a monolog hőse. Szinhely: egy előszoba.)

Mottó: „Multadban nincs öröm,
Jövődben nincs remény."

A hős: (Végelsoványodásban lézengő blazirt alak. Kopasz, festékkel szálakkal garnirozott fej, ránczos arcz, pisla, gálicz kék karikákkal gyürüzött szemek, bassussal váltakozó kappanhang, mely a mély C-ből koronként sajátságos phistulákba téved. Jobbjában hosszu nyelü seprü; vállán pohártörlő; zsebéből egy csomag czilinder-kártyából nyirt álbúbos kandikál. Monologjához bámulatos szinész-gesztussal hadonáz.)

Tyhü, rut világ, — gyomos kért, melyben dudva és gaz terem! (A seprőt megforgatja.) Sajátságos, hogy mikor nagyot akarok anszágolni, mindig Shakespeare jut eszembe. H[…] fű, ott a „Vihar", ha kofa veszekedésről kell irnom, eszembe jut a „Velenczei kalmár", ha szerelmi drámáról hallok és olvasok, gondolom „Romeo és Juliát"-s meg vagyok győződve: ha féltékeny lennék, valóságos „Othelló" támadna belőlem. Mindenütt Shakespeare! a halhatatlan az isteni, rokona, barátja, felemása az én nagy lelkemnek!! (Elragadtatásában a pohártörlővel egy legyet agyoncsap.) Kérem, méltóztatnak az én szinipályámat ismerni? Nem?! — Lehetetlen!!! Ismerik Talmát, Rossit, Sir Aldridget, Salvinit — s engem nem ismernek! Hahaha! Hát ez a művész jutalma?! De nem úgy, az égre nem! — Én akarom, hogy megismerjenek! (Dühében kirohan, a vizvezetékből nagyot iszik, aztán igy lecsillapodva, visszatér.) Megesett rajtam, hol? már nem emlékszem, hogy nem irták alá az indexemet. Indexem sorsa fülébe jutott öregemnek, ez meg dühében nem fizette ki a kosztpénzemet. Egyszerü, de szellemes előzmények. Mondjam tovább? Nos, hát igy lettem tháliáé; igy adta a sors legnagyobb müvészét a világnak! — Természetesen, mint minden művész, először én is szinlapot hordtam s ez eszményi pálya futás mellé esténként kortina huzással foglalkoztam. Oh, de hogy hordtam én a szinlapot! Minden lépésem bájos szökkenet, villi lejtése, csábitó ballet, minden szavam szerelmi vallomás, csak ugy szakadt ránk a nagy pártolás. S hogyan húztam hozzá a kortinát!

Ha vigat adtunk: könnyű lebbenéssel,
Ha szomorút: nehéz erőlködéssel;
Fütyülve, hogyha operett járta,
Majd megszakadtam, mikor jött a dráma . . .

Mecenás-közönség nem a primadonnát, nem az előadást nézte, hanem engem tapsolt a coulissák mögött. (Mellénye zsebéből egy darab alispáni cigaro-bagót húz elő s egy fidibussal a kályhánál, nagyokat nyelve, reágyujt.) Hanem ez még semmi, de mikor sugtam! Nézte a höst, a comikust az ördög, a publikum csak az én szavallásomra hallgatott. Utoljára még verset is irtak hozzám; itt hordom müvészi tüzzel dobogó szivem fölött. Ez üdv költemény késztetett arra, hogy nyiltan a deszkákra lépjek. — Még ma is emlékszem, Shakespeare „Szent Iván éji álmát" adtuk. Én „Gyalut" játszottam. Első szerepem, „Gyalu" sohasem foglak feledni! — Mikor lassu, méltóság teljes, — négykézláb, az oroszlánybőrben a lámpák elé vonultam s elkezdtem, mint a szöveg irja, „szendén orditani": — orditásom megrázta a közönséget, s az egész személyzet sem volt elég babér-koszorúimat nyakamba aggatni. Azóta, mikor csak tehetem, babéros bablevest főzetek . . . Igy indúlt müvészi pályám, melynek zenithjéig csakhamar eljutottam.

Virtuositásom mindjárt a gazemberek személyesitésében nyilatkozott. Ha Sobrit, Biberáchot, vagy Jágot kelle játszanom: egészen elemembe jutottam. Utoljára a közönség csalódása annyira fokozódott, hogy előadás közben a szinpadról ki akartak dobatni... Ha még egy félévig e szakma kört játszom, müvészetem annyira elragad, hogy valamelyik bankó-hamisitó, vagy sikkasztó pénztárnok vagy rablógyilkos szerepem miatt formaliter elcsukatnak.

Restálnom kellett, különben fucs leszek. Szerepkört cseréltem. Biberáchból Bánk-Bánt, Poloniusból Hamletet, Jágóból Othellót teremtett alakitó müvészszellemem! — Különben erről jobb, ha hallgatok. Beszéljen helyettem a sajtó, a közvélemény rivalló harsonája! A „Pécsi fülelő", a „Gombászati lapok", a német „Federvich" egyenlő extasissal irtak rólam. Persze még ez is csak halvány viszhangja a szörnyü valónak. Hamletem monologjainál, a kukutyini közönség gyöngéd fele felváltva ájuldozott, — felkiáltásomnál a poói rabbiné ijedtében idétlent szült, — Othellóm éji jelenésénél egy cseh trombitás csupa sympathiából megfojtotta a feleségét, — Iskariotesem előadásánál a kókai pap szakácsnéja gyomorgörcsöt kapott . . . A részvét, csodálkozás és iszonyat ez elrettentő példái birták a hazai rendőrséget arra, hogy a szinpadról körözvényileg letiltson. Oh de „rut világ, gyomos kert, melyben dudva s gaz terem!" — most ütött boszúm órája, mely sujtó kongással nehezül reájuk! Először is azzal tettem őket harczképtelenekké, hogy vendégjátékra a Barnum muzeumba rándultam — Amerikába. Ha Sir Aldridge átjöhetett hozzánk, miért ne vitorlázhattam volna én hozzájuk? Oh mennyi dicsőség, mennyi dollár szakadt ott reám! A dicsőség emléke még ma is velem . . . a dollárok . . . ? — De hát miért is nem fizettek bankópénzben! — Visszajövet, ugy megterheltek nehéz érczdollárral, hogy a Kap-foknál elmerültünk.

Legénységem, koszoruim, gyémántjaim, egy cseh ékkövet kivéve, mind elvesztek; — nekem is csak 13 napi uszás által sikerült egy szál deszkán a messze partokat elérnem. Oh de ott meg a vad szerecsenek amerikai Othellómért akartak elevenen megenni. Egyedüli szerencsém ideális véznaságom volt, melylyel, mint müvészetben, Sarah-val már akkor is versenyeztem.

Igy értem ujra e hálátlan hazába!.. De balsorsom el nem csüggesztett: — én nem adtam meg magamat! Magammal hozott Yankee szellememre hallgatva, szintársulatot toborzottam. Régi név, jó név, dicső név! . . . Csakugy tódultak hozzám Európa legjobb müvészei. S oh kegyetlen balvégzet! — én mégis elbuktam . . . . Pedig szavamra, becsületemre mondom, hogy jól fizettem őket. Soha egyetlen krajczárjukat se kalabriásoztam el, még a sugóét se! — No, de kérem, ha én mondom, hogy soha... Nem no, — igazán — soha! ... (A szivarbagót a szögletbe vágja dühösen.) De azért, hogy elbuktam, a müvész mégis örökre müvész marad. Ha a deszkákon hangom, arczjátékom hatott, taglejtésem szivet facsart, fülem lebbenése, (szerényen) nem! a fülemről térszüke miatt most hallgatok... mondom, ha mindez halhatlanitott (a „portvist" a plafondra emelve) — én e jelben is „nagy" vagyok. S e jel mellett, fülem mellett még boszum fegyvere: tollam [...]! Rendőrik[...] [...]m esküdt ellenei, rettentő

haragemtól reszkessetek! Büszkén mondhatom, hogy vannak még lövegeim, s nincs kilődözve egész arzenálom. — Avagy türheti azt egy rendezett tanácsu város rendőrsége, hogy a piacz kofái szemde nőinkkel és ártatlan gyermekeinkkel való érintkezésükben a „pesti művelt társalgót" még ma is teljesen ignorálják? — Nem intézkedhetett volna-e a rendőrség, hogy méltóságos főispánunk bevonulására a főut fái az ünnep örömére meglambosodva, fehér virágdiszt hajtsanak? — Szabad vesszeg elhallgatnia a rendőrségnek, hogy a csorda neveletlen fehérnépe közcsendháborítva este, reggel legnyiltabb utczáinkon végig bögjön? — Nem óriási hanyagsága-e rendőrségünknek tőle telhető minden eszközzel oda nem hatni, hogy értékes tűzfecskendőink és vizes lajtjaink a közforgalomból ki ne menjenek? — Gyalázat, százszor gyalázat! Ezek oly bűnök, melyek méltán megérdemlik, hogy általunk legközelebb világgá kürteltessenek.)A „pártvist" tőle telhető dűhvel forgatja meg.) Nem, — nem egy rendőrkapitánynak, de egy csecsemőnek sem kegyelmezik! (A héza „pártvist" eldobva, hanyatthomlok rohan a folyosóra) Jaj, — bizonyosan az alispánom! — (A folyosón) Jézus! hogy megijedtem, pedig csak valamelyik vad jász holondozik!

„Rosetus."

Irodalom és művészet.

* **A „Pesti Hirlap" pályázatának eredményéről.** A „Pesti Hirlap" által mult év deczember 17-én tiz darab körmöczi aranynyal jutalmazandó tárcza-dolgozatra hirdetett pályázat folytán a beérkezett 225 pályamű közül „A tizedik gyerek" czimű lett nyertes. A szerző nevét rejtő jeligés levél fölbontatván, kitünt, hogy szerzője Csáktornyai Lajos. Az időközben még a Légrády testvérek által kitüzött 2—2 aranyos jutalmat a „Sohra sem foglak elfeledni," „A Gózsi Vicza esete" és „Az Isten haragja" czimü művek nyertek el.

* **A „Magyar Dal-Album"** III-ik kötetének 4-ik füzete megjelent a következő tartalommal: 1. Ez a kis lány csapodár. 2. Ez a szemem, ez az egyik. 3. Ez a szoba, hol én most. 4. Édes anyám rózsafa. 5. Én nekem egy szép gondolat. 6. Én vagyok a falu poszsza. 7. Én vagyok a petri gulyás. 8. Én vagyok az iródeák. 9. Érik már, érik már a fekete szőlő. 10. Fáj a szivem az elhagyott kébelben. 11. Fáj a szivem, fáj a lelkem. 12. Fáj, fáj, fáj, táj. 13. Fekete szem éjszakája. 14. Felmentem a hegyre. 15. Fiuk az Isten áldjon meg. 16. Fölfelé megy borban a gyöngy. 17. Fösvény az én uram szörnyen. 18. Gyere haza édes anyám. 19. Gyere pajtás katonának. 20. Gyötör engem a szerelem. — Ezen egyetemes magyar népdalgyüjtemény eddigelé 480 dallamot bőszölt zongorára alkalmazva, tehát máris többet, mint az eddigi hasonnemü vállalatok együttvéve. Ennél nagyobb dalgyüjteményt jelenleg több müvelt nemzet bir ugyan felmutatni, de ennyi szép és kedves dallal tán az összes nemzetek sem birnak. Dalainknak szépségét legjobban bizonyitja az, hogy a „Dalalbum" nemcsak hazánkban örvend rendkivüli elterjedésnek, hanem a világ majd minden részében is. Ujólag felkérjük az összes müvelt magyar közönséget e nemzeti vállalat tömeges pártolására, mert e gyüjteménynek nem volna szabad hiányozni egy magyarnak zongorájáról sem! Előfizetési ár bérmentes szétküldéssel: egy évre, vagyis 10 füzetre 1 frt 80 kr., félévre vagyis 5 füzetre 90 kr. Egyes füzetre zongorára alkalmazott 20 dallammal csak 25 kr. Előfizetések Hennicke Rezső kiadóhoz Győrbe intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvárusnál is kaphatók.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30, közép 11.30, silány 11-70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinlisztt 100 kiló 22.—. — Zsemle lisztt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercse 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kiléja 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
8 óra 27 p. haj. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokra:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. haj.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: Pásztor Ferencz.

Hirdetmények.

A mélyen tisztelt gazda közönség figyelmébe!

Clayton és Shuttleworth

budapesti

gazdasági gépgyárosoktól

a képviseletet Szolnok és vidékére megnyertem; elfogadok e szakba vágó rendelményt minden irányban, illetmény (Provisio) nélkül, szintugy

a salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság részére

ugy, tömör, kocska, és gyárszénre az eredeti áron Salgótarjánban feladva.

Amidőn még jól berendezett vasüzletemet becses figyelmébe ajánlom, vagyok

Szolnok 1882. márczius 3.

tisztelettel

MAKRAY LÁSZLÓ.

3—1

Pályázat.

A „Nagykunsági takarékpénztár" Kisujszálláson egy 13° hosszu, 7½° széles kész terv szerinti pénztári helyiség épitésére árlejtést hirdet.

Az árlejteni kivánó épitészek zárt ajánlatukat, 1000 forint bánatpénzzel ellátva, folyó évi **márczius hó 15-ig** alólirt igazgatósághoz, — hol a terv és költségvetés is megtekinthető, — beadhatják.

Az ajánlatok folyó évi márczius 15-én, d. e. 10 órakor fognak felbontatni s ennek megtörténtével fog a szóbeli árlejtés megtartatni.

Kisujszállás 1882. márczius 2.

A „Nagykunsági takarékpénztár" igazgatósága.

1—1

Hirdetmény.

A felső-szászbereki uradalomnak van még egynehány métermázsa **répamagja** eladó. Bővebb tudósitást ad a tiszttartóság.

2—2

45
vh. 882.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kik. bir. végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki királyi járásbiróságnak 489- 496 és 514. számú végzései által **Adler Simon — Lichtenstein Vilmosné sz. Stark Jenni** szolnoki lakosok, ugy **özv. Brüll Mártonné** jelenleg **Gottfried Adolfné** Bicskei lakos együttes le- és felül foglaltatók javára **Lichtenstein Vilmos** szolnoki lakos kereskedő ellen 180 frt, 1500 frt és 1200 frt tőke s jár. erejéig le- illetve felül foglalt s összesen 1912 frt 81 krra becsült füszer-, festék-, rövid áruk, bolti felszerelvények és házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 538|882. számu kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén Szolnokon, alperes által **Glück Vilmostól** bérelt üzlet helyiségben leendő eszközlésére **1882-ik évi márczius hó 6-ik** napjának d. e. **9 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Kelt Szolnokon, 1882. évi február hó 21-ik napján.

Tóth Mihály,
kir. bir. végrehajtó.

1—1

Hirdetmény.

Ádám Andrásnak a **várban levő nagyobb háza** kedvező feltételek mellett **örökáron eladó**, esetleg **1882. évi Szentgyörgy napjától bérben kiadó.** — A feltételek **Somogyi József** ügyvédnél megtudhatók

3—3

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuk vannak elismerve és **58-ezer** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Brünnerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Brünnerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Klotzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lecsövinyodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredményesen használtatik.

Dr. Granichstätten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü és erősitő, **Wrangel** gróf tábornoknagy jó izü és erősitő gyógyhatású tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Németh Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárosnak fillé gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyilkozó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

☞ **Főraktár Szolnokon Mennyert László füszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál.** 12—5

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Budapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 11.—273. Szolnok, 1882. márczius 12-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1896. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s egy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

A kilencz szótöbbség.

(—r.) Szolnok város képviselőtestülete 1880. évi november 3-ikán tartott közgyülésén, a községi iskolaszéknek 3842./80. szám alatt kelt jelentése alapján, a szolnoki községi tanitók fizetésének fölemelését elhatározta. A határozat szerint 1881. január 1-től van a fölemelt fizetés megállapitva, rendelvén a határozat azt is, hogy az összeg az 1880—1. évi iskolai költségvetésbe vétessék föl.

Folyósitani azonban csak akkor fog a fizetés, ha fedezetről gondoskodva leend s az e végből kiküldött bizottság jelentését be fogja mutatni.

Az ékesszólások egész legiója is kevés volna e tény dicsőitésére, mert ez által a képviselőtestület bizonyságot tőn arról, hogy akik a nemzetet sarjában nevelik, azokról nagylelküleg gondoskodni kész. — A mely város képviselő testülete tehát ily fennen lobogtatja a fölvilágosodás fáklyáját, azon testület előtt le kell a kalapot emelni minden józan gondolkodásu embernek.

Az ily emelkedett gondolkodás tényezi azután, hogy a közelismerés megkoszorúzza ama testületet.

De nincs rútabb dolog szemben ez elismert ténynyel, mintha a közelismerés által feltüzött koszorút ugyanazon képviselő testület önmaga tépi le vadkezekkel halantékiról. Az önmagáról s méltóságáról való megfeledkezés ez, mely lealacsonyitja az egyént s az erkölcsi testületet egyaránt, ki önmagát arczul veri, midőn nemes ténykedéséről tanúskodó határozatát egy másik határozatával hatályon kivül helyezi, önmagával jövén meghasonlásba.

Szóljunk nyiltabban. A képviselő testület a fizetés fölemeléséről szóló határozatot, melyet szószerint térszüke miatt nem közölhetünk, daczára az érdeklettek gyakori sürgető kérelmezésének, foganatositani elmulasztotta, széndékosan-e vagy feledékenységből? nem tartozik a dologra, mert mindkét esetben menthetlen a mulasztás; és igy a határozat szépséges irott malaszt maradt, — mig végre az ügy a „vallás és közoktatási miniszter elé került.

A szakminiszter azután, figyelemmel az indokolt és méltányos kérelemre, a megye közönségéhez 38332. X./81. szám alatti leiratával elrendelte a felemelt fizetések kiszolgáltatását. Ime a rendelet: „Szolnok város képviselő testülete 1880. évi november 3-án tartott közgyülésén 5405—210./880. sz. alatt kelt határozatával, tekintettel a súlyos anyagi viszonyokra, a szolnoki községi elemi iskolai tanitók fizetését felemelte, minthogy azonban e határozat foganatositására, illetőleg a magasabb fizetés kiszolgáltatása iránt nevezett város mindeddig mit sem tett, felhivom czimet, hogy nevezett várost határozatának végrehajtására utasitsa, és intézkedésének eredményéről engem is értesitsen.“

A miniszteri leirat tehát félremagyarázhatlanul meghagyja a fönt érintett határozat végrehajtását.

Mi ugy tudjuk, hogy a miniszteri rendeletek kötelezők Szolnok város képviselő testületére is s azoktól eltérni, ha csak világos törvénybe nem ütköznek, nem szabad.

Ámde mi történt az idézett miniszteri rendelettel? mint respektáltatott az a képviselő testület részéről? Elmondjuk ezt is.

A miniszteri rendelet az 1882. febr. 18-án tartott gyülésben tárgyalásra tüzetett ki; és ámbár Monszpart László és Bagossy Károly urak lelkük egész melegével és erejével emelték föl szózatukat az 1880. nov. 3-iki gyülés határozatának érvénye mellett, daczára a miniszteri rendeletnek, kilencz szótöbbséggel kimondatott, hogy a tanitók fizetése föl nem emeltetik!

És — fájdalom — a tanács tagjai is, egynek kivételével, az obskurus nézetüekkel szavaztak, hogy bebizonyitsák, miszerint a városházánál is nagy szükség van a felnőttek oktatására.

Maga azon körülmény, miszerint a hozott határozat az azt hozó hatóság által ipso jure meg nem változtatható és az mégis megváltoztatott, kizárja a képviselő testület irányában azon föltevést is, hogy magasztos feladatának legelemibb részével tisztában volna; az meg egészen absurdum, hogy a miniszteri rendelet a városi képviselő testület által tárgyalás alá vétessék illetve szavazatra bocsájtassék. Ilyen még Tatárországban sem történik!

A miniszteri rendeleten ejtett eme jogsérelem méltó megtorlást kell, hogy vonjon maga után, s meg vagyunk győződve afelől, hogy a rendeletnek ekként történt megtiprásáért a megye közigazgatási bizottsága, hatáskörének egész súlyával fog érvényt szerezni.

Itt más eljárás lett volna helyén.

Ugyanis: nem férfias a november 3-iki határozat meghozatala, mert akkor is tudta a képviselő testület, vagy legalább tudnia kellett volna, hogy más alap nincs e czélra, mint a községi pótadó, s vagy jelölte volna ki alapul ezt, vagy férfias komolysággal hozott volna elutasitó határozatot. Ama határozat eszünkbe juttatja a czigány asszonyt, ki azzal biztatta éhező férjét, hogy „ne búsuljon kend apjuk, mingyárt

TÁRCZA.

A görögök családi élete s köznevelése Lykurgus és Solon idejében.

I.

Ázsia, mint az emberiség bölcsője s gyermekségének szintere, folytonos kiskoruságban tartván a szellemet, a calocagathia (jó és szép) eszméjének megvalósitásában az emberiség nemtője nem lehetett. Erre Görögbon látszott hivatva lenni, mely a Balkán félszigetet azon részét képezé, melynek határai éjszakon Macedonia és Illyria, keleten az Aegaei tenger, délen és nyugaton a jóniai tenger valának.

Ha a kritika fáklyáját meggyujtva, keressük csillámait, csillámait ama mindenható tündérnek, mely a görögöt a calocagathia ezen dicső égi ragyogvány örök sugarával körülövezé az elébb mondottak fölött kétkednünk nem lehet, annál kevésbé, mivel tudjuk, hogy Görögbon boldog ege alatt egy szép ifjukor lebegett örökké vidám, derült lélekkel szellemi tápot a szépség örök forrásából meritvén.

Egyptom félhomályából kibontakozva, az érzékiség fölé emelkedve, geniális gloriával tudta ő harmoniába hozni a szellemet az ész és izléssel nem feledvén el soha, hogy e három csak egy czélirányban működve eredményezheti legkönnyebben, hogy valamely tárgy tökéletes aesthetikai művé legyen. Azért mondja Kramer: „Görögbonban az emberiség nemtője kedves, vidám ifju alakjában jelenik meg, ki zavartalan vidámsággal örül a létnek, ártatlan érzéssél öleli át a világot s mindenkivel, az istenekkel is bizalmas viszonyban él.“ Valóban Hellas szellemi napjának sugarai azok, melyek nyugaton a szellemi élet talaját termékenyné tevék. Szerencsés fekvése még azt is eredményezte, hogy a tengeri főhatalom kezei közé jutott, mely őt méltán meg is illeté.

Ettől fogva Görögbon két világrész közvetitője lett, mire Európa lőn a világhirü események szinhelye s mellette Ázsia eseményei oly gyéren tünnek fel, mint a sürü ködön átpislogó verőfény. Ezek után arra lőn hivatva, hogy a keleti müvészet s tudomány csak az ő észjárásán átszürődve juthasson át nyugatra; sőt, mivel egyedül ő fogta fel helyesen az emberiség magasztos czélját s rendeltetését, csakhamar az emberiség életének lelke és központja lett. Azért mondja Lubrich: „A görög szépség és összhangzás lehelletét mindenki megérzé, ki vele érintkezésbe jő, azért nem csoda, ha a lelki táplálék után epedező tisztultabb férfiak Hellas mosolygó ege alá zarándokolnak: ha oly nagyra becsülik azon müveltséget, mely elpusztulásával sem halt el, hanem örök ifju életet él s az elaggotakat is uj, friss életre ébreszti.“ Ily szerencsés körülmények között Görögországban a müveltség fejlettségének legmagasabb fokát érte el.

Mivel azonban feladatunk szerint nem szándékunk az általánosan vett görög szellemi életet s annak fénykorát ecsetelni; mivel nem az egészet, hanem annak alkotó részeit s azok kezdetleges állami életét, amennyiben e családi élet és köznevelésre befolyással birtak, óhajtjuk tárgyalni: szabadjon az olvasó figyelmét Görögbon két, mind tekintélye, mind törvénykezése szempontjából, legnevezetesebb tartományára Sparta és Attikára kikérnünk.

Sparta.

Sparta déli Görögbonhoz tartozott s Peloponesus azon részét képezé, mely éjszakról Arkadia és Argolis, nyugaton: Messenia, keleten argolisi, délen messeni és laconi tenger öböl által határoltatott. Ős története a monda és mythologia homályáb mélyed. A történészek bizonyságai szerint első keletkezése (a görögök szerint makkfalók) vihető vissza; első királyuk Leleges vala. Idő folytán, nevezetesen a trójai hadjárat után, Hercules utódai a Heraclidák elfoglalván Peloponesust, az uralom Aristodemus két fia Euristhenes és Procles között oszlott meg, a hagyomány szerint az Agidák és Euripusoknak adván életet. Ezen időtől fogva parallel uralkodások nyomaira akadunk, hol az uralkodók folytonosan viszálykodtak egymásközt, mi az államot a végenyészet örvényébe sodorni látszott és ezért segélyért sohajtozott, mely őt a végenyészettől megmentené. A segély nem soká késett, megjelent az Lykurgus, a spártaiak törvényadója személyében Kr. e. 888 körül, kinek bölcs tapintata, alkotó szelleme, melyet a hazafiui szeretet lelke lengett át, csakhamar mintegy varázsütésre eloszlatá a vészteljes felhőt Sparta állami életének egéről.

Lykurgus az Agidák királyi véréből származott; atyja Eunomos spartai király volt, ki két fiut nemzett Polydectest és Lykurgust. Polydectes, ki atyját váltá fel az uralkodásban, csakhamar elhalván, Lykurgusra hagyá a királyságot. Midőn azonban nyilvános lőn, hogy testvérének hátrahagyott özvegye anya, kinyilatkoztatta Lykurgus, hogy ha az koronaörököst szülend, ő lesz az első, ki azt királyának ismeri. Hogy a Lakedaemoniakat őszinte szándékáról meggyőzze, letevé a királyi czimet és az országot, mint a leendő korona örökös gyámja, igazgatá. De csakhamar azon embertelen ajánlatot tevé neki a tilos szenvedélyektől elragadott anyakirályné, hogy, ha őt nőül veendi, kész fiát megölni. Ezen kivánság teljesitésével kecsegtetvén Lykurgus az özvegyet, hatalmába kerité a szerencsésen született csecsemőt, ki a népnek ez esemény fölötti öröméről „Charilaus“ azaz „nép öröme“ nevet nyert. Lykurgus már bölcs kormányzása által megnyeré a köztiszteletet; a dicsőség legfőbb polczára történt emelkedése azonban sok előkelő spartainak, kikkel a reményében csalatkozott

olyan túrós rétest sütök kendnek, mint a karom — ha lisztünk lesz."

A hiba megtörtént s e hibát jóvá kell tenni. Mi hisszük, hogy a megye és a minisztérium kibontakoztatja a képviselő testületet a hinárból, melybe maga-magát keverte, hogy annát egyszer már megadott elvben, annak tényleges megadására is szorittatni fog. Ezt követeli a tanitóknak immár fölkeltett jogos igénye s ezt követeli a képviselő testület erkölcsi reputációja, hogy az önkezével magára teritett szégyen leple alól tisztán állhasson a közvélemény itélőszéke elé.

Ez az eredménye a kilencz szótöbbségnek.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **Városunk területén**, nagyszámban fordulnak elő toroklob és torokgyik (diphteritis) esetek, nem ritkán halálos kimenettel. Ennélfogva, hogy ezen veszélyes betegség tova terjedése meggátoltassék, a következő óvintézkedések foganatositására hivom fel polgártársaimat, a. m.: óvják gyermekeiket, a halottas házak látogatásától és meghüléstől, s ha a gyermek roszul lett, nyelési nehézségekről panaszkodik, hivjanak orvost. Beteg gyermekeiket különitsék el a többi gyermekeiktől, nehogy a ragadós természetü betegség ezekre is átterjedjen. Végül a beteg szobát carból savas vizzel locsolgassák naponkint. Szolnok, 1882. február 28. Scheftsik István, polgármester.

* **Szolnok város** képviselő testülete 1882. évi február hó 18-án 1004—31./82. sz. a. kelt határozatával, az 1872. VIII. t. cz. 5. §-a alapján, a korcsmák elhelyezéséről és azokra gyakorlandó felügyeletről szabályrendeletet alkotott, a mely szabályrendelet, 1882. évi márczius hó 11-től számitott 30 napig a városi jegyzői hivatalban megtekinthető és ellene, ugyan azon idő alatt a megye hatóságához folyamodás nyujtható be. Kelt Szolnokon, 1882. február hó 18. tartott közgyülésből. Scheftsik István. polgármester.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI ÜGYEK.

* **Az iskolába való járást** nagyban akadályozza azon sajnos körülmény, hogy sok szegény sorsu gyermek lábbeli, ruházat és — a szükséges taneszközök hiánya miatt, a népoktatási törvény által elöszabott oktatásban nem részesülhet, ez illeti különösen az árva és elhagyatott gyermekeket, kiknek nem lévén szülői, azok legnagyobb részének nincsen, kinek gondossága által a fennebbiek beszereztessenek. — Nagy megnyugvásunkra szolgált a megyei hivatalos közlöny 6-ik számában olvasható Bárdosy Gyula kir. tanfelügyelőnek ezen hiányokon segiteni akaró törekvése, mely szerint a városi és községi elöljáróságokat felhivta, hogy a hatósági területeiken levő fennebbi kategoriához sorozható gyermekeket a végett irják össze, hogy azok gyámjaik, a szükségeltek beszerzésére hatóságilag kényszerittessenek. — Ezen intézkedés folytán reményljük, igen sok gyermek fog megmentetni az utczai ácsorgástól.

HELYI HIREK.

— **A márczius 15-ikét** ez évben is kegyelettel fogják városunkban megünnepelni, mely alkalommal a Hajdu Sándor megyei jegyző ur buzgósága folytán ujolag szervezett dalegyesület a Kölcsey-hymnust" és a „Szózatot" fogja az elesett honvédek emlékére emelt és ujabb időben uj fakeritéssel körülvett emlékszobor mellett elénekelni. Mint értesülünk, a dalegyesület müködő tagjainak száma mintegy huszonnégy. Tehát elég tekintélyes szám arra nézve, hogy egy kis buzgalom és szorgalom mellett vetélkedhessék hazánk más dalárdáival. Csak azt óhajtjuk, hogy mindannyian meg is tartsák mindenkor igéretüket és ne engedjék ismét az egyletet pangásnak indulni.

— **Uj vaspálya.** F. é márczius hó 11-én a rákos-ujszászi vonal az alább nevezett állomásokkal a közforgalomnak megnyittatott, miáltal Szolnok, illetőleg az azon tul fekvő vonalak Budapest állomással közvetlen összeköttetésbe hozattak. A nevezett naptól kezdve f. év május hó 15-éig a vonatok ideiglenes menetrenddel közlekednek. Állomások: Budapest-Kőbánya 3 kilometer, Rákos 6 klm., Maglód 21 klm., Gyömrő 24 klm., Mende 29 klm., Süly-Sáp 36 kilm., Szecső 43 kilm., Nagy-Káta 53 klm., Tápió-Szele-Farmos 66 klm., Györgye 72 kilm., Ujszász 82 klm., Szolnok 99 klm.

— **Hajóközlekedés.** A Keresztes-Nagy testvérek Szentesről e hó 4-ikén utaztak föl Budapestre, az ott készittetett gőzhajó átvétele végett, és igy a jövő héten, körülbelül márcz. 15-ikén, tehát a nemzet e nagy emlékü napján, megkezdik a Tiszán a hajókázási közlekedést Szeged-Szentes-Szolnok között. A derék, ügybuzgó vállalkozókat méltó elismerés illeti, hogy Szentest, az alföld e dusgazdag városát, vidékével együtt, összeköttetésbe hozzák a vasuti csomókkal, t. i. Szolnokkal és Szegeddel.

— **A szolnoki iparos ifjusági önképző és segélyző** egylet részéről az „Ipartársulat" helyiségében Timon Ferencz ur f. hó 12-én d. u. 5½ órakor felolvasást tart „Az ipar és kereskedelem östörténetéről."

— **A külső-szolnokmegyei takarékpénztár** igazgatóságának évi jelentése és XIII-ik évi zárszámadása 1881. januári 1-től deczember 31-éig, beküldetett szerkesztőségünkhöz. E szerint pénztár forgalom: 5.500,081 frt 11 kr. A mérleg 25,143 frt 60 kr. nyereményt tüntet fel.

— **A közönség köréből** egy czikk küldetett be szerkesztőségünkhöz, mely a „Külsőszolnokmegyei takarékpénztár" mult hó 26-án tartott közgyülésével foglalkozik, s melynek érdemi részét az képezi, hogy e közgyülésen 800 részvény közül 601 részvény, 150 betevő által szerepeltetett, és hogy minden részvényre 20 frt osztalék jut. Kitünteti továbbá a czikk, hogy 1878-ik évben egy részvény után 12 frt 50 kr. osztalék volt, 1879-ben 13 frt, 1880-ban 14 frt. E szerint a legmagasabb osztalék a mult évi volna. A czikk foglalkozik még személyes ügygyel is, a Kiss Ferencz és Szendy Antal urak éles szinezetü eszmecseréivel, és azon megjegyzéssel, melyet — állitólag — Szendy ur a publikumra tett volna, — de minthogy a czikk irálya pongyola, a közönség köréből felveendő közlemények pedig szabatos irályt kivánnak, és azon javitást, mert nem vagyunk az ily czikkekért felelősek, külön beleegyezés nélkül nem tehetünk, megengedi a beküldő ur, ha azt igy nem közöljük. Ujabbi beküldéstől azonban, amennyiben e körülmény után is szükségét látná annak, az illető urat el nem tiltjuk.

— **Mig a városnak** piacz bérlője volt, tisztábban tartattak piaczaink. Most? térdig járunk a szemétben, s föleg a buzapiacz az, hová az örködő szemek tekintetéből egy árva sugár sem hat el. Minthogy pedig ez iránybani felszólalásaink — magán uton — nem vezettek kellő eredményre, e helyütt figyelmeztetünk, hogy akié a haszon, azé a teher is. Tehát a város tartson rendes piaczi legyeket piacz söprésre, mert ez igy nem járja Minden adófizető megkövetelheti, hogy ha beronditják háza elejét — a város érdekében, söpörtesse azt föl a város a köztisztaság érdekében.

— **Statistikai kimutatás** a szolnoki róm. kath. egyházban 1882-ik évi február havában történt születési, halálozási és házassági esetekről. Született összesen fi 42, nő 47, törvényes fi 35, nő 41, törvénytelen fi 7, nő 6, halva fi 2, nő 1, kettes 4. Meghalt fi 28, nő 24. Általánosan született 89, meghalt 52. Házasság köttetett róm. kath. 28. Kiadatott Szolnokon 1882. márczius 1. Kudelka Gellért, plebános helyettes.

MEGYEI HIREK.

* **A Szajol-szentesi vasut.** Sipos Orbán alispán következő táviratot küldé a „Szentesi Lap"-hoz: „Ökrös Bálint budapesti közjegyző utján vett értesités szerint Stein és társa a szajol-hód-mezö-vásárhelyi vasut tárgyában kivánt elözetes 5000 frt ovadékot letették. A végrehajtó bizottságot 15 nap alatt összehivom." Ezen táviratban emlitett Stein és társa a szajoli vasut kiépitésére akarnak vállalkozni, s mi-

---

királyné összeszövetkezett, gyülöségét ébresztő föl. Azt hirlelé ugyanis a királyné a nép előtt, hogy veszedelmes dolog a korona-örökös életét oly férfiura bizni, kit annak halála leginkább érdekelhet. Lykurgus, hogy az ellene támasztott gyanut elkerülje, nemcsak az ifju gyámságáról önként lemondott, hanem honát is elhagyá. Es épen ez önkéntes számkivetése lön az ujjászervezés alapja.

Átlátta ugyanis Lykurgus, mennyire zilált már is hazájának állami élete s hazafiui szeretetre gyulladt. Távol honától, egyedül arra szentelte idejét, hogy magának gazdag tapasztalatokat szerezhessen, erösen remélvén, miszerint ő lesz egykor hivatva hazája állami szervezetének romjain egy ujat alkotni s reménye nem hiusult meg, mert távolléte alatt Charilaus sem a néptől, sem az előbbkelőktől nem tiszteltetvén, mindenütt a legnagyobb zavar uralkodott. Eme válságos viszonyok között tehát egyedül Lykurgus volt azon férfiu, kitől segedelmet és szabadulást vártak. Egyrészről a nép oltalmat keresett benne a nagyok ellen, másrészt pedig a király azt vélé, hogy a nép engedetlenségét meg fogja zabolázni. Azért honfitársai érezvén hiányát, többszörösen fölkeresték Lykurgust e számkivetésében, hogy haza térésre birják, de Lykurgus, mig nem látá az időt elérkezettnek, mindannyiszor visszautasitá kérésöket s csak akkor engedett, midön látta, mily vészteljes zivatar kitörésétől lehet honában tartani. Haza érkezvén, Sparta akkori helyzetét figyelembe véve, különböző törvényt alkotott, melyek mindegyikén egy jeliemvonás észlelhető, az t. i. hogy Spartát erössé és hatalmassá tegye, mitsem törödvén a tulajdonképeni szellemi élettel. Erről tanuskodik a következő törvénye: „Spartát körülkeriteni nem kell, legyen e hon védbástyája a polgárok jól edzett mellei." Ezen czél elérése végett összes intézményeit isteni jellegüvé tette, hogy annál nagyobb legyen a félelem annak megsonkitásánál. Munkássága jutalmául azt kivánta, hogy senki törvényén visszatértéig ne javitson, mit a Spartaiaknak esküvel kellett megigerniök. Ezután mintha Apolló nézetét ohajtaná kikérni, elhagyta honát . . . örökre! Mielőtt jobblétre szenderült volna, meghagyta környezőinek, hogy testét elégessék s hamvait a tengerbe dobják, nehogy a Spartaiak hazavigyék s az eskü alól magokat fölmentettnek képzeljék. Ez vala vázlatilag életrajza a spartai Mózesnek. De lássuk, miként intézkedett a családra s magzataira nézve.

Sparta katonai állam lévén, sok ellentől körülvéve, érdekében állott, hogy a család öt csak erőteljes, harczra termett magzatokkal ajándékozza meg. Jól tudta ezt Lykurgus, azért a családot az állam fönhatósága alá helyezte, s odahatott intézményeivel, hogy a spartai életének minden legkisebb mozzanata fölött az állam intézkedhessék. E végből nehogy idétlen házasságok köttessenek, törvényt hozott, mely szerint csak 30 éves fiu és 20 éves leány között kötött házasságok ismertetnek el törvényesekül. Aki házasodni nem akart, arra gyalázat várt. Annak nem volt szabad a szüzek gyakorlatain jelen lenni; sőt télen durva gyapjú szövetből készült alsó öltönyben (chiton) kellett a nyilvánosság előtt megjelenni s ott bizonyos gunyoros dalokat hallatni; ezeken kivül meg vala fosztva azon tisztelettől is, melylyel az ifjak az öregek iránt tartoztak. Erről tanuskodik Dercillidas példája, ki különben bátor hadvezér s kitünő allam férfiu volt, de mivel nősülni nem akart, az ifjak nem tisztelték. Hasonló sorsra jutott, ki későn nősült, vagy nem magához való egészséges nőt vett feleségül. Archidámus király pénzbirságra itéltetett, mivel kis termetü nőt vett feleségül. Csak egyedül a gyáva képezett kivételt, kit a törvény, hogy még magja is vesszen ki, nőtlenségre kárhoztatott. A spartaiaknál egynejüség látszik lenni, de azért a kölcsönösködés példái sem hiányzottak, ha az állam java ezt ugy kivánta. Ezt különösen azoknál látjuk, kik nem érezték magokat elég erőseknek arra, hogy az állam követelményeinek eleget tegyenek. Ezek után a házasság romlottságára kellene következtetnünk, de ez mennyire menthető s mily szilárd lábon állott az erkölcsi érzület, bizonyitja a következő esemény. Egykor egy idegen kérdezett egy spartait. „Ugyan mond meg kérlek, micsoda törvény van nálatok a házasság-törökre?" Ezt felelé: „Vajjon Spartában találkozhatik-e házasság-törő nő?"

A törvény értelmében tiltva volt a házasság a szülők és gyermekei s ugyanazon atyától nemzett magzatok között, még azon esetben is, ha más-más anyától származtak. Tiltva volt még az idegen nőkkel kötött házasság is. Kik között ily házassági akadályok nem forogtak fenn s házasságra lépni ohajtottak, ahhoz az atya vagy ennek hiányában a gyám beleegyezése vált szükségessé, mely után a férfinak kötelessége volt a nőt barátnői köréből elrabolni. Ribári az ilyféle házasságoknál némi szertartásokat is emlit, melyeket ő spartaiak vallásosságából következtet. Valószinü, hogy ily alkalommal a jelenlevők táncz között énekeltek is, melyben különösen az eljegyzett erényeit emelték ki, ezen kivül áldozatok is mutattattak be Vénus és Junónak. Kelengye nem igen lehetett szokásban, hogy az ifjak feleséget s ne pénzt keressenek. Mennyire szivén viselte Lykurgus a gyermekekkel megáldott házasságot, bizonyitja azon törvénye, melynek értelmében fölment minden oly atyát a hadi szolgálat alól, kinek három figyermeke vala, akinek pedig több volt, még adómentessé is tevé. De keressük fel öket a nevelészet terén és ismerkedjünk meg közelebbről intézményeikkel.

A spartaiak állami intézménye a gyermeket még születése előtt oltalmába venni látszik, amennyiben az anyák szobáiban Apolló, Narcissus, Hyacinthus szép képeit látjuk függeni. Az ujszülöttet borban füröszötték meg; ezután a véneknek mutatták be, kik megvizsgálták és ha gyengének vagy hibásnak találták Taygetus hegyre vitetett, hogy onnét a mélységbe dobassék. Ez alól csak a királyi ifjak valának kivéve, mint ezt a sánta Agesilaus példája igazolja. Mennyire jellemzi e tény a barbárságot, mely Spartában minden erkölcsi érzületet kiölni látszik!! Az ujszülöttet a családban paizsokra emelték s e szavakat hallatták „vagy ezen vagy ezzel", t. i. térj vissza a csatából s mellé az atyja láncsáját helyezték, hogy a legelső benyomást is a fegyverektől nyerje. Az anyák nagyobbrészt magok szoptatták kisdedeiket, de a szoptatós dajkák sem hiányzottak, sőt a hagyományok szerint a spartai dajkák hiresek voltak s nagy tiszteletben tartattak. Hogy az ujszülött egykoron a viszontagságok elviselésében elég erős és jól edzett s minden tekintetben bátor legyen s jó korán engedelmeskedni tanuljon; pólyát nem használtak, éheztették, ha sirt s elhallgattatni nem birták, magára hagyták, sötét helyeken járni szok

dön erre nézve szóbeli ajánlatot tettek Sipos Orbánnak, mint a végrehajtó bizottság elnökének: ő az ajánlat komolyságának biztositása érdekéből egyelőre 5000 frtot kivánt letétetni, oly feltétel mellett, hogy ha vállalkozó később a szerződés megkötése előtt a vállalattól visszalépne, az esetben Stein és társa az 5000 frtot elveszti és ez a végrehajtó bizottság, illetve az érdekeltség tulajdona leend. Hogy Stein bebizonyitsa a vállalat iránti komoly szándékát: az 5000 frtot letette.

* **Tisza-Süllyön** f. é. márczius 5-én, a Tisza szabályozási egyl. uj épületében, mint levelezőnk velünk tudatja, egy alakulandó nőegylet javára rendezett „Batyubál" oly fényesen sikerült, hogy az ottani közönség sem ezelőtt, és talán ezután sem lesz itt, ily „bálnak" szemtanuja. — A 3 terem és egy előszobából álló épület, a lehető legszebben volt dekorálva. A kivilágitás oly fényes volt, hogy messziről görög tüznek képzelte az ember. A táncz 8 órakor vette kezdetét, és reggeli 6 órakor is, még javában járták a csárdást. A négyest 24 pár tánczolta. Eleinte csak igen gyéren gyült össze a közönség és már tartani lehetett attól, hogy a bekövetkezett rosz utak miatt a helybeli közönségen kivül, még idegen vendég nem jön, és igy a „bál" tetemes deficzittel fog végbemenni, de csakhamar meggyőződtünk arról, hogy e feltevésben csalatkoztunk, mert az idegen vendégek számitásunkon túl érkeztek. Ebből kitünik, hogy a lelkesedés és jókedv nemes hölgyeinkben még nem halt ki, mert őket a rosz ut sem tartotta vissza az eljöveteltől. Érkeztek vendégek: Fegyvernek-, T.-Beő, Kötelek-, Nagykörü-, J.-Ladány-, Tisza-Roffról, Hevesről és pusztáiról. A mulatság a legnagyobb rendben folyt le, mi is a buzgó rendezőségnek tulajdonitandó. A bálanyai tisztet Gyémánt Jánosné asszony volt szives elfogadni. A házi asszonyi tisztet pedig Sonnenfeld Illésné asszony. Bevétel volt: 109 frt, tiszta jövedelem 28 frt. Felülfizettek a következők: Szénásy Lajos ur 4 frt, Szépásy Mihály ur 4 frt, Cséri Ede ur 4 frt, Äckerman V. ur 6 frt, Hay Miksa ur 4 frt, Békésy Márton 3 frt, Holtság Antal, Magyar Zsigmond, Marsó Gábor, Schönvald Mór, Hirsch Jenő, Vittmann Adolf, Hirsch Mór és Schvarcz Soma urak 2—2 frtot, Ehrlich Antal, Patak Ignácz és Hollósy Jenö urak 1 frtot.

* **A kunszentmártoni népfázadás következménye.** Emlékeznek még olvasóink, midön a pár év előtti árvizveszély alkalmával a kunszentmártoni nép föllázadt s a hatóságnak ellenszegült, sőt egy hatósági közeget, Kis Péter pandurt, félholtra vert. Akkor a lázongók ellen a vizsgálat megindittatott s ennek alapján a vád alá helyezettek bünügyében a végtárgyalás f. é. febr. 28-án vette kezdetét a karczagi kir. törvényszék előtt, melyre mintegy 37 vádlott és számos tanu volt beidézve. A végtárgyalás febr. 28-án kezdetvén, márczius 2-ikán ért véget. Az itélet márcz. 2-ikán hirdettetett ki. E szerint vádlottak a közhatóság elleni erőszakoskodás és ellenszegülés s részben sulyos testi sértés büntényében és a becsület sértés vétségében mondatván ki bünösöknek illetve vétkeseknek, a büntetés következőkép szabatott ki: a fölbujtó Ipacs János 3½ évi, Gulyás Szilveszter 3 évi, Barna József 3 évi, Magyar József 3 évi, B. Tóth József 2¼ évi, Baranyi György 2 évi, Bodócs Mihály 2 évi, Szekeres Gáspár 1 évi börtönre és a sulyosan sérelmezett s munkaképtelenné tett Kis Péter pandur részére évi 100 frt eltartási dij megfizetésére is egyetemleg köteleztettek. Továbbá elitéltettek: Szaszkó János 3 évi, Grajfel Mátyás 1½ évi, Szücs Kovács István, D. Kovács István, Bán János, Harangozó Mátyás, Jonás Illés, Gulyás István, Emödi Ferencz, Birgés N., Rózenberszky N. és Dóczy N. fejenkint 1 évi, Kovács M. János és Kovács Joáchim fejenkint ¾ évi, Dernovits N. ½ évi, B. Tóth István 15 napi börtönre és 10 frt birságra, Zsidó Flórián 2 havi börtönre és 20 frt birságra, Bozsik N. hét társával 8—8 napi börtönre, id. Titel Sándor 8 napi börtönre s 10 frt birságra, valamint egyetemlegesen a több mint 200 frt tanúzási dij és 272 frt karhatalom szállitási dij megfizetésére. A katonaság élelmezési dijaira nézve a város a polgári per utjára utasittatott. Vádlottak szabadlábról idéztettek a végtárgyalásra s az itélet kihirdetése után ugy ők, mint a kir. ügyész felebbezést jelentettek be, s továbbra is szabadlábon hagyattak. Ime szolgáljon a törvény szigora intő például polgártársainknak ugy Kunszentmártonban, mint egyébhol is. E nagy bünperben a tanács következőkép alakult meg: elnök Popovits Zsigmond kir. törvszéki elnök, előadó biró: Gyenes József törvszéki biró, szavazó: Fráter Imre, törv.-széki biró. Ügyész: Szacsvay. A védő ügyvédi tisztet Pap Sándor karczagi ügyvéd teljesité.

— **Beszterczebányán** márczius 4-én a városházi őrségnek fegyvereit, csákóit ismeretlen tettesek elloptak, s a városházától alig 30 lépésnyire levő Mária szoborra aggatták föl. Ezek is éber örök.

— **Ferencz király és Horváth Ádám.** Pozsonyból irják e hó 9-éről az „Egyetértés"-nek: Thaly Kálmán ismert irónk az itteni tanitó-egyesületben felolvasást tartott, melyben Metternich idejéből a következő adomát deritette fel. Első Ferencz uralkodása alatt Horváth Ádám magyar iró Nagy-Bajomban lakott, Somogymegyében. Horváth a divatos német viseletet szivéből gyülölte s ép ugy haragudott, mikor egy magyar szövegü német dal is utat talált a magyar fülekhez. Horváth szidta az adta németjét. Egyszer csak az udvari kanczelláriától idézést kap ad audiendum verbum regium; Horváth nem jelent meg a kitüzött napon. Kérdöre vonták elmaradásáért. „Hisz voltam a felségnél, de nem találtam!" — mondá. Kerestem Budán, nem volt, Visegrádon is kerestem, ott sem volt, majd Tatára mentem, hol Mátyás király is lakott, ott sem találtam. Haza tértem tehát, mert azt hittem: a király nincs honn." Erre egyenesen Bécsbe idézték. Mikor megjelent Ferencz király előtt, a király jó akaró hangon, de németül igy szólt: „Ön Horváth tehetséges ember, de rebellis!" — Ezután hosszu beszédet tartott a forradalmárnak, ki feszült figyelemmel hallgatta. Mikor végül a király igy szólt: „Értette a mit mondtam?" s várta a választ, Horváth azt felelte: „Nix dájcs!" A király erre haragra lobbant és mérgesen kiáltott: „A gaz egy óráig prédikáltat magának s aztán mondja, hogy nem érti!" Ferencz király ezután latin nyelven adta a dorgatoriumot. Horváth végül megjegyezte, hogy jó volna ez a német nóta, ha erre a szövegre menne s ezzel a kisérettel s kidolgozta a maga szövegét és sarkantyu pengéssel kisérte. A király azzal végzett vele, hogy: „Ez az ember bolond!... Pedig maga a király sem hitte el, hogy bolond, hanem ezuttal nem akarta éreztetni hatalmát az eredeti ember fölött. Horváth pár óra mulva indult vissza Nagy-Bajomba.

* **A fő speculationalis és sorsjegy-papirokban való vételekről.** Előttünk fekszik a legközelebbi „Leitha" bankház, Bécs, Schottenring 15. részéről, ingyen (6. kiad.) kiadott röpirat, melynek áttekintése azon meggyőződést kelti fel bennünk, hogy általa a közönség részére valóban sikeres és hasznos dolog nyujtatik. E müvecske tartalmaz könnyen felfogható felvilágositásokat a fő és speculationalis nemek és értékekről, praemiumról, hitelek, európai sorsjáték-tervek, sorsjegy biztositásról stb., mely adatoknak az értékek megszerzése előtt kivánatosaknak kell lenniök, hogy azoknak kamatozása, amortizátiója, játéktervei, risicója, eszközei, speculationalis módjáról stb. eligazodást nyerjünk, ugyanaz, számtalan előkelő lapokban kedvező igérettel találkozott, melyek ezen a czég által szorgalmazott s behozott ujitások s reformoknak elvitázhatlan érdemet tulajdonitottak.

VEGYES HIREK.

* **Munkácsy**, a világhirü festőművész és az ünnepelt alak, ki előtt tiszteletteljesen hajolnak meg az ország főpapjai és miniszterei, mig a nagy közönség zajongva emliti a ma már tündöklő nagy nevet. Van tehát a nagy művészről és ünnepeltetéséről följegyezni való elég. A hirneves müről, melyet egy világ tapsol, mi is adtunk közleményt egyik számunkban, most pedig följegyezzük a napi lapok után a következő történetkét, mely tanusitja, hogy egyik főur a másikat, ha több esze van, mint tudja lepipálni. Ime a történet „Érdekes párbeszéd folyt le egy büszke förangu és egy igen tanult förangu ur közt, egyik közelebbi estélyen. A büszke főur odalép a tanult főurhoz és igy szól: Ugy-e barátom csak szép dolog, hogy Gyula, a volt külügyminiszter, egy Munkácsit meghiv az estélyére, sőt még mulatságot is ad a tiszteletére? — „Hát barátom: tudod-e ki volt Rafael idejében a külügyminiszter?" — „Nem tudom, biz én, már hogy tudnám?" — „Rafaelről sem hallottál?" — „Az egy nagy piktor volt, kit mindenki ismer!" — „Látod, hogy te is inkább a nagy művésznek a nevét jegyzed meg, mert miniszterek mindig voltak és lesznek, de nagy művészek nem mindig!"

---

tatták. Hét éves korában a gyermek a fiuk korába lépett s a nyilvános nevelésnek vala alávetve, mely csaknem kizárólagosan a test és hadgyakorlatra szoritkozott, jóllehet Ribári világtörténelmében azt is emliti, hogy a spartaiak fuvoláztak s lanton játszottak, szent hymnusokat s harczias szellemü dalokat énekeltek. Összes szellemi képzettségök mégis abban látszik összpontosulni, hogy Homér és Tyrtaeus költeményeit tudták. Irni, olvasni kevesen tanultak. Az aggkor iránt különös tisztelettel viseltettek, mit egy idegen látván, ily szavakra fakadt: „Csak Spartában kedves dolog megöregedni."

Az ifjak élelmezése igen egyszerü volt, azt ettek, mit magok készitettek. Fekhelyök sás vala, melyet Eurotasból kellett szedniök. Ruházatuk és szolid viseletökre nézve Lubrich igy szól. „A spártai ifjaknak 20 éves korukig tövig nyirott hajjal, igen vékony ruhában mezitláb kelle járniok, 12 éves korukig csak igen vékony ujjatlan felöltöt viselének, melyet akkor köpönyeggel cserélték föl. Az ifjunak a kezét a köpönyegbe burkolva és szemét szüzies szeméremmel lesütve kelle járnia; ahonnan Xenophon azt a megjegyzést teszi, hogy a spartai ifjak szemérmesebb viseletet tanúsitnak, mint magok a szüzek."

Neveltetésök őrei az ephorok*) valának, kik többször meglepték közös tartózkodási helyöket s ilyenkor a felelősség sulyos terhe a főfelügyelő vállaira nehezült, 18 éves korukban ifjaknak és 20 éves korukban felnőtteknek ismertettek, de azért mégis egész 30 éves korukig az állam fegyelme alatt látjuk őket.

A felnőttek étkezése közös helyiségben történt, honnét bárkinek távollete csak akkor igazolható, ha vagy áldozott az isteneknek vagy vadászaton volt, különben soha. „Agis király diadallal térvén meg az Atheneiek ellen vivott harcsból, minthogy e napon nejével ohajtott volna ebédelni, a maga részére haza küldetésért könyörgött: de a polemarchos megtagadta kérelmét." A felnőttek itt talpraesett élezekkel füszerezett kedélyes társalgás között költötték el az anynyira kedvelt fekete levest, mely só, eczet és disznóvérből készült, a husrészét inkább a fiatalabbaknak hagyták. Ezen közös étkezést közösen tartották fel, 15 tagból álló clubbokat alkottak, kik között a legbensőbb barátság létezett. Ha a társaságba uj tag ohajtott lépni, bizalmi szavazatra volt szükség.

E közös étkezésnél fiatalok is jelen lehettek, azért az öregebbek nagyon vigyáztak szavaikra, nehogy az ifjunak rosz példát nyujtsanak. Mily megragadó figyelmeztetés ez a mai korra nézve!! Bort ihatott mindenki, amennyi tetszett, de lerészegedni undok dolognak tartatott, sőt az ilyen büntetés alá is vonatott. Ezeket tudva, méltán nevezte Stipsics ezen helyet a józanság és életbölcseség iskolajának.

A spartaiak nevelésében egy sajátságos jellemvonást látunk még a mai erkölcsi önérzet hátrányára, azt t. i. hogy az ifjaknak meg vala engedve a lopás, hogy igy háboru idejében szükségeiket ily ravaszsággal fedezhessék, de ha valaki rajtakapatott, szigoruan bünhödött. E büntetés nem a vétségért vala reá róva, hanem az ügyetlenségeért. Egy fiúról tesz a történelem említést, ki rókát lopott s feladatván, a törvény elé került. A fiu a tényt tagadta, jóllehet a róka kabátja alá volt rejtve, s már a vizsgálat alatt oldalát is kirágta, inkább halva rogyott össze.

Tiltva volt minden fényüzés, azért a spartai ruházatát és házi butorzatát egyszerüség jellemzi. Házi butorait Lykurgus parancsa folytán maga készité fejszével és fürészszel. Ruházatukat illetőleg azt olvassuk Cantu Caesárban, hogy a spartaiak térdig sem érő durva gyapju köntöst s e felett durva köpenyt viseltek. Lábukat vastag saru, fejöket henger alaku süveg takarta; hosszú hajzatuk mindkét vállukra lelógott: kezökben görbe botot tartottak, kivéve midön a tanácsba mentek. Hajokat olajjal kenni tilos volt; ez csak háboruban vala megengedve, amidön a spartai illatos olajjal kente ki magát, fényes sisakot tett fejére, vörösbársony öltönyt és lábához erösitett sarut használt. Hogy mily bátorság jellemzi a spartait háboru idejében, azt kiki nevelészetökből következtetheti; a haláltól mitsem féltek, hiszen anyjok emlőiből szopták az eszmét „édes és kellemes a hazáért meghalni." De mennyire valának a harczias szellemtől áthatva maguk a nők is, bizonyitja egy anya példája, ki a csatáról megszabadult gyermekét sajátkezüleg leszurta mondván: „Eurotas vize nem szarvasok számára folyik."

Ha Lykurgus állami intézményeit egy röpke gondolattal átöleljük, azt találjuk, hogy azokban az egyed az állam akaratának vaskövetkezetességgel hódolni köteles, vele szemben semmi jogot sem tormálhat. Az egyed az állam kezében csak eszköz, saját létének biztositására, egyéb semmi. E czél felé irányultak Lykurgus összes nevelészeti intézményei, melyekben, mivel az érzék-szellemi nevelés magaslatára nem emelkedett, feláldozta az emberiség legszentebb eszméjét: a haladást. A tulajdonképeni szellemi képzettséggel mitsem törődvén, elfojtott polgártársaiban minden nemesebb érzést s egy nyers barbár népei törzset teremtett, mely lehetett ugyan erős, bátor, férfias; — dagaszthatta kebelét a hazafiui szeretet; áldozatul hozhatta legdrágább kincsét, életét hazájának: de boldog sohasem lehetett. De ha tekintjük a körülményeket, melyek között Lykurgus törvényei napvilágot láttak; ha nem feledjük azt, hogy ő külföldön szerzett gazdag tapasztalatait bennt csak a már fennlevő, de elkorcsosodott törvények és szokások tisztogatására használhatta fel; — ha nem akarjuk számitáson kivül hagyni azt sem, hogy Sparta négy századon át minden polgárháborutól ment volt: Lykurgust menteni kötelességünk. S habár Aristoteles szerint összes intézményei, mint a használatban levő vas, békében elvesztik is élöket; s ha vannak is némely törvényei, melyeket a müveltség jelen álláspontjáról tekintve, kárhoztatnunk kell: még is be kell vallanunk, miszerint Lykurgus nevelészete sokban hasznos, sőt szükséges volt. Azonban amit Lykurgus egyoldalu nevelése el nem érhetett, elérte azt a feunkölt szellemü Soloné, kinek életbölcsesége Athen fölvirágozásának utat nyitott. Lássuk evégből Athene intézményeit közelebbről.

(Vége köv.)

*) Hatósági személyek.

Irodalom és művészet.

* **„Tárcza-levelek"** czim alatt Boross Vilmos ur, a „Nagy-Kunság" lapvezére, egy füzetet adott ki. A beltartalom változatos alakjában érdekes olvasmányt nyujt. Ára 1 frt 50 kr. Ajánljuk e művet, mely kellemes szórakoztatásul szolgál, a közönség pártfogásába.

* **500 magyar népdal zongorára alkalmazva!** Enyyit tartalmaz már a „Magyar Dal-Album" czimü vállalat, melynek III-ik folyamából most jelent meg az 5-ik füzet 20 népdallal. — E mü kiadója arra kéri hazai közönségünket, hogy azt előfizetőikkel és népdalok beküldésével legalább is addig támogassák, mig benne 1000 magyar népdal lesz közzé téve. Hazánk ezredéves fennállásának ünnepére e gyüjtemény egyik legszebb nemzeti emlék lenne, melyben népéletünk a legrégibb időktől fogva a mai napig a saját költészetében volna zenében és szavakban bemutatva. Előfizetési ár egy évre, vagyis 10 füzetre, bérmentes szétküldéssel, 1 frt 80 kr. Előfizetések Győrbe, a „Magyar Dal-Album" kiadóhivatalához intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

* **„Hatszáz magyar nemzeti dal"** czime azon diszes kötetnek, melyet legközelebb Mehner Vilmos budapesti (IV. ker papnövelde-utcza 8. sz.) hirlap- és könyvkiadó világgá bocsájtott. A költemények száma 647-et tesz ki. Ugy látszik tehát, hogy a „600" csak kerekszám akar lenni. A mi a művet illeti, az ugy kiállitásra, mint beltartalomra nézve, páratlan a magyar könyvpiaczon. Van összetákolt, elavult antologia vers-, dalgyüjtemény elég, de ilyen nagyszabásu, tapintattal, helyes érzékkel összeválogatott egy sincs. A lyrai, szavaló, hazafias, tréfás, leiró költészet gyöngyein kivül magába foglalja a könyv a régi jó, s a legujabb népdalokat, melyek a budapesti népszinház deszkáirol gyujtanak, vagy a nép ajkán termettek. Ezenkivül a repertoiron levő valamennyi operette azon dalait is felöleli a mű, melyek népszerüvé váltak; végre vannak benne opera-szövegek s a különféle nemzetek indulói. Ezzel még nem meritettük ki a vaskos könyv tartalmát. Azonban ez is eléggé ajánlja. De leginkább ajánlja az, hogy — mert a vállalkozó szellemü kiadó tömeges keletre számit — ára a szép barna vászonba kötött példánynak egy forint; diszpéldányé, aranyos arabeszkekkel 1 frt 50 kr; egész aranyvágással 2 frt. A ki nem szerezheti meg az egyes költők müveit külön-külön, továbbá a ki szereti a jóizü dalokat, arra nézve a „Hatazáz magyar nemzeti dal" kincset ér. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendelhető minden könyvkereskedő-, könyvkötő- és könyvügynöknél.

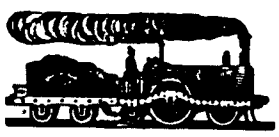

Vasúti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30, közép 11.30, silány 11-70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Derese 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Hirdetmények.

Pályázati hirdetmény,

mely szerint a Szolnok városi adóhivatalnál üresedésbe jött és **600 frtnyi évi fizetéssel** ellátott számtiszti állomás betöltetni határoztatott.

Ezen tiszti állomás betöltéséhez kellő szakértelemmel biró pályázók tehát felhivatnak, hogy felszerelt folyamodványaikat f. é. april hó 1-éig alólirotthoz küldjék be.

Kelt Szolnokon, márczius hó 7. 1882.

Scheftsik István,
polgármester.

3—1

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban, képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hidépitéshez, henger- és vasmunkához, gyalu és fürészmalmokhoz, gépmühelyekhez, szén- és vasbányákhoz, kőtöréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg,** Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

Jó és megbizható ágensek alkalmaztatnak.

6—1

A mélyen tisztelt gazda közönség figyelmébe!

Clayton és Shuttleworth

budapesti

gazdasági gépgyárosoktól

a képviseletet Szolnok és vidékére megnyertem; elfogadok e szakba vágó rendelményt minden irányban, illetmény (Provisio) nélkül, szintugy

a salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság részére

ugy, tömör, koczka, és gyárszénre az eredeti áron Salgótarjánban feladva.

Amidőn még jól berendezett **vasüzletemet** becses figyelmébe ajánlom, vagyok

Szolnok 1882. márczius 3.

tisztelettel

MAKRAY LÁSZLÓ.

3—2

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Vrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Némau Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. :2—6

406
vh. 882.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kik. bir. végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a czeglédi királyi járásbiróságnak 73. számú végzése által **Kertész Amália, Törőcsik Istvánné** végrehajtató javára, Czétényi Mihály és neje ujszászi lakosok ellen 200 frt tőke, ennek 1881. év deczember hó 1. napjától számitandó 6% kamatai követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 342 frtra becsült négy hordó bor, különféle nagyságu edényekkel együtt, — egy 300 literes hordó pálinka, és szobabeli butorból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 406. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Ujszászon, alperesek házánál leendő eszközlésére **1882-ik évi márczius hó 17-ik** napjának d. e. **10 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Czegléden, 1882. évi márczius hó 3-ik napján.

Fekete István,
kik. bir. vhjtó.

1—1

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli **reális és dicsérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.**

Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.

Bécsi börzén

a „Leitha" (Halmai) bankház, **Béca,** Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók,** a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai,** valamint tartalomdús **folyóiratok,** (valamennyi **európai** sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

Irodalom és művészet.

* **„Tárcza-levelek“** czim alatt Boross Vilmos ur, a „Nagy-Kunság“ lapvezére, egy füzetet adott ki. A beltartalom változatos alakjában érdekes olvasmányt nyujt. Ára 1 frt 50 kr. Ajánljuk e művet, mely kellemes szórakoztatásul szolgál, a közönség pártfogásába.

* **500 magyar népdal zongorára alkalmazva!** Enynyit tartalmaz már a „Magyar Dal-Album“ czimü vállalat, melynek III-ik folyamából most jelent meg az 5-ik füzet 20 népdallal. — E mü kiadója arra kéri hazai közönségünket, hogy azt előfizetőikkel és népdalok beküldésével legalább is addig támogassák, mig benne 1000 magyar népdal lesz közzé téve. Hazánk ezredéves fennállásának ünnepére e gyüjtemény egyik legszebb nemzeti emlék lenne, melyben népéletünk a legrégibb időktől fogva a mai napig a saját költészetében volna zenében és szavakban bemutatva. Előfizetési ár egy évre, vagyis 10 füzetre, bérmentes szétküldéssel, 1 frt 80 kr. Előfizetések Györbe, a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához intézendők. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

* **„Hatszáz magyar nemzeti dal“** czime azon diszes kötetnek, melyet legközelebb Mehner Vilmos budapesti (IV. ker papnövelde-utcza 8. sz.) hirlap- és könyvkiadó világgá bocsájtott. A költemények száma 647-et tesz ki. Ugy látszik tehát, hogy a „600“ csak kerekszám akar lenni. A mi a művet illeti, az ugy kiállitásra, mint beltartalomra nézve, pératlan a magyar könyvpiaczon. Van összetákolt, elavult antologia vers-, dalgyüjtemény elég, de ilyen nagyszabásu, tapintattal, helyes érzékkel összeválogatott egy sincs. A lyrai, szavaló, hazafias, tréfás, leiró költészet gyöngyein kivül magába foglalja a könyv a régi jó, s a legujabb népdalokat, melyek a budapesti népszinház deszkáirol gyujtanak, vagy a nép ajkán termettek. Ezenkivül a repertoiron levő valamennyi operette azon dalait is felöleli a mü, melyek népszerüvé váltak; végre vannak benne opera-szövegek s a különféle nemzetek indulói. Ezzel még nem meritettük ki a vaskos könyv tartalmát. Azonban ez is eléggé ajánlja. De leginkább ajánlja az, hogy — mert a vállalkozó szellemü kiadó tömeges keletre számit — ára a szép barna vászonba kötött példánynak egy forint; diszpéldányé, aranyos arabeszkekkel 1 frt 50 kr; egész aranyvágással 2 frt. A ki nem szerezheti meg az egyes költők müveit külön-külön, továbbá a ki szereti a jóizü dalokat, arra nézve a „Hatszáz magyar nemzeti dal“ kincset ér. Ajánljuk olvasóink figyelmébe. Megrendelhető minden könyvkereskedő-, könyvkötő- és könyvügynöknél.

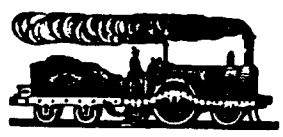

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel. 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.
Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.
Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30, közép 11.30, silány 11-70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinlisat 100 kiló 22.—. — Zsemle lisat 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dereze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Diszno-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Hirdetmények.

Pályázati hirdetmény,

mely szerint a Szolnok városi adóhivatalnál üresedésbe jött és **600 frtnyi évi fizetéssel** ellátott számtiszti állomás betöltetni határoztatott.

Ezen tiszti állomás betöltéséhez kellő szakértelemmel biró pályázók tehát felhivatnak, hogy felszerelt folyamodványaikat f. é. april hó 1-éig alólirotthoz küldjék be.

Kelt Szolnokon, márczius hó 7. 1882.

Scheftsik István,
polgármester.

3—1

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az **éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban,** képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hidépitéshez, henger- és vasmunkához, gyalu és fürészmalmokhoz, gépmühelyekhez, szén- és vasbányákhoz, kőtöréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg,** Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

Jó és megbizható ágensek alkalmaztatnak.

6—1

A mélyen tisztelt gazda közönség figyelmébe!

Clayton és Shuttleworth

budapesti

gazdasági gépgyárosoktól

a képviseletet Szolnok és vidékére megnyertem; elfogadok e szakba vágó rendelményt minden irányban, illetmény (Provisio) nélkül, szintugy

a salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság részére

ugy, tömör, koczka, és gyárszénre az eredeti áron Salgótarjánban feladva.

Amidőn még jól berendezett **vasüzletemet** becses figyelmébe ajánlom, vagyok

Szolnok 1882. márczius 3.

tisztelettel

MAKRAY LÁSZLÓ.

3—2

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkeresztt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bränerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménnyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Vrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Némau Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—6

406
vh. 882.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kik. bir. végrehajtó az 1881-ik évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a czeglédi királyi járásbiróságnak 73. számú végzése által **Kertész Amália, Tőrőcsik Istvánné** végrehajtató javára, Czétényi Mihály és neje ujszászi lakosok ellen 200 frt tőke, ennek 1881. év deczember hó 1. napjától számitandó 6% kamatai követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 342 frtra becsült négy hordó bor, különféle nagyságu edényekkel együtt, — egy 300 literes hordó pálinka, és szobabeli butorból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 406. számu kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Ujszászon, alperesek házánál leendő eszközlésére **1882-ik évi márczius hó 17-ik** napjának d. e. **10 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Czegléden, 1882. évi márczius hó 3-ik napján.

Fekete István,
kik. bir. vhjtó.

1—1

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli **reális és diesérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.**

Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.

Bécsi börzén

a „Leitha“ (Halmai) bankház, **Béca,** Schotten-Ring 15. Szakszerű, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók,** a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai,** valamint tartalomdús **folyóiratok,** (valamennyi európai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 12.—274. Szolnok, 1882. márczius 19-én.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre, postán küldve.
Egész évre . . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a, hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb díjak is küldendők Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kös- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Márczius 15.

(—r.) Az égi nap nem fényesebb, az anyatej nem édesebb, a dajka-dal nem andalitóbb, mint e nap emléke.

Hogy is ne! Harmincznégy év előtt e napon törte szét a nemzet a lánczokat, melyeket háromszázad konok következetességgel rászoritott.

1848. márczius 15-ike ama nap, melyen a szabadság dicső dalnoka a lant idegébe kapott s izzó lélekkel zengé:

„Mint a folyó viz a gátot:
Eltépte a nép a láneczot;
S békéjának töredéke
Fegyver mostan a kezébe'!"

Igenis! fegyver lett a béké-töredékből, fegyver, mely félvilágra elvillant s a győzelmeket, melyeket dicső honvédeink e fegyverrel kivívtak, egy világ tapsolta meg akkoron!

Maga Szolnok is, vérrel szentelt föld, hol a halál áldz angyala pusztitott a hősök között; de a halál nyomában a dicsőség örök forrása buzgott itt fel, mely el nem apad az idők végeig. És az ünnepélylyel, mely márczius 15-ikén a honvédszobornál a nagyjelentőségü nap és az elesett dicső honvédek emlékének szenteltetett, e város önmagát és a szabadság nagy eszméjét tisztelte meg.

Ujuljon meg ily ünnepély minden évben, miként megujul a nap emléke.

Nem lehet czélunk ezúttal a szabadságharcz lefolyását s a hőstettek ezreit itt felsorolni. Ezek a történelem lapjain fényes betűkkel ugy is be vannak irva; csak a nagy nap emlékének hatása alatt keletkezett érzelmek és gondolatok elmondása lehet csupán feladatunk. Ezek pedig szük keretbe szorithatók.

Minden nemzet dicséretes szokása az, hogy a nagy napok emlékét kegyelettel üli meg; s a magyar nemzetnek nincs nagyobb nemzeti ünnepe márczius 15-ikénél, mely a dicsőséggel és szabadsággal egy anyaméhből született, mikor a nemzetek 1848-at irtak.

Akkor a gyermek is hős lett; a tehetetlen vének mankó helyett zászlót ragadtak kezeikbe; szerető leányok mátkagyűrűiket a haza oltárára tették le, hogy a honvédeknek kenyeret vegyenek rajta. Igy kivánta ezt a haza szent érdeke.

És a nemzet győzelemről győzelemre, diadalról diadalra ébredett.

A többit mondja el a történelem. — Megtörtént. A nemzet ujra ébredett s józan okossággal, szorgalom- és kitartással e földön örök élete leend, de csak egyetlenegy esetben, tudniillik, ha **egyetért.**

Ha az egyetértés áldást hozó napja nem dereng e nemzetre, ugy küzdelmünk nem egyéb az eredménytelen erőlködésnél.

A márczius 15-ikének emléke tehát serkentsen bennünket a közegyetértésre, hogy hazafiui működésünk ne csak dicsteljes, de sikerteljes is legyen.

Éljen a nemzet egyetértése és éljen **Kossuth Lajos**, a szabadság és nagy eszmék apostola s a honvédség megteremtője!

A rongyos egylet.

A lapokban többször volt emlitve a „rongyos egyletről", mely dr. Jenei Victor kezdeményezésére Kolozsvárt alakult. Ujabban Kassán, Ungvárt és Barsmegyében karolták föl ez eszmét, melynek tendenczióját a kezdeményező igen szépen a következőkben vázolta:

„A szegény napszámos, a nyomorult asszony örül, ha rongyokba burkolt éhező gyermekének egy falat kenyeret adhat, és ha télen egy kis hulladék forgácsot gyüjthet, hogy viskóját kimelegithesse. De már arra nem jut, hogy gyermekét még iskolába is járathassa. Mert mielőtt iskolába küldené, tetőtöl talpig fel kellene öltöztetni azt a rongyos gyermeket. De nagy sor ám ez. Kivált télen . . . Annyira nagy, hogy még a rendes foglalkozásban levő gyári munkás, vagy szolgálatban levő cselédféle se birja meg. Pedig ezek a legszegényebb néposztálynak már az arisztokratái. Ámde hány ezeren vannak városainkban és községeinkben szétszórva azok a bizonytalan existentiáju nyomorultak, akik nem tudják ma, hogy lesz-e holnap egy darab száraz kenyerük; mert nem tudhatják, hogy találnak-e holnap munkát . . . vagy résztvevő szivet . . . vagy büntársat?!

Ezeknek is vannak gyermekeik. Néha nagyobb számmal, mint a gazdagoknak. A törvényben ezekre is ki van mondva a tankötelezettség. Ki van mondva, de nincs végrehajtva. Nem is lehet.

Erélyes közoktatási kormány, tevékeny tanfelügyelő, jó iskola és jó tanitó mind hiában fáradoznak azon, hogy minden tanköteles gyermek oktatásban részesüljön; mert a melyik gyermeknek nincs ruhája: nem mehet az iskolába. És nincs olyan kényszer-eszköz, melylyel e bajon segiteni lehetne.

TÁRCZA.

A görögök családi élete s köznevelése Lykurgus és Solon idejében.

II.

Athene (Attika).

Attika, melynek örökké mosolygó derült ege alatt a szellemi élet oly böven meghozta áldásos gyümölcsét, közép Göröghonhoz tartozott, mely a tulajdonképeni Hellast képezé. Göröghon ezen körülbelül 2200 n. klmre terjedő félszigete éjszakról Beotia, keletről az Aegaei tenger és Euripus, délről a Saroni tengerből s nyugatról Megaris által határoltatott. Őstörténetét, mint minden népét, a képzelet mesés világában kell keresnünk. Lakosai a hagyományok szerint az ióni törzshöz tartoztak s első királyok Kekrops volt. Ennek uralma után 566 év lefolyása alatt 17 király uralkodott, kik között a tizedik a mesés hős király Theseus volt. Neki tulajdonitja a hagyomány azon kisebb, szám szerint 12, önálló város egyesitését is, melyekből a régi Attika alakult. Utolsó királya Kodrus (1068. Kr. e.) Kinek hős elszántsága utat nyitott a főbbeknek saját rég táplált vágyaik kielégitésére.

Meg is ragadták ők a kinálkozó alkalmat, fennen hirdetvén, miszerint ily dicső király utódai csak az istenek lehetnek. Ennek következtében az országot Jupiter oltalmába ajánlván, a királyságot megszüntették s helyette Archont (Kormányzó) nevezték ki, eleintén s élethogytiglon Codrus nemzetségéből, kik közt első Medon Codrus fia. (Az archonok jogai lényegileg csak annyiban különböztek a királyétól, hogy a nemességnek felelősséggel tartoztak.)

De az aristokratia itt nem állapodott meg, hanem határt nem ismerő nagyravágyással folyton nyirbálta az Archon jogait, sőt Alcmeont, Aeschilus fiát, két évi uralma után már ezen örökös jogától is megfosztotta s egyszersmind törvényt hozott, melynek értelmében utódai ezután csak 10 évre és szabadon választhatók. Végre — mint Cantu Caesarban olvassuk — nem ismert változások következtében az Archonok száma 9-re emeltetett csupán egy évig tartó hatalommal. Ezek közül az első „Archon eponymos"-nak neveztetett, s töle vette az év nevét; a második „basileus" mondatott s a vallási és jogi ügyeket intézte el; a harmadik „polemarchos nevet viselt s a hadügyekkel foglalkozott. A többi „thesmotheta" törvényhozó volt, s feladatuk volt az, hogy a törvény pontosan betöltessék. A három első archonnak jogában állott két tanácsost (paredroi) választani maga mellé. Solon idejében ezek elvesztették előbbi jelentőségöket, mivel Solon alkotmánya folytán összes intézkedésökhöz a négyszázados tanács és népgyülés beleegyezését kellett kikérniök.

Az uralkodók választásánál észlelt eme hullámzás, nemkülönben a saját javokat hajhászó aristokratia zsarnoki önkénye kétségkivül nemcsak a társadalmi életben általában, hanem, ha szabad, egyes eseményekből következtetnünk, a családi életben is sok rosznak lett szülőanyjává. Mély sebben vérzett ezek miatt sok athenei polgár szive, s ezt még jobban elmérgesité a drákói szigor, mint ezt Cylon és pártjainak szomoru története is eléggé igazolja. E mély seb Epimenides üdvös intézményeire kissé hegedni kezdett, de csak azért, hogy a legkisebb érintésre annál jobbjan sajogjon.

De hagyjuk Athén történe- s csak annyit emliteni elég legyen még, hogy ily aggasztó körülmények között jelent meg a hellen nemzet kebelében a nemesen szabadelvü Solon, a bölcsész és hires törvényhozó, (Krisztus előtt 600 körül) kinek jellemzésében Lubrich igy szól: „Ő természeti tevékenységénél fogva igen korán kezdett összhangzó kimüvelésén dolgozni. Tiszta, világos, éles értelemmel, mély kedélylyel s nemes szivvel, szelid, nyájas, szeretetreméltó, de határozott és szilárd jellemmel volt megáldva. Ezekhez utazásában szerzett tapasztalatai, megvesztegethetlen igazságszeretete, őszinte vallásossága, ember és hazaszeretete, megnyerő modora járulván, osztatlan tiszteletet és bizalmat vivott ki magának polgártársai részéről."

Ha tudni ohajtjuk, mily áldásos hatásu volt egy ily jellemdus férfiu megjelenése Attika társadalmi jólétére, követnünk kell Solont magasztos emelkedettségében s közelebbről kell megismerkednünk törvényeivel, melyek általában köz és magán jogiakra oszthatók. Az elsök az állam iránti kötelmekkel a többi a magán ügyek elintézésével foglalkozik, melyekhez mindkettő öre: a büntető jog járul. Minthogy azonban a családi életet és nevelést szándékunk tárgyalni minden egyebek mellőzésével, lebbentsük fel a családiasság leplét s ismerkedjünk meg azon viszonynyal, mely az állam és család, a szülök, gyermekek és rokonok közt fennállott.

Ha az emberiség müvelődés történetére futólag visszapillantunk, azt találjuk, hogy az gyermekkorában csekély életerővel rendelkezvén, egy szinvonalon állott azon lényekkel, melyek tenyésznek s valamint sok egyébben, úgy a családi életben is az érzékiség által vezéreltetett. Kekrops volt Attikában az első, ki megszüntetni ohajtván az állatiasan szabad élet módot; szabályozni kezdé a családi életet. Ezen intézkedés szükséges voltát átlátta Attika minden egyes törvényhozója ugyannyira, hogy Solon idejében már a házasság általában az isteni jóság kifolyásaként tekintetett.

Solon előtt jogérvényes házasság csak polgárok között jöhetett létre; idegenek között tilos volt és ha mégis megköttetett, az ily házasság magzatai megfosztattak polgári jogaiktól. Solon ezen törvényt némileg módositá, megengedte ugyanis az idegenekkel kötött házasságot s meghagyta a gyermeket polgári jogaiban, de kizárta atyja phratriájából s az örökségre igényt nem tarthatott, hacsak erre törvényszerű eljárás folytán külön jogot nem nyert. A vérrokonság nem volt házassági akadály, csak a szülő és gyermekei és ugyanazon atyától származott

Mert a „nincs“ nagyobb ur, mint a tanfelügyelő vagy közigazgatási bizottság.

És e baj sokkal sulyosabb, mint a milyennek első tekintetre látszik. Mert következménye nemcsak a tudatlanság, ha nem a bün is. A bűntények statisztikájából régen kidomborodott már az az igazság, hogy a nyomor, tudatlanság és bün hü szövetségesei egymásnak, a társadalmi rend békéje ellen naponként megujuló és folyvást tartó háboruban.

A törvényhozástól várni a baj orvoslását? Honnan vehetne a törvényhozás annyi pénzt, hogy minden gyermeket felruházzon, a ki a ruhahiány miatt nem járhat iskolába?: Képtelen gondolat. Ha pedig az ország nem adhat a szegény tanköteles gyermek ruházatára pénzt: a miniszter sem adhat. Szabályrendeletekkel sem lehet téli ruhába öltöztetni a mezitelent.

Végre is be kell látnunk, hogy a baj a társadalom baja; mert minél többen maradnak végkép iskolázás nélkül, annál bujábban fog tenyészni a bün, annál több lesz a tolvaj, rabló, gyilkos stb. a kik ellen folyvást hadi lábon, folytonos védelmi állapotban kell tartania magát a becsületes emberek társadalmának.

Kezdjük a védelmet, ott, ahol könnyebb.

Fogjuk a bün candidátusait, a nyomor gyermekeit, mielőtt gonosztevőkké lennének, vigyük iskolába s csináljunk belőlük becsületes embereket.

Adjunk ruhát a ruha nélkül szükölködő szegény gyermeknek oly feltétel alatt, hogy járjon iskolába. És ezzel egy sereg ember lényt a bün posványából a becsületes munka mezejére terelünk. Még olyanok is iskolába fogják küldeni gyermekeiket, a kiken minden kényszereszköz megtörik, mihelyt látni fogják, hogy legkönnyebb módja a gyermekruházásnak az iskolába jártatás.

De honnan vegyük a pénzt a töméntelen gyermekruhára? Ha az ország nem bir el ilyen költséget: bizony nem lesz erre pénze sem megyének, sem községnek! A közönség, a jó szivü emberek erszénye is annyi felől van már igénybe véve ezerféle kéregetéssel, hogy aláirási ivek kibocsátásától is igen keveset remélhetünk. A problema az, hogy ne legyen oly tanköteles gyermek sem, a ki ruházat hiánya miatt nem járhat iskolába.

Nos hát e problema megoldása egyátalában nem lehetetlen társadalmi uton. Söt nem is nagyon nehéz. Elannyira, hogy jóformán minden érezhető áldozat nélkül is megtörténhetik.

Kolozsvártt alakitottunk a szegény tanköteles gyermekek segélyezésére egy sajátszerü egyesületet, melynek tagjait tagsági dij fizetése egyáltalában nem terheli. Szervezete és működése a következő:

Az egyik községi iskola tágas, szellős és száraz padlását raktárrá alakitottuk egy lomtár számára. Koronként gyüjtést rendezünk. Minden taghoz elküldünk egy kis litographált czédulát, melyben jelentjük, hogy 2 nap mulva az egylet megbizottja meg fog nála jelenni s az addig összeszedett „lomtárba való dolgokat“ át fogja venni. Ilyen dolgok minden háznál vannak. Hogy mik ezek a dolgok? azt leirni lehetetlen; de a ki valaha zsibárus piaczon járt: képzelheti.

A kitüzött napon megindul az egylet embere. Valamelyik tag még gyüjtő azokerot is ad letenfizessére. Emberünknek kezében a liszta s ebbe bejegyzi mindenütt, hogy mit adtak. Elfogadunk mindent, a mi zsibárusi uton értékesithető; megbecsüljük az utolsó rongydarabot is; mázsaszámra gyüjtve, jó pénzt ád érette a rongyszedő.

Kaptunk nagy mennyiségü viselt ruhát, czilinder kalapot, félrenyomott sarku csizmát, nyakkendőket, rongyos abroszt, kitáncsolt báli ruhát, köntös derekat, használaton kivül helyezett kávéőrlőt, aranyozott képrámákat, bölcsőt, gyertyatartót, orvosságos üvegeket, vasszerszámot és a Mindentudó tudja még, mi mindent. Többen még adtak pénzt is; néhol sokkal bővebben, mint ha tagsági dijt fizettek volna; volt ki 10 forintot, másik, a ki 15 forintot adott jó kedvéből, de mi nem kértünk senkitől egy fillért sem.

A községi iskola buzgó, ifju tanitóját megtettük gazdának; az iskola szolgája szerény renumeratioért egyszersmind az egyesület szolgája. — Ők ketten olyan rendben tartják lomtárunkat, hogy gyönyörüség nézni. Ők végzik a gyüjtést is. Nem lealázó munka, mert csak olyan helyre mennek, a hol örömmel fogadják őket.

Gazda, gazdasszonyok örülnek, hogy kamarából, padlásról, pinczéből kitakarithatják azt a sok limlomot, a mi évek óta felgyült. Eldobni még kár lett volna, de használatból már kikopott, csak helyet foglal, láb alatt van … Milyen jó tréfa az, hogy ezzel a sok hasznavehetetlen dologgal egy sereg emberéletet lehet megmenteni!

Lomtárunkban mindennek meg van a maga helye. Külön csoportokban, rendben állanak az egynemü dolgok. Mikor tele van a raktárunk: meghivjuk a zsibárusokat, nyilvános árverést tartunk és pénzzé teszszük vagyonunkat.

Eladunk mindent, kivéve az olyan ruhanemüt, a mi még átalakitva használható. Az ilyent feldolgoztatjuk, s csinálunk a régi ruhából ujat.

Jelenleg négy szabómester, két nő-szabó, és három csizmadia dolgozik a mi „rongyos egyletünk“ számára. Pedig gyüjteni még egy tized részénél sem valánk azoknak, a kik várják és szivesen fogadják a mi „adóintő“ czédulánkat. Majd tavaszig, vagy a nyár-középig sorban eljárjuk mind. A nyáron folyvást dolgoztatunk. Aztán a jövő őszszel teljesen fölszerelve várjuk a telet.

Eddig még csak mintegy 70 gyermeket tudtunk ellátni a szükséges téli ruhával; mert egyesületünk mindössze két hónap óta működik. De az eddigi tapasztalat már biztos kilátást nyujt arra, hogy a jövő télen nem lesz Kolozsvártt tanköteles gyermek, a ki ruházat hiánya miatt nem járhatna iskolába.

A jövedelmi forrás, melyre egyletünk támaszkodik, dús és kiapadhatatlan, mert rongy és elkoptatott dolgok mindig lesznek. Ezek azok a bibliai kenyérdarabocskák, melyeket Jézus tanitványai, miután öt kenyérből ötezer ember jóllakott volna, felszedének és „megtöltének tizenkét kosarat.“

Meghatározott tagságdij nem lévén, tagja lehet a mi egyletünknek az is, a ki csak egy gombot ad. Ehez képest nem is utasitja vissza a mi felszólitásunkat senki. Nagyon sok gomb összegyül. És gyül ruha is, amire a gombot felvarrjuk; akad pénz is, a mivel felvarrassuk …

* * *

E kezdeményezés egy nagy gazdasági elvet is felölel; az értéktelennek értékesitését. Az értéktelen tárgyaknak hasznos értékesitése a nemzeti vagyon szaporitását is jelenti. A rongyos egylet eszméje oly szép és nemes, hogy méltó volna az általános fölkarolásra. Minden nagyobb városban kellene ilyent létesiteni. Kellene Szolnokon is. A tanitó urak legyenek kezdeményezők.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **Szolnok város polgármestere** az alábbi közleményt küldé szerkesztőségünkhöz: Van szerencsém, habár röviden is a szolnoki városház épitéséhez pályázati uton hirdetett, a tegnapi napon letelt és a mai napon az összes bizottság előtt folbontott, terveknek számáról és a pályaművek egyébb mozzanatairól következőkben tisztelettel értesiteni. Összesen tiz terv küldetett és érkezett be, u. m.: 1. „Czélszerü“ jelige alatt, 12 drb. mellékrajzzal, melyek között egy alternativa terv is foglaltatik. 2. „Clementia regna“ jelige alatt 9 drb. rajzzal. 3. „Alföld“ jelige alatt 7 drb. r. 4. „Haladjunk“ jel. alatt 9 drb r. 5. „Emeli a józan szorgalom“ jel. alatt 9 drb r. 6. „Szt. István“ 5 drb r. 7. „A. S.“ jel. alatt 5 drb r. 8. „Három veres karika“ (kör) jel. alatt 4 drb r. 9. „Szolnok“ jel. alatt 6 drb r. 10. „Szolnok 1000 szám“ jel. alatt 7 drb r. (NB. a sok jó tervnek kicsomagolása alkalmával ugy a műszaki kiállitás, mint pedig közigazgatási szempontból a városházi hivatalok beosztására nézve, szakértőknek nyilatkozatából füllhegygyel kivehettem, hogy a „Czélszerü“ jelige alatti terv igen elismerésre méltó mű, tehát aligha az nem nyeri el a pálmát.) Különben, mint laicus is, a tervek első látása után már őszintén kijelenthetem, hogy a beküldő urak közül többen igazán dicséretre méltó munkát teljesitettek, a miért is első sorban Szolnok város közönsége mély hálával tartozik, mert azon kedvező helyzetbe jutott, hogy a sok jó mű közül egyet magának választani képes leend. A sok elfoglaltság mellett csak röviden kivántam becses tudomására hozni, miként a biráló bizottságot is, azonban csak ideváló szakértőkkel kiegészitve ma megválasztottuk, ugy szintén határozatba ment, hogy a vállalati pályázat rögtön közhirré tétessék, és az árlejtési határidő april hó 3-ra kitüzessék, mit már egykét nap mulva végrehajtani fogok. Sokféle okoknál fogva ugyan is rohamosan sietnünk kell, ezeket tehát, ami bár kivánatos lett volna, későbbre el nem halaszthattuk.

---

testvérek között. A családfa épugy, mint nálunk, le és felmenő ágilag határoztatott meg, az oldalágiak vérrokonoknak, a sógorok családbelieknek mondattak. Közelebbi vérrokonságnak tartatott a szülő és gyermekei, mint a szülő és testvérei közt; ismét közelebbiek a fiu s gyermekei, mint az édes testvérek közt stb.

A házasságot az eljegyzés előzte meg, melyhez az atya, vagy ennek hiányában a gyám beleegyezése volt szükséges. Az eljegyzés tanuk jelenlétében történt, mely alkalommal eleintén — mint Homér költeményéből világos — a férfi hüsége és szeretete zálogául ajándékkal kedveskedett s igy mintegy megvette, ezt a nő nászajándékkal, hozománnyal viszonozta. A hozomány fölött a férj szabadon nem rendelkezhetett, mert a törvény csak haszon élvezőül ismerte el. A hozományt elpazarolni tilos volt, azért biztositékul ingatlan vagyon köttetett le reá, hogy igy az elválás esetében sérthetlenül visszaszálhasson a nő birtokába. A hozományra vonatkozólag Solon azt rendelte, hogy a leány ne vigyen magával többet három ruhánál s csekély értékü házi eszközöknél, mert a házasság nem adás-vevési tárgy, hanem a férjnek és nőnek együtt lakása, hogy gyermeket nemzzenek és egymást szeressék. A nő hozományából a serpenyőnek nem volt szabad hiányozni, hogy a családanya házigondjait jelképezze. Plutarch szerint a hozomány csupán e tárgyból állott.

Az egybekelést megelőző napon az isteneknek áldoztak, névszerint Dianának, kiről azon meggyőződésben voltak, hogy minden házasság által megsértetik; de ezenkivül áldoztak még Jupiter, Juno, Vénus és Minervának is, kik a házasság őreinek tartattak. Ezen alkalommal hódolatuk jeleül az uj házasfelek hajoknak egy részét levágták s az isteneknek feláldozták. Az egybekelés az ugynevezett „Gamelion“ hónapban holdtöltekor történt a következő ünnepélylyel. A vőlegény és menyasszony csinosan felöltözködve koszorukkal és virágokkal ékesittettek fel, a vőlegény menyasszonyát fölczifrázott szekéren vitte lakásába. A szekéren a menyasszony a vőlegény és egyik rokona között foglalt helyet, elől fáklyás férfiak és zenészek mentek, hátul következtek a férfi phratriájából meghivott vendégek, mint a házasság tanui. Bárki talatkozott az ily menettel, szerencsét kivánt. A vőlegény hajléka szintén föl volt diszitve, hol a jövőket ujjongással fogadták s különféle nyalánkságot szórtak elébök. Ezután következett a nászlakoma, hol Solon törvénye szerint harminczunál többen nem lehettek. Ezen nászlakomán az uj házaspár foglalta el az első helyet. A nászlakoma után a házasfelek távoztak. De Solon parancsa folytán, mielőtt a házasságot befejezték volna, birsalmát kellett a nőnek enni, talán azért, hogy minden szava oly kellemes legyen, mint a birsalma.

Az elválás, ha a házasfelek együtt élni nem tudtak, meg volt engedve. Ha a férfi hütlenségen kapta a nejét, az elválhatott töle, söt kellett, különben öt is becstelenség érte. Az ily nőnek nem volt szabad a templomban s más nyilvános helyeken megjelenni, a női ékszereket hordani tilos volt, s ha mégis megmerte tenni, bárkinek jogában állott öt megszégyeniteni s az ékszereket róla letépni. Igy Sophocles Elektrájában Klytaemestra házasságtörését és férjének meggyilkoltatását saját fia boszulta meg. Ugyanazon tragoedia 837. k. vv. olvassuk, hogy Alcmeon Eryphilént megfenyiti Amphiaros férje iránti árulása miatt. A férfi ezenkivül egyszerü nem tetszésböl is elbocsájthatta nejét, de a hozományt viszszaadni köteleztetett s eltartásáról gondoskodott. Ha a nő ohajtott válni, mi csak házasságtörés esetében volt lehetséges — már meg volt nehezitve. A nő tartozott válópert inditni hütlen férje ellen s az ugynevezett „libellum iniurarium“-ot az archonnak benyujtani, kitől az egész ügy függött. A házasság czélja törvényes ivadékok nemzése volt, kik Euripides szerint a család oszlopai valának. Ha figyermek született, olajfaágakból; ha leány, lenből készült koszoruval ékesiték házaik ajtaját. Az olajfa koszoru a férfiasság, bölcsesség és Olympiai győzelem; a len a szorgalom, kitartás s háziasság jelképe volt. Az uj honpolgárt, miután meleg vizben megfürösztötték, atyja lábaihoz tették, ki ha felemelte, annyit jelentett, hogy fiául fogadja, ha nem, kitétetett. A születés után ötödik napon nehányszor megkerülték vele a házi tüzhelyt, s ezzel a házi istenek oltalmába ajánlották, ezt a család tagjai megünnepelték. Ezen alkalommal ajándékok is szokásban voltak, melyek görögül „genetlioi doseis“ mondattak. Hasonló ünnep volt a tizedik nap — görögül „Amphridromai“ — ekkor már a gyermek nevet is kapott, melynek kijelölésében a szülők joga korlátlan. A harminczadik napon hálaadó áldozatok mutattattak be Dianának. Később aztán az atya phrátriájába iratott be az uj honpolgár, hol a szülők esküvel tartoztak bebizonyitni, hogy a gyermek törvényesen eljegyzett házasságból s polgarnőtől származott, mint ezt Isaeus de Ciron her. §. 19. következtetnünk szabad. „Atyánk, amint születtünk, a phrátorokhoz vitt s törvényes esküvel bizonyitotta, hogy mi törvényesen eljegyzett attikai polgárnőtől születtünk: ott a phrátorok közül egy sem szólt ellene s nem vonta kétségbe a dolog igaz voltát, ámbár nagy számmal voltak a phrátorok és szigoruan szokták az ily dolgot megvizsgálni.“ De nézzük nevelészetöket.

Solon Attikát a szellemi képzettség magaslatára emelni ohajtván, különösen szivén viselte az uj honpolgár neveltetését, melyet minden spartai és kisázsiai szélsőségektől menten, a zene- és testgyakorlatra fektetett ugy, hogy mig Spartában a testgyakorlatot és Kis-Azsiában a zenét; addig Attikában a kettöt együttesen látjuk müvelni. Solon rendelete szerint a gyermekek első neveltetésöket a szülői házban nyerték, egyedül azt ohajtván a szülőktől, hogy gyermekeiket jókorán a jó és szépért lelkesülni tanitsák, Plutarchus (in liberis educandis) azt ajánlja az athenei anyáknak, hogy gyermekeiket magok szoptassák, de azért dajkákkal itt is találkozunk. Solon törvénye szerint a dajkákban már bizonyos tulajdonságok föltételeztetnek. A roszalkodó kis polgárt különböző dolgokkal iparkodtak kiengesztelni: mézbe mártott szivacsot adtak a szájába vagy dalokkal foglalkodtatták kisded lelköket, ha ezek mitsem használtak s már csekély itélettel birtak, különböző torzalakokkal — görögül Mormolykion — rémitették. A dajkák sokszor babonás és rémes mesékkel is ijesztgették a kisebb fiukat, melyet Plató már elitélt. S ezen két utóbbi minden tekintetben kárhoztató eljárás, sajnos! még napjainkban is észlelhető sok családban!!

Hét éves korában a gyermek a nyilvános intézetbe adatott, hol eleintén csak illedelmes magaviseletre szoktatták s csak azután tanitották irni és helyesen olvasni; a számolásban — mint Lubrich megjegyzi — még a jobb nevelésüek sem voltak elég jártasak. Midőn a fiu értelme fejlődött, megkezdettek vele a zenetanitások a testgyakorlattal együttesen. Később a zene mellett egyes beemlézett költeményeket is énekeltek. Különös szeretettel forgatták Homér költeményeit, söt — mint Lubrichnál található — inkább lehetett bárki Solon törvényeiben járatlan, mint Homér költeményeiben. Kedvelt hangszerük a cithara és lant volt, a fuvó hangszereket egyátalában nem szerették, söt a görög szép érzékkel össze nem férhetőnek tartották, azért mondja Aristoteles: „A fuvola épen nem alkalmas arra, hogy erkölcsi hangulatot keltsen a lélekben, hanem orgiai lelkesültségre ráz fel; tanitásra pedig épen nem való, minthogy nem kisérheti ének; azért joggal itélték el az öregek, bár ezelött használták volt is.“ Mily hatással volt a zene a görögöknél általában az indulatok gerjesztése és csillapitására szabadjon egy-két példával megvilágitanunk.

Igy Pythagorás a zenével részeg ifjut józanitott ki, egy másikat a gyujtogatástól tartóztatott fel; zene által bátorittattak a görögök a vitézségre s győzelemre vezettettek; Kliniás haragját és szomjuságát azzal enyhitette; — Terpander a Lakedemoniaiak között támadt lázadást zenével csillapitotta le; Timotheus zenéjével N. Sándort oly dühösségre gerjeszté, hogy ez székéröl felugorván, fegyvert ragadt; — Solon saját Elegiájának eléneklésével az Atheneieket Salamis visszafoglalására tüzelte; több egyebek elmellőzésével, csak azt emlitem meg, hogy maga Plató a zene elhanyagolását államvétségnek vélte. Azért Solon parancsa szerint minden atyának kötelessége volt a zene és testgyakorlatban oktatni, mit Plató Critonjába is igazolva látunk, hol Socrates igy szól:

HELYI HIREK.

— **Márczius 15-ikét** Szolnok város közönsége is kegyelettel ülte meg. A szépen kijavitott honvédszobornál esti 5 óra után megjelent a dalárda, élén az elnök- és alelnökkel s a „Hymnus“ elzengése után a nagy és diszes közönséghez Szévald Mihály ur mondott egy csinos, lelkes beszédet, mely szépen át volt gondolva, és szónoki hévvel elmondva. A megéljenzett szónoklat után a dalárda a „Szózat“-ot zengé el, mire a szobor megkoszoráztatott, s a közönség, eltelve hazaiiui érzelmekkel, szétoszlott.

— **Az ujvárosháza tervei** a tanács-teremben közszemlére már ki vannak téve s azok a nap hivatalos órái alatt mindenki által megtekinthetők, annál inkább, mert a polgármester ur a legnagyobb előzékenységgel mutatja és magyarázza azokat. Volt alkalmunk nekünk is megtekinteni a terveket s mondhatjuk: élvet s érdeklődést nyujt azok szemlélete. A tervek alig kifogásolhatók máértők által is, föleg a „H a l a d j u n k“ jeligéju müizléséért — és mert a czélt leginkább szem előtt tartá a készitő — ezért érdemel komoly figyelmet és beható birálatot. Mig ugyanis a többi tervrajz klasszifikált bérházak és magán paloták alakjait tárják föl, addig tervező a föczélt tartá szem előtt, azt t, i., hogy k ö z é p ü l e t-tervről van szó és nem m a g á n- vagy b é r h á z-tervről, a jelzett mü tehát eltéröleg, a középület tervét tolja előtérbe s a bérhelyiségeket csak mint másodrendü dolgokat tünteti föl; s igen helyesen, mert a pályázat is ily értelemben hirdettetett, s midőn a város közházáról van szó, nem lehet a föczél bérház vagy magán palota épitése. És a mondott terv ezenkivül müvészi kivitelü is és czélszerü berendezésekkel ékeskedik. Egyébiránt az itt elmondottak csak a mi általános nézetünk kifejezései, melyek — meglehet — figyelembe sem vétetnek; mindamellett óhajtjuk, hogy e tervet, melynek egyedüli hibája csakis barna szinezetében keresendő, a biráló bizottság komoly figyelembe vegye, nehogy késő bánat legyen a vége.

— **Az ujvárosházára** az árlejtés april hó 3-án fog a városháza tanácstermében megtartatni, melyre az érdekelteket ez úton is figyelmeztetjük. Bövebb tájékozást olvashatni mai szamunk hirdetési rovatában.

— **Hymen.** Reisz Dávid ur, helybeli gabonakereskedő s fiatalságunk egyik derék tagja, eljegyezte Budapésten a szép és szellemdús S z a b o l c s i Róza kisasszonyt. Boldogság kisérje a szép frigyet!

— **Névnapi estély.** Hajdú Sándor megyei jegyző névnapját, az ő vendégszerető házánál fényesen ülték meg barátai és ismerősei. Érdekes, de hosszú tudósitást vettünk lapunk zártakor erre vonatkozva, melyet ép ezért nem közölhetünk. Fölemlitjük csak, hogy a névnap tánczczal végződött. A tánczoló hölgyek voltak: Hajdú Sándorné, Hajdú Erzsike, Hajdú Mariska, Vladár Mariska Turkevéből, — a szolnoki kisasszonyok közül: Fülöp Jolán, Nagy Ilonka, Tóth Ilonka, Scoberda Vilma, s az asszonyok közül: Hegedüs Béláné, Hegedüs Ferenczné, Magyar Kálmánné; urnők és a kedves háziasszony kisasszonykái: Éva és Irma.

— **Egy veloczipedes** nyargalászott e hó 16-án a főút kövezetén le s föl; nézö publikuma is volt, s már-már megéljenzik, midőn a Lechner-féle ház irányában az árokba fordul. Szerencse, hogy az árok a szokásos piszoktól ez egyszer ment volt, mert máskép még jobban pórul járt volna.

— **Csak máskor is.** Brüll Sándor ur kocsisa sebes hajtás miatt a rendőrkapitányság által 5 frt pénzbirságra büntetett. A jég meg van törve, kövesse a rendőrség máskor is e tettét. Alkalom van rá elég.

— **Mult vasárnap** egy fiatal ember, névszerint Hamza Mihály, a piaczon részeg fejjel a közszemérem elleni kihágást követte el, kit azonban kapitányságunk letartóztatott s megfenyitéséről gondoskodott.

— **Öngyilkossági kisérlet.** Vig Apolló napszámosné, több gyermek anyja és Hoksári László korhely férjnek a felesége e hó 16-án d. e. 11 órakor másfél csomag gyufának az oldatával megmérgezte magát. Azonban jókor észrevétetvén, a gyógykezelés talán megmenti életét. A kapitányság által fölvett jegyzőkönyv szerint nyomora és férje korhelysége miatt tette e szomoru lépést, kétségbeesve önsorsa s gyermekei eltartása fölött.

VEGYES HIR.

* **A piskii ütközet.** A közel mult nagy nap emléke alkalmából álljon itt e rövidke hir. Mult hó 9-én volt 32-ik évfordulója a piskii hidnál vivott emlékezetes harcznak. Ez alkalomból a „Hunyad“ felemliti, hogyan vezényelt akkor Bem apó. Mindenek előtt Kemény Farkashoz lovagolt s azt kérdezte töle, hogy: „Was ist, Kemény Farkas?“ „Sclecht“, — telelé Kemény — „200 Mann im Platz gelassen.“ Bem tüzbe jött és igy folytatta: „Jó fráter, késö, aber nur gleich schwind, hamar, rendállj, nem kell félsz, csak kicsi kurázsi meg kell kapni, csak frisen frisen elé felé, elé felé, frisen Feuer!“ (Azalatt a jobbszárnyra vágtatott.) Nem kell félsz, szép magyar, nem szabad retirál, ugy nem kapsz haza, csak elé, elé, frisen Feuer!“ (A huszárokhoz.) „Cavallerie! Zwei Skadron nur schwind über das Wasser! Wart du Puchner kriegst du gleich! Nur csak hamar karéba, mit pisztoly, fogd meg, vágd meg! Tambur duplir Marsch! Frisen über Wasser mit Burg! Kemény Farkas jól commandir! Vierte Batalion, Infanterie- auch mit Burg! Canonen elé, elé, schwind, schwind, duplir, hamar, hamar! Csak gránát! Erste Batalion, — zweite, — dritte, — nur schwind, fort und fort, — Feuer! Bethlen Olivér vissza! Cavalerie jobb szárnya fogd meg; — vágd meg! — fogd meg! — nem félsz Horváth kapitány, — nem szabad, nem kell félsz, — ha félsz meghalsz, — csak frisen, kurázsi kap!“

Irodalom és müvészet.

* **„Kis-Kun-Félegyháza város monographiája“** czim alatti füzet küldetett be szerkesztőségünkhöz, mely müről egy izben már emlékeztünk volt. A müvet Szerelemhegyi Tivadar gymn. nyilvános tanár szerkeszté s elárulja az a fiatal tanár mély tudományosságát, kire szülőföldje nemcsak azért tekinthet reményteljesen, mert még fiatal és a tudományt még sok éven át ápolhatja, hanem azért föleg, mert művével Félegyházát immár azon városok sorába emelé, melyek a tudomány emberei és az általános müveltség körében mindig tisztelettel emlittetnek. Városokat sorolhatnánk fel itt, melyeknek buzgó elöljárói és hü fiai a város monographiájának megirására az aranyakat százával és ezrével tüzik ki pályadijakul, hogy csak számitásba jöjjönek a tudományos világ előtt, — és ime Félegyházának e derék fiatal tanára a czél elérésére egy krajczár nélkül vállalkozott — és czélt ért. — Müve egy correct mü, mert nem a száraz adat-halmazt tárja föl, mint legtöbbnyire hasonmüvekben találjuk, hanem benyúl az ösidők sötét üregeibe s oknyomozva vezeti az olvasót a kun nemzet történetén keresztül, — legalább ezt hagyja következtetni az első füzet, mely Ottinger Ede nagykörösi nyomdájából csinos kiállitásban került ki. Ára egy füzetnek 30 kr. Ha mind a tiz füzet megjelenik, külön birálat tárgyává tesszük.

* **Magyar könyvtár.** Szerkesztik dr. Székely Ferencz, dr. Staub Móricz és Bakos János. Minden füzet külön kapható, tehát minden füzet önálló egész mü. Egy füzet ára 15 kr. Ha e mü pártoltatik, pedig nagyon megérdemli, a ponyva irodalom megsemmisül. Oly népies magyarsággal, mint e füzetben, nem mindenkor találkozik az olvasó. „A boldogság alapköve“ czimü, a testi egészség föltételére vonatkozó közleménye is ide sorolható. Ime mutatványul álljon itt a közlemény kezdete: „Annyi elégedetlenséget s boldogtalanságot bünt és nyomort látunk minden nap, hogy utóvégre be kell látnunk, hogy a jó kivánság magában csak szó, mely az embert még nem boldogitja. De hát hol keressük a boldogságot? hol találjuk fel azt? Sokan azt vitatják, hogy a földön egyáltalában nincs. Ez nem áll; mert van. Igen sokan erösen hiszik, hogy csak a gazdag lehet boldog. Ezek is tévednek. „Volt egyszer egy király — ugy mesélik — kinek a leánya igen veszélyes betegségben sinlett. Összehivta a leghiresebb orvosokat, egetföldet igért nekik, ha a bajt meggyógyitják; de mindhiában, nem tudtak rajta segiteni; a szegény hajadon már — majd halálra vált. Ekkor a király egy jóshoz fordult, ki nagy bölcs hirében állt. E jós mondá: „kerestessen a király egy boldog embert, hozassa el annak az ingét, s mihelyt a beteg királyleány azt magára ölti, ki fog épülni halálos bajából.“ A király, ki nagyon szerette egyetlen leányát, tüstént négy futárt küldött a világ mind a négy tájára, hogy

---

„Vajjon nem jól rendelkeztek-e közülünk az erre hozott törvények; megparancsolván az atyáknak, hogy zenében és testgyakorlatban oktassanak?“ A zene alatt — mint Ribári világtörténelmében olvassuk — nemcsak a lantolást értették, hanem hazafias és harczi énekek szavalását és dalolását, melyeket alkalmasoknak tartottak arra, hogy az ifjakban a hazaszeretet, bátorságot és egyéb polgári erényeket ébresszenek.

A zene tanitás után a paedotribáknak (tornászok) adatott át a fiu, meglevén győződve, hogy csak egészséges testben lakhatik egészséges lélek. A testgyakorlatra szánt helyiség általában gymnasiumnak mondatott, az ifjaké palestrának neveztetett. Az attikaiaknál a testgyakorlat csaknem kizárólag a hadi szolgálatra készité a fiut. A görögök mennyire szivökön viselték a zene és testgyakorlatot, bizonyitja azon szokásuk, mely szerint müveletlen embernek tartották azt, kiről elmondhatták: „Nec fides didicit, nec natare“ (nem tanulta a zenét és uszást.)

Tizennyolcz éves korukban az ifjak a férfiak sorába léptek s ezzel az oktatás s vele a szülöi gondoskodás és fegyelem véget ért ugyannyira hogy — mint Lubrich irja — méltatlanságnak tartották, ha ezután az apa fia állapota felöl tudakozódott. Húsz éves korában megvizsgáltatott, s ha alkalmasnak találtatott, besoroztatott. Ekkor teljes katonai diszben Athene istennö templomába vitték, neki fölajánlandók s egyszersmind megeskütdették, hogy hazájához hü, minden tekintetben engedelmes leend, fegyverét soha meg nem gyalázza, társait segitni fogja stb.

A nö-gyermek neveltetése kizárólagosan a család körében az anya vagy ápolónö felügyelete alatt történt, szellemi képzettségök igen kevés, mivel az egész nevelés a háziasságra szoritkozott. Meg kell azonban engednünk, miszerint találkoztak azért szellemdus nök is, milyenek a thebai Korinna, miletosi Aspasia s mások, de ezek száma az előbbiekhez képest elenyészőleg csekély s ha később nagyobb számmal találkoztak, azok az erkölcsi sülyedésben élö haetera társak voltak. A nök általában egy lakosztályban tartózkodtak egyedül gyermekeiknek élve; környezöikkel szabadon rendelkezhettek ugyan, de polgári joggal nem birtak. Nyilvános helyeken ritkán jelentek meg, akkor is lefátyolozva, szolga kiséretében. Mily fegyelem alatt voltak a nök eleintén az atheneiknél, kitünik azon szokásból, mely szerint egy férjezett nönek idegen férfival még ablakon keresztül sem illett találkoznia.

Mily viszony létezett Athenben a házasfelek között, élénk szinnel ecseteli Sophokles tragoediájában, melyeket terünk szük volta miatt részletesebben nem tárgyalhatunk. Itt csak azon jogokat, s kötelmeket ohajtjuk még körvonalazni, melyek a szülök s gyermekei és rokonok között észlelhetök. Az atya a már emlitett kötelességen kivül tartozott még figyermekeit kiházasitni s a nöt férjhez adni, ki eleintén sok esetben nem szive választottjához, hanem ahhoz kényszerült menni, kit a szülök ohajtottak. Ennek káros voltát Solon átlátta s igy megengedte a leányoknak azt, hogy szivök sugallatait követve, szerelmök tárgyához mehessenek. Ha az atyának figyermeke nem volt, bárkit fiává fogadhatott, ki törvényes örököse is lehetetett s addig az előbbi családhoz vissza nem mehetett, mig azon családnál, melynél örökbe volt fogadva, gyermeket nem nemzett. A férj halála után a legidösb bátya lett a vagyon kezelője, gyámja, de csak a gyermekek nagykoruságáig, ekkor ezek a vagyont átvették s anyjokat eltartani köteleztettek. A gyermeknek azon joga is meg volt, hogy a gyámot, ha tetszett — megszámoltathatta. Ha valamely családban figyermek nem volt, a nőgyermekek voltak az örökösök, kik azért „örökös leányok“-nak mondattak. Ily esetben az atya halála után az örökös leányt a legközelebbi rokona tartozott nöül venni, még azon esetben is, ha még atyja életében máshoz ment feleségül, de törvényes gyermekök még nem volt.

Az árva leányt a legközelebbi rokon vagy nöül venni, vagy kiházasitni köteleztetett, ha a férfi rokonok többen voltak, erre közösen köteleztettek. Az államszolgálatában vagy háboruban elhunytak árváit az állam tartozott kiházasitani. Az atyának joga volt végrendelkezni, mely Solon idejében jött szokásba. Az atya fiát, ha az erkölcstelen, kicsapongó volt, örökségéből ki is zárhatta s ha leányát paráznaságon kapta, szabadon el is adhatta. Az atyának joga oly nagynak látszik az Atheneieknél, hogy — mint egyes események igazolják, — gyermekét meg is ölhette, habár ez ellen a tudósok tiltakoznak is. A végrendelkezésnél érett megfontolás vált szükségessé, lázas vagy ehhez hasonló állapotban tett végrendelet érvénytelen volt. A végrendelet az archonnál tétetett le s bármikor megmásitható vala.

A gyermekek viszont tartoztak szüleiket, agg, tehetlen korukban eltartani s róluk minden tekintetben gondoskodni, mely tiszteletadást a gyermekek még szüleik halála után is gyakorolnak Attikában, ők fürészik megholt szüleiket, ők ékesitik fel sirjaikait s áldoznak sirhalmukon, melyet a gyermekek időnkint meglátogatnak s azzal róják le szüleik iránti köteles hálájukat, hogy ajándékokkal, söt saját hajfürteikkel áldoznak sirjuknál. Ezen kötelem alul csak akkor valának fölmentve, ha a szülök neveltetésöket elhanyagolták vagy haeterákkal nemzették, ekkor bátran megtagadhatták szüleiket, söt a gyermekek ezelös atyjokat még a vagyon haszon élvezeti jogától is megfoszthatták.

Az életrendre vonatkozólag annyit emlitünk meg, hogy Solon itt is meghagyta az egyedek szabadságát, kiki saját családja körében étkezhetett, hol á táplálékok megválasztásában az atheneit a spartai kiskoruasággal szemben jelentékeny haladás jellemzi, élénk bizonyitékául azon alap igazságnak: „minél előbbre halad valamely nemzet a müveltségben, annál nagyobb gondot fordit tápláléka megválasztására.“ A társas összejövetelek (convivia) gyakoriak voltak. Itt, valamint sok egyébben, mértékletesség és józanság vala a jelszó. Mily szigoruan ellenöriztetett e dolog tanuskodik erről Solon egy törvénye, melynek értelmében a részeg archon halállal bünhödött. Az athenei ruházatában — mint Lubrich megjegyzi — elpuhitó csin uralkodott; a gyermekek korán czipöt és meleg ruhát viselének. Nagy gondot forditott hajokra, melyet müvészi fürtökbe tekertek és a homlok fölött drága fésüvel tüztek össze.

Ha ezen elsorolt hiteles adatokat, melyekkel tárgyunkat megvilágitni ohajtottuk, távol minden előitélettől, kritikai bonczkés alá vesszük, Solon bölcsessége előtt meg kell hajolnunk. Mert vajjon ki nem tudja, hogy Solon üdvös intézményei Athent a világ szellemi iskolájába, s igy az igazi müveltség geniusává tevék? Vajjon ki érdemli a bölcs nevet, ha nem ö, ki a keményet a gyöngéddel ritka tapintattal egyesitve törekedett levarázsolni polgártársaira ama boldogságot, mely után az emberiség legkisebb tagja is epedve sohajt, de amely napjainkban — sajnos! — mindig távolabb és távolabb költözik az emberek köréből? Ö — bár tehette volna — uralkodni nem akart, hogy nemzetét uralkodni lássa: feláldozta saját személyi és egyéni érdekeit, hogy polgártársainak biztositsa azokat. Nem csuda tehát, ha büszkeséggel tekintett Athenre mindenki, mint személyi és egyéni érdekeinek központjára.

Athenben Solon üdvös intézményei folytán, a családbeliek közötti viszonyt minden zsarnoki önkénytöl menten természetes és egészségesnek találjuk, mert mig egyrészről Solon az atyának jogait a humanismus követelményeihez mérten korlátozni ohajtja s magzataik iránt kötelmeket ró reájuk; addig arról is gondoskodik, hogy a gyermektől távol tartson minden elkényeztetett fegyelmetlenséget s kerülve minden szélsöséget, odahat intézményeivel, hogy a lélek a testtel párhuzamosan müveltessék s igy szellemdus polgárokat neveljen a hazának, kik érte ne csak halni, mint Spartában, hanem élni is tanuljanak. Solon az egyedet az állam által az állam részére óhajtja neveltetni, amennyiben megkivánja, hogy az uj honpolgár a szülöi nevelésen kivül, még az állam ellenörzése alatt álló nyilvános intézetekbe is járjon.

Záradékul szabadjon még megemlitenünk, hogy Athent egyedül Solon törvényei emelték ugyan a müveltség ismert magaslatára, de tagadni nem lehet, hogy itt csak addig lehetett, mig törvényei érvényben voltak; de mihelyt elveszték Soloni szellemöket, azonnal alábbszállt a müveltség, a nevelés elvesztette helyes irányát, a családi viszony megszünt természetes lenni.

Karkecz Alajos.

kéresenek egy boldog embert, s hozzák el annak az ingét. Be is járták azok Tolnát-Barányát; de egy sem hozta el a kivánt inget. „Hát egyetlen boldog embert sem találtatok.“ Kérdé a király? Hárman „nem“-mel válaszoltak; a negyedik pedig azt felelé, hogy „igen!“ Egyetlen egy emberrel beszéltem, ki magát boldog embernek mondta. „Hol van tehát az inge?“ kérdé a király örvendve. „Bocsánat felséges uram! de annak az egy boldognak nem is volt inge.“ E mese csak mese; de mégis azt mutatja, hogy a boldogság nincs épen vagyonhoz kötve.“

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30 közép, 11.30, silány 11.70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 kecteliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

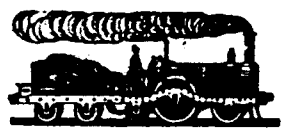

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokra:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Pályázati hirdetmény.

Mely szerint a Szolnok városi hatóságnál üresedésbe jött és **360** frtnyi évi fizetéssel ellátott **szállásmesteri állomás** betöltetni óhajtatván, az ehhez képességgel biró pályázók tehát felhivatnak, miszerint felszerelt folyamodványaikat ☛ f. évi april hó 1-éig ☚ alólirotthoz küldjék be.

Kelt Szolnokon 1882. márczius 17.

Scheftsik István,
polgármester.

1—1

Eladó csődör.

Jegytelen aranypej, 17 marok, hibátlan, származása az ☛ Elbeszélési méneséből ☚ apja Zoltán, anyja Della episzurusi kancza. **Tóth Bálintnál P.-Kürtszigethen** (utolsó posta Dévaványa, vasuti állomás, Gyoma vagy Kisujszállás.) 1—1

Hirdetmények.

Pályázati hirdetmény,

mely szerint a Szolnok városi adóhivatalnál üresedésbe jött és **600 frtnyi évi fizetéssel** ellátott számtiszti állomás betöltetni határoztatott.

Ezen tiszti állomás betöltéséhez kellő szakértelemmel biró pályázók tehát felhivatnak, hogy felszerelt folyamodványaikat f. é. april hó 1-éig alólirotthoz küldjék be.

Kelt Szolnokon, márczius hó 7. 1882.

Scheftsik István,
polgármester.

3—2

A mélyen tisztelt gazda közönség figyelmébe!

Clayton és Shuttleworth

budapesti

gazdasági gépgyárosoktól

a képviseletet Szolnok és vidékére megnyertem; elfogadok e szakba vágó rendelményt minden irányban, illetmény (Provisio) nélkül, szintugy

a salgótarjáni köszénbánya részvénytársaság részére

ugy, tömör, koczka, és gyárszénre az eredeti áron Salgótarjánban feladva.

Amidőn még jól berendezett **vasüzletemet** becses figyelmébe ajánlom, vagyok

Szolnok 1882. márczius 3.

tisztelettel

MAKRAY LÁSZLÓ.

3—3

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredményesen használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü és erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatású tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitmények védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellcsukorkák kék papirban vannak.

☛ **Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál.** :2—7

Árlejtési hirdetmény.

Szolnok város hatósága által épitendő **egy emeletes házának** összes munkálataira az **irásbeli ajánlati árlejtés, 1882. évi april hó 3-án,** d. e. 10 órakor a községházban fog megejtetni.

Terv, költségszámitás és feltételek a polgármesteri hivatalban **folyó hó 31-től** kezdve megtekinthetők, hová a zárt ajánlatok is, **april hó 3-ikának** d. e. 9 óráig beterjesztendők lesznek.

Előirányzott épitési költség-összeg maximuma **százezer** forint.

A városi közpénztárnál előlegesen leteendő 5000 frt bánatpénzről szóló pénztári elismervény az ajánlathoz csatolandó.

Szolnok, 1882. márczius 17.

SCHEFTSIK ISTVÁN,
polgármester.

1—1

A legolcsóbb, legterjedelmesebb, legdiszesebb magyar hetilap. Egészen ingyenes regénymelléklettel

külön „DIVATLAP“ és külön „GAZDASÁGI és HÁZTARTÁSI“ lap!

Gyönyörü jutalomképek. Megjelenik **tizezer** példányban.

Előfizetési felhivás

a

‚Képes Családi Lapok‘

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

Megjelen minden vasárnap.

A **„Képes Családi Lapok“** 1882. április 1-én a **negyedik** évfolyamnak uj negyedébe lép. Ez alkalommal felhivjuk az olvasó közönség figyelmét közkedveltségben álló szépirodalmi képes lapra. — A **„Képes Családi Lapok** hetenkint **három ivnyi** tartalommal, legdiszesebb kiállitásban, szines boritékban jelen meg. — Minden száma sok müvészi kivitelü képet hoz. — A fölapban közöl elbeszéléseket, költeményeket, rajzokat, **egy kitünő eredeti regényt,** életképeket, stb. **Minden számhoz egy ivnyi külön regény-mellékletet könyvalakban.** — **Havonkint a „Nővilág“ cz. divatlapot és „Gazdasági és háztartási lapot“ is hez ingyenes mellékletképen.** — A boritékon sok érdekes mindenfaju talányt közöl. **Kérdések, Feleletek, Ajánlatok** stb. cz. rovatok állnak a közönség rendelkezésére. — **Minden negyedévben gyönyörü szines mümellékiet egészen ingyen.**

Már ez évfolyam 6-dik számához

Sz. Prielle Kornélia

és 24-dik számához

Felekyné-Munkácsy Flóra

jeles müvésznők szinnyomatu arczképeit adtak előfizetőinknek **egészen ingyen.**

Mutatványszámot kivánatra bárkinek bérmentve küld a kiadóhivatal.

Előfizetési ár: Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

HENNER VILMOS kiadóhivatala, Budapest, papnövelde-utcza 8-dik szám. 3—1

Fő- és speculationális

vételekst, a szabad speculatié, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli reális és discrettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.

☛ **Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.**

Bécsi börzén

a **„Leitha“** (Halmai) bankház, **Béca,** Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók,** a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai,** valamint tartalomdús **folyóiratok,** (valamennyi europai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—2

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 13—275. Szolnok, 1882. márczius 26-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1896. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1896. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** köz- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Előfizetési felhivás.

Tisztelettel kérjük a közönséget, miszerint a folyó év első évnegyede a jelen számmal befejeztetvén, méltóztassanak lapunk megrendelése iránt intézkedni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhassuk. Azon t. előfizetők pedig, kik az 1881. évről még hátralékban vannak s kik a fizetésre levéllap utján is felkérettek, ujból kéretnek hátralékaik szives beküldésére. .

A kiadóhivatal.

Előfizetési dij: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egy évre	**5 frt**
Félévre	**2 frt 50 kr.**
Évnegyedre	**1 frt 25 kr.**

Állatvédő egyesület.

(—r.) Az állatok csakugy, mint az emberek, öt érzékkel birnak. De mig mi, emberek, annyi és annyi öröm és kellemes érzés mellett futjuk meg életünk pályáját, — mert a koldusnak is meg van a maga öröme, — addig a szegény állatoknak az örömből vajmi kevés jutott.

Az erdők madarai, vagy a légben úszók ezrei tán még örülhetnek inkább, mint azon állatok ezrei, melyek rendeltetésöknél fogva az emberek körében élnek. Ezek az emberek durva kényét nem kerülhetik ki, szegények. Pedig a ló és jármos ökör, ha bőszülve üttetnek, csak ugy érzik, mint az ember érezné, ha ütnék. A megkötözött borju és juh, csak ugy érzi a fájdalmat, mint az ember érezné, ha vele hasonlóképen bánnának.

Egy szóval: ezer és ezer apró dolgot lehetne felsorolni az állatok szenvedéseiről, melyeket az emberek okoznak nekik. És nem áll módjukban a szegény állatoknak a kegyetlen bánásmód miatt sem criminalis pert inditani, sem tiltakozó szót emelni szemben a kegyetlen emberrel, hanem el kell türniök az emberek durva kényét és otromba szeszélyét, mig a szenvedés által megröviditett életet le nem élik.

Pedig a gondviselés nem azért volt böles, állatot alkotni, hogy azt az ember kinozza s vele embertelenül bánjék, hanem azért, hogy munkájában segitségére legyen s neki táplálékul szolgáljon. És nincs oly állat, mely az embernek valami hasznot ne nyujtana akár életmüködésével, akár önmagával, mint táplálék. Még a légynek, a hangyának, a legkisebb paránynak is meg van a maga haszna, ha rendeltetésök végczéljait kutatjuk; annál inkább azon állatoknak, melyeket közönségesen házi állatoknak nevezünk.

Sem nem jogos, sem nem emberies dolog tehát az állatok oktalan kinzása; azért csak üdvözölni lehet haladó századunk kiválóbb férfiait, kik az állatok védelméről is állatvédegylet létrehozása által kivánnak gondoskodni.

Herman Ottó országgyülési képviselő volt az első hazánkban, ki az „állatvédő egyesület“ eszméjét megpendité s nem eredménytelenül.

Az általa ez irányban inditott mozgalom a fővárosban élénk viszhangra talált az e hó 19-én tartott népes értekezleten, melyen a főváros elökelősége is részt vett.

Erre vonatkozva álljon itt Herman Ottónak a mondott értekezleten tett e tárgyú előadása, mely szó szerint ez:

„Az állatok legtöbbjének — ugymond — nincs megadva a természettől, hogy hanggal vagy testmozdulatokkal fájdalmuknak kifejezést adhassanak. Csak az, a ki ismeri őket, ismerheti fel szemök bizonyos kifejezésében azt az iszonyu szenvedést, melyet az emberektől néha türniök kell.“

Fölemlitette a lovak mai patkózási módját, azt a mindennapi látványt, mikor a borjukat, derékkal a kocsi oldalára fektetve szállitják, a fészek rablást s a szájkosarat. Ez utóbbinak szükségét bizonyos időben, ha a veszettség a kutyák közt járványosan lép fel, elismeri, de a szájkosarak alakján kiván változtatást, mert a mostaniak a kutya száját egészen összeszoritják. Ő az alakitandó állatvédő egyesületet a munka felosztás elvére szeretné alapitani s ily irányban a következő szervezetet tartja helyesnek: 1. osztály: a piacz felügyelete; 2. osztály: a lovak által vontatott nyilvános járművek ellenőrzése. 3. A kutyatartás ellenőrzése. 4. A madárkereskedők ellenőrzése. 5. Télviz idején a fázó, éhező madarak gondozása, etetése. (Ez utóbbi feladatot főképen az értekezleten szép számmal megjelent nők figyelmébe ajánlá.) 6. A madárfészkek megóvása. E tennivalók sikeres elvégezhetéséhez okvetlenül szükségesnek tartja, hogy az

TÁRCZA.

Az északi tenger mellékén.

Aki az északnémet sikon végig halad — természeti szépségekből vajmi keveset lát. A vidék helyenkint elhagyatottabb, mint bárhol Alföldünkön; a rozsdásbarna szinü hangaterületek pedig éppen nyomasztó benyomást tesznek a szemlélőre. Itt nem télen, hanem összel igazán puszta — a pusztaság. Ha a vonat kisebb állomásokon megáll, a kitekintő utas bizvást a magyar sikon képzelheti magát. A lüneburgi hangavidéken még hórihorgas kutágasok is integetnek, s „Bismark“ táján, a honnan a vaskanczellár családja eredt, olyan a vidék, mint akár Puszta-Pó tájékán. Meglehet, hogy azért is olyan mokány gyerek az a Bismark, hogy ily sikságon ringott bölcsője.

De nekem nem volt szabad vesztegelnem, mind tovább röpitett a „lógomatyi“ s még Brémában is csak annyi érkezésem volt, hogy meggyözödtem a német költő nagyot mondásáról, kinek verse szerint „Roland — der Ries' am Rathaus zu Bremen“ hosszu lándzsára támaszkodva neveti a világot. Már pedig ennek a kő Rolandnak még csak fogpiszkálója sincs, nem hogy lándzsája s oly bambán tekint a vásártérre, mintha valami stayer hülye volna.

Tovább haladtunk Oldenburgon át, hol már meglátszott, hogy kezdünk letérni az országutról, melyen a világútasok járnak . . . Minduntalan egy kereszthoz jutottunk, hol „tüled“, hol „hozzád“ térvén ki egy-egy szárnyvonal. De én csak az egyenes utat folytattam. Nedves, hideg légvonat, a kitárt coupé ajtó s a kiáltás „Jever“, rögtön eszembe juttatták, hogy „nincs tovább“ — a vasutvonal végpontját érte; nekem, akarva, nem akarva, ki kell szállanom. Könnyebbült szivvel, de megmerevedett tagokkal kiszálltam, hiszen ugy szólván egy hajtásban kerültem ide hazámból . . . De azért itt sem volt még maradásom. Rengeteg bárka — a „dilizsánsz“ fogadott öblös belsejébe, döczögvén jó magammal a Jeverland fővárosából „Harlingiá“-ba.

Rég elhalványult emlékek merültek föl emlékezetemben, a mint a holdvilágos éjszakán előttem ködlő vidéken végig néztem . . . Mintha már jártam volna ezen az uton. Mintha csak a Török-Becse s Beodra közti „Klinker“ uton járnék, még a szélmalmot, ott a Tisza partján is, mintha fölismerném . . .

De nem soká tartott e varázs. A kocsis vig trombita szava s ostorpattogása, a nagyobbodó döczögés emlékeztetett, hogy Wittmundra értünk, hol fáradt tagjaimat egy éjszakára kipihentetém. Másnap reggel első szavam az volt: „Tengerre magyar!“ Mindjárt Wittmundon tul a „Marsch“ veszi kezdetét. Marsch néven azon termékeny rétiföldeket, lapályokat értik, melyeket századokon át folytatott harczczal küzdöttek ki maguknak az itteni lakosok a tengertől. Látni való, hogy a marschnak „láp“-pal való forditása hibás. A merre tekintünk, mindenfelé tarka marhát látunk, árkokkal keritett legelőkön, melyek szélén sás, nád és káka mellett egyes füzbokrok is zöldelnek. Élő fának azonban messze határban nem látjuk nyomát. Az északi tenger mellékének lakója épp oly kevéssé barátja a fának, mint az alföldi ember. Mondják, hogy egyhangu határozat után az egyetlen terebélyfát, mely Krummhorns határában találtatott, kivágatta a község tanács azon indokból, mert a vidéket — disztelenitі.

A téglával kövezett utról jobbra-balra piros cserépzsindelylyel fedett, tekintélyes külsejü házak láthatók, melyeket nálunk aligha nem kastélyoknak mondanának, pedig hát egyszerüen paraszthazak, mert itt messze környéken az u. n. urnak nyoma nincsen, hanem ur a paraszt, ki akár üveges hintóban jár a misére.

Az első telepitvények magasabban fekvő homok buczkákon keletkeztek. Az elszórt lakok közt összeköttetést eszközlendő, töltéseket hánytak, melyek idővel emeltetvén, kiszélesbittetvén, a tengeráradat ellen védték a lapályos földeket. A mint a tenger termékeny iszapot rak le a töltés lábához, ujból kezdödik a foglalás, melynek lépéskinti előhaladásáról az utról még kivehető, bár régen már használat kivül álló töltések tanuskodnak.

A Wittmondig ért tengeröből ilyetén módon termékeny lapálylyá alakult át. — Másfelől azonban a tenger nem csak ád, hanem vesz is, minek szomoru bizonyságai a Dollart és Jadeöböl, melyek oly helyeken nyulnak a száraz utakba, hol egykoron népes községek állottak.

A belvizeket hatalmas zsilipekkel elzárt csatornákon bocsátják apálykor a tengerbe. Ha télen át a háborgó tenger miatt a zsilipeknek zárva kell maradni, a lapályok egy beltengerré válnak, mely tükörsimává fagyván, oly jégpályává lesz, minél különbet képzelni sem lehet. Van is olyankor vig élet a jégen; férfi s nő összefogódzkodva, egyik tanyáról a másikba iringál, s miután majdnem mindenik paraszthaz korcsma is egyszersmind, van bő alkalom a Fricz legnagyobb szenvedélye: a pálinka ivás kielégitésére. A Fricz nagyon hallgatag természetü, a költészeti ihlet sem igen bántja, de ha nagyot fohászkodik s rigmust mond — akkor bizonyára olyasforma, hogy „Janever, janever, je länger, je leever.“ (Pálinka, pálinka, minél több, annál jobb.)

Hanem aztán meg is kell vallani, hogy a Fricz sokat bir, s az ő ködös patriájában, hol a bor méregdrága, szüksége van ily sziverősitőre, melyet a vendégnek sem szabad soha visszautasitani, bármint gözölögjön is már a feje, ha a háziurat halálosan sérteni nem kivánja.

Egy kupicza „dornkaat“ után gazdám kikisért a tengerpartra . . .

Előttem feküdt csendes méltóságában a szunnyadó tenger, melynek ünnepies csendjét csak a vijjongó sirályok jajszava szakitá meg. A láthatáron föl-föltünedezett, hol egy halászbárka, hol egy Európaföradtakat Amerikába szállitó postahajó.

Mondják: a tenger látványa mindig borongó vágyakat kelt az ismeretlen távolság felé . . . Lelkemet is elfogta volt láttára a fájó borongás érzete; de azért csak visszaszállingózott a távol magyar alföldre, hol oly végtelen a láthatár, mint itten, de melegebben süt a nap s a délibáb szemünk elé oly csoda világot varázsol, mely az örök tenger látványáért is kárpótolni tud . . .

Dr. Rediczky Jenő.

egyesület tagjai, a kik igazolásukra bizonyos jelvénynyel láttatnának el, s hogy joguk legyen a hatóság, főleg a rendőrség közegeit segitségül venni egyes esetekben. Az egyesület intenczióinak szélesebb körben való terjesztésére a dijakkal való kitüntetés módját ajánlja.

Ez előterjesztést az értekezlet éljenzéssel fogadta. Többen hozzászólottak a dologhoz.

Végül az értekezlet egy bizottságot küldött ki, mely Herman Ottó előterjesztései nyomán, az alakulandó egyesület alapszabály javaslatát fogja kidolgozni.

Ha a bizottság elkészül munkájával, ujabb értekezletet fog összehivni.

Mi azt hisszük, hogy Herman Ottó lélekben járó inditványa nem csupán a fővárosban kelthet érdekeltséget, hanem a vidéken is.

Ki nem látta volna Szolnokon is az állatkinzás ezerféle nemét? s mindenkinek nem töltötte-e be lelkét szánalom a szegény állatok iránt, melyek az emberek lelketlenségeit némán tűrni vannak kárhoztatva?

A mit a főváros megtehet a maga körében ez irányban, mindazt a maga körében megteheti minden jóra való vidéki város, melyek között Szolnok nem az utolsó helyet foglalja el.

Mi megpenditettük az eszmét, s tán a főváros után első sorban, — szóljanak hozzá nemesen érző embertársaink — lapunk tere nyitva áll.

Mondjuk ki elvül: az állatokat kinozni nem szabad Szolnokon se, mi végből lelkes kezdeményezők szövetkezzenek az állatvédő egyesület eszméje körül, hogy ha már az emberi zsarnok szellem évezredek óta föltétlen ura az állatoknak: ám maradjon ura, de a kinzástól mentse fel őket. Ezzel is mutassa meg az ember, hogy fölötte áll az állatoknak.

A rongyos egyletről.

„A nemzeti nevelés sehol sem vehet élénk lendületet, sehol sem virágozhatik és nem érlelhet üdvös gyümölcsöket, hol maga a társadalom nem érdeklődik a közoktatás ügye iránt.“

E sarkalatos igazságot hallottuk Mezey Ernő szájából, midön nemzeti létünk legfontosabb kellékéről: a népnevelésről kitünő felolvasását városunk lakosainak szine-java előtt megtartotta. — A gyakorlati életben szerezhető tapasztalatok mindenütt és mindenkor azt bizonyitják, hogy mi sem kivánja annyira a társadalom szakadatlan, erös támogatását, mint a népnevelés ügye, melytől a nemzet és egyesek jövő boldogsága függ.

Ha áll az, hogy első sorban a kormányt és a törvényhatóságokat illeti meg a népnevelés ügyének a korszellem magaslatára való emelése: ugy kétségtelenül áll az is, hogy a társadalom a törvényhatóságok után leginkább köteles minden tőle kitelhető eszközzel a népnevelés ügyét anyagilag, szellemileg és erkölcsileg hathatós pártfogásában és támogatásában részesiteni. És ha igaz az, hogy e közegek kifogástalanul müködnek a közoktatás terén felmerülő bajok és hátrányok gyökeres megszüntetése érdekében, ugy igaz az is, hogy a társadalom pártfogása és támogatása vajmi kevés helyen és vajmi ritkán észlelhető.

Pedig, ha elfogulatlanul akarjuk a népnevelés ügyének jelen helyzetét megvizsgálni, nem nagy fáradságunkba fog kerülni annak kideritése is, hogy rajta mindenütt a társadalom pártfogásának hiánya okozza azon csorbát, melynek helyrepótolása nem áll a leghatalmasabb és a legdespotikusabb kormány és leglelkiismeretesebb és legszigorubb törvényhatóság hatalmában. — A kormány intézkedései és a mindenkire egyaránt kötelező törvények, a kormány rendeleteinek és a törvényeknek legpontosabb s legerélyesebb végrehajtása igen sok fontos esetben nem eredményezhet oly áldásdús sikert, a milyet a társadalom egy kis jóakarattal és vajmi kevés áldozatkészséggel arathatna.

Ezen problematikusnak tetsző állitásom igazolását a szolnoki közoktatásügyi viszonyokban is megtaláljuk. A mult év elején megejtett népszámlálásnál mint számláló ügynök müködvén, sajnosan tapasztaltam, hogy az ügynökségembe beosztott, nagyobbára munkások által lakott száz házban — mintegy 8—900 ember között — alig találkozott nehány család, melynek a törvény értelmében tanköteles tagjai oktatásban részesittetnének. Innen van az, hogy azon 8—900 ember között alig volt 30—40, aki irni, olvasni tudott volna.

En tudom és teljes mértékben méltányolom is, hogy a hatóság minden lehetőt megtesz az általános tankötelezettséget kimondó törvény érvénybentarthatása és pontos végrehajtása érdekében, de meggyőződtem arról is, hogy ezen nagymérvü iskolázatlanságnak a kormány és a hatóság nem, hanem igen is a társadalom elejét veheti.

Mert vajjon rendelkezik-e a hatóság oly hatalommal és eszközzel, hogy a legszükségesebb ruhában és a tanszerekben szükölködő tanköteles gyermekeket az iskola rendes látogatására kötelezze? Rendelkezik-e a kormány vagy a hatóság annyi pénzzel, hogy minden mezitelen gyermeket felöltöztessen? Végrehajtható-e a törvény által megszabott büntetés azon szegény tankötelés gyermekek szülőin, akik gyermekeik számára még egy falat kenyeret sem képesek megszerezni, annál kevésbé oly és annyi ruházatról gondoskodni, a mely lehetővé tenné, hogy a gyermek az iskolát minden időjárásban látogathatná!

Nem!

Ezen általános nagy bajon csakis a társadalom van hivatva segiteni. És e bajon a társadalom csakis azon módon segithetne, amely mód az e lapok legutóbbi számában megjelent hasonirányú czikkben ajánltatik.

Létesitsünk városunkban rongyos egyletet!!

Őszinte örömmel értesültem arról, hogy találkozott városunkban nehány buzgó, lelkes hazafi és tanügybarát, akik, áthatva a városunkban észlelhető nagy mérvü iskolázatlanság hátrányos és a nemzetünk kulturalis létét veszélyeztető, tehát fölötte káros létének megszüntetését czélzó eszmétől, feladatukul tüzték ki a hazánk több nagy városaiban létező és a tanügy érdekében áldás dúsan müködő ugynevezett „rongyos egylet“ mintája szerint városunkban hasonló czélu és hasonlólag szervezendő egyletet létesiteni. — Orülök, mert tudomásomra jutott, hogy ez eszme megpenditői a közjóért nemesen buzgólkodó, városunkban jól ismert és népszerü egyéniségek, akiknek a köztéren való eddigi sikerdús müködésében és mindenkor tanusitott ügybuzgalmában elég garancziát látok arra nézve, hogy az eszme mihamarábbi megtestesitését biztosnak tekinthessem. Oly férfiaktól, mint aminők Adler Ignácz és Lengyel Antal urak — kik már elévülhetlen érdemeket szereztek maguknak a városunk lakosainak javát czélzó intézmények létesitése altal — bizton elvárható, hogy egy a közjót illető eszmét tőlünk kitelhető buzgalommal és szakértelemmel fognak megtestesiteni.

En üdvözlöm e lelkes hazafiakat és tanügybarátokat, akik a tudatlanság és a bün posványában nevelkedő gyermekek megváltói akarnak lenni és akik a leguemesebb czél elérhetése érdekében sorompóba lépnek a mostoha körülményekkel, melyeknek legyőzése harczedzett férfias bátorságuk és jellemszilárdságukal fogva bizonyára sikerülend.

A tanitóság, mely az ügy fontosságától és szükségességétől át van hatva — bizonyára nem fog késni, a megpenditett eszme megtestesitéséhez tőle kitelhetőleg segédkezet nyujtani. A mozgalmat megindított tanügybarátok ismert erélyéről és ügybuzgalmáról itélve, az egylet szervezéséhez szükséges értekezlet már a legközelebbi napokban várható.

Sorakozzunk tehát e lelkes férfiak által kibontott zászló alá és küzdjünk és harczoljunk vállvetett buzgalommal és vaskitartással a legszebb és legszentebb ügyért! A kivivott siker esetleges küzdelmeinkért bő kárpótlás és édes jutalom leend.

Erös meggyözödésem, hogy csakis az ezen ügybeni kitartó és önzetlen müködés fogja a legnagyobb magyar ama jövendölésének beteteljesedését előidézni, mely szerint „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

Szentágh Jenő.

A szárazság befolyása a csirázó magvakra.

(—e—.) Ily czimü gazdaságtani értekezés olvasható a legközelebb megjelent „Természettudományi közlöny“ márcziusi füzetében.

Ezen értekezés feladata, mint a rovatvezető előszavaiból kivehető, vigasztalólag hatni ama panaszokkal szemben, melyekkel itt-ott a gazdaközönségnél találkozhatni a kedvezőtlen időjárás miatt.

Szükségesnek látjuk ezen értekezést a közönséggel megismertetni azért, mert éppen most legtöbb a panasz a száraz időjárás ellen.

Telünk száraz volt; a tavasz, nehány napi esőzést leszámitva, szintén száraznak mondható.

Helyén levő tehát a kérdés: vajjon okozott-e az őszi vetésekben tetemesb kárt a száraz tél? Erre a feleletet már egészben megadhatja a gazdaközönség.

Ezen kérdés még egy másik kérdést is involvál s ez a következő: vajjon árthat-e a tavaszi vagy őszi vetéseknek a szárazság, ha esetleg az épen a csirázás idejében köszönt be, akkor t. i., midön az elvetett magnak legnagyobb szüksége van a nedvességre?

Erre a feleletet megadja a nevezett értekezés, hogyan?! lássuk.

*

Az elvetett magvak a szárazság idejében vagy kicsiráztak már, vagy nem. Ha nem, önként következik, hogy addig, mig a szárazság tart, a csirázás létre nem jöhet; de vajjon ily körülmények között nem vesztik-e el csira-képzési erejöket? Soussure természetbuvár tapasztalata szerint a czikk azt mondja: „Kultur növényeink magvai nem vesztik el csirázó képességöket még oly nagy kiszáritás által sem, mely meszsze fölülmulja azt, mely a természetben, különösen vetés idején, tavaszszal és öszszel, midön a nap nem szárithatja ki annyira a talajt, lehetséges.

Ha esetleg ezen állitással szemben a tapasztalat mást látszik igazolni, azt t. i., hogy szárazság után ritka vagy silány vetést kapunk, annak oka más mellék körülményekben és nem abban keresendő, mintha a száraz idő alatt az elvetett magvak elvesztették volna csirázási képességöket.

Második esetben, midön a növény-magvakat a csirázás idejében lepte meg a szárazság, természetesen a csirázás felakad, sőt több: az elveszés esete áll elő.

Soussure erre vonatkozólag is tett kisérletet egyenlő korú gazdasági növény-magvakkal, melyeket 15° melegben tartott, száritott, aztán nedves szivacs között kicsiráztatott. Az ekként kicsiráztatott növény-magvakat fejlödésük különböző stádiumában ujabb száritásnak tette ki s azt tapasztalta, hogy a búza, rozs, árpa, tengeri, bükköny, lencse és kender magvai még 35° C-nál, sőt a búza, rozs és bükköny 70° C-nál száritás után sem vesztették el csirázási képességöket; mig a mák, bab 35° C-nál, mar megszüntek élni. A nevezett természetbúvár állitása folytán legtovább kibirja a száritást a búza, rozs és árpa, kevésbé a tengeri és bükköny. Az emlitett természetbúváron kivül e téren még egy másik is tett beható kisérletet, névszerint Novoczek. Ő tudományos búvárlataiban azt óhajtotta kimutatni, miként viselkednek a magvak a többször váltakozó csirázás és száritással szemben.

Ő a búza, árpa, zab, tengeri, repcze, len, réti lóhere és a borsó magvaiból 100-100 szemet vett s ezeket nedves flaneldarabok között kicsiráztatta, azután, midőn már a gyököcske 1 cm. volt, 15—20° mellett száritotta, ismét csiráztatta stb. többször ismételve a mütétet.

Kisérletei alapján arra jutott, hogy a lisztes tartalmuak s ezek között a zab legtovább megtartották csirázási képességöket. Az olajos tartalmuak milyenek: repcze és len, nem annyira szivósak, de mégis szivósabbak, mint a hüvelyes vetemények magvai. Legkevesebb ellentálló képességet vett észre a borsónál.

Soussure és Novoczek kisérleteit összegezvén, azon következtetésre jutunk, hogy igenis a csirázás idejében beköszönt szárazság a fejlödést késleltetheti, sőt az első időszakban arra káros hatással is lehet, mindazonáltal az a vetést jelentékenyen meg nem ronthatja, ha csak a szárazság akkor nem jő a vetésre, mikor a csirázás már elöhaladt, ekkor is csak késlelteti a fejlödést. Ha a nedvesség megjön, a szárazság által elaltatott élet ujra müködik, habár ismét elöről kezdi müködését; ebben van a késedelem. Ezek alapján nincs eléggé indokolva az aggály, melyet a szárazság a mezögazda lelkében megteremt.

A nevezett értekezésből még egy nevezetes következtetést, jobban mondva tanúságot is vonhatunk.

Aratás alkalmával, ha az idő nedves, tudjuk: mennyi kárt szenved a mezögazda azáltal, hogy asztaga megázik s a kalászba a mag kicsirázik. Ezt hasznavehetetlennek tartják sok helyen, pedig ez pazarlás; a kicsirázott magvakat szellös helyre kell tenni, hogy a dohosodástól megóvassanak s öszi vetéshez teljes biztonsággal lehet használni; mert azért, hogy kiszárad, csirázási képességét el nem veszti 3—5 hóig, mint ezt a tett kisérletekből következtethetjük.

Mennyiben adhatunk a mondottaknak hitelt, fejtse meg a gyakorlat, a tapasztalás.

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI ÜGYEK.

* **Néhai Molnár Aladár** emlékszobrára Nagykun-Madaras községből 2 frt 60 kr. adomány gyült be, mely összegért fogadják a t. cz. adakozók hazafias köszönetemet. Szolnok, 1882. márcz. 18. Bárdosy Gyula, kir. tanfelügyelő.

* **Tisza-Burárol** irják nekünk, hogy az ottani néptanitók vezetése alatt az iskolai takarékpénztár felállittatott és már idáig is 30 forintot meghaladó összeg gyült be.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **Juhtenyésztőknek figyelmébe** ajánljuk „A gyapjuismeret“ czimű művet. Tartalma: I. r. A gyapju szövettani fejlődése és tulajdonságai. A fürt- és bundaalakulás. Gyapjubirálat. II. r. Természetes és mesterséges háti mosás. Mosószerek. Bunda- és gyári mosás. A juhok ápolásáról a mosás előtt és után. III. r. Adatok a juhtenyésztés történetéhez és statisztikájához. Juhászati irodalom. E számos ábrával fölvilágositott műnek ára 1 frt 20 kr. Kapható szerzőnél dr. Rodiczky Jenő kir. gazd. akad. r. tanárnál. A harmadik rész külön füzetben is megjelent, mely ugyancsak a szerzőnél M.-Óvárott 50 kr. beküldése mellett kapható. A nagytudományú tanárnak e kitünő műveit annak idején bővebben fölemlitettük e rovatban; azért ez úttal csak röviden ajánljuk az érdekeltek figyelmébe e nélkülözhetlen műveket.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **A városház épités ügyében** felmerült ujabbi mozzanatról, a polgármester ur következőkben értesit bennünket. Az épitő bizottság által megválasztott terv biráló bizottság, mely a következő tagokból, u. m.: Riedl Ede főfelügyelő, Novák Gusztáv felügyelő, Ottohal Antal, Rákóczy Zoltán, Klenkhardt István, Kárász Emil mérnökök, Szvitek Károly, Kapussy Mihály épitészek, ugy mint szakértők, Kiss Ferencz, Bagossy Károly épitő bizottsági tagokból állott, a polgármester elnöklete mellett, a beérkezett tiz darab pályamű fölött mai napon határozott. Több elismerésre méltó művek között ugyanis két mű, és pedig a „Czélszerű“ és „Szolnok“ jelige alatti művek küzdöttek egymással, és ha-

bár „Szolnok“ gyönyörű homlokzattal dicsekedhetett, mindazonáltal „Czélszerü“-é, mint csakugyan mindenben czélszerűbbé, lett a győzelem, 11 szavazatból ugyanis 7 „Czélszerű“-re, 3 pedig „Szolnok“-ra adatott, elnök nem szavazott. Ennek alapján a jeligés levél felbontatván, annak tartalmából kitünt, hogy a munka Makay Endre budapesti épitész szerzeménye, a kinek tervei után Szentesen a megyeház, Ó-Becsén pedig egy városház, ép most épitkezés alatt áll, és a hol ő nevezett épitkezéseknek a művezetője. — Sikerült tehát a szolnoki városház épitéséhez a legelső fontos feladaton, szerencsésen áthaladnunk, amennyiben egy jeles épitésztől szerkesztett terv alapján készithetjük el városházunkat. Fontos napnak tekinthető még az april 3-ka, vajjon jut-e megbizható kezekbe az épitkezési vállalat, és egyátalában sikerülend-e oly árengedményt nyerhetni, hogy a megállapitott százezer forintból a mű létesithessék; adjon Isten sok szerencsét Szolnok város közönségének, miszerint a maga eleibe tüzött feladatában lépésről-lépésre ily sikeres megoldást érhessen el.

HELYI HIREK.

— **Megyénk főispánja**, Beniczky Ferencz ur, Szolnok város közintézetei iránti érdeklödésből, a közelmultban Scheftsik István polgármester ur kalauzolása mellett meglátogatá az ipartársulati helyiséget, Bossányi Gabriella nöneveldéjét, a belvárosi községi fiiskola minden osztályát, a kisdedovodát, a gymnasiumot s a városi köz-kórházat. Szeretjük hinni, hogy a köztiszteletben álló főispán ur ezután sem fogja érdeklödésének utolsó tárgyaiul tekinteni a meglátogatott közintézeteket.

— **Városunk derék polgármestere** a megye ujonan kinevezett főispánjának tiszteletére, e hó 19. József napján, fényes ebédet rendezett fia házánál, mivel az ő szükebb lakosztálya a vendégek sokaságát nem lett volna képes befogadni. A diszebéd vig mulatsággá változott a pezsgök árjában, mely csak másnap reggel felé lön a fiatalság által befejezve.

— **A szolnoki ipartársulat** VIII-ik rendes közgyülését tegnap d. e. 9 órakor tartá meg. Tárgya volt e közgyülésnek: az évi rendszeres jelentés és a tisztujitás, melyről lapunk bezárta után most bövebben nem emlékezhetünk meg.

— **Ugyanezen társulat** ifjusági önképző és segélyző egyletében Bölcskey Pál ur a mai napon délután öt és fél órakor, a selyem tenyésztéséről fog értekezni, melyre az érdekeltek figyelmét ez úton is felhivjuk.

— **Csöd.** A helybeli Engel Mihály-féle porczellán és üveg kereskedés csöd alá jutott. — Csödbiztosul Csefalvay Rezsö kir. aljárásbiró, mint ez idő szerint a szolnoki kir. jbiróság vezetője, lett kinevezve.

— **A szandai gát hidjainak épitését** a vállalkozók ma-holnap már teljesen befejezik. A kitünö jó hidakról nehezen fogunk többé panaszt zengeni s azok felépitése a vállalkozóknak dicséretére válik. Az épités előnyére szolgált a tartós jó idő is.

— **Hymen.** Kapusi Linka kisasszonyt, az ez úttal betegeskedö Kapusi Mihály jeles épitészünk és tevékeny polgártársunk szép és kedves leányát — mint utólag tudatják velünk — e hó 13-án vezette oltárhoz Heverle kir. állammérnök ur. Boldogság kisérje a szép frigyet!

— **Dicséret, dicséség** neked útbiztos, ki a Zagyva hidra vezető utat, innen és túlról is, oly jó karba hozod, hogy csak ugy örvendünk rajta. Most már égett szénporral hordatik meg ez út jó vastagon, hogy megfeleljen rendeltetésének. Elismerés illeti ez intézkedésért nemcsak az útbiztost, de az intéző kezet is.

— **Betörések tolvajlás.** A régi patika utczában e hó 21-re virradóra Timár István ur házát ismeretlen tettesek kiásták s a kamrából elvittek minden füstölt húst, 60 itcze disznó zsirt s 12 itcze lúdzsirt, fehérneműt, csizmát s minden értékesebb ingót. A kár mintegy 150 frtra rúg. Tettesek erélyesen nyomoztatnak s hisszük, hogy rövid idő alatt kézre kerittetnek. „Keresd az asszonyt s megtalálod a bünöst“ — mondá a hires francziа rendőrfönök.

— **Intő példa.** Egy hét éves kis leány a napokban egyedül hagyatott szülei házánál s tüzzel játszván, egy darab parázs ruhája hátulsó részébe esett valahogy, mit a leányka nem vevén észre, az utczára ment játszani, hol a légmozgás folytán gyorsan éledt a tüz s öt összevissza égetvén, halálát lelte. A gondatlan szülök vegyenek példát ez esetből is.

— **Állat-gyüjtemény és természeti-tár.** Strassburger A.-féle világhirü természeti-tára, egybekötve érdekes állat-gyüjteménynyel, legközelebb városunkba érkezik. Bövebben a falragaszok.

— **Tessék zsebre dugni.** Valóban nem tudja az ember, ha vajjon boszankodjék-e vagy inkább sajnálkozzék, Szolnok városában divatozó azon bárgyuságot tanusitó rosz szokáson, melyszerint a szemét és rondaságok — a közönség méltó megbotránkozására — az utczára hordatnak ki. És valóban csodálatos, hogy az elöljáróság, ki hivatva volna ezen nyomorult és a városra szégyent hozó állapoton segiteni — nem tesz semmit, még az 1882-ik évben sem; hanem közönyösen elnézi, hogy a leglátogatottabb helyek is berondittatnak. Tekintsünk be csak például a kis-hid utczába. A Scheftsik ur házakapujának átellenében van egy rakás tollal vegyitett szemét, ettől 10 lépésnyire egy másik, ettől ismét távolabb a zöldség piaczon egy harmadik rakás szemét kiöntve. És mindez mit bizonyit? azt, hogy Szolnok város stagnál, nem tud vagy nem akar haladni, elmaradt, és hogy még mindig nem találkozik ember, a ki a várost jellemző ezen rosz szokás eltörlését megkisértené s azáltal a várost a köztisztaság tekintetében oda emelni törekednék, hol ma már egy kis község is áll. Ilyent még Isaszegen sem láthatni. (Beküldetett.)

— **Beküldetett.** A „Lehel-Kürt“ f. évi 9-ik számában „szegény Jánosról egy igénytelen, jó palóczról van szó,“ kinek szerencsétlen lépése — öngyilkossága — nem tudjuk: rosz akaratból-e vagy tudatlanságból, akként terjesztetik a közönség elé, mintha a szánandó embert, dr. Bécsi János megyei főorvos urnak körünkből történt távozása, illetve ennek gondatlansága vitte volna az öngyilkosságba. Ezen pletyka hirrel szemben ki kell jelentenünk, hogy „szegény János“ éveken keresztül igen is Bécsi urnak volt kertésze, de ennek elköltözése előtt négy évvel felmondta a szolgálatot és azóta folyton másnál volt szolgai alkalmazásban. Ez a valódi tényállás. Jól tenné a „L. K.“, ha más alkalommal örizkednék az ily nemü pletykázástól, s ne lenne annyira szivtelen, hogy ily hirek világgá bocsátása által egy különben is beteg embert még jobban megkeseritsen. (Több „jól értesült.“)

— **Kérelem.** Tisztelettel kérem Lederer Ábrahám, budapesti tanitóképző-intézeti tanár úrnak tanitványait, tisztelöit és barátait, miszerint nevezett tanár úrnak a hazánk közoktatásügye, valamint a paedagogiai szakirodalom terén történt 25. évi fáradhatlan és sikeres müködés által szerzett bokros érdemei elismeréseül legközelebb Budapesten rendezendő országos ünnepélyt tölük kitelhetöleg anyagilag és erkölcsileg támogatni és az ünnepélynek Lederer A. tanár bokros érdemeihez mért illő megtarthatásához szükséges és később hirlapilag nyugtázandó tetszésszerinti pénzbeli adományaikat, valamint teljes czimüket legkésöbb f. é. április hó 10-ig hozzám, mint az ünnepélyt rendezendő százas bizottság e megyében müködő tagjához, beküldeni sziveskedjenek. Szolnok, 1882. márczius hó 21-én. Szontágh Jenő.

MEGYEI HIREK.

— **Kunszentmártoni** tudósitónk irja nekünk: Nőegyletünk leleményes alelnöknője, Kiss Antalné urnő inditványa és kezdeményezése folytán — felhasználva azon kedvező alkalmat, hogy a hadsorozó bizottság épen városunkban idözött, — f. évi márczius 12-én az egylet pénztára javára társas vacsorát és tánczestélyt rendezett. Részt vettek mulatságunkban az épen városunkban idözött hadsorozó bizottság tagjai és más vidékiek, azonkivül városunk szine-java. Az elökészületi idő rövidsége daczára is elmondhatjuk, hogy jókedv uralkodott mindenütt már a vacsora kezdetétől, melyen Valastyán Jánosné ügyes és kedves vendéglösnönk által különben is izletesen elkészitett étkeket füszerezte azon szives készség és fürgeség, melyet fiatal hölgyeink az ételek felszolgálása és kedves kinálgatásában tanusitottak. Látogatott estélyünknek a jótékony czélhoz méltó és a fáradozásnak megfelelő jövedelme is volt, a mennyiben a kiadások levonása után fennmaradt tiszta jövedelem 105 frt 79 krral szaporitotta a nőegylet vagyonát. Fogadják ugy a buzgó rendezök, mint a nagyérdemü közönség a jó ügy nevében a nyilvánosság szine előtt az öket méltán megillető közelismerést.

— **Olcsó ember.** Az Ezsank, ugy látszik, még nem haltak ki egészen. Ugyanis Déva-Ványán Spiczer Herman izr. hitközségi tag, f. hó 12-én az évi költségvetés tárgyában tartott hitk. közgyülésen megjelenvén, egy uriember — meg akarván a közgyülést a rendetlenségtől menteni — 50 krért, azaz: ötven o. é. krért megvette nevezett hitk. tag szavazati jogát; mit is pengő pénzben lefizetvén, a hitk. ügyét immár nem szivén, hanem zsebében hordozó Spiczer Herman eltávozott. Megjegyzendő, hogy ez egyén portékáján jelen alkalommal aránylag tetemes rebachchal tett túl, a mennyiben nehány évvel ezelött 7 frtért, azaz: hét forintért 2 évre adta el szavazati jogát a hitközségnek. Ajánlandó a kortesvezérek figyelmébe. (r. l.)

* **Hymen.** Graefl Jenő ur, poroszlai nagybirtokos, eljegyezte Horthy Paula kisasszonyt, Horthy István urnak, megyénk nagybirtokosa és kitünő vezérférfia szép és szellemdús leányát! Boldogság kövesse a szép frigyet!

† **Gyászhirek.** Halmay József urat, a jász-járás szolgabiráját és családját súlyos csapás érte, elvesztvén reményteljes fiát az alig 20 éves, Halmai Kázmért, ki mint II. éves bölcsész, tehetségeinek s ugy a zene, mint a szépirodalom terén kétségtelen jeleit adta, s ha a halál le nem szakasztja életének nyiló virágát, ki tudja: a törekvő és szorgalmas ifjuban később nem nyertünk volna-e egy nagy tehetséget. A szomoru szülök leljenek vigaszt a gondolatban, hogy veszteségöket mély részvéttel hallá a nagyközönség. Béke a korán elhunyt hamvaira! — Méhes Imre, nagykunmadarasi ügyvéd és a közélet egyik tisztelt bajnoka, szintén elhunyt e hó 17-én életének 58-ik évében. Nyugodjék békében!

IRODALMI SZEMLE.

„Szépirodalmi könyvtár.“

Szerkeszti és kiadja Aigner Lajos.

Nem régiben volt alkalmunk Aigner-Abafi egyik életre való irodalmi vállalatáról a „Nemzeti könyvtár“-ról megemlékezni s most ismét egy, másik füzetes vállalatával akarjuk a közönséget megismertetni. Ez a „Szépirodalmi könyvtár, melynek, mint a czime is elárulja, czélja a közönségnek szépirodalmi müvekkel kedveskedni. Kiterjeszti pedig figyelmét a szépirodalom mindkét nagy fajára, tudniillik a prózai müvekre épugy, mint a költeményekre. Söt, hogy általánosabb jellegü legyen, nem zárja el sorompóit a nyelvünkre átültetett becsesb külföldi termékek elöl sem.

A rendszeres áttekinthetés végett jónak véljük előbb a prózában irt müvek felett szemlét tartani s aztán a költeményekre áttérni.

Első helyen állnak a sorozatban: Milkó Izidor „Mindenütt és sehol“ cz. társadalmi rajzai 5 füzetben. Milkó egyike azon szerencsés iróknak, kiknek müveit a közönség kedvteléssel, gyönyörrel olvassa. Neve, különösen a tárcza irodalomban, elsök közt foglal helyet. Nem igen ir nagyobb szabásu müveket s tárczái, melyek elszórtan megjelennek, hasonlók azon kiskeretü, de szabályos compositziójú s müvészi kivitelü festményekhez, melyek a tárlatokon szerényen huzódnak meg nagyobb szabásu képtársaik mellett, s igénytelenségük első futólagos tekintetre nem sokat látszik igérni, — azonban közelebbről tekintve, az életből meritett genrek meghódithják rokonszenvünket. Ilyen kiskeretü genrek Milkó említett tárczái is, melyekben a bő olvasottság, széles ismeretkör, alapos vizsgálódás, szikrázó szellemmel s játszi humorral barátságosan párosulnak. S ha hozzá vesszük azt a könnyed előadási modort, mely a figyelmet lankadni ritkán hagyja, s a melyet, ugy látszik, francziа iróktól, kik e tekintetben első rangu mesterek, sajátitott el — nem csodálkozhatunk, ha e csevegések, karczolatok kedves olvasmányul szolgálnak.

A „Mindenütt és sehol“ tárgyai az életből vannak meritve s eredményei a rendkivül változatos, tarka-barka társadalom szorgos megfigyelésének. — Irónk legelébb is a müvészek körébe vezet bennünket, itt kevesebben vagyunk otthonosak s annál nagyobb ingerrel várjuk a szellemes leleplezéseket. Az irói és müvészi világ sem ment az apró bajoktól, kellemetlenségektől, mert hiszen a fénynyel együtt jár az árny; s Milkó e bajokat érdekkel tudja elénk tárni.

Majd visszavezet otthonunkba, ott idöz nálunk egy darabig, mulattatóan fecseg az otthoniasság kényelmeiről, a családi élet boldogságáról, de nem feledi itt sem az elkerülhetlen döreségeket s fonákságokat. S mikor a házi körről megszakad a beszéd fonala, kivisz bennünket a társadalomba s annak hóbortjait, túlcsapongásait, még jó cselekedeteiben is, az önzést, mely a legszentebb czélok mögött is többnyire ott lappang, a nagyzás hóbortját, álszemérmet s más társadalmi ferdeségeket, melyeknek száma millió jó izü humorával igyekszik nevetségessé tenni, sőt olykor a guny sebző ostorát is megsuhogtatja felettök. Különösen erélyesen kikel a párbaj ellen s itt föleg a „Nők s a párbaj“ czimü czikke érdekes és tanulságos.

Kevéssel ezután a szinházban találjuk magunkat, hol, valamint a bálokban, sok érdekes titkot árul el. Nem győzi eléggé ostorozni a nők fényüzését a a nyilvános összejövetelekkor.

Egyátalán Milkónak e társadalmi rajzai igen sikerültek s a mellett, hogy sok tanulságot nyujtanak, élvezetes olvasmányok is, mert szerzöjük szerencsésen érvényesitette Horatius ismeretes elvét: Ridendo dicere verum.

Milkó Izidor müvét a sorozatban egy, már kevésbé érdekes, szórakoztató bár nem mondhatni, hogy nem élvezetes hasonnemü tárczagyüjtemény váltja fel 6 füzetben. Ez K. Papp Miklós „Itt is, ott is“ czimü könyve. — Papp Miklós tudvalevöleg kolozsvári lapszerkesztö volt, ki tudományossága, tiszta politikai nézetei s szép alkalmi czikkei által vonta magára még a Királyhágón inneni irótársai figyelmét is. — Petőfinek a forradalom idejéből személyes ismerője lévén s a Petőfi-kultuszt ő is gyarapitván, a

nagy költő nevét viselő ifju irodalmi társaság nem késett őt is kebelébe fogadni s halála után hálából s tiszteletből jobb tárczaczikkeit összegyüjtve, kiadni. Igy született meg az „Itt is, ott is.“

K. Papp Miklós egész más természetü ember s iró, mint a fentebb emlitett Milkó. — Csendes, magába zárkózott kedély, a pessimismus bizonyos nemével, de e mellett melegen érző sziv, mely főleg a „haza“ szent nevére hangosan feldobog, de a mely nem tud czifra, üres szavakban nyilatkozni. Sokra nem vágyott, hirnév, dicsőség nem kinozták, jól érzé magát meghitt barátjai körében, családja képezte legfőbb boldogságát, ide menekült a szenvedések idején. — Természetének megfelelő az irálya is. Csendes kedélyével szépen megfér a mély gondolkozás, a mélázó vizsgálódás s megfontolás a világ visszássága s a társadalmi ferdeségek felett, hanem mindezen érzelmek a sziv hurjait nem képesek hevesebb rezgésre inditani, nem képesek hévvel elönteni s a fantaziát merészebb röpülésre birni. — Pedig észrevesszük olykor magunk is, hogy Papp többet érez, mint a menynyire szavakat ad.

Hozzájárul még czikkeihez, hogy tetemes részök nagyon is alkalomszerü, melyek a maguk idejében hézagot pótolhattak, de ma már érdeküket vesztették. Kiválóan érdekesek a Petőfire vonatkozó reliquiák, azután a humoros szinezetü czikkek, melyekben az iró inkább felmelegszik s az olvasót is melegséggel tölti el.

Az eddig megjelent füzetekben a prózai müvek sorát Bus Vitéz „Senki Pál történeteiből“ zárja be. Bus Vitéz neve eléggé ismeretes az olvasó közönség előtt; már számos beszély látott tőle napvilágot, melyek a magyaros irály, vidám világnézlet s talpraesett humor által kedves olvasmányai a szórakozást kereső olvasóknak. Bus Vitéz alapos ismerője a magyar népéletnek, a magyar nép gondolkozás módjának s abba ugy bele van élve, hogy az olvasó szinte oda képzeli magát.

Bövebb commentár nem kell e beszély sorozatához sem, a hagyományos ismert jelleget ez is magán viseli s üres óráinkban oly örömmel olvassuk, hogy a könyv végére érve, sajnálkozva sóhajtunk fel: „mért nincs még több is!“

Van ez öt füzetben mintegy 23 kisebb-nagyobb elbeszélés, melyek érdekességre nézve egymással vetekednek. Ezek után áttérhetünk a kötött beszédben irt müvekre, melyek, legalább az eddigiek után itélve, szinte tetemes részét képezik a „Szépirodalmi könyvtár“-nak, legalább amazokkal arányban állanak.

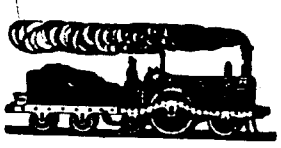

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 28 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30 közép, 11.30, silány 11-70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferenez.**

Hirdetmények.

Pályázati hirdetmény,

mely szerint a Szolnok városi adóhivatalnál üresedésbe jött és **600 frtnyi évi fizetéssel** ellátott számtiszti állomás betöltetni határoztatott.

Ezen tiszti állomás betöltéséhez kellő szakértelemmel biró pályázók tehát felhivatnak, hogy felszerelt folyamodványaikat f. é. april hó 1-éig alólirotthoz küldjék be.

Kelt Szolnokon, márczius hó 7. 1882.

Scheftsik István,
polgármester.

3—3

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az **éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban**, képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hidépitéshez, henger- és vasmunkához, gyalú és fürészmalmokhoz, gépmühelyekhez, szén- és vasbányákhoz, kötőréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg,** Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

☛ **Jó és megbizható ágensek alkalmaztatnak.** ☚

6—2

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulációjáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredményuyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü és erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és regyelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A hamisan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

☛ **Főraktár Szolnokon Menszpart László fűszerüzletében. Józsberényben: Szilvási Gyula Lászlónál.** :2—8

Hirdetmény.

Melyszerint közhirré tétetik, hogy a Szolnok város tulajdonát képező vásári és piaczi helypénzszedési jog gyakorlata **f. évi april hó 6-tól kezdve,** három egymás után következő évre terjedőleg, nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverés szóbeli és zárt ajánlat utján **april hó 8-án d. e. 10 órakor** a polgármester hivatalos helyiségében ejtetik meg, a hol is az árverési feltételek megtekinthetők, és fenti nap délelőtti 9 óráig a zárt ajánlatok ☛ 10% bánatpénzzel ☚ ellátva nyujtandók be.

Utóajánlat el nem fogadtatik.

Kelt Szolnokon, 1882. márczius 20.

Scheftsik István,
polgármester.

1—1

A legolcsóbb, legterjedelmesebb, legdiszesebb magyar hetilap. Egészen ingyenes regénymelléklettel

külön „DIVATLAP“ és külön „GAZDASÁGI és HÁZTARTÁSI“ lap!

Gyönyörü jutalomképek. Megjelenik **tizezer** példányban.

Előfizetési felhivás

a

‚Képes Családi Lapok‘

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

Megjelen minden vasárnap.

A **„Képes Családi Lapok“** 1882. április 1-én a **negyedik** évfolyamnak uj negyedébe lép. Ez alkalommal felhivjuk az olvasó közönség figyelmét közkedveltségben álló szépirodalmi képes lapra. — A **„Képes Családi Lapok** hetenkint **három ivnyi** tartalommal, legdiszesebb kiállitásban, szines boritékban jelen meg. — Minden száma sok müvészi kivitelü képet hoz. — A fölapban közöl elbeszéléseket, költeményeket, rajzokat, **egy kitünő eredeti regényt,** életképeket, stb. **Minden számhoz egy ivnyi külön regény-melléklet könyvalakban. — Havonkint a „Művilág“ cz. divatlapot és „Gazdasági és háztartási lapot“ is hoz ingyenes mellékletképen.** — A boritékon sok érdekes mindenfaju talányt közöl. **Kérdések, Feleletek, Ajánlatok** stb. cz. rovatok állnak a közönség rendelkezésére. — **Minden negyedévben gyönyörü szines mümelléklet egészen ingyen.**

Már ez évfolyam 6-dik számához

Sz. Prielle Kornélia

és 24-dik számához

Felekyné-Munkácsy Flóra

jeles művésznők szinnyomatu arczképeit adtuk előfizetőinknek **egészen ingyen.**

Mutatványszámot kivánatra bárkinek bérmentve küld a kiadóhivatal.

Előfizetési ár: Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

KEHNER VILMOS kiadóhivatala, Budapest, papnövelde-utcza 8-dik szám. 3—2

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatiokban

eszközli **reális és diczérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.**

☛ **Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.**

Bécsi börzén

a **„Leitha“** (Halmai) bankház, **Bécs,** Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók,** a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai,** valamint tartalomdús **folyóiratok,** (valamennyi európai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—8

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 14—276. Szolnok, 1882. aprilis 2-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott Pásztor Ferenez kös- és váltó ügyvéd irodájában; Makay László ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.
Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szelemyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szelemyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldöit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Előfizetési felhivás.

Tisztelettel kérjük a közönséget, miszerint a folyó év első évnegyede a mai számmal megkezdetvén, méltóztassanak lapunk megrendelése iránt intézkedni, hogy a nyomatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhassuk. Azon t. előfizetők pedig, kik az 1881. évről és az ez év első negyedéről még hátralékban vannak, ujból kéretnek hátralékaik szives beküldésére.

A kiadóhivatal.

Előfizetési dij: helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egy évre	5 frt
Félévre	2 frt 50 kr.
Évnegyedre	1 frt 25 kr.

A megyei morál.

(—r.) Verdes a hir, egyik-másik meg bizonyosnak mondja, miszerint a közelebbi napokban ennél a mi megyénk árvaszékénél valami olyan dolog történt, mely a megyei tisztikar moráljával jó összeütközésbe.

Panasz emeltetett nálunk ez irányban, több oldalról. Az esetnek ezuttal nevet nem adunk, sem személyeket meg nem nevezünk, csak általánosságban mondjuk ki, miszerint az állitólagos dolognak nem egy megye székhelyén, de az utolsó falu festetlen asztalánál sem szabadna megtörténni.

Fölkérettünk arra is, hogy vigyük az ügyet a nyilvánosság elé. Azonban biztos adat, mely a támadással szemben bennünket kellőkép fedezne, nálunk le nem tétetett s igy tartózkodnunk kell mindaddig, mig a kivánt adat nálunk vagy letétetik, vagy mig azt magunk közvetlen tudomásból beszerezzük.

Sokan, akik közhivatalt viselnek, azt gondolják, hogy ők csinálják a rimaszombati csutorát s telt önhittségükben a melléjük rendelt hivatalnoktársat, vagy az ugynevezett alattas hivatalnokot nyomorult páriának tekintik csupán, kiben nem tisztelik az embert és nem a hivatalnokot, nem gondolván meg, hogy az állam gépezetnek azok az alárendelt személyek is, mint hivatalnokok, csakugy kiegészitő részét képezik, mint ők, kik az uralkodásra olyan nagyon rászülettek.

Ez képezi azután alapokát minden oly eljárásnak, mely a közhivatalokra árnyat vet, a hivatal falai közé belopja az árményt, a korrupcziót, mely elsorvasztja azon éltető szellemet, melynek a hivatalokat át kellene lengenie.

Igy megy ez belülről. Hát kivül mi történik? A közönség, melynek érdekében a hivatalok szerveztetnek, tudomást szerez a belső állapotokról s meginog a keblekben a tisztelet és bizalom, a hivatalnokok és a hivatal iránt.

Ennek véget kell vetni először azért, mert a hivatal méltósága ezt elutasithatlanul követeli; másodszor azért, mert a hivatalokban előforduló árménykodás és apró zsarnokoskodás mágára a hivatalra hat bénitólag. Egyéb okot nem is hozunk fel.

Egyelőre szükségesnek tartottuk e rövid előzményt. Meglehet azonban, ha a kivánt adatok előttünk feküsznek, ez a mostani nehány sor olyan villámlás lesz, melyet egy hosszabb dörgedelem fog követni. Mert mi belenyúlunk a darázsfészekbe is, ha a közigazság ugy hozza magával.

Jászkunok története.

Előfizetési felhivás a „Jászkunok története“ czimü munka 3-ik kötetére. Munkám harmadik kötetének kézirata 1875-ik évben már készen volt, midőn életviszonyaim a Pesten való állandó megtelepedést tévén szükségessé, itten folytatott kutatásaim annyi, eddig nyilvánosan nem ösmert történelmi adatokhoz juttattak, hogy ezeket munkámban felhasználni el nem mulaszthattam, ez azonban az egész kész szövegnek csaknem teljesen uj átdolgozását tette szükségessé. — E közben megtörtént azon politikai nagy változás, mely szerint a Jászkun kerület, mint önálló törvényhatóságnak létele megszünvén, a kerületek Szolnok és Pest megyével egyesittettek; s ebből következett az is, hogy azon házi pénztárak, melyek munkám kiadásának biztositásaul valának rendelve, hosszú ideig tárgyalt felosztás alá kerülvén, e körülmény munkám további megjelenhetését mind ez ideig késleltette; mindezen akadály azonban közelebb elhárittatván, bizton reménylem, hogy a 3-ik kötetet csakhamar a 4-ik is fogja követni. — Ezen harmadik kötethez fog mellékeltetni a 2-ik kötetből még hiányzó oklevéltár 1212—1301-ik évig és a névmutató. Ezután következik a 3-ik kötet 1301—1542-ig Buda várának törökhatalom alá jutásáig terjedő időről, az e korszakra vonatkozó oklevéltárral, mely igen számos, legnagyobb részben eddig meg nem jelent oklevelet fog tartalmazni, s végül a névmutató. — Ezen 3-ik kötet legalább 35 nyomott ivből fog állani, melyre ezennel a legjutányosabb kiállitási áron 3 forinttal előfizetést nyitok, s tisztelettel felkérem hazámfiait, a történelem kedvellőket, hogy e mü megjelenhetését tömeges előfizetésekkel elömozditani méltóztassanak. — Minden tiz előfizetőt gyüjtönek egy tiszteletpéldánynyal fogok kedveskedni. — Az előfizetési iveket a pénzzel együtt 1882-ik évi május 8-ig

TÁRCZA.

A kinek még a más világon sincs nyugta.

— Vig beszély. —

Elzengették a circumdederunt melancholikus hangjait tekintetes Csávás Márton uram ravatala fölött; nem használt a patikárus orvossága, nem a doktor minden tudománya, sőt még a pap imádsága sem, letették ő kigyelmét a sir fenekére, hová sem betegségek és más bajok, sem a felesége nyelve nem követhetik többé.

Mert szó, a mi szó, az ő kedves élete párjának különös egy nyelve volt; nem a mi az alakját, hosszát, vagy terjedelmét illeti, hanem a pergése dolgában különbözött az más halandók nyelvétől; szüntelen zörgött, kerepelt, mint a gőzmalom mozgásban lévő kerekei.

Itt hagyta biz Eszter asszonyságot az ő ura, pedig hogy mennyire szerették egymást, bizonysága az, hogy szüntelenül czivakodtak egymással.

Egyetlen egy óra volt az egész héten, (még az álom óráit sem véve ki), mikor Márton úr mentve volt a perlekedéstől; azon óra, melyet vasárnap délelőtt az úr házában töltöttek.

Örült is Csávás Márton uram, mikor a vasárnap eljött, a mikor is kettecskén a templomba sétáltak, perlekedve természetesen egészen annak az ajtajáig, s azután egész békességben egymás mellé ültek, s együtt zengették a zsoltárokat, mint egy szerelmes galambpár; csak olykor pihent meg a jó Márton úr, hogy gyönyörködjék neje szép énekében.

Csak hallgatta szent áhitattal, úgy hogy kicsúszni volt sokszor, hogy el nem aludt belé; csak midőn egyszer azt a zsoltárt éneklé neje, hogy „bárcsak ezer nyelvem volna“, (természetesen az úr dicsőitésére), már erre önkivületbe jött Márton uram és megfeledkezve magáról, gyorsan vissza felelt neki, hogy: „mentsen Isten, egy is sok.“

A mellettük ájtatoskodó igazhivők minden vallásosságuk mellett is elmosolyodtak e rövid párbeszéd hallatára, s Márton gazda lelkét balsejtelmek lepték meg nem kicsiny mértékben.

Mint avatott tengerész a végtelen tengeren a redőkbe csoportosuló felhőkből s a messze látási határon fölczikázó villámokból felösmeri a zivatar közeledését, úgy felösmerte ő is a fejére háramló fergeteget a neje homlokán mutatkozott redőkből s a vészteljes pillantásokból, melyekkel neje őt megtisztelé.

Látott és sejtett, s jól sejtett, sajnos; mert a zivatar megkezdődött mindjárt, a mint az úr házából kiléptek, kisérte őt az egész úton haláig, s otthon teljes erővel kitört.

De ha csak egyszer tört volna ki, azt még eltürte volna Márton uram; hanem igy ment ez napról napra, sőt többször is napjában, s Isten ucscse Márton gazda nem is tehetett volna okosabbat, minthogy itt hagyta az árnyék világot, és elment a más világba, jobb hazát keresni.

Milyen boldog is az, én Istenem, a ki képes ezt hinni, képes elhitetni magával azt, hogy a földi élet végével nem szakad meg minden, hanem van még egy más világ is, melyben dúsan kárpótolva lesznek a földi élet szenvedései.

Igy gondolkozott Márton gazda is, mikor itt hagyta a hitvány világot, s elindult a paradicsomot keresni.

A rosz világ azt suttogta, hogy az öreg urat a lelki bánat, a gyötrelem vitte a sirba; szóval hogy neje szekirozta ki a világból.

Ette a méreg Eszter asszonyt; — nem azért, mert ilyen beszédeket hallott, mert hisz kezét szivére téve, nyugodt lelkiismerettel bevallhatta, hogy csakugyan van valami a dologban; hanem azért, mert nem volt kivel pörölnie többé.

S lön, hogy még az nap megüté mérgében a guta, a melyen Márton úr leszámolt a földi élettel.

A szegény, kiszenvedett férj lelke ezalatt vándorolt az ég felé. Megkönnyebülten távozott a földről, mint a kinek nagy teher esett le szivéről. Tülemelkedett a felhők régióin, megpihent a szivárványnak tarka szönyegekkel bevont ivesclépcsőzetén, s azután ismét szárnyra kelt és szállott az aether hullámaiban. Forrón melegitő napok, karcsú üstökösök, gomolygó ködfoltok csalogatóan hivogatták; de ő nem hajtott szavukra, csak haladt szüntelenül, vissza se nézve a földre, szenvedései kinos tanyájára.

Soká, soká haladt még a végtelen tér csillagmiriádjai közt, mig elérkezett a menyország kapujáig.

Hát a mint odaér, alig van ideje körülnézni, alig volt ideje egy „Jézus, Mária, szent József“-et kiejteni, ki tünik szemeibe más, mint az ő kedves élete párja, ki hamarább eljutott a menyországhoz, mint ő, noha később fejezte be a földi pályát.

— Azt hitted úgy-e? — kezdi neje nyájasan, hogy majd itt megmenekülsz tőlem; de lám, nem megy az oly könnyen, a hogy gondoljuk; mert az én eszem túl jár a magáén; nem használ a menekülés, nem az ügyvédi furfang, majd megmutatom én, hogy én tőlem meg nem szökik, erre! meg amarra! meg emerre! stb.

S erre csapott olyan lármát, hogy Szent Péter, noha éjszaka volt, kinyitotta a menyország ajtaját, s rögtön az úr szine elé vezette őket.

— Ki vagy? — kérdé az úr Mártont.

— Egy jámbor ember lelke, — felel ez, — kit nejének a nyelve zaklatott ki a földi életből.

— Nem igaz, — kiált bele Eszter asszony.

De az úr csendet parancsolt, s igy szólt:

— Márton fiam, ülj ide jobbomra, élj csendes, boldog életet; büneid, ha voltak is, meg vannak bocsátva, — megszenvedtél érted még a földön; mert az ég pokla sem borzasztóbb, mint annak a helyzete, kinek felesége nyelves asszony.

— Te pedig, — szólt az úr az asszonyhoz fordulva, — élvezd az én irgalmasságomat; föl lész ruházva minden javakkal, csakhogy büntetéskép veszekedned többé nem szabad soha.

Dr. Pupák.

kérem egyenesen hozzám (Budapesten muzeumkörut 18. szám) beküldeni, s én a munka terjedelméhez mért legrövidebb idő alatt igyekezni fogok t. előfizetőimnek a példányokat, mint eddig, pontosan kezökhöz juttatni. — Több oldalról nyert tudakozódás folytán jelentem, munkám első kötete teljesen elfogyott, a 2-dik kötetből néhány példány még zálam megrendelhető 4 frt bolti áron; kik azonban egyszerre a 2-ik és 3-ik kötetre készpénzben 5 frt 50 krral előfizetnek, azoknak a 2-ik kötetet is ennek csak az eredeti 2 frt 50 kr. előfizetési árát számitva fogom, mig a példányokból telik, a 3-ik kötettel együttesen elküldeni. Kelt Budapesten, 1882. mart. 15. Gyárfás István. — Az előfizetési pénzek ily czim alatt küldendök: Gyárfás István kir. táblabiró urnak Budapest.

IPAR. KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **Juhtenyésztőknek figyelmébe** ajánljuk „A gyapjuismeret“ czimü müvet. Tartalma: I. r. A gyapju szövettani fejlődése és tulajdonságai. A fürt- és bundaalakulás. Gyapjubirálat. II. r. Természetes és mesterséges háti mosás. Módszerek. Bunda- és gyári mosás. A juhok ápolásáról a mosás előtt és után. III. r. Adatok a juhtenyésztés történetéhez és statisztikájához. Juhászati irodalom. E számos ábrával fölvilágositott münek ára 1 frt 20 kr. Kapható szerzőnél dr. Rodiczky Jenő kir. gazd. akad. r. tanárnál. A harmadik rész külön füzetben is megjelent, mely ugyancsak a szerzőnél M.-Óvárott 50 kr. beküldése mellett kapható. A nagytudományú tanárnak e kitünő müveit annak idején bővebben fölemlitettük e rovatban; azért ez úttal csak röviden ajánljuk az érdekeltek figyelmébe e nélkülözhetlen müveket, melyek akár szerkesztőségünknél is megrendelhetők a fent jelzett árban.

HELYI HIREK.

— **Simonyi Ernő**, Debreczen város országgy. képv., ki a függetlenségi-párt legjobb szónokai közé tartozott, m. hó 28-án Abbaziában elhunyt. A boldogult hült tetemei ma tétetnek le örük nyugalomra. Áldás és béke lengjen porai fölött.

— **A gyermek-hangverseny** és az ezzel egybekötött gyermek-tánczpróba, mely a Bossányi-féle nönevelő intézet által mult hó 25-ikén rendeztetett, minden tekintetben fényesen sikerült s a várakozást teljesen fölülmulta. Láttunk máshol több ily gyermek hangversenyeket, de ezzel korántsem mérközhetnek meg azok, mert ott, amit láttunk, az csak külfény volt, mig itt az alapos oktatás sugárzott ki a hangverseny minden mozzanatából. Ugy a kardalok, mint a szavalatok és zongora játékok meglepték a szép számmal egybegyült közönséget. A szavaló leánykák, névszerint Fülöp Sarolta és Erdei Linka talpraesett előadásaikkal sok tapsot arattak s különösen Fülöp Sarolta k. a. müvészileg szavalta Tóth Kálmán „Állat irodalom“ czimü humoros költeményét, s ha a kisasszony a szini képezdébe menne, a müvészi pályán szép jövő várná. A főérdem azonban Millner Anna kisasszonyé, ki az intézet növendékeit oly fáradságos kitartással tanitotta be a hangversenyre s aki maga is bebizonyitá ez estén, miszerint az intézet, mely szerencsés őt tanerői közé számitani, személyében pótolhatlan kincset bir, ki sokoldalu ismerete, szerény modora és zeneművészi tehetsége által annyira kitünteté magát. Fogadja az ügybuzgó kisasszony ezen közelismerést, melynél szebb koszorut neki nem nyujthatunk, — valamint az intézet tulajdonosnő s Bajlós Bertalan tánczmester ur is őszinte köszönetet érdemelnek a jótékony czél nevében. Ily estélyek közül Szolnokon ez volt az első, s hisszük: nem volt az utolsó.

— **Nagy Jakab**, hirneves tilinkó-müvész hazánkfia tegnapelőtt Szolnokba érkezett, hogy itt nehány föllépéssel bemutassa müvészetét. A müvész nemcsak e hazában vivta ki a tiszteletet, hanem ismeri őt müvészetéről az egész müvelt világ. Azért fölöslegesnek tartjuk bővebben felhivni a közönség figyelmét a müvész pártfogására, csak annyit jegyzünk még meg, miszerint Nagy Jakab ur hazai jótékony czélokra a hatvanas években igen bőkezüleg százakat tilinkózott össze, s tekintve ezt, és a müélvet, melyben tilinkójátékaival a müvész a közönséget részeltetni fogja, méltán megérdemli a tömeges pártolást. Mai napon délután 5 órakor játszani fog a müvész a kaszinóban ugyanez nap este 8 órakor a Réthy kávéház termében, hol a tekeasztaloknál a játék szünetelni fog, mig a müvész játszik, kit melegen ajánlunk a közönség figyelmébe.

— **A szolnoki ipartársulat** mult hó 25-én, szombaton délelőtt tartá ez évi rendes közgyülését, melyen a tagok igen szép számmal jelentek meg. Az elnöki megnyitó beszéd után, a társulat titkára felolvassa a választmány évi jelentését, mely a tagok között is kiosztatott. E jelentés szerint az egylet vagyona 9225 frt 80 kr., melyben már a lefolyt évbeni 585 frt 77 krnyi vagyonszaporodás is bennfoglaltatik. Az egész jelentés oly egyleti vezetést árul el, mely a szolnoki ipartársulatot nem csak városunk legvirágzóbb egyletéül, hanem az ország összes ipartársulatainak mintatársulatául tünteti fel, melyre méltó büszkeséggel tekinthetnek megalapitói és vezetői. — Az évi jelentés egyhangu elfogadása után Lengyel Antal az egész tisztikar nevében megköszöni a bennük helyezett bizalmat és a gyülést a tisztujitásra hivja fel. Perényi János korelnök elnöklete alatt megválasztattak közfelkiáltással: Lengyel Antal elnökül; Kreutzer Balázs alelnökül; id. Kenyeres Lajos pénztárnokul; Adler Ignácz, Juhász Ignácz és id. Kiss Ferencz számvizsgálókul és Ilgen Pál gondnokul. Az ülés 10 perczre felfüggesztetvén, a kiküldött jelölő bizottság által összeállittatott a 30 választmányi és 5 póttag névjegyzéke, mely az ülésnek ujolag történt megnyitásakor felolvastatván, változatlanul elfogadtatott. Erre Perényi János korelnök átadja az elnöki széket a társulat ujonan megválasztott, érdemekben gazdag elnökének, Lengyel Antal úrnak, aki tiszttársai nevében is megköszönte az irányukban ismételve nyilatkozott bizalmat, mely köszönetnyilvánitás kapcsán azon ünnepélyes igéretet teszi, hogy az egylet ügyeit ezután is szivén fogja viselni és az egylet további felvirágzásának eszközölhetéséhez az egylet tagjainak lankadatlan és vállvetett támogatását kéri ki. A folyó házi ügyek elintézése után az ülés véget ért.

— **A levelező közönség érdekében** tudatjuk, miszerint a helybeli kir. postahivatal a kézbesitést april 1-től kezdve napjában háromszor eszközlendi, ugymint: reggel 8 órakor, délután 1 órakor és esti 5 órakor, t. i. a mint a vonatok éjjel, délben és délután 4 órakor megérkeznek.

— **Hymen.** Lapunk tehetséges és szorgalmas munkatársa Szontágh Jenő ur a napokban jegyezte el szive választottját, a szép és müvelt lelkü Berger Sarolta kisasszonyt, Berger Salamon albert-irsai földbaszonbérlő ur kedves leányát. Boldogság legyen a szép frigyen!

† **Gyászhir.** E gyászjel alatt hozzuk mindig a szomoru tudósitásokat, mikor egyesekre, vagy családokra fájdalmas csapást mér a gondviselés. Most e gyászjelt — fájdalom — mi is igénybe vesszük, hogy egy példás nő és anya halálát tudassuk. Lapunk szerkesztőjének anyai fivére Pintér Antal ur kedves és hü neje, a távol Erdély bérczei között mult hó 26-án hunyt el, kiben egy szerető keblet veszitének a bánatos férj és kesergő gyermekek, szerető rokout a rokonok. A beküldött gyászjelentés igy szól: „Pintér Antal a maga és gyermekei: Adolf, Eliz es nevelt gyermeke Csák Ilona, az elhunytnek édes anyja özv. Wagner Ferenczné s leányai Matild és Jozefa, több közeli és távoli rokonok nevében fájdalomtól megtört szivvel jelenti, hogy a hü nő, az önfeláldozó gondos anya, a kitünő testvér és jó rokon Pintér Antalné szül. Wagner Terézia élete 49-ik s boldog házassága 30-ik évében, márczius hó 26-án reggeli 3 órakor, négy havi folytonos betegség után kiszenvedett. — Hült tetemei f. hó 28-án, délután 4 órakor a róm. kath. szertartás szerint a Rózsahegyi sirkertben fognak örök nyugalomra letétetni.

Az árományos.

— **Lélektani csevegés.** —

Sokszor tünödtem már afelett, mi üzheti a cselszövöt s árományost kárhozatos munkájához, de csaknem hiába fáradtam, mert correct fogalmat alig tudtam magamnak alkotni, olyat t. i., mely minden mellékes okoskodást kizárt volna.

Nem csoda, hiszen valamely dolog fogalmát adni csak akkor lehetne, ha teljes fényben birjuk azon lényeges atributumokat, melyek a kérdéses undok szenvedélyt azzá teszik, ami valósággal. De vajjon, ki ismerheti ki a cselszövöt s árományost, kinek lelke örökké zajongó feneketlen tengerhez hasonló? kinek agyában fondorlat, agyarkodás és ármány setétlik.

Nem kevés fáradsággal juthat itt a való felismerésére az ember következtető tehetsége, mert hol a szem nem tükre a léleknek, a nyelv nem őszinte tolmácsa a gondolatnak s a cselekedetek nem biztos jelei az egyed erkölcsi valójának, ha valahol, ugy ott bizonyára nehéz dolog az érzéki tüneményekről a szellemi világba következtetni; nehéz dolog fellebbenteni a fátyolt, mely a valót elfödi a vizsgáló lélek elöl.

Az árományos mosolyog, kezet szorit; barátságot szinlel; vonzalmat hazud; nagylelküen segélyét, pártfogását igéri s éppen akkor, midön legközelebb hiszed magadhoz, a legkiengesztelhetlenebb boszuvágy dagasztja lelkét.

Nyiltan sikra szállni nincs elég bátorsága, hanem, mint a fenevad, lesből támadja meg ellenét; s azt hiszed, talán a vett sérelmek visszatorlása vezérli tetteit? Oh nem! Az önzés, mely szentesit az árományos kezeiben minden eszközt s azt hiteti el e szerencsétlen anyaszülöttel, hogy ő a világ közepe s a körülötte lévő anyagi és szellemi hatalmasságok pedig csak azért vannak, hogy neki hódoljanak. Ő minden s kivüle nincs semmi.

A tettetett elözékenység köpenye alatt behizelgi magát az embereknél, de csak azért, hogy abból is tőkét alkothasson szünni nem akaró fondorlataihoz; e végből embertársai gyöngéit ohajtja legelőbb megismerni, s ha egyik-másikat kiismerte, az veszve van, az már zsákmánya, annak jobb volna bármely vérengző vad körmei között lehelni ki ártatlan lelkét, mint igy megfosztatni legdrágább kincsétől, becsületétől, mert ezután az árományos a legcynikusabb ravaszsággal használ fel mindent, melyben zsákmányát érintgeti, hogy végképen lépre csalja s ekkor nincs az a grifkeselyü, mely dühösebben rontana zsákmányára, hogy azzal éhét csillapitsa, mint az árományos.

S ha egy áldozattal megelégednék, még hagyján, de, mint a tigris, minél többet tett szerencsétlenné, annál több áldozatot kiván, s nincs, mi kielégitse vérszomját.

Nyiltszivüséget, azonos nézetet szinlel, hogy nyilatkozatot facsarjon ki belőled, hogy azokat később saját valójának szépitgetésére, de a te becsületed és jó hirneved rovására ádáz ajkaira vehesse s ellened fegyverül használhassa fel. De ne higyj a rókának, midön őszinteségről beszél, mert napnál világosabb, hogy az árományos szavait csak eszközül használja fel arra, hogy azokkal saját gondolotait elpalástolja.

Mély vallásosságot hirdet s mindent, mi nem szája ize szerint történik, az erkölcsi romlottság s a jelenkor feslettségének ró fel; pedig ha saját erkölcsi állapotát tekintjük, nincs az a petroleur nihilista és sociál demokrata, ki jobban gyülölné a helyzetet, melyben él, mozog és van. Az emlitett egyének még bizonyos fokban jobban megérdemlik, hogy türessenek, mert egy bizonyos czél felé törekszenek, a menynyiben felszabaditni ohajtják az emberiséget a zsarnokság és vakhit bilincsei alól, mig az árományos folyton saját egoismusa által vezettetve, lábbal tipor mindent, mi szent, elfojtani törekszik az emberekben minden szabadabb gondolkozást s a szabadság, testvériség s egyenlőség romjain óhajt oltárt emelni, melynek bálványa saját személyisége.

Bizony, bizony, ha e társadalmi poklos nem volna, nem volna annyi politikai kamoeleon, elaljasodott szájhős s meg volna mentve a társadalom, mert bizony mindenki beláthatja, hogy az árományos, jobban mondva az ármány a legjobban termő talaj a társadalmi fekélyekre. De talán túl löttem a czélnál? Ezek talán jobbadán a zsarnok tulajdonai? Igen, ezek a zsarnok tulajdonai. De nem szabad felednünk, hogy a zsarnokság és embergyülölet az önkórságból származik, az önkórság pedig az önzőirányu szenvedélyek ama fokozata, mely mindent saját önző tervei és czéljaira használ fel. Ezt pedig munkálni egyenes úton nem, csak alattomban, árományval lehet. Tehát az ármány az önkórságból származik s ez a zsarnokságot s embergyülölést eredményezi. Egyik a másiknak oka és okozata egyszersmind.

De kisértsük meg ecsetelni, mi mégis kiváltképen alapja az árománynak? Talán a kevélység? Van valami a dologban. A lélektanból tudjuk, hogy némi tekintetben kell, hogy minden ember önző legyen, mert ez mig egyrészt gradus ad parnassum, értem a szellemi müveltség magas fokát, másrészt a leghathatósabb védeszköz az elvetemedés ellen. De ha egyszer az önbecsülés a határon túl hajt, többé mások tekintélyét el nem ismeri, söt azokat, minden kinálkozó alkalmat megragadva, elhomályositni, elnyomni törekszik.

Ki nem ismeri itt fel az árományost? Nem kevés osztályrész jut az árománynál a nagyravágyásnak. Mig a nagyravágyásnak, jobban mondva: becsületvágynak czélja jó, eszköze helyes, addig ész- és jogszerü; de ha egyszer túl hajt a gáton, ha czélja az egoismus, ha nem ismer körülményt és határt, akkor már aljas szenvedély, melynek förügója csak tündökölni, feltünő lenni.

Az észszerü becsületvágy a minden tekintetben méltánylandó dicsvágy „ily jellemü férfiak nélkül gyáva poréletet élnénk“ (Rónay 162. l.). Mig másrészt a túlhajtott becsületvágy jobban mondva becsületvadászat „jogot, törvényt nem ismer, elvérzett népek, feldult trónok romjai övedzik átokkal terhelt homlokát a diadal, de vértől ázott koszorúval. Ezek a valódi zsarnokok, átkai és ostorai az emberiségnek.“ Ki nem ismeri fel itt ismét az árományost, kinek lelkét, mint fennebb emlitém, hatalomkór hevíti??! Egy bölcs igen élethüen ecseteli a gögös uralomvágyat, midön igy szól: „A gögös magának kelleténél nagyobb becset tulajdonitván, félvállról tekint másokra, hibáikat nagyobbitja, erényeiket kisebbiti, érdemeiket marczangolja, gunyolja szerencséjüket, neveti nyomoraikat. Paranesa erőszakos, az egész világot lábai előtt szeretné heverve látni, minden ellenszegülés felbőszíti. Uralomvágyától szüntelen ingereltetvén, nincs az az alávaló eszköz és mód, melyet fel nem használna, hogy elmélkedhessék és uralkodhassék.“ Ime a tükör, melyben az árományos torz alakja egész szörnyüségében szemlélhető.

Mit irjunk még e társadalmi poklosról? Csak annyit, vajha az ó-szövetségi poklosnoz hasonlóan elkülönittettnék az emberek körétől mindaddig, mig meg nem tanulná becsülni embertársa jogait.

Veritas.

Legyen áldott emlékezete, s könnyü a föld drága porai fölött! Deés, 1882. márcz. hó 26.“

— **A szolnoki ipartársulat** esti ipariskolájába (3 osztály) 199, rajziskolájába 92, kereskedelmi iskolájába 33 tanuló, összesen 324 tanuló van jelenleg beirva. A tanulók létszáma m. év óta 50-el szaporodott, mely eredmény mindenesetre az iparosoknak az ügy iránti érdeklődéséről tesz tanuságot. — A mindinkább nagyobb tért foglaló nyersanyagkezelésnél az áruforgalom a lefolyt évben 7373 frtra rúgott, mig az előző évben csak 2342 frt volt. Tiszta jövedelem az elmult évben 202 frt 78 kr. Tartatott 11 választmányi és 1 közgyülés. A társulat vagyoni helyzetét a részletes kimutatás tünteti fel, mely szerint a pénztári bevétel 3338 frt 66 kr, a kiadás pedig 3127 frt 84 krajczár.

— **A városi hivatalok**, melyekre lapunkban pályázatok voltak hirdetve, nem sokára be fognak töltetni. A számtiszti állásra legtöbb kilátása van Salkovits Endre urnak, ki jelenleg mint helyettes müködik s aki példás buzgalommal, szakértelemmel s ügyszeretettel tölti be állását. A szallásmesteri állásra pedig Ludvigh József volt szállásmester urnak, a tollnoki állásra végre Vidra Ferencz urnak. Igy értesitenek bennünket illetékes helyről.

— **A városi közgyülés**, mely e hó 5-ikén tartatik, érdekesnek igérkezik, amennyiben többen fegyverkeznek, hogy az uj városháza fölépitése meghiusuljon, mivel — ugymond a fáma — már a tervrajz elfogadásánál is pakliztak. Mi azonban nem hisszük sem egyiket, sem másikat, de az elsőnek nincs is értelme; a paklizás pedig ha megtörtént volna is, ha különben a terv a czélnak megfelel, arra semmi káros kihatással nincs.

— **Katonai lelkesedés.** A mult hét egyik napján több katona a vasutnál foglalatoskodván, egyiknek ujját oly szerencsétlenül csipte be egy coupé-ajtó, hogy az ujjról egy jó darab hus leszakadt. Az imigy megsebesitett katona a leszakitott darab hust régi helyéhez tapasztá és megsebesitett ujját kendőjével bekötvén, maródinak jelentkezett. De az illető — kinél a katona betegségét bejelenté — nem akarta elhinni, hogy a katonának csakugyan megsebesitett ujja van. A katona tehát ahelyett, hogy ujját megmutatná, felszólitja egyik társát, hogy nyomja meg jól — megsebesitett ujját, mi megtörténvén, a katona hangosan jajgatott a fájdalomtól. E jajgatás által vélte ő bebizonyithatni, hogy csakugyan maródi.

— **Az iparos ifjusági dalkör** a nagytemplomban ma, a 9 órai mise alatt, a husvéti passiókat fogja énekelni.

— **Kert-megnyitás.** Ma nyitja meg a Scheftsik-kertet Fábi Lajos, vendéglős, a jelenlegi bérlő. Ajánljuk a kertet, látogató közönség becses figyelmébe.

MEGYEI HIREK.

— **Sipos Orbán ur**, mint Jász-Nagykun-Szolnok megye alispánja, miután a belügyminiszter 14121. számu leirattal helyben hagyta a volt Jászkun kerületek vagyonának felosztása tárgyában mult évi november 12-én s folytatva tartott megyei bizottsági közgyülésben 18484. sz. alatt hozott és Karczag városa által felebbezett határozatot, ennek alapján minthogy a 38484/881. számu törvényhatósági végzés jogerőre emelkedett, mint a közös ingatlan eladása illetve értékesitése iránt megbizott küldöttség elnöke, felhivja az érdeklett községek képviselőit, illetve küldöttségi tagokat, u. m. Pap Elek karczagi, Kuliffay Károly kunhegyesi, Nánásy János turkevei, Lovassy István kis-ujszállási, Nagy Géza kunasztmártoni, Farkas Sándor madarasi, id. Muhoray János, Elefánty Sándor, Tarnay Károly jászberényi, Móczár Alajos, Márkus József jászárokszállási lakosokat, Halmay József szolgabirót és Kovács József h. szolgabirót, ugy Jászalsósztgyörgyről meghatalmazottul bejelentett Bajzáth János, Jászfénszarúról Tóth Péter, Jászladányról Réz Gyula ottani lakosokat, hogy folyó évi april hó 16-án d. e. 8 órakor, Jászberényben, a volt széképület nagygyülési termében tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Jászkisér, Apáti, Dósa, Jákóhalma, Felsősztgyörgy és Mihálytelek községek pedig utasittatnak, hogy a hivatkozott törvényhatósági végzésben is megrendelt ama meghagyásnak, hogy községükbeli 1—1 megbizottjuknak nevét az alispánnál bejelentsék, folyó évi april 15-ig tegyenek eleget.

* **Országos vásárok tartatnak:** Csépán: april 12-én; Dévaványán april 15-én; Jászladányon april 5-ikén; Jászkiséren april 25-ikén; Török-Szent-Miklóson april 17-én.

* **A kir. adófelügyelő ur** — mint jászberényi levelezőnk tudatja — Pifkó Antal jászberényi adószedőnek 10 frtot, Donánszky József ellenőrnek 5 frtot, Vimmer Gusztáv és Baska János végrehajtóknak pedig fejenkint 5 frt jutalmat adott a mult évi adóbehajtás körül szerzett érdemeik elismeréséül és jövőrei buzditásul. — 1781-ben mi máskép állt a világ: akkor a kanczelista ur a város fogatán Pestre ment a maga ügyében s a második birót utasitotta a főbiró, hogy 25 forintot adjon a kanczelista urnak, hogy ne költse a magáét az uton.

* **A kiscstári váltó-árlapok** felülbélyegzését illetőleg, egy miniszteri rendelet jelent meg a hivatalos lapok m. hó 21-iki számában, mely igy szól: „folyó évi aprilis 1-től kezdve érvénytelennek mondja azon bélyegjegyeket, melyek kincstári, tehát olyan ürlapokra vannak felragasztva, melyekbe a bélyeg már bele van nyomtatva, még azon esetben is, ha ezen pótlólag felragasztott bélyegek az adóhivatal által felülbélyegezve lettek, — sőt azokat, kik e rendelet ellenére cselekesznek, fegyelmi büntetéssel fogja sujtani.“ — A Lajtán tuliaknál hasonló intézkedés nincs.

* **A „jászkerületi népbank és takarékpénztár“** m. évi betét-üzlet forgalma volt. 519.176 frt 44 kr., melyből 1882. év január 1-én maradt takarék-betétben 223.902 frt 74 kr. A váltó-üzlet forgalom volt 1881-ik évben 953.028 frt 24 kr., melyből beváltatott 727.087 frt 34 kr., és veszteségre leiratott 487 frt = 727.574 frt 34 kr., maradt tehát a váltó-állomány 225.453 frt 90 kr. Kötvény-kölcsön forgalma 68.631 frt 96 kr., melyből törlesztetett 16.227 frt 74 kr., veszteségre leiratott 1049 frt 19 kr. = 17.277 frt 43 kr., maradt kötvény-állomány 51.355 frt 53 kr. Előleg s zálog-kölcsön forgalom tett 18.010 frt 32 krt, melyből visszafizettetett, az 1881-ik évben 13.358 frt 33 kr., veszteségre leiratott 75 frt 49 kr., maradt az előleg s zálog-kölcsön-állomány 4.576 frt 50 kr. Váltó viszleszámitolás forgalma tett 276.285 frtot, melyből beváltatott 1881-ik év folyamán 222.546 frt értékü viszlesz. váltó, — maradt tartozási állapot 53.739 frt. A tartalék-alap állomány 9195 frt 59 krt tesz. Az 1881-ik évi nyeremény 5020 frt 22 kr, melyből az igazgatóság által veszteségeire bejegyzett 4665 frt 64 krnyi összeg jóváhagyatott és a fenmaradt 354 frt 58 kr a tartalék-alaphoz csatoltatott. E szerint határozatba ment, hogy a részvényeseknek osztalék nem adatik.

* **Adakozás.** A mezőturi és törökszentmiklósi ref. tanitók körében néhai Molnár Aladár emlékszobrára 5, illetőleg 1 frt, összesen 6 frt gyült be, mely összegért fogadják a t. cz. adakozók hazafias köszönetemet. Szolnok, 1882. márcz. 30. Bárdosy Gyula, kir. tanfelügyelő.

Irodalom és müvészet.

* **A budapesti közraktárak** nagyérdekü részletes leirását s igen sikerült fénynyomatu részlet terveit közli a „Gazdasági Mérnök“ legutóbbi száma. Ez országos érdekü s fölötte tanulságos ismertetésre jónak látjuk kölön is felhivni ugy a müvelt gazdaközönség, valamint a szakkörök figyelmét. Ezenkivül említésre méltónak tartjuk még e valóban közhasznu s igy bizonyára tömeges pártolásra méltó mezőgazdasági és müszaki hetilap érdekes és tanulságos czikkeit. Végül fölemlitendőnek tartjuk, hogy a lap rendesen közli az épitési és egyéb vállalati és pályázati hirdetményeket s azok eredményét. — A „Gazdasági Mérnök“ megjelenik minden héten, diszesen kiállitva, gazdag és változatos tartalommal, képekkel és részletrajzokkal. — Előfizetési ára negyedévre csak 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt. Előfizetéseket még ez év elejétől kezdve is elfogad a kiadóhivatal (Budapest, Kecskeméti utcza 17.)

* **A „Magyar Kereskedők Lapja“** legutóbbi számaiból meggyőződtünk arról, hogy e lap a magyar nemzeti kereskedelem ügyét a leghelyesebb irányban karolja fel. Hogy e lap továbbra is helyes irányban fog vezettetni, arra nézve elég garanczját nyujt Kende Zsigmond a „Magyar Kereskedők Lapja“ szerkesztőjének eddigi irodalmi tevékenysége, és meg vagyunk győződve, miszerint az anyagi fejlődéshez képest, törekvése oda fog irányulni, hogy e lap a magyar kereskedelmi osztály minden igényeit kielégithesse. Ennélfogva a „Magyar Kereskedők Lapját“ az illető körök szives pártfogásába legmelegebben ajánljuk. Előfizetési ára egész évre 8 frt, félévre 4 frt., negyedévre 2 frt. — Mutatványpéldányokat megkeresésre szivesen küld a kiadóhivatal (Budapest, nagydiófa-utoza 3.)

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30 közép, 11.30, silány 11-70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 14.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpakása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Csérfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya, öntött kiléja 70 kr. — Kösönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Diszno-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferenez.**

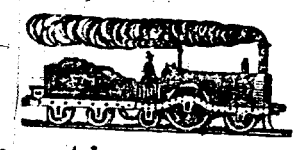

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
8 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Hirdetmény.

Van szerencsém a tisztelt fogyasztó közönségnek tudomására hozni, hogy különféle idei töltésü

gyógy- és bór-ásványvizek

legjutányosabb árak mellett kaphatók

Medgyesi testvérek

füszer kereskedésében,

ugyszintén

gazdasági-, veteményés virág-magvak

és

husvéti tojás-festék

különféle szinekben.

3—1

91.
1882. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött kir. birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. jbiróságnak 1039 és 1072/1882. sz. a. kelt végzései által **Waldsteiner F.** pesti ker. czég és a **Szegediner Dampfmühle & Wasserleitung von Bernhardt Beck Söhne** ker. czég végrehajtatók javára **Engel Mihály** szolnoki lakos kereskedő ellen 433 és 500 frt tőke követelés és járulékai erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 755 frt 54 krra becsült **tükrök, üveg, porczellán áruk és bolti felszerelvényekből** álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 1068./1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis végrehajtást szenvedettnek a piaczon Szomjas-féle házban lévő bolthelyiségében leendő eszközlésére 1882-ik év **april hó 6-ik napjának** délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szolnokon, 1882-ik évi marczius 26. napján.

Tóth Mihály,
kir. birósági végrehajtó.

1—1

HIRDETMÉNYEK.

A legolcsóbb, legterjedelmesebb, legdiszesebb magyar hetilap. Egészen ingyenes regénymellékletekkel

külön „DIVATLAP“ és külön „GAZDASÁGI és HÁZTARTÁSI“ lap!

Gyönyörü jutalomképek. Megjelenik **tizezer** példányban.

Előfizetési felhivás

a

„Képes Családi Lapok“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

Megjelen minden vasárnap.

A **„Képes Családi Lapok“** 1882. április 1-én a **negyedik** évfolyamnak uj negyedébe lép. Ez alkalommal felhivjuk az olvasó közönség figyelmét közkedveltségben álló szépirodalmi képes lapra. — A **„Képes Családi Lapok** hetenkint **három ivnyi** tartalommal, legdiszesebb kiállitásban, szines boritékban jelen meg. — Minden száma sok müvészi kivitelü képet hoz. — A fölapban közöl elbeszéléseket, költeményeket, rajzokat, **egy kitünő eredeti regényt**, életképeket, stb. **Minden számhoz egy ivnyi külön regény-mellékletet könyvalakban. — Havonkint a „Növilág“ cz. divatlapot és „Gazdasági és háztartási lapot“ is hoz ingyenes mellékletképen.** — A boritékon sok érdekes mindenfaju talányt közöl. **Kérdések, Feleletek, Ajánlatok** stb. cz. rovatok állnak a közönség rendelkezésére. — **Minden negyedévben gyönyörü szines mümellékleket egészen ingyen.**

Már ez évfolyam 6-dik számához

Sz. Prielle Kornélia

és 24-dik számához

Felekyné-Munkácsy Flóra

jeles müvésznők szinnyomatu arczképeit adtuk előfizetőinknek **egészen ingyen.**

Mutatványszámot kivánatra bárkinek bérmentve küld a kiadóhivatal.

Előfizetési ár: Egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1 frt 50 kr.

KENNER VILMOS kiadóhivatala, Budapest, papnövelde-utcza 8-dik szám. 3—3

HIRDETÉSEK elfogadtatnak e lap részére a kiadóhivatalban, (búzapiac) és ugyanott Pásztor Ferencz köz- és váltóügyvéd irodájában Szolnokon.

2.01.
tkv. 882. 1—1

Árverési hirdetmény.

Tóth Máriának, Kiss Bálint elleni 28 frt 33 kr. eddigi költség, 8 frt 95 krban megállapitott árverés kérési és még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyben, a karczagi kir. törvényszék területéhez tartozó T.-Sas község 177. sz. tjk.-ben felvett I. 1—6. zsellér állomány, 354 frt kikiáltási ár mellett és —|— 1117 hrsz. szőllő 312 frt kikiáltási ár mellett, 1882. május 15. napján, délelőtt 10 órakor, T.-Sas község közházánál a kikiáltási áron alul is, birói árverésen el fog adatni.

A venni szándékozók tartoznak 36 frt illetve 32 frt bánatpénzt letenni, a vevő pedig a vételárt következőleg fizetni, felét 15 nap alatt, felét pedig 45 nap, az utóbbiba a bánatpénz is betudatik.

Kelt Kunszentmártonban 1882. febr. 26. a kir. járbiróság mint tkvnyvi hatóság.

BORHY,
kir. járásbiró.

78.
1882. vh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a karczagi kir. törvényszék 6599. számu végzése által **Schreiber Pál** mezőtúri lakos végrehajtató javára **Lukáts János** és neje **Valner Terézia** ellen 500 frt tőke, ennek 1881. év szept. hó 26. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 12 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 637 frtra becsült **házi-bútorok, konyhai eszközök, szürszabói készmunkák és szürposztóból** álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 1104./1882. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis Lukáts János és neje Valner Terézia szolnoki lakásán leendő eszközlésére 1882-ik évi **április hó 14-ik napjának** délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szolnokon, 1882-ik évi marczius 28.

Szoó Béla,
kir. birósági végrehajtó.

1—1

Bérbe adandó magtár.

Terebély András urnak a Molnár-utczában levő háza alatti

magtár,

kedvező feltételek mellett, azonnal

bérbe adandó.

Értekezhetni lehet PÁSZTOR FERENCZ ügyvéddel. Lakása: búzapiaczon.

3—1

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva ereduménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik. Lucca, Nilson asszonyok és Némau Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A homlan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Monszpart László fuszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—9

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli reális és dicsérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.

Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.

Bécsi börzén

a „Leitha“ (Halmai) bankház, **Bécs**, Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók**, a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai**, valamint tartalomdús **folyóiratok**, (valamennyi europai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen. 8—4

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

A grácz 1881. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer müködésének fölfokozása kivánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

m. k. udvari szállitónál Budapesten, Erzsébetteren.

Ugyszintén minden gyógyszertárban, fuszerkereskedésben és vendéglőkben.

Szolnokon: Monszpart L. és Medgyesi testvérek üzletében.

A grácz 1881. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

12—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 15—277. Szolnok, 1882. aprilis 9-én.

Előfizetési ár:
helyben kézhez hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.
KÖZLÖNY
A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a., hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s mindennemű egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kö- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magassága három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények bekűldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Szolnok, 1882. april 7.

(—r.) Mult számunk élén egy czikket közöltünk, melyben az mondatik, hogy a megye árvaszékénél oly dolog történt, mely a megyei tisztikar moráljával jó összeütközésbe.

A föntartással közölt hirhez sem neveket nem kötöttünk, sem magát az állitólagosnak mondott dolgot speczialiter nem érintettük; nincs tehát oka senkinek az érdeklettek közül sem neheztelni, sem ama közleményt félremagyarázni, oly következtetéseket pedig levonni ama czikk első pontjából, melyek, mint tények, a czikkben még csak alkatelemeikben sem foglaltatnak a gyanusithatlan árvaszékre visszahatólag: a következtetés törvényeinél fogva egyátalán nem lehet, s ha mégis vonatott, a következtetés nem helyes.

Az, amit adatok birtokában elmondani igértünk, önmagában véve csekélynek látszó dolog, de kihatási erkölcsi horderővel birnak; ezért irtuk azt, amit irtunk. És ami történt, nem az árvaszék kebelében történt, hanem az árvaszéknél. A fogalmakat tehát sem összezavarni, sem összetéveszteni nem szabad; mert hiszen történhetik az árvaszéknél, ennek hivatalos helyiségében, olyan dolog is, ami az árvaszékre, mint erkölcsi testületre, nemcsak hogy visszaható súlylyal nem bir, de arról, mint olyan, tudomást szerezni sem köteles.

Mi minden hivatalt egy szerves egésznek tekintünk, hol a különböző személyek összműködése domboritja ki a hivatal fogalmát, legyen az megyei, állami vagy városi hivatal.

Összműködési köre meg van a szerves egésznek, külön munkaköre pedig meg van az egyesnek, mit a munka felosztás elvével igy is kifejezhetünk:

Te, megye, fizetsz nekem évenkint vagy naponkint bizonyos dijat, és én azért kötelezem magamat naponkint bizonyos óra mennyiség alatt neked dolgozni.

Tehát itt kétoldalú szerződéssel állunk szemben, melyet a feleknek pontosan be kell töltenick, és azt megszegni vagy korlátain túllépni, egyik félnek sem szabad, sem jogilag, sem tényleg.

Azonban, ha a munka oly igen megtorlódik, hogy a szerződtetett felek azt minden erőmegfeszités mellett sem képesek a kiszabott munkaidő alatt elvégezni, a munkások száma szaporitandó, nem pedig a munkások túlterheltetésének tévesztett és káros elve alkalmazandó, mert embererőt meghaladó munkát végezni ember nem képes.

Megyénknél, ugy a közigazgatásnál, mint az árvaszéknél, nemcsak munkatorlódás van, hanem folytonos egymásutánban annyi ujabb munka-szaporulat keletkezik, hogy azt sem itt, sem ott, a működő irodai személyzetnek kellő időre feldolgozni, sem parancscsal, sem túlfeszitett erővel nem lehet.

Igy következik be azután az az eredménytelen erőködés, miszerint a közigazgatási iroda személyzete részben kölcsön adatik az árvaszékhez, hol egy hagyatéki ügy leirása egy erőnek egy s talán két napi szakadatlan munkáját is igényli s még sem jő a munka rendes kerékvágásba, mig amott, az erő elvonása folytán, marad a munka, s ha visszakerül az erő, akkorra már az irodai hátralék rohamosan felszaporodik s ott lesz, ahol volt, s igy az egész intézkedés hasonlit az Eduardo-Kunigunda és Kunigunda-Eduardo-féle dalhoz.

Igy van ez most is, igy volt márczius 25-én is, midőn az árvaszéki hátralékok menynyiben lett elintézését, az árvaszékhez nem tartozó, tehát illetéktelen két kezelő hivatalnok kutatni s ott jogkörébe nem tartozó munkakövetelésekkel föllépni jónak látta, és miután az irodában nem volt jelen mindenik irnok, ellenük jogtalan följelentést tettek, minek azután eredménye az lett, hogy az árvaszéknél is a rengeteg munka hovaelőbbi rendezése ohajtatván, elrendeltetett, hogy ott is minden vasárnap és ünnep délután tartassanak hivatalos órák.

Ez történt tehát az árvaszéknél, mely magában véve ugyan csekélységnek látszik, valamint az is, hogy az irodaszemélyzet ugy az árvaszéknél, mint a közigazgatásnál ünnep és vasárnap délután is munkára van kényszeritve. Ez az tehát, a mit mi a megyei tisztikar moráljával összeütközőnek tartunk és pedig azért, mert az alattas és felettes hivatalnokok egymást kölcsönösen tisztelni s nem egymás ellen áskálódni tartoznak s a felsőbb hivatalnokoknak az alsóbbak ellen jogfosztást és tulhajtást gyakorolni nem szabad. Ezt sem a jogosság, sem a méltányosság szempontjából nem osztjuk. Ellenkezik ez az isteni törvényekkel, a vallásos közérzülettel, ellenkezik a humanizmussal, a közszabadsággal és a közegészséggel is.

Tagadjuk, hogy bárkinek is joga volna egy jogállamban törvényadta és természetkövetelte pihenő idejétől bárkit is megfosztani; hiszen még az elitélt gonosztevők sem fosztatnak meg ettől, ők is pihennek egy fél napot. Mi jogon fosztjuk meg tehát a szabad embert ugyan-

TÁRCZA.

Bem tábornok életrajza.

Minthogy e lap hasábjain közöltetett egy-pár jellemző adat szabadságharczunk e jeles hőséről; de részletesb ismertetést nem nyert a t. olvasó róla, megkisérlem én bemutatni a nagy katonát, a kitünő hadvezért s a ritka becsületes ember példányképét, ki valóban méltó, hogy e nemzet ifju sarjadéka ne csak névleg ismerje, hanem fökép tetteiben becsülni tanulja a hőst, kinél szabadságharczunk történelme nagyobb alakot nem mutathat föl egyet sem. Ime az ember!

Bem József 1795-ben, Lengyelországban született. Csak rövid ideig részesült a szülői ház gondos és áldásos nevelésében, s az alig 15 éves gyermek 1810-ben a varsói hadapródi növeldébe küldetett, hol lángelméje, éles itélete és leleményes esze által társai között csakhamar kitünt, 1812-ben a 17 éves, de férfias ifju kilépett a növeldéből s az oroszok ellen csatasikra szállott, a lengyel tüzérséghez ment szolgálni. 1815-ben Constantin orosz nagyherczeg seregébe ismét visszakerült; s itt a rang és czim mindenféle fokozata mosolygott feléje a hatalmas ur pártfogása mellett; de ő nem tartozott azok közé, kik a tölemeltetést és rangot — akármily eszközzel szerezzék is meg — többre becsülják a haza jóléte előmozditása s nemzete boldogitásánál; s bármint kedveskedett is neki az orosz főherczeg és közege: ő nem tudta megtagadni lelkének szent ösztönét, mely Lengyelország felszabaditásáért sovárgott. Minél tovább volt orosz szolgálatban: annál jobban átlátta a kancsuka-hatalom hajmeresztő barbárságait, s az emberi jog és szabadságtól megfosztott lengyel nemzet ellen elkövetett igazságtalanságokat, melyek miatt az oroszokban Lengyelország legnagyobb ellenségeit ismeré föl, kiket ő most szintén szive mélyéből kezde gyülölni. — Ily érzések közt elkeseredett hangulatban találta őt az 1830-iki novemberben kiütött lengyel forradalom, melynek feltámadt szele a keblében rejtezve éledező parázsszikrákat most felrobbantá. A szabadságért lángoló s az igaz ügy és nemzete jóléteért élőhaló férfiu rögtön a lengyel fölkeléshez csatlakozott s mint az egész lengyel tüzérség vezére, osztozott annak dicsőségében és szenvedéseiben.

A lengyelek leveretése után Francziaországba menekült, s egy ideig Párizsban tartózkodék; de később ezt is odahagyva, a hazátlan bujdosó bekalandozta egész Európát: mindén alkalmat megragadva, mindenütt felajánlva életét és lángelméjét, honnan hazája számára viszontszolgálatot remélhetett.

Az 1848-ik év vérmes reményekkel kecsegteté a szabadság fáradhatlan hősét, s őt ismét katonai tevékenységre hivta fel. — Október 14-én ugyanis Bécsbe ment s közreműködött annak védelmezésében Windischgrätz ellen. — Midőn a főváros a bécsiek gyávasága miatt elveszett: Magyarországba jött s a honvédelmi bizottmánynak ajánlá fel szolgálatát. Vitézsége, ritka hadvezéri ügyessége és találékony esze által a magyar hadseregnél is csakhamar kitünt, bár őt kalandornak nevezgeték, nem egyszer akadályt igyekezének gördíteni eléje, hogy a dicsőséget előle elragadozzák.

Kossuth Lajos, ki szabadabb nézetekkel, mélyebb és tisztább emberismerettel s behatóbb itélettel birt az idegen nemzetiség iránti gyülölet és megvetésnél: mig honfiainak nagy része azt kebléből kiirtani nem tudá: fölismerte benne a becsületességet, a tiszta szándékot és nagy hadvezéri talentumot, s az ősz lengyel tábornokot Erdélybe küldé, ráruházván az erdélyi hadparancsnokságot.

Kossuth teljesen bizott e lengyel születésü tábornokban s azon véleményben vala, hogy a magyar és lengyel nagyon jól megfér együtt; mert czéljok egy és ugyanaz: a függetlenség és szabadság kivivása. Ő bizton hivé, hogy két oly nemzet, melynek történelmi máltja és szenvedései oly közel rokonságban állanak: egy és ugyanazon czél valósitására kezet nyujtand.

És Kossuth nem is csalatkozott a lengyel tábornokban helyezett bizalmában. Megfelelt ez a magyar kormány reményének, ugy, mint egy törzsökös magyar vezér sem; s elmerem mondani, hogy ha minden magyar oly tiszta önzetlen szándékkal lép szabadságharcz mezejére, mint aminővel ezen — tetőtől-talpig becsületes lengyel kis ember felkarolta és védelmezte volt Magyarország szent ügyét: bizonyára nem görbed vala e nemzet 18 éven át absolut hatalom szoros láncai alatt, lábbal tiportan jogában, kigunyolva alkotmányában!

Bem a legtisztább szandékkal, a legönzetlenebb czélból fogott fegyvert, azon szándékkal, hogy Magyarországot s ennek viszont támogatása által saját hazáját szabaddá tegye. Őt, ki e dicső eszméért lelkesült, nem rémithette el az ágyuk moraja, nem kedvetleniteté el vetélytársainak kicsinyes bosszantása s nemtelen rágalmazása, és nem csábithatta el a hiuság és önhasznon minden ingere sem. „Becsületes jellemhez — ugymond — nem férkőzhetik aljas önzés vagy hiu becsvágy, és becsületes maradok, emeljen bár fel sorsom a legmagasb méltóságig, vagy juttasson a rágalom és irigykedés az utolsó közkatona sorsára; ismétlem: én becsületes maradok.“ — Oly elv, melynek aki hódol, magát az emberisép példaképévé avatja fel; s aki mindvégig megmarad ily elv mellett, méltó a legnagyobb kegyeletre. — Pedig Bem azt élte fogytáig szeplőtlenül megőrizte.

Mily csodával határos az ő erdélyi hadjárata, s annak, az eszközöket tekintve, mily hihetetlenek és példátlanok eredményei: látni fogja a türelmes olvasó általam közelebb tárgyalandó hadműveleteiből.

Azonban a világosi katastropha után neki is

attól? Hol van ez megirva? Álljon elő, aki tud, ily törvénynyel, vagy szabályrendelettel!

A megyei tisztikar moráljával összeütközésbe jövő dolognak tehát méltán mondható az, ha kebelében ily jogtalan eljárások és méltánytalan tulhajtások kapnak lábra, mert ezzel ellenkezőleg a munkaerő szaporitásának kieszközlése volna a tisztikarnak jogszerű kötelessége, mivel a jelen viszonyok között a rendszeres munka felosztás kivihetlenségénél fogva, a kapkodás rendszere nyomul előtérbe — az ügymenet kimondhatlan kárára.

Társadalmi és közéleti szempontból jogunk van e dologhoz hozzászólani, hiszen a jó gazda még igavonó barmainak is enged pihenőt ünnep- és vasárnapon; miért volna tehát az a szegény irnok oly szerencsétlen pária, hogy télen, nyáron, hétköznap és vasárnap, délelőtt és délután szakadatlan munkára legyen kárhoztatva, hogy családja és a társadalmi élet körében soha, egész életében, egyetlenegy délutánt se tölthessen.

A társadalom tagjai ők is, család apák legtöbbnyire ők is, mint a fölöttes hivatalnokok, kik magukról tudhatják legjobban, hogy a munka után milyen édes a nyugalom, — s mig az iparos, a gyári munkás, a napszámos és más hivatalnok mind élvezi az egy vasárnap és ünnepnap délutánt, sőt még a rabszolga néger is részesül ünnepén e kedvezményben: addig Jász-Nagykun-Szolnokmegye irodai személyzete alatta áll mindezeknek, alatta áll a rabszolgának is.

Ez eljárás mélyen sérti az egyéni jogokat, de sérti magát a társadalmat is; s habár tudomásunk szerint az alispán ur egész erejével rajta volt a munkaerők szaporitása kieszközlésének és az meghiusult: el nem fogadható ok ez arra, hogy e dolog továbbra is igy maradjon.

Itt az összes megyei tisztikarnak kell fellépni s a munkaerő szaporitásának keresztülvitelére és az áskálódások megszüntetésére erkölcsi hatalmát egész teljében éreztetni, sőt már eddig is tennie kellett volna ezt, hiszen az a mindig munkában görnyedő szegény irodai személyzet a megyei tisztikarnak alattasa bár, de azért meg nem tagadható hivatalnok társa minden egyesnek, kiegészitő része a szerves egésznek s csak ugy, mint ő, polgára az államnak, s benne tartozik tisztelni nem csak az embert, ki vele hasonló törvény keretében él s vele hasonló emberi jogokkal bir, hanem tisztelnie kell benne a hivatalnokot is, kinek nemcsak terhes kötelességei, de jogai is vannak.

Az alispán urat mi erélyes és munka kedvelő, e mellett igazságos és méltányos egyéniségnek tartjuk, ki amint szigoruan megkivánja a kötelességek pontos és lelkiismeretes teljesitését, ép ugy elvárható tőle, hogy ezen ügyet az igazság és méltányosság szerint fogja megoldani és az illetéktelen beavatkozásokat, miként az márczius 25-én is történt, tovább nem türendi, a munkaszünetet pedig — az illetők egészségi állapotának szemelőtt tartása mellett, kifogástalanul szabályozandja.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

— **A külső szolnokmegyei takarékpénztár** üzleti forgalma 1882. márczius hóról. Bevétel: Pénztári maradvány február hóról 34.575 frt 45 kr, betét elekből 36,830 frt 93 kr, jelzálog kölcsönökből 20[illegible] frt, előleg kölcsönökből 18, leszámitolt váltókból 15[illegible]985 frt 38 kr, jelzálog kölcsön kamatokból 112 frt [illegible] kr, előleg kölcsön kamatokból 32 frt 21 kr, váltó kamatokból 5073 frt 80 kr, késedelmi kamatok 12[illegible] frt 39 kr, részvény átiratásokból 4 frt, viszleszámitolt váltókból 71,099 frt 63 kr, ingatlanokból 5 frt 35 kr, összesen 306,916 frt 33 kr. Kiadás: visszafizetett betétekre 62,056 frt 72 kr, kifizetett betéti folyó kamatokra 484 frt 85 kr, előleg kölcsönökre [illegible]45 frt, leszámitolt váltókra 159.375 frt 39 kr, igazgatói és tisztviselők fizetésére 500 frt 99 kr, folyóköltségekre 305 frt 81 kr, jutalékok az igazgatóknak 1677 frt 49 kr, jutalékokra a napibiztosoknak 1611 frt 50 kr, jutalékokra a tisztviselőknek 503 frt 25 kr, befizetett részvény osztalékokra 15,676 frt 50 kr, ingatlanokra 9703 frt 17 kr, viszleszámitolt váltókra 59,212 frt 98 kr, viszleszámitási kamatokra 787 frt 21 kr, bélyegekre 20 frt, pénztári maradvány márcz. 31-én 3555 frt 47 kr, összesen 306,916 frt 33 kr.

* **Magyar szakférfiu Bécsben.** Ily czimmel irja a „Föv. Lapok“ f. é. 78. számában a következőket. Dr. Rodiczky Jenő, a m.-óvári gazdasági akademia jeles tanára, e napokban Bécsnek két tekintélyes szakegyletében tartott előadásokat. Az osztrák gazdák és erdészek klubjának évi közgyülésén a [illegible]riz juh behozataláról tartott, mint egy bécsi lap jelenti, kitünő humorral és szellemmel füszerezett nagyérdekü előadást, melyet a hallgatóság élénken megtapsolt. A bécsi gasdasági tarsulat állattenyésztési szakosztályának ülésén pedig a juhászatról s a gyapjuról tartott felolvasást s egy a szilárdság és nyulékonyság mérésére szolgáló készülékét is bemutatta, mely általános tetszéssel találkozott. Az egylet, Dávid udvari tanácsos inditványára, elhatározta, hogy dr. Rodiczky kitünő értekezését egész terjedelmében kiadja az egylet közleményei közt.

* **Az „Első magyar általános biztositó társaság“** igazgatóságának évi jelentését az 1881-ik évi üzleteredményről lapunk is közlé, valamint t. olvasóink a hirdetési rovatban feltalálják e hazai társaságunk zárszámláját, mérlegeit és vagyonkimutatását. A t. olvasóknak és különösen az életbiztositó feleknek módjukban van összehasonlitásokat tenni, a mint hogy hisszük, hogy ennek s a mérleg és vagyonkimutatásoknak tanulmányozása folytonos teljes megnyugvást fognak nyerni nemcsak a tartalékok folytonos és tetemes emelkedése, hanem a miatt is, hogy az első magyar e nagy tőkei, miután Lajtántuli üzletét a szárnyai alatt keletkezett bécsi biztositó társaságra ruházta, kizárólag a magyarországi üzlet biztositék alapjaiul szolgálnak. E sorainknak czélja azonban nem az, hogy midőn „facta loquuntur“, az első magyar mellett emeljünk szót. Czélunk az, hogy követésre méltó példát mutassunk fel az első magyar biztositó társaság legközelebbi közgyülésének hazafias és jótékonysági ujabb adományaiban. Az adományok teljes összege 11590 frt. Emlékezni fognak t. olvasóink, hogy az első magyar általános biztositó társaság tavali közgyülése a gazdasági pályára lépett ifjaknak a gazdasági tanintézeteken kiképeztetése czéljából több ösztöndijat alapitott. Ezen 400 frtos ösztöndijakban az 188[illegible] iskolai évben 5 növendék részesült, kik az ösztöndijat a betürendben felhivott azon megyei gazdasági egyesületek felterjesztései folytan nyerték meg, melyek az első magyarral már szerződési visonyban állnak. Habár ez ösztöndijak több évre szólanak, miután a tanfolyam is több évre terjed, az idei közgyülés ujabban mégis 4 megyei gazdasági egyesület (u. m. a csanádi, fehér gömör és kis-hont, és győri) által felterjesztendő ifjak számára szavazott meg 1600 frtot. Az országos gazdasági egyesület Istvántelki iskolájában kiképezendő 2 árva fiu részére ez évben is megszavazta a társaság a kellő összeget; a tervezett országos iparkiállitás költségeihez 1000 frttal, a Munkácsy Mihály remekművének „Krisztus Pilátus előtt“ az országos képtár számára való megszerezhetése költségeihez szintén 100 frtral járul; s bár a magyar irók segélyegyletére és a magyar hirlapirók nyugdijalapjára az intézetek keletkezésekor tetemes összegeket adományozott, ezek részére ez évben is 200—200 frtot adott. Adományában részesült több tudományos intézet, sok fővárosi jótékony egylet, több oly egyházközség, mely létezésével a nemzetiség érdekét is előmozditja. A Petőfi és a Szent-István szobor alapját 200—200 frt adománynyal gyarapitá. Megemlékezett a szeretetházakról, az inségesekről és az országos vöröskereszt egylet részére megszavazott 10,000 frt ez évre eső második részletét 2000 frtot kifizetteté. A részletes kimutatás mellőzésével ismételjük: az adományok teljes összegét, ugy mint 11590 frtot. Feltesszük, hogy t. olvasóink és a biztositó felek előtt ismeretes, miként az „Első magyar általános biztositó társaság“ alapszabályai közé foglalta azon határozatot, hogy a társaság nyereményének egy része, minden évben közhasznu czélokra fordittandó.

HELYI HIREK.

— **A föltámadás nagy ünnepét üli ma a keresztény világ.** A Megváltó, ki az eget a földdel összeköté, az emberiséget kivezeté a vakhomályból tanaival s magasztos hitének elveit szenvedésével és halálával pecsételte meg. Széttépte a láncokat, melyek az emberiséget fogva tarták s a lelkiismeret szabadságának templomát fölépité, mely állni fog, mig emberek élnek. A hit és lelkiismeret szabadságának ünnepe ez, melyen bezengik a népek milliói az ég és föld közét, boldog hitben, a magasztos allelujával, mert az istenség nagy eszméje a népek keblében is föltámadott az isteni Megváltó halálával. Mindenki kegyelettel üli meg e nap emlékét s boldog ünnepet kiván mindenki egymásnak. Boldog ünnepet kivánunk mi is olvasóinknak!

— **A megyei árvaszék** tudomására hozzuk, miszerint lapunk mult számában közlött czikkünkben, melyre a mai szám élén reflektálunk, az árvaszéket, mint erkölcsi testületet, mi szeplőtlen becsületességünek tanultuk ismerni, melyhez a gyanúnak árnya sem fér, s igy a közlött czikk nem az árvaszékre, sem annak egyes tagjára nem vonatkozik, hanem az árvaszéknél, a hivatalos hélyiségben megtörtént azon dologra, melyről lapunk mai czikke is emlékezik. Tartozunk e kijelentéssel az árvaszék irányában, a félreértések kikerülése végett, mely azt hisszük, kellő megnyugtatásul szolgál nemcsak az árvaszéknek, hanem mindazoknak, kik ama czikk első pontjában foglaltakat vagy félreértették, vagy alaptalan következtetéseket vontak belőle.

— **Erdődgh Géza** urat, a megye egyik értelmes és buzgó hivatalnokát, a főispán ur árvaszéki iktatónak nevezte ki. Szerencse, minden hivatalra nézve, ha oly jellemes és felsőbbi állásokra is jogositó szép képzettségü egyénnel szaporodik személyzete, mint a kinevezett igtató ur, kinek őszintén kivánunk sok szerencsét.

— **Meghivó hangversenyre.** A szolnoki kath. nagygymnasiumi ifjuság többek közreműködése mellett f. évi april 16-án, a megyeszékház nagytermében, tánczczal egybekötött jótekonyczélu hangversenyt rendez. A bizottság tagjai: Lassu Pius, Ludányi Béla, Karkecz Alajos tanárok, Hefller Ferencz, Jovanovics Demeter és Kindlovits István VI. oszt. tanulók, Falcsik Dezső és Nemes István V. oszt. tanulók. Kezdete 7 órakor. Belépti jegyek: számozott körszék 1 frt. Állóhely 60 kr. Karzat 40 kr. Karzatra váltott jegyek a tánczczal nem érvényesek. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem az ifj. dalkör részére megszerzett „Harmonium“ költségeinek fedezésére fog fordittatni. A meghivó a belépésnél felmutatandó. — Felhivjuk a közönséget e jótékonyczélu hangverseny tömeges pártolására.

— **A fennebb jelzett hangverseny** műsorozata következő: I. „A vandor“, Abt Ferencztől. Vegyes karra átirta: Zsasskóvszky Endre. Előadja: a nagygymnasiumi dalkör. II. „Grande Valse Brillante“, 6-ik mü Schulhoff Gyulától. — Zongorán 4 kézre előadják: Riedl Vilma és Hubay Etelka kisasszonyok. III. „Az ember eredeti testgyakorlati élete.“ Felolvassa: Lassu Pius nagygymn. tanár. IV. „5-me Air Varie,“ Beriot Ch.-tól. Zongorán és hegedün előadják: Hubay Etelka k. a. és Chiovani Lajos ur a magyar zeneakademia növendéke. V. „A merengőhöz,“ Vörösmarty-tól. Szavalja: Timár Elek VI. o. t. VI. „Eljen a magyar,“ Straus-tól. Zongorán 4 kézre előadják. Riedl Vilma és Wawrinecz Emilia kisasszonyok. VII. „A beteg leány,“ Egresi B.-tól. Vegyes karra átirta: Zsasskóvszky Endre. Előadja harmonium kiséret mellett: a nagygymnasiumi dalkör.

IRODALMI SZEMLE.

„Szépirodalmi könyvtár.“

Szerkeszti és kiadja: Aigner Lajos.

A derék szerkesztő s kiadó a költemények sorozatát nem kezdhette volna alkalmasabb munkával, mint épen Heine költeményeivel, melyet Endrődi Sándor ültetett által nyelvünkre — bár nem egészen, hanem a jobbak közül egy tetemes részt. Heine Henrik (1800—1856) egyike a XIX. század legnagyobb lyrikusainak, mint iró s mint ember különczségeiről nevezetes. Elmondhatjuk róla, hogy ritka ember volt a maga nemében. Ő a század elején erősen lábra kapott romantikus iskola hive volt, azon iskoláé, mely a puszta valósággal, józan értelemmel szakitva, idealis világba terelte a fantaziát. A jelent nagyon prózainak, sivárnak találta s örömest elmenekült a homály fedte multba, melynek régi dicsősége lelkesedést keltett benne, elandalgott a távol tájakon, hol a természetet pompázóbbnak, igézőbbnek tartja, hol a napsugár több életet lehel, a hold ezüst sugarai pazarabbul ömlenek el, az illatot, kéjt, boldogságot lehelő vidéken. — Örömmel mulat a letünt lovagi várakban, részt vesz szellemileg azok tivornyáiban s csudás kalandjaikban nagy hosszasan elmélázik a dicső mult porladozó romjainál. — Szép, csábitó tér ez a költői kedélyre, alkalmas azt fellángolásaiban tulságba is ragadni s nem csodálhatjuk, ha a romanticismusnak sok bámulója mellett számos gunyolóra, megvetőre talált. Heine e két párt közt kiséreltte meg, állást foglalni. Hive volt a romantikának, abból meritette lelkesedése tárgyát, de csak azért, hogy tulkapásait, félszegségeit annál inkább pellengérre állitsa. S meg kell vallani, hogy ez álláspontjában emberül megállta helyét, bár e két áramlat kiegyeztetése nem sikerült. Minden, a mi romantikusoknak szent volt, a miért halálból rajongtak, még magát a vallást sem véve ki, alkalmas tárgyul szolgált neki, hogy előbb fényoldalait tárja fel, hogy aztán annál kérlelhetlenebbül leráncsa róluk a sérthetlenség mezét s annál prózaibb állapotban mutassa

---

menekednie kellett. Először Oláhországba menekült, honnan aztán Törökországba vitetett; s itt Amurat pasa név alatt a török szultán szolgálatába állott. — E tisztében Törökországnak több bel- és külháboruiban fényes gyözelmet vivott; miért is a török kormány hálaelismeréseül emléket állittatott neki Aleppoban, hol a nagyhadvezér becsületes életének fáradalmait aluszsza.

Bem aminő kérlelhetlen, szigoru a csatában, oly szelid volt a csatán kivül. A kivivott gyözelem után azonnal bünbocsánatot hirdetett, megszünteté a kormány által felállitott rögtönitélő bíróságokat, féken tartá a kormánybiztosokat, s ugy tudta magát viselni, hogy daczára annak, hogy mint ellenség jött az országba, csakhamar bálványa lőn az összes népeknek, és csak az országba küldött kormányközegek ismétli balfogásai folytán zavartatott meg itt-ott a béke.

Eletmódja igen egyszerü s mértékletes volt; mindig egyszerü honvédruhában járt, barna attilában vöröszsinórzattal; fején viaszvászonnal boritott fehértollas csákót viselt. De ezen egyszerü ruházatban is a választékosság, csinos és tiszta volt; szakálla és bajusza bozontos; fejbőrén szőke álhajat viselt, melyet még éjjel is ritkán tett le.

Társalgási modora keresetlen, de szerfelett udvarias volt; gyakran igen találó, élczes ötletei voltak; a férfiak irányában közlékeny, nőkkel szemközt kissé tartózkodó volt.

A franczia nyelvet szerfölött kedvelte, és aki e nyelvet érté, az nagy ajánló levéllel birt előtte.

A maga személyére nézve semmi igénynyel nem birt, sem kitüntetésre, sem jutalomra, sem méltóságra nem vágyott. A pénzt nem becsülte. Pénze soha sem volt; illetékét is csak akkor vette ki, ha mulaszthatlan kiadásai voltak. — De katonái részére a világ minden pénzét felhasználta volna. Minden egyes győzelem után fényes jutalmakban és pénzsegélyben részesité katonáit.

Egészen pénztelenül ment ki Törökországba; ő csupán a szabadságért harczolt.

Nagyobbat alig, nemesebbet nem tud felmutatni a világtörténelem, mint Bem volt.

Kecskés Mihály.

be. S már e szempontból is érdekes Heine egyénisége de másrészt olykor visszataszitó sajátságát feledteti gyönyörü, páratlanul tömör nyelvezete, mely szin-gazdag, találó kifejezésekben teljes s épen ezért, föképen dalai, melyekben a népiest, a magasb művészivel szerencsésen párositja, nehezen fordithatók idegen nyelvre, mert e kisérletek folytán szépségéből ép ugy veszit, mint a virág s a tarka pillangó elveszti himporát, ha idegen kéz érinti. — S annyival inkább dicsérendő Endrődi buzgalma, ki már költői, szellemi rokonságánál fogva nagy elöszeretettel foglalkozott Heineval s szellemébe meglehetösen is beleélte magát. — A könyv elejére illesztett alapos, magvas s lelkesült tanulmányában, melyet költöjéről irt — maga is bevallja Endrödi, hogy a nagy német költönél sokkal fontosabb a belalak, a költöi hangulat, melyet kifejezni akar, mely a költö egyéniségének legközvetlenebb s legtisztább tükre, mint a kül alak, a formai tökély s ö is inkább amannak a megmentésére törekedett.

Endrödi föleg a dalokra forditotta figyelmét, a melyek Heine legeredetibb alkotásai s munkásságának 200-nál több dal átültetését köszönjük. Heine szerelmi dalaiban látjuk legujabban, hogy a „mélység és könnyelmüség" mennyire váltakoznak, egyszer az angyal, majd a daemon kerekedik benne felül. — Nevtségessé teszi a szerelmet, melynek boldogitó erejét nem érzi, kigunyolja azt, ki eszményképek után szaladgál, ki a föld rögeit talpa alatt feledve, a szerelem szárnyán magasb régióban röpked. Hogy miképen vélekedett ö ez emberi boldogságról, találóan jellemzi e két sora:

Kérdezd mi a szerelem? Megmondom:
Csillag az, csakhogy — szemétdombon.

Endrödi az „Eszaki tenger" czimü cyklusból is ültetett át nehány darabot, valamint az „Elbeszélések s románczok"-ból is. E románczok csupa groteskkomikus, olykor frivol tárgyuak, melyekbe a költö a merész ellentétek iránti elöszeretetét egész fényében csillogtathatja. Nagy kedvteléssel nyul a történelem fekete könyvéhez, hogy legsötétebb lapjait kitépve, elénk tárja, a kárörröm s vérig boszantó guny ölö mérgével rámutatva a döre emberiségre, hogy feltünteese az elödök s saját magunk bünlajstromát, melyben az erkölcs lábbal tiportatik, a gazság ül kevély törvényt, midön a szolgalelküség, az önzés, aljasság uralkodnak.

E költemények, mint excentrikus lángész alkotásai, bizonyára érdekes olvasmányul szolgálnak nemcsak az irodalom történészeknek, hanem a szépirodalom iránt fogékony nagy közönségnek is.

A másik verses munka, mely a „Szépirodalmi könyvtár" I. évfolyamában megjelent: Széchy Károly „Szép Ilonka" cz. verses regénye 4 füzetben, a költö fénynyomatu arczképével.

Széchy kolozsvári tanár neve az irodalom történettel foglalkozók elött bizonynyal nem ismeretlen, mert több aesthetikai értekezésen kivül még Besselényei életrajzát, de mint költö, a szépirodalom terén most lép föl először, de mint gyakorlatlan, kezdö poeta, hanem, mint olyan, kinek hivatása s érzéke van a költészethez. E müvével a tavalyi 200 aranyos Nádasdy dijért pályázott, hanem ezt nem nyerhette el, minthogy müve a birálók véleménye szerint „az érzéki gyönyörök kiszinezése, a társadalmi erkölcsök lábbal tapodása." Most aztán a közönség foruma elé bocsátja szerző a müvét egy a könyvhöz csatolt apologiával, melyben az akademia birálatával szemben azt igyekszik kimutatni, hogy müvét ellenkezöleg „az érzéki gyönyörök megtagadtatása, a társadalmi erkölcsök hatalmának feltüntetése" végett irta.

Különben a munka czéljáról halljuk magának a szerzönek a szavait: „A Szép Ilonka tendentiája, hogy megmutassa a nönek, mikép a családi köteléken kivül nincs maradandó üdve, mikép tisztának kell maradni, mert a vérörökles törvényénél fogva átmegy bünre való hajlandósága gyermekére is; hogy késöbb az iránt való szeretetével kárpótolhassa magát; hogy megmutassa a vénnek, mikép érzéki önzése a bünnek természetes elömozditója, hogy megmutassa az imádónak, mikép tiltott uton igaz boldogságot nem remélhet, hogy megmutassa, mikép a nö ereje gyenge, ha egyszer esett, csak lejebb és lejebb süllyedhet a meredélyen, a férfit azonban önérzetesebb s határozottabb jelleme s hazaszeretete még felemelheti s megtisztithatja.

Csakugyan egy rosz jellemü nö — Ilonka körül csoportosul minden, a kinek anyja is bukott nö s a romlott környezet s ferde nevelés is hasonló irányba terel. — E nö három férfi szerelmi tárgya lesz s bünéért keservesen lakol, mig a férfiak, a szerző intentiója szerint, az épen kiütött forradalom tüzében némileg megtisztulnak.

A tartalom általában igen alkalmas a feldolgozásra, csakhogy óvatosságot igényel. Különösen a becstelen nö rajza az, melynél a müvésznek vigyázni kell, nehogy a kellö korlátokon tullépjen. S épen itt van Széchy hibája, mi a birálóknak legjobban visszatetszett, hogy ö e nö jellemét nagyon realistikusan fogta fel, mert szerinte a „költöi légvárakat megunta a közönség, a költészetben valóságot, igazságot keres, mert ez az eszmények biztosabb alapja, mint a puszta képzelgés.

Hosszadalmas volna itt e thema fejtegetése szerző ellenében; tagadhatatlan, hogy reális világban élünk, hogy a puszta való, az anyagiság az, melyet önző természetünk minduntalan keres, de ebböl nem következik, hogy a költészet alapjául is a merö realismust vegyük, mert hiszen akkor megszünik a költészet azzá lenni, de meg az eszményi világ nem ellenkezik az igazsággal, söt mindig alapját képezi.

Máskülönben a magvas tartalom, helyes költöi igazságszolgáltatás, továbbá a gyakorlott verselés, a szemlélödö, bár nem magas röptü fantasia, általában a tetszös külalak feledtetik a mü egyes hiányait.

A következö 3 füzetét Bartók Lajos költeményei foglalják el. Bartók neve a közönség elött sokkal ismertebb, semhogy hosszasabban kellene bemutatnom. Több kötet költemény jelent már meg töle, mint az „Örtüzek" „Rugott csillagok," melyekböl az olvasók megkedvelhették a magyaros humor, a lángoló hazafiság s a tiszta szerelem dalnokát. Ez ujabb költemények csak folytatásai az elöbbieknek, ezekben is a boldog független haza, a mély, tiszta szerelem képezik föképen a lelkesedés tárgyait. Bartók hivatottabb költöink közt foglal helyet, kit ihlet, inspiratio, a költemények e „szinpadi hatása" — ha szabad igy szólanunk — inditanak irásra. Költeményei eszmegazdagok, telve vannak magvas gondolatokkal, ügyes fordulatokkal, melyeket müvészi formába is tud önteni. Szerelmi költeményeiben örömest elmereng a dicsö mult felett, hogy abból a messze jövöre biztatást meritsen. A jelen türhetlen látszata azonban sokszor erösebb hangot ad ajkára, olykor szenvedélyesen kifakad, s mig a zsarnok kormányfók esküdt gyülölöje, hazája boldogságát a független önállóságban hiszi megtestesülhetönek. Humoros verseiben a humor minden árnyalatával találkozunk egész a gunyig, a fanyar sarcasmusig.

Hátra van még, hogy az utolsó müvel végezzünk. Ez: „Mirza Shaffy Dalai," melyet a 89-ik német kiadás után Sziklay Soma forditott le. — Ha tekintjük azt a roppant kelendöséget, melyet e könyv a németeknél ért, már elöre sem lehetünk róla rosz véleménynyel s leforditását nyereség gyanánt üdvözölhetjük. E költemény füzér eredete igen sajátságos. Bodenstedt Frigyes német költö egyszer azzal lepte meg az irodalom barátait, hogy egy uj, ismeretlen perzsa költö, Mirza Shaffy költeményei jutottak kezéhez s ö azokat leforditja. Sokáig tartott ez a hiedelem, mig végre kitünt a kegyes csalás, hogy ez uj perzsa költö tulajdonkép Bodenstedt. Mindez azonban mit se von le a költemények becsöböl, söt annak vizsgálata, hogy mennyiben tudta magát beleélni a német költö állitólagos perzsa kollegája szellemébe, illetve mennyire tudta elsajátitani a keleti költészet jellegét — csak neveli az érdeket. — Mert ki a kelet költészetét némileg is ismeri tudni fogja, hogy annak az európaitól, a nyugatitól elütö sajátságai vannak. Fantasiája rendkivüli merész, csapongó, a természet s az emberi belvilágból meritett hasonlatok közt duskálkodó, e mellett az érzéki gyönyörök: a szerelem, bor, ékesen szóló védöje. Másrészt pedig a szabad természet, hol mélázva órahosszat elül bölcselkedövé, fantazirózóvá teszi a keleti embert.

Mirza Shaffy a legnagyobb keleti lyrikust Hafizt vallja mesterének, kiről egyik jellemrajz irója találóan mondta, hogy „lelkesül a természet bájai iránt, lángoló, szerető, öszinte csudálója nagy Allahnak, borocska mellett elmulat, az érzék gyönyöreiben minden közrendü testiség nélkül akár elmerülni kész, mert ő valósággal hivö ember, ki az istennel való öntudatos egységben véges korlátok felöl magát szabadnak érzi. Alszentség; paposkodás, zsarnokság elen kikelni szive vérével tartozik, és minden epéskedése daczára, mert igen nagy költö volt, végetlenül szeretetre méltó tudott lenni!"

A mi pedig Sziklay forditását illeti, álljon itt Szász Károlynak, kinek a forditó munkáját birálat végett elküldte — levelének, mely válaszul szolgál — alkalmi kivonata: „A kegyed forditását általában hü, a hang helyes visszaadása s csin jellemzi. A hol az eredeti is kissé prózaivá válik, ott kegyed sem birta elkerülni a veszélyt. Ily helyeken egyetmást lehetne simitani még, de egészben véve valódi nyereségnek tartom irodalmunkra nézve, hogy e dalgyüjteményt teljesen birhassa." — Ily illetékes férfiu dicsérö nyilatkozata a legjobb ajánló levél mind a forditóra, mind a kiadóra nézve.

E munka még külön, fényes gyémánt kiadásban is megjelent, hogy alkalmas diszül szolgáljon a nök könyves asztalán is.

* * *

S most befejezve szemlénket, vessünk egy futólagos pillantást magára a vállalatra.

Az alig másfél éves pályafutás után a választékos tartalom, a szép kiállitás eléggé bebizonyitották e vállalat életrevalóságát. Hozzá járul még ezekhez azon körülmény, hogy a lehető legolcsóbban szerezhetök meg. A füzetek, melyek egyenkint is kaphatók 30 krért, minden 2 hétben jelennek meg, egész évi előfizetök pedig 7 frt 50 krért a bérmentes küldés mellett ingyen kapják a bekötési táblákat is.

Aigner ur kiadási módszerére csupán az a kifogásunk, hogy a füzetek az egyes müveket nem egy folytában hozzák. Igy pl. Heine költeményeinek egy része már az első füzetben látott napvilágot, mig a folytatást a II. évfolyamban kapta a közönség. Reményljük, hogy e bájon jövöre segitve lesz, a lelkes és páratlan ügyességü kiadó által.

Felelös szerkesztö: **Pásztor Ferenc.**

NYILTTÉR.*)

Azon szemtelen aljas rágalom ellenében, mely ellenünk a „Lehel-Kürt" f. évi 12-ik számában emeltetett, az illető „levelezőt" egy jellemtelen gazembernek nyilvánitjuk, ha állitásait be nem bizonyitja; — az emlitett lap szerkesztőjét pedig felhivjuk azon „fráter" neve nyilvánosságra hozatalára.

Kelt Csépán, 1882. april 5-én.

Botka Vincze Endre,
biró,
Czibulka Gyula,
gyógyszerész.
Ábrahámfalvi Bubla Kálmán,
városi orvos.

*) E rovatban foglaltakért nem felelős a szerk.

Van szerencsém a tisztelt fogyasztó közönségnek tudomására hozni, hogy különféle **idei töltésü**

gyógy- és bor-ásványvizek

legjutányosabb árak mellett kaphatók

Medgyesi testvérek

füszer kereskedésében,

ugyszintén

gazdasági-, veteményés

virág-magvak

és

husvéti tojás-festék

különféle szinekben.

3—2

5928.
1882.

Hirdetmény.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye közigazgatási bizottsága f. évi april 5-én 633. sz. alatt kelt határozatával a szandai gát földmunkálatának elkészittetését kimondván, az ajánlatok megtételére f. évi **april hó 20-át tüzte ki.**

Ezen földtöltési munkálatok költségvetésileg 15973 frt 60 krban irányoztattak elő. Minthogy azonban a törvényhatóság a halasztahatlan földmunkálatokat 1000 frt érték erejéig már elkészittette, az előirányzat 14973 frt 60 krban vétetett fel.

Felhivatnak tehát vállalkozni kivánók, hogy ezen munkálatokra zárt ajánlataikat folyó évi **april 20-ának déli 10 óráiáig** Jász-Nagykun-Szolnokmegye **igtató hivatalában** szabályszerüen lepecsételve nyujtsák be. Az ajánlattevő a megye pénztárában 800 frt óvadékot köteles letenni s az erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

A részletes feltételek s tervek a szolnoki kir. épitészeti hivatal helyiségében hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az elkésetten vagy nem szabályszerüen benyujtott, továbbá a nem világos, óvadékkal el nem látott ajánlatok egyszerüen mellőztetni fognak.

Az ajánlatok a határidő letelte után azonnal és nyilvánosan fognak felbontatni.

Szolnok, 1882. april 7.

Sipos Orbán,
alispán.

2—1

93
882. vh.

Árverési hirdetmény.

Alolirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. járásbiróság 1011 és 1012 sz. végzése által **Mervay Jakab és Tolnai Jakab** végrehajtatók javára **Buczkó János és neje Tolvaj Eszter** ellen 237 frt tőke, ennek 1881. aug. 21-től járó 6-os kamatai, egy harmad százalék váltódij, 57 frt 42 kr. költség követelés elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 1271 frtra becsült különféle házi butorok, lábas jószágok, 1 drb. 8 ló erejü gőzmozdony felszerelvényeivel, 1 konkolyozó rosta, 2 drb malomkő s 1 nagy fahombárból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1209/82 p. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis első izben özv. Buczkó Jánosné szül. Tolvaj Eszter törökszentmiklósi lakásán, folytatólag a malomházánál teendő eszközlésére **1882. april hó 22-ik napjának** d. e. 10 óráju határidőül kitüzetik és ehhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. §. értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szolnok, 1882. april hó 4-én.

Szoó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

1—1

Tégla eladás.

Alólirottnak abonyi birtokán [redacted] 70 ezer **darab igen jó tégla eladó, kicsinyben** vagy **egészben.** Esetleg vevőhöz szállitható is. Bővebb értesitést tulajdonosnál **ABONYBAN** szerezhetni levél utján vagy személyesen.

8—1 **Hunyady Arthur.**

HIRDETMÉNYEK.

Hirdetmény.

Mely szerint közhirré tétetik, hogy a Szolnok város tulajdonát képező **vásári** és **piaczi helypénzszedési jog** gyakorlata, f. évi **május hó 1-től** kezdve **három** egymásután következő évre terjedőleg, nyilvános árverésen **haszonbérbe** fog adatni.

Az árverés szóbeli és zárt ajánlat útján **april hó 11-én** délelőtti 10 órakor, a polgármesteri hivatalban ejtetik meg, ahol is az árverési feltételek megtekinthetők, és fenti nap **délelőtti 9 óráig** a zárt ajánlatok **10%** bánatpénzzel ellátva benyújtandók.

Utóajánlat el nem fogadtatik.

Szolnok, april hó 6-án, 1882.

SCHEFTSIK ISTVÁN,
polgármester.

1—1

Az „Első magyar általános biztositó társaság"
mérleg-számlája **1881.** deczember 31-én.

		frt	kr.
	Vagyon		
1.	Elhelyezett tőkepénzek az első hazai takarékpénztárnál, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál, a m. orsz. központi takarékpénztárnál és m. k. államkincstári pénztárjegyekben	960,000	—
2.	Értékpapirok:		
	a) 1.188,000 frt m. földhitelintézeti 4½% záloglevelek à 94¾% 1.125,630 frt — kr.		
	b) 688,400 „ m. földhitelintézeti 5% záloglevelek à 100% 688,400 „ — kr.		
	c) 324,000 „ m. földhitelintézeti 5½% záloglevelek à 100% 324,000 „ — kr.		
	d) 1.344,300 „ m. északkeleti vasut ezüst els. kötvények à 92% 1.236,756 „ — kr.		
	e) 199,200 „ Kassa-oderbergi vasut ezüst els. kötv. à 93% 185,256 „ — kr.		
	f) 398,000 „ Magy. nyugoti vasut II. kib. ezüst els. kötv. à 92¾% 369,145 „ — kr.		
	g) 350,000 „ m. gácsországi vasut II. kib. ezüst els. kötv. à 92% 322,000 „ — kr.		
	h) 209,800 „ Duna-drávai vasut ezüst elsőbbs. kötv. à 92% 193,016 „ — kr.		
	i) 15,000 „ Első erdélyi vasut ezüst els. kötvények à 92% 13,800 „ — kr.		
	j) Pesti Lloyd társasági és olasz alapitványi kötv. . . . 86,795 „ 25 kr.		
	a fenti értékpapirok után az év végeig esedékes kamatok . 64,388 „ 72 kr.	4.609,183	97
3.	Leszámitolt és egyéb váltók	299,026	04
4.	A társaság házai Budapesten	1.210,000	—
5.	Különféle adósok:		
	a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél	633,276	58
	b) Maradványok idegen intézeteknél	204,856	78
6.	Jégbiztositási osztály folyó számlán	194,702	57
7.	Központi pénzkészlet	10,106	46
	A következő években lejáró dijváltók és dijkötelezvények:		
	az 1882. évben esedékesek . . . . . 1.390,744 frt 52 kr.		
	„ 1883. „ „ . . . . . 1.232,666 „ 30 „		
	„ 1884. „ „ . . . . . 1.049,170 „ 57 „		
	„ 1885. „ „ . . . . . 874,997 „ 86 „		
	„ 1886. „ „ . . . . . 348,334 „ 97 „		
	„ 1887. évben és később esedékesek . . . 188,673 „ 01 „		
	összes dijváltók és dijkötelezvények: 5.084,587 frt 23 kr.	8.121,152	40

		frt	kr.
	Teher		
1.	Részvényalaptőke: teljesen befizetett 2000 egész részvény à 1000 forint 2.000,000.—		
	„ „ 2000 fél „ à 500 „ 1.000,000.—	3.000,000	—
2.	*Társasági tartaléktőke	1.166,952	26
3.	Tüzbiztositási dijtartalék készpénzben, a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . 1.800,740.31		
4.	**Szállitmány-biztositási dijtartalék készpénzben, a viszontbiztositott rész levonásával és minden megterhelés nélkül . . . 21,772.85	1.822,513	16
5.	Tüzbiztositási függő károk tartaléka	131,649	85
6.	Szállitmány-biztositási függő károk tartaléka	30,058	57
7.	Árkülönbözeti számla	358,606	97
8.	Dunaparti ház adó-tartaléka	28,413	57
9.	Különféle hitelezők	161,450	01
10.	Az előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	3,965	—
11.	Tisztviselők nyugdijalapja	373,793	59
12.	Eletbiztositási osztály folyó számlán	330,782	04
13.	1881. évi nyeremény	712,967	38
		8.121,152	40

*) A társasági tartaléktőke az 1881. évi nyereményből emelkedett 1.278,533 frt 51 krra.
**) A dijtartalék az 1881. nyereményből emelkedett . . . . . 1.878,303 frt 78 krra.

Budapest, 1881. évi deczember hó 31-én.

Az igazgatóság:

Fuchs Rudolf. **Hajós József.** **Harkányi Frigyes.** **Lévay Henrik.**

Igazgató helyettesek:

Ormody Vilmos, igazgató. **Ullmann Károly Pál,** aligazgató.

A jelen mérleget megvizsgálván, azt a törvényben s az alapszabályokban meghatározott elvek szerint készültnek és annak egyes tételeit a fő- és segédkönyvekkel teljesen megegyezőknek találtuk.

Jeney Lajos,
a központi könyvezés főnöke.

A felügyelő bizottság:

Rudnyánszky Ferencz. **Ternyai Schossberger Zsigmond.** **Szitányi Izidor.**

Budapest, 1881. évi február hó 27-én.

1—1

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuk vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hideglelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Vrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

☛ **Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál.** 2—10

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatióban

csakis reális és diesérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.

☛ **Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.**

Bécsi börzén

a **„Leitha"** (Halmai) bankház, **Béca**, Schotten-Ring 15. Szakszerű, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók**, a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai**, valamint tartalomdús **folyóiratok**, (valamennyi európai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—5

Bérbe adandó magtár.

Terebély András urnak a Molnár-utczában levő háza alatti

☛ **magtár,** ☚

kedvező feltételek mellett, azonnal

bérbe adandó.

Értekezhetni lehet PÁSZTOR FERENCZ ügyvéddel. Lakása: búzapiaczon.

3—2

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az **éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban**, képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hidépitéshez, henger- és vasmunkához, gyalu és fürészmalmokhoz, gépműhelyekhez, szén- és vasbányákhoz, kőtöréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg**, Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

☛ **Jó és megbizható ügynök alkalmaztatnak.** ☚

6—3

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 16—278. Szolnok, 1882. aprilis 16-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kös- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.
Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

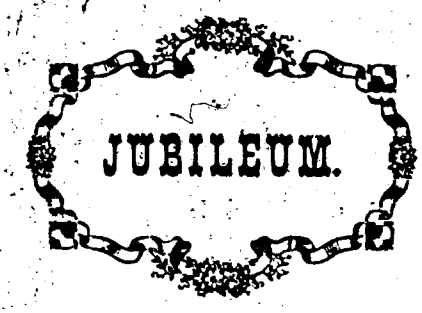

(—r.) Varga Emil ur, a szolnoki városi kath. nagygymnasium igazgatója, ma ünnepli áldozárságának huszonöt éves jubileumát.

Megszoktuk adni kinek-kinek a magáét és senki valódi érdemét megkisebbiteni nem szokásunk a nyilvánosság előtt, sőt azt mindig elismeréssel emeljük ki.

Miért mellőzzük tehát az érdemes férfiut, érdemei elismerésében ma, midőn nagyfontosságu, de tövises pályáján egy fordulóhoz ért, mely háta mögé ejt huszonöt hosszu évet.

Az ő pályája szép és dicső pálya, de göröngyös nagyon, s göröngyös pályát dicsőn futni egy negyed századig, szép feladat valóban.

Az ifjuság virága a nemzetnek, az ifjuság szive veteményes kertje a nemzet reményeinek, s azok, akik csendes elvonultságban, elzárva a világ zajától, e veteményes kertben lelkiismeretes gondossággal, fáradhatlan szorgalommal, ezer gáncs és nehézség között eredménydúsan küzdenek a nemzet jövője érdekében: méltók arra, hogy nevüket tisztelettel emlitsük s midőn elérik küzdelmeikben azon időpontot, melyről visszatekinteni jól esik nemes szivüknek, melyet az önérzet feldobogtat: megadjuk a nyilvánosság nevében megérdemlett koszorúikat.

Varga Emil igazgató ur is kivivta magának e koszorut. Mert ime, a mai napon tisztelettel sereglik a város szine-java az érdemült köré s őszintén, bensőleg üdvözlik őt, hogy a gondviselés megengedte neki huszonötéves áldozárságát ünnepelhetni.

Az ünnepély jelentősége azonban nem a huszonöt évben leli tiszteletre méltóságát, mert hiszen ez emberöltőt más is megéri Isten jóvoltából, — hanem abban, hogy az ünnepelt ez idő alatt az ifjuság kiképeztetése, tanitása körül szerzett magának el nem muló érdemeket, melyeknek erkölcsi értéke a nemzetre száll vissza, mert a fáradság és munka a nemzet érdekében hozatott meg általa.

Elismerés illeti tehát a férfiut, ki valódi önfeláldozással, közmegelégedésre szolgálja a nemzet legszentebb érdekeit, — és tisztelői, kik őt üdvözölni egybe sereglének, csak hazafiui kötelességet teljesitének, midőn meghajolnak az érdemes férfiu és rendtag előtt.

Elismerést nyujtunk neki mi is a nyilvánosság nevében, mint a rend érdemes tagjának és mint tudományos tanférfiunak, kinek további működéséhez szerencsét és kitartást kivánunk.

Adja isten, hogy az ifjuságot a derék igazgató még számos évekig vezethesse a tudomány és fölvilágosodás felé!

A korszellem kulturális szerepe.

Az észleges lélektannak egyik legszebb elmélete, a tapasztalati lélektannak épugy, mint az emberiség müvelődés történelmének pedig egyik legfönségesebb adata azon örvendetes igazság konstatálása, hogy nemünk szakadatlan tökélyesülésre született. Az emberiség ó-kora, annak naiv- és ifjukora is egyszersmind; a későbbi idők folyása meghozta a kulturális nagykoruságot, s nincs kétség benne, hogy a felvilágosodás százada nemünk megférfiasodott korával egyértelmü.

Az emberiség éveinek szakadatlan folyása azonban korán sem jelez egyidejüleg szakadatlan tökélyesülést is. Ha az egyes politikai történelmi korok fejlődési fokait összemérjük, nem mindenkor és mindenben látunk arányos emelkedést is. Hanem igen is látunk örökös ingadozást; mely ingadozásokból, hasonlólag a barometer himbálódzásaihoz, egy bizonyos idő lefolytával csak relative vonhatjuk el a kedvező vagy kedvezőtlen jelenségek tulnyomóságának tapasztalatát.

Egyet azonban e tüneményszerü hullámzásban, az **alap-okot**, egészen tisztán felösmerünk eszünkkel, s ez — **a korszellem.**

Ami a levegő sürüsége a barometernek, ugyanaz a korszellem az emberiség kulturájának — természetes oka.

Mert hát az a korszellem, amire, mint egy láthatlan mindenhatóságra, jó vagy rosz tüneményei közt emberi életünknek önmegadással hivatkozunk, voltaképpen azon **irány**, melyben a különböző idők és helyek emberei sürögtek-forogtak érzék-szellemi tevéseikkor. Azt az irányt mindig és mindenütt egy-egy kedvencz eszme, vagy szellem szabta meg. Ez tüzte ki a czélt, mely után törekednie kellett. Ez volt az a titkos rugó, mely a lehető leghatályosabban költötte fel s mozgatta az úgynevezett **közszellemet.**

A korszellem mindig tökélyt terjeszt elő sejtelmeiben. A korszellem e sejtelmeit, vagyis az **eszméyeket**, az ész czélul tüzi az akarat elé; s ha

---

TÁRCZA.

Virág Imre.

I.

„Édes anyám ne szomoritsa engemet,
Ne büsitsd el még jobban a lelkemet;
Soká folyt már ugyis a köny szemeimből —
Megátkozva vagyok én szerelmemtől.

Édes anyám ne átkozd meg leányod,
Mit szenvedek éjjel-nappal: te látod!
Maholnap már ősbe borit a bánat — —
Virág Imrét szeretem én,
Az én kedves babámat."

‚Lányom, lányom, nagyon rosszat beszélnek:
Virág Imre bedült szegény legénynek!' —
„Jaj istenem, mit tehetek én róla:
Virág Imrét szeretem én,
Isten bánül ne rójja."

II.

Virág Imre be-betér a csárdába,
Szerelmes lett a csárdásné lányába . . .
Ott mulatoz napestétől reggelig, —
Akkor aztán bárcsony lovát
Pajtásai nyergelik.

Porzik az út Virág Imre nyomában,
Amint vágtat a bagaczi határban . . .
Vágtass Imre, vágtass gyorsan előre,
Rá ne kerülj a vármegye kenére.

Vágtat, vágtat Virág Imre szaporán,
A szellő is eltévedne a nyomán . . .
Mikor aztán uj csárdát ér, betéved,
S húzzák neki a czigányok:
„Ilyen élet nem élet" . . .

III.

Vigan mulat Virág Imre egyedül,
De lelkére sötét bánat nehezül;
Nehéz bánat a szerelem bánata —
Kiért búsul, miért búsul?
Ő tudja azt egymaga . . .

Azt beszélik, akik Imrét ismerik,
Akik titkon sohajtását ellesik,
(Azt beszélik, és hej igaz a beszéd:)
Virág Imre husvét napján
Megölte a kedvesén.

Pásztor Ferencz.

Az alvajáró.

— Történeti beszély. —

Irta: **K. M.**

Jász-Nagykun-Szolnokmegye közép táján, a Tisza mentében volt évszázadok előtt két falu, vagyis inkább két kis telep. A Tisza balpartján emelkedett Paraszt-Süly, kicsinyke deszka templommal és toronnyal, oly közel a vizhez, hogy csaknem belebukott. A Tisza jobb partján emelkedett Nemes-Süly, egyszerü kis, ujdon épült templomával. A falubeliek, ha valami végezni valójuk volt, csónakon közlekedtek egymással, mi ugyan nem sürün történt: lenézvén a nemessülyiek a parasztsülyieket, mint parasztokat; ezek pedig irigyelvén amazoknak — mint nemeseknek, boldog állapotát.

Igy volt az akkor . . . most nem igy van.

A Tisza ugyan most is méltóságosan hömpölyög medrében s Nemes-Söly maig is fennáll, csinos kis takaros falu, népe munkás, józan és szorgalmas.

De Paraszt-Sülynek hült helye. Ez eltünt, s pusztulásáról szivreható történetet tartott fenn a hagyomány.

* * *

Szép nyári éj volt. A teljes hold majdnem oly fényessé tevé az éjszakát, mintha nappal lett volna. Mély csend ült Paraszt-Süly felett, a lakosok a hosszu munkában elfáradva, az álom balzsamos karjain ringatództak.

Már jól előre haladott az éj, midőn a nagy csendben egyszerre valami fuvola hanghoz hasonló lágy ének terjedt el. A hangok magas helyről jövének, s oly tulvilágian, oly el-elhalólag rezgének szét a néma falucska felett, mintha a mennyből szállanának alá.

A szivemelő dal megszünt; s im a deszkatornyocska legfelsőbb ablakából egy fehérbe öltözött alak bocsátkozék alá a templom tetejére. Hosszu haja szétbomolva, fekete fátyolként lengett hajlékony tagjai körül s hófehér kis lábaival biztosan járdalt alá s fel a meredek tetőn. Olykor-olykor karjait a hold felé terjeszté, s oly mozdulatokat tőn, mintha repülni akarna. Vért fagyaló látvány volt, főleg midőn a templom gerinczén végig menve, visszavisszatért; mignem végre a torony ablakához is fölemelkedve, ott eltünt. Ez volt a szegény Farkas Etel, Farkas István uramnak, a paszt-sulyi kántornak szegény, alvajáró leánya.

Még akkor ugyan nem ismerték az alvajárást, az idegbajnak ezen veszélyes nemét; s a köznép szegény Farkas Etelt valami elbüvölt lénynek tekintette; mindazáltal nem fél töle, sőt némi ájtatos tisztelettben tartá, mivel a halavány leány egyeseknek, sőt egész háznépeknek is sokszor mondott olyan jövendőket, melyek szóról-szóra beteljesedének.

Maga a nemes-sülyi tiszteletes, kinek eklézsiájához tartozott a paraszt-sülyi egyház, maga ezen nemes férfiu, Mogyorássy Benjámin ő kegyelme is gondolkozóba esett a szegény leány állapota fölött, mikor azt Farkas István uram nagy lelki szomorusággal el-elpanaszlá neki.

Ilyenkor aztán elővevé nagy kapcsos bibliáját a tiszteletes férfiu és abból vigasztalta kántor barátját: „Az ur könyörül a megnyomorodott lelkeken és megadja üdvösségöket" . . . Nyugtassa meg tehát magát kegyelmed édes tiszttársam! majd eljön a segedelem onnan felől, azon szegény leányra is. — Hanem Farkas István uramnak mindezen épületes vigasztalás daczára megmaradt szomoruása. Nem-

a foganatositásra, realizálásra megindult emberiség czélját megközelithette (mert eszményképeit soha teljesen meg nem valósithatja) megelégedettnek, boldognak érzi magát a megfáradt ember; mert tudja, látja, hogy fáradozása nem volt meddő sysiphusi munka; tudja, látja, hogy szellemileg tökélyesült — haladt.

Csakhogy a korszellemnek ilyen czélhoz jutása, az életnek az eszménynyel való lehetőleges összeegyeztetése, a legritkább esetek szaporitója. A haladás nem mindig győzelem, hanem a legtöbbször megérdemelt bukás. Az elbukás t. i. oly értelemben haladás, amennyiben a hiu törekvés veszedelmes csiráit agyonnyomja, a károsnak bizonyult irányt megérdemlett csúfos vallásban részelteti.

Az egyik korszellem divatszerüleg ragadja az emberiség egyik részét a végletekig, a szélsőségig; aztán meg az ellentétes korszellem az emberiség egy másik részét szintén a végletekig s aztán, pl. ezer esztendő mulva, az egyik végletet megbuktatja a másik véglet: — s ha ez a diadalra jutott véglet eszményeinek diadalra juttatásával az emberi anyagi és szellemerkölcsi czéljainak tömjénez — haladásképpen üdvözli a veritékes sikert a ránczosképü tapasztalat.

Igy buktatta meg az egyedurasság végletét a köztársaság véglete. A pogányvilág anyagi élvhajszának végletét megbuktatta a keresztény felfogás tulvilágias mámorának véglete; a gazdagság végletét az elszegényedés véglete, a realisztikus irányokat az idealisztikus irányok véglete és igy tovább a végtelenségig a végletek mind egymást. És ezen, a végletek összemérközésében rejlő s a korszellem által sugalmazott kulturális erő szakadatlanul müködik ma is és fog müködni az idők végeiglen, mert erkölcsi világtörvény, s mint ilyen, örökké való és megváltozhatatlan.

Korszellem, s az ez által tanácsolt közszellem, kulturális divat, volt, van és lesz. Volt, van és lesz, mint látható isten, s aki nem hisz benne elkárhozik. Diadal és bukás, bukás meg diadal jelölik hóditó hatalmának véres, meg rózsás nyomait a multban; büz és illat tanuskodnak arról, hogy ma is a levegőben van s minden leheletvétellel ö n t u d a t l a n u l is magunkba szivjuk; remény és kétség, bizalom és önérzethiány, lelkesedés és csüggetegség szemmel látható bizonyságok az ellentétes korszellem által felvert antagonizmus jövendőbeli valószinü kifejléséhez.

A kóreszme által szaturált közszellem (a hamis isten) fog-e majd győzni, vagy a gyógyitó eszme (az igaz isten) által lelkesitett korszellem — — kérdés, melyre a jövő titka emberi számitás szerint csak az lehet, hogy győzni fog az erősebb? Ahol a jobbak többsége van.

Századunkban a közszellem, vagyha ugy tetszik: közvélemény gyártói és terjesztői a sajtó, az irodalom munkásai. Tapasztalásból tudjuk, hogy azok soraiban is meg van az eszmék ellentétes irányának képviselete; müködéseikben a közszellemnek jobbra, meg balra való irányzásakor a törekvés a végletek felé.

Nem az ellentétes politikai küzdelmek végletei felé való konok törekvést akarom én most érteni, hanem azon küzdelmeket inkább, miket a tudomány, müvészet, erkölcsiség, jog, egyéni élet, család, község, társadalom stb. stb. eszményeinek megvalósitása körül való lázas igyekvések közepett tapasztalhatni. S éppen ezek az ellentétes igyekvések azok, mikben az emberiség kultusájának kiszámithatlan nagy ereje rejlik. Mert ezeknek az ártatlan jellegü csatározásoknak éppen az a hivatásuk a szellemi életben, ami a szeleké a fizikai világban; a lélek egészségének légkörét fölfrissitik, tisztán tartják és a porhadás epidemiájától megmentik.

Mi pedig szerény és bátortalan halandók, kik a korszellem ellentétes irányu rohanásainak által utján állunk, s ugy irtózunk és fázunk a szélsőségektől az eszmények után való bizonytalan rohanásokban: a középutat kövessük s boldogok leszünk.

Dongó Gy. Géza.

Kamarai felirat.

A debreczeni ügyvédi kamarától az igazságügyminiszterhez.

[Két közlemény.]

Az ügyvédek lajstromába az 1880. év végén be volt jegyezve 231 ügyvéd, az 1881. év folyamán bejegyeztetett felvétel által 8, más kamara területéről átköltözés folytán 4, összesen 12, kitöröltetett önkéntes lemondás folytán 3, elhalálozás következtében 5, más kamara területére átköltözés folytán 2; lett tehát az 1881. év végén bejegyzett ügyvédek száma 233, kik közül az ügyvédség gyakorlatától fel volt függesztve 4.

Az ügyvédjelöltek jegyzékébe az 1880. év végén be volt jegyezve 88, az 1881. év folyamán bejegyeztetett felvétel által 20, más kamara területéről átköltözés folytán 5, együtt 25, kitöröltetett más kamara területére átköltözés folytán 6, az ügyvédi vizsga letétele, és az ügyvédi lajstromba felvétel folytán 1, egyéb oknál fogva 2, összesen 9; lett tehát az 1881. év végén bejegyzett ügyvédjelöltek száma 104, kik közül birósánál 16, kir. közjegyzőnél 2, és ügyvédnél 86 van gyakorlaton, iroda-változtatási eset 14, ügyvédjelöltnél 15 fordult elö, ügyvédi vizsgáért folyamodás 9 terjesztetett fel.

A midön a fentebbiekben a kamarai választmány illetöleg fegyelmi biróság müködésének főbb mozzanatait az ügy. rts. 32. §. rendeletéhez képest előterjesztettük; itt volna még helye, hogy az idézett 32. §. értelmében az ügyvédség és jogszolgáltatás terén szerzett tapasztalatainkat előadjuk, valamint a 19. §. értelmében az ügyvédség és jogszolgáltatás terén mutatkozó hiányok orvoslása és korszerü reformok életbe léptetése iránt véleményünket nyilvánitsuk és javaslatokat tegyünk.

Azonban fájdalommal tapasztaltuk eddig, hogy bár évi jelentéseinkben soha nem mulasztottuk el az alkalmat felhasználni arra, hogy az ügyvédség és jogszolgáltatás terén tapasztalt főbb hiányokra sokszor ismételve is reájok mutassunk s azok orvoslási módját is tüzetesen megjelöljük, — felszólalásainknak vagy épen semmi, vagy igen kevés eredménye lett, sőt a legtöbb esetben a legéletbevágóbb törvények előkészitésénél még alkalom sem adatott nekünk arra, hogy véleményünket nyilvánithassuk és javaslatainkat megtehessük!

E tapasztalat folytán, de meg azért is, mert ismétlésekbe bocsátkozni nem kivánunk, tartózkodunk az ügyvédség terén különösen érzett hiányok tüzetes felsorolásától s azok orvoslási módjára vonatkozó javaslataink előterjesztésétől.

Tartózkodunk ettől annál is inkább, mivel az ügyvédi rendtartás tárgyában alkotott 1874. évi 34. t. cz. módositása iránti törvényjavaslatnak egyik kitüzött czélja épen az, hogy az e téren érzett hiányok orvosoltassanak, s e törvényjavaslatra nézve is több alkalmakkor nyilvánitottuk nézeteinket, és azon reménységben vagyunk, hogy megjegyzéseink ezen törvényjavaslat törvényerőre emelése alkalmával figyelembe fognak vétetni.

Addig is azonban, mig ezen törvényjavaslat folytán az ujabb ügyvédrendtartási törvény megalkottatnék, kényszeritve érezzük magunkat az alkalomból ujból felhivni Nagyméltóságod figyelmét azon körülményre, hogy a kamarai tagsági dij tartozások, daczára annak, hogy a választmány e tekintetben minden rendelkezésére álló törvényes eszközt a legerélyesebben felhasználni igyekezett, évről évre folyvást szaporodnak, ugy hogy már a mult év végén ezen hátralékok összege a pénztárnoki kimutatás szerint 5715 frt 30 krra nőtt.

E tekintetben mult évi közgyülésünkből 264/881 sz. alatt, továbbá az 1881. augusztus 25-én tartott választmányi ülésből 774/881. és deczember 11-én tartott választmányi ülésből 1080/881. sz. alatt kelt felterjesztéseinket bátorkodunk Nagyméltóságodnak emlékezetébe hozni azon tiszteletteljes kérelemmel, hogy a törvényhozás intézkedéseig is, a megfelelő lépéseket, rendeleti uton foganatba venni méltóztassék.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

— **Fölhivás.** Főispán ur ő méltósága szives volt alulirt ipartársulattal az ipar s keresk. miniszterium egy átiratát közölni a t r i e s z t i ipar- s t e r m é n y k i á l l i t á s ügyében. — A kiállitásban való résztvétel megbeszélése czéljából f. hó 19-én, azaz szerdán d. u. 4 órakor az ipartársulat helyiségében értekezlet fog tartatni; ezt megelőzőleg azonban — az idő rövidségét tekintetbe véve — van szerencsénk iparosainkat értesiteni, hogy a kiállitás ez év augusztus havában nyittatik meg, a bejelentések pedig e hó 25-ig az ipartársulat elnökségénél eszközöltetnek. Ugyancsak ez ügyben a hozzánk intézendő tudakozódás esetén bővebb felvilágositással szolgálunk. A szolnoki ipartársulat nevében: Lengyel Antal elnök, Szüts Izsó, jegyző.

---

csak azért, mert leánya állapota oly leverőleg hatott reá, hanem azért is, mert ő rajta magán is hatalmas előhaladással mutatkoztak a tüdősorvadásnak aggasztó jelei; s ha ágyba talál esni, mi lesz akkor a két betegből . . . vagyha elhal, mi lesz szánandó leányából? . . .

A nyár is elmult s az öszneк előjelei mindenütt hirdeté a természet. Vasárnap reggel volt. Derült és tiszta volt az égbolt, mintha ő is ünnepelné a természet pihenésre hajoltát. Csak itt-ott lebegett — elszakadozott fehér fátyolként, a magas levegőben az őszi ökörnyál.

Megcsendült a harang Nemes-Sülyön; s alig terjedt szét ünnepélyes hangja, midön visszaválaszolt neki nagy szomorúan a paraszt-sülyi harangocska is.

A paraszt-sülyi nép elcsodálkozott. Hiszen a jámbor kántor már rég az ágyat nyomá, tiszteletes Mogyoróssy ő kegyelme pedig Nemes-Sülyön prédikál: vajjon miért szólalt meg egyszerre a két falu harangja? No de — gondolák, talán valami legátust küldött át a tiszteletes úr, hogy végezné el az isteni szolgálatot. És e gondolatok közt mindnyájan a templomba siettek.

Az ének megzendült és lelket ragadó hangjai az eget verdesték.

E közben a diák vagy pap helyett egy feketébe öltözött leány közelgett a szószékhez; s onnan egyenesen a templom közepére, az oltár előtt megállott.

Farkas Etel volt. Csaknem átlátszó fehérségü, hideg alabástrom arczán alig mutatkozott valami életjel, oly merev, oly jegesült volt az, mint egy halotté.

Az ének megszünt s a gyülekezet megfélemlett bámulásban hallgatott.

— En hüzattam meg a harangot, szólt a leány csöndes, bánatos hangon — hogy tudjátok meg, miszerint jámbor kántorotok, Farkas István, az én jó atyám elköltözött közülünk. A megsárgult falevelekkel együtt ő is lehullt az élet fájáról.

E szavakra a gyülekezet férfiai között mély megindulás, az asszonyok között pedig csendes zokogás támadt.

— De ne szánjátok őt, folytatá a bús leány. Ő már boldog, boldogabb mint e földön bárki is. S ne siratsatok engemet, mert én is boldog leszek, hozzája költözöm ama dús vidékre . . . . . .

Ekkor arcza egészen átszellemült:

— Sirassátok inkább magatokat! . . mert itt jő reátok fekete szárnyakon a veszedelem; az iszonyú végpusztulás. És ha valaki közületek saját házára lö; tudjátok meg, hogy közel van Isten i-té-le-te . . .

Lerogyott s oly erős görcsrohamok fogták körül szivét, hogy néhány kinos sóhajtás után kiadta lelkét.

Harmadnapra két halottat kisért örök nyugalomra Paraszt-Süly szomorú népsége; s a tiszteletes úr olyan szivreható prédikácziót tartott, hogy a nagy sirásnak nem volt határa.

A két halott már csendesen nyugodott a nyirkos hantok alatt, de a nép nem feledé jámbor Farkas Istvánját; s még inkább nem felejtheté leányát és annak rettenetes jövendölését.

(Vége köv.)

Husvéti vigalmak Madarason.

Képzeljenek Önök egy gyönyörü virágos kertet, melyben fakadó s teljes pompájukban ragyogó rózsák mosolyognak a szemlélő elé, képzeljék e rózsákat barna fürtü, piros nevető ajku magyar leányoknak s mi több kunmagyar leányoknak, kiknek már dédanyjaik, hajdani viruló korukban, annyira megrészegiték, elbüvölék a kissé könnyü elméjü magyar király szivét, hogy utóbb szivével fejét is áldozatul kelle adnia, s akkor fogalmuk leend a madarasi függetlenségi kör f. hó 10-én tartott báljáról s e bálon résztvett vidéki ember páratlanul kellemes kedély hangulatáról.

Mert hát az a nagyvilágtól majdnem tökéletesen elzárt boldog otthon, melynek öléről engem is hosszú-hosszú — talán örökidőre elszakitott az ok nélkül soha nem mulasztó véletlen, az a kis fészek, mely hazánk térképén Madaras névvel jelöltetik, távol a nagyvilág kétes becsü zajától tud ám boldog, tud kedélyes és szeretetreméltó lenni saját körében, s az volt főkép e napon, melyen országgyülési képviselője Sárközy Aurel meglátogatta, hogy elmondja, mit tett, miként igyekezett tehetségéhez s politikai pártállásához képest megfelelni azon bizalomnak, melylyel választói őt s magukat megtisztelék. S pedig nem hangoztatta beszámoló beszédében azt, mit a pártján levők közül anynyian egészen az émelygőségig ütögetni s dicsöiteni oly nagyon szeretnek, nem állitotta fel dogmaként, hogy csakis a függetlenségi párt képes boldogitani az országot, zászlajára az „in hoc signo vinces“ merevsége nem volt felirva, s mégis megnyerte még a más politikai elvek mellett buzgón kitartó egyének szivét is.

Madarasra, e kerület kedvencze: Csanády Sándor kiséretében Kunhegyesről érkezett, zászlós bandérium s a kocsik egész rajától vezettetve s kisérve; a községháza előtt levő piaczteren Csatári Imre pártelnök üdvözölte meleg szavakkal a vendégeket, s azután szólt Sárközy, nyugodtan, tuláradozás nélkül s midön a képviselőházban tett fellépéséről, annak hatásáról szólt, tette azt szerény emberhez illő rövidséggel, mondhatni futólag, mintha az öndicsekvés legparányibb látszatát is kerülni akarta volna. Szólt, azaz saját szavaival élve „nyilatkozott“ volna a függetlenségi párt fáradhatatlan s kitartó embere Csanády is, ha Beregmegyében tett számos „nyilatkozatai“ hangját rekedtté nem teszik vala, de ily hangulatlan hangulatban beérte azzal, hogy a községházában örömét fejezte ki a felett, hogy az előljáróság tagjai majdnem kivétel nélkül függetlenségiek s reményét fejezte ki az iránt, hogy az egész megye legalsó tisztviselőjétől kezdve az alispánig mindenki szivével s teljes lelkével az ő pártjának oltárára teendi le már a rövid jövőben politikai meggyőződését. En sokszor hallottam ott a képviselőházban öt, a függetlenségi párt mennydörgős Jupiterét felszólalni, s elkezdett beszédét a sok „eláll“ — „eláll“ miatt soha be nem végezni, de az a fergetegszerü villámlás s dörgés, mit a község tanácstermében rövid idő alatt véghezvitt, szinte megreszkettetett, s bizonyos nyomott hangulatba sodort, bár ludasnak magamat épen nem érezém.

Rövid időzés után a nagy előkészületek közt rendezett társas ebédre mentek a vendégek, s folyt huzamosan a vigadozás, mely az esteli órákban Csatári Imre pártelnök házánál találta mintegy éjfélelőtti 11 óráig terjedő folytatását, s innen jelzett időben a párt olvasókörének helyiségeibe vonultak, permetező esőben a vendégeskedők, hogy a már esteli 8 órakor megkezdődött tánczmulatságon résztvegyenek. Alig hiszem, hogy az ezen helyiségekben eddigelé tartott ilynemü tánczvigalmaknak valaha több, s különösen szebb leánysereg látogatója lett volna, kik „tánczfireg“ toldaléknevet ki nem érdemelték, s a borozgatásban sem kivántak részt venni, egyideig ott hullámoztak a vendégseregtől előre-hátra tolatva, alig lévén képesek a megállásra, s még kevésbbé a leülésre. A reggeli órák vetettek csak véget a tánczuak, mely ben képviselönk is jelentékenyen részt vett.

Másnap a vendéglátó rendezőség a karczagi vasuti állomáshoz kisérte a képviselőket, kik a legjobb emlékekkel vettek bucsút kisérőiktől, igérve a legközelebbi találkozást. Csanády Mező-Keresztesre. Sárközy pedig egyenesen Budapestre utazott.

P—k.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **Szolnok város képviselő testülete**, az 1882. évi április 5-én 2231—39/1882. sz. a. elhatározta, hogy a városházát a „Czélszerü“ jeligéjü terv alapján emeletre felépitteti és az épités költségére a budapesti első hazai takarékpénztártól 32 évre 7%-os évi törlesztés mellett egyszázezer o. é. forintot kölcsön felvesz. Ezen határozat ellen 1882. évi április hó 6-tól május hó 6-ig vagyis 30 nap alatt a város minden adófizető lakosa a megye közönségéhez felfolyamodhatik. Szolnok, 1882. april hó 6-án. Scheftsik István, polgármester.

HELYI HIREK.

— **A városi képviselő testület** f. hó 5-én tartott közgyülése alkalmával nemes gondolkodásának szép jelét adta az által, miszerint egyik tag inditványára egyhangulag és nagy lelkesedéssel azt határozta, hogy a királyi kinevezés utján betöltendő szolnoki kir. járásbirói állásra vonatkozva a képviseleti gyülés felterjesztést tegyen a nmlgú m. kir. Igazságügyminiszter urhoz a végből, miszerint vegye tekintetbe önmlga a város abbeli kérelmét, hogy a betöltendő jbirói állásra oly egyént terjeszszen föl ő felsége elé, kiben a város osztatlan tisztelete és bizalma központosul. Ily egyénnek tekinti a város az itt működő egyik albiró Csefalvay Rezső urat, ki e bíróságot már különben is hónapok óta példás renddel vezeti és aki kitünő szorgalma és ügybuzgó, részrehajlatlan hivataloskodása által a város osztatlan tiszteletére s közbizalmára magát méltóvá tette már évek óta. A kérvény, melyben a vonatkozó határozat kérelmhileg előadatik, egy küldöttség által fog az igazságügyminiszter urnak a napokban átnyujtatni. Jelezzük e tényt egyszerüen, az eredményről pedig annak idején szintén értesitjük a t. közönséget.

— **Főispán ő méltósága** f. hó 12-én Budapestről városunkba érkezett, hogy több rendbeli közigazgatási bizottsági határozatot az érvényesithetés stádiumába tehessen, azonban már 13-án éjjel távozott körünkből.

— **Az alispán ur** pedig f. hó 15-én Jászberénybe utazott, hol a volt jászkerületi székház eladása tárgyában tartandó értekezleten elnökölt; ma pedig a szalók-abád-t.-beöi vizrendező társulat gyülésében vesz részt.

— **A szavaztatás uj módja.** A jászságban történt, hogy a városi képviselő választási elömunkálatokra nem akart minden képviselő menni a városházához, — kapta magát egy városi tanácsos, négy fegyveres városi pandurral hajtatott fel több képviselőt, hogy az ő malmukra hajtassék a viz a szavazat-többség folytán. Oh de! kaján sors, a fölhajtott képviselők fele jobbra, fele meg balra „szavalt“; és igy a tanácsos ur tekintélye pacsban maradt. Hol történt ez? Majd megmondjuk alkalmilag a többit is.

— **Kiállitás.** Mint értesülünk Triesztben f. év augusztus havában ipar s terménykiállitás lesz. Óhajtandó volna, ha megyénk és városunk is kivitelre képes termékei által képviselve lenne. Ha azonban másnemü iparczikkek előállitása az idő rövidsége már lehetetlen: üdvös lenne, ha legalább a kisujszállási gyékény fonás már eddig mindenütt általános tetszésben részesült termékei szerepelnének a trieszti kiállitáson. Ez ügyre vonatkozólag a mai iparrovatunkban megjelent fölhivást ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

— **A városi közpénztárnak** 1881. évi számadása 1882. évi april hó 6-tól számitott 15 napra, a városház tanácstermében közszemlére ki van téve. Ezen számadásra nézve, kitétel ideje alatt, minden adófizető lakos észrevételeit megteheti.

— **A honvédelmi** miniszterium a rokkant katonák és honvédek részére járandó pótlék kiszabása körüli eljárásra nézve szabályrendeletet alkotott, a mely szabályrendeletet a városi adóhivatalban az érdekeltek megtekinthetik.

— **A város képviselő testülete** 1882. évi aprilis hó 5-én tartott gyülésében kelt határozatával a piaczi és vásári helypénzszedés tariffát, valamint a czövekbér tariffát is módositá, mely ellen april hó 6-tól május 6-ig minden adófizető lakos, a megye közönségéhez felfolyamodhatik.

— **A főkapitány urat** felkérjük, miszerint intézkedjék, hogy a bérkocsikba az árjegyzék függesztessék ki. Ez uton a visszaéléseknek, melyek igen gyakoriak eleje vétetik.

— **Egy temetési menettel** találkoztunk nagy csütörtökön délután, midőn az már a temető felé haladt. Egy kis koporsó dusgazdagon fel volt koszoruzva a gyászkocsin, utána pedig a 68. gy.-ezred tiaztikara s nehány altiszt haladt, diszben, végre több fogat, melyek egyikén két gyászba borult urhölgyet láttunk. Megható volt e komoly gyászmenet, mely hihetőleg valamelyik főbb tiszt ur elvesztett kedves gyermekét illette.

— **Statistika** a szolnoki róm. kath. egyházban 1882-ik évi márczius havában történt születései, halálozási és házassági esetekről. Született fi 45, nő 29, törvényes fi 43. nő 27, törvénytelen fi 2, nő 2, halva 3, kettös 3. Meghalt fi 33, nő 32. Általánosan született 74, meghalt 65. Házasság köttetett róm. kath. 2. Január, február, márczius hónapokban összesen született 249, meghalt 176. Kiadatott Szolnokon, 1882. april. 1. Kudelka Gellért, plebános helyettes.

— **Szerencsétlenség.** A szandai gát egyik hidjáról egy szorgalmas derék ácsmunkás, Dobos Pál a pár hét előtt az állásról önhibáján kivül oly szerencsétlenül zuhant a mélybe, hogy egyik lába térden alól eltörött. A szerencsétlent lakására szállitották. A vállalkozó Pápay Antal ur szép jellemzésére legyen itt megemlitve, miszerint önmaga fölajánlá a szerencsétlenül járt ácsnak, hogy orvosgyógyszerészi költségeit ő viselendi, valamint azon ideig, mig a hidak épittetnek, munkaképtelensége daczára is, napi díjait utolsó krajczárig ki fogja utalványozni. Oly szép és nemes tett ez Pápai urtól, mely minden dicséretnél többet ér.

— **Véres czivódás.** Osztrovecz József és Kálmán Mátyás, még a követválasztás alkalmával ellenpártoskodásból összevesztek, s azóta gyülölték egymást. Folyó hó 2-án Fekete József korcsmájában találkoztak, s Osztrovecz Kálmánt „pecsovicsnak“ nevezte, a miért ez neki ugrott s fojtogatni kezdte Osztroveczot, azonban ez Kálmánt a földhöz vágta, mit látván ennek társa Tisza Mátyás, segélyére sietett, s mielőtt védhette volna Kálmánt, Osztrovecz kést rántott, utóbbit életveszélyesen, előbbit sulyosan megsebesitette, s megugrott. Kálmán Mátyás életveszélyesen sérültet Tisza Mátyás és Balázs Gábor vezette haza, ennek megtörténtével Osztrovecz Józsefet kutatták, kit a téglaházi alsó korcsma közelében megtaláltak, s ki egyik ismerőséhez ment volna aludni, — leütötték, s a földön fekve addig verték, mig nem eszméletét vesztette s agyon is verik, ha a szomszédok a lármára ki nem mennek, s kezükből ki nem veszik. Osztrovecz sérelmei szinté sulyosak.

— **Önyilkosság.** Simon János 18 éves szolgalegény gazdájától elszökött, hova semmi szin alatt sem akarván vissza menni — magát gyufa oldattal megmérgezte. F. hó 4-én bonczoltatta fel rendőrségünk.

MEGYEI HIREK.

* **Tiszaföldvári levelezőnk** irja nekünk: Folyó hó 2-án a „Tiszaföldvári polgárikör“ is mély gyásszal ünnepelte meg Simonyi Ernő hazánk nagy fia emlékét s halálát. A kör udvarán, szabad ég alatt, a két helybeli prot. egyh. harangjainak zugása mellett nagy közönség gyült egybe s áhitattal hallgatta a felkent s emelkedett szellemü beszédet tartó ref. s lelkész urat. A beszéd előtt a „Szózatot,“ utána a „Hymust“ zengte a tömeg. Valóban ily ünnepélyek kiemelkedve a hétköznapiság egyszerü köréből, maradandó nyomot hagynak magok után s ápolják, élesztik a hazafias érzést népünk szivében.

— **Sárközy Aurél csokra.** Megyénk e derék képviselőjét Madarason idözése alkalmával a madarasi szépek egyike — nevét nem sikerült kitudnunk — szép virágcsokorral lepte meg; e csokorral lépett Sárközy a község tanácstermébe, s feledékenységből a zöldposztós asztalon hagyta azt távozásakor. Egy fiatal ember megtalálván a remek csokrot, egész lelkesedéssel nézegette s forgatta kezei között mig végre e szavakra fakadt: „Fogadja Nagyságod tőlem . . .“ — de a következő szavakat hirtelen meg nem találhatván egy másik jelenlevő következő szókkal fejezte be a megtört mondatot: „feledékenységének zálogát!“

* **Kunhegyes városában** Molnár Aladár sir emlékére begyült 5 frt 10 kr.— Ehhez járultak: Nagy Péter igazgató tanár 1 frt, Balog Dániel tan. 50 kr. Császi Ferencz tan. 50 kr. Juhász Pál tan. 50 kr. Herbály István tan. 50 kr. Séllei Péter tan. 30 kr. Cserhát Gerzson tan. 10 kr Feuerman Manó tan. 20 kr. Gyüre László s. lelkész 40 kr. Csiriák Gyula, kántor 60 kr. összesen ; 5frt, 10 kr., továbbá Tisza-Sas községből Posta Sándor ref. néptanitó 50 krt, Szabó Imre ref. néptanitó 30 krt, összesen 80 krt adtak, mely összegért fogadják a t. cz. adakozó urak hazafias köszönetemet. Szolnok, 1882. április 11-én. Bárdosy Gyula kir. tanfelügyelő.

NYILTTÉR.*)

Köszönet nyilvánitás.

Boldogult nőm a „**FONCIERE**“ budapesti biztositó társaságnál volt életbiztositva, melynek föügynöke Szolnokon Laczkó János ur, ki amint a halálesetet előtte igazoltam, a biztositott egy ezer forintot azon perczben kifizette.

Midőn ezt nyilvánosságra hozom, s Laczkó János úrnak is köszönetet mondanék, egyszersmind e társulatot a nagy közönség általános pártolásába ajánlani szoros kötelességemnek tartom.

Szolnok, 1882. apr. 11-én.

Krämer Lipót,
halász.

*) E rovatban foglaltakért nem felelős a szerk.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.30 közép, 11.30, silány 11.70. Kétszeres legjobb 10.80, közép 10.50, silány 10.— — Rozs legjobb 9.50, közép 9.20, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.40, silány 7.—. — Zab legjobb 7.60, közép 7.40, silány 7.—. — Köles 5.50. Kukoricza 6.80. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 21.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Darcze 100 kiló 5.50. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 14.— — Lencse 100 kiló 18.—. — Bab 11.— — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 24.— — Árpa kása 100 kiló 14.50. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
8 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.
Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.
Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Hirdetések.

Bérbe adandó magtár.

Terebély András urnak a Molnár-utczában levő háza alatti

magtár,

kedvező feltételek mellett, azonnal

bérbe adandó.

Értekezni lehet PÁSZTOR FERENCZ ügyvéddel. Lakása: búzapiaczon.

3—3

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az **éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban**, képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hidépitéshez, henger- és vasmunkához, gyalu és fürészmalmokhoz, gépműhelyekhez, szén- és vashányókhoz, kőtöréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg**, Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

Jó és megbizható ágensek alkalmaztatnak.

6—4

HIRDETMÉNYEK.

5928.
1882.

Hirdetmény.

Jász-Nagykun-Szolnokmegye közigazgatási bizottsága f. évi april 5-én 633. sz. alatt kelt határozatával a szandai gát földmunkálatának elkészittetését kimondván, az ajánlatok megtételére f. évi **april hó 20-át tüzte ki.**

Ezen földtöltési munkálatok költségvetésileg 15973 frt 60 krban irányoztattak elő. Minthogy azonban a törvényhatóság a halasztathatlan földmunkálatokat 1000 frt érték erejéig már elkészittette, az előirányzat 14973 frt 60 krban vétetett fel.

Felhivatnak tehát vállalkozni kivánók, hogy ezen munkálatokra zárt ajánlataikat folyó évi **april 20-ának déli 10 órájáig** Jász-Nagykun-Szolnokmegye **igtató hivatalában** szabályszerüen lepecsételve nyujtsák be. Az ajánlattevő a megye pénztárában 800 frt óvadékot köteles letenni s az erről szóló elismervényt az ajánlathoz csatolni.

A részletes feltételek s tervek a szolnoki kir. épitészeti hivatal helyiségében hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az elkésetten vagy nem szabályszerüen benyujtott, továbbá a nem világos, óvadékkal el nem látott ajánlatok egyszerüen mellőztetni fognak.

Az ajánlatok a határidő letelte után azonnal és nyilvánosan fognak felbontatni.

Szolnok, 1882. april 7.

Sipos Orbán,
alispán.

2—2

Eladó ház.

A Rózsa-utczában **1585. sz. alatt** lévő házam **szabad kézből** eladó.

Lévay András.

3—1

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs. k. szállitónak, a koronás arany érdemkeresztet tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Bécs Grabenhof Bräunerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinszky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen czirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hidegelelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü es erősitő, **Vrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárnoknak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula Lászlónál. 12—11

Van szerencsém a tisztelt fogyasztó közönségnek tudomására hozni, hogy különféle idei töltésü

gyógy- és bor-ásványvizek

legutányosabb árak mellett kaphatók

Medgyesi testvérek

fűszer kereskedésében,

ugyszintén

gazdasági-, veteményés virág-magvak

8—8

Haffner Sándor és társai

könyvnyomdája

Szolnokon, a buzapiaczon,

elvállal minden e szakmába vágó munkákat, melyeket a budapesti árak szerint a legdiszesebben kiállit.

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatióiban

eszközli **reális és discrétion elismerve, eredeti árfolyamok szerint.**

Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.

Bécsi börzén

a „Leitha" (Halmai) bankház, **Béca**, Schotten-Ring 15. Szakszerű, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók**, a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai**, valamint tartalomdús **folyóiratok**, (valamennyi európai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—6

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

A grácz 1881. évi ország s tiállitáson elisme ési oklevelet nyert

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

! ifünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kivanatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

m. k. udvari szállitónál Budapesten, Erzsébetteren.

Ugyszintén minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőkben.

Szolnokon: Monszpart L. és Medgyesi testvérek üzletében.

A grácz 1880 évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

12—2

Kiadó lakás!

A fő-utczán az ujonnan épült Marschald-féle házban egy lakás, mely 1 bolti helyiség, 3 szoba, konyha, pincze, fáskamra és 1 raktárból áll, május elsejére bérbe kiadandó. Tudakozódhatni: az ott lakó füszerüzlet tulajdonosnál.

1—1

882
tkv. 882.

Árverési hirdetmény.

A szolnoki kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság részéről közhirre tétetik, hogy **Bagossy Károly** végrehajtatónak özv. **Fülöp Péterné** szül. **Schvarcz Gizella** végrehajtást szenvedett elleni 100 frt tőke és járulékai iránti végrehajtási ügyében a karczagi kir. törvényszék területén lévő, s a szolnoki 167. sz. tjkvben 2938 h. r. sz. alatt felvett 766 □ öl szántó föld s a szolnoki 2963. sz. tjkvben 255 h. r. sz. alatt 2090 régi számu ház, és beltelke 1882. évi **junius hó 10. napján** d. e. 10 órakor a szolnoki kir. járásbiróság árverező helyiségében el fog árvereztetni a következő feltételek mellett:

1. Kikiáltási ára a szolnoki 167. sz. tjkvbeli szántó földnek 132 frt 59 kr, a szolnoki 2963. sz. tjkvben foglalt ház és belteleknek pedig 251 frt, melyen alul is az árverés alá bocsájtott birtok a kitüzött határidőben el fog adatni.

2. Venni szándékozó tartozik bánatpénz fejében az elől emlitett ingatlan árverésekor 13 frt 25 krt, az utóbb emlitett árverésekor pedig 25 frt 10 krt készpénzben vagy óvadékképes papirokban letenni.

Az árverési feltételek ezen biróság telekkönyvi hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság Szolnokon, 1882. márczius 27.

Csefalvay,
kir. aljárásbiró.

1—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 17—279. Szolnok, 1882. aprilis 23-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 13:6. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kös- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnál árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magasságu, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldőit a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Kamarai felirat.

II.

A törvénykezés terén a csődtörvény, a törvénykezési eljárás módositását tárgyazó és a végrehajtási eljárásra vonatkozó törvények, valamint az ezekkel kapcsolatos miniszteri rendeletek életbeléptetése által épen a legujabb időben lényeges ujitások történtek.

Mennyiben felelnek meg ezen ujabb törvények a gyakorlati élet szükségleteinek, azt majd a tapasztalás fogja megmutatni; ugyanazért még most nem látjuk helyén valónak, hogy ide vonatkozólag részletes birálatba bocsátkozzunk, egyet azonban nem hallgathatunk el, azt nevezetesen, hogy az ujabb törvényhozásnak abbeli törekvése, miszerint az ügyvédi kar működési köre mindinkább összeszorittatni céloztatik, az ujabban életbe léptetett törvényekben is nyilatkozik; a minek aztán az a következése, hogy mig egyfelől az ügyvédek száma még mai napig is folyvást szaporodik, addig másfelől tőlök a megélhetés tisztességes eszközei egymás után vétetnek el, s ekként az ügyvédi kar vagyoni elszegényedése s ezzel együtt a köztisztelet és bizalom tekintetébeni hanyatlása idéztetik elő.

Nem lehet semmi szavunk az ellen, ha az ügyvédi működés kör azon indokból szoritattik szükebbre, hogy ez által a törvénykezés egyszerübbé, gyorsabbá, és az ügyfelekre nézve kevésbe költségessé tétessék; de méltán kifogásolhatjuk azt, hogy e megszoritás által az ügyfeleken épen semmi könnyités nem történik, sőt úgy lehet, azok még nagyobb károsodásnak tétetnek ki.

Az 1877. évi XXI. t. czikkre, mely az úgynevezett kisebb polgári peres ügyekben az ügyvédi képviseletet majdnem teljesen kizárja, más alkalommal elmondottuk nézeteinket; most az 1881. évi LIX. t. cz. 11. §-ra kivánunk hivatkozni, mely megengedi, hogy a felek magokat sommás perekben megbizott által is képviseltethetik, kik ha ügyvédi jogosultsággal nem birnak is, a feleket a kir. járásbiróságoknál nemcsak a tárgyaláson képviselhetik, hanem a felek nevében mindennemü irásbeli beadványokat is korlátlanul készithetnek.

Tekintve már most, hogy a sommás eljárás köre ugyanazon törvényczikk 13. §-a által tetemesen kiterjesztetett, könnyü belátni, hogy a 11. §. által a zugirászatnak oly tág tér nyittatott, minőnek az eddig sohasem örvendett, és ez által mind azon törvények és rendeletek, melyek az eddig is nagyon elterjedt és sok panaszra okot szolgáltatott zugirászat meggátlására alkottattak, úgy szólván hatályon kivül helyeztettek, mert a jogositatlan zugirászt, ki a feleknek sommás perekben bíróságok előtti képviseletét s azok nevében mindennemü peres beadványok készitését, ha szinte üzletszerüleg fogja is ezentúl folytatni, — a megérdemlett büntetéstől mentesiti maga a törvény, melyre támaszkodva, visszaéléseit büntetlenül, sőt a törvény óltalma alatt gyakorolhatja.

Könnyü belátni, hogy ez egyetlen szakaszocska, mily nagy mértékben sújtja az ügyvédi kart, és mennyire megbénitja annak életerejét, a nélkül, hogy ez által az ügyfelek érdekein segitve lenne.

Mert nem kell ám azt gondolni, mintha ezen „képviselők“ fáradságaik diját az őket megbizó ügyfelekkel épen úgy, vagy talán még jobban meg ne fizettetnék, mint az ügyvédek; az ügyfelek tehát ez úton épen nincsenek a költségektől megkimélve.

Ellenben ki vannak téve a felek több olyan károsodásnak, melyektől ügyvédi képviselet mellett meg lennének óva.

Ügyvédi jogosultsággal nem biró képviselők, a törvényekben és törvénykezési eljárásban kellő jártassággal többnyire nem birván, képviseltjeik érdekeit nagyon könnyen veszélyeztetésnek tehetik ki és oly bonyodalmakat idézhetnek azokban elő, melyekből a felek csak nehezen, és sok költséggel bontakozhatnak ki, mely veszélynek a felek, ha ügyvédek által képviseltetik magokat, kitéve nincsenek, és e mellett, ha az ügyvéd ügyfelének képviseletét elhanyagolja, vagy hibát követ el, van törvény, melynek alapján őt felelősségre lehet vonni; de ha a „megbizott“ hanyagolta vagy rontotta el, e tekintetben az ügyfelek vagy épen nem, vagy csak igen kevés esetben nyerhetik meg sérelmeik orvoslását.

Tehát nem pusztán az ügyvédi kar, hanem még sokkal inkább az ügyfelek érdeke kivánná, hogy a törvénykezési eljárás idézett szakasza minél előbb oda módosittassék, miszerint a felek mind azon esetekben, melyekben ügyöket személyesen előmozditani nem akarják, vagy nem képesek, ügyvédi képviselet igénybe vételére utasittassanak.

TÁRCZA.

Az alvajáró.

— Történeti beszély. —

Irta: K. M.

II.

Paraszt-Sülyön, nem messze a templomtól, kiszáradt vén akáczfák között állott egy rozzant kis ház. Nagyon gyönge épület volt, falait czölöpök óvták a kidüléstől; bogárhátu, korhadt s csaknem földdé vált tetején pedig egész növényzet indult zöld mohából és szapora kövi rózsából.

Elszánt ember lehetett, ki ez omlatag viskóban mert lakni.

Es ilyen elszánt ember volt Gönczöl Mátyás, a rozzant kis háznak lakója s tulajdonosa. Kivénült, kimustrált katonaviselt ember volt ő, s egyszer-másszor annak idején farkasszemet nézett a törökkel. Mikor sok hányás-vetés után Paraszt-Sülyre visszatért, nem hozott egyebet haza, mint erőteljes vénséget, bő tapasztaltságát és egy idomtalan nagy puskát. Paraszt-Sülyön akkortájban még ilyen ingókkal is meg lehetett élni, mert a vén katonát mindenki szerette. Hiszen aki egész életét a haza védelmének szentelé, hogy ne lett volna az kedves és tiszteletreméltó még a gyermek előtt is. Ezenkivül a füvek gyógyerejét is ismervén, az öreg ember bő tapasztaltságánál fogva sok gyógyithatlannak tartott sebet és nyavalyát kiorvosolt; a miért még inkább tisztelték és szerették. Ami pedig a nagy puskát illeti, ez a vén Gönczöl Mátyást hires emberré tette. Mert szenvedélyes vadász lévén, sok nyulat, tuzokot és vad ludat hordott olykor-olykor a vidéki tiszteléndő és vitézlő nemes uraiméknak, melyekért aztán szép ajándékban részesült. Egyébiránt Gönczöl Mátyás, mint afféle mindennemü viszontagságon keresztül-kasúl ment és kenyere javát megevett ember, nagyon csendes, hidegvérü és egykedvü öreg legény volt; s mióta Paraszt-Sülyre visszakerült, nem emlékezett rá senki, hogy valakire valamiért csak megneheztelt volna is.

Azonban a jó embert ez időben még is kivette komolyságából egy különös eset.

Rozzant házát tudniillik már vagy két hét óta hűségesen meglátogatá — egy kuvik madár s éles és szünni nem akaró, csivajgásával mintegy boszantani látszott a vén katonát. Eléget zavarta és hajigálta onnan, de mind hasztalan; a madárnak nagyon megtetszett a tanya.

A mi sok, csak sok . . . ! hiszen épen ha vesztét akarja a szemtelen kuvik madara, ám legyen, — gondolá Gönczöl Mátyás — és megtöltè a nagy puskát oly szándékkal, hogy jövő éjen az alkalmatlan látogatót agyonlövi.

Lesbe is ült még jókor a sötét akáczfák tövénél s fölhuzván kulcsával a vén fegyvert, várt egész nyugalommal és türelemmel. A madár pontosan megjelent és elkezdé szokott nótáját. Es a puska elsült. Nagyot durrant . . . olyan nagyot, mint mostanában akár egy ágyu.

De, oh Istennek csodája! A durranástól-e vagy mert már megunták a szú ette szarufák az életnek terheit: elég az hozzá, hogy e pillanatban a ház teteje lerogyott s beütve terhével a padlást is, az egész romhalom a négy fal közé zuhant.

Abba a házba nem mehetett többé senki.

Gönczöl Mátyás fölocsudván első meglepetéséből, nagyon, de nagyon megrettent. Hiszen ő saját házára lőtt; erre pedig baljóslatú jövendölés van kimondva! . . .

Alig várta azért a hajnal hasadtát, tüstént össze vissza járta az egész falut, elbeszélvén nagy lelki szomorusággal, hogy ő saját házára lőtt.

A népségnek azonnal eszébe jutott Farkas Etel boldogtalan jövendölése, az ő jövendölése pedig szóról-szóra be szokott teljesedni.

Egytől-egyig senki sem kételkedett ebben; miért is egy szivvel-lélekkel elhatározták, hogy összeszedvén becsesebbjeiket, költözzenek át a szomszedos nemes-sülyi jó barátokhoz, jóakaróikhoz, bevárandók ottan az időt, mig Isten itélete elvonuland szerencsétlen falujok fölött.

Egyszersmind felkérték elöljáróik közül a két legértelmesebbet, Borbély Ignáczot és Bokor Pétert, hogy előadván az egész szomoru esetet, értesitsék és kérjék meg eziránt a nemes-sülyi hadnagy Patak Simon uram ő kegyelmét.

* * *

Epen október 28-ika s a nemes-sülyi hadnagy Patak Simon uramnak diszes nevenapja vala.

Nagy volt a készület az ő nemes kuriáján a megtisztelt vendégek szives fogadtatására. Már jó hajnal óta lobogott a tüz a kemenczékben, a kalács meg már régen kisült. A sok apró marha pedig, még a borjukat is ide értve — csak úgy omlott rakásra; és két hordó jóféle egri bort is csapra vertek.

Vendégeket azonban nem volt szokás hivni még akkori időben a névnapra.

De nem is kellett azokat hivni: a reggeli templom után azonnal önmaguk jószántából is kezdének gyülekezni.

Elsőben eljött Mogyoróssy Benjámin, — a derék tiszteletes az ő becsületes káplánjával Tisztes Ferencz urammal. A tudós tiszteletes ékes beszédet mondott, mely után a gazda szives kérésére a vendégek letelepedtek.

Jöttek a többi jómódu atyafiak és elöljárók. Kiki elmondván a mit tudott, helyet foglalának egymás mellett szép sorjában a megteritett asztal körül és beszélgettek egyetmásról, az őszi termésről és az időjárásnak mivoltáról.

E közben pedig eljött az ebéd ideje is, és nagy örömmel, vigalommal ültek az asztalhoz. Jó volt az étel, de az ital sem volt alábbvaló, elannyira, hogy némelyeknek fülei már melegedni kezdének. A házi gazda, Patak Simon uram pedig a nagy örömnek miatta már szinte boglyos is kezdett lenni.

E pillanatban jött be a két paraszt-sülyi küldött: Borbély Ignácz és Bokor Péter.

Patak Simon, mint afféle nyers, nyakas ember, nem várt alsóbbrendü vendégeket s egész megvetéssel fogadta őket.

A párbér a kath. egyházjogban.

A tapintattal szerkesztett „Zala“ egy czikket hoz legközelebb, melyet fontosságánál fogva mi is sietünk közölni.

Timon Akos győri jogtanár tollából jelént meg ily czim alatti jogtudományi irat, — ugy mond a czikk, — melynek dús tartalma, szakértelembeni előadása a kath. clerusnak e tárgybani helyzetét és jogosultságát világlatba helyezi.

Miután azonban a kath. hivek nem mindenütt a párbér czimen róják le kötelmüket illetékes lelkészük iránt, igen sok helyen a megye látogatási jegyzőkönyvek alapján létesült szerződések folytán, az akkor létezett urbéri telkek aránya szerint állapittatott meg a lelkészek jövedelmét kiszolgáltató kötelezettség, nem lesz tehát felesleges, ha ezuttal a plebánosi járandóság e neméről fogunk szólani.

A kath. plebánosok javadalmazását tárgyazó canonica visita az 1802. évi generalis conscriptio kifolyása, mint ilyen alapon nyugvó, a volt uri hatóság és az urbéres birtokállományt kezelő kath. volt urbéres lakosság nevében a clerussal köttetett, s ezen canonica visita jelenleg is érvényben van.

Ezerint vannak helyek, hol a plebánosi járandóság párbér czimén szolgáltatott ki, vannak ismét oly plebániák, hol az urbéri birtok képezvén az adózás alapját, ezen birtok arány szerint határoztatott meg a természetben kiszolgáltatandó plebánosi illetmény; ekkor határoztatott meg a plebánia földek mivelése is, mely szerint a plebániához tartozó községek, mily arányban tartoznak szántani, aratni és kaszálni, hány öl fát kötelesek felvágni és a plebános udvarára szállitani.

Ezen szerződvények a püspöki látogatások alkalmával szükség szerint módosittattak, de soha el nem töröltettek, sőt mindig megerősitve gyarapittattak.

Miután azonban ezen egyezmények oly időben létesültek, midőn a jobbágyok az urbéri telkeknek tulajdonosai nem voltak és igy a birtok eladására sem valának jogositottak, a plebánosi járandóságra vonatkozó szerződések sem az uri hatóság alatt álló jobbágyok, hanem az illető földesurak vagy ezek meghatalmazottjai és az egyházi főhatóság küldöttjei között létesültek; 1848 után pedig, midőn t. i. az urbéresek a telkek tulajdonosaivá lettek, az 50-es években tett főpásztori látogatások alkalmával a szerződések ujból felvétettek és a községek akkori elöljáróinak befolyásával megerősittettek; ekkor azonban a birtokállomány még eldarabolható nem levén, eladás vagy öröklődés esetén egészben szállott át az uj tulajdonosra a rajta fekvő plebánosi járandóság kiszolgáltatásának terhével.

Most azonban, tekintettel az 1871. évi LXIII. t. cz. IX. fejezetében foglalt azon rendelkezésre, mely szerint az urbéri telkek eldarabolását tiltó törvények hatályon kivül helyeztetnek, a volt urbéri telkek bármely részletekre eldarabolhatók és elidegenithetők, gyakran áll be az eset, hogy a kath. hiveknek a plebánosi javadalmazással terhelt telki birtokát más vallás-felekezethez tartozó egyének egészben vagy részben megvásárolják. Kérdés, mi fog történni a papi járandóság kiszolgáltatására nézve, miután ezen teher a telekkönyvben kitüntetve nincs?

Ha a birtok egészben száll át valamely más felekezetü tulajdonosra, ily esetről egy 1880. évi április 4-én 9259. szám alatt kelt miniszteri leirat intézkedik, melyben kimondatott az, hogy a papi járandóságok nem az egyés kath. hiveket, hanem a volt urbéri telkeket biró összes lakosokat terheli, miért is az illetmény kiszolgáltatása alul még a zsidó birtokos sem szabadulhat; azonban mily zavarok támadnak és mily bizonytalanság áll be akkor, ha az urbéri teikek többeknek és több részletben adatnak el; mikép és ki által határoztatik meg a papi adózás aránya.

Rendezni kell tehát a katholikus autonomiát s evvel kapcsolatban a canonica visitán alapuló plebánosi járandóság kérdését is a változott viszonyokhoz képest szabályozni; mert ezen teher a telekkönyvben feljegyezve nem levén, a hátralékra nézve a birói árveréseknél sem jön figyelembe, holott ha e tartozás, hasonlóul a szőlőváltsághoz, a telekkönyvekben feljegyeztetnék, a birtok megoszlása vagy bármiképti eladása esetén az uj tulajdonos által valláskülönbség nélkül viseltetnék, mint hátralék, biztositva lenne és a kiszolgáltatás aránya is meghatároztathatnék.

Ezen kérdés elől kitérni most már nem lehet, mert lehetetlen ezen bizonytalan és kétes állapotnak további fentartása, annálkevésbbé, mivel egyrészt a birtokeladás teljesen korlátlan, másrészről az általános elszegényedés folytán türni nem lehet, hogy az alsóbbrendü papság, mely eddig állásához mért javadalmazásban részesült, jövöre a nélkülözéseknek tétessék ki.

Kovács János.

HELYI HIREK.

— **Szolnok város képviselőtestületének** f. évi febr. hó 18-án tartott ülésén a közs. iskolák tanitóinak fizetés-felemelése tárgyában hozott határozatát — melyet annak idejében tüzetes birálatunk tárgyává tettünk — a megyei közigazgatási bizottság — tekintettel a képviselőtestületnek 1880. nov. 3-án tartott e tárgybani határozatára és a vallás- és a közoktatásügyi miniszter azon rendeletére, mely szerint a képviselőtestület 1880. nov. 3-iki határozata értelmében a fizetésfelemelés haladéktalanul foganatba veendő — nem hagyta helyben és azon utasitással küldte vissza a városi hatóságnak, hogy a fizetésfelemelés okvetlenül eszközlendő és a többlet ezután rendesen a város költségvetésébe veendő fel. Igy is van ez helyén.

— **A szolnoki városház** épitése a Makay Endre fővárosi épitész pályanyertes terve és Koczka Nándor és Kerek József ajánlata alapján, mely szerint a városháza épitését 98,500 forintért elvállalják, elfogadtatott s ennek alapján a közgyülés az elfogadásra ajánlott tervek és módozatok szerint a városház kiépitését elhatározta.

— **Izgalmas jelenet a vasúton.** Az „E—s“ után közöljök e sorokat: Szolnokról a következő rémületes esetet távirják lapunknak: A magyar államvasutak tiszavidéki vonalán, Kis-Ujszállás és Fegyvernek közt az utasok izgalmas jelenetnek voltak tanui e hó 17. d. u. 4—5 óra közt. A III-dik osztály egyik kupéjának ajtaja felnyilt és rajta egy tiz éves kis leány kibukott a sinek mellé. „Jaj Ilonkám!“ kiáltással pedig rögtön egy asszony ugrott a kis leány után. — Minderről a többi utasok jó darabig mit sem tudtak. Abból a kupéból, honnan a gyermek kizuhant, azonnal egy megrémült férfi szállt ki és kétségbeesetten kiabált, azután végig ment az utas kupék mellett ott, hol tilos a járás és csak a konduktornak van megengedve. A szintén e vonaton utazó Péchy Jenö országgyülési képviselő kitekintvén a kocsi ablakán, megállitotta az idegent s kérdöre v onta, hogy nem tudja-e a szabályt? A rémült férfi kétségbeesetten rebegte, hogy egy kis leány és egy asszony ott hevernek a vasuton s talán eddig végök is van. A képviselő rögtön zörgetett a kocsin ülö konduktornak, röviden előadta a balesetet, mire megkezdödött a vészjelzés. Csakhamar megállott a vonat, majd pedig vissza indult a szerencsétlenség szinhelyére. Már négy örházon tul haladt a vonat. Az utasok elöször a kocsikat nézték; hogy nem láthatók-e vérfoltok? Mindenki attól tartott, hogy a legborzasztóbb elgázolást fogják látni. A kocsikon a vérnek nyoma sem volt. A szerencsétlen leányt és asszonyt egymásra borulva találták a sinek mellett, a töltésen. A gyermek is erösen, bár nem halálosan, meg volt sérülve, az anyának haja összekuszálva, karja felhorzsolva, arczán nagy ütés nyomai. Fölitették öket a kocsira és Szolnokig szállitották. A konduktor sorba járta a kupékat s ugyancsak tudakozódott orvos után, de az utasok közt a hosszu kocsisorban egyetlen doktort sem lehetett találni. A szerencsétleneket Szolnokon vették ápolás alá. Az anya a kiállott ijedtség miatt ugy halálra volt rémülve, hogy még Szolnokon is ájuldozott. A sérülés azonban nem halálos, a sérültek egészsége pár nap alatt helyre lesz állitva. — Mint azóta megtudtuk, az illetöknek már semmi bajuk.

— **Kőbakterek.** A külső piacztereken egy-egy lábnyi kőjelzőbe botlik a járó-kelő. Régebben észleltük már e kőbaktereket, de azt hittük, föléri valaki észszel az illetékesek közül, hogy azok ott nem rendén lévő jelzők sem éjjel, sem nappal. A kocsik nappal is neki hajtanak, éjjel pedig, vagy a késö órákban (nem értvén egyet jászberényi Pintér Mihály urral, hogy becsületes ember nem jár éjszaka) életveszélyesek is lehetnek, föleg nálunk, hol nem csak lámpák nincsenek a kőbakterek mellett, de az az egy-két lámpa is, ami van, csak holdvilágos éjeken gyujtatik föl, azt tartván hatóságunk: minek a lámpa, ugy is föl van világosodva a 19-ik század Szolnokon is.

— **Hymen.** Tarnay Sándor mizsei földbirtokos, e hó 17-én a déli órákban kelt egybe szive választottja: Kis Gizella kisasszonynyal, Kis László árvaszéki elnök úr bájos és szellemes leányával, fényes násznép jelenlétében Szolnokon a vártemplomban. Násznagyok voltak: Sipos Orbán alispán és a völegény testvére Tarnay Károly jászberényi ügyvéd. Vőfélyek: Kerekes Géza, Koller Andor, ifj. Scheftsik István és Berki József. Nyoszolyó leányok: Sipos Irma, Kis Ilonka, Nagy Mariska és Prusovszky Mariska kisasszonyok. Tartós és hosszú boldogságot kivánunk az ifju párnak.

— **A Fehérló** czimü szálló kiépitése iránt Fischbein D. ur egy tervet nyujt be, vagy tán már be is nyujtotta a képviselötestülethez, melyszerint ö mostani állapotából kiépitené a szállót 15 évi használat mellett, sőt még bizonyos összeget is fizetne. Föltesszük képviselötestületünkről, hogy egyhangulag magáévá teszi a tervet, melyre még visszatérünk.

— **Miklósy Gyula**, ismert jó nevü szinigazgató, május elején városunkban megkezdi szinielöadásait, melyre a t. közönség becses figyelmét elölegesen is felhivjuk. A társulat jelesebb tagjai: Miklósy Gyula, Temesváry Lajos, Hevesy Lajos, Latabár Dezső, Bányai János, Nagy Ferencz, Györe Alajos, Kertész Gyula, Temesváryné Farkas Irma, H. Csillag Amália, Hevesyné Jozefin, Szászné L. Luiza, Fürediné Emma, Osváth Borcsa stb. A repertoir a legujabb szinmüvek és operettekből fog állani.

— **Köszönet-nyilvánitás.** Mindazon tisztelt barátaim és jóakaróim, kik a legközelebb történt eljegyzésem alkalmából szerencsekivánataikkal felkeresni szivesek voltak, fogadják ez uton hálás köszönetemet szives megemlékezésükért, jó kivánságaikért. Kelt Szolnokon, 1882. april hó 19. Szontágh Jenö.

Hanem azok a hideg fogadtatás miatt nem jöttek zavarba, sőt inkább nagy szeliden elkezdék: hogy ök egy szomoru jövendölésnél fogva végpusztulással fenyegetett Paraszt-Süly, küldöttei lévén, községök nevében ama kéréssel járulnak nemes hadnagy uram eleibe, hogy mig falujok fölött az Isten itélete elvonul, engedné meg nekiek, nemes-sülyi ismerőseiknél meghúzniok magokat!

Patak Simon uramat e beszéd nagyon rosszkedvüvé tette.

„Igy akarnak tehát kendtek — rivalkodott a jámbor emberekre — megszabadulni rongyos falujoktól? . . . Igy akarják hát kendtek belopni magukat nemes helységünkbe? Egy nagy hazugságot kigondolnak . . . és azt jövendölésnek keresztelik?!“

„Isten a bizonyságunk, — szólt a két férfiu — hogy ezt Farkas Etel igy jövendölte; s ha nem sajnálja meghallgatni, el is mondjuk kegyelmednek!“

„Mit bánom én akárki jövendölte — pattant föl a hadnagy — én nem hiszek semmiféle jövendölésnek.“

„Engedelmet kérek, kedves Patak Simon uram! — vága közbe mintegy csendesitve a tiszteletes ur — olykor lehet hinni a jövendölésnek is.“

„Nekem tiszteletes ur se' parancsoljon . . . nem vagyok én most a templomban, hanem saját nemes házamnál“ — szólt a gazda kikelve és indulatosan.

Ezen goromba feleletre tiszteletes Mogyorössy Benjámin uram ő kigyelme ülőhelyéből csendes lelki nyugalommal felkerekedett és Isten oltalmába ajánlva a házat és gazdáját, a káplánnal együtt ott hagyta a névnapi lakomát.

Erre még dühösebb lett Patak Simon, s a szegény küldötteknek volt mit hallaniok:

„Tüstént kitakarodjanak kendtek házamból s a faluból s mondják meg a többinek is, hogyha ma estére egy lelket is találok itt Paraszt-Sülyről, legyen bárki Isten teremtése, senki sem veszi le róla a hunzonőt botot.“

Borbély Ignácz és Bokor Péter erre nagy bánatba merült szivvel elsietének.

A paraszt-sülyi nép elkegyetlen hir hallatára nagy sirás-rivás közt kihúzódék a faluból s a mezön virrasztá keresztül az éjet.

A hajnal tiszta bibor szinben felderülvén, oly félséges őszi reggelt hozott, hogy legtávolabbról sem látszék hirdetni, vagy gyanittatni azon romlást és pusztulást, mely néhány óra mulva rémitöleg bekövetkezett. A reggeli templomba hivó harang megszólalt Nemes-Sülyön s hangjai édes énekként zengtek szélylyel a hervadt őszi mezön.

Csak ugy fájt a szivök a szabad ég alatt letelepült paraszt-sülyieknek, hogy nem mehetnek az Isten házába. De hiszen a kek égbolt is az Isten háza . . . Elkezdének azért egy szivemelő éneket ifjak és vének, gyermekek és férfiak együtt. Még a letarolt vidék is örvendeni látszott a szent dal rezgő hullámiban s egyes elszakadozott hangok büsan ütek meg az épen bent a templomban imádkozó Mogyorössy Benjámin tisztelets füleit, mintegy esengve — hogy künn maradt szomoru hiveiért is imádkozzék.

Es az érzékenylelkü tiszteletes imádkozott is — nemcsak, hanem templom után egyenesen kiment hozzájuk, részint hogy vigasztalja öket, részint hogy rábeszélje öket — visszatérni elhagyott falujokba.

Es midön ebben a legnagyobb hévvel foglalkoznék, megindult alattuk a föld . . . s oly szörnyü rengéssel hullámzott, mintha az egész világ össze akarna omlani. Es messze lenn, leirhatlan tompa moraj hallatszék . . . s még egy rengés . . . ujra egy iszonyu rengés.

Nem maradt lábán senki . . . ki térdre — ki arczra rogyott . . . érezve megsemmisülését az isteni hatalom előtt.

Midön felkelhetének, először is falujok felé néztek. Paraszt-Süly faluja nem volt többé egyéb, mint egy sötétlő romhalom. A tornyos kis templomnak nyoma sem látszott, beomolván az mindenestöl a Tisza vizébe.

Hát Nemes-Süly? . . . Az is sokat szenvedett; sok ház összerogyott, azok között a hadnagyé is beomlott, romjai alá temetvén a még akkor is mély mámorban aluvó Patak Simont. Hanem a templom — meghasadva bár, de mégis állva maradt.

A nap oly derülten ragyogott, mint az örök élet; a vidéken pedig oly siri csend lebegett, mint a végenyészet. A nemes-sülyiek kiszaladtak a faluból, s ott künn összetalálkoztak, összeölelkeztek a paraszt-sülyiekkel. A kiállott félelem s az Isten itélete e pillanattól fogva rokonokká füzte öket.

„Jöjjetek be hozzánk! — mondák, épitsük föl egyesült erövel rombadölt házainkat, és lakjunk ott együtt; javitsuk ki az Isten házát, és imádkozzunk abban együtt.“

Tisztelets Mogyorössy Benjámin uram pedig áldást mondott e megható jelenetre.

S a tiszta égbolt oly ünnepi szinben mosolygott, mintha azt hirdetné, hogy az áldás valósággal meg is lett hallgatva.

*

Több száz év folyt le azóta. Es az egybeolvadt falu maig is fennáll.

Midön Paraszt-Süly helyén barázdálja a televény földet a szántövető, még ma is hány fel ekéje megrozsdásodott lakatokat, sarkantyukat és egyéb ősi tárgyakat.

— **Meghivás.** Mind azon tisztelt polgártársunk, kik a rongyos egylet jótékonyczélu intézményt létesiteni ohajtják, felkéretnek, miszerint folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor az ipartársulat nagytermében megtartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek. Szolnok 1882. april hó 18-án. — Az elökészitő bizottság.

† **Gyászhir.** Szolnok város tisztikara fájdalomtelt szivvel jelenti szeretett tiszttársa Pinthér Ferencz városi aljegyzönek élte 53-ik évében f. hó 16-án reggeli 7 órakor hosszas szenvedés után történt elhunytát. Az engesztelő szent mise áldozat f. hó 17-én d. e. 10 órakor mutattatott be a főegyházban az elhunyt lelki üdveért. Temetése d. u. 5 órakor volt. — Béke lengjen hamvai felett!

— **A szolnoki járás tanitókörének elnöksége** felhivást intézett valamennyi Szolnokon müködő tanitóhoz, hogy a szervezendö „rongyos egylet“ érdekében tartandó értekezleten való teljes számbani megjelenése által kifejezést adjon az egylet iránti érdeklödésének és azon elhatározásának, hogy az egylet jótékony czélját töle kitelhetöleg elömozditani ohajtja. Hiszszük, hogy ezen felhivásnak sikere leend, s hogy a helybeli tanitóság az egylet jótékony czéljának elömozditását feladatául tüzendi ki.

— **Köszönetnyilvánitás.** I. A Szolnok városi kath. nagygymn. ifjuság által f. hó 16-án tartott jótékonyczélu „Hangverseny“ alkalmával a megállapitott belépti dijakból beérkezett: 293 frt 20 kr, mely összegben a felülfizetések is benfoglaltatnak. — Kiadás: 108 frt 70 kr, e szerint tiszta jövedelem 184 frt 50 kr. Felülfizetni szivesek voltak: Benitzky Ferencz föispán ur 4 frt, Sipos Orbán alispán ur 2 frt, id. Scheftsik István polgármester ur 8 frt, Varga Emil ur 5 frt, Lassu Pius ur 4 frt, ifj. Scheftsik István úr 5 frt, Hubay Ferencz ur 4 frt, Monszpart László ur 2 frt 40 kr, Czinóber Anna urnő 5 frt, Bóta Bernáth, Szabó Jáczint és Reinheimer Károly urak 2—2 frt, Karkecz Alajos, Chrobacsinszky Dániel, Stupek Kasszián, Kubusz Bonaventura, Remess Kázmér, Czinege Ábel, Perényi János, Szécsey N., Medgyesi Géza, Nerfeld Ferencz, dr Váczi József, Pápay Antal, Burány Ferencz urak és Ehrlich Illésné urnő 11— frt, Kudelka Bertalan ur 2 frt, N. N. tanár ur 1 frt 30 kr, Illgen Pál ur 1 frt 40 kr, Réti N. ur 50 kr, Bossányi, Nagy József, N. N., Faul György, Ratics Gyula, dr. Csépay, ifj. Neugebaur, Eppeltauer cs. kir. hdgy. és N. N. urak 40—40 kr, N. N. 5 kr. — A nagylelkü adakozók fogadják a bizottság forró köszönetét. — II. A Szolnok városi kath. nagygymn. ifjusága által rendezett jótékonyczélu hangversenyen nagylelküen közremüködö Hubay Etelka k. a., Riedl Vilma k. a., Wawrinetz Emilia k. a., Schreiner K. k. a., ugy a nevezett közremüködök tanitónője és Chiovini Lajos ur iránti kötelességnek eleget teendö, ezen lelkes közremüködöknek. a jó ügy és nemes czél nevében, ugy azoknak is, kik a czél elömozditására bármiként is hozzájárulni kegyesek voltak, a tanárkar s ifjuság nevében tisztelete mellett, a nyilvánosság terén, forró köszönetet mond a bizottság.

— **Megkerült méz.** Mátray Ignácztól 3 hó elött több mennyiségü méz lopatott el. Most a fökapitány ur a nagy városon ráakadt a lopott jószágra, melyet valami Lévai nevü fiatal ember áhitott meg, s az udvarán tartogatta azt elásva. Tettes letartóztatott.

— **Krämmer Lipót** három lova a napokban a Zagyva hid mellett a folyóba tévedt s a befuladástól csak a gyors segély menté meg öket.

MEGYEI HIREK.

* **A fenállott Jász-Kun kerületek** közösvagyonuk felosztása iránt m. alispán elnöklete alatt kiküldött bizottság, mely a volt Jász- és Kun községek képviselöiből és Kerekes Géza m. jegyző, mint előadóból állott, f. hó 16-án tartotta ülését Jászberényben. — A testvériség nemes hevétől áthatott községi megbizottak, a tapintatos elnöki vezetés mellett, rövid idő alatt kiegyeztek és elfogadták Jászberény város, mint a kerületi székház vevöjének ajánlatait, melyek előző napon a jász községekkel 5 óra hosszan át tartott értekezleten alaposan meg lettek vitatva. — Addig is, mig a nagyfontosságu egyezségi okmányt egész terjedelmében közölni alkalmunk lesz, röviden megjegyezzük, hogy a 45,000 frt vételári összegből minden egyes várost és községet azon összeg illetendi, mint melyet a Szolnokon épült megye székházra kötelezett 30,000 frtból kifizetett. — Délutáni 1 órakor Jászberény városa ismert vendégszeretetéénél fogva ezen és más ügyben megjelent vendégei tiszteletére Streitman-féle helyiségben fényes ebédet adott, melyen mély érzelem telt beszédek mondattak a nagykun s uj megyei testvérekre, az egyetértésre, Jászberény városára, és a bizottság elnöke Sipos Orbán alispánra, kinek ügyessége és jóakarata leginkább elömozditotta a sikert. Az alispán válasza mély megindulást idézett elö, nem csak azért, mert a történelmi nevezetességre szert tett Jász- és Kun részek multja, jelene és jövöjéről emlékezett, hanem mert saját személyiségének nem sokára a közügyek vezetésétől leendő visszalépését fejtegette. — Ezt azonban nem merjük komoly elhatározásnak venni.

* **A tavaszi közgyülést** elözöleg az állandó választmány e hó 26. s következő napjaira hivatott össze.

† **Gyászhir.** Varró Mária, férje Illésy Sándor s gyermekeik: János, Mária férj. Pum Józsefné és Róza, — Varró Piroska, férje Rácz András s gyermekeik: Endre és Piroska, — Daróczy Elek s néhai neje Varró Berta gyermekei: Elek és Berta mélyen megszomorodott szivvel tudatják feledhetlen édes atyjok, illetve apósuk és nagy-atyjoknak Varró László, karczagi birtokos és h. ügyvédnek f. hó 18-ik napján reggeli 5 órakor, életének 63-ik évében, egy heti betegség után Turkevében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. april hó 20-án d. e. 10 órakor Karczagon a halottas háznál tartandó gyászszertartás után, a karczagi déli temetőben fognak örök nyugalomra tétetni. Karczagon, 1882. évi apr. 18. Áldás hamvaira!

* **Jász-Berény városában** a Balaton felvidéki néptanitó egylet által néhai Molnár Aladárnak emelendö emlékszoborra 9 frt 80 kr adomány gyült be, mely összegért fogadják a t. cz. adakozók hazafias köszönetemet. Szolnok, 1882. april 18. Bárdosy Gyula, kir. tanfelügyelő.

* **A jász-nagykun-szolnokmegyei** közs. tanitótestület tisza-alsó járási köre f. é. május hó 4-én Czibakházán a fiskolában d. e. 9 órakor tartja meg tavaszi körgyülését, melyre a járáskör rendes és párto1ó tagjai, valamint a járásban müködő minden tanitó, habár nem is tagja a körnek, ugyszinte a tanügy barátok tisztelettel meghivatnak.

A közönség köréből.*)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Nagyon megkérem, ha soraimnak lapjában egy kis tért engedne. — Házam elött a valóságos kolerát vagy illetöleg Pestis-bűzt kell Szolnok városa elött nyilvánosságra hozni, mert hasztalan jelentem a kapitányságnál, azért csak Bubla Samu vendéglős ur minden ronda vizeket udvarából kiereget és az árokba folyik és elöttem megáll; itt aztán mig a természet forró hevétől ki nem párolog, ugy marad, vagy ismét felfrissitödik. Ajulási szag ez, s még egy utolsó pusztán sincs ilyen; de az Elöljáróság ezt nem akarja érezni, pedig a tanácsos urak gyakran megfordulnak erre. Legyen szives ezt közölni, hát ha orvosság lenne kedves Elöljáró urainkra.

Tisztelettel
Özv. Hegedüs Antalné.

VEGYES HIREK.

* **Hymen.** Bódogh János szegedi kir. távirdatiszt f. hó 18-án tartá esküvöjét Félegyházán, özv. Bicskey Györgyné urnővel. Áldás frigyükre!

* **A „Budapesti közlöny“** folyó évi egyik számában következő árverési hirdetmény olvasható. „569/882. a kincstárnak K. Sz. ellen 1 frt. 70 kr. iránti ügyében birói árverés rendeltetvén, II. határnapjául stb. mikor is marasztaltnak k . . 7 tjkvbeli következő javai: 14/a sz. ház telek tartozékostól 90 frt, 836. sz. a. szántó 35 frt. 976. sz. a. szántó 51 frt, 1273/6 sz. a. szántó 125 frt becsár kikiáltása mellett részletenként birólag eladatni fognak.“ Csak rajta!

* **A borok hordóize ellen.** Ezen gonosz hiba, mely föleg tavaszszal a borok lehuzásakor szokott nyilvánulni, csakis tisztátlanul, rozsul kezelt boroknál fordulhat elö. A hordóiz csak oly hordókban fejlödik ki, melyek rosszul tisztogattatnak, vagy a melyeknek fája maga is alá van vetve a változásnak. Hibás dongák könnyen szétbomlanak, s a bornak egy sajátságos izt adnak, mely azt igen kellemetlenné, sőt undonitóvá teszi. A fa bomlása ugyanis ammoniákot juttat a borba. Az ilyen formán ártalmassá vált hordóból csaknem mindig kénsavval veszik ki a hordóizt. — Ezen czélra 1·85 fajsulyu tömény kénsavat vesznek s a száraz hordóba 16—24 latnyit öntenek be. Ezután a hordó bedugaszoltatván, gyorsan körülhengertetletik. A sav az egészséges dongákat, melyek a seprö üledékével be vannak vonva, nem igen támadja meg, de annál inkább a korhadásnak indultakat, s ezek korhadó részeit teljesen elpusztitja. Ezután előbb vizzel mossák ki a hordót a sav eltávolitása végett, majd vizzel és tisztitó láncszczal, végül pedig mésztejjel. A mésztej után addig kell a hordót vizzel kiöbliteni, mig a kifolyó viz tiszta nem marad. Magán a hordóizü boron a faolaj is képes segiteni. Evégből 1 font faolajt öntenek a borba folytonos kavarás közt és végül a hordót jól meghengergetik. Az olaj feloldja a kellemetlen izt adó anyagokat s a bor ismét visszanyeri természetes izét. Az olajat hosszabb ideig lehet a boron hagyni, mert a levegőnek hozzájutását tökéletesen megakadályozza. A hordóist következő eljárás segélyével is el lehet távolitani: Huzzuk le a bort egy egészséges hordóba, két akóra vegyünk 2 font czukrot s oldjuk fel 15 pint hordóizü borban tüz felett s a forró folyadékot öntsük a hydraulikus dugóval ellátott hordóba. A bor gyengébb vagy erősebb forrásnak indul a szerint, a mint több vagy kevesebb seprőt tartalmaz. A forrás befejezése után a bor lehuzatik és tojásfehérrel vagy vizahólyaggoldattal megtisztittatik.

*) Az e rovat alatti közleményeket helyből díjtalanul közöljük bár, de érettük felelősséget nem vállalunk. Szerk.

Irodalom és müvészet.

* **A „Magyar Pénzügy“** közgazdasági, pénz- és iparügyi hetilapban (II. évfolyam) már ez ideig is minden fontosb gazdasági kérdésről szakszerü és érdekes közleményt találhatni, mig a magyar érdekü pénzügyi és közgazdasági mozzanatok folyton kiváló alapossággal beszéltetnek meg. Korszerü és tárgyilagos czikkei által első rendü szakirók tollából, melyek állandó értékkel birnak, a Magyar Pénzügy belbecse egyenlő mérvben növekszik korával. Előfizetési árak: egész évre 6 frt, félévre 3 frt. „Magyar Kereskedők Lapjával“ (szerkeszti: Kende Zsigmond) együtt egész évre 8 frt, félévre 4 frt. — Előfizethetni Budapesten nagy diófautcza 3. és minden könyvárusnál.

* **A „Magyar Dal-Album“** III-ik kötetének 6-ik füzete is megjelent igen érdekes tartalommal. Ezen 6-ik füzettel a „Magyar Dal-Album“ III-ik folyamának második féléve veszi kezdetét, kéretnek tehát általunk is a t. első-félévi előfizetők, hogy a 2-ik félévért járó előfizetési pénzt 90 krt, illető helyre mielőbb beküldeni sziveskedjenek, nehogy a további füzetek rendes beküldése fenakadást szenvedjen. — Számos felhivás folytán a „Dal-Album“ III-ik folyamának szövegkönyvét a „Magyar Daltárt“ két félkötetben bocsájtják közre a vállalkozók, melyre ezennel előfizetést nyitnak. Előfizetési ára a két félkötetnek bérmentes szétküldéssel 80 kr., mely előfizetés legczélszerübben posta-utalvány által eszközölhető. Miután a „Daltár“ a „Dal-Album“-nak kiegészitő részét képezi, azt tartjuk, hogy a szövegkönyv megszerzése a „Dal-Album“ minden tulajdonosára nézve elkerülhetetlen szükséges, ha a magyar népdalokat a maguk valódiságában akarják fel fogni és megérteni. — A III-ik évfolyamnak első félkötete, mely a „Dal-Album“ első öt füzetében lévő 100 dallamnak teljes szövegét tartalmazza, e hó 10-én került ki a sajtó alul. Előfizetési ár a „Dal-Album“-ra egy évre, vagyis 10 füzetre bérmentes szétküldéssel 1 frt 80 kr. Előfizetések Györbe, a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához intézendök. Egyes füzetek minden rendes hazai könyvkereskedésben is kaphatók.

* **Kossuth Lajos** születése 80-ik, irói és politikai működése 50. évfordulója alkalmából Halász István előnyösen ismert fővárosi könyv- és mükép kiadó által tervezett „Emlék-Album“ táblái készitésével Morzsányi József kiváló diszmüvész bizatván meg, annak leirását a következőkben adhatjuk: Az „Album“ 60|45 centiméter nagyságban fehér bock chagrinból készül, dús tüzi aranyozással, zománczozott sarkokkal, cserfa- és babér-koszoru, szintén tüzi aranyozás, ezüstözés és zománcz-munka középen felül Magyarország czimere, alatta az ajánló felirat, végül allegorikus emblémé; mind ezek a munkák, mint már a fővárosi lapok is jelentették, a vert, vésett és cizelirozott munkák remekei lesznek. Az Album első lapját pompás vizfestmény képezendi Rákosy Nándor akadémiai festőmüvészünktől. A következő lapok a feliratot és Kossuth tisztelőinek névsorát tartalmazzák. A könyvkötő munkát Geller József előnyösen ismert fővárosi könyvkötő készíti. Tehát az Album a valódi magyar ipar és müvészet remekét fogja képezni. Aláirásokat még folyvást elfogad Halász István (Budapest VII. kerepesi ut 32. sz.) Az Album költségeire minden aláiró 30 krajczárt fizet, melyért annak idejében megkapja a festmény kicsinyitett másolatát és az Album feliratának szövegét nyomtatásban. Az aláirások megyék és községek szerint jegyeztetnek be.

* **A „Milimári“** pályanyertes népszinmü összes dalai (II. füzet), mely a következő dalokat tartalmazza: 1. Hogyha szeretsz csókolj meg 2. Hogyha piros orczád nézem. 3. Messze kéklik a Duna. 4. Üzentem én a szülö anyámnak. 5. Ide, ide nézz a szemembe. 6. Icza, czicza, kukoricza, palacsinta. 7. Zöld berekben szépen szól. 8. Itt van az ősz. 9. Tót dal. 10. A Milimári (Couplet), megjelent a „Harmonia“ társulat kiadásában. A czimlapon Blaháné mint milimári kocsin ül s a háttérben a népszinház látszik. A füzet ára 1 frt 50 kr, kapható Budapesten, a társulat nemz. zeneműkereskedésében (váczi utcza 3.) Vidéken minden könyv- és zeneműkereskedésében.

* **„Méhészeti Káté,“** czim alatt, Kühne Ferencz szerkesztésében megjelent, pályakoszoruzott mü küldetett be szerkesztőségünkhöz, melyet beltartalmáért a méhészek különös figyelmébe ajánlunk.

* **Felhivás előjegyzésre** Nyizsnyay Gusztávnak alulirottak kiadásában megjelenő összes zeneszerzeményeire. Nyizsnyai Gusztáv zeneművei sokkal ismeretesebbek és jobban el vannak terjedve — nevénél. A szerény költő, viszontagságos élete delén f. é. jan. hó 7-én halt el H.-M.-Vásárhelyen, zajtalanul, csendesen, amint visszavonulva élt mindig. Vagy nem tudott élni az ujkor reclame-eszközeivel, melyek segitségével nálánál sokkal gyengébb tehetségek nevei hangzanak országszerte, — vagy, ami valószinübb, öntudatosan megvetette azokat, beérvén valódi müvé-

szetének nemes önérzetével. Pedig Nyizsnyai Gusztáv a magyar nemzet egyik leggenialisabb és legtermékenyebb zeneszerzője volt. Költészetének kiapadhatlan forrása kincset adott a nemzetnek életében és kinceseket hagyott hátra eddig még ki nem adott kéziratiban. Nemcsak népdallamai, hanem müdarabjai is valódi gyöngyei a magyar zeneköltészetnek. Élnek azok a nép ajkán, ismerik azokat a szegények kunyhóiban és a gazdagok palotáiban, de összegyüjtve és kiadva eddig nem voltak. Nyizsnyai Gusztáv, barátai sürgetéseinek engedve, még életében készült összes müveinek kiadására. A sors azonban nem engedé szándéka végrehajtását. A magyar zene-irodalom és népzeneköltészet iránti kötelességet vélünk tehát teljesiteni, midőn az elhalálozott zene-szerző örököseivel megállapodván, átadjuk a nemzetnek Nyizsnyai Gusztáv összes zeneműveit és ezekre való előjegyzésre hivjuk föl a zenekedvelő közönséget. Tájékozásul, hogy miket foglal magában Nyizsnyay Gusztáv összes müveinek gyüjteménye, fölsoroljuk a következőket: Egy magyar mise énekhangra orgona- vagy zongora-kisérettel. 60-nál több dal egy énekhangra zongora-kisérettel. (Müdalok, románczok és népdalok.) 10 férfi négyes (ezek közt van a magyar mise is.) 33 zongora darab (csárdások) magába foglalva 58 lassut, 76 frisset. 5 palotás zongorára. 2 palotás hegedüre. 3 zongora ábránd. 1 hegedü ábránd. 1 gyász-induló. 5 hallgató magyar zongorára. E gazdag gyüjtemény nemcsak az egyes zenekedvelők, hanem kivált a magyar szinpad népszinmü énekesnői és énekesei, valamint a „Dalárdák“ előtt is becsesek leendnek, amennyiben előbbieknek alkalmuk lesz szebbnél-szebb népdallal gazdagitani a népszinmüveket, utóbbiak pedig eredeti férfikarokon kivül a most oly kedvelt népdal-egyvelegekre is bő anyagot nyernek. Kik Nyizsnyai müveit megrendelik, nemcsak hazafias, de egyuttal kegyeletes dolgot is cselekesznek, amennyiben a kiadók az örökösökkel egyetértőleg, a tiszta jövedelem egy részét e kiváló tehetségü zeneszerző fölállitandó siremlékére határozták forditani. Az összes müveket Langer Viktor (Tisza Aladár) a Szeged városi zenede igazgatója rendezi sajtó alá. A teljes gyüjtemény diszes kiállitásban, a szerző arczképével 6 füzetben (zeneivrétben) fog megjelenni. Minden füzet 8 iv terjedelmü lesz. Előjegyzési ár egy füzetre 1 frt 20 kr. Zeneművek kiadásánál eddig példátlan olcsó árt szabtuk meg ezzel, oly czélból, hogy e kiadást annál népszerübbé és elterjedtebbé tegyük. De egyuttal azt se zártuk ki, hogy azért a kiállitás oly diszes legyen, miszerint bármely könyvtárnak diszére váljék. — A mü bolti ára sokkal magasabb leend. Az első füzet f. évi junius hó közepén fog szétküldetni és ezt követendi havonként egy-egy további füzet ugy, hogy a teljes mü ez év végén a közönség kezében lesz. Előfizetés helyett csakis előjegyzésre kérjük fel a t. közönséget, mely előjegyzés mind a hat füzetnek átvételére lesz ugyan kötelező, a fizetés azonban a füzet tényleges átvételekor egyes füzetenkint (1.20 krjával), tehát utólagosan lesz teljesitendő. Szives gyüjtőknek 10 előjegyzett teljes példány után egy tiszteletpéldánynyal kedveskedünk. — Az előjegyzési bárczákat f. évi május hó 5-ig kérjük visszaküldeni. Midőn Nyizsnyay Gusztáv összes zeneszerzeményeinek ezen kiadására még egyszer fölhivnánk a t. közönség figyelmét, minél számosabb előjegyzések beküldése reményében, maradunk hazafiui tiszteltettel Endrényi Lajos és társa, könyvnyomdája és kiadóhivatala Szegeden.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.— közép, 11.80, silány 11.—. Kétszeres legjobb 10.—, közép 9.50, silány 9.— — Rozs legjobb 9.—, közép 8.50, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.50, silány 7.20. — Zab legjobb 8.60, közép 7.60, silány 7.—. — Köles 6.—. Kukoricza 7.—. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 20.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 6.—. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 16.— — Lencse 100 kiló 17.—. — Bab 11.50 — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 25.— — Árpa kása 100 kiló 14.—. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 36 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czegléd felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.

Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.

Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: **Pánxter Ferencz.**

Hirdetmények.

Eladó ház.

A Rózsa-utczában **1585. sz. alatt** lévő házam **szabad kézből** eladó.

Lévay András.

3—2

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli **reális és discrettel ellenőrve, eredeti árfolyamok szerint.**

☞ **Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.**

Bécsi börzén

a **„Leitha“** (Halmai) bankház, **Béca,** Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók,** a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai,** valamint tartalomdús **folyóiratok,** (valamennyi európai sorsjátékterv a főspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—7

Orvosi tudományos észleletek

a **Hoff János**-félé maláta gyógy-gyártmányok felett, melyek egész Európában mint gyógyhatásuak vannak elismerve és **58-szor** van királyok és császárok által kitüntetve.

Gyógyit **köhögést, valamint gyomor-, mell- és tüdőbajt.**

Hoff János urnak, mint cs, k. szállitónak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosának, magas rendjelek lovagjának.

Feltalálója

és egyedüli készitője Hoff János-féle malátakivonatnak udvari szállitója a legtöbb európai fejedelemnek, Béca Grabenhof Bränerstrasse Nro. 2. Iroda és gyári raktár Graben Bräunerstrasse Nro. 8.

Hivatalos gyógyjelentés.

Melyet dr. Granichstätter cs. k. városi orvos Bécsben adott ki: „A Hoff János-féle maláta készitmények nevezetesen a maláta kivonati egészségi sör az egyesitett maláta csokoládé, a mell maláta czukorkák megvizsgáltattak Kletzinsky tanár ur vegyelemzése alatt. Vannak benne részek, melyek az emésztési szervek gyengeségénél, az altest rendetlen csirkulátiójáról, ugy mint mellnehézségeknél lesoványodás és a hidegelési hajlam megnyugtató és erősitő tulajdonságánál fogva eredménynyel használtatik.

Dr. Granichstädten, cs. k. városi orvos Bécsben.

Bismarck herczeg azt mondja a Hoff-féle maláta kivonat jó izü és erősitő, **Wrangel** gróf táborszernagy jó izü és erősitő gyógyhatásu tápláló italnak nyilvánitotta és reggelire issza. A köhögés és rekedtségnél is sikerrel alkalmaztatik, Lucca, Nilson asszonyok és Néman Vachtel urak (világ nagyságok) által.

Óvás.

Minden maláta készitményen védjegynek (mellképe Hoff János feltaláló és egyedüli gyárosnak álló gömbölyded alakban, alatta Hoff János névaláirásával) kell lenni. A honnan a alódiság ezen jelvénye hiányzik, mint hamisitott visszautasitandó. — Az első valódi Hoff János-féle nyálkaoldó maláta mellczukorkák kék papirban vannak.

☞ **Főraktár Szolnokon Monszpart László fűszerüzletében. Jászberényben: Szilvási Gyula László-nál.** 12—12

!! Kereskedők figyelmébe !!

Haffner Sándor és társai

könyvnyomdája

Szolnokon, a buzapiaczon,

elfogad bármily mennyiségü

papir - zacskóra

czím-nyomást,

budapesti áron.

Ugyszinte ☞ **számlák, árjegyzékek, levélfejek és borítékok jutányos áron készittetnek.** ☜

Azonkivül elfogad

gyógyszertárakban szükséglendő

üveg-, tégely-, doboz- és zacskó-vignetták

elkészitését, **bármily színü nyomattal.**

Továbbá:

ügyvédi, végrehajtói, közjegyzői, községi, plebániai, valamint fakereskedői és egyéb

nyomtatványok

szinte jutányos ár.számitás mellett fogadtatnak el.

☞ Az itt felsorolt nyomtatványokból a megrendelésnél a vidékről csak egy minta beküldését kérjük.

Vendéglősök részére

a legszinesabb

étlapok és bor-vignetták

olcsó áron megrendelhetők izléses kiállitás mellett.

114/882. vh.

Árverési hirdetmény.

Alolirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. járásbiróság 413 sz. végzése által **Bragyova Ignácz** szolnoki lakos végrehajtató javára **Popovits Dienes és neje,** ugy **Kindlovits Ferencz** ellen 520 frt tőke, ennek 1881. év márczius 20. napjától számitandó 6-os kamatai, és eddig összesen 53 frt 31 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 813 frt 60 krra becsült különféle házi butorok, ruhanemüek s egy drb tűzmentes pénz és iromány szekrényből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak

Mely árverésnek az 1172|1182.sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis első izben Popovits Dienes és neje, folytatólag Kindlovics Ferencz szolnoki lakásán leendő eszközlésére **1882. april hó 26-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. §. értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ban megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szolnokon, 1882. april hó 12-én.

Szoó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

1—1

110/1882. vh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. járásbiróság 559|882. p. számu végzése által a **Külső-Szolnokmegyei takarékpénztár** végrehajtató javára **Kováts András** ellen 257 frt tőke, ennek 1881. évi deczember hó 21. napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 47 frt 23 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 684 frtra becsült **több rendbeli lábas jószágok s gazdasági felszerelvényekből** álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1127|1882. p. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Kováts András **Szolnok ugari tanyáján** leendő eszközlésére 1882-ik év **april hó 24-ik napjának** d. e. 9 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szolnokon, 1882-ik évi april hó 4. napján.

Szoó Béla,
kir. bir. végrehajtó.

1—1

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz, a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 18—280. Szolnok, 1882. aprilis 30-án.

Előfizetési ár:
helyben házhoz hordva, vagy:
vidékre postán küldve.
Egész évre . . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.
KÖZLÖNY
A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közleményeken kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kör- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden fővárosi és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu, három hasábos szeletnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos szeletnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldését a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

A legnagyobb jótékonyság.

A létérti heves küzdelmek, melyek korunkban az emberek összes erejét, idejét és buzgalmát igénylik, nagyon ritkán és nagyon kevés embernek engedik meg, hogy azon szerencsétlen embertársai jólétéről is gondoskodhassék, akikkel a kérlelhetlen sors nagyon is mostohán bánik. Megdöbbentőleg nagy azon szerencsétlen teremtések száma, akiknek sanyaru állapota a legmélyebb szánalom érzését gerjeszti a romlatlan és fogékony kedélyüekben. De mint lelánczolt Prometheust, tartja megkötve az emberek nagyobb részét az élet sok ügye-baja, úgy, hogy sok esetben fájdalomtelt szívvel látja a megmérhetlen nyomort, a fogyatkozó lelkek és öszszemarczangolt testek vértfagylaló vonaglását, anélkül, hogy hatalmában állna, a sajgó sebekre balzsamot hinteni és a kinos nyomort enyhiteni.

Amily kétségbeejtő e tehetetlenség kinos tudata, époly dicső, époly magasztos és a félistenként csudált Herakles tetteihez hasonló az, ha találkoznak olyanok, akik minden erejük megfeszitésével az élet ügye-baja által lelánczolt karok közül legalább egyet képesek időnként kiszabaditani, melylyel a mély szánalom érzete által sugalt jótékonyságot malasztként hintik azon embertársaikra, akik annyira rászorultak mások jótékonyságára.

Fájdalom, az ily heraklesi tettekre mindig van szükség, mert mindig vannak szerencsétlen teremtések és mindig vannak még emberek, akikben a felköltött szánalom hatalmas érzése nem akar a nyomor és szerencsétlenség okai után kutatni, hanem a szükséges segély megszerzési módjának kiokoskodására nógatja a lelemenyes észt.

A jótékonyságnak mai napság — a szükséghez mérten — igen tágassá vált terén egész halmazával találkozunk az oly dicső emberek neveivel, akik embertársaik nyomorán enyhitendők, pénzükből és idejükből áldoznak és a legnagyobb elismerésre méltó buzgalmat fejtik ki, a szerencsétlenek jajkiáltásainak megszüntetése érdekében.

A segélyeknek eddig divó módoni nyujtása azonban nem orvosolja és nem orvosolhatja gyökeresen oly sok ember bajait, akiknek száma évenként szaporodik, hanem ellenkezőleg kiapadhatlan segélyforrást igényel, sőt mi több, nem nyujt garanczíát arra nézve, hogy a segélyben folytonosan részesittettek megteendenek mindent gyermekeiknek oly állapotba való juttatása érdekében, hogy azok majdan a kinzó nyomortól mentek lehessenek. Azért égető szükségként merül fel az, hogy a későbbi nemzedék esetleges nyomorának egyszer s mindenkorra eleje vétessék.

Bebizonyult tény lévén, hogy a legtöbb baj kutforrása az iskolázatlanságból eredő tudatlanság, igen természetes, hogy a sok baj gyökeres megszüntetése csak a tömeges iskolázatlanság megszüntetésével érhető el. Kétségbevonhatlan tény lévén, hogy az iskolázatlanság oka azon szomorú körülményben rejlik, hogy a tankötelesek nem rendelkeznek az iskola rendes látogatásához szükséges ruházattal; azáltal tehát, hogy a szegénysorsu tankötelesseknek ruhával való ellatásáról gondoskodnak, a legnagyobb jótékonyságot követik el, mert ezáltal a később netán eredendő bajokat, nyomort és szerencsétlenséget már csirájukban elnyomják és végkép kiirtják.

Amidőn az e hó 23-án délelőtt Szolnok város lakosságának egy része által tartott értekezleten általános lelkesedéssel oly egylet szervezése határoztatott el, amelynek feladata legyen, a szegénysorsu tankötelesek részére a legszükségesebb ruhát közadakozás utján megszerezni és ezáltal a tömeges iskolázatlanságot megszüntetni: ugyanekkor irtó háború izentetett a nyomornak és szerencsétlenségeknek, melyek nemzeti lételünk mételyei. Amidőn ez értekezlet elhatározta, a jótékonyság ügyében gyakorlása által serkentőleg hatni azon szülőkre és gyermekekre, akik az iskolától irtóznak és a tudatlanság sötétségében bolyongnak: ugyanekkor meggyujtatott a szellemi világosságot terjesztő lámpa folytonosan élesztendő világa, mely dicssugárként fogja környezni az eddig elhagyatott, szegény, tudatlan nép szellemi életét; és amidőn a nevezett értekezleten jelenvoltak ezen határozatukkal a jótékonyság legszebb s legfényesebb zászlaját bontották ki: ugyanakkor kitörülhetlen betűkkel irták a kibontott zászlóra a nagy költőnek eme szavait:

„Ha majd a bőség kosarából
Mindenki egyaránt vehet;
Ha majd a jognak asztalánál
Mind egyaránt foglal helyet;
Ha majd a szellem napvilága
Ragyog minden ház ablakán:
Akkor mondjuk, hogy megálljunk,
Mert itt van már a Kanaán!“

Szontágh Jenő.

TÁRCZA.

Darwin.

Született 1809. meghalt 1882.

„Élvezhetlen mint a gyaluforgács“; ilyenformán hangzott az itélet, melyet Carlyle, korának ez a paradoxonokban leggazdagabb kritikusa, Darwin fölött ejtett. A maga szempontjából, akkor, midőn ezt mondta, nem is mondhatott volna egyebet. Ő egyszer a történelem heroszaiért rajongott. Mózes vagy Mahomet, Nagy Sándor vagy Julius-Caesar az ő rendeltetésszerü férfiai, kik váratlanul jelennek meg az emberiség sorsintéző firmamentjén, mint az üstökösök s kimérik a történelem útját a messze jövő századokra. Az ő szellemük fényeskedik az utókornak, midőn már régen elhunytanak, az ő eszméik megvalósulása viszi előre az emberiséget, az ő intézményeik teszik azt boldoggá vagy szerencsétlenné.

Ily ideákkal eltelve, mit mondjon Carlyle, az ő honfia, Darwin felől, midőn annak könyve megjelen, s a közönség azt lelkesülten kapkodja szét? Az ő szemében Darwin csak iró, már pedig Carlyle megveti a sok beszédet, a sok szót. Az „Origin of species“ előtte merő szőrszálhasogatás, renyhe munka, mely a fajok meg nem irható történetének tárgyalja egyes fejezeteit.

Nem gondolhatta még akkor a carlyleizmus megalkotója, hogy ott a Farnborough melletti falusi jószágán élő szerény tudós szintén egyike az ő csodált heroszainak, kinek nincsenek ugyan rendelkezésére százezrekből álló csapatok, évszredekre kiható religiót sem alapit, hirdetvén országszerte az igét, hanem a kinek hatalmas szemlélődő tehetsége uj szempontokat mutat ki az emberiségnek, s a kinek eszméi átjárják a társadalom minden rétegeit, ha még oly távol állanának is máskülönben attól a szférától, a melyben ő mozog. Az ujkor hőrosza, ki tollal küzd s az emberi nem haladásának utját nagyobb biztossággal méri ki, mint az országverő nagy hadvezérek. A kinek nem jut eszébe sem, hogy reformokat teremtsen a társadalomban, hanem elszórja eszméit az emberek között egészen más tárgyakra vonatkozón, és ezeknek világánál az események egyszerre másként mutatkoznak, az emberek észreveszik, hogy ők helytelenül láttak eddig, s ellenállhatatlan hatalommal terjed a valónak ismerete.

Voltaire, Roussasu és a franczia enczyklopedisták elsők az ujkor eme héroszai között; az ő idejök óta tudjuk, hogy a toll hatalmasabb fegyver, mint a kard. Az ő kalamusuk kiveri a franczia zsarnokok zsoldosainak kezeiből a szuronyt. De Darwin náluknál is nagyobb. Azok a társadalom reorganizácziója mellett küzdenek, s az csodálatos félreértések után is végbe megy. Darwin az állatok és növények országa felé forditja elméje élét, behatol az ellentétekbe, melyeket talál, átkapcsolja azokat, melyek csak látszólagosak, felkeresi az igazi okokat, midőn ugy tetszik, hogy csak a véletlen üzi a játékát a tünemenyekben — és az eredmény az, hogy az emberiség egészen más világnézletnek hódol, beismeri a százados tévedést, s a fejlődésnek egyedül igaz, mert egyedül természetes utjára tér.

„Struggle for the life,“ küzdelem a létért; ebben a nagy elvben lett kimondva a természetet mozgató ős igazság. Ki lett mondva akkor, mikor legnagyobb volt reá a szükség, „s az idők telje“ elkövetkezett. Az emberiség megunta a tulhajtett idealizmus évszázados tévedéseit. Az élet kinevette az elméletet. A küzdelem folyt, mialatt a szeretet apostolai legmeghatóbban szónokoltak a béke érdekében. A tisztán szeretetre alapitott társadalom, mely annyi nemeset teremtett, tultengésben senyvedett, a goethei langymeleg „leben und leben lassen“ rég meg volt haladva, mielőtt kimondatott volna. Elvet kerestek megindokolni a küzdelem jogosultságát; a mely küzdelem elkerülhetetlennek bizonyult. A faji érvényesülés nagy problemája a „vagy én vagy te“ kérdése a társadalomban fel volt vetve.

Es mialatt a társadalmi tudományok bölcsei hiába keresték a feleletet, onnan sugárzott szét a világosság, a honnan legkevésbé reménylették: a természet nagy országából. Midőn megtagadtak volt már majdnem minden közösséget, mely társadalom és természet között létezik, midőn a felhőkben szárnyaló képzelmök az egekbe vonzotta az embert, akkor hangzott el e figyelmeztető szó, akkor lett kimondva a nagy elv, mely társadalmat és természetet egyaránt vezérel, egyaránt dominál, mely egyedül érvényesül az élet megannyi küzdelmeiben: stuggle for the life.

Az igazság maga tesz bizonyosságot maga felől; es az aristotelesi elv sohasem bizonyult talán oly félreismerhetetlenül valónak, mint ezen esetben. A küzdelem jogosultsága csak a növény és állatvilágra lett kimondva, s érezte, tudta minden, hogy egyszersmind a társadalom nagy küzdelmei is szóban forognak. A vézna lelkek sopánkodásai helyett férfihoz illő küzdelem. Harcz, beteges fantazmágórák helyett. S a harcz és a küzdelem méltó bére: az érvényesülés. Ezek a Darwin elméletének egészséges, az életnek és a valónak megfelelő eredményei.

Az érvényesülés, a küzdelem jutalma is ki van mondva Darwin müveiben. A természetes kiválás, a legjelesebb számára biztositott győzelem még a morális momentumot sem nélkülözi. A természet válogatós. A legjelesebb fajokat kedveli, a küzdelem győzőjének adja a babért. Nagyobb következetességgel mint maga az ember. Törvényei alkalmazásában nem ismeri a kivételt. Nem tudja, mi az esetlegesség, a legnagyobbakban és a legkisebbekben ugyanaz a változatlan örök törvény működik. Az a faj és az a példány, a mely legerősebb, a viszonyokhoz alkalmazkodni legjobban tud, a fáradalmakat legjobban kiállja, a klimát megszokni leginkább képes, a táplálék megszerzésében legügyesebb, a fajbeliekkel folytatott küzdelmekben legtöbb erőt fejt ki, a létért való küzdelemben legderekabb: az a példány érvényesül. A nemi életben is övé a győzelem. A nő a legerősebb him akaratának hodol, az oroszlán csak a megvivott küzdelem után alapit családot, a czinke a legszebben éneklő nőcskét választja el párja gyanánt. A legderekabbnak van legtöbb kilátása, hogy faja elszaporodik, a magzat átörökli a jeles tulajdonokat és to-

A párolgás befolyása a nedvkeringésre.

Ha egészség vau, minden van; mig ellenben, ha a phisikai élet, bármily betegeskedés által megzavartatott, ott lehet a világ minden élve, boldogsága, kincse — mitsem ér. — Erzik ezt a rozzant viskók lakói ép ugy, mint a fényes paloták urai.

Az egészség fenntartása tehát kell, hogy érdekeljen minden rendü és rangu egyént, ha kevesebb bajjal és küzdelemmel óhajt élni. Hogy azonban ez megtörténhessék, kerülni kell minden oly alkalmat, melylyel a legdrágább kincs veszélyeztetik.

Ha az orvostant röviden átfutjuk, ha egyes kórjelenetek végokai után tudakozódunk: igen kevés kivétellel azt találjuk, hogy számtalan bajnak oka a **meghülés**.

A meghülés sokféleképen jelentkezik az emberi testszervezetben s nagyban függ a nedvkeringéstől s innét az állitás: valamely testrész meghülése nem egyébb, mint a nedvkeringés megzavarása azon testrész felé.

S ez nemcsak nálunk van igy. Igy van ez az állat és növényvilág minden egyes tagjánál, úgyanyira, hogy az élet fentartás egyik nélkülözhetlen kelléke a rendes nedvkeringés.

Ennek miként jére nagy fontosságu a **párolgás**, mely mig nálunk s az állatoknál a bör likacsain (pólus) és a tüdő által történik; addig e munkát a növényeknél a levelek végzik.

Nem érdektelen ezek alapján felvetni a kérdést: mily befolyást gyakorol a párolgás a nedv-keringésre? Hogy e kérdésre szabatos feleletet adhassunk, előbb Liebig természettudós számos idevonatkozó kisérletei közül a következő egyszerü, de nagy horderejü kisérletére szabadjon a t. olvasó becses figyelmét kikérnem.

U egy u alakban meggörbitett üvegcsövet vett; ezt megtöltötte vizzel s aztán mindkét végét a szabad levegön hagyta. A cső szabad végén a folyadék a hólyagon keresztül párolgott s ezalatt a csőben fogyott. Eközben belül légüres tér támadt, melyet a levegő nyomása a sóoldatba mártott részen sóoldattal töltött be, mit az oldatba kevert indigó kék szine azonnal elárult. Ezen kisérlet alapján a nevezett természettudós joggal állithatta, hogy mindazon nedvek, melyek valamely párolgó hártyával érintkeznek, ezen hártyafelé mozognak és pedig minél nagyobb a párolgás.

A szabadon levő csövön keresztül a párolgás annál erősebb, minél szárazabb a levegő, mely vele érintkezik s ellen esetben annál lanyhább, minél több vizpárát tartalmaz a levegő. Ezen tüneménynél még az átömlési elméletet sem lehet teljesen érintetlenül hagynunk, mely szerint a hártyával elkülönitett folyadékok egymással érintkeznek jobban mondva: elegyednek. — Itt átömlés történik és pedig a folyadék sürüségével forditott arányban, azaz minél sürübb a folyadék annál lassabb s minél ritkább, annál sebesebb ezen átömlés.

Ugy látszik, e törvény a fennebbi kisérletnél éppen semmi értékkel sem bir, amennyiben a sós oldat, daczára hogy sürübb, épp oly arányban tolul a csőbe, a mily arányban történik a hártyán a párolgás.

Liebig kisérleténél még egy igen nevezetes dolgot szükség felemliteni, s ez az, hogy, ha a csövet a folyadékból kivesszük s igy mindkét végén párologni engedjük, a légnyomás tisztán szemünk elé tünik az által, hogy a hártyák behorpadnak. Ha most ily helyzetben a hártyára vizet cseppentünk, természetesen azon a helyen a párolgás megszünik s a levegő a cseppet a hártyán keresztül a csőbe szoritja.

Ennek ugyan valami fontos szerepe a testszervezetre nincs, de azért elegendő rész jutott neki is a nedvkeringésnél, mint később lesz elég alkalmunk ezt megtudhatni.

Ezekből áll Liebig kisérlete. Lássuk mily tanuságot vonhatunk abból az állat és növény organumainál, és pedig mindenekelőtt nálunk embereknél.

Az emberiség gyermekkorától fogva tapasztalta, hogy a párolgás a leglényegesebb befolyással van az egészségre, de megfejteni nem tudta. Most azonban Liebig kisérlete után, melylyel a test szervezetben keringő nedvek mozgása kellő világot nyert, tudjuk, hogy a párolgás az állati szervezetben két féle módon történik: először a külbör polusain; másodszor a tüdő által s igy a nedv-keringés utja is kettős, tudniillik a bör pólusai és a tüdőfelé.

Itt üli diadalát Liebig kisérlete. Ami a kisérletnél kicsinyben a hártya, az az állati szervezetben a bör és a tüdő, melyek mindegyike, mint a hártya, a levegővel van érintkezésben. Ha erősebb a bőr vagy a tüdő párolgása, erősebb azon testrész felé a nedvkeringés is.

Ennek egyenlő arányban kell lenni, különben beköszönt az egész testszervezet abnormis állapota, sőt nem egyszer enyészet.

Példa világositja a dolgot.

Vegyünk a többi között egy halat, emeljük azt ki félig a vizből, a hal nemsokára elhal. Oka igen egyszerü. A felrész a szabad levegön lévén, a párolgás nagyobb, rohamosabb, mint az alrészen, minek az a következménye, hogy az élet fennmaradásához szükséges nedvkeringés megzavartatik s halált okoz.

Hasonló bajok származhatnak a nedv-keringés megzavarása vagy megakasztása által az embernél is. — Igy tavaszszal és őszszel, midőn a levegő páratelt, az emberben a nedvkeringés pang, nem levén szivó eszköz s ha ez beállt, létrejön az ugynevezett „náthaláz", mely nem egyébb, mint a nedvek pangása. Ebből még az is világos, miszerint nem mindegy a száraz, vagy nedves levegő; nem egy a hegyen vagy a völgyben lakni; szárazon vagy a vizen élni. — Itt különös figyelmet érdemel azon szerencsétlen embertársak szomoru állapota, kik a természettől posványos s igy büzhödt levegőü földrészre vannak kárhoztatva. Ezek kedélye lehangolt, egész szellemi életük nyomott, testszervezetök gyenge, kiaszott, szóval szánalomra méltók, ők csak vegetálnak s ezért nem igen hosszu életüek.

Szolgáljon például Dél-Amerikának a Foktartománytól éjszak-nyugatra terjedő partvidéke; Éjszak Amerikában az ugynevezett Orosz-Amerika, lefelé délnek a Missisippi folyam torkolatának vidéke, hol mesés számban hordja a sárgaláz áldozatait. Mind e posványos vidékeken a megromlott göz és párával telt levegő gátolja a párolgás rendes menetét s vele a nedvkeringést. Kézzel fogható példa még állitásunk igazolására a Cayenébe számüzöttek szomoru sorsa.

Valamint a túlságos páratelt levegő gátolja a párolgást és a nedvek pangását eredményezi, úgy a fölötte száraz levegő gyorsitván a bőr és tüdő párolgását, a nedvkeringést oly mértékben fokozza, hogy az a bőrön, mint izzadság jelentkezik, sőt a fokozott párolgás folytán gyorsult nedv-keringés a bőrt fel is dagasztja — megrepeszti. Ösztönszerüen érzik e természeti törvényt Afrika keleti pártjain, hol a harmattan hatása miatt a benszülöttek bőre felpattan, sőt felreped. Ennek meggátlására a benszülöttek fagygyúval kenik be testöket, hogy ez által a párolgást lassithassák, mi aztán a lassúbb nedv-keringést vonja maga után. Innét a tudományban e szélnek neve „fagygyúszél."

Ezek után még egyre szabadjon kérnem az olvasó türelmét, s ez az, hogy — mint fennebb emlitém — a párolgó hártyára helyezett vizcsepp a légköri nyomás miatt a hártyán átszorittatik a csőbe.

Ehhez hasonló történik az emberi testen is, ha azt zsiradékkal bekenjük; ezzel ugyan — ha egész felületen történik a kénés, megszünik párolgás, de csak a bőr pólusain; a tüdő felé azonban akadály nélkül folyik s eredményezi, hogy a zsiradékba börön a légköri nyomás által átszorittatik, mint oly részleten, mely felé a nedvkeringés kissé szünetel.

Az eddig mondottak után, kiki láthatja, mily fontos szerep jut az egészségre vonatkozólag a párolgásnak az állati nedvek keringésénél s azt hiszszük, kedves kötelességnek tartja mindenki ama gondoskodást, melylyel a párolgás két főszerve a bőr és a tüdő iránt tartozik és pedig azért, mert feledni nem szabad, hogy a bőr szennyes volta gátolja a rendes párolgást, mig ha a pólusok a tisztán tartás által nyitvák, rendszeresen történvén a párolgás, rendszeres a nedvkeringés is.

A **bőr tisztán tartása** tehát a jelszó, mert a bőr nemcsak szabályozója a vér és test melegének, hanem jótékony ajtó, melyen keresztül a fölös nedv kiszivárog s belül anyagcserét enged.

Mily vigyázatot igényel a test a párolgás alatt, onnét kitünik, hogy az izzadság elfojtásának s e körüli ügyetlenségének nem egyszer keserüen megadta az árát sok halandó, amennyiben hasgörcs, fejbántalmak, tüdőgyuladás stb. mind megannyi okozatai a felakadt párolgásnak.

Mily mértékben kelljen ügyelnünk a fenntnevezett két testszervre, vagyis miben áll a bőr tisztasága és a tüdő épentartása, jelenben nem képezheti tárgyunkat s igy záradékul csak annyit: ki börének ápolását elhanyagolja, gátolja a párolgási müködést, megrontja vérét s a csúzos bántalmaknak készit termékeny talajt.

Karkecz Alajos.

A Jászkun testvérek osztály-egyezsége.

Mint mult számunkban emlitők, f. hó 16-án összejöttek a Jász és Nagykun községek megbizottjai, hogy a megyei törvényhatóság határozatához képest, kiküldött megyei alispán elnöklete alatt a végleges egyezséget létesithessék.

A kiegyezés, mely igen nagy részben alispán ur tapintatos közbenjárásának tulajdonitható, békés és barátságos uton sikerült is. A jegyzőkönyvet, mint reánk érdekes és fontos okmányt, egész terjedelmében közöljük:

Jegyzőkönyv. Felvétetett Jászberényben 1882-ik év april hó 16-án a Jász-Nagykun-Szolnok megyei törvényhatósági bizottsági közgyülésnek, mult évi 18484. sz. végzéséhez képest, a volt jászkun kerületek közös tulajdonát képező vagyonok felosztása tárgyában kiküldött köldöttség által, Sipos Orbán alispán elnöklete alatt tartott közös tanácskozmányban, mely alkalommal jelenvoltak: Karczagról: Pap Elek polgármester és H. Kiss József, — Kunhegyesről: Kulifay Károly főjegyző, — Turkeviből: Nánásy János polgármester, — Kunszentmártonból: Nagy Géza polgármester, — Madarasról: Farkas Sándor főjegyző, — Apátiról: Horváth Bertalan főbiró, — Ladányról: Réz Gyula főjegyző, — Fényszaruról: Tóth Péter főjegyző, — Felsőszentgyörgyről: Nagy István főbiró, — Arokszállásról: Márkus József városi ügyész, — Alsószentgyörgyről: Bajzáth János főjegyző, — Jákóhalmáról: Terjéky Ferencz főjegyző, — Mihálytelekről: Gumbert János főjegyző, — Jász-Kisérről: Küry Albert, — Jász-Dósa község részéről: Buday Andor főjegyző, — Halmay József jászfelső járási szolgabiró, — Jászberény városa részéről: Elefánty Sándor polgármester.

A tanácskozmány mindenek előtt megállapittatni kivánja azon közös vagyonokat és érdekeket, melyek a volt jászkun kerületek kebeléből Pest-Pilis-Solt-Kiskun, illetve Csongrád megyéhez csatolt részekkel a közös vagyonok felosztására nézve 1878-ik évi deczember 9-én kelt s ugy a törvényhatóság, mint a nagyméltóságú belügyminiszter ur által helybenhagyott egyezség folytán Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez tartozó Jász és Nagykun részek között ez alkalommal felosztás tárgyát képezik, egyhangulag ilyenekül ismertetnek el:

a) Jászberényben a jászkerületi ház mellett közös egy emeletes székház épületet.

b) pákai pusztai alap a pénztár kimutatása szerint 1086 frt 74 kr. tőke értékben,

c) felkelési alap 375 frt 19 kr. tőke értékben, ezen közös vagyonok és értékek beosztására nézve az érdekeltségi tanácskozmány egyhangulag a következő egyezséget létesitette.

1-ör A Jászberényben levő lakház jelen jegyzőkönyv feltételei mellett örökösen és tulajdonjoggal Jászberény városának engedtetik át.

2-or. A kiskun részekkel 1878. év deczember 9-én létre jött s fent hivatkozott egyezség értelmében a székház épületből ezeknek fizetendő 15,000 frt. részbeni törlesztésére a fenn érintett pákai és felkelési alapok együtt 1821 frt 93 kr. tőke értékben s ezek járulékai forditandók, a fizetendő 15,000 frtból ekként még fenmaradó összeget, valamint az összes kötelezett kamatokat Jászberény város sajátjából a neki átengedett tulajdon fejében fizetendő és pedig ugy, hogy Jászberényen kivül a többi Jász és Nagykun községekre az e tartozás fizetésére átengedett páka pusztai és felkelési alapokon kivül semmi néven nevezendő teher vagy fizetés ne háruljon.

3-or Jászberény városa köteles a Jász és Nagykun községeknek egyenként, ezeknek az itt érintett közös vagyonból való végkielégitésük fejében azon összegeket megfizetni, melyeket ezek Jász-Nagykun Szolnok megye által Szolnokon épitett megyei székház épitési költségeibe fizettek, ezen fizetések a Nagykun községek részére 1883. évi január 1-én teljesitendők, ha e határidőt Jászberény városa elmulasztaná, minden egyes községnek a reájuk eső összeg után köteles 6% kamatot fizetni.

4-er. Az előző pont értelmében, a Jász községek részére kötelezett összegek csak akkor fizetendők Jászberény városa által, ha a közös épületet jelenleg használó törvényszék netaláni megszünte után a Jász községek többsége ezen épületet közös czélra használni nem kivánja, az érdekelt 11. Jász község és pedig Jász-Fényszaru, Jászfelsőszentgyörgy, Arok-s-állás, Dósa, Jákóhalma, Mihálytelek, Jász-Apáti, Jász-Kisér, Jész-Ladány, Jász-Alsószentgyörgy, Jászberény a közös czél felett a redemptio kulcsból folyó dikaik többsége szerint döntetnek, a kisebbség a többség határozatában megnyugodni tartozik.

Ha e dikák szerinti többség a törvényszék megszünte után a közös czélra való használat megszüntetését kimondaná, Jászberény város kötelezve van ezen határozat kimondásától számitott fél év alatt a Jász községek illetékes összegét kifizetni, mulasztás esetén ezek részére szintén 6% kama fizetése köttetik ki.

---

vább viszi a nemet, mig a satnya példányok elvesznek, nyomát sem hagyva maguk után a természetben. Az ezer és több évek előtti jelesek utódai maig élnek, a hitvány elveszett, s semmi sem tartotta fel emlékezetét.

Ez az elv, mely a természetben és társadalomban egyenlő mértékben érvényesül, képezi a kibékitést. Az eddigi erkölcsi világnézlet megdöntésével szükség van a kibékitésre. Az ember kénytelen odahagyni a nagyzó álláspontot, melyre helyezte volt maga magát, s a melyen oly kényelmes volt „esetlegességek" vagy „sors" által magyarázni az eseményeket. A magyarázat oly sokszor szenvedett hajótörést. Csak apró roncsokban létezett, és mindenekfölött nélkülözte az igazságot. A másvilágon kereste a folytatást, a jövő életben a kárpótlást azokért, a mik itten érték. És a Darwin elvének kimondása után az inczidensek világa véget ért. Nincs semmi esetleges, mindennek megvannak a maga természetes indokai. Az élet magában is bevégzett valami, mely indokaira, czéljaira és eszközeire nézve befejezett egész.

Darwin ennyit és nem kevesebbet tett a társadalom érdekében. Uj, a valónak megfelelő világnézetet fejtett elő, melynek szükségét mindenki érezte, de melyet nem formulázott előtte senki. A régi előitéleteket, melyekhez oly édes volt a ragaszkodás, megdöntötte, s helyökbe az igaz fölfogást helyezé.

Ebben áll az ő érdeme.

A mit kizárólag magokért a természettudományokért tett, azok csak részletek. Egy mélyreható észlelő tehetségnek a tényei. Titoknak fölfejtése, melyeknek nyitjához még távolra éreztük magunkat. Az orchideák megtermékenyülése, a rovarok szerepe a föld flórájának előfejtésében, az állatok kedélyhangulatának szociális megfigyelése, az állatok szineinek összefüggése azok életkörülményeivel, vagy a földi férgek szerepe a termékeny talaj képzésénél: mind oly részletek, melyekről nélküle még soká nem tudott volna az emberiség semmit. Azonban ezek az ő szellemének nem monumentumai, csak mértföldmutató kövei. Az ő értelmének, észlelő tehetségének, és az induktiv módszer hatalmának kétségbevonhatlan tanuságai.

Az ő érdeme abban a hatásban áll, melyet a társadalomra gyakorolt, midőn kimutatta, hogy itt nincs semmi, a mi okszerütlen, megmagyarázhatatlan vagy esetleges. Es evvel kimutatta a józan haladás utját. Az ő helye ott van az emberiség hőseinek között, a kiknek szellemi fényénél a jövő századok sütkéreznek, a kiknek élén egy Mózes vagy Mahomet, egy Nagy-Sándor vagy Julius-Caesar állanak.

(„E—s.") H. P.

5-ör. Magától értetödik, hogy a kiskun és nagykun községek részére Jászberény által vállalt kötelezettségekért az érintett közös vagyonoknak elöbb az igy kielégitett községeket a közös vagyonból illetett rész tulajdon s használati joga Jászberény városának engedtetik át, minek folytán Jászberény városa mind azon jogokat gyakorolandja, melyek a kielégitett részeket megillették.

A Jász községek kielégitése, illetve a közös használat megszünésének kimondása után, a Jász községek rendelkezési joga is hasonlóan átmegy Jászberény városára, mely után Jászberény városától a volt Jászkun, vagy jászkerületi, szóval térületén levő bármi nemü épületekért vagy területekért soha semmi követelést nem formálhatnak. ezek felett Jásyberény városa a kielégités megtörténte után mint kizárólagos tulajdonos. teljesen feltétlenül intézkedik.

6-or. Minthogy a volt Jászkun kerületek valamint a Jászkerület székháza, Jászkun kerületre van tulajdonjoglag telekkönyvezve, ezen kerületek helyébe lépett Jász-N.-K.-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun és Csongrád megyék törvényhatóságai felkéretnek, jelen megállapodások folytán, hogy a tulajdonjognak Jászberény városára való átkebelezését engedélyezzék.

7-er. Jelen tanácskozmány vezéreltetve azon testvéries érzelemtől, mely a Jász és Nagykun részeket évszázadokon keresztül összefüzte, a jászberényi fögymnasiumnak még Jankovics György volt fökapitány által, a rabdolgoztató alapból elajándékozott összeghez való minden követeléséről vagy jogáról lemond, s csak azt köti ki, hogy ez összeg a fögymnasium törzs vagyona között az együvé tartozóság emlékére, mint Jászkun kerületi alapitvány kezeltessék.

8-or. Addig, mig a Jász községek közös használata fenntartatik az érdekelt Jász községek tanácskozmányait Jász-Nagykun-Szolnok megye alispánja vezeti, valamint ö gondoskodik a tanácskozmány megállapodásának végrehajtásairól is.

9-er. Az ugy nevezett magán házi pénztárak valamint az itt nem érintett egyébb alapok használatára és kezelésére nézve az eddigi gyakorlat s az egyes részek jogai érintetlenül fentartatnak.

A megállapodások Jász-Nagykun-Szolnok megye törvényhatóságának jóváhagyása után lépnek érvénybe.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

* **Hirdetmény.** Közhirré tétetik, miszerint a Bosznia- és Herczegovinában megüresedett népiskolai tanitói állomások elnyerése végett beadandó pályázati kérvények az 5843/82. sz. alispáni körrendelet értelmében közvetlenül a polgármesteri hivatalnál nyujtandók be, honnan a helyhatóság véleményével ellátva, a megye alispánjához terjesztetnek fel. Szolnok, 1882.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **Az „Azienda Assicuratrice“** biztositó társulat legközelebb ujjászerveztetni fog; az intézet párisi pénzerökkel kötelező szerződéseket kötött, melyek által biztositva van alaptökéjének fölemelése, miáltal az intézet egészen uj alapra fektetik s egyenranguvá lesz a legelsőkelöbb biztositó intézetekkel. Az illető kötelező szerződések már az osztrák kormány elé terjesztvék s jóváhagyásuk biztosnak tekinthető.— A formaszerü engedély a napokban várható.

HELYI HIREK.

—**Miklóssy Gyula szintársulata** már körünkbe érkezett s tegnap meg is kezdé előadását a Fény árnyai czimü eredeti szinmüvel. A jónevü igazgató, ki mindenhol nagy tetszést vivott ki, jó erökből szervezett társulatával, hozzánk Zentáról költözött. Elvárjuk városunk müpártoló közönségétől, hogy Miklóssy társulatával szemben nem fog oly megrovandó magatartást tanusitani, mint a legközelebbi alkalommal Jakab Lajos társulata iránt tanusitott. A müvészetpártolás egyik mérvadója minden város müveltségének. Vigyázzunk: ki ne adjuk magunkról a szegénységi bizonyitványt!

— **A szolnoki kath. nagygymnasium** által e hó 16-án tartott jótékonyczélu hangversenyről a karczagi „Közérdek“-ben valami szolnoki bús magyar megemlékezvén, „tiltakozik“ az ellen, hogy „az ily segedelem kérés és adás jótékonyczélu-nak minösittessék.“ Sajnáljuk, hogy sokszor — szándékosan-e, vagy tudatlanságból — a fogalmakat elferditik némely emberek. Ha az ifjuság szükségletét képezi az a harmonium, amint hogy azt képezi, és az másként, mint a jótékony emberek segedelem adásából meg nem szerezhető: vajjon nem jótékony czélt mozditanak-e elő azok, akik filléreikkel eme czél elérését eszközlik. Vagy csak az fáj a „leveledzőnek“ (a füzfák is most leveledzenek), hogy a megyeház nagytermét kérik el ily czélokra és az oda adatik? — Legjobban tenné levelező, ha a közérdek javára — hallgatna.

— **Lauka Gusztáv** közkedveltségü és kedélyes irónk, ki Torontál megye levéltárnokául neveztetett ki legközelebb s egyszersmind a Nagybecskereken megjelenő „Torontál“ czimü lap szerkesztését is átveszi, tegnapelött utazott át Szolnokon, mely alkalommal szerkesztőségünket is szerencsélteté becses látogatásával. A szellemes magyar iró tovább folytatandó utja iránti intézkedések sürgös megtétele végett hamarosan távozni levén kénytelen, lapunk szerkesztöjétöl bucsut vett. Sok szerencsét és erös kitartást kivánunk a derék irónak ugy közhivatali, mint szerkesztöi pályájához, mely utóbbin — ismerve azö jeles tulajdonait, szemben a müködési körében felmerülhető nemzetiségi viszonyokkal — nehéz ugyan, de annál hazafiasabb feladat várja munkás lelkét.

* **Festö Gergely urat**, a szolnoki kir. postahivatal egyik derék tisztjét, nagy családi gyász érte. Edes atyja, Festö Gergely, f. hó 14-én 66 éves korában Kecskeméten meghalt. Temetése számos ismeröi és tisztelöi részvétele mellett 16-án ment végbe. Mélyen lesujtott barátunkat vigasztalja az a tudat, hogy gyászában velünk együtt minden igaz jóakarója szivből osztozik Szolnokon is.

— **Tüzi játék.** Bucsák János, akademiai pyrotechnikus, ki e téreni ügyességének az országban már többször jelét adta, sőt a király koronázás alkalmával a legmagasabb királyi mégelégedést kiérdemelte, a napokban Szolnokba érkezett s mai napon esti ½8 órakor a „Kis Liget“-ben tüzjátékát a közönségnek bemutatja. Felhivjuk a közönség figyelmét a látványosságra, mely kétségtelenül megelégedésre fogja hangolni a kebleket. Müsorozata a mai előadásnak következö: 1. Tüzörvény, vagy a szépség non plus ultrája. Pastilientöl. 2. Galvanikus nap, teljes fényben. 3. A virágajándék, Döblertöl. 4. A virágcsoport, meglepö képlet Stuwertöl. 5. Az arabiai szélmalom. 6. A rendkivüli tüz-eső a légben. 7. Szökökút a keletázsiai harcztéren. 8. A plevnai kitörésnél szomorú füz. Jegyek előre válthatók Medgyesy testvér urak kereskedésében és az előadás szinhelyén.

MEGYEI HIREK.

* **A karczagi redemptusok ügye.** Az oly régen huzódó redemptus-ügy végre befejeztetett, s az illető beltelkek után járó legelö-járulékok, legközelebb azét is osztatnak. Az ezen ügyben keletkezett legfőbb itélőszéki itélet igy hangzik: A királyi itélő táblának itélete oly kiegészitéssel, hogy a közös területek felosztására szolgáló aránykulcsul kinek-kinek mostani bel- és kül birtoka váltságának mennyisége állapittatik meg, — felhozott s felhivott indokaiból helybenhagyatik. Indokok: Tekintve, hogy a Jász-Kun kerületekben a váltság tárgyát nem egyedül a külső birtok, hanem a belső telkek és szöllö terület is képezte, — tekintve, hogy a felek által elismertetett, mikép a belsö telkek és szöllö területekért is fizettetett váltság összeg, — az 1836. 12. t. cz. pedig az arány kulcsául az összes bel és külső birtokot felvétetni rendeli, az arány kulcsául a belsöségeket is felvenni, és a kir. itélö tábla itéletét ennek kimondásával kiegésziteni kellett. Mely itéletre a karczagi törvényszék a perben keletkezett itéletek alapján az illető tjkvben Karczag város egyes közbirtokosai tulajdonául felvett közös külsőségek u. m. közlegelö, rétek, erdö és kaszálónak összehasonlitó becsü mellett osztályoztatása és felméretése, s az aránykulcsául megállapitott, kinek-kinek jelenlégi bel- és kül birtoka váltságának mennyisége összeszámlálása s általában az 1836. XII. t. cz. illetöleg az 1840. 30. t. cz. által szabályozott eljárás foganatba vételét elrendelte s annak teljesitésével Fráter Imre kir. tszéki birót az összes iratok kiadása mellett kiküldötte.

* **Jubileum.** A jászberényi kath. fögymnasium tanári kara, fényes zártkörü s családias szinezetü ünnepélyt tartott a mult hét szerdáján. Ivanics Jusztin szt. Ferenczrendi áldozár s fögymnasiumi hitszónok és tanárnak ünneplé meg ötven évi születési napját s tanárságának negyedszázados jubileumát. Nem volt zajos az ünnepély, de egyszerüségében is oly megható, oly szivhez szóló, mely a résztvevöket bensöleg megindité. Gratulálunk mi is a derék, szabadelvü férfiunak.

* **Népünnepély Kunszentmártonban.** Az uj posta és távirda épület költségeinek fedezésére, május 28-án: pünkösd első napján, Kun-Sz.-Márton és nagy kiterjedésü vidékének értelmisége nagyszabásu népünnepélyt rendez, mely iránt már is rendkivüli érdeklödés mutatkozik. A husvét első napján tartott alakuló gyülésen helyből és vidékről — közöttök Szentesről is — 60—70-en vettek részt s azóta a kibocsájtott aláirási iven 100-nál több rendező iratkozott be, kik a netaláni hiány fedezését is magukra vállalták.

* **Teschler Emil ur**, jberényi gyógyszerész gyógytárát eladta Vogronits Kálmán urnak, ki azt már tényleg át is vette.

* **A jászberényi** kaszinó alapszabályait a belügyminiszterium visszaküldötte, több rendbeli módositásokkal, pótlás végett.

NYILTTÉR.*)

Haszonbéri hirdetmény.

A néhai **Makay Imre**-féle **Tisza-Inokai**

földbirtok

1200 h. szántó, 300 hold legelő, 9 szobás kastély 15 hold parkkal — a szükséges gazdasági épületekkel Szt. Mihály naptól kezdve

haszonbérbe kiadandó.

Esetleg 300 hold örök áron is eladandó. A kiadandó földbirtok, a tisza-inokai gőzhajó állomás mellett fekszik. *Értekezhetni Makay Imrénével Szolnokon.*

3—1

161.
vh. 882.

Árverési hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a szolnoki kir. járásbiróságnak 1829. p./1882. sz. végzése folytán, vagyonbukott **Engl Sámuel** csődtömegéhez tartozó, s a csődleltár 6. 7, 8, 9, 10, 29, 30. és 31. tételei alatti 327 frt 95 krra becsült **44 mm. liszt, korpa és derczéből** álló ingóságok Szolnokon a fehérlő-utczában a 378. számú háznál **1882. évi május hó 8-án d. u. 3 órakor** tartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett — elfognak árvereltetni.

Kelt Szolnokon 1882. april 28.

Szoó Béla,
kir. bir. végr.

Hirdetmény.

A szolnoki határban **félóra járásra a városról** a Kováts Máté dülőben a **Magyar Pál-féle** — legjobb gazdasági épületekkel

2 lakó szoba, konyha, egy hold gyümölcsös és szőllővel ellátott

20 hold szántó tanya földbirtok,

továbbá

Szolnokon a „Magyar király“ tőszomszédságában a Hegedüs-féle lakház, udvartérrel, nemkülönben teljes jó karban lévő

20 rúd szandai szőllő

örökáron eladandók.

Venni kivánók értekezhetnek **MAKAY IMRÉNÉVEL Szolnokon.**

3—1

*) E rovatban foglaltakért nem felelős a szerk.

Az „Első magyar amerikai gyarmatositó társaság“ tervezete.

(Az amerikai közönség elé terjesztett vázlat átfordítása a magyar közönség számára értesitésül.)

1. A társulat czélja és feladata: a Magyarországból és kapcsolt részeiből kivándorlókon segiteni az Egyesült-Államok elfoglalatlan roppant területein szántó, legelő, ásványtartalmú, vagy ültetésre alkalmas földeknek a legelönyösebb feltételek alatt való vétele által, magától értve, hogy a föld kiválasztásnál mindig szem előtt tartva azon körülményt, hogy egy telepitvény kifejlödése, állandósitása és virágzása a physikai feltételektől, t. i., terményei és éghajlata minőségétől függ.

2. A társaság óhajtása, a vállalatot oly alapra fektetni, hogy az bizonyos sikert biztositson ugy, hogy a magyar telepitő ezen telepitvényt, mint állandó otthonját tekintse, a hol családot alkothat és gyermekeit jó egészségben nevelheti, a hol ö és gyermekei azonositni fogják érdekeiket azon társulat érdekével, melynek részét képezik a nélkül, hogy az öket régi hazájukhoz füző kötelékeket végkép feloldoznák.

3. Nem feladata ezen társaságnak itt az okokat kutatni, melyek az utolsó években ezreket és ezreket hoztak ide Magyarországból. A kormányzati rendszer elősegiti-e vagy akadályozza a kivándorlást; vagy a tönkre jutott embereknek sorsukon javitani való kisérlése; vagy talán a köz és nyilvános téren

működöknek polgári vagy vallási kellemetlenségektől menekülni való ohajtása növeszti-e oly nagyra a kivándorolni óhajtók számát: bizonyos az, hogy a sűrűn egymás mellett lévő városoknak tulnépesedése a kivándorlást szükségessé teszi és a már létező telepitvényeknek gyarapitására szolgál.

4. A társaságnak terve, a legrövidebb idő alatt mintegy 500 nagyobb részt földmivelő magyar családot kihozatni, melyet valószinüleg mások is fognak követni. Akaratát, az érkezőknek gondját viselni és jövőjöket a mennyire lehet biztositani ezen társaság az egyesült államokban lévő magyar egyletekkel közölte, terveit bemutatta, melyeket azon egyletek egyhangulag helyeseltek és jóváhagytak.

5, Azon tőkepénzeseknek, a kik tervünket talán előmozditeni akarják az által, hogy velünk egyesülnek, adjuk a következő részleteket, — ugy szintén egy rövid vázlatot azon nép jelleméről, mely népet mi rövid idő mulva ide elfogadni szándékozunk.

a) Magyarország és kapcsolt részei lakosainak száma az utolsó népszámlálás alapjan 15,000.000.

b) Az éghajlat a természeti különbségekhez képest oly változékony, mint az az egyesült államok különféle részeiben.

c) A lakosságnak legnagyobb részét a földmivelő osztály képezi.

d) Hogy a magyarokat mint néposztályt, ezen országnak megnyerhetni milyen előnyös volna, egy történet irónak e következő, a magyarokat jellemző leirása mutatja, ő azt mondja:

„A magyarnak erkölcsi érzelme a legmagasabb; önérzete nem engedi, hogy becstelen, alacsony vagy rosz gondolkozásu legyen, igazságérzete mindig vezérli. Mint gazda, mindig gondos, kegyes, szives és nemes, mint alattvaló, határozott, bátor, nem hajlik a rosshoz; ha gazdag, bőkezü kiadásaiban, finom izlésében és igen jótékony; — ha, szegény, büszkesége nem engedi, hogy panaszkodjék, magaviselete a gazdag mágnáséhoz hasonló. A családi életben mint férj, apa, testvér, gyermek, viseletében kifogástalan és ha tévedt, méltóságos sajnálattal beismeri, vendégszeretete határtalan. Vallási tekintetben őszinte alázatos, de sohasem czivakodó vagy vakbuzgó.

„Azon szabadságot, melyet ő saját számára minden körülmények között igényel, készen elösmeri mindenki másnál.

„Szabadság — az a szó, mely magában foglalja a magyarnak egész életét és létét.

„Alkotása, fellépése, beszéde és gondolkodási modora, életmódja, minden tette és szokása oly embernek jellemzi, kinek lelke lebilincselve nem lehet."

6. Ezen társulat most és jövőben is független marad minden másnemü föld vagy bevándorló társulattól.

7. A társulat birtokait engedményezés vagy pedig vétel utján szerzi, de a lehető legjutányosabb feltételek mellett és csak miután magának annak kedvező voltáról saját tisztviselője által meggyőződést szerez.

8. A társulat birtokait oly államokban veszi meg, a hol valamint saját, ugy a telepitők érdekét egyformán támogatva látja.

9. A társulat azonnal biztosit magának 100,000 hold földmivelésre alkalmas földet, körülbelül 20,000 holdnyi részletekben.

10. A társulat szándéka ezen birtok részleteket saját mérnöke által felosztatni, és ezekből bizonyos részeket faluhelyeknek kimérni; közvetlen közelében pedig a szántótelepeket 50-től 150 holdnyi nagyságokba. Az összes kimérendő részek mintegy 500 családnak feleljenek meg.

11. Minden faluban 50 család nyerjen elhelyezést, külbirtokát pedig a község közvetlen szomszédságában kapja.

12. A társulat fentartja magának a birtok vagy tulajdon jogot minden második házhelyhez, kijelölvén azokat a kiosztásnál, és minden a falu és a kiosztott szántóföldek közt fekvő ki nem osztott földhöz.

13. Az igy fel és kiosztott birtokrészletek a társulat saját vételárán adatnak át az első települőknek tulajdonul; az azoknak átadott birtokért semmiféle körülmények közt sem szabad magasabb vételárt követelni.

14. A települőknek átadott birtoktest árának mikénti lefizetését az alapszabály egyik szakasza fogja körvonalozni, hihető azonban, hogy a lefizetés előnyös évi részletekben lesz teljesitendő. A letelepülők anyagi jóléte és virágzása kétségkivül sokaknak serkentésére szolgál, a telepitvények felvirágoztatása tehát a társaság anyagi érdekét és értékét emelni fogja.

15. A társulat anyagi hasznát és befektetett pénzének gyümölcsözését a telepités által értékben és arban folyvást növekedő, tulajdonául fentartott földbirtokából várja.

16. Azon esetben ha a bevándorló telepitvényesek átszállitására lenne szükség, ezen társaság egy gőzhajózási társulattal előnyös feltételek mellett szerződést köt arra nézve, hogy Fiumében a magyar tengerparti városban egy hajót rendelkezésére bocsásson.

17. Szükség lesz a vasut mentében vagy annak szomszédságában s a kimért földek közelében 50 család elhelyezésére alkalmas elszállásolási házakat felállitani, valamint arról gondoskodni, hogy a telepitvényesek kellő mennyiségü és minőségü élelmi czikkeket mérsékelt ár mellett kapjanak.

18. A társulat annak idejében a vasuti társulatokkal fog összeköttetésbe lépni aziránt, hogy a telepitvényeseket rendeltetési helyeikre ingyen elszállitsák, valamint kereskedőkkel is, kik a 17. pontban emlitett czélt elősegiteni fogják.

VEGYES HIREK.

* **A világ legrégibb dohánya.** Szegeden a várnak lebontás alatt levő északi bástyájánál a falazat rendkivüli tömörsége miatt, több robbanást eszközöltek dynamittal. Egy erős robbantás után, mely a bástya kellő közepén ütött rést, a munkások a falban egy kis négyszögü üregre akadtak, a melyben, midőn a faltörmeléket eltisztitották róla, nagy meglepetésükre két csomó leveles dohányt találtak. A dohánylevelek rozsdaszinüek s olyanok, mint a selyemhernyó által kirágott eperfalevél. A két csomó dohány talán a világ legrégibb dohánya, mert a több öles bástyafal kellő közepébe csak a vár épitésekor kerülhetett. — Csakhogy az a kérdés: a szegedi vár régibb-e, vagy a dohánynak magyarországoni elterjedése?

* **Csongrádon** az idén a sorozást az egész országban legkésőbben vagyis e hó 21-én kezdették meg. 1849-ben meg arról volt e derék város nevezetes, hogy a németeket sehogy sem akarta beereszteni.

* **Penészes hordók javitása.** Vegyünk tiz hektoliternyi hordóra tiz deka mustárt, tegyük a hordóba; töltsünk rá forró vizet, s fojtsuk be a hordót. Nemsokára a dongák megizzadnak, mintha likacsaikon nedv szivárgott volna ki, 3—4 nap mulva a mustárvizet kieresztjük, s a hordót tiszta vizzel jól kimosuk. Végre egy kevés szeszszel öblitjük ki. A penészszag többé nem lesz érezhető.

* **Uj szövőszéket** találtak fel Liverpoolban. Ez uj szerkezetü szövőszék, „Salisbury Loom" elnevezéssel, a szövő iparral foglalkozóknak már is élénk érdeklődését vivta ki magának. Mindenekelőtt megemlitendő, hogy ez a szövőszék hasonló munkaképesség mellett, tetemesen olcsóbb, mint az eddigiek. Továbbá azt állitják, hogy a régi gépeknél a vetélő mozgása folytán előálló rázkódás, mely az épületeknek annyira ártott, ez uj szövőszéknél nem fordul elő. Ezen uj gép mintegy öt láb magas és hengeralaku: hasonlit egy nagyobb kötögéphez, azonban egészen másféle munkát állit elő. Igy például a kötögép csak egy fonállal dolgozik s végnélkül nyujtható szövetet készit. A Salisbury szövőszék ellenben felváltva négy fonállal dolgozik s kitünő, erős és tartós anyagot állit elő; a kész szövet bármily irányban vágható s egy oldalán sem fejlik föl. Általán véve, a szakkörök ez uj találmányt igen dicsérik.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.— közép, 11.80, silány 11.—. Kétszeres legjobb 10.—, közép 9.50, silány 9.— — Rozs legjobb 9.—, közép 8.50, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.50, silány 7.20. — Zab legjobb 8.60, közép 7.60, silány 7.—. — Köles 6.—. Kukoricza 7.—. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 20.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 6.—. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 16.— — Lencse 100 kiló 17.—. — Bab 11.50 — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 25.— — Árpa kása 100 kiló 14.—. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 63 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napszám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

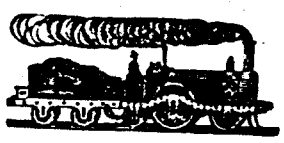

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokból:

Budapestre Czeglédi felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
3 óra 27 p. haju. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:

5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:

10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:

11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokba:

Budapest-Czeglédi felől:

10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 38 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.
Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. haju.
Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

Hirdetmények.

!! Kérem figyelembe venni !!

Heffner Leopold törökszentmiklósi lakos

kicsinyben és nagyban

búza-ocsút elád és vesz,

ugyszintén **repcze-aljat** is vásárol, továbbá **gyékény-kötél** nála kisebb-nagyobb mennyiségben vásárolható és megrendelhető.

Megrendelések vidékről **utasitáshoz képest**, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. A mustra elküldhető és kivánható.

Török-Szt.-Miklós, 1882. april hó.

Heffner Leopold.

4—1

A református egyház tulajdonát képező telken **egy száraz és jó pincze** van haszon bérbe kiadandó.

Értekezhetni t. **Surányi Gedeon és Gyenizse Antal** lelkész urakkal.

2—1

A debreczeni kiállitáson dicsérő okmánnyal kitüntetve! 8—1

Alólirott ezennel tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek, hogy elvállalok mindennemü **férfi** és **női lábbeliket** legjobb és a legpontosabb kiszolgáltatás mellett **mérsékelt áron.**

Kéri a nagyérdemü közönségnek becses pártfogását

Priletzky István, czipész, **a Steiner-féle házban, Szolnokon, [piaczter.]**

Eladó ház.

A Rózsa-uteczában **1585. sz. alatt** lévő házam **szabad kézből** eladó.

Lévay András.

3—2

Fő- és speculationális

vételeket, a szabad speculatió, consortiumok, és praemiumok minden combinatioiban

eszközli **reális és diosérettel elismerve, eredeti árfolyamok szerint.**

Osztrák-magyar birodalomra nézve egyedül névadó.

Bécsi börzén

a „Leitha" (Halmai) bankház, **Bécs**, Schotten-Ring 15. Szakszerü, gyors és kipróbált **felvilágositás, távirati avisók**, a Leitha pénzügyi és kisorsolási **próba számai**, valamint tartalomdús **folyóiratok**, (valamennyi európai sorsjátékterv a föspeculationális nemek és papirok magyarázata stb.) bérmentve és ingyen.

8—8

Tudósitás

kézműveseknek és munkásoknak, kik Amerikába akarnak kivándorolni.

Az **éjszak-nyugati munka-utasitó iroda Chicagóban**, képes a jövő évadban **6000** embert, az iparnak minden ágában, valamint napszámos munkával is ellátni.

Keresünk embereket, **vasuti társaságokhoz, hid-épitéshez, henger- és vasmunkához, gyalu és fürész-malmokhoz, gépmühelyekhez, szén- és vasbányákhoz, kötöréshez, majorsághoz, földmiveléshez.** Ezen munkálatok többnyire független társulatok által vezettetnek. — Chicagóból, a különböző rendeltetési helyekre **szabad-szállitást** eszközlünk, továbbá minden helyért a **legmagasabb** bérek fizettetnek.

Az irodában a szolgálati személyzet által minden nyelv beszéltetik.

Az utazók szállitására nézve, minden utasitás végett, tessék a császári német konzul által bejegyzett fő-ügynökünkhöz **Faulhaber A. W.** urhoz, **Hamburg**, Alte Gröninger-Strasse Nro 4., fordulni.

Jó és megbizható ágensek alkalmaztatnak.

6—5

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz. a szerkesztőségi épületben.)

VI. évfolyam. 19—281. Szolnok, május 7-én.

Előfizetési ár:
házhoz hordva,
vidéki postán küldve.
Egész évre . . 5 frt.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 30 kr.
Egyes szám ára 10 kr.

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK.

KÖZLÖNY

A MEGYEI-, KÖZSÉGI- ÉS TÁRSADALMI ÉLET KÖRÉBŐL.

Megjelenik hetenkint egyszer:
vasárnap
s a vidéki példányok is ugyanakkor postára adatnak. Szerkesztőség: Szolnok, buzapiacz, 1396. sz. a. hová a lap szellemi részét illető közlemények kivül az előfizetési pénzek s minden egyéb dijak is küldendők. Ide küldendők a postai felszólamlások is (reclamatio.)

Előfizetések és hirdetések
felvétetnek SZOLNOKON: a szerkesztőségnél, buzapiacz 1396. sz. alatt s ugyanott **Pásztor Ferencz** kö- és váltó-ügyvéd irodájában; **Makray László** ur üzletében; minden Főváros és a bécsi hirdetési irodákban és bármely kir. postahivatalnál.

Kéziratok
csak ismert kezektől fogadtatnak el s azok vissza nem adatnak.

Hirdetési dijak:
Egy centiméter magasságu három hasábos sorelnyi térért:
1-szer hirdetve — — — — — 20 kr.
2-szer „ — — — — — 16 „
3-szor „ — — — — — 12 „
Többszöri hirdetésnél árleengedés.

Hirdetések
csak előleges dijazás mellett közöltetnek.
Nyilttéri közleményeknek minden centiméternyi magassága, három hasábos sorelnyi tere 75 krjával számittatik s ugy a hirdetmények, mint a nyilttéri közlemények beküldött a kifizetésért feltétlen kötelezettség terheli.

Bélyegdij minden beigtatásnál 30 kr.

Az uj városháza.

(—r.) Tervben, elvben már meg van, de ha oly nagy lesz a munkaerő, mint az eddig mutatkozik, soká mondjuk neki, hogy jaj be szép épület!

Az idő szép és kedvező, nem áll tehát semmi útjában a gyors épitkezésnek.

Azonban, az az egy-két ember, aki a regi városháza udvarán a téglát feszegeti föl, egyáltalán nem nyujt reményt arra, hogy gyors épitkezésben gyönyörködjünk.

Nem akarunk pálczát törni a vállalkozó ur fölött, a kit ügyes és értelmes épitésznek tudunk, de azt az ügy érdekében megvárjuk, hogy oly erőt alkalmazzon a lebontáshoz és a további munkálatokhoz, mely képes leend a közönség ez irányban várakozását kielégiteni.

Mert ha már egyszer meghozta e város a szükséges áldozatot, nem volna helyén, ha az épitkezés csigamódra haladna.

Az ujabb korban nem ott vagyunk már, hogy egy olyan épület, milyenül az uj városháza terveztetett, évekig épittessék. A kitüzött időre föl lehet azt emelni egészen, csak kellő munkaerő legyen; de ha ez nincs: kinlódás lesz az egész s vagy évekig kellend várakozni az épületre, vagy a leejtett épitési költséget kell megtoldani, hogy csak kész legyen.

Általános a panasz az iránt is, hogy a barakk helyiségek sem épittetnek még. Ebből ismét az épitkezés lassuságára lehet következtetni.

A polgármester ur erélylyel vitte keresztül a számba sem vehető kisebbséggel szemben az uj városháza épitését s mi több: meglepő rövid idő alatt.

Erélyessége keretébe esik az is, ha a vállalkozó urat arra birja, hogy a lebontáshoz kellő erőt alkalmazzon; mert az a nehány ember, akik eddig dolgoznak, elszuszoghat a lebontással az épitkezésre legalkalmasabb időn keresztül, és akkor a rövidet csak a város huzza.

Erélyessége keretébe esik az is, ha — amennyiben ideje engedi — személyesen sarkalja az épitkezést. Az ő tapintata, ügyessége és fáradhatlan tevékenysége nem ártalmára, hanem csak hasznára lehet az épitkezésnek is, az épületnek is.

Mi szintén figyelemmel kisérendjük az épitkezést, s koronként hangot adunk annak haladásáról és állapotáról, mire nézve a polgármester ur jó akaratu támogatására számitunk és azt a közönség részére ezennel kérjük is tőle.

A takarmány termesztés.

I.

Vettem „A takarmány-tenyésztés“ czimü munkájának mutatvány iveit. Üdvözlöm Önt munkásságával e téren s óhajtom, hogy nagy szorgalommal és tanulsággal egybeállitott korszerü müve minél inkább magára vonja gazdáink figyelmét és hogy az minél szélesebb körben találjon elterjedést. Hogy a takarmány-termelés kérdése hazánk mezőgazdasági prosperitásának döntő és fő alapja, arról én már nagyon régen meg vagyok győződve és ez érdemben már 1845-ben megjelent „Rétöntözési leveleimben“ a következőleg nyilatkoztam:

„Ha sikerül kiemelnünk fontosságát a szerepnek, melyet a takarmány a mezőgazdasági előállitásnál viszen, ha szerencsések leszünk kitüntetni azon hatást, melyet az olcsó takarmány-előállitás összes gazdálkodásunk gépezetére és termésünk végczéljára, a lehető legnagyobb tiszta jövedelemnek előállitására gyakorol: ugy alaposan ápolhatunk reményt az iránt, hogy ügyünknek nem kevés pártolókat szerezünk; — mert hiszen csak addig lehetünk valamely hasznos dolog iránt igazán közömbösek, vagy épen hidegek, mig annak malasztjait, áldásait fel nem fogjuk, el nem hisszük; de mihelyt e stádiumon keresztülesünk, azonnal barátaivá válunk az előbb közömbösséggel tekintetett, fél válról nézett ügy vagy dolognak.

Nem elég általában azt mondani takarmány képezi a mezőgazdaság alapját, lelkét; mert igy odaállitva e tétel, csak azok által ismertetik el valónak, kik már a mezőgazdasági előállitásról tisztult fogalmakkal birnak; paradoxonnak tekintetik pedig mindazoktól, kik a dolgokról nem igen szoktak gondolkodni; kik itélnek, combinálnak, mint épen szeszélyük, kedvük tartja, mint épen a hallomás, a divatos gondolkozás őket elfoglalja. Pedig ez utóbbiak száma teszi a nagy számot; teszen százból bizonyára kilenczvenet. Fentebbi tételünk igazságát tehát, ha apostolkodásunknak némi csekély hasznát akarjuk tudni, elemeznünk kell, és pedig olyformán, hogy annak valóságát ki se vonhassa kétkedésbe.

Elemezzük tehát egy kissé szerepét a takarmánynak.

Mi a gyári előállitás-, gőzhajó-, vasutnál a köszén, a tüzelő-szer, ugyanaz mezőgazdasági előállitásnál a takarmány; egyik is, másik is azon alap, melyből az egészet életben tartó, mozgató erő kikerülni szokott. S valamint egyenlő értelmi erő mellett, a gyáripar világában azon nemzet játszandja a főszerepet, melynek a legtöbb, legjobb s igy legolcsóbb tüzelő-szere leszen, ugy a mezőgazdasági előállitás terén is az eredményezend leksikeresebben, legolcsóbban s igy legtöbb haszonnal, ki aránylag a legolcsóbb és legtöbb takarmányt birandja. Ez azon legbiztosabb, legvilágosabb vezérgondolat melyet követve s melyen okoskodásunkkal alapulva, elemzésünket sikeresen, elvéthetlenül teendjük meg. És hogy a dolog ekkép van, azt be fogjuk látni, mihelyt magunknak részletesb számot adunk a takarmánynak hivatásáról mezőgazdasági előállitásnál.

A tiszta haszon nagysága mindig azon különbségtől tételeztetik fel, mely az előállitásra forditott összes kiadások s az ezekből fölmerült összes bevételek között van. Tehát minél inkább fölülmulja az összes kiadások számát az összes bevételeké, a tiszta haszon is annál nagyobb; és ha lehető volna minden kiadás nélkül előállitani, ugy az előállitott tárgy egészen mint tiszta haszon jelenne meg. Ez azonban nem lehető s a legkedvezőbb esetben is, hol t. i. az ember semmi egyebet nem teszen, mint

TÁRCZA.

Honnét a mi földünk.?

Semmikor sem következetesb az ember önmaga iránt, mintha folyton szem előtt tartja az emberiség legszentebb eszméjét a . . . haladást; ha tanulttá, felvilágosulttá, szabaddá és nagygyá óhajt lenni s igy az értelmiség tisztes magaslatára törekszik. Csak az ily ember felelt meg — szerintem — lelkiismeretesen fenséges hivatásának. — Hiszem ezt annál is inkább, mivel tudom, hogy anélkül az ember soha sem emelkedhetnék az elmebeli érettség kivánt magaslatára. De nem próbálgatom türelmed, Isten mentá, ezzel visszaélni nem szándékom. Tehát a dologra térek.

Ha a hitregetant és bölcsészetet átgondoljuk, látható, mily sokfélék azon elméletek, melyekkel az emberek az ész világánál a természeti létezést kimagyarázni törekedtek s minden fáradozásaik daczára biztos tudásra még sem juthattak. — Ez nem is lehetett másként, mert az emberi ész jóllehet még játszi és sok tekintetben termékeny, de azért még is igen hamar téved.

De azt mondod talán: hiszen a bölcsészek közül sokan a természet megdönthetlen törvényére állottak s ez alapon indultak meg a természeti létezés magyarázatában. Igazad van, de az is igaz ám, hogy ők csakhamar leléptek e szilárd talajról s a magasabb regióba repültek, hol ipso facto elvesztvén lábaik alól a szilárd talajt, csudálni nem lehet, ha a vadabbnál vadabb elméletek egész tömkelegébe jutottak. De hagyjuk a bölcseket, keressünk annál valószinübb irányt, biztosabb alapot s ha feltaláltuk azt, maradjunk azon s ha lehetséges a létezőkből törekedjünk eljutni szok eredetéhez. De melyik azon irány, mely felé bizton indulhatunk? Megmutatja maga a természet vizsgálata. Tekintsük tehát tételünket ezen álláspontról. De mielőtt ezt tehetnők, meg kell előbb ismerkednünk saját földünk életével.

* * *

Alig hihető, hogy ez a föld, melynek rögéhez forrottunk, melyen számtalan esélyek közt zajlik le egész életünk, egyike azon égi testeknek, melyeket fölöttünk az azurban látunk tündöklni. Pedig ez igaz, számtalan megdönthetlen érvek tanuskodnak e mellett s fennen hirdetik, hogy a föld más égi testről szemlélve nem egyébb, mint csillagok által környezett csillag.

Ki gondolná, hogy a léghajó magas röpte a légtengerben hasonló az ember lakhelyének mozgásához? Ki hinné azt, mit egy tudósunk állit, hogy a mi földünket a legtitokteljesebb természeti erők ép oly könnyüséggel lebegtetik a végtelen ürben, a mily könnyen kapja el a viszi tova játszi szárnyain az utczán pajzánkodó gyermek által felfútt tarkaszinü szappanbuborékot? Ki merte volna gyanitni Homér, Herodot és kortársai idejében, hogy földünk gömbölyded, mikor az még manapság is ugy tünik fel a gyakorlatlan szemlélő előtt, mint egy esztergályos vassal kikerekitett tányér alakú test, melyre az ég azúrja nehezedik, melyet a nagy világ oczeán foly körül. Hogy sok egyebeket elhallgathassak, Herodot idejében azt hitték, hogy a földnek vége van.

Mily badar gondolat! mily nevetséges felfogás! Ezt azonban csodálnunk nem lehet, hisz a legrégibb időkben, minden természeti jelenséget külön isteneknek tulajdonitottak ugyannyira, misszerint elmondható, hogy e korban az emberek félistenekké s az istenek félemberekké varázsoltattak.

Kik ilyesféle badar gondolatokat hisznek, vagy ezeknél észszerübb fogalomhoz jutni nem képesek, azok talán elhinnék azon mesét is, melyet a kiszolgált huszár káplár mondana fülökbe, hogy ő a világ végén lelógatta lábait s szivarjára gyujtott a holdvilágnál. De becsánat! talán elszóltam magam? mi ezt nem hisszük, mondja talán az olvasó. Elhiszem, hogy igaz, mit mondasz, mert mi sokkal szerencsésebb korban élünk ennél, mi már jól tudjuk, hogy földünk gömbölyded számos érvek bizonyitása mellett. De ha a mindennapi tapasztalathoz — a látszáthoz — fordulunk; ha ugyanis egy szép tavaszi napon kora reggel a szabadba megyünk s ott, hol a szabad kilátást misem akadályozza, széttekintünk, azt látjuk, hogy földünk tányér alaku, melynek végeire az ég ereszkedik le, tehát igaza volt a régieknek? tehát jogtalanul gunyoltuk a kiszolgált katona nyájas beszédét? Oh nem, ez csak látszat, ez csak érzéki csalódás és semmi más. De menjünk tovább.

Vajjon soha sem láttad derengni keleten az esthomályt, midőn a nap alkonyatra szállt s nem szorult el kebeled annak képzelt tudatában, hogy e jótékony égi test eltávozik tőled? Nem repesett-e szived örömében, midőn láttad az eltünt napot ujra megjelenni egész pompájában? Ugyan eszedbe jutott-e egyszer is, miért e jelenség? Aligha!

Inkább bámulattal töltött el s csodálkozásra ragadta egész lényedet, annál is inkább, mivel te öt onnét vártad, hol eltünt s csalódtál, ellenkező irányban jelenvén az meg. De talán téged akar kijátszani, talán kevés gondolkozás után egy titokteljes nehezteles fogta el lelkedet e miatt? Oh nem, ő ezt nem tette, a legkisebb nehezteles méltánytalanság volna ellene, ő ezt mindennap megteszi egy bizonyos természeti erőnek engedve s tette több évezredekkel előbb is.

Vajjon élvezted-e azna édeni gyönyört, melyet a hold

a készet összegyüjteni, van némi kiadás s felvett példában a kiadások összegét az összegyüjtés fáradsága, költségbe képezi. Ez okból nincs jövedelem kiadás nélkül; van ellenben tér, roppant tér az értelmesnek tehetsége előtt, melyen ez belátása szerint, kisebb, nagyobb haszonnal müködhetik. Mennél nagyobb tehát a bevételek száma a kiadások száma felett, a tiszta haszon is annál nagyobb; s amint e két szám egymáshoz közeledik, úgy száll a haszon folytonosan alább, és azon ponton végkép elenyészik, hol a két szám nagysága egyenletre lép, és e ponton túl folytonos veszteség-növekvés áll be, ha teszem a kiadások összege növekvésben marad.

Azon tételünket, mely szerint a takarmányt a mezőgazdaság alapelemévé jelöltük ki, bebizonyitanunk szükség lévén, figyelmeztetjük a szives olvasót megemlékezni arról, hogy takarmányból kerülnek ki legjelentékenyebb czikkei hazánk mezőgazdasági előállitásának u. m. a gyapju, vonóerő, gabna, repcze, tej, vaj, szóval minden, mi jelentékenyebb jövedelmét alapitja mezőgazdasági előállitásunknak. Ez okból annál nagyobb lészen az ezen ágak után veendő tiszta haszon, mennél olcsóbbak, kevesebbe kerülök valának az előállitásukhoz használt anyagok, erők. S mintán emlitett tárgyak, mint gazdasági termésünk főczikkeit képezők, mind olyanok, melyek egyenesen vagy közvetve a takarmányból kerülnek ki fő részben, magából kifejlik az általunk felhozott tételnek igazsága; hogy a takarmány a mezőgazdaság lelkét, életelvét képezik. Ez okból mennél olcsóbb a takarmánynak azon mennyisége, mely az előállitott czikkek létrehozásához megkivántatott, annál kisebb leszen a brutto jövedelemből — a többi dolgok egyenlősége mellett — levonandó összlet, s ekkép annál nagyobb a megmaradó tiszta jövedelem, vagy haszon. Ezek szerint minden gazdának, ki üzletéből lehető legnagyobb tiszta jövedelemmel akarja fáradságát megjutalmazni, első és legfőbb teendője, minden körülményei engedte lehetőségeket elkövetni, annak érdemében, hogy gazdaságának alapéltető ereje, takarmánya, mennél kevesebbe kerüljön. Ennélfogva az leend — a többi körülmények egyenlősége mellett — legelőbb a legvagyonosabb gazda, ki e feladatot legelőbb megfejtendi s legtartósabban használandja. Es azon gazda, ki például, oly drága takarmányt forditana, számitás mulasztás miatt előállitott czikkére, mely az egész czik értékét felemésztené, minden iparkodása, nélkülözése mellett sem juthatna semmire, s az ilyennek csakhamar tönkre kellene menni; mi pedig annál könnyebben megtörténhetik, mennél kevésbé hajlandók gazdáink számitani."

Igy gondolkoztam a takarmány-termelés fontosságáról már 1845-ben és igy gondolkozom arról ma is. — Minden észközlés tehát, mely e téren érvényesül, előttem nagy fontosságu és igy kegyed uj munkája is, mely gazdáink figyelmét a takarmánytermesztés fontos kérdésére vezeti, csak melegen üdvözölhető.

Fogadja legszivesb üdvözletemet!

Korizmics László.

IPAR, KERESKED. S KÖZGAZDÁSZAT.

* **„A takarmány termesztés kézikönyve"** czim alatt Dr. Sippi Rodiczky Jenő ur, a magyaróvári gazdasági akademia tudományos tanára egy eddig teljesen nélkülözött müvet bocsátott világgá, melyről tüzetesebb birálatot és elismerőbb nyilatkozatot alig tehet bárki is, mint Korizmics László nemzetgazdászunk, kinek a tudós szerzőhöz intézett e tárgyu levelét mai lapunk második czikkében föllelheti az olvasó. Ajánljuk a kitünő müvet gazdaközönségünk figyelmébe.

Vidéki levelezés.

Kőtelek, május 2-án 1882.

Majális. Midőn a tavasz, a tél fagyasztó lepléből kibontja a tájt; mint egy varázs ütésre, fü, fa, lomb, virág, mozgalomba jő, zöld lesz pázsit, viritó a rózsa, a fülemile, andalitó éneke viszhangoztatja az erdőt: szivünkben büvös érzés támad, s egy titkos vágy unszol ki a szabadba, friss léget szini, tavasz szépségeit szemlélni. E titkos vágynak engedett, a kőteleki iskola — fiu és leány serege is.

Május első reggelén, a tavasz első friss virágaival, zöld lombokkal diszité fel az iskolát, mint gyülhelyet, s kis pacsirtákhoz hasonlón, majd kedves dalokban zengék, majd költeményekben szavalták el a jelen tavasz feletti örömüket. Kikérték szüleik és nevelőik engedelmét a vigasságra; miközben főt. Berzeviczy Antal plebános és iskolaszéki elnök ur lelkesitő beszéde mellett, a tavasz jelképeül friss virág füzért tett a legjobb tanuló leányka fejére. Arra felharsant a zene, s dalolva, nemzeti zászlókkal mentek a zöldbe mulatni.

A többire nézve, mikép: volt táncz, lepke üzés, koszoru füzés, futkározás. Örömtelt szivvel szemlélte a falusi sokaság a virgoncz gyermekeket este nyolcz órakor pedig véget ért ártatlan mulatságok, melyet nagyszerüve az ártatlanok kristályozott öröme tett.

Fogadják a rendező tanitó urak, a szülék nagyra becsülését érette.

t. f.

Szinkör.

Kedves kötelességet teljesitünk akkor, midőn e czim alatt lapunk hasábján egy rovatot nyitunk, melyben **Miklósy Gyula** szinigazgató ur társulatának városunkbani müködéséről t. közönségünket tudósitjuk.

Miklósy Gyula, általánosságban kedvelt szinigazgó ur társulatával előadásait m. hó 29. — illetve 30. — megkezdte. Miután a „**Fény árnyai**" oly sokszor és oly nagy mértékben szokták kedves szinészeink homlokát boritni, mely árnytól Szolnok város közönsége sem kiméllte meg őket, a mennyiben első előadásuk pártolás hiányából meg nem tartathatott.

Ezen részvétlenség őket leverte; azonban e város közönségének az fel sem tünt, mivel már ők szokva vannak ahhoz, hogy a várost meglátogató szinészek megszüknek nagylelkü pártfogásuk hiányán. Igy legközelebb „Zoltán futása" fejezte be a téli szini idényt, ki is a rettentő barátságos marasztalás következtében podgyászait is hátra hagyva, szabadult tölünk.

Nézetünk szerint a szinészet pártolása, a szinházak fenntartása és látogatása a czivilizatió mértföld jelzője. Sajnos, hogy nálunk oly fukarul áldoznak Thalia papjai oltárára. Jelen sorunkkal azt akarnók elérni és arra kérni a közönséget: pártolják a pártolásra érdemes szintársulatot, hogy legalább a nemzet eme müködő napszámosai a nélkülözésektől legyenek mentek akkor, midőn eme hirneves és gazdag Jász-Nagykun-Szolnok megye fővárosában időznek, mert hisz oly sok, szép, gazdag és müvelt közönség van Szolnok városában, a milyennel nem sok város dicsekedhetik.

Áttérve a szinpadra: april 30. adatott először a „Fény árnyai" czimü, Szigligeti pályanyertes szinmüve.

Daczára a „Ligetben" rendezett látványosságnak, még elég szép számu közönség gyült össze a szinházban, s a jelen voltak minden esetre elmondhatják, hogy egy élvezetes estében részesültek s gyönyörködtek Temesváry ur és kedves neje szép és ügyes előadásaiban. Temesváry szerepét igen jól játszta s szépen elénk tünteté a gyengéd férjet, ki a szerelem által elvakittatva, örvénybe szoríttatik, mig Charlotte marquisnő (Temesváryné) ügyes játéka által elénk varázslá a ragyogni vágyás ördögét, mely előtt — ha hatalmába kerül — nincs semmi szent.

Nyári Péter (Latabár) egy régi jó magyar arczot mutatott be, mig Mathild huga (Hevesyné) kedves csengésü hangja és meleg játéka által nyerte meg a közönség tetszését. Azonban Szemcei Jenö (Hevesy) ki az udvarló és csábitó szerepét ölté magára, kitünt, hogy ö mindenre, csak ömlengő szerelem előadására nem alkalmas, mivel sem hangjában sem modorában nincs az a lágyság, az a kellem, ami egy szerelmesnek, hogy szerelme tárgyát meg tudja nyerni, fü tulajdonának kell lennie. De ez is a természet hibája, s nem az övé. György komorna (Némedy) a ritka hö cselédek példányképe, ki gazdája sorsát sokkal inkább szivén hordja, mint magáét, sikeresen játszott. Az öreg tanitó (Miklósy) a kétségbeesett öreg apát, ki élte hosszu évein át összetakaritott filléreit elveszti s azon tudattal bir, hogy kapzsisága által egész családját tönkre tette, lelki furdalásai alól menekülendő: sziven lövi magát; azokat, kik eme tönkrejutást előidézték élátkozva, igen jól adta. Sajnáljuk, hogy oly rövid ideig élt a fény árnyaiban. Végül Osváth Borcsa, a pergő nyelvü tánczmesternő, Panni szolgáló (Lipcsey J.) tüntek ki. — A zene lehető legroszabbul játszván, a szünidök alatt csak bántotta a közönséget.

Május 1-én hétfőn került szinre Szigligety „Czigány" czimü énekes népszinmüve, meglehetős csekély számu közönség előtt, a czim szerepben Nagy Ferkó urral, kit az est hösének méltán nevezhetünk. Nagy ur Zsiga vén czigányt oly hüen s természetesen adta elő, hogy mindenki kétkedett bennne, valljon nem-e a faluvégi, pótárczigány üzi játékát. — Rózsi lánya (Temesváryné asz.) kitünően játszta szerepét; hathatós előadás által többek szemébe könynyet csalt, melyeket azonban a jó dádé természethü czigányos humorával csakhamar eloszlatott. — Peti fia

---

szelid fényével megvilágtott est nyujthat sok egyebek elmellőzésével egy megtört kebelnek? Ej, ne taggadd, hisz szemeidből olvasom, hogy te enyelegsz velem. Tudod te jól, mennyi élvet nyujtott s hányszor hatott jótékony ir gyanánt sebzett lelkedre a táj, melyre a nap eltávozása után az alkony lopva ereszkedett le, de a melyet csakhamar megvilágitott a hold szelid fénye és a csillagok milliárdja.

Valóban e kedves természeti jelenségre, mint köd, elenyészik minden fájdalom s a komolyság által lenyügözött lélek felszabadul s vidorrá lesz. De vajjon eszedbe jutott-e csak egyszer is, hogy e jótékony égi test földünknek nem csak hü kisérője, barátja, hanem magzata? Vajjon nem abban a tudatban élsz-e azonkivül a szemlélet után itélve, hogy ez a nap után a legnagyobb égi test? Ha igen . . . csalódtál, mert ez csak a közelség miatt látszik ilyennek, mig bebizonyult igazság, hogy ennnél nagyobb csillagok is vannak, sőt több . . . földünknél is. — Talán nem hiszed, ha megmondom, hogy az annyira kedves est-hajnali csillag 50-szer nagyobb a holdnál s csak kevéssel kisebb földünknél. De azonnal hiszed, ha megmondom, hogy e csillag körülete 39 ezer km., mig földünké 40 ezer km., a holdé csak 10 ezer km.

De mi az oka, hogy még is nagyobb a hold az égen, mint az est-hajnali csillag? Azonnal megmondom, légy egy kevés türelemmel. Az egész világegyetem központja a nap, e körül forog minden égi test, hogy miért s hogyan, majd adandó alkalommal megtudhatjuk, most azzel egyelőre elégedjünk meg. Ha a nap a világ-egyetem központja s e körül forognak a többi égi testek, mi sem következetesb, mintha belőle származtatjuk az égi-testek és azok távolát. Most a Vénus a naptól van 15 millió mértföldre, a föld 21 millió mértf. s igy a földtől van 6 mill. mrtfd., mig a hold csak 52 ezer mrtfdre Ezek után a távolságot összehasonlitván, többé nem kételkedhetel a fölött, miért nagyobb a hold a földről szemlélve, mint az est-hajnali csillag. De még feltünöbb volna a különbség, ha a bolygók óriását Jupitert tekintenök, melynek kerülete 456 ezer km.

De kérdlek, szemlélve ezen égi-testeket az ég azurjában tudtad-e ezeket? eszedbe jutott-e, hogy a csillagok milliárdja mind megannyi testvérei a te lakhelyednek? Ha ezek láttára nem tudtál fölemelkedni lélekben hozzájok, ha megelégedtél azok puszta szemléletével láthatod, mily tévedésekbe juthattál s be kell vallanod, miszerint igen könnyen badarabbnál badarabban felelhettél esetlegesen feltett kérdéseidre, érzékeid rabja lettél, kényszeritve voltál elhinni, hogy mindezeket a Teremtő csak azért teremtette, hogy naponkint megkerüljék a földet s az embereket gyönyörködtessék s igy túlönzötté váltál; azt vallottad, hogy te vagy a teremtés központja s te érted vannak az égi testek. De ezekkel lealacsonyitottad saját emberi méltóságodat s egy szinvonalra jutottál azon lényekkel, melyek tenyésznek.

De ezt rólad feltételeznem illő, nem szabad, mert tudom, hogy te is birtokosa vagy egy titkos szellemi erőnek, mely manapság már békóba veri az elemek hatalmát; óriási bérczeket tör keresztül egyenes vonalban: mely szolgaságra készti a felhők villámtüzét. Hiszem és tudom is, hogy te ezen birtokot megválthatlan kincsként őrzöd; illő dolog is, mert ez emel az állatok fölé. Azt is hiszem, hogy te e kincset heverni nem engeded, kamatoztatod, felhasználod saját ismereteid gyüjtésére; de még is megengedsz, ha minden élelmességed daczára ismereteid, ha nem szélesbitni, legalább megujitni törekszem. De talán sokat fecsegtem már s még mindig nincs megfejtve a kérdés: honnét e mindenség?

Letérek tehát ezen utról, elhagyom a nagy mindenség s az abban észlelt tünemények szemléletét, hogy megfelelhessek a kérdésre: honnét a mi földünk.

* * *

Földünk keletkezésére vonatkozólag igen elágazók a természettudósok és mint a csillagászok véleményei. Igy Lichtenberg 50 ilyféléről tesz emlitést, melyek részint végtelen ürben lebegő elosztharlan parányoknak egy teljes egészzé történt egyesülésükből; részint a nap tüzes kifakadásából, mintha a nap lökdöste volna ki a nagy mindenségbe; részint több-közel égi testek összeállásából; részint valamely előbb létező nagy világtest szétrobbanásából törekednek kimagyarázni a lételt.

Bármint álljon is a dolog, annyi még is bizonyos, hogy földünk nem volt mindig olyan, milyennek az manapság feltünik. Nagy átalakulásoknak kellett létrejönniök, mig a föld jelen alakuvá lett. Ez köztudomásu dolog, elvitázhatlan ténynyé teszi ez állitást a mindennapi tapasztalás és a számos leletek, melyek tüzetesb tárgyalása a közet és földtan keretébe tartozván, nem képezhetik kutatásunk kizárólagos tárgyát, lévén a mi tételünk: honnét a mi földünk?

Tudjuk, hogy földünk gömbölyded, a sarkoknál kissé behorpadt s az egyenlitönél kidomborodot-t Tudjuk, hogy minél mélyebben hatolunk a föld gyomrába, annál inkább növekszik a föld természetes melege, ugyannyira, hogy minden 90—100 lábnyi alább szállásnál a hőfok mindig 1° C. fokkal emelkedik, mig bizonyos mélységnél a hőfok télen-nyáron egy. forma.

Végre a tüzhányó hegyek, melyeket a lángeszü Humboldt a föld biztonsági szellentyüinek nevez mind megannyi érvek azon igazság támogatása mellett, hogy a föld kezdetben gáz állományu gömb lehetett s folyton hült, mig végre e jelen alakját vette fel.

Vallották ezen nézetet Buffon. Kanton, Laplace. Szerintök a nagy világ egyetem — értve az egész naprendszert — egy nagy gáz állományu gömb volt, melynek átmérője az átalakulás első pillanatában 4000 millió km-ig terjedt azon általunk eddig ismert legtávolabbi bolygóig, Neptúnig. Nevezzük ezen nagy gáz gömböt a nagy ürben levő küdfoltnak. Ezen ködfolt akkor képzelt tengelye körül 152 év alatt fordult meg egyszer, mely utat manapság a Neptun bolygó teszi meg a nap körül. Azonban e ködfoltban a középre tartó és központfutó erő egymással viadalra kelt, az első a ködfolt sürüsödését siettette, a másik eredményezte, hogy a ködföld képzelt egyenlitője táján domborodás jött létre. Midőn a két természeti erő közül a középretartó erő fölényre jutott, az átalános gázgömb képzelt egyenlitője táján egy gyürü alaku rész vált el, mely az eredeti gömb vonzereje miatt tovább is forgott az anyagömb körül. Igen, de az eredeti gyorsasága saját tengelye körül folyton nött s igy az elvált rész mozgása lassubb lévén — kissé elmaradt. Ezután saját mozgással birni látszik. E gyürü folyton sürösödött, végre bizonyos pontnál elpattant s egy külön gömböcskét képezett, mely saját tengelye körül kezdett mozogni. A nagyobb tömeg, mint jó anya, nem dobta el magzatát a végtelenben, nem engedte czéltalanul bolyongni a nagy

(Hevesy) mint már tegnapi előadása alkalmából megjegyeztük, legjobb akarata mellett sem tud szerelmes lenni, ő nem oka, más szerepre kell őt forditni, lehet, hogy ott kitünő lesz. — Gyuri (Kertész Gyula) erőteljes bariton hangjával csinosan énekelte a darabban előforduló dalokat s ugy látszott, Rózsit melegebben ölelgette, mint Petyi Evit. — Márton gazda (Némedy) igen sikerült alak volt, kitünő alakitása folytán. Nem kevésbé pompásan játszta szerepét Rébék asszony (Lipcsey Judit) a néző közönség férfi tagjai elmondhatták reá: „ments meg uram a gonosztól,“ mert ő ugyan Istenostora volt Márton gazdán. Az utolsó felvonásban feltünt Várszegi (Temesváry) dusgazdag és szenvedélyes zenész. — Évi, Márton gazda leánya (Györéné), Ferke hajdu (Györe), násznagy (Latabár), Sári, Panni, Orzsi szerepeiket jól játszták.

Az előadás alatt igen jól mulatott a közönség, sajnáljuk, hogy oly kevesen élvezték azt.

E hó 2-án adatott először a helybeli szinkörben Csiky Gergely legujabb darabja: „C z i f r a n y o m o r u s á g.“ A fővárosi sajtónak elismerő birálata okozta, hogy Szolnok város közönsége is nagy érdeklődést mutatott a nevezett darab iránt, aminek bizonysága az, hogy a szinkör teljesen megtelt, ami, valljuk be őszintén, Szolnokon nagy ritkaság. A darab az állami tisztviselők sanyaru helyzetét mutatja be élénk szinekben. Igaz, hogy a thema nem uj, mert regény, és a drámairók már számtalan változásokban dolgozták fel, de azért el nem vitatható, hogy e darabban sok eredeti és uj vonás fedezhető fel. Az előadásról kivánunk még néhány szót mondani.

Első sorban T e m e s v á r y urról kell elismerőleg megemlékeznünk, ki a darab hősét igen vonzón és rokonszenvesen ábrázolta; főkép azon jelenet mondható valóban sikerültnek és hatásosnak, midőn mint férj kedvesével együtt találja nejét s ekkor a szerelem és megbántott becsület harczra kelnek kebelében, de még akkor is a szeretett, hütlen nő boldogitása által óhajtja nemes boszuját tölteni; e jelenetben a valódi érzelem hangjait hallottuk. Egyet azonban kifogásolnunk kell Temesváry ur játékán s ez az, hogy ő a számtanácsos szerepét világfi módjára játszotta. Egy szegény bureaukratát kellett volna feltünetnie, ki ifjuságának legnagyobb s legszebb idejét a rideg számokkal való bibelődéssel töltvén, nem szerezhetett társalgási modort sem; ki — midőn szerelmet akar vallani — azt maga sem meri és nem tudja tenni, s közvetitőre szorul. Igy érthető és logikai dolog lett volna, hogy neje a külsőségekre tekintve, a lovagias Tarczalihoz vonzódik, kinek finom modora meghóditja a sziveket. Az emlitett előadásban megforditva állott a dolog, mert mig Temesváry ur (Bálnai számtanácsos) világfit tüntetett ki játékával, addig az árszlán Tarczaly személyesitője (Györe) ur, a kiben nagyobb az erős akarat jó szinészszé lenni, mint a hivatottság — előadásában meglehetősen szögletes ember volt s ez a nő helyzetét nevetségesnek tüntette fel, — kitünően s valódi humorral adta Miklósy igazgató ur a szegény 1 frt 20 kr. napdijas diurnistát, 5 hajadon leánynak atyját, ki még nyomorát is azon egészséges, tréfás homorral viseli, mely a magyar népnek annyira sajátja. Csiky minthacsak Miklósynak irta volna e szerepet. Megjelenése ugy hatott mindig, mint üde szellő nyári meleg napon. Bányai urnak (Poprádi) kissé több pikanteriát s henczegést kivántunk volna, különben értelmes és jó előadásához. Ő gyakorlott, otthonos szinész. Hevesy urnak (Mády Simi) többször sikerült a közönséget őszinte jó kedvre deriteni és Hevesyné igen kedves, naiv kis lány volt, csak az kár, hogy közte és Temesváryné között oly kirivó volt az alaki contrast, hogy — ölelkezésük alkalmával mindennek inkább tarthattuk őket, mint oly két barátnőnek, a kik együtt élték át a gyermekkor vidám napjait a — nevelőintézetben.

Egészben véve azonban az előadás sikerültnek mondható és a társult méltán megérdemli a közönség pártolását. Szerdán szinre került „Váljunk el.“

HELYI HIREK.

— **Megyei közgyülésünk** május hó 15. és következő napjain fog megtartatni, — a megye közigazgatási bizottsága pedig e hó 10-én tartja ülését főispán ur elnöklete alatt, ki már teljesen felüdült betegségéből.

— **Meghivás.** Az okszerü vagy ingatható építményü méhészetnek, — a régi vagy ingathatlan épitményü méhészet fölötti előnye kétségkivül a tavaszi mézszürésnél nyilvánul legszembeötlőbbben. Méhészetemben — Molnár utcza 1148. sz. — a mézszedést holnap, f. hó 8-án kezdendem meg és folytatom mindennap délután 2 órakor, melyre a méhészet barátait, az okszerü méhészet terjesztése érdekében, ezennel meghivom. Szolnok, 1882. május 7. P á s z t o r László.

— **A szolnoki izr. hitközségnek** e hó 2-án három évi időtartamra ujonan választott képviselete kebeléből e hó 9-én választották a hitközségi elöljáróságot. Megválasztatott elnöknek a már több év óta mint elnöke ezen hazafias községnek áldásdusan müködő A d l e r Ignácz ur, továbbá megválasztattak elöljárónak: S t e i n Jakab ur, pénztárnoknak; S t e r n b e r g Bertalan ur, temlomi gondnoknak: S t e i n e r Jakab és R e i n e r Lipót urak és iskolaszéki elnöknek ujolag C u k o r Ferencz ügyvéd ur. Az iskolaszék tagjai april 30-án tartott képviseleti gyülésen választattak meg. Üdvözöljük az ujonan megválasztottakat és kivánjuk, hogy a szolnoki izr. hitközség javára, mint eddig, ugy ezután is áldásdusan müködhessenek.

— **Meghivó.** „A s z e g é n y t a n u l ó k a t s e g é l y z ő e g y l e t“ (rongyos egylet) e hó 7-én vasárnap délután 5 órakor az ipartársulat helyiségében tartja első a l a k u l ó k ö z g y ü l é s é t, melyre az ügy iránt érdeklödő t. közönség tisztelettel meghivatik. Tárgysorozat: 1. Alapszabálytervezet bemutatása és fárgyalása; 2. Az ideiglenes tisztikar megválasztása és tárgyalása; és 3. Netáni iditványok. Szolnokon, 1882. május hó 5-én. A kiküldött előkészitő bizottság nevében: A d l e r Ignácz, biz elnök, S z o n t á g h Jenő biz. jegyző.

— E r d e k e s e s k ü v ő. Tichy Henrikné urnő 22 évvel ezelőtt keresztanyja volt egy kis csecsemőnek — H a m a r Henriknek és igy másik kis csecsemőnek S z o l l á r Annának. A két csecsemőből gyermek, a gyermekből ifju lett, s mintha csak egymásnak kereszteltetett volna; midőn az ifjui sziv lángra lobbant keblökben, megszerették egymást s a napokban örök hüséget is esküvének egymásnak. A keresztapa Tichy ur és keresztanya Tihyné urnő, szerepöket most sem kerülhették ki: ök voltak a násznagy és násznagy asszony. Adja isten, hogy kereszt gyermekeik gyermekét is kereszteltethessék.

— **A „rongyos egylet“** megalakitása tárgyában összehivott értekezlet u. hó 23-án, vasárnap délelött 10 órakor tartatott meg az ipartársulat helyiségében. Mintegy 40—50 személy — köztük több nő is — jelent meg az egybehivott értekezleten, melynek megnyitására valamint az összejövetel czéljának fejtegetésére A d l e r Ignácz úr keretett fel, ki ez eszmét városunkban megpenditette. Adler Ignácz úr az egyhangulag hozzá intézett kérelemnek eleget teendő, az értekezletet, megnyitottnak nyilvánitá és miután az értekezlet jogyzőjévé közfelkiáltás utján S z o n t á g h Jenő ur választatott meg, elnöklő Adler Ign. ur a Kolozsvártt még a mult évben alakult hasonczélu egylet alapszabályai valamint az ottani egylet megteremtöje dr. J e n n e y Viktor levele egy részének felolvasása után fejtegeté a szervezendő egylet czéljat és azon kérdést veti fel, vajjon óhajtja-e az értekezlet, hogy Szolnokon az ugynevezett „rongyos egylet“ megalakittassék. Miután a jelenvoltak a legnagyobb lelkesedéssel egyhangulag jelentették ki, hogy a „rongyos egyletnek“ Szolnokon leendő letesitését szükségesnek tartják és szivükből óhajtják, dr. V á c z i József ur inditványára egy előkészitő bizottság választatott, melynek kötelességévé tétetett, egy alapszabály tervezetet késziteni és azt a később összehivandó alakuló közgyülés elé megvitatás végett terjeszteni. Az előkészitő bizottság tagjaiul megválasztattak: A d l e r Ignácz (elnök), S z o n t á g h Jenő (jegyzé), B o á r György, C s i l l a g Adolf, G o m b k ö t ő János, I l g e n P á l, S u r á n y i Gedeon, dr. V á c z i József és Vig Jenő urak. Ezután még C s i l l a g Adolf ur inditványára utasittatott az előkészitő bizottság, hogy munkálataival legfeljebb két hét alatt elkészülve, ez év május hó elején egy alakuló közgyülést egybe hivjon. Az előkészitő bizottság már m. hó 27-én csütörtökön délután értekezletet tartott, melyen a kolozsvári egylet alapszabályait átalánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. A részletes tárgyalásnál azonban városunk viszonyainak tekintetbevételével az egyes §§-oknál több módositást tett. Az alakuló közgyülés alkalmasint május hó 7-én fog megtartani, mely időig az előkészitő bizottság munkálataival alkalmasint elkészül. Addig is melegen ajánljuk ez ügyet t. polgártársaink figyelmébe és támogatásába

— **Kifogott hulla.** Azon szegény öreg ember hullája, ki évekkel ezelőtt dr. Bécsi János ur kertésze volt, és a ki pár hó előtt a Tisza hullámaiba ölte magát, május 4-én fogatott ki. A hulla már végfeloszlásban volt.

— **Bősz állat.** F. hó 4-én, estc 9—10 óra között a Molnár-utczán egy neki vadult bika száguldozott, a járó-kelök rettegtetésére. Többektől hallottuk közrebocsájtandó panaszként előadva, hogy a bika majdnem életveszélyes jeleneteket idézett elő; ugy rohantak árkokon keresztül, nők, férfiak egyaránt s csoda, hogy nagyobb bajt nem idézett elő a rémületnél. A bikát kötélnélkül, szarvánál fogva vezették s ugy szabadult el. Rendörségünk figyelmét felhivjuk a tulajdonos kinyomozására.

— **A magyarkirály szállodából** a trágyát tegnap délelött két szekéren hordották kifelé. Ez épületben van a takarékpénztár, a kaszinó és többek magánl akása s igy méltó megbotránykozást keltett ez eljárás. Azt mondanók: legyen meg mindenkinek az ő izlésze szerint, ha nem tudnók azt, hogy a rendőrség ép ez épület átellenében hivalaloskodik s még sem látja meg és tiltja be ez undort gerjesztő anyagnak nappali hordatását, mely a leget megfertözteti, és a járókelőkben undort gerjeszt. Ezt a trágyát éjjel is lehetne hordatni.

NYILTTÉR.*)

146/1882. vh.

Árverési hirdetmény.

Alolirott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a szolnoki kir. járásbiróság 5195/p. 1882. sz. végzése által **Weisz Jakab** albertirsai lakos végrehajtató javára **Schwarcz Mátyás** és neje törökszentmiklósi lakosok ellen 160 frt tőke, ennek 1881. év október hó 1-eő napjától számitandó 6-os kamatai, és eddig összesen 64 frt 29 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt biztositási végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 147 frt 46 krra becsült házi bútorok, ruhanemüek, rövid áruk, üres hordók, két drb ló, egy fatengelyü ló kocsi, és 25 vékányi tengeriből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek az 1755/1182 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis alperes törökszentmiklósi lakásán leendő eszközlésére **1882. május hó 17-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. LX. t. cz. 107. §. értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz hifizetendő.

Kelt Szolnokon, 1882-ik évi, május hó 5-ik napján.

Tóth Mihály,
kir. birósági végrehajtó.

*) E rovatban foglaltakért nem felelős a szerk.

Irodalom és müvészet.

* **Képes világtörténet.** Alapitotta Ribáry Ferencz. A középkor. Irta Dr. Molnár Antal 66—68 füzet. E három füzet is mint előzői különös gonddal szerkesztvék. A forrongó középkor korszakalkotó episodjai, a keresztes hadjáratok, a szász dyanista véguralma, a

---

mindenség sötét éjjelében, azért őt folyton védszárnyai alatt tartá, a mennyiben a származott gömb bizonyos petekörben (elypsit) keringett körülötte. De kérded talán, miért? Vigyázz reám azonnal eloszlatom kételyed.

A kisebb tömeg mindig várva a nagyobbat és igy az anyatömeg, mint óriási mennyiséggel nagyobb, folyton vonva a kisebbet, eredményezi, hogy az elvált gömböcske, jóllehet saját tengelye körül is forog a benne felébredt középretartó erőnek engedni, de azért nem szünik meg keringeni az anyatömeg körül sem. Az ekként kivált első bolygó a csillagászat manapi álláspontján Neptun.

Ehhez hasonló módon származhattak a többi bolygók is: Uránus, Sáturnus, Jupiter, Marrenus és köztük a mi földünk is. Földünk imént emlitett gyürője akkor képződhetett, midőn a nap ködanyagának központtoli távola 31 millió mtfd lehetett, midőn saját képzelt tengelye körül 365 nap, 6 óra, 48 és 49" alatt fordult meg egyszer.

Az analogia elméletéből kiindulva, hasonló módon szakadhatott ki földünk hü kisérője a hold is s pedig azon időben körülbelől, midön földünk anyagának központtóli távola 52 ezer mtd. terjedhetett s saját képzelt tengelye körül 28 nap alatt fordult meg egyszer. Ezen származás sajátszerünek tünik fel talán előtted? Megengedem, mert azt mondhatod, nem volt ott senki. De bármint álljon is kételyed, még is azt kell állitanom, hogy ezen elméletnél valószinübb s tudományosabb szinezetü mainapság nincsen, mit igazolt az is, hogy ezen elmélet van most a tudományos világ által elfogadva. Ezt Laplace kisérletileg is igazolta, de ezt szük terünk miatt nem adhatjuk.

Ezen elmélettel — nézetem szerint — a kérdés teljes megoldásához jutott. Igen, de megengedasz, ha kissé még halasz figyelmedért esedezem s kérlek, kövess még egy kissé gondolatban.

Az ekként keletkezett föld, miként emlitém gáz állományu volt s már saját képzelt tengelye körül forgott. Gondoljuk a gömböt azon korban, midön már megszülte magzatát s elbocsájtá kissé magától a végtelen ürben. Tekintsük magát a szorosabb értelemben vett világ ködanyagát. Ennek központjánál egy mag keletkezett, mely felé az egész ködanyag közeledni kezdett s a fokonkénti sürüsödést eredményezte.

Igen, de az anyától elszakadván, folyton hült s igy a gázgömb cseppfolyóvá s a cseppfolyó szilárddá kezdett válni. — A gázrész, a föld magja körül sürüsödni kezdett, rétegre cseppfolyók alakjában aláhullott, de csakhamar, az alanti óriási hömérsék következtében, ismét légnemüvé vált s felszállt. Igy harczoltak egymással, mig végre a föld kérget kapott s fokonként hülni kezdett. E vékony rétegen azonban a föld belső melege által folyó állapotban lévő forró elemek s a viz és egyébb gözök át-áttörtek s majd hegyekké, majd völgyekké alakiták a különben sima sikot képző vékony földkérget. Ekként képződtek a hegyek völgyek; igy alakultak a szárazulatok s tengerek, melyek bizonyos korszakok szerint fogadták vagy inkább teremték az élölényeket. Négy korszakot emlit fel a tudomány, melyek közül a negyedik szülte az embert, a teremtés koronáját.

Még manapság is hül a föld s azt állitja a tudomány, miszerint bekövetkezhetik azon idő, midön a föld teljesen kihül, midön az utolsó ember, család tagjait a hideg dermeszti meg. S ekkor a világnak vége lesz!!

Ennyit a tudomány. Azonban ezen eszméket szellöztetvén, nem óhajtlak téged t. olv. természet imádóvá tenni; azt sem óhajtom elhitetni veled, hogy a természetben észlelt titkos erök hozták létre a világot. Távol legyen tölem, annál is inkább, mivel saját egyéni véleménye szerint ezeket átélve, jól megfontolva, lehetetlen azért föl nem tételezned egy fölényt, ki az anyagtól függetlenül munkálkodott s öröktől fogva létezett. Ha az egész értekezletem fonalán az látszik, mintha a világ önnön erejéből alakult volna, azt a mi még sem tagadhatjuk el azon kérdést, mely önkénytelenül támad lelkünkben: honnét lett a legkezdetlegesebb gázgömb?

E kérdést megoldani nincs hivatva az emberi ész, itt megáll a korlátolt emberi gondolással minden észlelet. Ezen aggodalmak közt csak kinek-kinek vallási alve fogja megmutatni a legbalyesebb irányt. Hiába, a mit nem tudunk, hinnünk lehet csak s igy hiszük, hogy a világot egy ez anyagtól teljesen független, öröktölfogva létező, fölény — Isten — teremtette . . . semmiből.

Karkecz Alajos.

Kelet beható történelme (ami különös fontossággal bir ma, midőn a keleti kérdés megoldása felé közelget) stb. képezik e füzetek tartalmát. Minden füzet számos gyönyörü képpel van illustrálva, és pedig nagyrészt olyanokkal, melyek a megfelelő történelemmel egykoruak. Mintán ilyen munka a magyar könyvpiaczon sohasem volt, s azért is, mert minden müvelt ember előtt nagy hézagot pótol: ajánljuk azt a közönség jóakaró figyelmébe. Egy füzet ára 30 kr., mely a kiadó nevére (papnövelde utcza 8. sz.) utalványozandó. A mü különben minden könyvkereskedés utján megrendelhető.

A föld és népei (Európa) különös tekintettel Magyarországra; a legujabb források után dolgozta György Aladár. E mü — mely több mint 600 sikerült képet tartalmaz — a közmüvelődésnek valódi emlytyüje. A szerző rendkivüli lelkiismerettel s szorgalommal adja elő a népek történetét stb. Az előttünk fekvő füzetek (47—60) behatóan foglalkoznak a mesés Hollandiával, a sajátságos Belgiummal, a szabad Svajczczal s Magyarországgal. Hazánkra nézve különösen érdekes képek díszlenek a füzetben egy a jelen, mint az első kezdő. Nem ajánlhatjuk e müvet eléggé a házi olvasó közönségek s könyvtárak, olvasó egyletek, kaszinók figyelmébe. Egy füzet árt csak 30 kr. Megrendelhető a kiadónál, s minden könyvkereskedésben.

Vasuti menetrend.

Indulás Szolnokról:

Budapestre Czegléd felé:

4 óra 54 p. éjjel gyorsvonat.
4 óra 23 p. d. u. személyvonat.
8 óra 27 p. hajn. vegyesvonat.
7 óra 09 p. este tehervonat.

Hatvan felé:
5 óra 8 perez reggel, 5 óra 7 perez d. u.

Arad-Temesvár felé:
10 óra 57 p. d. e., 10 óra 49 p. éjjel.

Püspökladány-Debreczen felé:
11 óra 10 p. d. e., 10 óra 21 p. éjjel, s 12 óra 18 p. éjjel (gyv.

Érkezés Szolnokra:

Budapest-Czegléd felől:
10 óra 05 p. d. e., 10 óra 15 p. éjjel, 12 óra 13 p. éjjel (gyorsv.)

Hatvan felől: 10 óra 26 p. d. e., 11 óra 48 p. éjjel.
Arad-Temesvár felől: 4 ó. 45 p. d. u., 3 ó. 47 p. hajn.
Püspökladány-Debreczen felől: 4 óra 23 p. d. u., 4 óra 54 perez hajnal.

Szolnoki piaczi árak.

Buza legjobb 100 kiló 12.—, közép 11.80, silány 11.—. Kétszeres legjobb 10.—, közép 9.50, silány 9.— — Rozs legjobb 9.—, közép 8.50, silány 9.— — Árpa legjobb 8.—, közép 7.50, silány 7.20. — Zab legjobb 8.60 közép 7.60, silány 7.—. — Köles 6.—. Kukoricza 7.—. — Burgonya kilója 4.—. — Szinliszt 100 kiló 22.—. — Zsemle liszt 20.— — Kenyér 100 kiló 17.—. — Dercze 100 kiló 6.—. — Széna 4.—. — Borsó 100 kiló 16.— — Lencse 100 kiló 17.—. — Bab 11.50 — Köles kása 11.50 Hajdina —.—. — Buzadara 100 kiló 25.— — Árpa kása 100 kiló 14.—. — Bor uj 1 hectoliter 24 frt. ó bor 30. — Sör 1 hectoliter 22. — Pálinka 1 liter 63 kr. — Bükkfa öle 14.—. Cserfa 12.— — Tölgy 10 10.— Fenyő köbméter 6.— — Gyertya öntött kilója 70 kr. — Közönséges gyertya 60 kr. — Szappan 40 kr. — Marhahus 48 kr. — Szalonna 70 kr. — Disznó-zsir 80 kr. — Marha-zsir 40 kr. — Repcze olaj 40 kr. — Len-olaj 46 kr. — Napazám: férfi, ellátással 50 kr., ellátás nélkül 70 kr. — Nő ellátással 30 kr., ellátás nélkül 40 kr. — Gyermek ellátással 20 kr., ellátás nélkül 30 kr.

Felelős szerkesztő: **Pásztor Ferencz.**

HIRDETMÉNYEK.

Árverési hirdetmény.

A czéd választmány rendelete folytán, néhai **Klein Adolf** csődtömegéhez tartozó **szoba butorseknak, konyha eszközöknek** nyilvános árverés utján készpénz fizetés mellett lesendő eladására f. évi május 12-ének délutáni 3 órája ösv. Klein Augusta lakásán, **fő uton Oesterreicher Dávid házában** tüzetik ki.

Mire a venni szándékosok ezennel meghivatnak.

Kelt Szolnokon 1882. évi april 24-én.

Kiss Ferencz,
tömeggondnok.

!!Kérem figyelembe venni!!

Heffner Leopold Törökszentmiklósi lakos
kicsinyben és nagyban
búza-ocsút elád és vesz,

ugyszintén **repcze-olajat** is vásárol, továbbá **gyékény-kötél** nála kisebb-nagyobb mennyiségben vásárolható és megrendelhető.

Megrendelések vidékről utasitáshoz képest, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. A mustra elküldhető és kivánható.

Török-Szt.-Miklós, 1882. april hó.

Heffner Leopold.

4—2

A debreczeni kiállitáson dicsérő

okmánynyal kitüntetve! 8—2

Alólirott ezennel tudomására hozom a nagyérdemü közönségnek, hogy elvállalok mindennemü **férfi és női lábbeliket** legjobb és a legpontosabb kiszolgáltatás mellett **mérsékelt áron.**

Kéri a nagyérdemü közönségnek becses pártfogását

Priletzky István, csipész, a **Steiner-féle házban, Szolnokon, [piacztér.]**

Haszonbéri hirdetmény.

A néhai Makay Imre-féle Tisza-Inokai

földbirtok

1200 k. szántó, 300 hold legelő, 9 szobás kastély 15 hold parkkal — a szükséges gazdasági épületekkel Szt. Mihály naptól kezdve 8—2

haszonbérbe kiadandó.

Esetleg 300 hold örök áron is eladandó. A kiadandó földbirtok, a tiszainokai gőzhajó állomás mellett fekszik.

Értekezhetni Makay Imrénével Szolnokon.

Hirdetmény.

A szolnoki határban **félóra járásra a városról a Kováts Máté dülőben a Magyar Pál-féle — legjobb gazdasági épületekkel**

2 lakó szoba, konyha, egy hold gyümölcsös és szőllővel ellátott

20 hold szántó tanya földbirtok,

továbbá

Szolnokon a „Magyar király“ tőszomszédságában a Hegedüs-féle lakház, udvartérrel, nemkülönben teljes jó karban lévő

20 rúd szandai szőllő

örökáron eladandók.

Venni kivánók értekezhetnek **MAKAY IMRÉNÉVEL Szolnokon.**

8—2

12-3

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

A mohai ÁGNES-forrás

hazánk egyik legszénsavdúsabb

savanyuvize

kitünő szolgálatot tesz főleg az emésztési zavaroknál s a gyomornak az idegrendszer bántalmain alapuló bajaiban. Általában a viz mind azon kóroknál kiváló figyelmet érdemel, melyekben a szervi élet támogatása és az idegrendszer működésének fölfokozása kivánatos.

Borral használva már is kiterjedt kedveltségnek örvend.

Fris töltésben mindenkor kapható

ÉDESKUTY L.

m. k. udvari szállitónál Budapesten, Erzsébetteren.

Ugyszintén minden gyógyszertárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.

Szolnokon: Monszpart L. és Medgyesi testvérek üzletében.

A grácz 1881. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

A grácz 1880. évi országos kiállitáson elismerési oklevelet nyert.

1880-ik évben 80.000 palack, 1881-ik évben 295.000 palack lett elszállitva.

161.
vh. 882.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Közhirré tétetik, hogy a szolnoki kir. járásbiróságnak 1829. p. 1882. sz. végzése folytán, vagyonbukott **Engl Mihály** csődtömegéhez tartozó, s a csődleltár 6. 7, 8, 9, 10, 29, 30. és 31. tételei alatti 327 frt 95 krra becsült 44 mm. liszt, korpa és derczéből álló ingóságok Szolnokon a fehérló-utczában a 378. számú háznál 1882. évi május hó 8-án d. u. 3 órakor tartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett el fognak árvereltetni.

Kelt Szolnokon 1882. april 28.

Szoó Béla,
kir. bir. végr.

1—1

Hirdetések

felvétetnek e lap részére

Haffner Sándor és társai

nyomdájában s PÁSZTOR FERENCZ köz- és váltóügyvéd irodájában.

Szolnokon a buzapiaczon.

Szolnok, 1882. Nyomatott Haffner Sándor és társai könyvnyomdájában. (Buzapiacz. a szerkesztőségi épületben.)

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK

1882. /6.évf./. jan. 1-dec. 31. 1-53.szám. Teljes.

Rendk. mell.: 1 db: 37.számhoz.

Nyomáshiba: 2.sz. 1-2.lap; 15.sz. 1-2.lap.